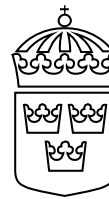

Regeringens proposition

2025/26:141

En ny vapenlag

Prop.
2025/26:141

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 februari 2026

Lotta Edholm

Gunnar Strömmer
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen förslag till en ny vapenlag som förenklar regelverket för tillståndsgivning och innehav av skjutvapen för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar. Den nya lagen syftar också till att motverka förekomsten av illegala vapen och den brottsliga användningen av vapen. I den nya lagen föreslås bland annat följande:

- Kraven för innehav av skjutvapen, för såväl enskilda personer som organisationer, förtydligas.
- Lättnader införs för legala vapenägare, t.ex. flexiblere förvaringsregler och införandet av EU:s förenklade införsselförfarande för sportskyttar och jägare.
- Femårstillstånden för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott slopas och ersätts med ett tillsynsförfarande.
- Ett förbud införs mot att nya tillstånd meddelas för vissa typer av halvautomatiska gevär för jakt.
- En tydligare uppdelning görs mellan brott som typiskt sett begås av illegala vapeninnehavare och andra typer av överträdelser mot vapenlagen.

Den nya lagen och följdändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Lagtext	8
2.1	Förslag till vapenlag	8
2.2	Förslag till lag om ändring i vapenlagen (2026:000)	44
2.3	Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	45
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare	47
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	48
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel	49
2.7	Förslag till lag om ändring i inregränslagen (1996:701)	52
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete	54
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling	55
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott	57
2.11	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	58
2.12	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	60
2.13	Förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045)	61
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg	62
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden	63
2.16	Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)	64
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende	65
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område	66
2.19	Förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32)	67
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (2023:339) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område	69
2.21	Förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710)	70
2.22	Förslag till lag om ändring i lagen (2025:947) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område	73
3	Ärendet och dess beredning	75
4	En ny vapenlag	77

4.1	Vapenregleringen i dag.....	77	Prop. 2025/26:141
4.1.1	Vapeninnehavarna	77	
4.1.2	Vapenregleringen	77	
4.2	En tydligare och mer användarvänlig vapenlag.....	79	
5	Grundläggande förutsättningar för innehav.....	83	
5.1	Nuvarande ordning	83	
5.2	En tydligare tillståndsreglering.....	85	
5.3	Bestämmelserna om innehav ska förtydligas	87	
6	Enskilda personers innehav	89	
6.1	Grundläggande förutsättningar för innehavstillstånd.....	89	
6.1.1	Tydligare krav på lämplighet.....	89	
6.1.2	Godtagbara ändamål för innehavstillstånd	92	
6.1.3	Udda skjutningsändamål.....	93	
6.1.4	Udda ändamål som inte avser skjutning	95	
6.1.5	Tillståndsprövningens omfattning	97	
6.1.6	Obrukbara skjutvapen	98	
6.2	Innehavstillstånd för vapensamlare	100	
6.2.1	Innehav av skjutvapen för samling	100	
6.2.2	Godkännande av samlingsområde	101	
6.3	Helautomatiska vapen och enhandsvapen	106	
6.3.1	Dagens regler om innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen	106	
6.3.2	Tillstånd till helautomatiska vapen och enhandsvapen	109	
6.3.3	Modulvapen.....	112	
6.3.4	Undantag för vissa mindre farliga vapen.....	114	
6.3.5	Femårstillstånden ersätts med ett tillsynsförfarande	115	
6.3.6	Flerskottsanordningar ska inte vara tillåtna	120	
6.3.7	Fjärrkontrollerade skjutvapen ska inte vara tillåtna	123	
6.4	Halvautomatiska vapen	125	
6.4.1	Vissa halvautomatiska gevär ska inte få innehas för jakt och avlivning av fällfångade djur.....	125	
6.4.2	Frivillig inlösen av vissa halvautomatiska vapen och tillhör till dessa	132	
6.5	Ingen särskild bestämmelse om allmän ordning och säkerhet.....	134	
7	Organisationers innehav	135	
7.1	Skyttesammanslutningars innehav	135	
7.1.1	Tydligare krav på lämplighet.....	135	
7.1.2	Justerade regler om kontrollansvar	138	
7.1.3	Tydligare krav på ändamål och behov	139	
7.1.4	Tydligare krav för innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen	141	
7.1.5	Auktorisationsbeviset ska ges in om auktoriseringen återkallas	144	

7.2	Museihuvudmäns innehav	145
7.2.1	Oförändrade krav på museihuvudmän och ändamål	145
7.2.2	Krav på vapenföreståndare införs	147
7.2.3	Möjlighet för skjutning med museivapen införs	150
7.2.4	Tydligare krav för innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen	151
7.3	Auktoriserade bevakningsföretags innehav	153
7.3.1	Tydligare krav på lämplighet	153
7.3.2	Krav på vapenföreståndare införs	156
7.3.3	De tillåtna ändamålen utvidgas	157
7.3.4	Kraven på behov förtydligas	160
7.3.5	Tydligare krav för innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen	161
7.4	Vapenhanterare	164
7.4.1	Möjlighet att utse vapenhanterare införs	164
7.4.2	Krav på vapenhanterare	166
7.4.3	Bemyndigande om intyg för vapenhanterare och om vissa andra bevis	168
8	Överlåtelse och förvärv	170
9	Vissa frågor om ljuddämpare, vapenmagasin och ammunition	174
9.1	Innehav av magasin vid vapenbyte	174
9.2	Innehav av ljuddämpare vid vapenbyte	176
9.3	Vapenhandlares och vapenreparatörers innehav av ammunition	178
9.4	Anpassningar av krigsmaterielregelverket	179
10	Utlåning	182
10.1	Tydligare regelverk och nya regler	182
10.2	Reglerna om lånetillstånd förtydligas	184
10.3	Vapenhandlares utlåning för provskjutning	185
10.4	Skyttesammanslutningars utlåning	186
10.5	Bevakningsföretags utlåning	188
10.5.1	Utvidgade möjligheter till utlåning	188
10.5.2	Tydligare regler om bevakningslånetillstånd	189
10.6	En tydligare reglering om innehav av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin vid lån av skjutvapen	190
10.7	Bemyndigande om låneintyg	191
11	Förvaring	191
11.1	Nuvarande ordning	191
11.2	En mer flexibel förvaring	192
11.3	Utvidgade möjligheter till förvaring hos någon annan	196
11.4	Förvaring av vissa vapendelar	199
11.5	Vapensamlares och vapenreparatörers förvaring	200
11.6	Kontrollmöjligheten av den som har rätt att utan särskilt tillstånd inneha vapen utvidgas	203

11.7	Transport i samband med skrotning eller inlösen	204
11.8	Bemyndigande om förlust av skjutvapen	205
12	Vapenhandel, vapenreparation och ändring av vapen	206
12.1	Vapenhandelsverksamhet	206
12.2	Vapenreparatörsverksamhet	209
12.2.1	Kravet på yrkesmässighet för vapenreparatörer	209
12.2.2	De övriga kraven för vapenreparatörstillstånd	210
12.2.3	Föreståndare och ersättare	212
12.2.4	Tillståndets omfattning	213
12.3	Regler om vem som får utföra ändring och ombyggnad av någon annans skjutvapen	214
12.4	Rätt att provskjuta vapen	215
12.5	Utbyte av ljuddämpare och mantlar	216
12.6	Inlösen av vapenhandlares skjutvapen	217
13	Införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset	218
13.1	Den svenska införselregleringen	218
13.1.1	Tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige	218
13.1.2	Anmälan om införsel och utförsel	219
13.1.3	Det europeiska skjutvapenpasset	219
13.2	Ett förenklat införselförfarande bör införas för jakt och målskytte	221
13.3	Regleringen av det förenklade införselförfarandet	225
14	Registrering i vapenregister	228
15	Straff- och processrättsliga frågor	232
15.1	En tydligare åtskillnad mellan legal och illegal vapenhantering	232
15.1.1	Nya brottsbeteckningar ska införas	232
15.1.2	Bestämmelsen om ringa vapenbrott ska förtydligas	234
15.2	En tydligare reglering om förverkande	237
15.3	Övriga straff- och processrättsliga regler	238
15.4	Bötesstraff	240
16	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	240
16.1	Ikraftträdande	240
16.2	Övergångsbestämmelser	241
17	Konsekvenser	247
18	Författningskommentar	251
18.1	Förslaget till vapenlag	251
18.2	Förslaget till lag om ändring i vapenlagen (2026:000)	342
18.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel	342
18.4	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	344
18.5	Förslaget till övriga lagändringar	346

Prop. 2025/26:141

Bilaga 1	Sammanfattning av slutbetänkandet En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31).....	347
Bilaga 2	Slutbetänkandets lagförslag.....	363
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	433
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	435
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	502
Bilaga 6	Jämförelsetabell mellan vapenlagen (1996:67) och förslaget till vapenlag	510
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 februari 2026	511

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till vapenlag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i vapenlagen (2026:000).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inregränslagen (1996:701).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045).
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg.
15. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden.
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253).
17. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende.
18. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.
19. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32).
20. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2023:339) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.
21. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710).
22. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2025:947) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till vapenlag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Lagen innehåller följande kapitel:

- Inledande bestämmelser (1 kap.)
- Allmänna bestämmelser om tillstånd (2 kap.)
- Gemensamma bestämmelser om innehav (3 kap.)
- Enskilda personers innehav (4 kap.)
- Organisationers innehav (5 kap.)
- Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (6 kap.)
- Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer (7 kap.)
- Införsel (8 kap.)
- Utlåning (9 kap.)
- Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon (10 kap.)
- Ändring, reparation och skrotning (11 kap.)
- Förvaring och transport (12 kap.)
- Återkallelse och omhändertagande (13 kap.)
- Inlösen (14 kap.)
- Märkning (15 kap.)
- Vapenregister (16 kap.)
- Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden (17 kap.)
- Straff och förverkande (18 kap.)
- Överklagande (19 kap.)
- Bemyndiganden (20 kap.)

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller skjutvapen och vissa föremål som i lagen jämföras med skjutvapen samt ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

Skjutvapen

3 § Med skjutvapen avses i denna lag vapen med vilka kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyreladdningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutningsmedel.

Föremål som jämföras med skjutvapen

4 § Det som sägs om ett skjutvapen gäller också

1. en anordning som till verkan och ändamål är jämförlig med ett skjutvapen,

2. ett obrukbart vapen som i brukbart skick skulle räknas som ett skjutvapen,

3. ett start- eller signalvapen som laddas med patroner,

4. ett armborst,

5. ett tårgasvapen och andra gasvapen,

6. en tårgasanordning och andra till verkan och ändamål jämförliga anordningar,

7. slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till ett skjutvapen, eller en armborststomme med avfyringsanordning,

8. en anordning som kan bäras i handen och är avsedd att med elektrisk ström bedöva människor eller tillfoga dem smärta,

9. en anordning som gör att ett skjutvapen kan användas med annan ammunition än det är avsett för,

10. en anordning som medför att ett skjutvapen som inte är helautomatiskt kan avfyras mer än en gång per avtryckning (*flerskottsanordning*),

11. en anordning, inklusive en programvara, som särskilt har utformats eller modifierats för att styra, avfyra eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket, och

12. ett obrukbart föremål som i brukbart skick skulle räknas som en sådan anordning som avses i 10 eller 11.

5 § Det som sägs om ett skjutvapen gäller inte

1. en salutkanon som inte kan laddas med gastäta enhetspatroner,

2. ett skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsett för gastäta enhetspatroner,

3. en bultpistol avsedd för byggnadsarbete,

4. ett arbetsverktyg avsett för slakt eller för industriellt eller liknande bruk, och

5. en skjutplanordning avsedd för livräddning eller liknande ändamål.

Ammunition

6 § Med ammunition avses i denna lag patroner och projektiler till handvapen som lagen tillämpas på samt tändhattar och andra tändmedel till sådana patroner och projektiler.

7 § Bestämmelser om ammunition som räknas till explosiva varor finns även i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

8 § Denna lag gäller inte

1. hagel och andra massiva kulor,

2. projektiler avsedda för armborst eller för luft-, kolsyre-, fjäder- eller harpunvapen,

3. kolsyrepatroner,

4. patronhylsor utan tändhatt avsedda för handvapen som lagen tillämpas på, och

5. patroner avsedda för start- eller signalvapen.

9 § Med vapenmagasin avses i denna lag ett löstagbart magasin för ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning, under förutsättning att magasinet kan innehålla

- fler än 20 patroner, eller
- fler än 10 patroner, om magasinet är möjligt att sätta in i ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 centimeter eller vars totala längd överstiger 60 centimeter.

Statens innehav av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

10 § I fråga om skjutvapen som innehas av staten gäller endast 15 kap. 5 §, 16 kap. 1–9 §§ och 17 kap. 7 §. Lagen gäller inte ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som innehas av staten.

I fråga om skjutvapen och ammunition som tillverkas för staten gäller endast 15 kap. 1–4 och 6 §§.

Behörig myndighet och avgifter

11 § Polismyndigheten prövar frågor om tillstånd, godkännande, auktorisation, återkallelse och inlösen enligt denna lag.

12 § Polismyndigheten får ta ut avgift för prövning av en ansökan enligt denna lag eller föreskrifter som meddelas med stöd av denna lag.

2 kap. Allmänna bestämmelser om tillstånd

Krav på tillstånd

1 § Tillstånd krävs för att

1. inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (*innehavstillstånd*),
2. yrkesmässigt bedriva handel med skjutvapen (*vapenhandlartillstånd*),
3. yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition (*vapenmäklartillstånd*),
4. yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn (*vapenreparatörstillstånd*), eller
5. föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige (*införseltillstånd*).

Krav på tillstånd gäller även i andra fall om det är särskilt föreskrivet.

Undantag från kraven på tillstånd

2 § Tillstånd krävs inte

1. för den som har fyllt 18 år om ett skjutvapen har en begränsad effekt i förhållande till andra jämförliga skjutvapen (*effektbegränsat vapen*) och vapnet är

- a) ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen eller ett vapen med ett annat liknande utskjutningsmedel och är avsett för målskytte, eller
- b) ett harpunvapen,

2. för verksamhet som omfattas av tillstånd enligt 3 eller 4 § lagen Prop. 2025/26:141 (1992:1300) om krigsmateriel, eller
3. om det är särskilt föreskrivet.

Förbjudna skjutvapen och anordningar

3 § Tillstånd får inte beviljas för

1. ett helautomatiskt enhandsvapen,
2. ett skjutvapen som särskilt har utformats eller modifierats för att styras, avfyras eller på något annat sätt kontrolleras utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket, eller
3. en anordning enligt 1 kap. 4 § 10–12.

3 kap. Gemensamma bestämmelser om innehav

Vem som får beviljas innehavstillstånd

1 § Tillstånd att inneha ett skjutvapen får beviljas

1. en enskild person,
2. en sammanslutning för målskytte som har auktoriserats enligt 5 kap. 5 § eller är ansluten till en sådan auktoriserad sammanslutning,
3. en huvudman för ett museum som får statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller en huvudman för ett museum som ägs av en kommun, en region eller en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn, och
4. ett bevakningsföretag som har auktoriserats enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag.

Grundläggande förutsättningar för tillstånd

2 § Tillstånd att inneha ett skjutvapen får beviljas för särskilt angivna ändamål och endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas.

Tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning får beviljas endast om vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse.

Villkor och tidsbegränsade tillstånd

3 § Tillstånd att inneha ett skjutvapen får förenas med villkor att vapnet ska förvaras på ett visst sätt eller att vapnet ska göras varaktigt obrukbart.

Tillståndet får tidsbegränsas, om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer att behövas varaktigt.

Överlåtelse och förmedling

4 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen som beviljas någon som ska förvärva ett sådant vapen betecknas förvärvstillstånd. Ett förvärvstillstånd ska upphöra att gälla om vapnet inte har lämnats till förvärvaren inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som bestäms i samband med beslutet.

Ett förvärvstillstånd får förlängas med högst sex månader i taget.

När vapnet har lämnats till förvärvaren övergår tillståndet till att vara ett innehavstillstånd för det vapnet.

5 § Ett skjutvapen får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha vapnet.

6 § Vid överlåtelse av ett skjutvapen upphör överlåtarens innehavstillstånd att gälla när vapnet har överlämnats till förvärvaren.

4 kap. Enskilda personers innehav

Lämplighetskrav

1 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om personen med hänsyn till ålder, kunskap, färdigheter, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet för det ändamål som tillståndet ska avse.

Innehav för skjutning

2 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning, om personen har behov av vapnet för

1. jakt,
2. målskytte,
3. skydd,
4. avlivning av fällfångade djur, eller
5. ett annat ändamål som avser skjutning (*udda skjutningsändamål*) om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Kravet i första stycket 5 att tillstånd för udda skjutningsändamål endast får beviljas om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt gäller inte ett start- eller signalvapen.

3 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt innefattar, om inte annat anges i tillståndet, en rätt att använda vapnet även till övning eller tävling samt till avlivning av djur.

Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för skyddsändamål innefattar, om inte annat anges i tillståndet, en rätt att använda vapnet även till övning och tävling.

Innehav för andra ändamål än skjutning

Allmänna förutsättningar

4 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för andra ändamål än skjutning om

1. vapnet huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för personen, eller
2. personen har ett behov av vapnet för ett annat ändamål (*udda ändamål som inte avser skjutning*) som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

En person som beviljats tillstånd att inneha ett skjutvapen enligt denna paragraf får inte utan särskilt tillstånd använda det för skjutning.

5 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling endast om vapnet omfattas av ett godkänt samlingsområde.

Ett samlingsområde får godkännas om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning.

Ett godkänt samlingsområde får på sökandens begäran ändras i samband med att ett tillstånd att inneha skjutvapen för samling beviljas. Fler än ett samlingsområde får godkännas endast om det finns särskilda skäl.

Krav på att vissa skjutvapen görs obrukbara eller deaktiveras

6 § Följande tillstånd får beviljas endast om skjutvapnet görs varaktigt obrukbart:

1. tillstånd enligt 4 § första stycket 1 att för ett annat ändamål än skjutning inneha ett skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, eller

2. tillstånd enligt 4 § första stycket 2 att inneha skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning.

Även om ett skjutvapen inte görs varaktigt obrukbart får tillstånd enligt första stycket beviljas om det finns särskilda skäl för att skjutvapnet ska få behållas i brukbart skick.

Om ett krav på deaktivering är särskilt föreskrivet, får tillstånd som avses i första stycket beviljas endast om skjutvapnet deaktiveras enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

Särskilda förutsättningar för tillstånd

7 § En enskild person får endast om det finns särskilda skäl beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen, eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen, för

1. jakt,
2. målskytte,
3. avlivning av fällfångade djur, eller
4. andra ändamål än skjutning.

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska särskilt beaktas

1. det ändamål tillståndet ska avse,
2. personens ålder och kunskaper, och
3. det behov personen har av vapnet eller stommen eller det samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilda affektionsvärde föremålet har för personen.

Om vapnet eller stommen ska innehas för skjutning ska även personens färdigheter och vapnets lämplighet för ändamålet särskilt beaktas.

8 § En enskild person får endast om det finns synnerliga skäl beviljas tillstånd att inneha

1. ett enhandsvapen eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen för skydd eller udda skjutningsändamål, eller

Prop. 2025/26:141 2. ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen.

För att tillstånd enligt första stycket 2 ska beviljas krävs även att innehavet är av betydelse för totalförsvaret eller ett annat angeläget allmänt intresse.

Undantag från de särskilda tillståndskraven

9 § De särskilda tillståndskraven i 7 och 8 §§ gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen, eller
2. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1.

Föreläggande att ge in underlag

10 § En enskild person som har tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott för skjutning ska, efter föreläggande från Polismyndigheten, ge in underlag till stöd för att personen fortfarande har behov av vapnet.

Halvautomatiska vapen

11 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt eller avlivning av fällfångade djur får inte avse ett halvautomatiskt gevär eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen, om

1. vapnet är utformat för centralantänd pistolammunition i grövre kaliber än 9 millimeter eller centralantänd gevärssammunition, och
2. ett löstagbart vapenmagasin av militär typ med kapacitet för fler än 10 patroner kan sättas in i vapnet utan särskild utrustning eller modifiering av vapnet.

5 kap. Organisationers innehav

Sammanslutningar för målskytte

Särskilda förutsättningar för målskyttesammanslutningars tillstånd

1 § En sammanslutning för målskytte får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om sammanslutningen

1. uppfyller höga krav på säkerhet i fråga om handhavande av skjutvapen,
2. har behov av vapnet för den skytteverksamhet som sammanslutningen bedriver, och
3. med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet.

Vid lämplighetsprövning enligt första stycket 3 ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över sammanslutningen.

En sammanslutning som inte är auktoriserad får beviljas tillstånd endast om den har en stabil organisation och kontinuerlig skytteverksamhet.

2 § Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska sammanslutningen så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

3 § En sammanslutning för målskytte får beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen endast om innehavet är av betydelse för totalförsvaret.

Om sammanslutningen inte är auktoriserad gäller utöver första stycket att tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen eller en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen får beviljas endast om sammanslutningen

1. är ansluten till en auktoriserad sammanslutning för målskytte, och
2. bedriver målskytte med ett sådant vapen enligt den auktoriserade sammanslutningens skyttereglemente.

4 § Bestämmelserna i 3 § gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen,
2. ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1, eller
3. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1 eller 2.

Auktorisation

5 § En sammanslutning för målskytte får auktoriseras om den har en stabil organisation, kontinuerlig skytteverksamhet och ordning för säker vapenhantering.

6 § Polismyndigheten utövar tillsyn över auktoriserade sammanslutningar för målskytte.

Vid tillsynen ska Polismyndigheten kontrollera att förutsättningarna för auktorisation fortfarande är uppfyllda.

En auktoriserad sammanslutning ska på Polismyndighetens begäran lämna myndigheten de upplysningar om verksamheten som myndigheten behöver för att kunna utöva tillsyn.

Museihuvudmän

Särskilda förutsättningar för museihuvudmäns tillstånd

7 § En museihuvudman får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen som ska ingå i museets samlingar. Tillstånd får beviljas endast om museihuvudmannen har en godkänd vapenföreståndare enligt 10 §.

Vapnet får inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

8 § En museihuvudman får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen eller, en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen, endast om särskilt höga krav på säker förvaring kan tillgodoses.

9 § Bestämmelserna i 8 § gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen,
2. ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1, eller
3. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1 eller 2.

Föreståndare och ersättare

10 § En museihuvudman med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska ha en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 19 §.

En vapenföreståndare som är förhindrad att utöva kontroll får sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att utöva kontroll för museihuvudmannens räkning får godkännas som vapenföreståndare eller ersättare.

Auktoriserade bevakningsföretag

Särskilda förutsättningar för auktoriserade bevakningsföretags tillstånd

11 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen, om företaget

1. har en av Polismyndigheten godkänd föreståndare enligt 18 §, och
2. med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämpligt att inneha vapnet.

Vid lämplighetsprövning enligt första stycket 2 som avser en juridisk person ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen.

12 § Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha ett skjutvapen, ska företaget så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

13 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal med sådant bevakningslånetillstånd som avses i 9 kap. 11 §, om företaget för bevakningsuppdrag har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett sådant tillstånd innefattar, om inte annat anges, rätt att använda vapnet för utbildning av sådan personal.

14 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utbildning av sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen, om vapnet behövs för utbildningsändamål.

15 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett startvapen som behövs för träning av hundar som ska användas vid bevakningsuppdrag.

16 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen för utbildningsändamål endast om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett auktoriserat bevakningsföretag får inte beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen för utbildningsändamål.

17 § Bestämmelserna i 16 § gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen,
2. ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1, eller
3. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1 eller 2.

Föreståndare och ersättare

18 § Ett auktoriserat bevakningsföretag med tillstånd att inneha ett skjutvapen ska ha en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 19 §.

En vapenföreståndare som är förhindrad att utöva kontroll får sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att utöva kontroll för bevakningsföretagets räkning får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Kontroll och hantering av tillståndspliktiga föremål

Kontrollansvar

19 § Styrelsen för en målskyttesammanslutning, vapenföreståndaren för en museihuvudman eller vapenföreståndaren för ett auktoriserat bevakningsföretag (*den kontrollansvariga*) ska utöva kontroll över verksamhetens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att föremålen förvaras på rätt sätt.

Den kontrollansvariga har rätt att hantera de föremål som anges i första stycket.

Den kontrollansvariga har även rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Vapenhanterare

20 § Den kontrollansvariga enligt 19 § får ge en enskild person (*vapenhanterare*) i uppdrag att inom ramen för verksamheten självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för en målskyttesammanslutnings, en museihuvudmans eller ett bevakningsföretags räkning. Ett sådant uppdrag får ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget och som

1. har tillstånd att inneha skjutvapen eller föremål av det slag som uppdraget avser, eller

2. Polismyndigheten godkänner som vapenhanterare för uppdraget.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget får godkännas som vapenhanterare.

Ett uppdrag får inte avse förvaring.

21 § Om en godkänd vapenhanterares uppdrag har upphört ska den kontrollansvariga så snart som möjligt anmäla detta till Polismyndigheten.

6 kap. Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin

Innehav utan särskilt tillstånd

1 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, och

2. ljuddämpare som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen för skjutning eller samling får utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som har tagit emot ett skjutvapen för reparation, översyn, ändring eller ombyggnad får utan särskilt tillstånd enligt denna lag inneha ammunition under den tid som han eller hon innehar vapnet.

Tillstånd till innehav

2 § En museihuvudman och en enskild person med tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling får beviljas särskilt tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare som passar till vapnet, om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas.

En museihuvudman och en enskild person får beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för samling om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas. För att en museihuvudman ska beviljas tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare krävs att den har en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare enligt 5 kap. 10 §.

En enskild person får även i andra fall beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas och det finns särskilda skäl. Detsamma gäller för en sammanslutning för målskytte.

Rätt att i vissa fall behålla vapenmagasin eller ljuddämpare utan särskilt tillstånd

3 § Den som innehar ett vapenmagasin eller en ljuddämpare utan särskilt tillstånd och som överläter det skjutvapen som vapenmagasinet eller ljuddämparen passar till, får fortsätta att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen under sex månader från dagen då vapnet överlämnas till förvärvaren.

Om överlåtaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen, får överlåtaren utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen till dess ansökan prövats slutligt eller, om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit sedan beslutet fått laga kraft. Detsamma gäller

1. ett vapenmagasin, om innehavaren inom den tid som anges i första stycket har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning eller samling som vapenmagasinet passar till, och

2. en ljuddämpare, om innehavaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning som ljuddämparen passar till.

Överlåtelse av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

4 § Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha föremålen. Om överlåtelsen sker genom ett ombud ska ombudet ha eget tillstånd att inneha skjutvapen.

7 kap. Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer

Särskilda förutsättningar för tillstånd

1 § Vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd får beviljas den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att bedriva den verksamhet som ett sådant tillstånd ska avse.

Vid lämplighetsprövning som avser en juridisk person ska prövningen, utom när det gäller kravet på kunskap, dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen. En juridisk person får beviljas tillstånd endast om den juridiska personen har en av Polismyndigheten godkänd föreståndare enligt 2 §.

Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ska tillståndshavaren så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Krav på föreståndare

2 § En juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ska ha en av Polismyndigheten godkänd föreståndare som ansvarar för verksamheten.

Ersättare för tillståndshavare eller föreståndare

3 § Om den som har vapenhandlartillstånd eller vapenreparatörstillstånd eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren för sådan verksamhet är förhindrad att ansvara för verksamheten, ska han eller hon sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Om föreståndaren för en juridisk person som har vapenmäklartillstånd är förhindrad att ansvara för verksamheten, får han eller hon sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Krav på föreståndare eller ersättare

4 § Endast den som uppfyller de krav som anges i 1 § första stycket får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Tillståndens innehåll

5 § I ett vapenhandlartillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen tillståndet avser. Tillståndet ger rätt att inneha de vapen som anges där. Tillståndet ger dock inte rätt att inneha andra helautomatiska vapen än sådana som har tagits in för en viss köpare. Tillståndet får förenas med villkor om hur vapnen ska förvaras.

Ett vapenhandlartillstånd ger rätt att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

Bestämmelser om krav på tillstånd för hantering av ammunition som utgör en explosiv vara finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

6 § I ett vapenreparatörstillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal skjutvapen tillståndet ger rätt att inneha. Tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Underrättelse om tvivelaktiga förvärv

7 § En vapenhandlare eller vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten om varje förvärv eller försök till förvärv av ammunition som vapenhandlaren eller vapenmäklaren anser ha varit tvivelaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

8 kap. Införsel

Särskilda förutsättningar för införseltillstånd

1 § För tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige gäller samma förutsättningar som för tillstånd att inneha vapnen enligt 3–5 kap.

Tillstånd att föra in ammunition eller ljuddämpare får beviljas den som har rätt att inneha föremålen i Sverige, om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas.

Införseltillstånd ger rätt till innehav under viss tid

2 § Införseltillstånd ger rätt att i Sverige under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet inneha de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som förts hit med stöd av tillståndet. Tillståndet gäller under förutsättning att föremålen förs in inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som bestäms vid beslutet om tillstånd.

3 § En enskild person får utan införseltillstånd till Sverige föra in de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som personen i Sverige har rätt att inneha för personligt bruk. Detsamma gäller en sådan sammanlutning för målskytte, en sådan museihuvudman och ett sådant bevakningsföretag som har tillstånd att inneha skjutvapen.

4 § En enskild person som har permanent tillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge att där inneha jakt- eller tävlingsskjutvapen för eget bruk får, utan tillstånd, föra med dessa vapen med tillhörande ammunition och ljuddämpare

1. vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här, eller

2. vid resa genom Sverige till Danmark, Finland eller Norge i anslutning till tillfällig användning vid jakt eller tävling i något av dessa länder.

Den som har fört in vapen, ammunition och ljuddämpare för sådan jakt eller tävling i Sverige som avses i första stycket 1 får utan tillstånd inneha föremålen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

5 § När det är särskilt föreskrivet får en enskild person som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass, utan tillstånd, medföra skjutvapen som är införda i skjutvapenpasset med tillhörande ammunition och ljuddämpare vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här. Personen ska medföra dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid jakt eller tävling i Sverige.

Den som med stöd av första stycket har fört in skjutvapen, ammunition och ljuddämpare i Sverige får utan tillstånd inneha föremålen i Sverige under högst tre månader från dagen för införseln.

Förvar på tullager eller i frizon

6 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare får inte förvaras på tullager eller i frizon utan medgivande av Polismyndigheten.

Utförsel av vapen som inte får föras in

7 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som en person vid resa fört med till Sverige för personligt bruk men inte haft rätt att föra in, får föras ut om föremålen anmälts i behörig ordning till Tullverket. Om föremålen inte förs ut inom fyra månader efter en sådan anmälan eller inom den längre tid som Tullverket bestämmer, tillfaller föremålen staten och ska behandlas som om de hade förverkats.

Införsel av den som har vapenhandlartillstånd

8 § Den som har rätt att bedriva handel med skjutvapen får beviljas tillstånd att till Sverige föra in sådana vapen som vapenhandlartillståndet omfattar. I fråga om helautomatiska vapen krävs tillstånd för införsel i varje särskilt fall.

Den som har vapenhandlartillstånd får utan särskilt tillstånd enligt denna lag föra in ammunition eller ljuddämpare till Sverige.

Allmänna bestämmelser om utlåning

1 § Ett skjutvapen får lånas ut endast i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Vid tillåten utlåning har låntagaren rätt att inneha skjutvapnet.

2 § Ett skjutvapen får inte lånas ut till den som kan antas komma att missbruka vapnet.

Korttidsutlåning

När korttidsutlåning får ske

3 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen får vid enstaka tillfällen låna ut vapnet om

1. utlåningen sker för samma ändamål som långivarens tillstånd avser,
2. utlåningen sker under högst två veckor, och
3. låntagaren har tillstånd enligt 6 §.

Tillstånd enligt 6 § krävs dock inte om

1. låntagaren har tillstånd att inneha ett skjutvapen av samma typ som lånet avser,

2. skjutvapnet innehas och används under långivarens uppsikt eller under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2, eller

3. lånet avser ett start- eller signalvapen.

4 § Den som har lånat ett skjutvapen enligt 3 § får i sin tur låna ut vapnet endast om det innehas och används under hans eller hennes uppsikt.

5 § En sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha ett skjutvapen får låna ut vapnet vid fler än enstaka tillfällen om

1. förutsättningarna i 3 § är uppfyllda, och
2. vapnet ska innehas och användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Lånetillstånd

6 § Tillstånd att låna ett skjutvapen (*lånetillstånd*) får beviljas för särskilt angivna ändamål.

Lånetillstånd får beviljas en enskild person om

1. det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka vapnet, och

2. personen har behov av att låna vapnet för det ändamål som ansökan avser.

Lånetillstånd får beviljas endast om det kan antas att 7 och 8 §§ inte kommer att hindra utlåning.

Utlåning till underåriga

7 § Ett skjutvapen får lånas ut till den som är under 18 år endast om

1. vapnet ska användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2,

2. utlåningen inte avser ett enhandsvapen eller helautomatiskt vapen och vapnet ska innehåas av någon som har fyllt 15 år och användas under långgivarens uppsikt,

3. utlåningen avser ett effektbegränsat vapen som ska innehåas och användas under långgivarens uppsikt,

4. utlåningen avser ett start- eller signalvapen som ska användas vid övning eller tävling, eller

5. låntagaren har tillstånd att inneha ett skjutvapen av samma typ.

Särskilda lämplighetskrav

8 § Om innehavet av ett skjutvapen kräver att den enskilde ska ha avlagt skytteprov eller genomgått en viss utbildning eller på annat sätt visat sig vara lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller dessa krav.

Första stycket gäller dock inte när vapnet ska användas enbart

1. för sådan provskjutning som avses i 10 §,

2. för övning eller tävling på skjutbana, eller

3. vid jakt under långgivarens uppsikt.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

9 § Ett enhandsvapen och ett helautomatiskt vapen får lånas ut endast för användning under långgivarens uppsikt eller för en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Första stycket gäller dock inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett skjutvapen av samma typ eller i fråga om ett start- eller signalvapen.

Vapenhandlares utlåning för provskjutning

10 § En vapenhandlare får under högst två veckor låna ut ett skjutvapen till den som har fyllt 18 år för provskjutning på skjutbana, om provskjutningen äger rum under uppsikt av

1. en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2,

2. vapenhandlaren eller dennes föreståndare, eller

3. en annan person som har godkänts av Polismyndigheten att utöva uppsikt vid provskjutning.

Kravet på uppsikt gäller inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett skjutvapen av den typ som lånet avser eller i fråga om ett start- eller signalvapen.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppgiften får ges ett sådant godkännande som avses i första stycket 3.

En vapenhandlare får ge en person i uppdrag att utöva uppsikt vid provskjutning enligt första stycket 3 endast om personen har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

11 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning låna ut ett skjutvapen till bevakningsföretagets bevakningspersonal. Bevakningsföretaget får dock endast låna ut ett skjutvapen till den som har särskilt tillstånd att som lån inneha skjutvapen för sådant ändamål (*bevakningslånetillstånd*).

Bevakningslånetillstånd får beviljas en enskild person om

1. det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka ett sådant vapen som ansökan avser, och

2. personen behöver låna vapnet i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning.

12 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får låna ut ett skjutvapen för utbildning under företagets uppsikt till sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen.

Förbud mot utlåning i vissa fall

13 § Ett skjutvapen får inte lånas ut till den från vilken ett skjutvapen har förverkats eller som har fått ett tillstånd att inneha ett skjutvapen återkallat, om inte låntagaren ändå är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Om någon har fått ett skjutvapen omhändertaget, får ett vapen av den typ som omhändertagits inte lånas ut till honom eller henne.

Trots första stycket får ett skjutvapen, efter särskilt tillstånd, lånas ut för en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

14 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att låna ett skjutvapen får, utan särskilt tillstånd, under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån för skjutning inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten att låna skjutvapen avser, och

2. ljuddämpare eller vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller annars har rätt att låna ett skjutvapen för samling får, utan särskilt tillstånd, under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

10 kap. Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon

1 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får utan tillstånd innehas av den som har tagit hand om boet till dess

1. föremålen har överlåtits till någon som har rätt att inneha sådana föremål,

2. föremålen ska överlämnas enligt 2 § eller, i fråga om dödsbon, 14 kap. 4 §, eller

3. i fråga om konkursbon, konkursen har avslutats.

2 § Om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får Polismyndigheten besluta att föremålen tills vidare ska förvaras av myndigheten eller någon annan som myndigheten anvisar, när det finns särskild anledning till det. Den som har hand om boet är skyldig att efter Polismyndighetens beslut lämna över föremålen till den som ska förvara dem.

3 § Bestämmelser om inlösen av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo finns i 14 kap.

11 kap. Ändring, reparation och skrotning

1 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen upphör att gälla, om vapnet ändras så att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. Ett tillstånd upphör dock inte att gälla om

1. innehavaren har vapenhandlartillstånd och även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet, eller

2. vapnet ändras endast i fråga om delar som inte omfattas av tillståndsplikt och vapnet fortfarande är lämpligt för ändamålet.

2 § Vid reparation av ett skjutvapen får, utan särskilt tillstånd, en försliten eller på annat sätt oanvändbar vapendel bytas ut mot en ny likadan.

Den som har särskilt tillstånd att inneha slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor eller mantlar till skjutvapen eller armborststommar med avfyringsanordningar får utan tillstånd byta ut en sådan del mot en ny likadan, om den utbytta delen lämnas för skrotning och bytet genast anmäls till Polismyndigheten.

3 § För reparation eller översyn får ett skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av den som har vapenhandlartillstånd eller vapenreparatörs-tillstånd som omfattar vapnet. För reparation eller översyn får ett vapen också lämnas till den som skulle ha rätt att låna och självständigt handha vapnet.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot ett skjutvapen får provskjuta vapnet.

4 § Den som får ta emot ett skjutvapen för reparation eller översyn får även ta emot och tillfälligt inneha ett skjutvapen för ändring eller ombyggnad, förutsatt att även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet eller rätten att ta emot vapnet. Om åtgärden innebär att skjutvapnet till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen får vapnet lämnas ut endast om innehavaren visar upp bevis om ett sådant tillstånd som avses i 1 § första stycket.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot ett skjutvapen får provskjuta vapnet.

5 § Ett skjutvapen som ska skrotas ska lämnas till Polismyndigheten. Den som lämnar ett skjutvapen för skrotning ska också lämna tillståndsbeviset för vapnet.

12 kap. Förvaring och transport

Allmänna aktsamhetskrav

1 § Den som innehar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare är skyldig att ta hand om föremålen och förvara dem eller hålla dem under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem.

Förvaring

2 § När ett skjutvapen inte används ska det förvaras i ett säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme.

Ett effektbegränsat skjutvapen och ett sådant föremål som enligt 1 kap. 4 § jämställs med ett skjutvapen får dock, med undantag för en stomme eller en låda, förvaras på något annat betryggande sätt. Ammunition och ljuddämpare ska förvaras under säkert lås eller på något annat lika betryggande sätt.

3 § Förvaring enligt 2 § av ett föremål som innehas av en enskild person ska ske i

1. innehavarens stadigvarande bostad, eller
2. en byggnad som är sammanbyggd med och tillgänglig från bostaden.

Om en lika säker förvaring anordnas i någon annan bostad eller lokal som personen har tillgång till får föremålen förvaras där. Vid bedömningen av om förvaringen är lika säker ska det beaktas vilka möjligheter som finns att övervaka den plats där föremålen förvaras. För sådan förvaring krävs en anmälan till Polismyndigheten.

4 § En innehavare får lämna över sitt skjutvapen, sin ammunition eller sin ljuddämpare till någon annan för förvaring, om

1. innehavaren inte själv kan ta hand om föremålen,
2. det framstår som mer lämpligt, eller
3. det annars finns särskilda skäl.

För sådan förvaring krävs tillstånd om inte utlåning i motsvarande fall är tillåten enligt 9 kap. Tillstånd får beviljas endast om förvararen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig och kan erbjuda en säker förvaring. Tillståndet ska tidsbegränsas.

Den som förvarar vapnet får använda det endast om han eller hon har tillstånd att inneha vapen av samma typ.

5 § När det finns särskild anledning till det får tillstånd att inneha ett skjutvapen även i annat fall än som avses i 3 kap. förenas med villkor om att vapnet ska förvaras på ett visst sätt.

Säkerhetsåtgärder vid förflyttning av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare

6 § Den som skickar eller transporterar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt föremålen. Vapnet ska vara oladdat och, i den utsträckning det är lämpligt, isärtaget och nerpackat.

7 § Ett skjutvapen får medföras på allmän plats endast om vapnet enligt särskilda föreskrifter ingår i utrustning för en viss tjänst eller ett visst uppdrag eller om det annars med hänsyn till vapnets art, syftet med innehavet och övriga omständigheter är att anse som befogat. Detsamma gäller i fråga om ett skjutvapen inom ett skolområde, där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs, eller i ett fordon på allmän plats.

Transport i samband med skrotning eller inlösen

8 § Den som ska lämna in ett skjutvapen för skrotning enligt 11 kap. 5 § eller lämna in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för inlösen enligt 14 kap. får låta den som har eget tillstånd att inneha skjutvapen transportera och överlämna föremålen till Polismyndigheten.

Skyldighet att ge tillträde för kontroll

9 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen är skyldig att låta Polismyndigheten få tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs.

13 kap. Återkallelse och omhändertagande

Återkallelse av tillstånd

1 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen ska återkallas om

1. tillståndshavaren visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
2. tillståndshavaren utan godtagbar anledning vägrat Polismyndigheten tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs,
3. tillståndshavaren utan godtagbar anledning inte gett in underlag till stöd för fortsatt behov av ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott i rätt tid,
4. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
5. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Första stycket 1, 2, 4 och 5 gäller också i fråga om införseltillstånd och tillstånd att förvara ett skjutvapen hos någon annan.

2 § Ett tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska återkallas om

1. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns,
2. tillståndshavaren har missbrukat de föremål som tillståndet gäller, eller
3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

3 § Ett vapenhandlartillstånd, ett vapenmäklartillstånd och ett vapenreparatörstillstånd ska återkallas om

1. tillståndshavaren inte längre bedriver verksamheten yrkesmässigt,
2. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Prop. 2025/26:141 Tillståndet får också återkallas om tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen.

- 4 §** Ett tillstånd att låna ett skjutvapen ska återkallas om
1. tillståndshavaren har visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
 2. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
 3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Återkallelse av godkännande

5 § Ett godkännande som föreståndare, vapenföreståndare, ersättare, person som i en vapenhandlars ställe får utöva uppsikt vid provskjutning eller vapenhanterare ska återkallas om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Om godkännandet återkallas ska godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten.

Återkallelse av auktorisation

6 § En auktorisation enligt 5 kap. 5 § ska återkallas om förutsättningarna för auktorisationen inte längre finns.

Om auktorisationen återkallas ska auktorisationsbeviset lämnas till Polismyndigheten.

Omhändertagande av skjutvapen, ammunition, vapentillbehör och tillståndsbevis

7 § Polismyndigheten ska besluta att ett skjutvapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare, vapenmagasin och tillståndsbevis ska tas om hand, om

1. det finns risk för att vapnet missbrukas, eller
2. det är sannolikt att tillståndet att inneha vapnet kommer att återkallas och särskilda omständigheter inte talar emot ett omhändertagande.

Om risken för missbruk är överhängande, får föremålen tas om hand även utan ett sådant beslut. En sådan åtgärd får vidtas av en polisman, jakttillsynsman som länsstyrelsen förordnat, kustbevakningstjänsteman, tulltjänsteman eller särskilt förordnad tjänsteman vid länsstyrelsen. Åtgärden ska skyndsamt anmälas till Polismyndigheten, som omedelbart ska pröva om omhändertagandet ska bestå.

8 § Om Polismyndigheten har beslutat om omhändertagande enligt 7 §, ska frågan om återkallelse av tillståndet prövas skyndsamt.

Tillståndet är ogiltigt till dess att frågan om återkallelse har prövats.

Återkallas inte tillståndet ska tillståndsbeviset omedelbart lämnas tillbaka.

9 § Om en person medför ett skjutvapen utan att kunna visa att personen har rätt att inneha vapnet, får vapnet omhändertas. En sådan åtgärd får vid-

tas av en polisman, jakttillsynsman som länsstyrelsen förordnat, kust-bevakningstjänsteman eller tulltjänsteman. Prop. 2025/26:141

Sedan en vecka förflutit efter omhändertagandet ska vapnet återställas, om det inte har tagits i beslag eller det tillstånd som medfört rätt att inneha vapnet har återkallats. Detsamma gäller dessförinnan, om personen som medförde vapnet kan styrka sin rätt att ha detta med sig.

10 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som har tagits om hand ska lämnas tillbaka till en person som har rätt att inneha och förfoga över föremålen så snart det skäligen kan antas att det inte längre finns någon risk för missbruk.

Anmälningsskyldighet

11 § En läkare som bedömer att en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha ett skjutvapen ska omedelbart anmäla detta till Polismyndigheten. Anmälan behöver inte göras om det med hänsyn till omständigheterna står klart för läkaren att patienten inte har tillstånd att inneha skjutvapen.

Den anmälningsskyldighet som läkare har enligt första stycket gäller även i fråga om en person som genomgår rättspsykiatrisk undersökning eller utredning enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

12 § Om Polismyndigheten får kännedom om omständigheter som kan medföra att en person som tillhör hemvärnets personal är olämplig att inneha ett skjutvapen, ska myndigheten omedelbart underrätta Försvarsmakten om dessa omständigheter. Om Säkerhetspolisen får kännedom om sådana omständigheter ska myndigheten i så stor utsträckning som dess verksamhet medger det underrätta Försvarsmakten om dessa.

14 kap. Inlösen

1 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska lösas in av staten om

1. tillståndet som medför rätt att inneha föremålen har återkallats utan att de samtidigt har förverkats eller tagits i beslag,

2. innehavaren har avlidit,

3. ansökan har avslagits i fråga om tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning, eller

4. en domstol har beslutat att skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, som någon innehar utan att ha rätt till det, inte ska förverkas eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att inte föra talan om förverkande.

Vid återkallelse av ett vapenhandlartillstånd på vapenhandlarens eget initiativ är staten inte skyldig att lösa in vapenhandlarens skjutvapen enligt första stycket 1.

2 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska inte lösas in om föremålen lämnas för skrotning eller överläts till någon som har rätt att inneha dem och om detta görs inom

1. ett år från det att innehavaren avled, eller

2. tre månader från det att

a) tillståndet som medförde rätt att inneha föremålen återkallades,

b) ansökan om tillstånd avslogs,

c) beslut i förverkandefrågan meddelades av en domstol eller en åklagare, eller

d) beslaget hävdes.

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska inte heller lösas in om ansökan om tillstånd att inneha föremålen görs inom den tid som anges i första stycket 1 eller 2. Om ansökan avslås ska föremålen lösas in, om de inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överläts till någon som har rätt att inneha dem.

Polismyndigheten får medge förlängning av tidsfristerna i första och andra styckena, varje gång med högst sex månader.

3 § Om en enskild person som har tillstånd att inneha ett skjutvapen som avses i 4 kap. 11 § lämnar in det till Polismyndigheten ska vapnet lösas in av staten.

Ammunition till vapnet som är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, samt ljuddämpare och vapenmagasin som passar till vapnet, ska också lösas in om föremålen lämnas in samtidigt som vapnet.

4 § En innehavare av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som ska lösas in är skyldig att enligt Polismyndighetens beslut lämna över föremålen till myndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns ett tillståndsbevis eller någon annan motsvarande handling, ska även den lämnas till Polismyndigheten.

5 § För skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som löses in ska ersättning betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet.

För föremål som löses in enligt 3 § ska ersättning betalas med ett belopp som motsvarar föremålens marknadsvärde vid förvärvstillfället.

15 kap. Märkning

Märkning vid tillverkning och vissa överlåtelse

1 § Med tillverkning avses i denna lag framställning av ett sådant skjutvapen och en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§. Med tillverkning avses även sådan ändring eller ombyggnad av ett skjutvapen som medför att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen.

2 § Den som tillverkar ett skjutvapen som är avsett att skjuta ut hagel, kulor eller andra projektiler med hjälp av ett antändbart drivämne, ska förse vapnet med en unik märkning som omfattar tillverkarens namn,

landet eller platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår, om tillverkningsåret inte framgår av serienumret. Märkningen ska om möjligt även innefatta uppgift om modell. Prop. 2025/26:141

Märkningen ska vara placerad på skjutvapnets

1. slutstycke eller trumma,
2. eldrör eller pipa,
3. stomme eller låda, och
4. i förekommande fall mantel.

Kravet på märkning gäller inte den som tillverkar ett skjutvapen av vapendelar som redan är märkta på föreskrivet sätt. Kravet gäller inte heller om en vapendel är för liten för att kunna märkas på föreskrivet sätt. Vapendelen ska då märkas med åtminstone ett serienummer eller liknande.

3 § Bestämmelserna i 2 § gäller också den som tillverkar ett obrukbart skjutvapen, om vapnet i brukbart skick skulle utgöra ett sådant skjutvapen som omfattas av samma paragraf.

4 § Den som tillverkar en sådan vapendel som anges i 2 § andra stycket ska förse vapendelen med en märkning i enlighet med 2 §. Detta gäller dock inte om tillverkaren ska infoga vapendelen i ett skjutvapen som ska märkas vid tillverkningen.

5 § När ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§ överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska den myndighet som överläter föremålet se till att det är märkt på det sätt som anges i 2 §. Föremålet ska också ha en märkning där det framgår att en svensk myndighet har överlåtit det.

Första stycket gäller inte ett skjutvapen som staten har löst in enligt 14 kap.

6 § Den som tillverkar ammunition till ett sådant skjutvapen som anges i 2 § ska märka varje förpackning med komplett ammunition med uppgift om ammunitionstyp, kaliber, varupartiets identifikationsnummer och tillverkarens namn.

Kravet på märkning gäller inte den som har rätt att inneha ett skjutvapen för ändamålet jakt eller målskytte och som laddar ammunition för eget bruk.

Märkning vid införsel

7 § Den som för in ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§ till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen ska senast inom en månad efter införseln se till att föremålet är märkt på det sätt som anges i 2 §. Märkningen ska också visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln.

Första stycket gäller inte den som tillfälligt, under högst tre månader från dagen för införseln, för in vapen eller vapendelar till Sverige för

1. användning vid jakt eller tävlingsskytte,
2. reparation, översyn, service eller värdering,
3. utställning eller mäsas,
4. resa genom landet, eller

Prop. 2025/26:141 5. användning av företrädare för en annan stats myndighet vid tillfällig tjänstgöring i landet.

8 § Polismyndigheten får efter ansökan medge undantag från skyldigheten enligt 7 § att märka ett skjutvapen eller en vapendel, om föremålet är av särskilt stort historiskt värde och det finns särskilda skäl.

Om ansökan kommer in till Polismyndigheten inom en månad efter införseln gäller inte skyldigheten att märka föremålet enligt 7 § första stycket.

Om Polismyndigheten eller en domstol avslutar ärendet på något annat sätt än genom att bifalla ansökan, ska föremålet märkas inom en månad från det att beslutet eller domen fått laga kraft.

16 kap. Vapenregister

Vapenregistren

1 § Polismyndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra de separata register som anges i 2–5 §§.

2 § *Vapeninnehavarregistret* ska innehålla uppgift om

1. personer och organisationer med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

2. fysiska personer med ett betydande inflytande över

a) en sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, eller

b) ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha skjutvapen,

3. personer som har godkänts som vapenföreståndare, eller som ersättare för vapenföreståndare, för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

4. personer som har godkänts som vapenhanterare för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

5. personer med tillstånd att låna skjutvapen,

6. personer som tillhör hemvärnets personal och som av Försvarsmakten har tilldelats skjutvapen för förvaring i bostaden,

7. personer som utan tillstånd får inneha skjutvapen som ingår i ett dödsbo eller konkursbo om det innehavda vapnet inte är effektbegränsat, och

8. personer och organisationer som för någon annans räkning får förvara skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare samt, om förvaringen sker hos en skola, uppgift om den person som ansvarar för förvaringen.

Av vapeninnehavarregistret får det inte framgå vilka skjutvapen som Försvarsmakten har tilldelat någon som tillhör hemvärnets personal. Registret får inte användas för att göra automatiserade sammanställningar över personer som tillhör hemvärnets personal.

3 § *Vapenregistret* ska innehålla uppgift om de skjutvapen för vilka tillstånd till innehav har beviljats enligt denna lag samt uppgift om skjutvapen som upphittats eller anmälts stulna eller försvunna.

4 § *Registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer* ska innehålla uppgift om

1. personer och organisationer med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd,
2. fysiska personer med ett betydande inflytande över en juridisk person som har vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd,
3. personer som har godkänts som föreståndare, eller som ersättare för föreståndare, för en organisation med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd, och
4. personer som har godkänts att i en vapenhandlares ställe utöva uppsikt vid provskjutning.

5 § *Registret över auktoriserade sammanslutningar för målskytte* ska innehålla uppgift om sammanslutningar för målskytte som har auktoriserats enligt denna lag.

6 § Om ett tillstånd att inneha ett skjutvapen är ett förvärvstillstånd enligt 3 kap. 4 § ska detta framgå av vapeninnehavarregistret. Om tillståndet avser ett visst skjutvapen ska det framgå av vapenregistret att vapnet ska förvärvas.

Vapenregistrens ändamål

7 § De register som anges i 2–5 §§ ska ha till ändamål att

1. underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag, och
2. tillhandahålla sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller beivra brott med anknytning till skjutvapen.

Bevarande och gallring av uppgifter i vapenregister

8 § Uppgifter om ett sådant skjutvapen och en sådan vapendel som avses i 15 kap. ska bevaras i de register som anges i 2–5 §§ i 30 år efter det att vapnet eller vapendelen har skrotats. Om skjutvapnet eller vapendelen har överförs till en mottagare i utlandet ska uppgifterna i stället bevaras i 30 år efter utförseln, om vapnet eller vapendelen inte dessförinnan har återförts.

Uppgifter om namn, adress och organisations- eller personnummer för den som har getts tillstånd att inneha ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel ska bevaras under samma tid.

När perioden om 30 år har löpt ut ska personuppgifter i vapenregister raderas.

9 § Uppgifter i vapeninnehavarregistret om personer som tillhör hemvärnets personal ska gallras när Försvarsmakten har meddelat att uppgiften inte längre är aktuell.

10 § Personuppgifter som behandlas i de register som anges i 2–5 §§ och som är nödvändiga för att framställa rättsstatistik ska lämnas till den myndighet som ansvarar för att framställa sådan statistik.

11 § Om det är förenligt med svenska intressen, får personuppgifter som behandlas i de register som anges i 2–5 §§ lämnas till

1. Interpol eller Europol, eller till en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, om det behövs för att organisationen eller myndigheten ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott, eller

2. utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst.

Uppgifter får även lämnas till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt.

12 § Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen får beviljas direktåtkomst till de register som anges i 2–5 §§.

En myndighet som har beviljats direktåtkomst ansvarar för att tillgången till personuppgifter begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Ytterligare föreskrifter om vapenregister

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om

1. förande av de register som anges i 2–5 §§,
2. åtkomst till uppgifter i de registren,
3. digital arkivering, och
4. att personuppgifter som behandlas i de registren får lämnas ut även i andra fall än som avses i 10–12 §§.

17 kap. Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden

Förhållandet till annan reglering

1 § Bestämmelserna i detta kapitel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag.

2 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen Prop. 2025/26:141 (2018:1177) gäller bestämmelserna i detta kapitel utöver den lagen.

Personuppgiftsansvar

3 § Polismyndigheten är personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden.

Behandling av känsliga personuppgifter

4 § Om uppgifter om en person behandlas, får de kompletteras med känsliga personuppgifter när detta är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen. Känsliga personuppgifter får också behandlas om det är nödvändigt för diarieföring eller om uppgifterna har lämnats till Polismyndigheten i en anmälan eller liknande och behandlingen är nödvändig för handläggningen.

Vad som avses med känsliga personuppgifter framgår av artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 11–13 §§ brottsdatalagen (2018:1177).

5 § Det är förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Tillgång till personuppgifter

6 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Skadestånd vid personuppgiftsbehandling som omfattas av brottsdatalagen

7 § Bestämmelsen om skadestånd i 7 kap. 1 § brottsdatalagen (2018:1177) ska tillämpas om behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen skett i strid med detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag.

18 kap. Straff och förverkande

Vapenbrott

1 § Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter, yrkesmässigt förmedlar eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för *vapenbrott* till fängelse i högst fem år.

Om brottet med hänsyn till risken för att vapnet skulle komma till brottslig eller annan skadlig användning och övriga omständigheter är att anse som mindre allvarligt, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms också den som har begått gärningen av oaktksamhet.

2 § Om ett brott som avses i 1 § första stycket är grovt, döms för *grovt vapenbrott* till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,

2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

3. innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett flera vapen,

4. vapnet har innehafts i en sådan miljö att det typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller

5. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om ett brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för *synnerligen grovt vapenbrott* till fängelse i lägst sex och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Vid bedömningen enligt första och andra styckena ska ett enhandsvapen anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

Vapenmärkningsbrott

3 § Den som uppsåtligen bryter mot någon av bestämmelserna om märkning i 15 kap. 2, 3, 4, 7 eller 8 § döms för *vapenmärkningsbrott* till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller den som uppsåtligen förfalskar eller utan lov utplånar, avlägsnar eller ändrar sådan märkning.

Till ansvar för brott mot någon av bestämmelserna om märkning i 15 kap. 7 eller 8 § döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

Missbruk av rätt att inneha skjutvapen

4 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet missbrukar rätten att inneha ett skjutvapen genom att använda det för något annat ändamål än det som han eller hon är berättigad till, döms för *missbruk av rätt att inneha skjutvapen* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Olovlig befattningsmed ammunition och vapentillbehör

5 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ammunition utan att ha rätt till det döms för *olovlig befattningsmed ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den som överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ammunition till någon som inte har rätt att inneha den.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ammunition.

6 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ljuddämpare eller vapenmagasin utan att ha rätt till det döms för *olovlig befattningsmed vapentillbehör* till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma

gäller den som överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ljuddämpare eller vapenmagasin till någon som inte har rätt att inneha föremålen. Prop. 2025/26:141

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ljuddämpare eller vapenmagasin.

Olovlig handel och förmedling

7 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bedriver handel med skjutvapen utan tillstånd döms för *olovlig vapenhandel* till böter eller fängelse i högst sex månader.

8 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar skjutvapen utan tillstånd döms för *olovlig vapenförmedling* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar ammunition utan tillstånd döms för *olovlig förmedling av ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Andra överträdelser av vapenlagen

9 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot någon av bestämmelserna om överlämnande till förvaring hos någon annan i 12 kap. 4 § första stycket eller om transport i 12 kap. 6 § eller mot villkor i fråga om förvaring av skjutvapen som meddelats med stöd av denna lag,

2. bryter mot någon av bestämmelserna om förvaring i 12 kap. 1, 2 eller 4 § i fråga om skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som innehas av en sammanslutning för målskytte, en museihuvudman eller ett auktoriserat bevakningsföretag eller i fråga om skjutvapen som innehas av en vapenhandlare,

3. förvarar ett skjutvapen eller en ljuddämpare åt någon annan utan att det finns ett tillstånd till förvaringen, eller bryter mot bestämmelserna om användning vid förvaring i 12 kap. 4 § andra stycket,

4. medför ett skjutvapen i strid med bestämmelserna i 12 kap. 7 §, eller

5. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 7 § genom att olovligen överföra skjutvapen eller ammunition till ett annat land.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för överträdelse av bestämmelserna i 12 kap. 7 §.

Till ansvar för otillåten förvaring av skjutvapen åt någon annan döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

10 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 8 § 1 genom att inte på föreskrivet sätt anmäla utförsel eller utlåning av skjutvapen.

Straffbestämmelser i annan lag

11 § Bestämmelser om straff för olovlig införsel av skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare och för försök till sådant brott finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

12 § Ett skjutvapen som har varit föremål för brott som avses i 1–4 §§ ska förverkas om ett förverkande inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som har varit föremål för brott som avses i 5 § första stycket eller 6 § första stycket. I stället för egendomen får dess värde förverkas. Om ett skjutvapen förverkas får även ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som hör till vapnet förverkas.

Även vinster från brott enligt denna lag ska förverkas, om ett förverkande inte är uppenbart oskäligt.

13 § Jakttillsynsmän som förordnats av länsstyrelsen samt personal vid Kustbevakningen och Tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen har samma befogenhet som polismän att ta sådan egendom i beslag som skäligen kan antas bli förverkad enligt denna lag.

Åtal

14 § Om någon frivilligt lämnar in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin till Polismyndigheten, får åtal för olovligt innehav av egendomen väckas mot honom eller henne av åklagaren endast om det är motiverat från allmän synpunkt.

Försök, förberedelse och stämpling

15 § För försök, förberedelse eller stämpling till grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

19 kap. Överklagande

1 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Ett beslut som gäller en fysisk person överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets personen var folkbokförd vid tidpunkten för beslutet.

Övriga beslut överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det första beslutet i ärendet fattades.

3 § Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Polismyndighetens beslut om återkallelse av vapenhandlartillstånd, återkallelse av vapenmäklartillstånd, återkallelse av vapenreparatörs-tillstånd eller återkallelse av auktorisation ska dock gälla omedelbart endast om Polismyndigheten anger det i beslutet. Polismyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart om det finns särskilda skäl för det.

Polismyndighetens eller en domstols beslut som rör märkning av skjutvapen eller vapendelar av särskilt stort historiskt värde ska, trots första stycket, inte gälla omedelbart.

Prop. 2025/26:141

20 kap. Bemyndiganden

Föreskrifter som rör lagens och vissa bestämmelsers tillämpningsområde

Utvidgning av lagens tillämpningsområde

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag eller vissa föreskrifter i lagen ska tillämpas även i fråga om andra föremål än sådana som anges i 1 kap. 3 och 4 §§, om föremålen är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

Inskränkning av lagens tillämpningsområde

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag inte ska gälla i fråga om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som en företrädare för en annan stats myndighet eller för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige.

3 § Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten får i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som innehåser av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Undantag från bestämmelser om tillstånd

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla innehav av skjutvapen, ljuddämpare eller vapenmagasin som lämnats över från staten till

- statligt anställda eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen,
- den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel, eller
- frivilliga försvarsorganisationer,

2. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla införsel av skjutvapen som lämnats över från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen, och

3. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av skjutvapen som medförs till Sverige enligt 8 kap. 5 §, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om att anslagsenergin eller utgångshastigheten hos en projektil från ett skjutvapen ska understiga ett visst värde eller att vapnet ska vara konstruerat på ett visst sätt för att vapnet ska anses vara effektbegränsat enligt 2 kap. 2 § 1.

Föreskrifter om krav på tillstånd i vissa fall

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om att tillstånd ska krävas för överföring av skjutvapen eller ammunition från Sverige till ett annat land.

Föreskrifter om krav på anmälan i vissa fall

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att den som avser att föra ut ett skjutvapen från Sverige eller lånar ut ett skjutvapen till någon som är fast bosatt i ett annat land och inte ska använda vapnet endast i Sverige, ska anmäla detta till Polismyndigheten,
2. skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förlust av skjutvapen, och
3. skyldighet att anmäla att skjutvapen ingår i tillgångarna i ett dödsbo eller konkursbo.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla

1. överlåtelser, och
2. att förvärv av skjutvapen inte skett inom föreskriven tid.

Föreskrifter om innehavstillstånd, lånetillstånd och därmed sammanhängande frågor

Förutsättningar för tillstånd

10 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att tillstånd att inneha vissa skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde eller för udda ändamål som inte avser skjutning, får beviljas endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga,
2. att tillstånd att inneha vissa skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning får beviljas endast om det finns synnerliga skäl, och
3. undantag från de förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha skjutvapen vid ansökan om förnyelse av ett tidsbegränsat tillstånd.

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på skjutskicklighet, utbildning, ålder och de förutsättningar i övrigt som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha eller låna skjutvapen.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad det underlag ska omfatta som tillståndshavaren enligt 4 kap. 10 § ska ge in till Polismyndigheten.

Varaktigt obrukbara skjutvapen

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav på tekniska åtgärder som ska vidtas för att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart i den mening som avses i 3 kap. 3 § och 4 kap. 7 §.

Förvärv i en annan stat än den där förvärvaren bor

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för och förfaringsätt vid medgivande av att personer bosatta i Sverige ska få tillstånd att förvärva skjutvapen i ett annat land, och

2. krav på att den som förvärvat ett skjutvapen i Sverige och som är bosatt i ett främmande land ska underrätta den staten om förvärvet.

Europeiskt skjutvapenpass

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utfärdande av ett europeiskt skjutvapenpass till den som har tillstånd att inneha ett skjutvapen i Sverige.

Auktorisation av sammanslutningar för målskytte

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kraven för auktorisation av sammanslutningar för målskytte enligt 5 kap. 5 §.

Vapenföreståndare och ersättare för museihuvudmän och bevakningsföretag

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på kunskap för att bli godkänd som vapenföreståndare eller ersättare för en museihuvudman eller ett auktoriserat bevakningsföretag.

Föreskrifter om vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd, vapenreparatörstillstånd och därmed sammanhängande frågor

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på kunskap för att få vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd och vad som i övrigt ska gälla vid sådan verksamhet, och

2. villkoren för att en verksamhet som rör handel med skjutvapen eller reparation eller översyn av skjutvapen ska anses bedrivas yrkesmässigt.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och vapenmäklare att

1. föra förteckningar och hålla dem tillgängliga för Polismyndigheten,

2. lämna upplysningar till Polismyndigheten om inköpta och sålda vapen, befintligt vapenlager eller andra förhållanden som är av betydelse för myndighetens tillsyn, och
3. anmäla transaktioner.

Föreskrifter om övriga förutsättningar för tillstånd

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de övriga förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag.

Föreskrifter om ändring och reparation

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som utöver bestämmelserna i 11 kap. ska gälla vid ändring och reparation av skjutvapen.

Föreskrifter om förvaring och transport

22 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. förutsättningarna för tillstånd till överlämnande för förvaring enligt 12 kap. 4 § till juridiska personer, och
2. undantag från kravet på anmälan för förvaring enligt 12 kap. 3 § andra stycket.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på vapensamlares, målskyttesammanslutningars, museihuvudmäns, vapenhandlares, vapenreparatörers och gymnasieskolors förvaring av skjutvapen och på målskyttesammanslutningars förvaring av ammunition eller ljuddämpare, och
2. vad som utöver bestämmelserna i 12 kap. ska gälla i fråga om transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Föreskrifter om avgifter

24 § Regeringen får meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som får tas ut enligt 1 kap. 12 §.

Föreskrifter om vissa bevis och intyg

25 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på att intyg om uppdrag som vapenhanterare, om lån av skjutvapen eller om uppdrag enligt 12 kap. 8 § ska lämnas eller visas upp,
2. krav på att bevis om tillstånd eller godkännande enligt denna lag ska medföras, visas upp eller lämnas till Polismyndigheten, och
3. undantag från krav på att lämna eller omhändertaga bevis eller annan motsvarande handling.

26 § Regeringen får meddela föreskrifter om att den som bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag ska dömas till böter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2. Genom lagen upphävs vapenlagen (1996:67).

3. Den som vid lagens ikraftträdande har tillstånd eller rätt utan tillstånd eller är godkänd eller auktoriserad enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) eller med stöd av övergångsbestämmelser till den lagen anses ha motsvarande tillstånd, rätt, godkännande eller auktorisation enligt den nya lagen.

4. Den som vid lagens ikraftträdande innehar en anordning som avses i 2 kap. 3 § 3 har rätt att inneha den till utgången av september 2026.

5. Bestämmelsen i 4 kap. 10 § tillämpas inte på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.

6. Bestämmelserna i 4 kap. 5–8 och 11 §§ samt 5 kap. 3, 8 och 16 §§ om tillstånd att inneha skjutvapen, stommar och lådor ska inte tillämpas på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.

7. Bestämmelsen i 16 kap. 2 § första stycket 2 om registrering av personer som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte eller ett auktoriserat bevakningsföretag och bestämmelsen i 16 kap. 4 § 2 om registrering av personer som har ett betydande inflytande över en organisation med vapenreparatörstillstånd ska endast tillämpas om lämplighetsprövningen av personen har skett efter ikraftträdandet.

Prop. 2025/26:141 2.2 Förslag till lag om ändring i vapenlagen
(2026:000)

Häriigenom föreskrivs i fråga om vapenlagen (2026:000)
dels att 14 kap. 3 § ska upphöra att gälla,
dels att 14 kap. 5 § ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2026:000

Föreslagen lydelse

14 kap.

5 §¹

För skjutvapen, ammunition, ljud-
dämpare eller vapenmagasin som
löses in ska ersättning betalas med
ett belopp som motsvarar
marknadsvärdet.

För skjutvapen, ammunition, ljud-
dämpare eller vapenmagasin som
löses in ska ersättning betalas med
ett belopp som motsvarar
marknadsvärdet.

*För föremål som avses i 3 § som
löses in ska en ersättning betalas
med ett belopp som motsvarar
föremålets marknadsvärde vid
förvärvstillfället.*

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2028.

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 18 b § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

18 b §¹

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får även användas i syfte att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brott som avses i andra stycket, om åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt denna paragraf får användas vid en förundersökning om

1. ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra år,

2. grovt dataintrång enligt 4 kap. 9 c § andra stycket brottsbalken, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

3. våldtäkt eller våldtäkt mot barn enligt 6 kap. 1 § första stycket eller 4 § första eller andra stycket brottsbalken,

4. grovt bedrägeri enligt 9 kap. 3 § brottsbalken, om gärningen har begåtts med hjälp av elektronisk kommunikation och det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

5. utpressning enligt 9 kap. 4 § första stycket brottsbalken, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

6. grov utpressning enligt 9 kap. 4 § andra stycket brottsbalken,

7. allmänfarlig ödeläggelse eller grovt sabotage enligt 13 kap. 3 § första stycket eller 5 § brottsbalken,

8. krigsanstiftan eller grovt utlandsspioneri enligt 19 kap. 2 eller 6 b § brottsbalken,

9. grovt narkotikabrott enligt 3 § första stycket narkotikastrafflagen (1968:64),

10. grovt vapenbrott enligt 9 kap. 1 a § första stycket vapenlagen (1996:67),

10. grovt vapenbrott enligt 18 kap. 2 § första stycket vapenlagen (2026:000),

11. grov narkotikasmuggling, grov vapensmuggling eller grov smuggling av explosiv vara enligt 6 § tredje stycket, 6 a § tredje stycket eller 6 b § tredje stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

12. grovt brott enligt 29 a § första stycket lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,

13. grovt penningtvättsbrott eller näringspenningtvätt, grovt brott, enligt 5 § eller 7 § andra stycket lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

14. terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666),

15. ett brott som avses i 18 a § andra stycket 3, 4, 7, 8, 10, 13, 14, 17 eller 18,

¹ Senaste lydelse 2023:534.

16. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 1, 3, 6–12, 14 eller 15, om en sådan gärning är belagd med straff,

17. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 2, 4, 5 eller 13, om en sådan gärning är belagd med straff och det kan antas att gärningens straffvärde överstiger fängelse i ett år,

18. ett annat brott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i fyra år, eller

19. flera brott, om

a) det kan antas att samtliga brott har begåtts av en och samma person,

b) det kan antas att den samlade brottslighetens straffvärde överstiger fängelse i fyra år,

c) det kan antas att vart och ett av brotten har utgjort ett led i en brottslighet som har utövats i organiserad form eller systematiskt, och

d) det för vart och ett av brotten inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader eller det är fråga om försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt denna paragraf får endast avse ett telefonnummer eller en annan adress eller en viss elektronisk kommunikationsutrustning som

1. det finns särskild anledning att anta att gärningsmannen eller någon annan som har medverkat till brottet eller brotten under den tid som tillståndet avser har använt eller kommer att använda, eller

2. det finns synnerlig anledning att anta att gärningsmannen eller någon annan som har medverkat till brottet eller brotten under den tid som tillståndet avser har kontaktat eller kommer att kontakta.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 36 g § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 g §¹

Om någon är skäligen misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott som anges i andra stycket och åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen, får hemlig rumsavlyssning enligt 27 kap. 20 d § första stycket rättegångsbalken användas för att utreda brottet.

Hemlig rumsavlyssning enligt denna paragraf får användas vid en utredning om

1. ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fem år,

2. människorov enligt 4 kap. 1 § första stycket brottsbalken,

3. grovt vapenbrott enligt 9 kap. 3. grovt vapenbrott enligt 1 a § första stycket vapenlagen 18 kap. 2 § första stycket vapenlagen (1996:67),

4. grov vapensmuggling eller grov smuggling av explosiv vara enligt 6 a § tredje stycket eller 6 b § tredje stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

5. grovt brott enligt 29 a § första stycket lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,

6. terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666),

7. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 1–6, om en sådan gärning är belagd med straff, eller

8. ett annat brott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i fem år.

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller bestämmelserna i 27 kap. 20 e § andra och tredje styckena rättegångsbalken om vilken plats ett tillstånd till hemlig rumsavlyssning får avse och när ett sådant tillstånd får avse den skäligen misstänkte i stället för en viss plats.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

¹ Senaste lydelse 2025:861.

Prop. 2025/26:141 2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:254)
om förbud beträffande knivar och andra farliga
föremål

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

I fråga om vapen och andra föremål som vapenlagen (1996:67) är tillämplig på gäller föreskrifterna där i stället för denna lag.

I fråga om vapen och andra föremål som vapenlagen (2026:000) är tillämplig på gäller föreskrifterna där i stället för denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:413.

² Senaste lydelse 1996:69.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 1 b, 3, 4 och 6 §§ lagen (1992:1300) om krigsmateriel¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 b §²

I 2 a kap. vapenlagen (1996:67) finns bestämmelser om märkning av vapen och vapendelar vid tillverkning och införsel samt om märkning av förpackning med ammunition vid tillverkning.

I 15 kap. vapenlagen (2026:000) finns bestämmelser om märkning av vapen och vapendelar vid tillverkning och införsel samt om märkning av förpackning med ammunition vid tillverkning.

3 §³

Krigsmateriel får inte tillverkas här i landet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från detta tillståndskrav för

1. ändring eller ombyggnad av skjutvapen i de fall som avses i 4 kap. 1 § vapenlagen (1996:67),

1. ändring eller ombyggnad av skjutvapen i de fall som avses i 11 kap. 1 § vapenlagen (2026:000),

2. tillverkning av enstaka skjutvapen och av ammunition för tillverkarens eget bruk,

3. årlig tillverkning för medicinska eller farmaceutiska ändamål eller för forskningsändamål av högst 100 gram kemiska produkter som klassificeras som krigsmateriel.

4 §⁴

Verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av sådan materiel samt verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet får inte bedrivas här i landet utan tillstånd.

Svenska myndigheter, svenska företag samt den som är bosatt eller stadigvarande vistas här får inte heller utom landet bedriva sådan verksamhet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om sådan handel med skjutvapen eller yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som regleras i vapenlagen (1996:67) eller sådan

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om

1. sådan handel med skjutvapen, ljuddämpare eller vapenmagasin eller yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som

¹ Lagen omtryckt 1997:689.

² Senaste lydelse 2011:469.

³ Senaste lydelse 2018:135.

⁴ Senaste lydelse 2023:371.

Prop. 2025/26:141	hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.	regleras i vapenlagen (2026:000), eller 2. sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.
-------------------	---	---

6 §⁵

Krigsmateriel får inte föras ut ur landet och tekniskt bistånd får inte lämnas till någon utanför landet utan tillstånd, om inte annat följer av denna lag eller annan författning. I fråga om programvara och tekniskt bistånd likställs med utförsel en överföring till utlandet genom telekommunikation eller på annat liknande sätt.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd enligt första stycket, när det gäller utförsel av krigsmateriel ur landet eller lämnande av tekniskt bistånd utanför landet till ett annat land inom EES eller Amerikas förenta stater

1. om det är fråga om transitering,
2. om den som för ut krigsmaterielen ur landet eller lämnar det tekniska biståndet utanför landet eller mottagaren är en del av ett statligt organ eller en del av försvarsmakten,
3. om det är fråga om leveranser som Europeiska unionen, Nato, Internationella atomenergiorganet (IAEA) eller andra mellanstatliga organisationer gör i syfte att fullgöra sina uppdrag,
4. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för att genomföra ett samverkande program för krigsmateriel och tekniskt bistånd mellan EES-länder,
5. om utförseln eller lämnandet är kopplat till humanitär hjälp vid en katastrof eller som gåva i en nödsituation, och
6. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för eller efter reparation, underhåll, utställning eller demonstration.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförsel av

1. skjutvapen <i>och</i> tillhörande ammunition för enskild persons räkning samt skjutvapen och därtill hörande ammunition för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket,	1. skjutvapen, tillhörande ammunition <i>och ljuddämpare</i> för enskild persons räkning samt skjutvapen och därtill hörande ammunition <i>och ljuddämpare</i> för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket,
2. skjutvapen för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd,	2. skjutvapen <i>och ljuddämpare</i> för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd,
3. skjutvapen som förts in i landet för åtgärd som avses i 2,	3. skjutvapen <i>och ljuddämpare</i> som förts in i landet för åtgärd som avses i 2, och

4. sådana jakt- och tävlings-skjutvapen och tillhörande ammunition som har förts in i landet i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 13 § b vapenlagen (1996:67).

4. sådana jakt- och tävlings-skjutvapen och tillhörande ammunition *och ljuddämpare* som har förts in i landet i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. 4 eller 5 § vapenlagen (2026:000).

Prop. 2025/26:141

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

Härigenom föreskrivs att 2 och 4 §§ inregränslagen (1996:701)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:41 Föreslagen lydelse

2 §

Lagen är tillämplig endast på följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),
3. skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § samma lag,
3. skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som avses i vapenlagen (2026:000) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 4 § samma lag,
4. injektionssprutor och kanyler,
5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nithandskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikkclubbor och liknande,
7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),
8. hundar och katter för annat ändamål än handel,
9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 19 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter vid kontroll av åldersgränsen i 21 § lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt lustgas vid kontroll av mängdbegränsningen och åldersgränsen i 7 § lagen (2025:621) om lustgas,
10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,
11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,
12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,
13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,
14. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2024:733.

och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen, och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

15. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

16. invasiva främmande arter.

Prop. 2025/26:141

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Ett befodringsföretag ska till Tullverket anmäla om det i företagets verksamhet uppkommer misstanke om att en försändelse innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt tullbefogenhetslagen (2024:710):

1. narkotika,	
2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67),	2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (2026:000),
3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller	3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen, eller
4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.	

Försändelsen ska överlämnas till Tullverket om myndigheten begär det.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

² Senaste lydelse 2024:733.

Prop. 2025/26:141 2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219)
om internationellt tullsamarbete

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §

Utländska tjänstemän *skall*, när de utövar befogenheter enligt denna lag,

Utländska tjänstemän *ska*, när de utövar befogenheter enligt denna lag,

1. följa svensk lag och annan författning samt instruktioner som meddelas av behörig svensk myndighet,
2. alltid kunna styrka sin behörighet och identitet, och
3. kontakta Tullverket och rapportera vilka åtgärder som vidtagits och de omständigheter som förelegat.

Under gränsöverskridande förföljande eller övervakning får utländska tjänstemän inte bereda sig tillträde till bostäder eller andra platser som inte är öppna för allmänheten. Tjänstevapen får användas endast i nödvärnssituationer.

Av 11 kap. 1 § f vapenlagen (1996:67) framgår att undantag kan göras från lagens bestämmelse i fråga om rätt för utländska tjänstemän att medföra skjutvapen och ammunition vid tillfällig tjänstgöring i Sverige.

Av 20 kap. 2 § vapenlagen (2026:000) framgår att undantag kan göras från lagens bestämmelse i fråga om rätt för utländska tjänstemän att medföra skjutvapen och ammunition vid tillfällig tjänstgöring i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 2 och 12 §§ lagen (2000:1225) om straff för smuggling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Vid tillämpning av denna lag ska en vara anses ha förts in till eller ut från landet när den har förts över gränsen för svenskt territorium.

I denna lag förstås med

1. narkotika: sådana varor som anges i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64),

2. vapen: sådana skjutvapen som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen,

2. vapen: sådana skjutvapen som avses i vapenlagen (2026:000) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen,

3. explosiva varor: sådana varor som anges i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

4. tullbehandling: det som föreskrivs i tullagstiftningen om att en vara ska läggas upp på en anläggning för tillfällig lagring, bli föremål för ett tullförfarande eller återexporteras eller bli föremål för åtgärder enligt 3 kap. 6 § tullbefogenhetslagen (2024:710), då varan förs in till eller ut från landet.

12 §²

Den som uppsåtligen emballerar, transporterar, förvarar, döljer, bearbetar, förvärvar, överlåter eller ingår avtal om upplåtelse av panträtt i en vara som varit föremål för brott enligt 3–11 §§, döms för olovlig befattningsmed smuggling till böter eller fängelse i högst två år. Gärningen ska inte medföra ansvar, om den är ringa med hänsyn till befattningen, omständigheterna kring denna, egendomens beskaffenhet och värde samt övriga omständigheter.

Om gärningsmannen inte inser men har skälig anledning att anta att varan varit föremål för brott, döms till böter. Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

Ansvar enligt första eller andra stycket ska inte dömas ut, om gärningen är belagd med straff i

– 1 § första stycket 1, 3 eller 4 narkotikastrafflagen (1968:64) eller i 2 eller 3 a § narkotikastrafflagen jämförd med dessa bestämmelser,

– 9 kap. 1 eller 1 a § vapenlagen (1996:67), eller

– 18 kap. 1 eller 2 § vapenlagen (2026:000), eller

¹ Senaste lydelse 2024:739.

² Senaste lydelse 2020:901.

Prop. 2025/26:141 – 29 § andra stycket 2 eller 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 1 a § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Ett tillstånd till sådana tvångsmedel som avses i 1 § första stycket får också beviljas om

1. det med hänsyn till omständigheterna finns en påtaglig risk för att det inom en organisation eller grupp kommer att utövas brottslig verksamhet som innefattar

a) mord, människorov, allmänfarlig ödeläggelse eller grov allmänfarlig ödeläggelse enligt 3 kap. 1 §, 4 kap. 1 § första stycket eller 13 kap. 3 § första eller tredje stycket brottsbalken,

b) grovt narkotikabrott eller synnerligen grovt narkotikabrott enligt 3 § narkotikastrafflagen (1968:64),

c) grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott enligt 9 kap. 1 a § vapenlagen (1996:67), c) grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott enligt 18 kap. 2 § vapenlagen (2026:000),

d) grov narkotikasmuggling, synnerligen grov narkotikasmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara enligt 6 § tredje eller fjärde stycket, 6 a § tredje eller fjärde stycket eller 6 b § tredje eller fjärde stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling, eller

e) grovt brott eller synnerligen grovt brott enligt 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

2. det kan befaras att en person som tillhör eller verkar för organisationen eller gruppen medvetet kommer att främja denna verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

¹ Senaste lydelse 2023:537.

2.11 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 16 och 16 a §§ och 35 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:63

Föreslagen lydelse

18 kap.

16 §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (1996:67), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning. Motsvarande sekretess gäller för uppgift som hänför sig till Polismyndighetens verksamhet som avser förteckningar och anmälningar som den som har *tillstånd att driva handel med skjutvapen* eller *yrkesmässigt förmedla skjutvapen och ammunition* är skyldig att föra eller lämna in till myndigheten.

Sekretess gäller, under motsvarande förutsättning som anges i första stycket, hos

1. Kammarkollegiet och Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jaktkortsregistret,
2. Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jägarexamensregistret,
3. en länsstyrelse för uppgift som hänför sig till register över verksamheter för livsmedelskontroll, och
4. Polismyndigheten för uppgift som hänför sig till registret över uppdragstagare inom Nationella viltolycksrådet.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i *vapenregister* om namn och adress för den som har *tillstånd att driva handel med skjutvapen*, *yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition* eller *ta emot skjutvapen för översyn eller reparation* eller för uppgifter i *registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte*. Sekretess gäller inte heller för uppgift i *vapenregister* om vilka typer av

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (2026:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning. Motsvarande sekretess gäller för uppgift som hänför sig till Polismyndighetens verksamhet som avser förteckningar och anmälningar som den som har *vapenhandlartillstånd* eller *vapenmäklartillstånd* är skyldig att föra eller lämna in till myndigheten.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i *registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer* om namn och adress för den som har *vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd* eller *vapenreparatörstillstånd* eller för uppgifter i *registret över auktoriserade sammanslutningar för målskytte*. Sekretess gäller inte heller för uppgift i *registret över vapenhandlare, vapenmäklare*

vapen som omfattas av ett tillstånd att driva handel med skjutvapen, yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

och vapenreparatörer om vilka typer av vapen som omfattas av ett vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 a §¹

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen (1996:67), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen (2026:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

35 kap.

23 §²

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt vapenlagen (1996:67), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt vapenlagen (2026:000), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2. För uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) gäller 18 kap. 16 § i den äldre lydelsen.

3. För uppgifter i ärenden enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) gäller 18 kap. 16 a § och 35 kap. 23 § i den äldre lydelsen.

¹ Senaste lydelse 2023:373.

² Senaste lydelse 2014:633.

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 23 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

23 §¹

Ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § ska återlämnas till eleven senast vid den tidpunkt skoldagen är slut för eleven. Om eleven vid upprepade tillfällen tagit med sig föremål som omfattas av 22 § eller om det med hänsyn till föremålets beskaffenhet finns särskild anledning att inte återlämna det, behöver dock inte föremålet lämnas tillbaka förrän elevens vårdnadshavare har informerats om omhändertagandet. Ett omhändertagande får inte bestå längre än till och med fjärde dagen efter verkställandet av omhändertagandet.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67), ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 18 kap. 12 § vapenlagen (2026:000), ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.13 Förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045)

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 6 § postlagen (2010:1045) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

6 §¹

Den som bedriver postverksamhet ska trots 1 § bistå Tullverket vid kontroll av en postförsändelse enligt tullbefogenhetslagen (2024:710). Detta gäller dock endast vid misstanke om att postförsändelsen innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt den lagen:

1. narkotika,	
2. skjutvapen, ammunition eller
ljuddämpare som avses i vapenlagen
(1996:67),	2. skjutvapen, ammunition eller
ljuddämpare som avses i vapen-
lagen (2026:000),
3. sådana vapen eller andra före-
mål som anges i 1 kap. 3 § vapen-
lagen, eller	3. sådana vapen eller andra före-
mål som anges i 1 kap. 4 § vapen-
lagen, eller
4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om
brandfarliga och explosiva varor.	

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

¹ Senaste lydelse 2024:746.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller för bevakning med beväpnad säkerhetspersonal ombord på svenskt fartyg i syfte att skydda fartyget, besättningen, passagerarna och lasten mot angrepp av utomstående personer. Lagen gäller i fråga om fartyg som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar och som befinner sig utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I fråga om bevakning och innehav av skjutvapen och ammunition som kräver tillstånd enligt denna lag, tillämpas inte lagen (1974:191) om bevakningsföretag eller vapenlagen (1996:67).

Med skjutvapen och ammunition avses i denna lag detsamma som i 1 kap. 2 och 5 §§ vapenlagen.

I fråga om bevakning och innehav av skjutvapen och ammunition som kräver tillstånd enligt denna lag, tillämpas inte lagen (1974:191) om bevakningsföretag eller vapenlagen (2026:000).

Med skjutvapen och ammunition avses i denna lag detsamma som i 1 kap. 3 och 6 §§ vapenlagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Beslut enligt denna lag får fattas i frågor om

1. Försvarsmaktens krigsorganisering och mobilisering,	
2. totalförsvarspliktigas inkallelse och tjänstgöring i Försvarsmakten,	
3. utbildning i utlandet enligt lagen (1994:588) om utbildning inom ramen för internationellt militärt samarbete,	
4. svenska örlogsbesök i utlandet och flygningar till utlandet med svenska militära luftfartyg,	
5. tillträde till svenskt territorium för utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon samt uppehåll på svenskt territorium för utländska statsfartyg, och	
6. övningar av en främmande stats militära styrka på svenskt territorium samt undantag från vapenlagen (1996:67) enligt 11 kap. 3 § vapenlagen.	6. övningar av en främmande stats militära styrka på svenskt territorium samt undantag från vapenlagen (2026:000) enligt 20 kap. 3 § vapenlagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

¹ Senaste lydelse 2016:648.

Prop. 2025/26:141 2.16 Förslag till lag om ändring i tullagen
(2016:253)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § tullagen (2016:253) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

10 §¹

Ett befodringsföretag ska till Tullverket anmäla om det i företagets verksamhet uppkommer misstanke om att en försändelse innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt 8 kap. 10 § tullbefogenhetslagen (2024:710):

1. narkotika,	
2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67),	2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (2026:000),
3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller	3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen, eller
4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.	

Försändelsen ska överlämnas till Tullverket om myndigheten begär det. Befodringsföretaget ska också på annat sätt medverka i Tullverkets kontrollverksamhet enligt tullagstiftningen i fråga om varor som befordras med post, på järnväg eller med luftfartyg.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:649)
om förbud mot innehav av berusningsmedel
m.m. vid hem för vård eller boende

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Om egendom som har omhändertagits enligt 3 § kan antas bli förverkad enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67), ska den som förestår verksamheten vid hemmet skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får bestå tills frågan om egendomen ska tas i beslag har prövats.

Om egendom som har omhändertagits enligt 3 § kan antas bli förverkad enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 18 kap. 12 § vapenlagen (2026:000), ska den som förestår verksamheten vid hemmet skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får bestå tills frågan om egendomen ska tas i beslag har prövats.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

¹ Senaste lydelse 2024:885.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67), 1. vapenlagen (2026:000),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,
9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.19 Förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32)

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § kustbevakningslagen (2019:32) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2026:53

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Kustbevakningens direkta brottsbekämpning omfattar brott som rör

1. skyddslagstiftning i

- a) lagen (2004:487) om sjöfartsskydd,
- b) skyddslagen (2010:305), och
- c) lagen (2016:319) om skydd för geografisk information,

2. sjötrafik och sjösäkerhet i

- a) lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
- b) lagen (1983:294) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled,

c) mönstringslagen (1983:929),

d) sjölagen (1994:1009),

e) lagen (1994:1776) om skatt på energi,

f) lagen (1998:958) om vilotid för sjömän,

g) fartygssäkerhetslagen (2003:364),

h) lagen (2006:263) om transport av farligt gods,

i) barlastvattenlagen (2009:1165), och

j) lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter,

3. vattenförorening och miljö i

- a) 10 kap. 1 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

b) 29 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken i fråga om utsläpp från fritidsfartyg, samt 29 kap. 2–2 b §§, 4 § första stycket 1 j i fråga om otillåten hantering av ammunition som innehåller bly, 4 a § och 8 § första stycket 12 och 13 samma balk,

4. överträdelser av fiske- och jaktlagstiftning i

a) jaktlagen (1987:259),

b) fiskelagen (1993:787),

c) lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, och

d) vapenlagen (1996:67),

d) vapenlagen (2026:000),

5. fornminnen och vrak i

a) 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950), och

b) lagen (1995:732) om skydd för gravfriden vid vraket efter passagerarfartyget Estonia,

6. Sveriges maritima zoner i

a) lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, och

b) lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,

¹ Senaste lydelse 2026:53.

- Prop. 2025/26:141 7. trafikbrottslagstiftning i 4 och 4 a §§ lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, och
8. tullagstiftning i
- a) inregränslagen (1996:701),
 - b) lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
 - c) lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
 - d) lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m., och
 - e) tullagen (2016:253).

Brott som har begåtts i Sveriges maritima zoner omfattas alltid av den direkta brottsbekämpningen.

Kustbevakningens uppgift att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet omfattar alla brott som begås i den maritima miljön och som har samband med myndighetens uppdrag.

Regeringen får meddela föreskrifter om att ytterligare brott med endast böter i straffskalan ska ingå i den direkta brottsbekämpningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:339) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i stället för lydelsen enligt lagen (2023:339) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2023:339

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67), 1. vapenlagen (2026:000),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,

8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,

9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen,

10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011, eller

11. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

2.21 Förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 och 8 §§, 8 kap. 2 § och 9 kap. 1 § tullbefogenhetslagen (2024:710) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

En tulltjänsteman får i vissa fall kroppsvisitera och göra ytlig kroppsbesiktning av en person som i direkt samband med inresa till eller utresa ur landet uppehåller sig

- i trakterna vid Sveriges landgräns eller kuster,
- i närheten av eller inom en flygplats, eller något annat område som har direkt förbindelse med utlandet.

En kroppsvisitation och en ytlig kroppsbesiktning får bara göras om det finns anledning att anta att personen har med sig egendom som kan komma att tas i beslag på grund av

1. brott mot lagen (2000:1225) om straff för smuggling, eller	2. sådana brott mot narkotika-
strafflagen (1968:64), vapenlagen	strafflagen (1968:64), vapenlagen
(1996:67) eller lagen (2010:1011)	(2026:000) eller lagen
om brandfarliga och explosiva	(2010:1011) om brandfarliga och
varor som avses i 8 kap. 2 § denna	explosiva varor som avses i 8 kap.
lag.	2 § denna lag.

Urinprov får tas om provet kan antas ha betydelse för misstanke om narkotikasmuggling och den enskilde godtar det. Det är inte tillåtet att hålla kvar någon för urinprovstagnning.

8 §

En tulltjänsteman som särskilt förordnats för uppgiften får, när det gäller en försändelse som kommer från ett annat land, besluta att försändelsen ska hållas kvar av befordringsföretaget (postspärr), om

1. det finns anledning att anta att försändelsen innehåller något av följande som kan komma att tas i beslag enligt bestämmelserna i 8 kap.:

a) narkotika,	b) skjutvapen, ammunition eller
ljuddämpare som avses i vapen-	ljuddämpare som avses i vapen-
lagen (1996:67),	lagen (2026:000),
c) sådana vapen eller andra	c) sådana vapen eller andra
föremål som anges i 1 kap. 3 §	föremål som anges i 1 kap. 4 §
vapenlagen, eller	vapenlagen, eller
d) sådana explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om	
brandfarliga och explosiva varor, och	

2. det är nödvändigt för att beslag ska kunna ske.

Ett beslut om postspärr ska vara skriftligt och gälla en viss tid. Tiden får inte bestämmas längre än nödvändigt och får vara högst en månad, från den dag då beslutet delgavs befordringsföretaget. Beslutet får verkställas omedelbart, men ska snarast prövas av chefen för Tullverket

eller chefen för Tullverkets rättsavdelning. Om det inte längre finns skäl för en postspärr ska beslutet hävas.

Prop. 2025/26:141

8 kap.

2 §

Tullverkets direkta brottsbekämpning omfattar även brott som anges i andra stycket, om misstanken uppkommit

1. i samband med att Tullverket utreder brott som anges i denna lag,
2. i samband med att Tullverket genomför en kontroll, eller
3. när en tulltjänsteman har vidtagit åtgärder enligt 6–10 §§ eller 15–20 §§ eller 7 kap. 1, 2, 4 eller 8 §.

De brott som avses är brott

1. enligt 3 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
2. enligt 1–3 b §§ narkotikastrafflagen (1968:64),
3. enligt 3 eller 3 a § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
4. enligt 4 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål,

5. enligt 9 kap. 1 eller 1 a § eller 2 § första stycket d vapenlagen (1996:67),
5. enligt 18 kap. 1 eller 2 §, 5 § första stycket första meningen eller 6 § första stycket första meningen vapenlagen (2026:000),

6. avseende innehav av hälsofarliga varor enligt 3 § första stycket 7 och 4 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, och

7. enligt 29 § andra stycket 2 eller 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

9 kap.

1 §

I mål om brott får talan föras av särskilt förordnade befattningshavare vid Tullverket (tullåklagare) om det är uppenbart att brottets straffvärde svarar mot böter och att brottet inte ska föranleda någon annan påföljd och det är fråga om

1. brott som anges i 8 kap. 1 § 1–11 och 8 kap. 2 § andra stycket 1,
2. innehav eller bruk av narkotika enligt 2 § narkotikastrafflagen (1968:64),

3. innehav av dopningsmedel enligt 3 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

4. innehav av hälsofarliga varor enligt 4 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, eller

5. brott enligt 9 kap. 1 § andra stycket och 9 kap. 2 § första stycket d vapenlagen (1996:67) eller 29 § andra stycket 2 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

5. brott enligt 18 kap. 1 § andra och tredje styckena, 5 § första stycket första meningen eller 6 § första stycket första meningen vapenlagen (2026:000) eller 29 § andra stycket 2 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

En tullåklagare ska tillämpa det som föreskrivs om förundersökning, åtal och åtalsunderlåtelse och om allmän åklagares befogenheter och

Prop. 2025/26:141 skyldigheter i övrigt. Om saken inte är enkel, eller om det annars behövs
av särskilda skäl, ska ärendet överlämnas till allmän åklagare.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2.22 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:947) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Prop. 2025/26:141

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i stället för lydelsen enligt lagen (2025:947) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2025:947

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67), 1. vapenlagen (2026:000),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,

8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,

9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen,

10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011,

11. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011,

Prop. 2025/26:141 (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226, eller

12. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om Informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet av information mellan medlemsstaterna om viseringar för kortare vistelse, viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd (VIS-förordningen).

I maj 2022 fick en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till de författningsändringar som krävs för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv på miniminivå. I uppdraget ingick även att se över vapenlagstiftningen och ta ställning till vilka ändringar som bör göras i regelverket utifrån de tillkännagivanden från riksdagen som finns på vapenområdet (dir. 2022:40). Utredningen, som tog namnet 2022 års vapenutredning, överlämnade i november 2022 delbetänkandet EU:s vapendirektiv – genomförande av 2017 års ändringsdirektiv på miniminivå (SOU 2022:62). Delbetänkandet har lett till författningsändringar som trädde i kraft den 1 juli 2023 (prop. 2022/23:102, bet. 2022/23:JuU25, rskr. 2022/23:215).

I mars 2023 utvidgades utredningens uppdrag till att även överväga och lämna förslag till ett antal författningsändringar som skulle innebära lättnader i regelverket för legala vapeninnehavare (dir. 2023:50).

Utredningen överlämnade i maj 2024 slutbetänkandet En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31). En sammanfattning av slutbetänkandet finns i *bilaga 1*. Slutbetänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Slutbetänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i lagstiftningsärendet (Ju2024/01121).

I denna proposition behandlas slutbetänkandets lagförslag.

Riksdagen har tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om att fler vapenbrott ska anses som grova (bet. 2017/18:JuU8 punkt 3, rskr. 2017/18:65). Tillkännagivandet behandlas i avsnitt 15.3. Tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagen har vid fem tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om en översyn av vapenlagstiftningen (bet. 2018/19:JuU29 punkt 9, rskr. 2018/19:298, bet. 2019/20:JuU33 punkt 8, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU5 punkt 2, rskr. 2020/21:31, bet. 2020/21:JuU30 punkt 7, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 2, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 4.2. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid fyra tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om tidsbegränsade licenser (bet. 2018/19:JuU29 punkt 15, rskr. 2018/19:298, bet. 2019/20:JuU33 punkt 12, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU11 punkt 4, rskr. 2020/21:167 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 5, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 6.3.5. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid tre tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om en utökad vapengarderob (bet. 2018/19:JuU29 punkt 20, rskr. 2018/19:298, bet. 2020/21:JuU30 punkt 13, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 9, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 4.2. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om en ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden (bet. 2019/20:JuU33 punkt 5, rskr. 2019/20:304 och bet. 2020/21:JuU30 punkt 5, rskr. 2020/21:398). Riksdagen har även tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om en ny tillståndsmyndighet för vapenärenden (bet.

Prop. 2025/26:141 2021/22:JuU28 punkt 3, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 5.2. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om kortare handläggningstider i vapenlicensärenden (bet. 2019/20:JuU33 punkt 6, rskr. 2019/20:304). Riksdagen har även vid två tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om handläggning av vapenlicensärenden (bet. 2020/21:JuU30 punkt 6, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 4, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 6.1.1. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid tre tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om synnerliga skäl i vapenlagen (bet. 2019/20:JuU33 punkt 13, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU30 punkt 8, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 6, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 6.3.2. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid tre tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om licenshantering vid vapenbyte (bet. 2019/20:JuU33 punkt 14, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU30 punkt 9, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 7, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 8. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om krav för vapenlicens (bet. 2020/21:JuU30 punkt 10, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 8, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 6.1.5. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om europeiskt skjutvapenpass (bet. 2020/21:JuU30 punkt 16, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 10, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 13.2. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om handel med vapen (bet. 2020/21:JuU30 punkt 17, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 11, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 12.1. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att den som gör sig av med ett vapen bör ha rätt att behålla tillhörande ljuddämpare (bet. 2021/22:JuU11 punkt 2, rskr. 2021/22:148). Tillkännagivandet behandlas i avsnitt 9.2. Tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagen har även tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om regelverket för vapensamlare (bet. 2021/22:JuU28 punkt 17, rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandet behandlas i avsnitt 11.5. Tillkännagivandet är slutbehandlat.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 4 december 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*.

Regeringen följer i huvudsak Lagrådets synpunkter. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 5.3, 6.1.4, 6.2.2, 6.5, 7.1.1, 7.1.2, 7.1.4,

7.4.2, 10.4, 12.2.3, 13.3 och 14 och i författningskommentaren (avsnitt 18.1). I förhållande till lagrådsremissens lagförslag görs dessutom vissa språkliga och redaktionella ändringar.

Regeringen föreslår även en ändring av rättelsekaraktär i 18 kap. 12 § i förslaget till ny vapenlag (avsnitt 15.2). I förhållande till lagrådsremissens förslag flyttas dessutom ikraftträdandet av förslagen till den 1 juni 2026. Ändringarna är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över de förslagen.

Prop. 2025/26:141

4 En ny vapenlag

4.1 Vapenregleringen i dag

4.1.1 Vapeninnehavarna

I januari 2024 fanns enligt Polismyndigheten drygt 660 000 registrerade vapeninnehavare i Sverige som tillsammans innehade drygt 2 miljoner skjutvapen, föremål som jämföras med skjutvapen och tillståndspliktiga vapendelar. Merparten av innehavarna är enskilda personer. Av övriga innehavare är cirka 850 skytteorganisationer, 130 museihuvudmän och 25 auktoriserade bevakningsföretag.

Drygt 80 procent av alla registrerade skjutvapen och med skjutvapen jämförda föremål innehas för jakt och knappt 10 procent är vapen för målskjutning. Övriga ändamål, såsom minne, udda ändamål, samling och prydnad, är betydligt mindre vanliga. De flesta tillståndsgivna vapen är någon form av gevär eller annat tvåhandsvapen. Antal enhandsvapnen uppgick till ca 130 000 (cirka 6 procent) och antal helautomatiska vapen var ca 1 000 (0,05 procent).

Det är mycket ovanligt att legala vapen, det vill säga vapen som innehas med tillstånd eller med stöd av annan rätt, används vid brottslighet i kriminella miljöer.

Även staten innehar skjutvapen. De största statliga innehavarna är Försvarmakten och Polismyndigheten (inklusive Nationellt forensiskt centrum som genomför undersökningar av beslagtagna vapen). Skjutvapen innehas även av Försvarets materielverk, Kustbevakningen, Tullverket, Försvarets forskningsanstalt, Luftfartsverket och Sveriges lantbruksuniversitet samt Statens försvarshistoriska museer och vissa andra statliga museer.

4.1.2 Vapenregleringen

Den hittillsvarande vapenlagen (1996:67) tillkom 1996 och innehåller föreskrifter om framför allt enskilda personers och organisationers befattning med skjutvapen och vissa med skjutvapen jämförda föremål samt med ammunition, vissa vapenmagasin och ljuddämpare. Vapenlagen kompletteras av vapenförordningen (1996:70) och även av föreskrifter och allmänna råd som utfärdats av Polismyndigheten. Det finns även vissa

Prop. 2025/26:141 bestämmelser om vapen i lagen (1992:1300) om krigsmateriel och om ammunition i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor med tillhörande förordningar.

Vapenlagen bygger i materiellt hänseende till stora delar på 1973 års vapenlag. I lagen har det därutöver tagits in sådana regler som ansetts nödvändiga med anledning av Sveriges medlemskap i EU. Därtill har bestämmelserna om straff för vapenbrotten setts över och sedan 2014 har inte mindre än fem straffskärpningar gjorts (se bl.a. prop. 2023/24:33).

Med skjutvapen förstås i vapenlagen vapen med vilka kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyre-laddningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutningsmedel (1 kap. 2 §). Vad som sägs om skjutvapen gäller också

- a) anordningar som till verkan och ändamål är jämförliga med skjutvapen,
- b) obrukbara vapen som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,
- c) start- och signalvapen som laddas med patroner,
- d) armborst,
- e) tårgasanordningar och andra till verkan och ändamål jämförliga anordningar,
- f) slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till skjutvapen, eller armborststommar med avfyrningsanordningar,
- g) anordningar som kan bäras i handen och är avsedda att med elektrisk ström bedöva människor eller tillfoga dem smärta, och
- h) anordningar som gör att skjutvapen kan användas med annan ammunition än de är avsedda för.

Enligt vapenlagen krävs det tillstånd för att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vissa vapenmagasin. Tillstånd krävs vidare för att driva handel med skjutvapen, yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn, yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, eller föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige (2 kap.).

Lagen innehåller även bestämmelser om bl.a. behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden (1 a kap.), auktorisation och tillsyn av sammanslutningar för jakt- eller målskytte (2 kap.), krav på märkning av vapen och vapendelar (2 a kap.), utlåning av skjutvapen (3 kap.), ändring, reparation och skrotning av skjutvapen (4 kap.), förvaring och transport av skjutvapen och ammunition (5 kap.), återkallelse av tillstånd, omhändertagande av vapen och ammunition, m.m. (6 kap.), inlösen av vapen och ammunition (7 kap.) och vapen och ammunition i dödsbon och konkursbon (8 kap.). I 9 kap. finns bestämmelser om straff och förverkande. I 10 kap. finns bestämmelser om överklagande av beslut enligt lagen och i 11 kap. finns bemyndiganden till regeringen, eller i vissa fall den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela vissa föreskrifter.

Regeringens bedömning

Den hittillsvarande vapenregleringen bör ändras för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare.

Regeringens förslag

En ny, tydligare och mer användarvänlig vapenlag ska ersätta den hittillsvarande vapenlagen.

Flera av bestämmelserna i den hittillsvarande vapenlagen ska föras över till den nya lagen och moderniseras språkligt.

Nödvändiga följdändringar ska göras i andra lagar.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Några remissinstanser, såsom *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten*, tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Det är angeläget med en reglering som underlättar för legala vapeninnehavare

Vapenregleringen utgör en avvägning mellan flera av samhällets intressen. Å ena sidan syftar reglerna till att motverka brott och förhindra olyckor med skjutvapen. Skjutvapen är farliga föremål som kan orsaka stor skada om de missbrukas. Vapen som avletts från den svenska legala marknaden står endast för en liten del av de vapen som används vid kriminella uppgörelser. Skjutvapenvåld begås oftast med illegala vapen och det är i regel fråga om enhandsvapen, som inte omfattas av den s.k. vapengarderoben. Det vanligaste är att illegala vapen smugglas in till landet. Antalet vapen som försvunnit från legala innehavare i Sverige och på så sätt hamnat på den illegala marknaden utgör en mycket liten andel i jämförelse med de vapen som kommit hit från illegala marknader i Europa. Man kan dock inte bortse från risken att en ökning i samhället av vapen av det slag som är av störst intresse för kriminella, kan leda till ökad avledning från den legala till den illegala marknaden. Europeiska unionen har också i sin strävan att motverka att vapen används i brottslig verksamhet skärpt reglerna på området bl.a. genom förbud för förvärv och innehav av vissa vapen och viss ammunition. För närvarande pågår en granskning av flera länders införlivande av EU:s vapendirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv [EU] 2021/555 om kontroll av förvärv och innehav av vapen [vapendirektivet]). Sverige mottog i maj 2025 en formell under rättelse om bristfälligt införlivande av vapendirektivet i svensk rätt av EU-kommissionen (Ju2025/01052).

Å andra sidan ska vapenregleringen utgöra ett ändamålsenligt regelverk för legitimt innehav och användning av skjutvapen. Vapenregleringen berör många enskilda, bara under 2023 hade Polismyndigheten ca 140 000 inkomna vapenärenden. Sveriges jägare och sportskyttar spelar en viktig roll i samhället sedan en lång tid tillbaka. Jägarna bidrar till viltförvaltningen och skapar därigenom förutsättningar för en hållbar natur och biologisk mångfald. Jägarna hjälper också aktivt till att bevara det svenska kulturarv som jakt är. Sportskytte är en stor idrott med global spridning och en lång svensk tradition. Sammanslutningar för jakt och sportskytte är också en viktig del av det svenska föreningslivet som främjar gemenskap och fogar samman människor och natur.

En konsekvens av den restriktiva syn på vapen som utvecklats över tid är att regelverket blivit onödigt betungande för legala vapeninnehavare. Exempelvis träffas även jägare och sportskyttar av de skärpta straffsatserna som införts trots att det stora antalet illegala vapen och det ökade skjutvapenvåldet som motiverat skärpningar inte bedöms ha något egentligt samband med legala vapeninnehavare. Regeringen anser att det är angeläget att införa ett antal ändringar som innebär lättnader för de legala vapeninnehavarna. Som exempel föreslås möjlighet till flexiblare förvaring av skjutvapen. Regeringen föreslår även att EU:s förenklade införsselförfarande för sportskyttar och jägare införs. Femårstillstånden för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott ska slopas medan ett mindre administrativt betungande tillsynsförfarande införs. En tydligare uppdelning mellan brott som typiskt sett begås av illegala vapeninnehavare och andra typer av överträdelser mot vapenlagen föreslås också. Utöver förslagen i propositionen avser regeringen att i en kommande ny vapenförordning införa ytterligare lättnader för legala vapeninnehavare, t.ex. i fråga om den s.k. vapen- och vapendelsgarderoben liksom möjligheter för en digitaliserad tillståndsgivning.

Trots att det är av största vikt att vapenregleringen är tydlig och förutsebar har vapenlagen med tiden blivit alltmer svåröverskådlig. Regleringen är också bristfällig på så sätt att det finns luckor och otydligheter som ger upphov till tolknings- och tillämpningsproblem. Ett otydligt regelverk gynnar varken tillståndsmyndigheten eller de enskilda som berörs av bestämmelserna. Regeringen lämnar därför ett antal förslag som syftar till att förtydliga och förbättra regelverket.

Den gemensamma målsättningen med förslagen är att avskaffa onödig administration och lägga större ansvar på den ansvarsfulla individen. Regeringens ambition är också att tillståndsmyndighetens handläggning ska effektiviseras och relationen mellan vapeninnehavarna och tillståndsmyndigheten förbättras.

Även om regeringen nu föreslår ett antal lättnader i regelverket betyder det inte att det brottsbekämpande perspektivet får stå tillbaka. Att bekämpa den organiserade brottsligheten och öka tryggheten i samhälle är ett av regeringens uttalade mål. Att endast de som är lämpliga att inneha skjutvapen ska ha rätt till innehav av sådana föremål och att särskilt farliga vapen bör behandlas med extra försiktighet är fortsatt viktiga utgångspunkter. De svenska reglerna behöver även fortsättningsvis överensstämma med EU-rättens krav. Det är med detta i åtanke som regeringen också föreslår att det införs ett förbud mot att nya tillstånd till innehav av vissa typer av halvautomatiska gevär för jakt beviljas.

Som anges i avsnitt 4.1.2 har en rad materiella ändringar i vapenlagen gjorts sedan 1996. Några större, mer genomgripande ändringar vad gäller struktur och begreppsanvändning har dock inte genomförts.

Det är angeläget att regelverket är tydligt, fullständigt och lättillgängligt. Vapenlagen har med tiden blivit alltmer svåröverskådlig. Det krävs därför omfattande ändringar för att åstadkomma en modern, lättillgänglig och överskådlig vapenlagstiftning. Eftersom lagen behöver omarbetas helt bör vapenlagen upphävas och ersättas med en ny lag, som också ska benämnas vapenlagen.

I den nya lagen bör språk och struktur ses över och moderniseras. Det bör införas en innehållsförteckning samt fler och informativa underrubriker för att underlätta för läsaren att orientera sig. Det krävs även ändringar för att åstadkomma en enhetlig och konsekvent användning av uttryck och begrepp.

Som regeringen återkommer till i det följande finns det ett behov av ett flertal nya bestämmelser för att fylla ut luckor i den hittillsvarande regleringen, inte minst när det gäller organisationers innehav. Även tillståndsregleringen är i dag svår att ta till sig och behöver därför en genomgripande översyn.

Som nämns i avsnitt 4.1.2 kompletteras vapenlagen av bestämmelser i vapenförordningen och även av Polismyndighetens föreskrifter. I vissa fall går det inte att utläsa grundläggande krav av vapenlagen. En sådan ordning försvårar för tillståndsmyndigheten men inte minst för den enskilde som vill ansöka om tillstånd eller rätta sig efter vilka regler som gäller. I den nya lagen föreslås därför att ett antal bestämmelser som i dag finns i förordning i stället ska placeras i lag. I andra fall motiveras en sådan flytt av att bestämmelsen utgör en för enskilda betungande föreskrift som då bör regleras i lag.

Även om regeringens förslag till en ny vapenlag innebär ett antal förändringar mot vad som gäller i dag, är det långt ifrån alla bestämmelser som behöver ändras. Vapenlagen är omfattande och många av reglerna fungerar väl. Så är fallet beträffande exempelvis bestämmelser om återkallelse (6 kap.), bestämmelser om dödsbon och konkursbon (8 kap.) och även ett stort antal av de bemyndiganden som finns i vapenlagen (11 kap.). Dessa bestämmelser föreslås därför föras över i sak oförändrade till den nya lagen, men med nödvändiga förtydliganden och anpassningar för att reglerna ska överensstämma med den nya lagens struktur och begreppsbildning. Även bestämmelser om märkning av skjutvapen (2 a kap.), förvar av skjutvapen m.m. på tullager eller i frizon och utförsel av vapen som inte får föras in (2 kap. 14 och 15 §§) samt hantering av vapen som ska skrotas (4 kap. 4 §) bör föras över i sak oförändrade.

I de följande avsnitten framgår vilket innehåll som regeringen föreslår att bestämmelserna i den nya vapenlagen ska ha och skälen för det. I *bilaga 6* finns en jämförelsetabell mellan kapitelindelningen i förslaget till den nya lagen jämfört med hittillsvarande vapenlag.

Hänvisningar till den hittillsvarande vapenlagen finns i ett antal lagar. Eftersom vapenlagen upphävs och ersätts med en ny lag, om än med samma benämning, behöver nödvändiga följdändringar göras i följande lagar:

- rättegångsbalken
- lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål
- lagen (1992:1300) om krigsmateriel
- inregränslagen (1996:701)
- lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete
- lagen (2000:1225) om straff för smuggling
- lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott
- offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- skollagen (2010:800)
- postlagen (2010:1045)
- lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg
- lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden
- tullagen (2016:253)
- lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende
- lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område
- kustbevakningslagen (2019:32)
- tullbefogenhetslagen (2024:710).

Som nämns ovan avser regeringen att i en kommande ny vapenförordning införa ytterligare lättnader för legala vapeninnehavare, bl.a. i fråga om den s.k. vapen- och vapendelsgarderoben. Riksdagen har vid tre tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en utökad vapengarderob (bet. 2018/19:JuU29 punkt 20, rskr. 2018/19:298, bet. 2020/21:JuU30 punkt 13, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 9, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att dagens reglering av vapengarderoben inte fullt ut motsvarar de behov som kan finnas för vissa jägare och att det därför finns anledning att se över begränsningen av antalet vapen som en jägare får ha, i syfte att möjliggöra innehav av ett större antal vapen (bet. 2018/19:JuU29 s. 40, bet. 2020/21:JuU30 s. 32 och bet. 2021/22:JuU28 s. 31). Utredningen lämnar förslag om att jaktvapengarderoben bör utökas. Som aviserades i juni 2025 anser regeringen att vapengarderoben ska utökas. Sådana ändringar görs dock på lägre författningsnivå än lag. Regeringen kommer att besluta om sådana förordningsändringar. Avsikten är att regeringen ska kunna fatta ett sådant beslut under våren 2026. Genom de åtgärder som redan vidtagits och som regeringen kommer att vidta i närtid anser regeringen att de tre tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

Riksdagen har vid fem tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en översyn av vapenlagstiftningen (bet. 2018/19:JuU29 punkt 9, rskr. 2018/19:298, bet. 2019/20:JuU33 punkt 8, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU5 punkt 2, rskr. 2020/21:31, bet. 2020/21:JuU30 punkt 7, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 2, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att det behövs en mer generell översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och

innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. I samband med att vapenlagstiftningen ses över bör det därutöver utredas om det är möjligt att tillåta personer och skytteföreningar att inneha fler vapen för jakt och sportskytte. Det bör även i övrigt utredas om det går att underlätta regelverken för jägare och skytteorganisationer och om det bör göras en uppdelning av vapenlagen där bestämmelser för jakt och sportskytts vapenhantering behandlas åtskilt från de straffrättsliga bestämmelser som ska komma till rätta med den illegala vapenhanteringen (bet. 2018/19:JuU29 s. 28 och 29, bet. 2019/20:JuU33 s. 29, bet. 2020/21:JuU5 s. 17 och 18, bet. 2020/21:JuU30 s. 23 och 24 och bet. 2021/22:JuU28 s. 15). Regeringen har i och med 2022 års vapenutredning gjort en generell översyn av regelverket för bl.a. tillståndsgivning och innehav av legala vapen samt vapendelar och lämnar i denna proposition förslag om en ny vapenlag. Ett av syftena med den nya lagen är att underlätta för legala vapenägare. Förslagen innebär bl.a. att det i lagen görs en tydligare åtskillnad mellan legal och illegal vapenhantering. Utredningen lämnar även förslag om att på lägre nivå än lag utöka den s.k. vapengarderoben och regeringen har, som nämns ovan, sedan tidigare aviserat en utökning av vapengarderoben. Regeringen kommer att besluta om sådana förordningsändringar. Avsikten är att regeringen ska kunna fatta ett sådant beslut under våren 2026. Genom de åtgärder som vidtagits och som regeringen kommer att vidta i närtid anser regeringen att de fem tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

5 Grundläggande förutsättningar för innehav

5.1 Nuvarande ordning

Enligt 2 kap. 1 § vapenlagen krävs tillstånd för att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Det som sägs om skjutvapen i lagen gäller också bl.a. anordningar som till verkan och ändamål är jämförliga med skjutvapen (1 kap. 3 §). Tillstånd att inneha skjutvapen får meddelas enskilda personer, vissa sammanslutningar för jakt- eller målskytte, huvudmän för vissa museer och auktoriserade bevakningsföretag (2 kap. 3 § vapenlagen).

De generella förutsättningarna för meddelande av tillstånd att inneha skjutvapen finns i 2 kap. 4–6 §§ vapenlagen, som kompletteras av bestämmelser i 2 kap. vapenförordningen och Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (RPSFS 2009:13) om vapenlagstiftningen, FAP 551-3. Vissa förutsättningar för innehavstillstånd gäller för alla tillståndshavare, medan andra förutsättningar endast gäller för enskilda personer.

En grundläggande förutsättning för att någon ska ges tillstånd att inneha skjutvapen är att det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas (2 kap. 5 § första stycket vapenlagen). Vid den prövningen görs en bedömning av om sökanden är lämplig att inneha det aktuella vapnet. När

Prop. 2025/26:141 ansökan avser en auktoriserad skyttesammanslutning eller ett auktoriserat bevakningsföretag har lämplighetsprövningen i huvudsak dock redan gjorts inom ramen för auktoriseringsförfarandet.

En enskild person får meddelas tillstånd att inneha ett skjutvapen endast om han eller hon behöver vapnet för ett godtagbart ändamål (2 kap. 4 § vapenlagen). Av vapenregleringen framgår indirekt att de godtagbara ändamålen för skjutning är jakt, målskytte, skydd, avlivning av fällfångande djur och s.k. udda ändamål (jfr 2 kap. 5 a § vapenförordningen). Tillstånd att inneha ett skjutvapen som huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för sökanden, får meddelas även för andra ändamål än skjutning. I sådana fall krävs särskilt tillstånd för att vapnet ska få användas till skjutning (2 kap. 4 § vapenlagen). Tillstånd för prydnads- eller minnesändamål förutsätter som huvudregel att vapnet görs varaktigt obrukbart. I vissa fall krävs även att vapnet deaktiverats i enlighet med EU-rättens krav (2 kap. 5 a § vapenlagen och 2 kap. 17 § vapenförordningen).

För andra än enskilda personer saknas ett uttryckligt krav på att sökanden ska behöva vapnet för ett godtagbart ändamål. I praktiken tillämpas dock ett sådant krav när vapnet ska innehas för skjutning.

Tillstånd får endast ges för särskilt angivna ändamål. För tillstånd till innehav av skjutvapen för skjutning krävs att vapnet är lämpat för det ändamål tillståndet avser (2 kap. 5 § andra stycket vapenlagen). Skjutvapen får i regel användas endast för det ändamål som anges i tillståndet (se 9 kap. 2 § första stycket a). Skjutvapen som innehas för jakt eller skydd får dock användas även för bl.a. övning (3 kap. 3 § vapenförordningen).

Det gäller en särskild restriktivitet i fråga om tillstånd till innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen. För att tillstånd ska ges för sådana vapen krävs att det finns synnerliga skäl. Detta gäller dock inte för start- eller signalvapen (2 kap. 6 § vapenlagen).

Under vissa förutsättningar kan tillstånd förenas med villkor eller tidsbegränsas (2 kap. 5 § andra stycket och 2 kap. 6 a § vapenlagen). Om innehavstillstånd meddelas någon som ska förvärva ett skjutvapen är tillståndet alltid villkorat av att förvärvet görs inom en viss tid (2 kap. 7 §).

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, samt ljuddämpare eller vapenmagasin som passar till vapnet. Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för samling får utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet (2 kap. 8 § första och andra stycket vapenlagen). Om vapnet som ett vapenmagasin passar till överläts får innehavaren behålla magasinet under en övergångsperiod (2 kap. 8 a §). Med vapenmagasin avses i vapenlagens mening endast vissa större magasin (se 1 kap. 7 a §). Mindre magasin får alltså innehas utan tillstånd.

Tillstånd att i andra fall inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin får meddelas enskilda personer samt sådana sammanslutningar och huvudmän för museer som kan ges tillstånd att inneha skjutvapen, om det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas (2 kap. 8 § tredje stycket). I många fall krävs det särskilda skäl för sådant tillstånd (2 kap. 8 § vapenförordningen).

Regeringens förslag

Merparten av vapenlagens inledande bestämmelser om tillämpningsområde och allmänna förutsättningar för tillstånd ska föras över till den nya lagen och förtydligas.

Tårgasvapen och andra gasvapen ska uttryckligen jämnställas med skjutvapen i den nya lagen.

De olika tillståndstyperna ska ges egna benämningar och tillståndsbestämmelserna ska delas upp i fler kapitel.

I den nya lagen ska det tas in upplysningsbestämmelser om att tillståndskrav respektive undantag från tillståndskrav kan gälla om det är särskilt föreskrivet.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Polismyndigheten och *Tullverket* är positiva till förslaget om tårgasvapen. *Polismyndigheten* anför också att det bör förtydligas att tillstånd till start- och signalvapen samt gasvapen endast ska få ges i de fall de inte kan omvandlas till skarpa skjutvapen. *Tullverket* anser vidare att ammunition avsedd för start- och signalvapen inte bör undantas från vapenlagens tillämpningsområde, åtminstone vad gäller sådana gastäta och krutladdade patroner som även kan användas i tårgasvapen. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

De inledande bestämmelserna ska föras över till den nya lagen

Bestämmelserna i 1 kap. vapenlagen som huvudsakligen rör lagens tillämpningsområde bör föras över till den nya lagen. Samma sak gäller bestämmelsen om att Polismyndigheten får ta ut avgifter för prövning av ansökningar (jfr 2 kap. 19 § vapenlagen).

När det gäller vapenlagens tillämpningsområde har tårgasvapen och andra gasvapen i rättspraxis ansetts utgöra sådana vapen som enligt 1 kap. 3 § a ska jämnställas med skjutvapen. Innehav av denna typ av föremål har följaktligen krävt tillstånd. *Polismyndigheten* och *Tullverket* anser att det är angeläget att det otvetydigt framgår av vapenregleringen att tårgasvapen och andra gasvapen jämnställs med skjutvapen i vapenregleringen.

Begreppet tårgasvapen eller gasvapen har inte någon legaldefinition. Nationellt forensiskt centrum (NFC) har dock tagit fram en definition som omnämnts i rättspraxis (se rättsfallet RH 2023:4). Enligt NFC:s definition är tårgasvapen pistoler, revolverar och andra anordningar som

- kan laddas med patroner utan projektil men innehållande ett tårretande ämne som drivs ut med krutladdning,
- har gasutströmning helt eller i huvudsak framåt/i pipans riktning, samt

Prop. 2025/26:141 – har någon typ av hinder i pipans lopp för att förhindra skjutning med skarp ammunition/utskjutande av projektiler.

NFC noterar vidare att vapentypen i andra sammanhang benämns gasvapen (se NFC, Information den 12 april 2022, Start- och tårgasvapens roll i illegal vapen användning i Sverige, s. 2).

Såväl hänsyn till det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet som legalitetshänsyn talar med styrka för att det klart ska framgå att tårgasvapen och andra gasvapen jämföras med skjutvapen i vapenregleringen. Tårgasvapen och andra gasvapen bör därför uttryckligen anges i uppräknningen av vilka föremål som jämföras med skjutvapen i vapenlagen.

Det finns inte utrymme att inom ramen för detta lagstiftningsärende närmare överväga det som *Polismyndigheten* föreslår i fråga om förutsättningarna för tillstånd när det gäller start- och signalvapen respektive gasvapen. Detsamma gäller vad *Tullverket* tar upp angående ammunition avsedd för start- och signalvapen.

De allmänna bestämmelserna om tillstånd ska förtydligas

Bestämmelserna om tillstånd till olika slags befattning med skjutvapen m.m. finns i 2 kap. vapenlagen. Tillstandsregleringen i vapenlagen är delvis svår att förstå och bör förtydligas.

Bestämmelser om vilket slags befattning med skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som kräver tillstånd och om undantag från tillståndskraven bör föras över till den nya lagen och moderniseras språkligt. Detsamma gäller bestämmelsen som pekar ut Polismyndigheten som tillståndsmyndighet (jfr 2 kap. 1 och 2 §§ vapenlagen). I vapenlagen finns också ett flertal bestämmelser som pekar ut Polismyndigheten som behörig myndighet att pröva frågor om godkännande, auktorisation, återkallelse och inlösen (se 2, 3, 6 och 7 kap.). Även dessa bör föras över till den nya lagen. Regeringen föreslår att de olika typerna av tillstånd ges egna specifika benämningar. Begreppen innehavstillstånd, vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd, vapenreparatörstillstånd och införseltillstånd bör alltså föras in i den nya lagen. Begreppen vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd bör också användas i vissa bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Det bör även föras in en upplysningsbestämmelse som förtydligar att tillståndskrav kan gälla även i andra fall än de som räknas upp. Som exempel kan nämnas att det kan gälla krav på lånetillstånd och krav på tillstånd för överföring till ett annat land.

När det gäller undantag från tillståndskraven anser regeringen att bestämmelsen i 2 kap. 1 § tredje stycket vapenlagen är svår att förstå som generell undantagsbestämmelse betraktad och rätten att inneha skjutvapen som lån bör i stället regleras tillsammans med bestämmelserna om lån (se avsnitt 10).

Upplysningsbestämmelser som förtydligar att tillståndskrav liksom undantag från tillståndskrav kan gälla även i andra fall om det är särskilt föreskrivet bör också ta in i den nya lagen.

I förtydligande syfte bör bestämmelserna om innehavstillstånd delas upp på flera kapitel i den nya lagen.

I avsnitt 6.3.2 lämnar regeringen ytterligare förslag om de allmänna bestämmelserna för tillstånd genom att föreslå att tillstånd inte ska få beviljas för vissa utpekade skjutvapen.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden (bet. 2019/20:JuU33 punkt 5, rskr. 2019/20:304 och bet. 2020/21:JuU30 punkt 5, rskr. 2020/21:398). Riksdagen har även tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en ny tillståndsmyndighet för vapenärenden (bet. 2021/22:JuU28 punkt 3, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att licensförfarandet bör överföras till en ny jakt- och viltmyndighet. En sådan myndighet kan vara bättre lämpad att bedöma de legitima användningsområdena för vapen och det skulle kunna avlasta en redan ansträngd Polismyndighet (bet. 2019/20:JuU33 s. 21, bet. 2020/21:JuU30 s. 17 och bet. 2021/22:JuU28 s. 18). I denna proposition föreslås ingen ändring av den nuvarande ordningen med Polismyndigheten som tillståndsmyndighet. Som redovisas i bl.a. avsnitt 5.1.1 har de senaste åren ett arbete bedrivits för att förbättra handläggningen av tillstånd och genom förslagen i propositionen skapas tydligare, enklare och mer förutsebara regler vid bl.a. tillståndsprövningen som nu ska implementeras av myndigheten. Det finns mot den bakgrunden i detta lagstiftningsärende inte skäl att tillmötesgå tillkännagivandet. Regeringen anser därför att de tre tillkännagivandena är slutbehandlade. Det kan i sammanhanget nämnas att Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet i betänkandet En ny nationell myndighet för viltförvaltning (SOU 2025:50) gör bedömningen att Polismyndigheten fortsatt ska ansvara för vapenärenden. Utredningen lämnar i enlighet med direktiven ett alternativt förslag som innebär att ansvaret för att handlägga vapenärenden förs över till en ny myndighet. Betänkandet om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

5.3 Bestämmelserna om innehav ska förtydligas

Regeringens förslag

Merparten av vapenlagens bestämmelser om innehavstillstånd ska flyttas över till den nya lagen utan ändringar eller med enbart redaktionella ändringar eller förtydliganden.

Sammanslutningar för jakt- eller målskytte ska i den nya lagen betecknas sammanslutningar för målskytte.

Vapenförordningens bestämmelser om rätt att i vissa fall använda ett skjutvapen för ett annat ändamål än det tillståndet avser, samt bestämmelser om tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin, ska flyttas till den nya lagen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

En tydligare och mer ändamålsenlig reglering om tillstånd

Vapenlagstiftningens tillståndsreglering är i nuläget inte tillräckligt tydlig och i övrigt ändamålsenlig. Vissa grundläggande förutsättningar för och rättsverkningar av innehavstillstånd framgår endast av förordningsbestämmelser. Det finns också förutsättningar som varken framgår av förordningen eller Polismyndighetens föreskrifter utan som gäller underförstått. Därtill är både lagen och förordningen uppbyggda så att det i många fall inte går att direkt utläsa vem en bestämmelse avser och i andra fall framstår det som att en bestämmelse ska tillämpas på fler situationer än vad som har avsetts.

Det är angeläget att vapenregleringen är klar och tydlig så att den både är överskådlig och förutsebar. Detta är av vikt inte bara för den som ansöker om tillstånd, utan har betydelse även för andra aktörer. I flera avseenden är den nuvarande tillståndsordningen ändamålsenlig och regeringen föreslår att dessa bestämmelser förs över till den nya lagen men att de förtydligas språkligt och strukturellt ges en språklig modernisering. Det gäller bl.a. bestämmelserna i 2 kap. 3 § vapenlagen om vilka personer och organisationer som kan ges innehavstillstånd. Bestämmelserna bör förtydligas på så sätt att begreppet jaktskytte tas bort eftersom det redan omfattas av begreppet målskytte.

Det gäller vidare bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ om behov, ändamål, missbruksrisk, vapnets lämplighet för ändamålet och att tillstånd får villkoras och tidsbegränsas. Det bör göras tydligare att tillstånd att inneha ett skjutvapen på grund av samlings-, prydnads- eller affektionsvärde inte förutsätter att det finns något behov av vapnet utan i stället att vapnet har ett sådant värde för sökanden.

Även bestämmelsen i 2 kap. 5 a § om att vapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde som huvudregel ska göras obrukbart eller deaktiveras bör föras över till den nya lagen. Detsamma gäller bestämmelserna i 2 kap. 7–9 §§ om tidsbegränsning av tillstånd för den som ska förvärva ett skjutvapen, rätten att i vissa fall inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin samt till vem som föremålen får överlåtas eller förmedlas till.

I lagrådsremissen föreslogs att bestämmelsen som avser överlåtelse av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin placeras i den nya lagens tredje kapitel. Enligt *Lagrådets* mening blir lagens systematik tydligare om bestämmelsen placeras i en ny paragraf i sjätte kapitlet, som rör innehav av sådana föremål. Regeringen instämmer i Lagrådets uppfattning och föreslår därför att lagtexten justeras i enlighet med detta. Slutligen bör även bestämmelserna om auktorisation av sammanslutningar för jakt- och målskytte och om tillsyn över sådana sammanslutningar i 2 kap. 17 och 18 §§ vapenlagen föras över till den nya lagen. Sammanslutningarna bör i den nya lagen benämnas sammanslutningar för målskytte.

I avsnitt 6.3.2 lämnar regeringen ytterligare förslag om innehavstillstånd.

Vapenförordningen innehåller i 2 kap. 8 § kompletterande bestämmelser om förutsättningarna för tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Bestämmelserna innebär att det uppställs krav på särskilda skäl för tillstånd att inneha sådan egendom för bl.a. samling. Regeringen anser att dessa bestämmelser lämpligen bör föras över till den nya lagen, eftersom den nuvarande lagregleringen inte ger en fullständig bild av vad som krävs för innehav av sådan egendom. Även det faktum att regler om tillståndsplikt är för enskilda betungande föreskrifter talar för att bestämmelserna ska regleras i lag. Bestämmelserna bör också förtydligas språkligt och strukturellt.

I 3 kap. 3 § vapenförordningen finns bestämmelser som innebär att den som har rätt att använda skjutvapen för jakt även får använda vapnet till övning eller tävling samt till avlivning av djur. Det krävs alltså inte något särskilt tillstånd för att vapnet ska få användas för sådana ändamål. Den som har rätt att använda ett vapen för skyddsändamål får, om inte något annat anges, även använda vapnet till övning eller tävling. Även dessa bestämmelser bör flyttas till den nya lagen, eftersom de rör grundläggande rättsverkningar av ett tillstånd eller annan rätt att inneha skjutvapen.

6 Enskilda personers innehav

6.1 Grundläggande förutsättningar för innehavstillstånd

6.1.1 Tydligare krav på lämplighet

Regeringens förslag

De grundläggande kraven för tillstånd ska framgå av den nya lagen. En enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om personen med hänsyn till ålder, kunskap, färdigheter, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet för det ändamål som tillståndet ska avse.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Svenska Skidskytteförbundet instämmer i att kraven för lämplighetsprövningen bör förtydligas men anser att begreppet ”övriga omständigheter” antingen bör tas bort eller tydligt definieras. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Omständigheter som beaktas vid lämplighetsprövningen

Vapenregleringen genomsyras av principen att endast den som är lämplig att ha tillgång till skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål ska ha sådan åtkomst. Enligt 2 kap. 5 § vapenlagen får tillstånd att inneha skjutvapen endast meddelas om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas. I förarbetena till motsvarande bestämmelse i 1934 års vapenkungörelse angavs att de former av missbruk som ansågs väsentligast vid prövningen var missbruk till fara för sig själv eller annan eller för allmän ordning och säkerhet eller stats- eller rättsordningen (prop. 1934:181 s. 25).

Enligt nuvarande ordning beaktas vid bedömningen bl.a. sökandens ålder, laglydnad och skötsamhet i nykterhethänseende (jfr 3 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3, i dess lydelse före PMFS 2024:2). I 2 kap. 3 § vapenförordningen uppställs därutöver särskilda handhavandekrav och krav på sökandens ålder. Vissa av kraven preciseras i Polismyndighetens föreskrifter (se RPSFS 2009:13, FAP 551-3, senast ändrad genom PMFS 2024:2). Enligt 11 kap. 2 § vapenlagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om krav på skjutskicklighet, utbildning, ålder och de förutsättningar i övrigt som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha eller låna skjutvapen.

Av 6 kap. 1 § första stycket i vapenlagen framgår att ett tillstånd att inneha skjutvapen ska återkallas om tillståndshavaren visat sig olämplig att inneha skjutvapen. Återkallelse med stöd av bestämmelsen kan exempelvis ske om tillståndshavaren har gjort sig skyldig till brott (jfr bl.a. rättsfallet HFD 2015 ref. 20). Återkallelse kan också ske bl.a. om tillståndshavaren av medicinska skäl inte längre kan anses lämplig att inneha skjutvapen (jfr 6 kap. 6 §) eller på grund av misskötsamhet i nykterhethänseende (jfr bl.a. rättsfallen RÅ 1991 ref. 34 och HFD 2011 ref. 84).

I syfte att säkerställa att personer som av medicinska skäl är olämpliga att inneha skjutvapen inte har vapentillstånd gav regeringen i februari 2025 ett uppdrag till Polismyndigheten och Socialstyrelsen att stärka och utveckla arbetet med tillståndsprövning för skjutvapen (Ju2025/00426). Uppdraget delredovisades den 30 september 2025 och ska slutredovisas senast den 30 november 2026.

Grundläggande krav för tillstånd ska framgå av lag

Det framgår inte uttryckligen av vapenlagen att tillstånd till innehav av skjutvapen förutsätter att sökanden är lämplig att inneha ett sådant vapen som sökanden avser. Inte heller anges vilka omständigheter som har betydelse vid lämplighetsbedömningen. Regeringen anser att det är angeläget att sådana omständigheter tydligt framgår av vapenlagen. Det är viktigt att endast den som uppfyller högt ställda krav ges tillstånd att inneha vapen. Vidare underlättar det både för den som ansöker om tillstånd och för tillståndsmyndigheten om de grundläggande krav bl.a. på lämplighet som ställs för att en enskild person ska ges tillstånd att inneha vapen framgår av lag. En sådan reglering leder till större tydlighet, förutsebarhet och rättssäkerhet. Om de grundläggande kraven för tillstånd framgår kan rättstillämpningen väntas bli mer enhetlig, vilket också i förläng-

ningen kan komma att bidra till kortare handläggningstider hos tillståndsmyndigheten. Det bör därför i den nya lagen regleras dels att en lämplighetsprövning ska göras, dels vilka omständigheter som ska beaktas vid en sådan bedömning.

Regeringen anser att det av den nya lagen bör framgå att ålder, kunskap, färdigheter, laglydnad och övriga omständigheter ska beaktas vid lämplighetsprövningen när en enskild person ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen. På detta sätt kodifieras nuvarande praxis av de omständigheter som beaktas vid lämplighetsprövningen.

Svenska Skidskytteförbundet anser att begreppet övriga omständigheter antingen bör tas bort eller tydligt definieras i lagtexten. Uttrycket övriga omständigheter är vanligt förekommande i lagregler som rör lämplighetsprövning och ger utrymme för att en helhetsbedömning av samtliga omständigheter ska göras i varje enskilt fall. Att en helhetsbedömning ska göras och att omständigheter som rör annat än ålder, kunskap och färdigheter och laglydnad också kan ha betydelse för prövningen gäller enligt nuvarande ordning och bör gälla även fortsättningsvis. Uttrycket övriga omständigheter bör alltså inte tas bort. Det bedöms inte heller lämpligt att i lagtext tydligt definiera samtliga omständigheter som har betydelse för prövningen.

Liksom enligt nuvarande ordning tar prövningen främst sikte på personliga förhållanden hos den sökande. Personliga förhållanden som kan tala emot att tillstånd beviljas är missbruk av beroendeframkallande medel eller vissa medicinska omständigheter, såsom allvarlig psykisk ohälsa. En annan omständighet av betydelse kan vara om sökanden befinner sig i en särskilt utsatt situation exempelvis på grund av allvarliga ekonomiska svårigheter. Utöver sökandens personliga förhållanden kan även förhållanden i sökandens omgivning som medför särskilt stor risk för missbruk av vapnet beaktas. Som exempel kan nämnas om sökanden sammanbor med någon som är grovt kriminellt belastad.

Vid bedömningen av om en enskild person ska ges tillstånd att inneha ett visst skjutvapen bör lämplighetsprövningen göras i relation både till det vapen som ansökan avser och det ändamål för vilket vapnet ska innehas. Det är naturligt att olika höga krav kan komma att uppställas beroende på vilken typ av vapen som ansökan avser. Ju farligare vapen, desto mer krävs för att sökanden ska anses lämplig att inneha vapnet. Med avseende på det aktuella ändamålet kan olika omständigheter ha olika betydelse beroende på syftet med innehavet. Exempelvis saknas det anledning att beakta sökandens skjutskicklighet när en ansökan avser innehav för samling. Sammanfattningsvis bör en individuell bedömning av omständigheterna i varje enskilt fall göras för att bedöma om kraven för tillstånd är uppfyllda.

Mer detaljerade bestämmelser om vilka krav som ska vara uppfyllda för att få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen föreslås liksom enligt nuvarande ordning regleras på lägre författningsnivå (se avsnitt 4.2).

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om kortare handläggningstider i vapenlicensärenden (bet. 2019/20:JuU33 punkt 6, rskr. 2019/20:304). Riksdagen har även vid två tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om handläggning av vapenlicensärenden (bet. 2020/21:JuU30 punkt 6, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 4, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att regeringen ska verka för att förkorta handläggningstiderna för

vapenlicensärenden och att det därvid ska övervägas om det bör införas servicegarantier och ett krav på skyndsamt handläggning eller en skarp tidsgräns i dessa ärenden (bet. 2019/20:JuU33 s. 24, bet. 2020/21:JuU30 s. 21 och bet. 2021/22:JuU28 s. 21). I kommittédirektiven Genomförande av ändringarna i EU:s vapendirektiv och en översyn av vapenlagstiftningen (dir. 2022:40) gavs en utredare i uppdrag att undersöka om handläggningen i ansökningsärenden – både vad gäller nya vapentillstånd och femårslicenser – kan effektiviseras. Utredningen konstaterar att handläggningstiderna i dagsläget framstår som godtagbara och att det inte bör införas ett krav på att ärenden om innehavstillstånd ska handläggas skyndsamt eller att ärendena ska avslutas inom en viss angiven tid. Utredningen anser inte heller att det bör införas servicegarantier. Regeringen lämnar i detta avsnitt flera förslag till en tydligare reglering om bl.a. vilka omständigheter som ska beaktas vid tillståndsprövningen. Den nya vapenlagen förväntas bidra till en effektivare handläggning hos Polismyndigheten. Genom de åtgärder som regeringen har vidtagit och de förslag som lämnas i propositionen anser regeringen att de tre tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

6.1.2 Godtagbara ändamål för innehavstillstånd

Regeringens förslag

De godtagbara ändamålen för innehav av ett skjutvapen för skjutning ska tydliggöras och framgå av lag.

Tillstånd ska få beviljas en enskild person som har behov av vapnet för jakt, målskytte, skydd, avlivning av fällfångade djur eller ett annat ändamål som avser skjutning (*udda skjutningsändamål*).

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

De godtagbara ändamålen ska framgå av lag

Enligt 2 kap. 4 § vapenlagen får en enskild person ges tillstånd att inneha skjutvapen för skjutning endast om han eller hon behöver vapnet för ett godtagbart ändamål. Av 2 kap. 5 a § vapenförordningen framgår indirekt att tillstånd för skjutning kan ges för jakt, målskytte, skydd eller avlivning av fällfångade djur. Om det finns synnerliga skäl får tillstånd därutöver beviljas för annat ändamål, s.k. ”udda ändamål”. Udda ändamål kan vara exempelvis att personal vid räddningstjänsten punkterar gasbehållare vid eldsvåda eller avlivning av tamboskap.

Tillstånd till innehav av skjutvapen för annat ändamål än skjutning får enligt 2 kap. 4 § vapenlagen meddelas om skjutvapnet har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för sökanden.

Att grundläggande krav för tillstånd att få inneha vapen inte kan utläsas av lagen är otillfredsställande eftersom det kan försvåra för både sökande och tillståndsmyndigheten. Regeringen anser därför att de godtagbara ändamålen ska framgå av den nya lagen. Tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning bör kunna beviljas en enskild person om personen har behov av vapnet för jakt, målskytte, skydd eller avlivning av fällfångade djur. I avsnitt 6.1.3 och 6.1.4 framgår när skjutvapen tillåts för udda ändamål.

6.1.3 Udda skjutningsändamål

Regeringens förslag

En enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för ett annat ändamål som avser skjutning (*udda skjutningsändamål*) om han eller hon har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. För innehav av ett start- och signalvapen ska det vara tillräckligt att personen har behov av vapnet för ett udda skjutningsändamål.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Riksförbundet Sveriges militärkulturhistoriska föreningar* anser att de föreslagna ändringarna inte tillräckligt undanröjer svårigheterna för föreningens medlemmar att levandegöra svensk militär kultur och historia samt att regelverket fortsatt blir svåröverskådligt och otillgängligt. *Kammarrätten i Göteborg* menar att begreppet ”udda ändamål” bör bytas ut eftersom det felaktigt implicerar att det rör sig om mycket sällan förekommande och avvikande situationer.

Skälen för regeringens förslag

Krav för innehav av ett skjutvapen för udda skjutningsändamål

Som anges i avsnitt 6.1.2 ska tillstånd få beviljas den som har behov av ett skjutvapen för ett annat ändamål som avser skjutning (*udda skjutningsändamål*). Udda skjutningsändamål är skjutning för annat än jakt, målskytte, skydd och avlivning av fällfångade djur. Det kan exempelvis handla om att personal vid räddningstjänsten punkterar gasbehållare vid eldsvåda, företags testning eller utveckling av produkter som t.ex. skottsäkra västar, bönders och slakteripersonals avlivning av tamboskap, eller utlån för övning i samband med utbildning för jägarexamen.

För innehavstillstånd för udda skjutningsändamål krävs i dag synnerliga skäl (2 kap. 5 a § vapenförordningen). I förarbetena anges att tillstånd bör ges endast undantagsvis. Inte bara ska ändamålet framstå som klart legi-

Prop. 2025/26:141 timt utan det bör i varje enskilt fall göras en bedömning av om det finns några godtagbara alternativ till att använda skjutvapen (se prop. 1999/2000:27 s. 42 och 43). Polismyndigheten uppfattas också ha tillämpat bestämmelsen om udda ändamål på detta sätt (se tidigare gällande 2 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3, jfr PMFS 2024:2, jfr även Rättsavdelningens handbok för handläggning av vapenärenden, RA 2024:1, avsnitt 4.7).

Uttrycket synnerliga skäl används i lag när lagstiftaren avser att framhålla att det krävs något alldeles speciellt i något avseende för att bestämmelsen ska vara tillämplig. Som regel ska en sådan bestämmelse tillämpas restriktivt och endast i rena undantagsfall. Tillstånd att inneha skjutvapen för udda skjutningsändamål ges dock inte i sådana utpräglade undantags-situationer som begreppet synnerliga skäl vanligtvis syftar på. I stället handlar det om innehav för vitt skilda legitima ändamål som är svåra att på förhand inordna i en övergripande uppräkningslista.

Regeringen anser att de krav som i praktiken uppställs enligt nuvarande ordning bör anges i lagtexten. Det bör därför av den nya lagen framgå att tillstånd att inneha ett skjutvapen för udda skjutningsändamål förutsätter att personen har ett behov av vapnet, som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Till skillnad från *Riksförbundet Sveriges militärkulturhistoriska föreningar* anser regeringen att lagtexten därigenom blir mer överskådlig vilket bör leda till att det blir lättare för de rättsvårdande myndigheterna att tillämpa den på ett enhetligt sätt. Regeringen anser att det inte finns skäl att byta ut begreppet udda skjutningsändamål mot något annat uttryck. Begreppet är etablerat och det bör därmed behållas.

Av regeringens förslag i avsnitt 6.3.2 följer att beträffande innehavstillstånd för vissa typer av vapen gäller alltså ett förhöjt krav. För innehavstillstånd för udda skjutningsändamål i sig bör dock inte längre krävas synnerliga skäl.

Lägre krav för innehav av ett start- och signalvapen

Enligt Polismyndighetens tidigare föreskrifter ska tillstånd att inneha start- och signalvapen kunna ges den som uppger ett godtagbart ändamål med innehavet. Godtagbara ändamål kan vara att vapnet ska användas som startvapen vid idrottstävlingar, inom lantbruk, som skrämskottvapen gentemot skadevällande vilt eller vid hundträning för att träna skottfasthet. Om en idrottsförening eller hundklubb innehar startvapen bör enskilda medlemmar normalt inte beviljas tillstånd för sådana vapen (tidigare gällande 6 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3, jfr PMFS 2024:2).

Kravet på synnerliga skäl i 2 kap. 5 a § vapenförordningen synes i praktiken alltså inte tillämpas när en enskild person ansöker om tillstånd att för udda skjutningsändamål inneha ett start- eller signalvapen. Högsta förvaltningsdomstolen har också gett uttryck för att det inte är givet att kravet på synnerliga skäl omfattar start- och signalvapen (se rättsfallet RÅ 2005 not. 23).

Det förekommer att start- eller signalvapen byggs om till skarpa vapen. Detta gäller främst startvapen, som i statistiken ofta behandlas tillsammans med tårgasvapen. Det bör dock noteras att det främst är tårgasvapen, dvs. inte start- eller signalvapen, som byggs om till skarpa vapen. Nationellt forensiskt centrum (NFC) har utifrån sin statistik för 2021–2022 angett att

endast ca 15–20 procent av de modifierade start- och tårgasvapen som undersöktes ursprungligen var startvapen. Prop. 2025/26:141

Regeringen anser att det finns anledning att vara vaksam på utvecklingen i fråga om konvertering av start- eller signalvapen när det gäller användningen av dessa inom kriminella miljöer. Det kan också finnas anledning till en sträng syn på sådana vapen när de innehas illegalt. Start- eller signalvapen är dock typiskt sett mindre farliga vapen än vanliga skjutvapen. Vidare är det främst skjutvapen som innehas illegalt som används vid brott.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det bör gälla ett lägre behovs-krav när en enskild person ansöker om tillstånd att inneha ett start- eller signalvapen för udda skjutningsändamål än när en enskild person vill inneha en annan typ av skjutvapen för sådant ändamål. Det bör då vara tillräckligt att sökanden har behov av start- eller signalvapnet för att ett tillstånd ska kunna meddelas.

6.1.4 Udda ändamål som inte avser skjutning

Regeringens förslag

En enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för andra ändamål än skjutning (*udda ändamål som inte avser skjutning*) om han eller hon har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Som huvudregel ska vapnet även göras varaktigt obrukbart. Om vapnet är ett sådant vapen som omfattas av kategori A i bilaga I till vapendirektivet ska därutöver krävas att vapnet deaktiveras.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om att tillstånd att inneha vissa skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning får beviljas endast om det finns synnerliga skäl.

Vapnet ska inte utan särskilt tillstånd få användas för skjutning.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Krav för innehav av skjutvapen för andra udda ändamål än skjutning

I avsnitt 6.1.3 föreslår regeringen att det för innehavstillstånd för udda skjutningsändamål ska krävas att sökanden har ett behov av vapnet för ett godtagbart ändamål och att behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt. Det har inte framkommit några skäl för att olika krav ska gälla för innehavstillstånd för udda ändamål beroende på om vapnet ska innehas för skjutning eller inte. Enligt regeringen bör därför samma krav därför gälla oavsett för vilket ändamål som vapnet ska innehas. Vid ansökan om till-

stånd att inneha ett skjutvapen för ett udda ändamål som inte avser skjutning bör det således krävas att sökanden för ett godtagbart ändamål har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Ett sådant behov kan exempelvis föreligga för viss forskning eller undervisning.

När tillstånd ges att inneha ett skjutvapen för samling, prydnad eller minnesändamål får vapnet inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning (2 kap. 4 § vapenlagen). Utredningen föreslår att detta ska gälla även för skjutvapen som innehas för udda ändamål som inte avser skjutning. Regeringen anser dock att det inte behöver framgå av lag, eftersom det framgår redan av ändamålet att vapnet inte får användas för skjutning. Inget hindrar dock att vapeninnehavaren ansöker om särskilt tillstånd att inneha vapnet i fråga för skjutning.

För tillstånd att inneha skjutvapen för prydnads- eller minnesändamål krävs som utgångspunkt att vapnet görs varaktigt obrukbart (2 kap. 5 a § vapenlagen). Samma krav för tillstånd till innehav för udda ändamål som inte avser skjutning bör gälla och framgå av den nya lagen.

I vissa fall krävs för tillstånd att inneha skjutvapen för prydnads- eller minnesändamål att vapnet deaktiverats i enlighet med EU-rättens krav (se 2 kap. 5 a § vapenlagen och 2 kap. 17 § vapenförordningen). Regleringen syftar till att svensk rätt ska vara förenlig med bestämmelser i vapendirektivet som innebär att det inte är tillåtet för medlemsstaterna att tillåta innehav av A-vapen för prydnads- och minnesändamål. Innehav av A-vapen för udda ändamål som inte avser skjutning är emellertid enligt regeringens bedömning i vissa fall förenligt med vapendirektivet även om vapnet inte deaktiverats, exempelvis om innehavet motiveras av utbildnings- eller forskningsändamål (jfr artikel 9.2 i vapendirektivet). En enskild person bör därför kunna ges tillstånd att inneha A-vapen för udda ändamål som inte avser skjutning också om det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl bör förstås sådana situationer där tillstånd är förenligt med artikel 9 i vapendirektivet. Regeringen föreslår att det i den nya lagen tas in ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om dels att tillstånd att inneha vissa skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde eller för udda ändamål som inte avser skjutning, får beviljas endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning, dels att tillstånd att inneha vissa skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning får beviljas endast om det finns synnerliga skäl. I likhet med *Lagrådet* anser regeringen att det inte är nödvändigt att det sistnämnda dessutom framgår av en annan bestämmelse i lagen.

Regeringen föreslår i avsnitt 6.3.4 att det ska gälla lägre krav än för andra vapentyper för tillstånd att inneha ett start- eller signalvapen för udda skjutningsändamål. Avgörande för det ställningstagandet är att ett krav på ett tvingande behov av vapnet i praktiken skulle medföra att enskilda personer förbjuds att inneha start- och signalvapen, vilket fram står som oproportionerligt. När någon vill inneha ett start- eller signalvapen för exempelvis forskningsändamål framstår det däremot som möjligt att uppfylla ett krav på ett tvingande behov. Kraven för innehav av start- eller signalvapen för udda ändamål som inte avser skjutning bör därför vara desamma som för andra vapentyper.

Regeringens förslag

Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen ska inte längre upphöra att gälla vid byte eller ändring av en vapendel som inte omfattas av tillståndsplikt.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår inte att det uttryckligen ska framgå att ett byte eller ändring av en vapendel som inte är tillståndspliktig inte ska innebära att tillståndet upphör att gälla.

Remissinstanserna

Svenska Jägareförbundet instämmer i utredningens bedömning. Flera andra remissinstanser invänder däremot mot att icke-vitala vapendelar beaktas i samband med en tillståndsprövning. *Jägarnas Riksförbund*, *Svenska Mångkampsförbundet* och *Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)* framför att sådana vapendelar har en begränsad koppling till vapnets farlighet och därför inte ska påverka tillståndsprövningen. Därtill skapas en otydlighet i lagstiftningen om ett tillåtet vapen efter utbyte av en icke tillståndspliktig vapendel blir otillåtet.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 2 kap. 1 § vapenlagen krävs tillstånd för att bl.a. inneha skjutvapen. Av 1 kap. 3 § f vapenlagen framgår att vad som i lagen sägs om skjutvapen också gäller vissa vapendelar, nämligen slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till skjutvapen, eller armborststommar med avfyringsanordningar. Det rör sig om s.k. vitala vapendelar, dvs. sådana vapendelar som är nödvändiga för ett vapens funktion. För ljuddämpare och större vapenmagasin gäller i stället en särskild tillståndsplikt om de innehas av någon som inte har rätt att för skjutning inneha ett skjutvapen som vapendelarna eller vapentillbehören passar till (2 kap. 8 §). För andra vapendelar, exempelvis kolvar, saknas krav på tillstånd för innehav och sådana delar får förvärfvas fritt.

Tillstånd till innehav av skjutvapen för skjutning får meddelas endast om vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse (2 kap. 5 § andra stycket). Polismyndighetens prövning av en sådan ansökan avser vapnet som helhet och inte enbart vapnets vitala delar. Skälet till det är att vapnets utformning i dess helhet kan vara av betydelse för att bedöma om vapnet är lämpligt för sitt ändamål och om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas. Exempelvis skulle ett gevär som helt saknar kolv både kunna anses vara olämpligt för skjutning och vara sådant att det kan antas bli föremål för missbruk.

Flera remissinstanser menar att de icke-vitala delarna inte borde påverka tillståndsprövningen eftersom de har en begränsad koppling till vapnets farlighet. Regeringen anser dock, liksom utredningen, inte att tillstånds-

Prop. 2025/26:141 prövningen bör begränsas på det sättet. Tillstånd bör därmed även i fortsättningen kunna nekas om ett skjutvapen har en sådan utformning i sin helhet att det inte kan anses lämpat för ändamålet.

En annan fråga, som *Totalförsvarets forskningsinstitut* väcker, är vilken betydelse ett utbyte eller en ändring av en icke-väsentlig vapendel får för ett redan meddelat vapentillstånd. Utredningen anser att något behov av förtydligande i denna fråga inte har framkommit. Enligt 4 kap. 1 § vapenlagen upphör ett tillstånd att inneha ett skjutvapen att gälla, om vapnet ändras så att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. Flera remissinstanser menar emellertid att det inte framgår av lagtexten om ett tillåtet vapen efter utbyte av en icke tillståndspliktig vapendel skulle kunna bli otillåtet och att det är angeläget med en tydligare reglering i detta avseende. Regeringen delar den uppfattningen. Det framstår som inkonsekvent om ett redan meddelat innehavstillstånd för ett skjutvapen skulle upphöra att gälla endast för att en icke tillståndspliktig del därefter kombineras med vapnet. För vapenägarna innebär det en osäkerhet om det tillstånd för skjutvapnet som innehas då fortfarande gäller. Regeringen anser med beaktande av att dessa delar får förvärvas och innehas fritt och i de allra flesta fall inte påverkar ett vapens farlighetsgrad att byten av sådana delar inte ska kunna innebära att ett tillstånd att inneha skjutvapen upphör att gälla. Regeringen föreslår därför att en sådan bestämmelse införs i den nya lagen.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om krav för vapenlicens (bet. 2020/21:JuU30 punkt 10, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 8, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att reglerna för tillstånd till vapeninnehav behöver förtydligas för att minska tolkningsutrymmet för om ett vapen är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse. Lagen bör förtydligas och det bör särskilt tydliggöras att polisens licensprövning endast ska omfatta licenspliktiga vapendelar (bet. 2020/21:JuU30 s. 31 och bet. 2021/22:JuU28 s. 29). I denna proposition lämnas bl.a. förslag om att de godtagbara ändamålen för innehav av skjutvapen för skjutning ska tydliggöras och framgå av lag. Regeringen lämnar även förslag om att ett tillstånd att inneha ett skjutvapen inte längre ska upphöra att gälla vid byte eller ändring av en vapendel som inte omfattas av tillståndsplikt. Genom de förslag som regeringen lämnar i propositionen anser regeringen att tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

6.1.6 Obrukbara skjutvapen

Regeringens förslag

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om de krav på tekniska åtgärder som ska vidtas för att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Polismyndigheten får i det enskilda fallet förena ett tillstånd att inneha skjutvapen med villkor om att vapnet ska göras varaktigt obrukbart (2 kap. 5 § vapenlagen). När någon ansöker om tillstånd för prydnads- eller minnesändamål är huvudregeln att vapnet ska göras varaktigt obrukbart för att tillstånd ska få ges (2 kap. 5 a § vapenlagen). I vissa fall krävs också att vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga (se 2 kap. 5 a § vapenlagen och 2 kap. 17 § vapenförordningen). I genomförandeförordningen finns detaljerade bestämmelser om hur en sådan deaktivering ska utföras.

Vad som avses med att ett skjutvapen är varaktigt obrukbart är däremot mera oklart. Bedömningen av när ett skjutvapen uppfyller kravet försvåras av att det är i princip omöjligt att göra ett skjutvapen varaktigt obrukbart i den meningen att den som har tillräckliga kunskaper och verktyg inte skulle kunna återställa vapnet i brukbart skick. Viss ledning går att hitta i förarbetena till 1973 års vapenlag i vilka det anges att det för att villkoret ska vara uppfyllt krävs att skott över huvud taget inte kan avlossas med vapnet. Så kan vara fallet exempelvis om vapnets patronläge svetsas igen så att en patron inte kan föras in i det eller, om patronerna ligger i ett från pipan skilt magasin, vilket är fallet bl.a. med revolverar, att pipans bakre del svetsas ihop (se prop. 1973:166 s. 56).

Polismyndigheten har tidigare utfärdat allmänna råd om vad som ska förstås med kravet på att ett vapen görs varaktigt obrukbart (se 16 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3, i dess lydelse före PMFS 2024:2). De allmänna råden återspeglade i huvudsak vad som anförs i förarbetena till 1973 års vapenlag med tillägget att ingreppet i princip ska vara bestående, dvs. det ska i praktiken vara omöjligt att återställa det åtgärdade vapnet i brukbart skick.

Det är förenat med vissa svårigheter att i en legaldefinition ange vad som avses med att ett skjutvapen är varaktigt obrukbart. För att en sådan definition ska bli praktiskt användbar krävs i princip att den kompletteras med långtgående tekniska specifikationer. Den tekniska utvecklingen innebär att det är mindre lämpligt att fastslå sådana specifikationer i lag. Samtidigt talar hänsynen till en snabb, enhetlig och rättssäker prövning för att det både för tillståndsmyndigheten och för enskilda ska stå klart vad som krävs för att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart i vapenlagens mening. Regeringen föreslår därför att det i den nya lagen tas in ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att få meddela föreskrifter om de krav på tekniska åtgärder som ska vidtas för att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart i vapenlagens mening. Sådana specifikationer bör alltså regleras på lägre författningsnivå än lag.

6.2 Innehavstillstånd för vapensamlare

6.2.1 Innehav av skjutvapen för samling

Gällande bestämmelser i vapenlagen och vapenförordningen

En enskild person får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för andra ändamål än skjutning bl.a. om vapnet har samlarvärde för sökanden (2 kap. 4 § vapenlagen). Innehav av skjutvapen som har tillverkats före 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner kräver inte tillstånd (jfr 1 kap. 4 § b vapenlagen).

Att en enskild person kan få inneha skjutvapen för samling har gällt under en längre tid. I förarbetena till 1973 års vapenlag anges att det får anses föreligga ett legitimt intresse för vapensamlare att inneha skjutvapen. Det bör krävas att personen har en mer betydande samling eller att det av omständigheterna framgår att personen har för avsikt att åstadkomma en samling. Även samlingar för privat bruk godtas och det krävs alltså inte att samlingen hålls tillgänglig för visning för allmänheten eller i övrigt tjänar ett allmänt intresse.

Uttryckligt stöd för att samling är ett godtagbart ändamål för enskilda personers vapeninnehav infördes genom en lagändring 1991. I förarbetena anges att sökandens uppfattning ska tillmätas stor betydelse vid bedömningen av om ett skjutvapen har samlingsvärde. Det anförs dock också att det måste accepteras att olika bedömningar kan göras i fråga om ett vapens samlarvärde och att sökandens blotta påstående om att ett sådant värde föreligger för honom eller henne inte bör godtas. Sökanden måste enligt förarbetena ange de omständigheter som enligt hans eller hennes mening innebär att vapnet har ett samlarvärde (se prop. 1990/91:130 s. 57).

Enligt praxis från kammarrätterna är frågan om hur samlingen ska avgränsas en del av tillståndsprövningen när någon ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling. Samlingsinriktningen ska formuleras på ett sådant tydligt och avgränsat sätt att det vid en objektiv bedömning är möjligt att avgöra om ett vapen har sin plats i samlingen. I kravet på att samlingen ska vara avgränsad får vidare anses ligga att det ska finnas rimliga möjligheter att åstadkomma en något så när komplett samling (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms dom den 20 juni 2022 i mål nr 2477-22, Kammarrätten i Sundsvalls dom den 11 februari 2022 i mål nr 1063-21, Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 april 2020 i mål nr 2827-19 och Kammarrätten i Göteborgs dom den 24 februari 2014 i mål nr 3265-13).

För innehavstillstånd för samling gäller, liksom för alla andra typer av innehavstillstånd, att tillstånd får meddelas endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas. Ett innehavstillstånd för samling får också förenas med villkor om att vapnet ska förvaras på visst sätt eller att det ska göras varaktigt obrukbart. Ett innehavstillstånd för samling får också tidsbegränsas, om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer behövas varaktigt (2 kap. 5 § vapenlagen). Endast den som fyllt 18 år får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för samling. Ålderskravet gäller dock inte för start- och signalvapen eller om vapnet gjorts varaktigt obrukbart (2 kap. 3 § fjärde stycket vapenförordningen).

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för samling får utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet. Den som samlar på skjutvapen får vidare ges tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare till sådana vapen som han eller hon har tillstånd att inneha. Vidare får den som samlar på ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ges tillstånd att inneha sådan egendom även till andra vapen. Tillstånd förutsätter att det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas (2 kap. 8 § vapenlagen och 2 kap. 8 § vapenförordningen). Polismyndigheten har utfärdat allmänna råd för innehavstillstånd för samling och förvaring (se 6 kap. och 17 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3).

Vapendirektivet

Med en samlare i vapendirektivets mening förstås varje fysisk eller juridisk person som samlar in och bevarar skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition för historiska, kulturella, vetenskapliga, tekniska eller utbildnings- eller kulturarvsrelaterade ändamål, och som erkänns som samlare av den berörda medlemsstaten (artikel 1.8). För att vapensamlare ska få inneha s.k. A-vapen krävs, något förenklat, att strikta säkerhetsvillkor är på plats (artikel 9.3). I övrigt innehåller vapendirektivet inga bestämmelser som särskilt tar sikte på vapensamlare.

6.2.2 Godkännande av samlingsområde

Regeringens förslag

En enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling endast om vapnet ska ingå i en samling som har ett godkänt samlingsområde.

Ett samlingsområde ska få godkännas om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning.

Ett godkänt samlingsområde ska på sökandens begäran få ändras i samband med att ett tillstånd att inneha skjutvapen för samling beviljas. Fler än ett samlingsområde ska få godkännas endast om det finns särskilda skäl.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Svenska Vapensamlarföreningen anser att de krav som föreslås för att ett samlingsområde ska godkännas framstår som otydliga. Föreningen menar också att det bör räcka med ett krav på att samlingen har en tydlig inriktning för att samlingsordningen ska godkännas. Vidare bör Polismyndighetens möjlighet att inhämta ett yttrande från en samlarförening vid bedömningen av om kravet är uppfyllt regleras i lag. Även *Sveriges Vapenägares Förbund* anser att kraven är för högt ställda och anför att det

Prop. 2025/26:141 bör räkna att en samlare uppfyller de grundläggande kraven för innehav av skjutvapen för att även få samla på vapen eftersom staten inte ska bedöma vilka vapen som har samlarvärde.

Svenska Vapensamlarföreningen anser att det bör förtydligas att ändring eller utvidgning av ett samlingsområde ska medges om samlingen fortfarande har en tillräckligt tydlig inriktning. Föreningen anser vidare att samlare också bör kunna få tillstånd till mer än ett samlingsområde eftersom det är vanligt att en hel samling överförs när en samlare avlider.

Skälen för regeringens förslag

Vapen ska ingå i en samling som har ett godkänt samlingsområde

Tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling ges enligt 2 kap. 4 § vapenlagen om vapnet har ett samlingsvärde för sökanden. Sökandens uppfattning om samlingsvärde har stor betydelse för bedömningen och vapnet måste inte ha ett ekonomiskt eller historiskt värde. Det ska också beaktas om sökanden kan antas ha ett seriöst samlarintresse och inte endast ett allmänt intresse för vapen. I princip krävs det att det finns ett särskilt angivet samlingsområde som samlandet sker inom. Regeringen anser att det av den nya lagen bör uppställas ett krav på att vapnet ska ingå i en samling som har ett godkänt samlingsområde.

Enligt praxis är frågan om hur samlingen ska avgränsas en del av tillståndsprövningen när någon ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling. Samlingsinriktningen bör formuleras på ett så tydligt och avgränsat sätt att det vid en objektiv bedömning är möjligt att avgöra om ett vapen har sin plats i samlingen. Kravet på att samlingen ska vara avgränsad innebär att vapensamlaren ska kunna motivera vad han eller hon vill visa med samlingen eller vad syftet är.

Att samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning bör vara ett grundläggande krav för att en enskild person ska beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för samling. *Sveriges Vapenägares Förbund* anser att kraven är för högt ställda och anför att det bör räcka att en samlare uppfyller de grundläggande kraven för innehav av skjutvapen. Kravet på en tydlig inriktning och avgränsning bidrar dock enligt regeringen till att särskilja ett seriöst samlande som bör vara tillåtet enligt vapenlagstiftningen från ett samlande som enbart handlar om att en enskild person vill inneha en stor mängd skjutvapen, utan att ha någon egentlig användning för dem. Att det ställs krav på vapensamlingar är även en garant för att kriminella inte försöker använda vapensamlande i fel syften. Regeringen anser därför att kravet på att vapnet ska ingå i en samling som har ett godkänt samlingsområde bör framgå av lag.

Att samlingen ska vara tydligt avgränsad innebär bl.a. att det ska vara möjligt att åstadkomma en i stort sett komplett samling. Att, som *Svenska Vapensamlarföreningen* förordar, begränsa kravet till att endast inriktningen ska vara tydlig är inte lämpligt då det öppnar upp för alltför breda samlingsområden. Det är särskilt viktigt mot bakgrund av att Polismyndighetens tillstånd föreslås bli bindande.

Frågan om en samling har en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning kan vara svårbedömd. Polismyndigheten bör vid behov kunna inhämta yttrande från aktörer med expertis på området, exempelvis Armémuseum. En sådan möjlighet följer redan i dag av 26 § förvaltnings-

lagen (2017:900). Regeringen anser, till skillnad från Svenska Vapensamlarföreningen, att det därför saknas behov av att införa en särskild bestämmelse om möjligheten att inhämta yttranden i vapenlagen.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det i den nya lagen bör framgå att ett samlingsområde får godkännas endast om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning. Regeringen anser att kraven inte behöver tydliggöras ytterligare.

Särskilt beslut om godkännande av samlingsområde

Frågan om en samling har en godtagbar inriktning och avgränsning är i dag endast en del i prövningen av om en enskild person ska ges tillstånd att inneha ett visst skjutvapen för samling. Eftersom något bindande beslut i den frågan inte ges innebär det att en samlare vars tidsbegränsade tillstånd löpt ut kan få avslag på en ansökan om förnyat tillstånd avseende samma vapen med motiveringen att samlingsinriktningen är för vid. Med hänsyn till de kostnader en vapensamlare kan ha lagt ner för att ordna en säker förvaring kan det få stora konsekvenser att bli av med innehavstillståndet för vissa vapen.

Om beslutet om samlingsområde i stället får rättskraft skulle den enskilde slippa risken att investera i en samling som i ett senare tillstånds- ärende inte anses ha en godtagbar inriktning och avgränsning. För framtiden bindande beslut skulle också förenkla tillståndsmyndighetens prövning, eftersom frågan inte då behöver prövas på nytt varje gång samlaren ansöker om tillstånd att få inneha ett skjutvapen för samlingen. Detta kan bidra till att korta handläggningstider och även innebära att särskilt kvalificerade handläggare endast behöver tas i anspråk för frågan om samlingsområdet kan godtas.

Regeringen anser därför att det ska vara möjligt att få ett särskilt beslut i fråga om godkännande av samlingsområdet. Ett sådant godkännande bör vara bindande för senare prövningar avseende en ansökan om innehav av skjutvapen för samling. Ett godkännande grundar inte någon rätt att inneha skjutvapen, utan avser endast frågan om samlingen har en godtagbar inriktning och avgränsning.

Ett godkännande bör vara individuellt. Andra samlare ska alltså inte med stöd av beslutet kunna göra gällande någon rätt att få samla på vapen inom det godkända samlingsområdet. En annan sak är att ett beslut kan få prejudicerande verkan i andra ärenden.

Frågan om godkännande av samlingsområde kan vara komplex. Det är olyckligt om tillståndsmyndigheten måste lägga resurser på att pröva frågan också i sådana fall där det är uppenbart att sökanden inte kommer att kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för samling, exempelvis på grund av kriminell belastning. Om ansökan om innehavstillstånd avslås bör därför något särskilt beslut i fråga om samlingsområde inte ges. Om innehavstillstånd däremot ges bör Polismyndigheten samtidigt, och som en förutsättning för tillståndet, besluta om godkännande av samlingsområdet, om personen inte tidigare har meddelats sådant beslut.

Godkännandet ska avse särskilda föremål

En särskild fråga är hur detaljerat ett godkännande av samlingsområde bör vara. Enligt nuvarande ordning krävs inte att sökanden i ett ärende om

Prop. 2025/26:141 innehavstillstånd för samling presenterar en förteckning av de vapen m.m. som avses ingå i samlingen. Det förekommer dock att en sådan förteckning ges in i tillståndsärendet.

Ett krav på att samlingsområdet ska preciseras så att det framgår vilka föremål det avser att omfatta kan uppfattas som stelbent. En samlare kan ha ett legitimt intresse av att kunna lägga till andra föremål till samlingen, exempelvis om forskningsläget förändras. Samtidigt finns det flera fördelar med krav på precisering av de föremål som samlingen avser att omfatta. Polismyndigheten kan då fatta ett beslut som innebär att den enskilde samlaren kan vara trygg med att de föremål som tas upp i beslutet omfattas av samlingsområdet. Vidare underlättas tillståndsmyndighetens prövning både i ärendet om godkännande av samlingsområde och i de därpå följande ärendena om innehavstillstånd, bl.a. genom att beslutsunderlaget blir bättre. Att sökanden i detalj ska ange vilka vapen som samlingen avser att omfatta bidrar även till att möjliggöra en granskning av hur seriöst personens samlarintresse är. Regeringen instämmer därför i utredningens bedömning att övervägande skäl talar för att det av ett beslut om godkännande av samlingsområde ska framgå vilka föremål som samlingsområdet omfattar. För att regleringen ska kunna vara flexibel och tillmötesgå enskildas intressen bör samlaren även kunna begära att samlingsområdet ändras. I begreppet ändras ligger, som *Lagrådet* påpekar, även att samlingsområdet kan utvidgas. Regeringen instämmer därför i Lagrådets bedömning att det inte uttryckligen behöver anges i lagen att samlingsområdet kan utvidgas. Ändring bör kunna avse både samlingsområdets övergripande inriktning och avgränsning och de enskilda föremål som omfattas av området. Ändring bör regelmässigt medges om samlingen fortfarande har en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning trots förändringen av samlingsområdet. Det följer av de grundläggande kraven för innehav av ett vapen för samling och behöver enligt regeringens mening inte tydliggöras i lagtexten, såsom *Svenska Vapensamlarföreningen* anför.

Samlaren ska kunna antas få tillstånd att inneha föremålen

Syftet med bindande beslut i fråga om godkänt samlingsområde är att skapa ökad förutsebarhet för vapensamlare. En vapensamlare bör därför i princip kunna utgå från att han eller hon också kommer att ges tillstånd att inneha de föremål som omfattas av beslutet om godkännande av samlingsområde, under förutsättning att övriga villkor för innehavstillstånd är uppfyllda.

För vissa vapentyper gäller särskilda restriktioner för innehavstillstånd. Det kan röra sig om direkta eller indirekta förbud mot att inneha en viss vapentyp för samling. Det kan också röra sig om bestämmelser om att vissa skjutvapen får innehas för samling endast om särskilda villkor är uppfyllda.

Om det redan vid prövningstillfället står klart att samlingsområdet innefattar skjutvapen som sökanden inte kan antas få tillstånd att inneha för samling bör samlingsområdet endast godkännas om det har en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning också om de vapnen utelämnas. Sådana vapen för vilka innehavstillstånd för samling inte kan antas ges bör inte heller tas upp bland de föremål som godkännandet avser.

Exempel på vapentyper som endast i vissa fall eller aldrig kan få innehas för ändamålet samling är moderna skjutvapen, tyngre utpräglade militära vapen och helautomatiska vapen.

En samlare ska kunna ha fler än ett samlingsområde

Polismyndighetens inställning har hittills varit att endast den som redan har en vapensamling som är i stort sett komplett bör ges möjlighet att utöka sitt samlingsområde med någon annan inriktning. För en sådan ordning talar främst att det inte ska vara möjligt att under angivande av ett samlarintresse inneha ett stort antal skilda vapen utan inbördes sammanhang, dvs. det ska inte vara möjligt att inneha ett stort antal ”samlingar” som var och en endast innehåller ett fåtal vapen.

Många samlingsområden är dock sådana att de föremål som platsar i samlingen endast med långa mellanrum blir tillgängliga på marknaden. En hängiven vapensamlare kan i sådana fall hämmas i utövandet av sin hobby om han eller hon inte tillåts samla vapen även för en samling med en annan inriktning och avgränsning. En enskild person bör därför kunna få ha mer än en pågående samling.

För att mer än ett samlingsområde ska godkännas för en person bör dock krävas särskilda skäl. Sådana skäl bör anses föreligga om en samlare under lång tid har visat ett starkt vapensamlarintresse och har goda kunskaper. Det bör också som utgångspunkt krävas att det redan ingår flera skjutvapen i den ursprungliga samlingen och att personen visar att de föremål som platsar mer sällan blir tillgängliga på marknaden eller att någon av de befintliga samlingarna är i stort sett komplett. Regeringen anser i likhet med *Svenska Vapensamlarföreningen* att tillstånd till fler än ett samlingsområde ska kunna ges i vissa fall när en samlare avlider och en hel samling överförs till en annan person. Även denna situation bedöms rymmas inom begreppet särskilda skäl. Regeringen anser sammantaget att det med den föreslagna regleringen inte kommer att försvåra för samlare utan ge dessa goda möjligheter att samla när det är motiverat.

Processuella frågor

Den som ansöker om innehavstillstånd för ändamålet samling ska samtidigt kunna få samlingsområdet godkänt. En ansökan om innehavstillstånd ska alltså inte föregås av ett särskilt beslut om godkännande av samlingsområde. Eftersom frågan om godkännande och ändring av ett samlingsområde liksom i dag ska prövas i ett ärende om innehavstillstånd saknas det anledning att ta ut en särskild ansökningsavgift.

Som framgår ovan föreslås att ett beslut om godkännande av samlingsområde endast ska få ges i samband med att innehavstillstånd beviljas. Detsamma bör gälla i fråga om ändring i form av utvidgning av samlingsområde. Beslut bör ges endast om ändringen godtas. Sökandens behov av att kunna överklaga om utvidgningen inte godtas får anses vara tillräckligt tillgodosett genom möjligheten att överklaga om personen nekas tillstånd att inneha ett visst vapen som faller utanför det ursprungliga samlingsområdet.

Beslut enligt vapenlagen ska som huvudregel gälla omedelbart, om inte annat förordnas (10 kap. 2 § vapenlagen). Detta bör gälla även för godkännande av samlingsområde.

6.3 Helautomatiska vapen och enhandsvapen

6.3.1 Dagens regler om innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen

Vapendirektivets krav

De skjutvapen som omfattas av vapendirektivet är indelade i olika kategorier, vilka anges i vapendirektivets bilaga I. För vapen i kategori A ställs särskilt stränga krav. Utgångspunkten är enligt artikel 9.1 att de föremålen ska vara förbjudna för civilt bruk och endast få innehas i särskilda fall. Medlemsstaterna får dock under vissa angivna förutsättningar bevilja tillstånd till bl.a. förvärv och innehav av föremål i kategori A för skydd av säkerheten för kritisk infrastruktur, vissa transporter och fastigheter samt för ändamål som rör det nationella försvaret och utbildnings-, kultur- och forskningsändamål (artikel 9.2), för samlare (artikel 9.3), för vapenhandlare och vapenmäklare (artikel 9.4), för museer (artikel 9.5) och för målskyttar (artikel 9.6). Artikel 9 i vapendirektivet innehåller inte något undantag som tar sikte på innehav för jakt, skydd av enskild, avlivning av fällfångade djur, prydnad eller minne.

Tillstånd att inneha A-vapen ska enligt artikel 9.7 regelbundet omprövas med intervaller som inte överstiger fem år.

Synnerliga skäl i vapenlagen

Den svenska regleringen om tillstånd att inneha skjutvapen är till sin struktur utformad på annat sätt än vapendirektivet. För helautomatiska vapen och enhandsvapen, med undantag för start- eller signalvapen, gäller enligt 2 kap. 6 § vapenlagen, att tillstånd får meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl innebär att en mycket restriktiv bedömning ska göras (se rättsfallen RÅ 2004 ref. 32 och HFD 2013 ref. 22). Kravet gäller parallellt med de särskilda krav för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen som uppställs i vapenförordningen. Till stora delar får förordningens krav ses som en precisering av det allmänna kravet på synnerliga skäl. Synnerliga skäl för innehav av helautomatiska vapen för målskytte och för innehav av enhandsvapen för jakt, målskytte och avlivning av fällfångade djur anses nämligen i allmänhet föreligga om vapenförordningens krav är uppfyllda och inga andra omständigheter talar emot det.

Skäl att neka tillstånd trots att vapenförordningens krav är uppfyllda kan exempelvis vara att vapnet har en kaliber eller konstruktion som gör att det finns andra vapen som är mer lämpade för ändamålet. Skäl att neka tillstånd kan också vara att sökanden med hänsyn till befintligt vapeninnehav inte har ett tillräckligt starkt behov av vapnet.

Genomgående ställs särskilt höga krav på behov av vapnet när ändamålet med innehavet är skjutning. När vapnet ska innehas för andra ändamål än skjutning ges i princip inte tillstånd för helautomatiska vapen medan det för enhandsvapen ofta inte uppställs några skärpta krav jämfört med vad som gäller för innehav av andra vapentyper.

Innehav för jakt

För att få tillstånd att inneha vapen för jakt krävs, enligt 2 kap. 4 § vapenförordningen, att sökanden har avlagt jägarexamen. Den som har gjort det anses ha behov av jaktvapen. Närmare bestämmelser om vilka skjutvapen som får användas vid jakt finns i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905), liksom i Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt (NFS 2023:8).

Av Naturvårdsverkets föreskrifter följer att helautomatiska vapen inte är tillåtna vid jakt. Det innebär att tillstånd till helautomatiska vapen för jakt inte beviljas.

Enhandsvapen omfattas inte av den s.k. vapengarderoben för jakt. Behov av enskottsvapen anses enligt 2 kap. 5 § vapenförordningen föreligga för den som bedriver omfattande grytjakt, jakt med ställande av hund enligt de föreskrifter som meddelats av Naturvårdsverket eller avlivning av fällfångade djur. Behov av flerskottsvapen anses finnas för den som bedriver yrkesmässig jakt- eller viltvård eller har ett annat kvalificerat behov. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter avses med enhandsvapen ett skjutvapen som är avsett att avfyras med en hand, har räfflad pipa och är konstruerat endast för kulpatroner. Sådana vapen får användas vid jakt på vissa djurarter och i vissa fall vid avlivning vid eftersök. Endast sådana enhandsvapen som har enskottsmekanism, är manuellt repeterande eller är halvautomatiska får användas. Därutöver krävs att vapnet har kantantändning och är försett med en pipa av kaliber 5,6 mm, .22 (1 kap. 5 §, 5 kap. och 7 kap. 7 § NFS 2023:8).

Sammanfattningsvis beviljas inte tillstånd att inneha helautomatiska vapen för jakt och tillstånd att inneha enhandsvapen för jakt beviljas enbart om sökanden har jägarexamen och ett särskilt kvalificerat behov av vapnet, som måste vara tillåtet för jakt.

Innehav för målskytte

För tillstånd till innehav av helautomatiska vapen som inte är enhandsvapen krävs enligt 2 kap. 3 § 3 vapenförordningen att sökanden har visat prov på särskild skjutskicklighet, har fyllt 20 år och är aktiv medlem i en sammanslutning för skytte vars verksamhet Försvarsmakten har förklarat vara av betydelse för totalförsvaret. Undantag från ålderskravet får göras om det finns särskilda skäl.

För innehav av enhandsvapen som inte är effektbegränsade krävs att sökanden ska ha fyllt 18 år och ha visat prov på särskild skjutskicklighet. Undantag från ålderskravet får göras om det finns särskilda skäl. För innehav av sådana vapen för målskytte krävs vidare att sökanden är aktiv medlem i en sammanslutning som antingen auktoriserats enligt vapenlagen eller är ansluten till en sådan sammanslutning och som inom ramen för sin verksamhet bedriver skytte med sådant vapen som ansökan avser. Intyg över aktivitet och skjutskicklighet ska lämnas av styrelsen i sammanslutningen, s.k. föreningsintyg (2 kap. 3 § 2 vapenförordningen och 5 kap. 1 § och bilaga 2 till RPSFS 2009:13, FAP551-3).

Sammanfattningsvis gäller synnerligen högt ställda krav på både behov och skjutskicklighet för att en enskild person ska ges tillstånd att inneha helautomatiska skjutvapen för målskytte. Därutöver uppställs i regel krav på att sökanden ska ha fyllt 20 år och krav av innebörden att innehavet ska

Prop. 2025/26:141 vara av betydelse för totalförsvaret. För innehav av enhandsvapen för mål- skytte gäller något lägre krav som får anses innebära att sökanden ska ha ett särskilt behov av vapnet och uppvisa särskild skjutskicklighet.

Innehav för avlivning av fällfångade djur

Av 2 kap. 5 § vapenförordningen framgår att behov av att inneha enhandsvapen för avlivning av fällfångade djur endast kan anses föreligga i särskilda fall. Behov av enskottsvapen anses föreligga vid omfattande avlivning av fällfångade djur. Behov av flerskottsvapen anses endast finnas för den som bedriver yrkesmässig jakt- eller viltvård eller har ett annat kvalificerat behov.

Innehav för udda skjutningsändamål

För tillstånd till innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen för udda skjutningsändamål krävs att ändamålet framstår som klart legitimt och att det inte finns några godtagbara alternativ till att använda skjutvapen (se prop. 1999/2000:27 s. 42 och 43). Om behovet kan tillgodoses med mindre farliga skjutvapen kan kravet på synnerliga skäl inte anses vara uppfyllt.

För udda skjutningsändamål kan kravet på synnerliga skäl ibland vara uppfyllt för enhandsvapen, som exempelvis kan behövas för utbildning av vaktare. Det torde vara sällsynt att det finns behov av att inneha helautomatiska vapen för udda skjutningsändamål.

Innehav för andra ändamål än skjutning

Kravet på synnerliga skäl har i praxis ansetts utgöra skäl för att neka tillstånd att inneha moderna enhandsvapen för samling (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms dom den 2 oktober 2023 i mål nr 2096-23). Kravet på synnerliga skäl har i ett annat fall inte ansetts vara uppfyllt när det finns anledning att ifrågasätta om sökanden fortfarande är en aktiv samlare (se Förvaltningsrätten i Växjö's dom den 15 juni 2023 i mål nr 2250-22). Kravet på synnerliga skäl har vidare nämnts i flera fall när tillstånd att inneha enhandsvapen för samling avslagits på grund av att samlingen inte har en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning (se t.ex. Kammarrätten i Göteborgs dom den 29 maj 2024 i mål nr 6252-23, Förvaltningsrätten i Malmö's dom den 27 april 2022 i mål nr 8619-21 och Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 8 september 2022 i mål nr 1792-22).

Tillstånd att för prydnad eller minne inneha skjutvapen som i brukbart skick hör till kategori A i bilaga I till vapendirektivet får beviljas endast om vapnet har deaktiverats enligt EU-rättens krav (2 kap. 5 a § vapenlagen och 2 kap. 17 § vapenförordningen). En enskild person ges i allmänhet inte tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen för annat än skjutning. Skälet till det är att Polismyndigheten har gjort bedömningen att det i de allra flesta fall inte borde vara tekniskt möjligt att göra ett helautomatiskt skjutvapen varaktigt obrukbart (se 16 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3). Inte heller när ett skjutvapen har deaktiverats i enlighet med EU-rättens krav torde det vara uteslutet att återställa skjutvapnet i brukbart skick.

Regeringens förslag

En enskild person ska endast om det finns särskilda skäl få beviljas tillstånd till innehav av ett enhandsvapen, eller en stomme som är avsedd för det vapnet, för ändamålen jakt, målskytte, avlivning av fällfångade djur och andra ändamål än skjutning.

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska särskilt beaktas

1. det ändamål tillståndet ska avse,
2. personens ålder och kunskaper, och
3. det behov personen har av vapnet eller stommen eller det samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilda affektionsvärde föremålet har för personen.

Om ett skjutvapen eller en stomme ska innehas för skjutning ska även personens färdigheter och vapnets lämplighet för ändamålet särskilt beaktas.

En enskild person ska även fortsättningsvis få beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen, eller en stomme som är avsedd för vapnet, för skydd och udda skjutningsändamål om det finns synnerliga skäl.

En enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen och en låda som är avsedd för det vapnet, om det finns synnerliga skäl och innehavet är av betydelse för totalförsvaret eller ett annat angeläget allmänt intresse.

Det ska inte vara möjligt att få tillstånd för innehav av ett helautomatiskt enhandsvapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att samma kriterier som i lagen anges för särskilda skäl även ska gälla vid prövningen av om det finns synnerliga skäl för innehavstillstånd. Utredningen föreslår att det i lag ska klargöras att en enskild person inte får inneha helautomatiska vapen för andra ändamål än skjutning.

Remissinstanserna

Laxå kommun avstyrker förslaget att ersätta kravet på synnerliga skäl med särskilda skäl när det gäller innehav av enhandsvapen för vissa ändamål. *Naturvårdsverket* tillstyrker förslaget.

Ett flertal remissinstanser, däribland *Svenska Mångkampsförbundet*, *Svenska Pistolskytteförbundet* och *Svenska Skyttesportförbundet* är kritiska till att kraven för innehav av helautomatiska vapen inte sänks. *Svenska Pistolskytteförbundet* framhåller särskilt att skytte med helautomatiska vapen är till nytta för totalförsvaret. *Sveriges Vapenägares Förbund* menar att privatpersoner bör tillåtas att inneha och använda helautomatiska vapen eftersom legala vapen inte är ett samhällsproblem. *Jägarnas Riksförbund* anser att den föreslagna lagtexten bör förtydligas när det gäller vilka omständigheter som ska beaktas i bedömningen av om

Prop. 2025/26:141 kravet på särskilda skäl är uppfyllt. Kravet bör, när det gäller enhandsvapen för jakt, begränsas till att jägaren styrker att denne bedriver en viss sorts jakt.

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet avstyrker förslaget om att klargöra att en enskild person inte ska få inneha helautomatiska vapen för andra ändamål än skjutning och framhåller att tillstånd för samling bör kunna beviljas för alla vapentyper. *Svenska Vapensamlarföreningen* anser att även helautomatiska vapen bör kunna innehas för samling. Därtill anser föreningen att varken synnerliga eller särskilda skäl ska vara ett krav för tillstånd.

Svenska Vapensamlarföreningen anser att helautomatiska enhandsvapen inte ska vara förbjudna.

Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Enhandsvapen

I dag ställs krav på synnerliga skäl för att tillstånd till enhandsvapen ska medges. De krav som gäller för att en enskild person ska få tillstånd att inneha enhandsvapen för jakt, målskytte eller avlivning av fällfångade djur innebär i första hand krav på ett särskilt behov och särskilda kunskaper och färdigheter. För innehav för skydd och udda skjutningsändamål är kärnan i det nuvarande kravet på synnerliga skäl att sökanden ska ha behov av vapnet för det klart legitima ändamålet och att behovet inte rimligen kan tillgodoses på något annat sätt.

Uttrycket synnerliga skäl innebär att det krävs något alldeles speciellt i något avseende för att vissa åtgärder ska kunna vidtas eller ett visst beslut ska kunna fattas. I regel tillämpas en sådan bestämmelse restriktivt och endast i rena undantagsfall. Såsom kravet på synnerliga skäl i vapenlagstiftningen tillämpas i dag tar det dock inte enbart sikte på sådana sällsynta undantagssituationer. Exempelvis torde en enskild person som uppfyller de kvalificerade behovskraven i 2 kap. 5 § vapenförordningen och som innehar jägarexamen i allmänhet ges tillstånd att inneha enhandsvapen för jakt. Detta förhållande talar för att begreppet synnerliga skäl bör ersättas eller förtydligas.

I praktiken är kraven inte högre ställda än att de får anses motsvara ett krav på särskilda skäl. Kravet på synnerliga skäl för innehav av ett enhandsvapen bör därför ersättas med ett krav på särskilda skäl i den nya lagen när ändamålet med innehavet är jakt, målskytte, avlivning av fällfångade djur eller för andra ändamål än skjutning.

När det gäller tillstånd att inneha ett enhandsvapen för skydd och udda skjutningsändamål gäller samma krav som för innehav av ett helautomatiskt vapen för sådana ändamål. Regeringen anser att kraven för innehav därför inte bör sänkas i dessa fall.

Riksdagen har vid tre tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om synnerliga skäl i vapenlagen (bet. 2019/20:JuU33 punkt 13, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU30 punkt 8, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 6, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att begreppet synnerliga skäl i vapenlagen behöver förtydligas ytterligare i syfte att visa att det i dessa ärenden inte är fråga om samma restriktiva bedömning som begreppet annars brukar

innebära. Det bör även övervägas om begreppet ska ersättas med ”särskilda skäl” (bet. 2019/20:JuU33 s. 36, bet. 2020/21:JuU30 s. 31 och bet. 2021/22:JuU28 s. 26). Utredningen har sett över uttrycket synnerliga skäl i vapenlagen och i denna proposition lämnas bl.a. förslag om att kravet på synnerliga skäl för innehav av enhandsvapen ska ersättas med ett krav på särskilda skäl, när ändamålet med innehavet är jakt, målskjutning, avlivning av fällfångade djur eller för andra ändamål än skjutning. Genom förslagen anser regeringen att tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

Omständigheter som ska beaktas vid bedömningen

De omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger bör framgå av lag. Det som särskilt ska beaktas är det ändamål för vilket vapnet ska användas, personens ålder, kunskaper, personens behov av vapnet och vapnets lämplighet för ändamålet.

Utöver dessa omständigheter bör också övriga omständigheter av betydelse beaktas vid den helhetsbedömning som bör göras.

Till skillnad från *Jägarnas Riksförbund* anser regeringen att de föreslagna omständigheterna som ska beaktas är tillräckligt tydliga. Det bör dock påpekas att det inte är krav att samtliga omständigheter ska vara uppfyllda för att få tillstånd, utan de utgör sakförhållanden som i olika utsträckning kan få betydelse för bedömningen beroende på vilket vapen som ansökan gäller och för vilket ändamål det ska användas. En individuell bedömning av om förutsättningarna för att bevilja ett tillstånd till innehav är uppfyllda ska alltså göras i varje enskilt fall.

Kraven på särskilda skäl samt de omständigheter som ska beaktas vid bedömningen bör alltså framgå av lag. På samma sätt som i dag bör kraven dock i vissa delar specificeras på lägre författningsnivå än lag.

Helautomatiska vapen

Som framgår av avsnitt 6.3.1 är det i dag inte möjligt att få tillstånd till innehav av helautomatiska vapen för jakt och avlivning av fällfångade djur. En enskild person ges i allmänhet inte tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen för annat än skjutning. Det är i överensstämmelse med vad som gäller enligt vapendirektivet. Regeringen anser, till skillnad från *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet* och *Svenska vapensamlarföreningen*, att samhällets intresse av att sådana vapen ska vara underkastade en särskilt sträng kontroll är överordnat intresset av att helautomatiska vapen ska kunna ingå i privata vapensamlingar. Detta kräver inte några förtydliganden i den nya lagen.

När det gäller innehav av helautomatiska vapen för skjutning är kärnan i det nuvarande kravet på synnerliga skäl att sökanden ska ha ett mycket stort behov av vapnet, uppfylla vissa högt ställda handhavandekrav samt att innehavet ska vara av betydelse för totalförsvaret att sökanden beviljas tillstånd. Även sökandens ålder har betydelse för bedömningen.

Flera remissinstanser framför att kraven på innehav av helautomatiska vapen bör sänkas eller att kravet på synnerliga skäl helt bör slopas. Att sänka kraven för innehav av dessa vapen skulle dock innebära att lagstiftningen inte längre är förenlig med EU-rätten. Vapendirektivet definierar helautomatiska vapen som förbjudna vapen, vilka endast i ett fåtal undan-

Prop. 2025/26:141 tagsfall ska vara tillåtna för civilt bruk. Regeringen anser därför att kravet på synnerliga skäl för innehav av helautomatiska skjutvapen bör finnas kvar. Det bör i den nya lagen tydliggöras att en förutsättning för att tillstånd ska beviljas är att innehavet är av betydelse för totalförsvaret eller ett annat angeläget allmänt intresse.

Utredningen föreslår att samma kriterier som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om det finns särskilda skäl även ska beaktas vid bedömningen av om synnerliga skäl föreligger. Regeringen anser dock att detta inte bidrar till en tydligare och mer förutsebar tillämpning. Det framgår inte hur de olika kraven ska viktas vid prövningen av särskilda skäl jämfört med den prövning som ska göras vid synnerliga skäl. Det framstår som mer ändamålsenligt att i lag ange de krav som ska beaktas vid särskilda skäl. Vid den prövning som ska göras av om det finns synnerliga skäl kan visserligen dessa kriterier beaktas. Uttrycket synnerliga skäl används för att signalera den restriktiva bedömning som ska göras och det är då viktigt att prövningen inte begränsas till vissa aspekter utan att det görs en helhetsbedömning av alla omständigheter i varje enskilt fall för att bedöma om förutsättningarna för att bevilja tillstånd är uppfyllda.

Helautomatiska enhandsvapen ska vara förbjudna

Helautomatiska skjutvapen är i allmänhet avsedda att stödjas mot axeln eller anbringas på någon form av stativ. Orsaken är bl.a. att det är förenat med svårighet att hålla vapnet stilla under automateld. På den utländska marknaden förekommer dock helautomatiska enhandsvapen. Dessa har framför allt utvecklats för militära och brottsbekämpande ändamål. I Sverige får helautomatiska skjutvapen i huvudsak innehas för målskytte. Enligt uppgift från flera auktoriserade sportskytteförbund förekommer det dock inte att man får tävla med helautomatiska enhandsvapen i Sverige.

I likhet med utredningen anser regeringen att helautomatiska enhandsvapen saknar godtagbart civilt användningsområde. Vapnen är i allmänhet svåra att skjuta med och förenade med en förhöjd olycksrisk. Det finns exempel på dödsfall där skytten har förlorat kontrollen över vapnet under avlossande av automateld och kommit att rikta det mot sitt eget huvud. Vapnen är lätta att bära med sig på kroppen och att dölja. Om ett enda vapen av detta slag kommer i fel händer kan följderna bli mycket allvarliga. Sammantaget anser regeringen att övervägande skäl talar för att det enligt den nya lagen inte ska vara möjligt att få tillstånd till innehav för helautomatiska enhandsvapen. Eftersom vapnen inte förekommer i dag får ett sådant förbud inga egentliga konsekvenser för legala vapeninnehavare, samtidigt som förbudet har en viktig brotts- och olycksförebyggande funktion.

6.3.3 Modulvapen

Regeringens förslag

De särskilda kraven för tillstånd att inneha ett enhandsvapen och ett helautomatiskt vapen ska gälla även en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Kravet på synnerliga skäl i nuvarande 2 kap. 6 § vapenlagen gäller helautomatiska vapen och enhandsvapen. Regleringen anses inte träffa sådana föremål som enligt 1 kap. 3 § vapenlagen jämföras med skjutvapen.

Den vapentekniska utvecklingen har lett till att det blivit allt vanligare med s.k. modolvapen. Ett sådant vapen består av ett antal delar – vissa tillståndspliktiga och andra som inte omfattas av tillståndsplikt – som sätts samman till ett komplett vapen. I vissa fall beviljas innehavaren tillstånd till innehav av det kompletta vapnet. I andra fall beviljas innehavaren tillstånd till innehav av de delar som tillsammans utgör det kompletta vapnet. En person som enbart har tillstånd till innehav av ett antal vapendelar kan alltså i själva verket vara innehavare av ett komplett modolvapen. Enhandsvapen och helautomatiska vapen förekommer som modolvapen, även om det i dagsläget inte är särskilt vanligt i Sverige. Även sådana vapendelar som inte hör till ett modolvapen kan bli föremål för individuell tillståndsgivning och byggas samman till ett komplett skjutvapen. Endast om vapendelarna används på ett annat sätt än som förutsatts vid tillståndsgivningen kan ansvar för vapenbrott aktualiseras.

Det är inte lämpligt att den som vill få tillgång till ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen enkelt kan kringgå de särskilda tillståndskraven genom att ansöka om tillstånd att inneha vapnet del för del. Även vapendirektivets krav talar mot att ett sådant kringgående ska vara möjligt.

Ett skjutvapen byggs som regel upp på en stomme eller en låda. Typiskt sett utgör en stomme basen för ett enhandsvapen medan en låda utgör basen för ett gevär. I ett modolvapen kan de övriga vapendelarna bytas ut och varieras på olika sätt. Vapeninnehavaren kan således exempelvis ha flera olika kolvar eller pipor som kan monteras på stommen eller lådan. I fråga om den s.k. vapengarderoben jämföras stommar och lådor med kompletta vapen medan pipor och andra vapendelar inte inräknas. Även i fråga om förvaring föreslås att stommar och lådor ska jämföras med kompletta skjutvapen och att det alltså ska krävas förvaring i säkerhetsskåp (se avsnitt 11.4). Intresset av en konsekvent och enhetlig vapenlagstiftning talar därför för att stommar och lådor till enhandsvapen och helautomatiska vapen ska jämföras med sådana vapen vid tillståndsgivningen.

För att regleringen inte ska träffa alltför brett bör den dock inte avse samtliga stommar eller lådor som kan passa till enhandsvapen och helautomatiska vapen, utan stommen eller lådan måste vara avsedd för ett sådant vapen. Detta bör anses vara fallet dels om stommen eller lådan inte kan användas för någon annan vapentyp, dels när det annars är sökandens avsikt att använda stommen eller lådan på detta sätt.

För att regleringen ska få önskad effekt kan det behövas ändringar på lägre författningsnivå än lag beträffande uppgifter i ansökan och tillståndsbekräftelse.

6.3.4 Undantag för vissa mindre farliga vapen

Regeringens förslag

De särskilda kraven för innehav av ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen ska inte gälla för ett start- eller signalvapen som tillverkats som ett sådant vapen.

De särskilda kraven ska inte heller gälla en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant start- eller signalvapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna, bl.a. *Svenska Jägareförbundet*, instämmer i förslaget eller har inga synpunkter på det. *Tullverket* framför att tillstånd till start- och signalvapen endast bör beviljas om vapnet inte kan omvandlas till att skjuta en skarp projektil.

Skälen för regeringens förslag

Start- och signalvapen omfattas inte av kravet på synnerliga skäl i 2 kap. 6 § vapenlagen. Undantaget bör i huvudsak föras över till den nya lagen. Regeringen instämmer i *Tullverkets* synpunkt om omvandlingsbara skjutvapen och anser, i likhet med utredningen, att det därför bör förtydligas att undantaget från kravet på synnerliga skäl endast avser start- och signalvapen som tillverkats som sådana vapen. Därtill konstaterar regeringen att omvandling av ett start- eller signalvapen till ett skarpskjutande vapen kräver att en ny ansökan om vapentillstånd ges in till Polismyndigheten som då får pröva om förutsättningarna för att bevilja tillstånd är uppfyllda.

Även stommar och lådor som är avsedda för vapen bör undantas från de särskilda kraven. Undantaget från de särskilda kraven för innehav av ett helautomatiskt vapen och ett enhandsvapen bör framgå av den nya lagen.

Regeringens förslag

Ordningen med tidsbegränsade innehavstillstånd för helautomatiska skjutvapen och enhandsvapen för flerskott ska avskaffas.

Den som har tillstånd att för skjutning inneha ett helautomatiskt skjutvapen eller enhandsvapen för flerskott ska, efter föreläggande från Polismyndigheten, ge in underlag till stöd för att han eller hon fortfarande har behov av vapnet.

Ett tillstånd ska återkallas av Polismyndigheten om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns eller om tillståndshavaren utan godtagbar anledning inte ger in underlaget.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad underlaget ska omfatta samt vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att en tillståndshavare ska anses ha behov av sitt vapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att femårstillstånden ska avskaffas när det gäller vapen som innehas för andra ändamål än skjutning, men anser att ordningen med tidsbegränsade innehavstillstånd i övrigt ska behållas. Utredningen lämnar ett alternativt förslag som i huvudsak överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Naturvårdsverket och Polismyndigheten tillstyrker utredningens förslag. Alla remissinstanser är positiva till eller har inga synpunkter på förslaget att avskaffa femårstillstånden beträffande vapen som innehas för andra ändamål än skjutning.

Jägarnas Riksförbund anser att enhandsvapen för jakt ska kunna innehas utan tidsbegränsning då tidsbegränsningen medför en oproportionerlig börda för tillståndshavaren. Behovet av skjutvapen kan på grund av olika omständigheter förändras på kort tid. Även *Svenska Mångkampsförbundet*, *Svenska Svartrkruts Skytte Federationen*, *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet*, *Sveriges Jordägareförbund*, *Svenska Pistolskytteförbundet*, *Svenska Skyttesportförbundet*, *Svenska Jägareförbundet*, *Svenska vapensamlarföreningen* och *Sveriges Vapenägares Förbund* för fram synpunkter i linje med detta.

Flera remissinstanser, bl.a. *Svenska Mångkampsförbundet*, är kritiska till att en skärpt tillsyn kan vara ett alternativ till femårstillstånden. *Polismyndigheten* anser att en skärpt tillsyn skulle medföra betydande olägenheter för både allmänheten och myndigheten. *Jägarnas Riksförbund* anser att Sverige uppfyller vapendirektivets krav redan genom de löpande registerkontroller som görs.

Bestämmelserna i vapenlagen

Enligt 2 kap. 6 a § vapenlagen ska tillstånd för en enskild att inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen för flerskott tidsbegränsas till att gälla i högst fem år om inte särskilda skäl talar emot en sådan tidsbegränsning. Med särskilda skäl förstås enligt förarbetena undantagssituationer där det står klart att innehavarens behov av vapnet är av permanent karaktär (se prop. 1999/2000:27 s. 95). Bestämmelsen gäller endast för tillstånd som har meddelats efter ikraftträdandet den 1 juli 2000. Tillstånd som har utfärdats dessförinnan är alltså i allmänhet inte tidsbegränsade.

Bestämmelserna om tidsbegränsning av innehavstillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott gäller enligt ordalydelsen enskild. För andra aktörer kan ett innehavstillstånd enbart tidsbegränsas om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer att behövas varaktigt (2 kap. 5 § vapenlagen).

Den som innehar ett skjutvapen med stöd av ett tidsbegränsat tillstånd behöver vart femte år ansöka om förnyat tillstånd. För att få nytt tillstånd gäller samma förutsättningar som om personen aldrig tidigare haft tillstånd att inneha vapnet. Aktivitetskraven för målskytte är i praktiken dock hårdare vid ansökan om förnyat tillstånd att inneha enhandsvapen. Vid en sådan ansökan tillämpas nämligen utöver det generella aktivitetskravet, som avser aktivitet de senaste sex månaderna, ett krav på att sökanden kan visa att han eller hon har tränat eller tävlat med det vapen som ansökan avser minst fyra gånger per år de senaste två åren (se 5 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3). Polismyndigheten är i ett ärende om förnyat tillstånd inte bunden av den bedömning som gjorts i det tidigare tillstånds-ärendet.

Om en ansökan om förnyat femårstillstånd görs senast fyra veckor innan giltighetstiden för det gällande tillståndet går ut fortsätter tillståndet att gälla till dess att beslut om det nya tillståndet har fått laga kraft (2 kap. 6 a § vapenlagen). Om ansökan görs vid en senare tidpunkt hanteras ansökan utifrån den tidpunkt då den getts in. Ansökan hanteras alltså inte med förtur. Om ansökan inte har prövats innan giltighetstiden går ut upphör tillståndet i ett sådant fall att gälla trots att tillståndshavaren ansökt om förnyat tillstånd.

När ett femårstillstånd upphör att gälla utan att nytt tillstånd meddelats avregistreras tillståndshavaren ur vapeninnehavarregistret. Om han eller hon har kvar skjutvapnet upprättas en anmälan om vapenbrott och skjutvapnet kan tas i beslag. Vapnet kan också komma att förverkas.

En ansökan om förnyat tillstånd kan göras och prövas även sedan tillståndstiden löpt ut. Ägarens möjligheter att i en sådan situation få bifall till ansökan hänger bl.a. samman med om vapnet förverkas eller inte (7 kap. 1 och 2 §§ vapenlagen).

Utöver den omprövning som görs vid ansökan om förnyat tillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott görs även en omprövning under tillståndstiden av tillstånd att inneha skjutvapen om det framkommer något som kan föranleda en återkallelse av tillståndet enligt 6 kap. 1 § vapenlagen. Ett tillstånd ska bl.a. återkallas om en tillståndshavare har visat sig olämplig att inneha skjutvapen, förutsättningarna för

tillståndet inte längre uppfylls eller det annars finns skäligen anledning att återkalla tillståndet. Prop. 2025/26:141

För att kontrollera att en person inte är olämplig att inneha ett skjutvapen samkörs vapeninnehavarregistret dessutom löpande med misstanke- registret och belastningsregistret. Utöver de uppgifter som kan inhämtas i de datasystem som Polismyndigheten har tillgång till kan ett omprövnings- förfarande även inledas utifrån omständigheter som på annat sätt kommit till myndighetens kännedom, t.ex. genom en anmälan av läkare enligt 6 kap. 6 § vapenlagen.

Vapendirektivets krav

Enligt artikel 9.1 vapendirektivet ska medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A. I vapendirektivet benämns föremålen i kategori A som ”förbjudna skjutvapen”. Vilka föremål som ingår i kategori A framgår av bilaga I del II till vapendirektivet. Exempel på vapen i kategori A är helautomatiska skjutvapen, helautomatiska skjutvapen som har omvandlats till halvautomatiska skjutvapen och vissa halvautomatiska skjutvapen. Enligt artikel 9.7 ska tillstånd till skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A omprövas regelbundet med intervaller som inte överstiger fem år.

Femårstillstånden slopas

Att innehavstillstånd för vissa skjutvapen är tidsbegränsade medför administrativt betungande uppgifter för legala vapeninnehavare när tillstånden ska förlängas. Vapeninnehavare behöver bl.a. komma ihåg tidsfristen, göra en ansökan om omprövning och se till att Polismyndigheten har underlag, i normalfallet ett föreningsintyg, för sin prövning. Vidare tas en ansökningsavgift ut vid ansökan om förnyelse av tillståndet. Den som av någon anledning missar att i tid ansöka om förnyelse av tillståndet riskerar att dömas för vapenbrott om han eller hon har kvar vapnet sedan tillståndet löpt ut och ett vapen som varit föremål för vapenbrott ska förverkas om det inte är uppenbart oskäligt.

Det har vidtagits åtgärder för att underlätta och minska bördan för de legala vapeninnehavarna i samband med omprövning. Bl.a. kan flera tidsbegränsade tillstånd numera omprövas gemensamt och mot en gemensam ansökningsavgift (se 2 kap. 6 a § och 16 kap. 1 och 3 §§ vapenförordningen och 10 § avgiftsförordningen [1992:191]). Vidare fortsätter det tidsbegränsade tillståndet att gälla tills beslut i fråga om det nya tillståndet har fått laga kraft, under förutsättning att ansökan om förnyat tillstånd getts in senast fyra veckor före giltighetstidens utgång (2 kap. 6 a § andra stycket vapenlagen).

För sportskyttar innebär femårstillstånden vissa särskilda olägenheter. Svenska Pistolskytteförbundet har till utredningen framfört att aktivitetskraven för målskytte medför att sportskyttar måste planera sitt tävlande i förhållande till när tillstånden löper ut. Aktivitetskraven medför enligt förbundet också att det inte är tillräckligt att komma ihåg tillståndstidens utgång i rätt tid för att kunna ansöka om förnyelse, utan skytten måste långt dessförinnan se till att använda vapnet i tillräcklig omfattning.

För vapensamlare kan femårstillstånden utgöra en annan typ av olägenhet. En vapensamlare kan i dag inte räkna med att ett femårstillstånd för samlarvapen förnyas eftersom Polismyndigheten vid omprövningen även gör en ny bedömning av samlingsinriktningen. Även om vapensamlarna enligt regeringens förslag (jfr avsnitt 6.2.2) framöver ska kunna få ett bindande beslut i fråga om godkännande av samlingsområde kvarstår de administrativa och straffrättsliga olägenheterna av de tidsbegränsade tillstånden. Inte minst kan de resurser som går åt vid handläggningen av femårstillstånden påverka de allmänna handläggningstiderna i vapenärenden för alla legala vapeninnehavare.

De olägenheter som femårstillstånden medför för legala vapeninnehavare måste vägas mot de skäl som talar för att behålla dem. När det gäller innehav för skjutning krävs för alla ändamål att innehavaren har ett behov av vapnet. Huvudregeln om tidsbegränsade tillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott har framför allt motiverats av att vapnen, med hänsyn till sin särskilda farlighet, inte bör kunna innehas om det inte föreligger ett reellt behov av dem. Femårstillstånden infördes framför allt för att skapa en garanti för att särskilt farliga vapen inte innehas av personer som inte längre har behov av dem. När det gäller innehav för ändamål som inte avser skjutning uppställs i allmänhet inte något behovskrav. Innehav för andra ändamål än skjutning behandlas därför separat. Den stränga synen på innehav av de nu aktuella vapnen har inte kommit till uttryck genom högre ställda krav på personlig lämplighet i fråga om laglydnad. I tillståndsärendena görs samma prövning och samma kontroller oavsett vilken typ av vapen som en tillståndsansökan avser. Vidare görs beträffande alla vapeninnehavare löpande avstämningar av vapenregistren mot miss-tankeregistret och belastningsregistret.

Att vissa innehavstillstånd är tidsbegränsade medför betydande olägenheter för legala vapeninnehavare. Finsk och norsk rätt innehåller inte heller någon tidsbegränsning av de aktuella vapnen. När de skäl som talar för att avskaffa tidsbegränsade innehavstillstånd vägs mot de skäl som talar emot anser regeringen att de tidsbegränsade innehavstillstånden för helautomatiska vapen och enhandsvapen bör avskaffas.

Riksdagen har vid fyra tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om tidsbegränsade licenser (bet. 2018/19:JuU29 punkt 15, rskr. 2018/19:298, bet. 2019/20:JuU33 punkt 12, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU11 punkt 4, rskr. 2020/21:167 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 5, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att reglerna för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen bör förenklas och att man bör överväga att slopa kravet på förnyande av tillstånd vart femte år samt att regeringen bör återkomma med ett förslag om att avskaffa tidsbegränsade licenser för helautomatiska vapen och enhandsvapen under 2021 (bet. 2018/19:JuU29 s. 39 och 40, bet. 2019/20:JuU33 s. 36, bet. 2020/21:JuU11 s. 18 och bet. 2021/22:JuU28 s. 23). I denna proposition lämnas flera förslag som innebär att reglerna för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen förenklas (avsnitt 6.3.2). Det lämnas vidare ett förslag om att de tidsbegränsade innehavstillstånden för helautomatiska vapen och enhandsvapen bör avskaffas (avsnitt 6.3.5). Genom förslagen anser regeringen att de fyra tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

Vapenlagstiftningen behöver förhålla sig till kraven i vapendirektivet. Detta innebär att det även fortsättningsvis behöver ske regelbundna kontroller av personer med tillstånd att inneha sådana vapen för skjutning. I linje med utredningens alternativa förslag anser regeringen att det nuvarande systemet ska slopas och ersättas med ett förfarande som är mindre betungande för vapeninnehavarna, men som ändå innebär att en ändamålsenlig omprövning görs med jämna mellanrum. Även om innehavstillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen inte är tidsbegränsade i finsk och norsk rätt gäller enligt båda länders lagstiftning att tillstånden ska kontrolleras med vissa intervaller.

Ett tillstånd att inneha skjutvapen ska enligt 6 kap. 1 § vapenlagen återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, t.ex. om det inte längre finns ett behov av vapnet för det angivna ändamålet. Regeln är tvingande för Polismyndigheten. Även utan en obligatorisk omprövning vart femte år finns det alltså möjlighet att återkalla tillstånd för personer som t.ex. inte uppfyller kravet på aktivt medlemskap i en skyttesammanslutning.

Polismyndigheten gör i dag inte några kontroller av om tillståndshavaren fortfarande kan anses ha behov av vapnet. Det finns i och för sig inget som hindrar att Polismyndigheten gör en förfrågan om de omständigheter som grundar behov av vapnet hos tillståndshavaren eller, i förekommande fall, den skyttesammanslutning där personen är aktiv. För det fall att den tillfrågade skulle välja att inte svara på förfrågan har Polismyndigheten dock inte någon möjlighet att kräva ett svar. Den nuvarande vapenlagen ger inte heller Polismyndigheten tillräckliga verktyg för att på ett effektivt sätt kunna kontrollera när behov av vapnet upphör.

Det bör, i likhet med utredningens alternativa förslag, införas en ordning där Polismyndigheten kontrollerar om personer som innehar helautomatiska vapen eller enhandsvapen för flerskott fortfarande har behov av sina vapen. Systemet bör utformas så att Polismyndigheten, med den frekvens som följer av vapendirektivet, ska förelägga de enskilda personer som innehar sådana vapen att ge in underlag om det fortsatta behovet. På det sättet flyttas skyldigheten för den enskilde att vart femte år förnya sitt tillstånd till att Polismyndigheten i stället ska vidta en åtgärd. Eftersom tillstånd till innehav av dessa vapen kommer att gälla tills vidare riskerar den enskilde inte heller längre att dömas för vapenbrott för att han eller hon glömt att förnya sitt tillstånd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör be- myndigas att meddela föreskrifter om vad det underlag som ska ges in ska omfatta och hur ofta Polismyndigheten bör kontrollera behovet. Regeringen anser att det är det lämpligt att dessa bestämmelser anknyter till, men inte är strängare än, de krav på omprövning som framgår av vapendirektivet. Genom den generella skyldigheten att ge in underlag och hotet om upptäckt vid brister i underlaget skapas en tillräckligt god garant för att endast den som har ett behov av att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott kommer att få inneha ett sådant vapen. Innehållet i ett föreningsintyg bör som regel godtas som underlag vid bedömningen av om sökanden uppfyller kravet på aktivt medlemskap och om det föreligger ett behov av vapen.

För att skyldigheten för tillståndshavarna att se till att erforderliga underlag ges in ska efterlevas behöver den vara förknippad med en effektiv sanktion. Att trots föreläggande underlåta att ge in det underlag som Polismyndigheten efterfrågar kan vara skäl för återkallelse av vapentillståndet. Detta motsvarar vad som redan gäller när någon hindrar Polismyndigheten från att kontrollera att skjutvapen förvaras på föreskrivet sätt (se 6 kap. 1 § b vapenlagen).

Tillsynen ska inte avse ett skjutvapen som innehas för andra ändamål än skjutning

När ett skjutvapen ska innehas för samling, prydnad eller minne krävs inte att sökanden har behov av vapnet. I stället krävs att skjutvapnet huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för sökanden (2 kap. 4 § vapenlagen).

När det gäller ändamål för vilka behov av vapnet inte är en förutsättning för innehavstillstånd kan det ifrågasättas om ett tillsynsförfarande fyller något syfte. Sökandens intresse av att få inneha ett skjutvapen för samling, prydnad eller minne bör i allmänhet inte ändras över tid. Sådana vapen som innehas för prydnad eller minne ska dessutom som utgångspunkt göras varaktigt obrukbara (2 kap. 5 a § vapenlagen). Eftersom behovet av vapnet i dessa fall i princip aldrig är ifrågasatt är den löpande kontrollen av tillståndsinnehavarens lämplighet, som sker genom den löpande avstämningen mot misstankeregistret och belastningsregistret, tillräcklig för att motsvara kravet på omprövning enligt vapendirektivet.

När det gäller innehav för udda ändamål som inte avser skjutning är regeringens förslag visserligen att behov ska vara en förutsättning för tillstånd (se avsnitt 6.1.4). Tillstånd för udda ändamål tidsbegränsas dock regelmässigt oavsett vilken typ av vapen tillståndet avser, dvs. med stöd av 2 kap. 5 § vapenlagen (se 7 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3 och Rättsavdelningens handbok för handläggning av vapenärenden, RA 2024:1, avsnitt 2.6.1). Bestämmelsen i 2 kap. 6 a § vapenlagen fyller alltså inte någon verklig funktion i förhållande till udda ändamål som inte avser skjutning och det skulle inte heller ett tillsynsförfarande för att kontrollera behovet göra. Regeringen föreslår i avsnitt 6.1.4 och 6.1.6 vidare att ett skjutvapen som innehas för udda ändamål som inte avser skjutning i allmänhet ska göras varaktigt obrukbara, i likhet med vad som gäller när skjutvapen innehas för prydnad eller minne. Det nya tillsynsförfarandet bör därför inte gälla när ett skjutvapen ska innehas för annat än skjutning.

6.3.6 Flerskottsanordningar ska inte vara tillåtna

Regeringens förslag

Anordningar som medför att ett skjutvapen som inte är helautomatiskt kan avfyras mer än en gång per avtryckning ska benämnas flerskotts-anordningar. Sådana anordningar ska jämföras med skjutvapen och ska inte kunna bli föremål för tillstånd enligt den nya lagen. Samma sak ska gälla obrukbara föremål som i brukbart skick skulle räknas som flerskotts-anordningar.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Brottsoffermyndigheten* och *Tullverket* tillstyrker förslaget. *Svenska Jägarförbundet* avstyrker förslaget och påpekar att vapenlagen redan innehåller ett förbud mot att ändra ett vapen så att det till funktion och verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. *Svenska vapensamlarföreningen* avstyrker förslaget utifrån uppfattningen att det är rättsosäkert.

Skälen för regeringens förslag

Switchar ska förbjudas

För innehav av helautomatiska vapen gäller strängare regler än för innehav av halvautomatiska vapen. Helautomatiska vapen anses särskilt farliga och de används i ökande grad vid dödligt skjutvapenvåld. Ett halvautomatiskt skjutvapen kan omvandlas till helautomatisk omladdningsfunktion genom insättning av en s.k. switch. En switch är ett föremål i metall, plast eller annat material som när det sätts in i ett halvautomatiskt vapen gör omladdningsfunktionen helautomatisk. Detta sker genom att switchen manipulerar den begränsande mekanism i det halvautomatiska vapnet som gör att bara ett skott ska kunna avfyras åt gången per avtryckning. Den s.k. trigger reset-funktionen kopplas ur eller kringgås. En switch gör det alltså möjligt att enkelt omvandla ett halvautomatiskt vapen till ett helautomatiskt vapen och därigenom kringgå det strängare regelverket för innehav av helautomatiska vapen. Innehav av en switch är i dag varken otillåtet att inneha som separat del eller tillståndspliktigt.

Helautomatiska vapen får i princip innehas för målskytte och då endast när det är av betydelse för totalförsvaret att tillstånd ges. Det finns i dag inte någon etablerad målskyttegren där det är tillåtet att tävla med ett skjutvapen som försetts med en switch. En målskytt är beroende av ett vapen med hög och tillförlitlig träffsäkerhet. Flera auktoriserade sportskytteförbund har till utredningen uppgett att det därför inte finns något behov av switchar och liknande föremål för sportskytteändamål. Enligt utredningens uppfattning har dessa anordningar inte något legitimt civilt användningsområde. Detta talar starkt för att switchar inte bör vara tillåtna.

Det är visserligen så, som *Svenska Jägarförbundet* påpekar, att den som sätter in en switch i ett halvautomatiskt vapen gör sig skyldig till vapenbrott redan enligt gällande regler. Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen upphör dessutom att gälla om vapnet ändras så att det till funktion eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen (4 kap. 1 § vapenlagen), vilket är fallet om ett halvautomatiskt skjutvapen på detta sätt blir helautomatiskt. Det gäller även om ändringen inte är permanent.

Regeringen anser dock att switchar, med hänsyn till de risker de medför, inte över huvud taget bör förekomma för civilt bruk. Föremålen saknar ett legitimt civilt användningsområde och det är angeläget att de brottsbekämpande myndigheterna har möjlighet att ingripa var föremålet än hittas, dvs. även i fall om det ännu inte har satts in i vapnet. Om det införs ett förbud mot switchar innebär att det inte längre finns någon svensk mark-

Prop. 2025/26:141 nad för dessa, vilket försvårar marknadsföringen och förhindrar försäljningen och införseln av sådana föremål. Regeringen delar inte *Svenska vapensamlarföreningens* uppfattning att förslaget skulle vara rättsosäkert. Ett förbud skulle tvärtom minska risken för att legala vapeninnehavare av okunskap begår vapenbrott genom att sätta in en switch i sitt legala halvautomatiska vapen. Sammantaget talar övervägande skäl talar för att switchar bör förbjudas.

Andra flerskottsanordningar ska förbjudas

Det som anförs om switchar gör sig gällande även beträffande vissa andra anordningar som innebär att ett skjutvapen får samma eller i stort sett samma effekt som ett helautomatiskt vapen. Till sådana anordningar hör vissa s.k. konverteringskit. Ett konverteringskit består av flera delar, men kan i likhet med en switch i vissa fall göra ett halvautomatiskt skjutvapen helautomatiskt. Enligt utredningen saknas det behov av detta slags föremål för målskytteändamål. Föremålen saknar legitimt användningsområde. I likhet med utredningen anser regeringen att sådana föremål bör förbjudas.

Till sådana anordningar hör också s.k. studskolvar. En studskolv (bumpstock) gör inte ett skjutvapen helautomatiskt, men innebär att skott kan avlossas med närapå samma hastighet som med ett helautomatiskt skjutvapen. Genom att använda en studskolv är det möjligt att avlossa flera skott med ett halvautomatiskt skjutvapen utan att lyfta avtryckarfingret. Studskolven gör nämligen att skyttens finger och avtryckaren automatiskt rör sig mot varandra med hög hastighet. Enligt uppgift till utredningen från flera sportskytteförbund saknas det behov av detta slags föremål för sport-skytteändamål. Föremålen saknar legitimt användningsområde. Även sådana föremål bör alltså förbjudas.

Vissa vapen kan utrustas med en s.k. binary trigger. Det är fråga om ett föremål, eller möjligen i vissa fall en särskild konstruktion, som åstadkommer att ett skott avlossas både när avtryckaren trycks in och när den släpps. Varje tryck på avtryckaren leder alltså till att två skott avlossas och eldhastigheten dubblas. En näraliggande funktion är s.k. burstfunktion. Funktionen innebär vanligen att tre skott avlossas per avtryckning. Vapnen får således en helautomatisk omladdningsfunktion som är begränsad i fråga om antalet skott. Till skillnad från switchar och bumpstocks är det som regel inte fråga om ett särskilt föremål utan om en särskild vapenkonstruktion. Burstfunktion och binary triggers saknar enligt utredningen ett legitimt civilt användningsområde men behöver inte förbjudas särskilt, i den mån det är fråga om en särskild vapenkonstruktion. Tillstånd bör nämligen i allmänhet kunna nekas på den grunden att det inte finns något behov av ett vapen med denna konstruktion. Annorlunda förhåller det sig om det i stället är fråga om en särskild anordning som gör att ett befintligt skjutvapen får burstfunktion eller binary trigger-funktion. Insättande av anordningen skulle i så fall förmodligen vara en otillåten ändring av vapnet, men innehav av själva anordningen skulle vara tillståndsfri och inte straffbar. Regeringens uppfattning är att sådana föremål inte bör vara tillåtna.

De anordningar som behandlas i detta avsnitt har det gemensamt att de innebär att ett skjutvapen som inte är helt automatiskt trots det avfyras mer än en gång när avtryckaren trycks in. Sådana anordningar bör benämnas flerskottsanordningar.

Som föreslås ovan ska flerskottsanordningar inte vara tillåtna. De bör få jämföras med skjutvapen, för att på så vis omfattas av vapenregleringen (jfr 1 kap. 1 § vapenlagen) och bör inte kunna omfattas av tillstånd enligt den nya lagen. Det bör alltså inte kunna ges tillstånd till vare sig innehav, införsel, handel eller någon annan befattning med föremålen som kräver tillstånd enligt vapenlagen.

Genom att anordningarna jämföras med skjutvapen och tillstånd inte får beviljas blir de förbjudna. Förbudet sanktioneras genom straffbestämmelserna om vapenbrott och förverkande. Om en anordning påträffas kan den i allmänhet tas i beslag. Anordningarna kan också omhändertas enligt lagens bestämmelser om skjutvapen.

Detsamma bör även gälla ett obrukbart föremål som i brukbart skick skulle vara en flerskottsanordning, eftersom det är angeläget att säkerställa att regleringen inte enkelt kan kringgås.

6.3.7 Fjärrkontrollerade skjutvapen ska inte vara tillåtna

Regeringens förslag

Tillstånd ska inte få beviljas för ett skjutvapen som särskilt har utformats eller modifierats för att styras, avfyras eller på något annat sätt kontrolleras utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket. Detsamma ska även gälla anordningar, inklusive programvara, som är särskilt utformade eller modifierade för sådan fjärrkontroll. Sådana anordningar ska i den nya lagen jämföras med skjutvapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Brottsoffermyndigheten* och *Tullverket* tillstyrker förslaget. *Jägarnas Riksförbund* avstyrker förslaget och menar lagstiftningen redan i dag säkerställer att det inte förekommer vapenbestyckade robotar eller drönare hos allmänheten. *Svenska Jägareförbundet* menar också att dagens regelverk är tillräckligt. *Svenska vapensamlarföreningen* avstyrker förslaget och menar att det försvårar samling av vissa anordningar från första världskriget. Svenska vapensamlarföreningen påpekar också att förslaget riskerar att omfatta civila drönare, eftersom samma programvara används för att låta drönaren

ta ett fotografi som avfyrar ett vapen. *Sveriges Jordägareförbund* avstyrker förslaget och anser det tveksamt att vapenlagen ska reglera programkod.

Totalförsvarets forskningsinstitut anser att det bör övervägas om det av försvarsindustriella skäl bör vara möjligt för legitima civila verksamheter (t.ex. försvarsindustri) att utveckla, anskaffa och inneha skjutvapen som kan kontrolleras utan fysisk befattning. *Totalförsvarets forskningsinstitut* framhåller vidare att vapen med fjärravfyring används också av säkerhetsskäl bl.a. vid vapen-, ammunitions-, och skyddsprovning samt vid ammunitions- och minröjning och rimligen bör vara tillåtna att inneha för legitima civila verksamheter som har behov av detta.

Skälen för regeringens förslag

Som utredningen redovisar finns det numera vapen som kan kontrolleras utan att användaren behöver ha någon fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket. Det handlar om fjärrstyrda skjutvapen och utrustning som är särskilt utformad eller modifierad för fjärrstyrning av vapen. Fjärrstyrda vapen kan monteras på exempelvis fordon, drönare eller robotar. Vapen av detta slag kan vara mycket farliga och utnyttjas av terrorister, kriminella och andra våldsbejakande personer för att begå våldsdåd utan att de själva behöver vara på platsen. I likhet med utredningen anser regeringen att vapnen i princip sakar ett legitimt civilt användningsområde. Det är i stället i regel fråga om krigsmateriel som enbart bör få innehas av den som har tillstånd enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel att tillverka eller tillhandahålla egendomen.

För militära ändamål har det även utvecklats skjutvapen som kan betecknas som självstyrande. Det handlar om utrustning och programvara som gör det möjligt att förprogrammera skjutvapen som sedan helt eller delvis kan agera självständigt vid användning utan någon mänsklig användare. Det kan vara fråga om autonoma vapen, automatiserade vapen, ”självgående” vapen, AI-vapen, etc. Ett sådant vapen kan vara förprogrammerat till viss del men sedan ha förmågan att lära sig själv, utvecklas och agera därefter. Vapnen kan exempelvis monteras på en robot eller drönare, eller ställas upp på en viss plats. Även sådana vapen saknar legitimt civilt användningsområde.

Även skjutvapen som inte är fjärrstyrda eller självstyrande kan vara konstruerade för eller avsedda att användas utan att skytten tar direkt befattning med vapnet i skottögonblicket. Det handlar om vapen som är särskilt utformade eller modifierade för att kunna avfyras utan att skytten håller ett finger på avtryckaren, t.ex. med hjälp av en draganordning. Sådana vapen kan påverkas mekaniskt eller digitalt för att avfyras, utan att användaren närvarar eller själv trycker på avtryckaren. Efter att ett sådant vapen har gjorts i ordning för ändamålet behövs generellt inte ytterligare aktivitet från användaren. Även denna typ av vapen saknar legitimt civilt användningsområde.

Riskerna med skjutvapen av de angivna slagen i händerna på civila är uppenbara. I motsats till *Jägarnas Riksförbund* och *Svenska Jägareförbundet* anser regeringen att det uttryckligen bör framgå av den nya lagen att tillstånd inte får beviljas för sådana vapen. *Svenska vapensamlarföreningen* nämner att ett förbud innebär konsekvenser för vissa vapensamlare och *Totalförsvarets forskningsinstitut* anser att det bör övervägas

att tillåta dem för civila verksamheter av försvarsindustriella skäl. Regeringen anser att skälen för ett förbud för civil användning i nuläget väger tyngre än de eventuella problem det innebär för de nämnda aktörerna. Det bör alltså inte kunna ges tillstånd till vare sig innehav, införsel, handel eller någon annan befattning med föremålen som kräver tillstånd enligt vapenlagen.

Av särskild betydelse är att de brottsbekämpande myndigheterna bör ha möjlighet ingripa även mot utrustning som är särskilt utformad eller modifierad för att styra, avfira eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket. Sådan utrustning kan vara fristående anordningar eller programvara. Att vapenlagen, som framhålls av *Sveriges Jordägareförbund*, fram till i dag inte har reglerat programkod utgör inte ett skäl emot att anpassa vapenregleringen till den tekniska utvecklingen. Den regleringslösning som regeringen föreslår för switchar och andra flerskottsanordningar framstår som lämplig även för de nu aktuella föremålen och programvaran. Anordningar och programvara för nu angivna ändamål bör således jämföras med skjutvapen i vapenlagens mening. Vidare bör tillstånd enligt vapenregleringen inte få ges. Det bör alltså inte få ges tillstånd till vare sig innehav, införsel, handel eller någon annan befattning med föremålen eller programvaran som kräver tillstånd enligt vapenlagen. Bestämmelserna bör omfatta även icke brukbara anordningar och programvara som i brukbart skick hade kunnat användas för de aktuella ändamålen.

Genom den föreslagna regleringen förbjuds i praktiken skjutvapen, anordningar och programvara av aktuellt slag. Förbudet sanktioneras genom straffbestämmelserna om vapenbrott och förverkande. När egendomen påträffas kan den i regel tas i beslag. Egendomen kan också omhändertas enligt vapenlagens bestämmelser om skjutvapen.

6.4 Halvautomatiska vapen

6.4.1 Vissa halvautomatiska gevär ska inte få innehas för jakt och avlivning av fällfångade djur

Regeringens förslag

Tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt eller avlivning av fällfångade djur ska inte få avse vissa halvautomatiska gevär, som är kompatibla med stora militära vapenmagasin, eller lådor som är avsedda för sådana gevär.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte uttryckligen att förbudet mot tillstånd till innehav av vissa halvautomatiska gevär ska avse ändamålet avlivning av fällfångade djur.

Flera remissinstanser, bl.a. *Polismyndigheten, Brottsoffermyndigheten, Brottsförebyggande rådet och Tullverket* tillstyrker förslagen. Ett antal remissinstanser, bl.a. *Jägarnas Riksförbund, Svenska Jägarförbundet, Svenska vapensamlarföreningen, Sveriges Metallsilhuettförbund, Sveriges Jordägareförbund* och *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet*, avstyrker förslaget. *Jägarnas Riksförbund* menar att det inte kommer att få någon effekt på skjutvapenväldet. Flera remissinstanser, däribland *Svenska Pistolskytteförbundet* och *Sveriges Vapenägares Förbund*, menar att det saknas belägg för att det sker någon avledning av legalt ägda vapen till den kriminella marknaden. Många remissinstanser invänder mot utredningens resonemang om ett skjutvapens farlighet. *Jägarnas Riksförbund* menar att möjligheten att ändra ett vapens funktion från halvautomatiskt till helautomatiskt med hjälp av eftermarknadsprodukter inte är relevant, då det inte är något som legala vapeninnehavare kommer att göra med sina legala vapen eftersom det är olagligt. *Svenskt Forum för jakt, skytte och vapenfrågor* för fram liknande synpunkter. *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet* motsätter sig beskrivningen i utredningen som kopplar vissa halvautomatiska vapen till kriminalitet och terrorism. *Sveriges Metallsilhuettförbund* och *Sveriges Vapenägares Förbund* menar att det är syftet och ändamålet med vapnet som påverkar ett vapens farlighet. *Svenska vapensamlarföreningen* menar att ett vapens farlighet beror på situationen när det används.

Totalförsvarets forskningsinstitut framför att skillnaden i praktisk eldhastighet mellan de halvautomatiska vapen med löstagbara magasin som utredningen vill förbjuda och de som föreslås vara tillåtna för jakt är i praktiken inte så stor som det ibland ges uttryck för. *Försvarsmakten* påpekar att begränsningar av möjligheten att inneha s.k. särskilt farliga skjutvapen för jakt i viss mån kan minska det civila skyttets bidrag till den svenska totalförsvarsförmågan.

Några remissinstanser ifrågasätter lagtextens utformning. *Jägarnas Riksförbund, Svenska Jägarförbundet* och *Svenska vapensamlarföreningen* menar att begreppen pistolammunition och gevärsammunition inte är lämpliga att använda eftersom ammunition ofta används i olika sorters vapen. *Sveriges advokatsamfund* anser att det är tveksamt att använda sig av begreppen utan att de närmare definieras. *Svenska Jägarförbundet* menar också att uttrycket ”militär typ” är otydligt. *Naturvårdsverket* och *Svenska vapensamlarföreningen* menar att begreppet ”militärt magasin” riskerar ge upphov till tolkningsproblem.

Skälen för regeringens förslag

Vissa halvautomatiska gevär ska inte vara tillåtna för jakt eller avlivning av fällfångade djur

Frågan om hur vapenregleringen bör utformas har fått särskild aktualitet på grund av ändringar i fråga om vilka vapen som får användas för jakt enligt Naturvårdsverkets föreskrifter. Enligt tidigare föreskrifter var det inte tillåtet att vid jakt använda halvautomatiska vapen av militär typ, som ursprungligen konstruerats och tillverkats för annat än jaktliga ändamål och som till konstruktion och utseende inte avsåg att efterlikna konventionella,

manuellt omladdade kulgevär för jakt (se 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt, NFS 2002:18, jfr NFS 2023:7). Förbudet motiverades snarare av principiella och brottsförebyggande skäl än jaktliga. Den 1 augusti 2023 ersattes föreskrifterna med Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt (NFS 2023:8). De nu gällande föreskrifterna har utformats med en strävan att renodla föreskrifterna till att omfatta enbart jaktliga hänsyn. Polismyndigheten har, efter att Naturvårdsverket ändrade sina föreskrifter, bedömt att vapnen är lämpliga för ändamålet jakt. Under perioden den 1 augusti 2023 till den 1 augusti 2025, har enskilda – om förutsättningarna i övrigt har bedömts varit uppfyllda – kunnat beviljas tillstånd till innehav av vissa halvautomatiska gevär såsom bl.a. AR 15 för jakt.

Polismyndigheten har till utredningen framhållit att en utbredning i samhället av denna sorts vapen medför en ökad risk för att kriminella och andra våldsbejakande personer kan få tillgång till vapnen och använda dem för allvarliga våldsdåd.

Även om det, som *Svenska Pistolskytteförbundet* och *Sveriges Vapenägares Förbund* framhåller, är få vapen som avleds från den legala marknaden till kriminella anser regeringen – inte minst i ljuset av den allvarliga skolskjutningen i Örebro i februari 2025 då många personer sköts till döds – att det är av stor vikt att motverka att våldsbejakande personer får tillgång till vissa typer av skjutvapen. Detta gäller såväl kriminella grupperingar som våldsbejakande extremister och andra personer som kan ha ett intresse av att använda våld med skjutvapen. *Svenska vapensamlarföreningen* menar att ett vapens farlighet beror på situationen när det används. Regeringen instämmer visserligen i detta, men menar att det finns vissa typer av skjutvapen där det är särskilt angeläget att vapnen inte kommer i olämpliga personers händer.

Gevär av typen AR-15 är ett exempel på halvautomatiska vapen som är kompatibla med militära högkapacitetsmagasin. I originalutförande är det fråga om ett halvautomatiskt gevär som ser ut som en sådan automatkarbin som används inom det militära. Även om utseendet i sig inte gör ett skjutvapen farligare än andra vapen kan det befaras att ett mer militärt utseende gör att vapnet uppfattas som mer skrämmande och mer attraktivt för framför allt kriminella som är måna om sitt anseende och våldskapital.

Det är enkelt att i AR-15 sätta in stora löstagbara magasin som primärt är avsedda för militär användning. När vapnet försetts med större magasin ökar dess högre praktiska eldhastighet och elduthållighet och blir vid missbruk farligare än vapen som saknar dessa egenskaper. Den som har tillstånd att inneha ett AR-15 för skjutning kan tillståndsfritt anskaffa och inneha stora lösa vapenmagasin (2 kap. 8 § andra stycket vapenlagen). Detta gäller även om innehavstillståndet avser jakt och ett stort magasin inte får användas vid jakten (jfr 2 kap. 5 § NFS 2023:8).

Skjutvapen av typen AR-15 är konstruerade för att delar lätt ska kunna bytas ut och det finns många utbytbara vapendelar tillgängliga på marknaden. Det innebär att vapnets funktioner lättare kan ändras, vilket tillsammans med ett stort magasin gör vapnet särskilt farligt. Det är lättare att få tag på färdiga delar för sådan omvandling till AR-15 än till typiska jaktvapen.

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet för fram att gevär av AR-typen är den vanligaste vapentypen inom förbundet och vänder sig därför mot att vapnet kopplas till kriminalitet och terrorism. Trots att vapnet är vanligt bland

Prop. 2025/26:141 legala vapeninnehavare gör de beskrivna egenskaperna inte desto mindre att gevärs av typen AR-15, och andra vapen med liknande egenskaper, kan vara särskilt attraktiva för kriminella grupperingar som våldsbejakande extremister och andra personer som kan ha ett intresse av att använda våld med skjutvapen. Internationellt har AR-15 använts vid massskjutningar och terrordåd.

Det finns skjutvapen med liknande egenskaper som vapen av typen AR-15. Som ett exempel kan nämnas AR-10, som är uppbyggd ett jämförbart sätt som AR-15. AR-10 är generellt sett ett något större och tyngre vapen med framför allt grövre kaliber än AR-15. AR-10 kan därför användas på längre avstånd med god träffsäkerhet.

Som regeringen tidigare har förmedlat bör AR-15, AR-10 och andra vapen som kan ta militära magasin som inte var tillåtna för jakt före den 1 augusti 2023 utifrån brottsförebyggande skäl inte heller nu tillåtas för det ändamålet. De egenskaper som främst leder till den bedömningen är den halvautomatiska omladningsfunktionen och att vapnen är kompatibla med stora militära magasin, såsom vapenmagasin som används i exempelvis en AK5 eller AK47. Sådana vapen kan visserligen ha jaktliga fördelar, bl.a. på grund av att de lätt kan anpassas till jägarens individuella behov. Det kan därför finnas ett legitimt intresse för en seriös jägare att inneha ett sådant vapen. Detta intresse måste dock vägas mot samhällets intresse av att begränsa den typen av vapen. Ju fler sådana vapen som finns och ju lättare de är att skaffa på laglig väg, desto större är risken för att de kommer i fel händer. Som *Jägarnas Riksförbund* för fram stämmer det visserligen att den som använder ett halvautomatiskt skjutvapen i strid med vapenlagen gör sig skyldig till brott. Som framgår ovan består emellertid inte risken endast av att en legal vapeninnehavare skulle använda det på ett olagligt sätt eller överlåta vapnet till någon kriminell person. Det har i sammanhanget betydelse att jakt är det långt vanligaste ändamålet för tillstånd att inneha skjutvapen och att ett tillåtande av AR-15, AR-10 och liknande vapen för just jakt kan leda till en mycket stor ökning av antalet sådana skjutvapen i samhället, med de risker som beskrivs ovan. Polismyndigheten har under den tid som gått efter ändringen i Naturvårdsverkets föreskrifter fått in ett stort antal ansökningar om innehav av AR-15 och liknande vapen för jakt. Vidare har det betydelse att var och en som har tagit jägarexamen även presumeras ha behov av skjutvapen. Så länge innehavet ligger inom det antal vapen som omfattas av presumptionen görs alltså inte en kontroll av om personen utövar jakt. Regeringen konstaterar att detta är en skillnad i förhållande till målskytte, där det ställs krav på behov av vapnet och som huvudregel också krav på aktivt medlemskap i en skyttesammanslutning. Kravet på aktivt medlemskap innebär dessutom en möjlighet för skyttesammanslutningen att uppmärksamma individer som kan misstänkas att ha felaktiga motiv för sitt vapenintresse. Någon motsvarighet finns inte för den som ansöker om innehavstillstånd för jakt. Särskilt ensamagerande gärningspersoner är mycket svåra att upptäcka innan de har begått våldsdåd, och det finns därför en reell risk att sådana personer passerar lämplighetsprövningen för vapeninnehav.

Mot det nu sagda kan det anföras att det inte är tillåtet att vid jakt använda halvautomatiska kulvapen med stora fasta eller löstagbara magasin. Som nämns ovan har dock den som innehar ett jaktvapen rätt att med stöd av 2 kap. 8 § vapenlagen tillståndsfritt inneha stora löstagbara magasin som passar till vapnet, även om magasinet inte får användas för jakt.

Vidare ger ett innehavstillstånd för jaktändamål även en rätt att använda vapnet för målskytte. Vid målskytte finns inte något förbud mot användning av stora magasin. Om AR-15 och andra vapen med liknande egenskaper är tillåtna för jaktändamål kan alltså vem som helst som tar jägarexamen och inte stoppas i Polismyndighetens lämplighetsprövning skaffa sig vapen av AR-15 typ och stora militära magasin som passar till vapnet.

Regeringens bedömning är att riskerna med halvautomatiska vapen liknande AR-15 och AR-10 som är kompatibla med stora militära vapenmagasin sammantaget är omotiverat stora när de vägs mot de jaktliga fördelarna av sådana vapen. Det är fullt möjligt att bedriva alla i Sverige förekommande former av jakt med andra typer av skjutvapen. De fördelar som vapnen kan tänkas ha i vissa jaktliga sammanhang jämfört med andra halvautomatiska jaktgevär kan inte motivera de risker för samhället som det innebär om vapnen även framöver får innehas för jakt. Vid en intresseavvägning talar samhällets intresse av att man begränsar innehavet av den nu aktuella typen av vapen klart tyngre än det jaktliga intresset av att sådana vapen ska få innehas för jaktändamål. Det bör därför införas bestämmelser som innebär att dessa vapen inte ska vara tillåtna för jakt. Av samma skäl bör vapnen inte heller vara tillåtna för ändamålet avlivning av fällfångade djur.

Med stöd av en ändring i vapenförordningen som trädde i kraft den 1 augusti 2025 (SFS 2025:810) får Polismyndigheten inte längre bevilja tillstånd till innehav av vissa halvautomatiska vapen för jakt och avlivning av fällfångade djur (2 kap. 5 b § vapenförordningen). De vapen som träffas av detta förbud är främst av typen AR-15 och andra halvautomatiska gevär som enkelt kan för ses med högkapacitetsmagasin. Det bör i den nya lagen framgå att tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt och avlivning av fällfångade djur inte ska få avse dessa halvautomatiska vapen.

Vapenlagen innehåller regler om inlösen, bl.a. anges att skjutvapen och vissa tillbehör ska lösas in av staten under vissa förutsättningar, t.ex. om innehavaren har avlidit. I avsnitt 6.4.2 föreslås att de vapen som inte längre tillåts för innehav för jakt och avlivning av fällfångade djur, och vissa tillbehör, ska kunna lösas in mot ersättning under en tvåårsperiod om vapeninnehavaren väljer det.

Bestämmelsens utformning måste vara väl avgränsad

Bestämmelsens utformning bör noga övervägas. Som *Totalförsvarets forskningsinstitut* påpekar är skillnaden i praktisk eldhastighet mellan de halvautomatiska vapen med löstagbara magasin som utredningen föreslår ska vara förbjudna och de som föreslås vara tillåtna för jakt i praktiken inte så stor som det ibland ges uttryck för. Det går att anföra skäl som talar för ett förbud mot innehav för jakt av alla halvautomatiska gevär med löstagbara magasin. Ett sådant förbud skulle dock träffa många vapen som sedan länge är tillåtna för jakt. Detta går längre än vad regeringen vill uppnå med lagstiftningen, som är att återställa ordningen till det som gällde vid Polismyndighetens tillståndsgivning innan Naturvårdsverket ändrade sina föreskrifter i augusti 2023. Bestämmelsen bör därför begränsas så att den inte träffar bredare än nödvändigt. Av samma skäl är det inte ändamålsenligt att förbjuda jakt med vapen som baseras på en AR-konstruktion, eftersom det finns andra halvautomatiska vapen som bör vara förbjudna som inte är baserade på en sådan konstruktion och som inte var tillåtna att jaga med

Regleringen ska utgå från vapnets utformning och egenskaper

Enligt regeringen bör förbudet av de skäl som utredningen anför inte utformas med förebild i Naturvårdsverkets föreskrifter eller i norsk lagstiftning. För att minska risken för tillämpningsproblem och kringgående bör regleringen inte riktas in på vapnets ursprung utan i stället primärt bör utgå från vapnets utformning och egenskaper, i likhet med hur 2 kap. 5 b § vapenförordningen är formulerad.

Den första relevanta egenskapen är att det är fråga om ett halvautomatiskt gevär med löstagbart vapenmagasin. Tillämpningen bör inte vara begränsad till kulgevär utan bör även kunna omfatta hagelgevär, vilket är i linje med Naturvårdsverkets nuvarande föreskrifter om att det inte är tillåtet att för jakt använda hagelgevär med löstagbara vapenmagasin.

Det bör uttryckligen framgå att förbudet endast gäller för halvautomatiska gevär som är utformade för centralantänd gevärsammunition eller för sådan pistolammunition i grövre kaliber än 9 millimeter. Förbudet bör alltså inte omfatta skjutvapen som är utformade för pistolammunition i kaliber 9 millimeter eller lägre, eller kantantänd ammunition. Sådana vapen ansågs nämligen, med vissa undantag, tillåtna för jakt redan före ändringen av Naturvårdsverkets föreskrifter. Uppdelningen i gevärs- och pistolammunition ifrågasätts av bl.a. *Jägarnas Riksförbund*, *Svenska Jägareförbundet*, *Svenska vapensamlarföreningen* och *Sveriges advokatsamfund*. Jägarnas Riksförbund pekar på att ammunition ofta kan användas i olika sorters vapen, även om viss ammunition oftare används i enhandsvapen eller gevär. Svenska vapensamlarföreningen för fram .22 Long Rifle som ett exempel på ammunition som varken kan sägas vara gevärs- eller pistolammunition, eftersom ammunitionen används ungefär lika mycket i både gevär och pistoler. Regeringen konstaterar att .22 Long Rifle är kantantänd ammunition, vilket innebär att den redan av det skälet faller utanför förslaget tillämpningsområde. Det är viktigt att i det sammanhanget betona att den reglering som regeringen föreslår endast ska gälla för gevär som är utformat för viss ammunition. Exempelvis PC-karbiner är utformade för pistolammunition i kaliber 9 millimeter och faller därför utanför tillämpningsområdet. Svenska Jägareförbundet framhåller att kaliber 9 millimeter (9x19) har en kula som är 9,03 millimeter i diameter. Med uttrycket pistolammunition i kaliber 9 millimeter avses emellertid inte en exakt diameter utan det utgör en benämning på en sorts ammunition. Regeringen bedömer därför att undantaget för vapen som är utformade för centralantänd pistolammunition i grövre kaliber än 9 millimeter, med de klargörandena, inte borde orsaka några tillämpnings-svårigheter.

Vidare bör förbudet endast omfatta skjutvapen som är kompatibla med löstagbara högkapacitetsmagasin. Gränsen kan lämpligen kan dras vid magasin med kapacitet för fler än 10 patroner (jfr kategori A punkten 7 i bilaga I till vapendirektivet). Om endast mindre magasin än så passar i vapnet omfattas det alltså inte. Vidare bör det krävas att ett sådant magasin som nu avses kan sättas in utan någon form av adapter eller annan särskild

utrustning och utan att vapnet i övrigt modifieras. I annat fall skulle nämligen förbudet få ett alltför vidsträckt tillämpningsområde.

Även med de angivna begränsningarna kan det inte uteslutas att regleringen skulle kunna träffa vissa vapen som var tillåtna för jakt innan Naturvårdsverkets föreskrifter ändrades. Det är inte avsikten. Typiskt för de vapen som förbudet avser – såsom AR-10 och AR-15 – är att de är kompatibla med sådana löstagbara magasin som inte bara har hög patronkapacitet utan som också vanligen används för militära ändamål, t.ex. i militära automatkarbiner. Detta kännetecknar alltså den typ av vapen som bestämmelsen ska omfatta. Det bör därför inte räcka att vapnet är kompatibelt med högkapacitetsmagasin, utan det bör dessutom krävas att det kan användas med högkapacitetsmagasin av militär typ. Med ”militär typ” avses sådana vapenmagasin som vanligen används för militära ändamål, t.ex. vapenmagasin som passar i ett helautomatiskt vapen av militär typ, såsom en AK5 eller AK47, och vapenmagasin som används av Natostyrkor eller som annars har utbredd militär användning. Även om det saknas en vedertagen definition av vad som avses med magasin av militär typ menar regeringen – till skillnad från *Naturvårdsverket* och Svenska vapensamlarföreningen – att gränsdragningen inte bör medföra några större tillämpningsproblem.

Genom en bestämmelse med sådana kriterier som nu beskrivs förbjuds sådana vapen som inte bör förekomma för jakt, utan att vapen som var tillåtna före ändringen av Naturvårdsverkets föreskrifter i regel träffas. Det är nämligen mycket ovanligt att sedan tidigare tillåtna jaktvapen är utformade för att vara kompatibla med vapenmagasin av militär typ. Förbudet bör inte enbart omfatta kompletta skjutvapen av aktuell typ utan också lådor som är avsedda för sådana vapen. Det bör alltså inte vara möjligt att kringgå förbudet genom att söka tillstånd till innehav av vapendelarna var för sig.

Det finns vissa halvautomatiska gevär som inte godkändes för jakt före ändringen av Naturvårdsverkets föreskrifter men som inte kommer att träffas av den föreslagna bestämmelsen. Det gäller exempelvis skjutvapen av typen AR-9. Dessa vapen bygger på AR-plattformen men är utformade för användning av pistolammunition i kaliber 9 millimeter. Regeringens avsikt att utforma bestämmelsen så att den inte ska träffa vapen som var tillåtna redan före ändringen av Naturvårdsverkets föreskrifter, såsom PC Carbine, gör att inte heller AR-9 omfattas.

6.4.2 Frivillig inlösen av vissa halvautomatiska vapen och tillbehör till dessa

Regeringens förslag

Den som inom två år från den nya lagens ikraftträdande till Polismyndigheten lämnar in ett sådant halvautomatiskt vapen som omfattas av förbudet om tillstånd till innehav för jakt eller avlivning av fällfångade djur, ska få ersättning för vapnet av staten. Ersättningen ska även omfatta vissa tillståndspliktiga tillbehör till vapnet om de lämnas in samtidigt som vapnet.

Ersättning ska betalas med ett belopp som motsvarar egendomens marknadsvärde vid förvärvstillfället.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens. Utredningen föreslår en rätt att inom ett år från lagens ikraftträdande lösa in vapnet till en ersättning som motsvarar 80 procent av egendomens marknadsvärde vid förvärvstillfället. Utredningens förslag utgår även från att tillstånd att för vissa ändamål inneha de aktuella vapnen ska upphöra att gälla efter en viss tid.

Remissinstanserna

Många av de remissinstanser som är kritiska till förslaget om att begränsa tillgången till vissa halvautomatiska skjutvapen är också kritiska till ersättningsnivån som utredningen föreslår. *Sveriges Jordägareförbund* anser att det är oacceptabelt att den inlösta egendomen inte ersätts fullt ut. *Jägarnas riksförbund* påpekar att de jägare som har köpt vapen som utredningen föreslår ska förbjudas har investerat mycket tid och pengar i att optimera dessa vapen för jakt. Förbundet menar därför att 80 procent av marknadsvärdet vid inköpstillfället är en för låg ersättningsnivå och menar också att även tillbehör borde ersättas, då kostnaden för dessa kan överstiga kostnaden för själva vapnet.

Skälen för regeringens förslag

Den som väljer att lösa in sitt skjutvapen ska få ersättning

Vapenlagen innehåller regler om inlösen. Bl.a. anges att skjutvapen och vissa tillbehör ska lösas in av staten under vissa förutsättningar, t.ex. om innehavaren har avlidit.

Regeringen föreslår i avsnitt 6.4.1 att innehav av vissa halvautomatiska skjutvapen bör begränsas genom att tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt och avlivning av fällfångade djur inte ska få avse sådana vapen. Till skillnad från utredningen anser regeringen att det inte finns skäl att föreslå att redan gällande tillstånd att inneha sådana vapen ska upphöra att gälla ett visst datum (se avsnitt 16.2). Däremot bör det – i syfte att begränsa tillgången till vapnen – finnas en möjlighet till frivillig inlösen. De vapen-

innehavare som väljer att lämna in sitt vapen, av det slag som förbudet mot nya tillstånd avser, till staten också ska få ersättning för det.

Vapenlagens regler om inlösen innebär att ersättning ska betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet (7 kap. 4 § vapenlagen). Marknadsvärdet för den nu aktuella egendomen kan dock förväntas sjunka till följd av att efterfrågan för de aktuella vapnen kan minska när nya tillstånd för innehav för jakt eller avlivning av fällfångade djur inte längre kommer att meddelas. Regeringen anser därför att en ersättningsmodell som bygger på marknadsvärdet inte är tillräckligt generös.

Utredningen föreslår att ersättningen ska motsvara 80 procent av marknadsvärdet vid förvärvstillfället. Regeringen anser att ersättningsnivån bör vara större än så. Ersättningen bör uppgå till ett belopp som inte har satts ned till en procentuell andel utan som motsvarar 100 procent av marknadsvärdet vid förvärvstillfället. Med marknadsvärdet vid förvärvstillfället motsvaras i regel inköpspriset. Om inköpspriset framstår som orimligt högt jämfört med vad sådan egendom brukar kosta, om det saknas tillräckligt underlag eller om inköpsunderlaget kan ifrågasättas, bör Polismyndigheten dock kunna göra en värdering med hjälp av värderingsman och fastställa ersättningen utifrån detta.

Möjligheten till ersättning för den som väljer att lämna in sitt vapen bör vara begränsad i tid. Regeringen anser att två år ger vapeninnehavaren en rimlig frist att överväga om han eller hon vill lösa in sitt vapen. Regeringen föreslår alltså att möjligheten till ersättning ska vara begränsad i tid till två år från ikraftträdandet.

Liksom gäller för annan inlösen bör det vara Polismyndigheten som prövar frågor om inlösen och som betalar ut ersättningen.

Vissa tillbehör till skjutvapnet ska ersättas

Den som löser in ett sådant skjutvapen där nya tillstånd inte längre kommer vara beviljas för innehav för jakt eller avlivning av fällfångade djur kan ha köpt tillbehör till vapnet som vapeninnehavaren då inte längre har någon användning för. Som *Jägarnas riksförbund* pekar på kan en person ha lagt ut mycket pengar på att optimera sitt vapen för jakt genom att köpa olika tillbehör. Regeringen anser att även vissa tillbehör till det aktuella vapnet ska kunna ersättas av staten.

De tillbehör som bör komma i fråga för ersättning är sådana som är reglerade i vapenlagen, dvs. ljuddämpare, ammunition och vapenmagasin. Även andra tillbehör, som kikarsikten eller vapenfodral och väskor kan visserligen kosta ansevliga summor. En reglering som ersätter även dessa föremål kan dock komma att medföra komplicerade tolknings- och tillämpningsproblem. Regleringen blir mer tillämpbar och förutsebar om ljuddämpare, ammunition och vapenmagasin omfattas. Regeringen föreslår därför att ersättning ska få lämnas för ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, samt för ljuddämpare och vapenmagasin som passar till vapnet. På det sättet blir ersättningsmöjligheten för vissa tillbehör tydlig. Ersättningsmöjligheten ska gälla under förutsättning att tillbehören lämnas in samtidigt som skjutvapnet.

6.5 Ingen särskild bestämmelse om allmän ordning och säkerhet

Regeringens bedömning

Någon uttrycklig bestämmelse som innebär att risk för allmän ordning och säkerhet ska beaktas vid tillståndsprövningen bör inte införas.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredningen föreslår en uttrycklig bestämmelse som innebär att risker för allmän ordning och säkerhet ska beaktas vid tillståndsprövningen.

Remissinstanserna

Säkerhetspolisen och *Naturvårdsverket* är positiva till utredningens förslag. *Jägarnas Riksförbund*, *Svenska Jägareförbundet*, *Svenska Pistol-skytteförbundet* och *Svenska vapensamlarföreningen* avstyrker förslaget. *Totalförsvarets forskningsinstitut* anser bl.a. att vissa förtydliganden krävs. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på utredningens förslag.

Skälen för regeringens bedömning

Utredningen föreslår att det i den nya lagen ska införas en bestämmelse som innebär att tillstånd till innehav av ett skjutvapen inte får beviljas om innehav för det avsedda ändamålet av den sortens vapen innebär en risk för allmän ordning och säkerhet som är oproportionerlig i förhållande till nyttan för ändamålet. Förslaget har mottagits positivt av bl.a. *Säkerhetspolisen* och *Naturvårdsverket* men mötts av kritik från bl.a. *Jägarnas Riksförbund*, *Svenska Jägareförbundet*, *Svenska Pistolsskytteförbundet* och *Svenska vapensamlarföreningen*. Regeringen föreslog i lagrådsremissen en bestämmelse i 3 kap. 2 § tredje stycket den nya vapenlagen med ett, i förhållande till utredningens förslag, betydligt snävare tillämpningsområde. *Lagrådet* konstaterar att bestämmelsen är avsedd att tillämpas på vapen av mer avancerat slag och anser att lagtexten och innehållet i författningskommentaren bör ses över så att de överensstämmer. Regeringen anser att Lagrådets synpunkter kräver att utformningen av den uttryckliga bestämmelsen bör ses över ytterligare. Regeringen går därför inte vidare med förslaget i denna proposition.

7.1 Skyttesammanslutningars innehav

7.1.1 Tydligare krav på lämplighet

Regeringens förslag

De krav som i dag ställs för att en sammanslutning för målskytte ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen ska gälla även i den nya lagen och förtydligas.

Tillstånd ska få beviljas endast om sammanslutningen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet. Vid lämplighetsprövningen ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över sammanslutningen.

En sammanslutning ska så snart som möjligt anmäla förändringar som rör vem som har ett betydande inflytande över sammanslutningen till Polismyndigheten.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Svenska skidskytteförbundet tillstyrker förslaget men anser att enskilda personers ekonomiska ställning inte ska vara en begränsande faktor för skyttesammanslutningars innehavstillstånd. Några remissinstanser, däribland *Svenska skyttesportsförbundet*, tillstyrker förslaget men anser att det bör förtydligas att endast ordinarie styrelseledamöter har betydande inflytande i en skyttesammanslutning samt att fristen inom vilken förändringar i fråga om vem som har ett betydande inflytande bör vara längre. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag*Inga nya krav på sammanslutningen*

Per den 1 januari 2024 hade ca 850 skyttesammanslutningar tillstånd att inneha skjutvapen. Tillsammans hade de enligt vapenregistren tillstånd att inneha ca 8 600 skjutvapen och sådana föremål som enligt vapenlagen jämställs med sådana.

En skyttesammanslutning för målskytte får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen om sammanslutningen uppfyller höga krav på säkerhet i fråga om handhavande av vapen (2 kap. 3 § 2 vapenlagen). Därutöver krävs att sammanslutningen antingen har auktoriserats enligt 2 kap. 17 § vapenlagen eller är ansluten till en auktoriserad sammanslutning. För en ansluten sammanslutning krävs vidare att sammanslutningen har en stabil organisation och kontinuerlig skyttverksamhet.

Kraven i fråga om handhavande av vapen och, beträffande anslutna föreningar, stabil organisation och kontinuerlig skytteverksamhet, syftar till att sammanslutningen ska vara lämplig att inneha skjutvapen. I likhet med utredningen föreslår regeringen att dessa lämplighetskrav alltså bör gälla. Lämplighetskraven i den nya lagen bör dock regleras för sig och alltså inte i den grundläggande bestämmelsen om vilka som kan beviljas tillstånd (jfr 2 kap. 3 § vapenlagen).

Tydligare lämplighetskrav för personer med ett betydande inflytande

En grundläggande förutsättning för att någon ska meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin är att det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas (2 kap. 5 och 8 §§ vapenlagen). Tillstånd att inneha sådana föremål bör därför inte ges till en skyttesammanslutning om det exempelvis i styrelsen ingår kriminellt belastade personer eller om medlemmar i styrelsen har nära samröre med sådana personer. Utredningen konstaterar att Polismyndigheten regelmässigt gör kontroller av om styrelseledamöterna i en skyttesammanslutning förekommer i belastningsregistret eller misstankeregistret när en sådan sammanslutning ansöker om tillstånd att inneha skjutvapen.

För att undvika att vapen missbrukas är det av största vikt att de personer som har ett betydande inflytande över en skyttesammanslutning som betros med skjutvapen är laglydiga och i övrigt lämpliga. Sådana lämplighetskrav uppställs i dag för de fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som bedriver vapenhandlar- eller vapenmäklarverksamhet (2 kap. 10 § vapenlagen). Regeringen anser liksom utredningen att det i den nya lagen uttryckligen bör framgå att Polismyndigheten, när en skyttesammanslutning ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen, ska pröva om sammanslutningen kan anses lämplig att inneha ett sådant vapen. Vid prövningen bör laglydnad och övriga omständigheter beaktas. Detta överensstämmer med vad som gäller i fråga om bland annat vapenhandlare. Under övriga omständigheter kan exempelvis förstås ekonomiska förhållanden. *Svenska skidskytteförbundet* anser att enskilda personers ekonomiska ställning inte ska vara en begränsande faktor för skyttesammanslutningars innehavstillstånd med hänsyn till att ekonomi är av underordnad betydelse i ideella verksamheter. Regeringen bedömer dock att en person med allvarliga ekonomiska svårigheter kan vara särskilt mottaglig för påtryckningar, varför ekonomiska förhållanden kan vara relevant att beakta vid lämplighetsprövningen.

I likhet med vad som gäller för bland annat vapenhandlare bör något särskilt kunskapskrav inte ställas upp utan det bör anses tillräckligt att kunskaperna finns i organisationen. En annan sak är att en skyttesammanslutning endast får beviljas innehavstillstånd om organisationen som helhet uppfyller höga krav på säkerhet i fråga om handhavande av vapen (jfr 2 kap. 3 § 2 vapenlagen).

Det finns inte något krav på särskild organisationsform för att skyttesammanslutningar ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen. Regeringen instämmer dock i det som *Lagrådet* anför om att endast en juridisk person kan anses utgöra en skyttesammanslutning i vapenlagens mening samt att detta bör förtydligas i lagtexten.

Lämplighetsprövningen av personer med betydande inflytande över en skyttesammanslutning kan beroende på organisationsform omfatta styrelseledamöter, verkställande direktör, bolagsman eller aktieägare med betydande aktieinnehav (jfr prop. 2011/12:109 s. 29). Skyttesammanslutningars verksamhet bedrivs oftast genom ideella föreningar. Lämplighetsprövningen kommer alltså i de allra flesta fall omfatta styrelseledamöter. Regeringen anser att det inte lämpligt, som *Svenska skyttesportsförbundet m.fl.* föreslår, att begränsa ansvaret till endast ordinarie styrelseledamöter.

I avsnitt 7.1.2 föreslår regeringen att reglerna om det kontrollansvar som styrelsen i en skyttesammanslutning har över sammanslutningens innehav av skjutvapen ska förtydligas.

Anmälan av personer med betydande inflytande

Starka skäl talar för att Polismyndigheten vid varje givet tillfälle bör ha kännedom om vem som har ett betydande inflytande över en skyttesammanslutning. Utan sådan kännedom försvåras Polismyndighetens tillsyn och löpande prövning av om förutsättningar för innehavstillstånd fortfarande föreligger (jfr 6 kap. 1 och 2 §§ vapenlagen). Polismyndigheten behöver vidare ha kännedom om vem som sitter i styrelsen för en skyttesammanslutning för att kunna granska s.k. föreningsintyg. Regeringen föreslår därför att en skyttesammanslutning så snart som möjligt till Polismyndigheten ska anmäla förändringar som rör vem som har ett betydande inflytande över sammanslutningen. Detta överensstämmer med vad som gäller bland annat när en vapenhandlare är en juridisk person (se 2 kap. 10 § vapenlagen). En föreskrift om anmälningsplikten bör tas in i den nya lagen. Med hänsyn till att skyttesammanslutningar oftast bedriver sin verksamhet genom en ideell förening kommer anmälningsplikten i praktiken främst röra förändringar i styrelsens sammansättning.

Med att anmälan ska göras så snart som möjligt bör förstås samma tidskrav som enligt 2 kap. 10 § tredje stycket vapenlagen. Anmälan ska alltså göras så snart det är möjligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I regel ska anmälan komma in till Polismyndigheten senast samma dag som förändringen börjar gälla (jfr prop. 2011/12:109 s. 37). Som exempel kan nämnas att förändringar i styrelsens sammansättning börjar gälla från den tidpunkt då anmälan om registrering kommit in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som anges i det beslut som anmälan grundar sig på (8 kap. 13 § aktiebolagslagen [2005:551]). Mot denna bakgrund ser regeringen inte att den föreslagna ordningen står i strid med det som *Svenska skyttesportsförbundet m.fl.* för fram om att förbunden behöver ett antal veckor på sig efter beslut till dess att anmälan kan ske.

Underlåtenhet att anmäla förändringar av vem som har ett betydande inflytande över en skyttesammanslutning kan, precis som är fallet för vapenhandlare och vapenmäklare, i vissa fall utgöra grund för återkallelse av tillståndet att bedriva verksamheten.

Regeringens förslag

Styrelsen för en sammanslutning för målskytte ska även framöver utöva kontroll över sammanslutningens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att egendomen förvaras på rätt sätt. Detta ska framgå av den nya lagen.

Styrelsen ska, när den utövar sitt kontrollansvar, benämnas den kontrollansvariga i den nya lagen.

Den kontrollansvariga ska ha rätt att hantera verksamhetens skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Den kontrollansvariga ska även ha rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att den kontrollansvarigas behörighet att hantera de föremål som omfattas av kontrollansvaret ska framgå av lagtexten. Utredningens förslag har också en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 5 kap. 1 § vapenlagen är den som innehar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare skyldig att ta hand om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den. För skyttesammanslutningars räkning är det styrelsen som har det utpekade ansvaret att utöva kontroll över organisationens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att egendomen förvaras riktigt (17 kap. 1 § vapenförordningen). Bestämmelsen i vapenförordningen pekar alltså ut de fysiska personer som gemensamt har kontrollansvaret för organisationens innehav. Regeringen anser att det inte finns skäl att införa krav på att en skyttesammanslutning ska ha en vapenföreståndare (jfr. avsnitt 7.2.2 och 7.3.2) utan att det även fortsättningsvis ska vara styrelsen som ska utöva kontrollansvaret.

Mot bakgrund av att regeringen nu föreslår att Polismyndigheten ska lämplighetspröva personer med betydande inflytande över en skyttesammanslutning anser regeringen att det i lag bör framgå vem som har kontrollansvaret. Bestämmelsen i vapenförordningen bör alltså föras över till den nya lagen. Styrelsen ska, när den utövar sitt kontrollansvar, benämnas den kontrollansvariga i den nya lagen.

Regeringen instämmer i *Lagrådets* uppfattning att den behörighet som den kontrollansvariga behöver för att kunna fullgöra uppdraget som kontrollansvarig, nämligen rätten att hantera skjutvapen, ammunition och ljuddämpare, bör framgå av lagtexten. Vikten av en tydlig reglering i detta avseende är stor med hänsyn till att otillåtet innehav kan föranleda

straffansvar för styrelseledamöterna. Som Lagrådet anför är det samtidigt fråga om ett ansvar som styrelsen utövar gemensamt och behörigheten ger alltså inte enskilda styrelseledamöter rätt att självständigt hantera föremålen. Rätt till sådan självständig hantering kan däremot uppnås genom att utse en styrelseledamot till vapenhanterare (se avsnitt 7.4.1).

Det kan övervägas om kontrollansvaret, utöver skjutvapen, ammunition och ljuddämpare, även bör omfatta sådana vapenmagasin som omfattas av krav på innehavstillstånd (se 2 kap. 1 § och 1 kap. 7 a § vapenlagen). Vapenmagasin omfattas dock inte av vapenlagens bestämmelser om uppsikt, förvaring och transport. Den som innehar tillståndspliktiga vapenmagasin är alltså inte skyldig att ha egendomen under uppsikt eller förvara eller transportera den på något särskilt sätt (se 5 kap. vapenlagen och jfr prop. 2022/23:102 s. 58.) Det finns därför inte heller anledning att i författning peka ut vem som är ansvarig för att utöva kontroll över föremålen och ansvara för deras förvaring.

Det bör däremot förtydligas att den kontrollansvariga får hantera vapenmagasin för tillståndshavarens räkning. *Lagrådet* ifrågasätter behovet av ett sådant förtydligande givet att vapenmagasin inte omfattas av bestämmelserna om uppsikt, förvaring och transport. Regeringen anser dock att det finns skäl att i lagen tydligt peka ut vilka fysiska personer som gemensamt får hantera skyttesammanslutningens vapenmagasin. Detta gäller inte minst med hänsyn till att otillåtet innehav av vapenmagasin kan föranleda straffansvar för de enskilda styrelseledamöterna.

En annan fråga är om också den tillhörande straffbestämmelsen i vapenförordningen, enligt vilken överträdelser av bestämmelsen kan leda till böter, bör föras över till den nya lagen. Att den som brister i sitt kontrollansvar kan bestraffas med böter följer dock redan av vissa bestämmelser i vapenlagen (se 9 kap. 2 § b och c vapenlagen). Vapenlagens bestämmelser kriminaliserar i och för sig inte överträdelse av Polismyndighetens föreskrifter om förvaring. Det är samtidigt inte tillfredsställande att det straffrättsliga ansvaret för den som företräder en organisation som innehar skjutvapen skulle ha en annan omfattning än för den som företräder exempelvis en vapenhandlare. Straffbestämmelserna bör med hänsyn till detta inte föras över till den nya lagen.

I avsnitt 7.4.1 föreslår regeringen att den kontrollansvariga ska ha möjlighet att utse en vapenhanterare som självständigt får hantera skjutvapen m.m. för organisationens räkning.

7.1.3 Tydligare krav på ändamål och behov

Regeringens förslag

En sammanslutning för målskytte ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om sammanslutningen har behov av vapnet för den skytteverksamhet som sammanslutningen bedriver.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Det tillåtna ändamålet för vapeninnehav ska tydligt framgå

Av 2 kap. 3 § vapenlagen följer indirekt att en skyttesammanslutning får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen endast för den skytteverksamhet som sammanslutningen bedriver. Polismyndigheten har också tillämpat regelverket så. Regeringen anser att det av den nya lagen tydligare bör framgå att det enda tillåtna ändamålet för vilket skyttesammanslutningar får inneha skjutvapen är den skytteverksamhet som bedrivs av sammanslutningen.

Att det tillåtna ändamålet för skyttesammanslutningars vapeninnehav är den skytteverksamhet som sammanslutningen bedriver innebär att tillståndet i första hand medger utlåning av skjutvapen för målskytte i sammanslutningens regi. Det kan röra sig både om uppsiktsutlåning i snäv bemärkelse och s.k. organisationskontrollerad utlåning, dvs. utlåning där vapnet ska användas vid övning eller tävling som äger rum under sammanslutningens uppsikt (jfr 3 kap. vapenlagen). Tillståndet måste också anses medge användning vid praktisk eller teoretisk utbildning inom ramen för den skytteverksamhet som bedrivs.

Kraven på behov ska tydliggöras

I vapenlagen föreskrivs det inte något krav på att en skyttesammanslutning ska ha behov av det skjutvapen som en ansökan om innehavstillstånd avser. I praktiken tillämpas dock ett sådant krav även i förhållande till skyttesammanslutningar. Kravet korresponderar med att endast en sådan skyttesammanslutning som bedriver kontinuerlig skytteverksamhet får meddelas innehavstillstånd (jfr 2 kap. 3, 17 och 18 §§ vapenlagen). Enligt regeringens uppfattning bör kravet på att skyttesammanslutningen har behov av vapnet uttryckligen framgå av den nya lagen.

I kravet på behov ligger att sammanslutningen måste bedriva skytte med den vapentyp som ansökan avser. Exempelvis bör en pistolskytteklubb inte beviljas tillstånd att inneha hagelgevär, om inte föreningen visar att den ändrat inriktning på sin verksamhet.

Vidare ligger i behovskravet att en sammanslutning inte kan anses ha behov av hur många skjutvapen som helst, utan antalet vapen måste ställas i relation till verksamheten. Var gränsen går för hur många skjutvapen en skyttesammanslutning kan anses ha behov av går dock inte att ange utan beror bland annat på hur många skyttegrenar som omfattas av sammanslutningens verksamhet, antalet medlemmar och om andra än medlemmar får skjuta hos sammanslutningen. Skyttesammanslutningen kan därför i samband med en ansökan om innehavstillstånd behöva ange exempelvis antal skytteaktiva medlemmar (jfr 3 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3).

7.1.4 Tydligare krav för innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen

Prop. 2025/26:141

Regeringens förslag

Det ska inte längre krävas synnerliga skäl för att en sammanslutning för målskytte ska få beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen.

För en sammanslutnings innehav av ett helautomatiskt vapen ska det krävas att innehavet är av betydelse för totalförsvaret.

För en sammanslutnings innehav av enhandsvapen ska det inte uppställas några särskilda tillståndskrav.

För en sammanslutning som inte är auktoriserad ska tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen få beviljas endast om sammanslutningen är ansluten till en auktoriserad sammanslutning och bedriver målskytte med sådana vapen enligt den auktoriserade sammanslutningens skyttereglemente.

De särskilda tillståndskraven för ett helautomatiskt vapen och ett enhandsvapen ska gälla även en låda eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen.

Vissa mindre farliga typer av helautomatiska vapen och enhandsvapen ska undantas från de särskilda tillståndskraven. Detsamma ska gälla lådor och stommar till sådana vapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Svenska skyttesportsförbundet tillstyrker förslaget och framhåller att enhandsvapen är en central del i förbundets verksamhet som inte bör omfattas av några särskilda krav. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Kravet på synnerliga skäl ska tas bort

Enligt 2 kap. 6 § vapenlagen får tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen ges endast om det finns synnerliga skäl. När bestämmelsen om synnerliga skäl infördes 1934 var det endast enskilda personer som kunde meddelas tillstånd att inneha skjutvapen. Möjligheten för skyttesammanslutningar att meddelas tillstånd att inneha skjutvapen infördes under den tid 1934 års vapenkungörelse var i kraft. Kravets innebörd för sådana sammanslutningar berördes inte i samband med att kravet på synnerliga skäl överfördes till 1949 års vapenförordning.

För att en skyttesammanslutning ska meddelas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen krävs enligt Polismyndigheten att sammanslutningen bedriver skytte med sådana vapen och, med hänsyn till tidigare innehav, även i övrigt kan anses ha behov av vapnet. Detta

Prop. 2025/26:141 motsvarar det behovskrav som generellt gäller för att en skyttesammanslutning ska meddelas tillstånd att inneha av skjutvapen. En skyttesammanslutning kan även meddelas tillstånd att inneha helautomatiska vapen för målskytte om sammanslutningens verksamhet av Försvarsmakten förklarats vara av betydelse för totalförsvaret (jfr prop. 1999/2000:27 s. 41).

För både helautomatiska vapen och enhandsvapen gäller särskilt högt ställda krav på förvaring. Sådana vapen ska förvaras i valv eller värdeskåp och förvaringsutrymmet ska vara larmat. För vapen som förvaras i en föreningsfunktionärs bostad gäller dock samma krav som för andra vapentyper, under förutsättning att det rör sig om en mindre mängd vapen. Helautomatiska vapen och enhandsvapen viktas dock tyngre än andra vapentyper när det gäller att avgöra när det finns skäl för strängare förvaringskrav (se 3 kap. 1 § och 5 kap. RPSFS 2005:4, FAP 556-2, jfr 5 kap. 2 § vapenlagen). Så kallad delad förvaring anses numera inte tillräckligt.

Kravet på synnerliga skäl i vapenlagen har en annan innebörd när en skyttesammanslutning ansöker om tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen än när en enskild person ansöker om sådant tillstånd. De krav som i praktiken tillämpas för att en skyttesammanslutning ska beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen är inte av sådant slag som normalt innefattas under begreppet synnerliga skäl. Enligt regeringens bedömning finns det därför skäl att avskaffa kravet såvitt avser skyttesammanslutningar. I stället ska de krav som tillämpas enligt nuvarande ordning komma till klart uttryck i den nya lagen.

De särskilda tillståndskraven

När helautomatiska vapen och enhandsvapen innehas av skyttesammanslutningar gäller särskilda krav på förvaring. Det skulle kunna övervägas om detta i den nya lagen bör komma till uttryck genom att det föreskrivs att tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen förutsätter att särskilt höga krav på en säker förvaring kan tillgodoses. Vid innehav av ett mindre antal vapen som förvaras i en föreningsfunktionärs bostad uppställs emellertid inte särskilda krav, utan vapnens särskilda farlighet beaktas i stället genom att de ges en särskild vikt i förhållande till när strängare krav inträder. Detta bör gälla även fortsättningsvis. Att vapeninnehavaren kan tillgodose en lämplig förvaring är vidare alltid en förutsättning för att innehavstillstånd ska ges. Regeringen ser sammantaget inte skäl att i den nya lagen uppställa krav på att skyttesammanslutningen kan tillgodose särskilt strikta krav på förvaring för att innehavstillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen ska få ges.

Innehavstillstånd för helautomatiska vapen kräver i dag att skyttesammanslutningens verksamhet av Försvarsmakten har förklarats vara av betydelse för totalförsvaret (jfr 2 kap. 3 § första stycket 3 vapenförordningen). Det finns vidare visst stöd i praxis för att inte bara skyttesammanslutningens verksamhet, utan även att skytte med den aktuella vapenmodellen, ska vara ägnat att stärka totalförsvaret. Enligt regeringens bedömning bör detta gälla även framöver. Av den nya lagen bör det alltså framgå att tillstånd att inneha helautomatiska vapen ska få ges endast om det är av betydelse för totalförsvaret. Det bör i lagtexten förtydligas att det

är innehavet av det aktuella vapnet som ska vara av betydelse för totalförsvaret, vilket motsvarar hur man utformat motsvarande bestämmelse för enskilda (se avsnitt 5.3.2).

För att en verksamhet ska anses vara av betydelse för totalförsvaret i den mening som avses i den nu föreslagna bestämmelsen bör krävas att sammanslutningens verksamhet av Försvarsmakten har förklarats vara av betydelse för totalförsvaret. Kravet bör alltså i princip anses uppfyllt om sammanslutningen är en frivillig försvarsorganisation enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet eller ansluten till en sådan sammanslutning. Om Försvarsmakten i det enskilda fallet anger att sammanslutningens verksamhet är av betydelse för totalförsvaret har det naturligtvis dock samma betydelse.

När det gäller enhandsvapen innebär bestämmelsen om synnerliga skäl inte att några ytterligare krav uppställs för skyttesammanslutningarnas innehav. Regeringen instämmer därför i *Svenska skyttesportsförbundets* uppfattning att särskilda tillståndskrav för dessa vapen inte bör uppställas i den nya lagen.

Gällande rätt ger utrymme att neka en skyttesammanslutning som inte själv är auktoriserad men som är ansluten till en auktoriserad skyttesammanslutning tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen för föreningsegna grenar. Detta bör gälla även fortsättningsvis. En föreskrift om att en ansluten förening får beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen endast om sammanslutningen bedriver målskytte med sådana vapen enligt den auktoriserade skyttesammanslutningens skyttereglemente bör därför tas in i den nya lagen. I enlighet med *Lagrådets* bedömning bör den aktuella bestämmelsen ges en annan språklig och redaktionell utformning. Regeringen föreslår dock i förhållande till *Lagrådets* förslag en annan formulering av bestämmelsen, dels för att det ska bli tydligt att den grundläggande förutsättningen om att innehavet måste vara av betydelse för totalförsvaret även gäller för en ansluten förenings innehav, dels för att bibehålla en konsekvent begreppsanvändning.

De särskilda tillståndskraven ska omfatta även lådor och stommar

I avsnitt 6.3.3 föreslås beträffande enskilda personer att de särskilda tillståndskraven för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen ska gälla också lådor och stommar till sådana vapen. Bakgrunden till förslagen är den ökade förekomsten av s.k. modulvapen och behovet att motverka att de skärpta tillståndskraven kringgås. Samma omständigheter gör sig gällande i förhållande till skyttesammanslutningar. Även för skyttesammanslutningar bör alltså gälla att de särskilda tillståndskraven ska omfatta även lådor och stommar som är avsedda för sådana vapen. Eftersom några särskilda tillståndskrav inte uppställs för auktoriserade skyttesammanslutningars innehav av enhandsvapen bör bestämmelsen i fråga om enhandsvapen endast gälla skyttesammanslutningar som inte är auktoriserade.

De särskilda tillståndskraven ska inte gälla mindre farliga vapentyper

I avsnitt 6.3.4 föreslår regeringen att start- och signalvapen även i fortsättningen bör undantas från de skärpta tillståndskrav som gäller för att en

Prop. 2025/26:141 enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen. Det föreslås vidare att det ska förtydligas att endast sådana vapen som tillverkats som start- och signalvapen omfattas av undantaget. Därutöver föreslås att undantaget ska utvidgas så att det omfattar också sådana effektbegränsade vapen som den som fyllt 18 år får inneha utan tillstånd. Samma omständigheter gör sig gällande i förhållande till skyttesammanslutningar. De föreslagna undantagen bör alltså gälla också i förhållande till de särskilda tillståndskrav som gäller för att en skyttesammanslutning ska få beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen.

7.1.5 Auktorisationsbeviset ska ges in om auktorisationen återkallas

Regeringens förslag

Om auktorisationen för en sammanslutning för målskytte återkallas ska sammanslutningen lämna auktorisationsbeviset till Polismyndigheten.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

I 6 kap. 3 c § vapenlagen framgår att en auktorisation av en skyttesammanslutning ska återkallas om förutsättningarna för auktorisationen inte längre finns. Av vapenregleringen följer inte någon skyldighet att i en sådan situation ge in det bevis över auktorisationen som enligt 2 kap. 1 § vapenförordningen ska utfärdas i samband med att en sammanslutning auktoriseras.

Ett beslut om auktorisation grundar visserligen inte någon självständig rätt att inneha skjutvapen. Inte heller kan ett auktorisationsbevis användas för att köpa ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Det kan emellertid inte uteslutas att ett bevis över auktorisation kan missbrukas, exempelvis i samband med utlåning av skjutvapen. Om auktorisationen återkallas bör auktorisationsbeviset därför lämnas till Polismyndigheten.

Utredningen anser att skyldigheten att ge in beviset inte bör vara sanktionerad med penningböter, administrativa straffavgifter eller att Polismyndigheten bör ges möjlighet att utfärda vitesförelägganden. Regeringen gör bedömningen att risken för missbruk inte framstår som så framträdande att det finns skäl att införa en sådan reglering.

I avsnitt 7.4.3 föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få föreskriva om undantag från denna skyldig-

7.2 Museihuvudmäns innehav

7.2.1 Oförändrade krav på museihuvudmän och ändamål

Regeringens förslag

De krav som ställs i vapenlagen för att en museihuvudman ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen ska gälla även i den nya lagen. Detsamma gäller bestämmelser om tillåtet ändamål för sådant innehav.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Flera remissinstanser däribland *Brigadmuseum* tillstyrker förslaget. *Statens försvarshistoriska museer* anser att det bör framgå av lagstiftningen att även huvudmän för museer ska lämplighetsprövas. *Läns-museernas samarbetsråd* menar att det bör klargöras att innehav av skjutvapen som ska ingå i museets samlingar eller i övrigt användas för musei-ändamål utgör godtagbara ändamål. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Inga nya krav på museerna eller museihuvudmännen

Museihuvudmän kan meddelas tillstånd att inneha skjutvapen som ska ingå museets samlingar. Per den 1 januari 2024 hade cirka 130 museihuvudmän tillstånd att inneha skjutvapen. Tillsammans hade de enligt vapenregistren tillstånd att inneha ca 3 500 skjutvapen och sådana föremål som enligt vapenlagen jämföras med skjutvapen.

I 2 kap. 3 § 3 vapenlagen anges kraven för att ett sådant tillstånd ska meddelas, nämligen att museet får statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller att museet ägs av en kommun, en region eller en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn. Bestämmelsen bör föras över till den nya lagen och bör som i dag utgöra en del av regleringen av vilka som kan beviljas tillstånd att inneha skjutvapen.

De lämplighetskrav som följer av 2 kap. 3 § 3 vapenlagen gäller endast vilka museum som kan få ha skjutvapen i samlingarna. Några särskilda krav på museets huvudman föreskrivs i dag inte även om dennes lämplighet från laglydnadssynpunkt beaktas inom ramen för den allmänna bedömningen av om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas (se 2 kap. 5 § vapenlagen och jfr 6 kap). Det sagda gäller när huvudmannen är en fysisk person. När huvudmannen är en juridisk person görs oftast inte

Prop. 2025/26:141 någon lämplighetsprövning av de personer som har ett betydande inflytande över densamme.

Statens försvarshistoriska museer framför att det bör framgå av lagstiftningen att även museihuvudmän ska lämplighetsprövas. Att endast den som är lämplig att inneha skjutvapen ska ges innehavstillstånd utgör en allmän princip vid tillämpningen av vapenlagen. Museihuvudmän får meddelas sådant tillstånd endast om de är huvudmän för ett museum som får statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller om museet ägs av en kommun, en region eller en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn. Museet som sådant är alltså underkastat viss kontroll av det offentliga. Vidare är det museets föreståndare och inte museihuvudmannen själv som utövar kontroll över vapnen och ansvarar för att de ska förvaras korrekt (se 17 kap. 1 § vapenförordningen). I avsnitt 7.2.2 föreslår regeringen att det ansvaret i framtiden ska åvila en särskild vapenföreståndare som har godkänts av Polismyndigheten. Risken för att någon utnyttjar systemet i syfte att få tillgång till skjutvapen framstår – trots vad *Statens försvarshistoriska museer* anför – som ytterst begränsad. En utökad lämplighetsprövning jämfört med vad som görs i dag skulle dessutom medföra ökade kostnader för både sökanden och Polismyndigheten. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det saknas tillräckliga skäl att uttryckligen föreskriva att innehavstillstånd får beviljas endast om museihuvudmannen eller den som utövar betydande inflytande över museihuvudmannen uppfyller vissa lämplighetskrav. I sammanhanget finns det dock skäl att framhålla att Polismyndigheten även i fortsättningen kommer kunna göra de lämplighetskontroller som myndigheten anser behövs för att det skäligen ska kunna antas att de skjutvapen en ansökan om innehavstillstånd avser inte kommer att missbrukas.

Ingen förändring av det tillåtna ändamålet

I 2 kap. 3 § 3 vapenlagen anges att en huvudman för ett museum kan meddelas tillstånd att inneha skjutvapen med ändamålet att vapnet ska ingå i museets samlingar. Det har, även med beaktande av vad *Läns-museernas samarbetsråd* anför, inte framkommit att museihuvudmän har behov av att inneha skjutvapen för något annat ändamål än detta. Någon ändring i fråga om vad som utgör ett legitimt ändamål föreslås därför inte. Kravet på ändamål bör dock framgå för sig och alltså inte som en del av regleringen av vilka som kan beviljas tillstånd att inneha skjutvapen (jfr 2 kap. 3 § vapenlagen).

Regeringens förslag

För att en museihuvudman ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska det krävas att denne har en godkänd vapenföreståndare.

Vapenföreståndaren ska utöva kontroll över museihuvudmannens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att egendomen förvaras på rätt sätt.

Vapenföreståndaren ska i den nya lagen benämnas den kontrollansvariga.

Den kontrollansvariga ska ha rätt att hantera verksamhetens skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Den kontrollansvariga ska även ha rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Om vapenföreståndaren är förhindrad att utöva kontroll över föremålen ska vapenföreståndaren få sätta en ersättare i sitt ställe.

Vapenföreståndaren och ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten. Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att utöva kontroll för museihuvudmannens räkning ska få godkännas som vapenföreståndare eller ersättare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kunskapskravet.

Ett godkännande som vapenföreståndare eller ersättare ska återkallas av Polismyndigheten om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Om godkännandet återkallas ska godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att den kontrollansvarigas behörighet att hantera de föremål som omfattas av kontrollansvaret ska framgå av lagtexten. Utredningens förslag har också en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Statens försvarshistoriska museer tillstyrker förslaget och understryker vikten av att det genomförs. *Länsmuseernas samarbetsråd* tillstyrker förslaget men anser att lämplighetskraven bör förtydligas. *Statens historiska museer* föreslår att museer ska kunna ha flera vapenföreståndare. *Stiftelsen beredskapsmuseet* avstyrker förslaget om krav på och registrering av vapenföreståndare eftersom en sådan ordning skulle innebära att Polismyndigheten får inflytande över en museichefs tillsättning. *Polismyndigheten* anser att en sanktion bör införas mot en vapenföreståndares underlåtenhet att ge in godkännandebevis om godkännandet har återkallats. Övriga remissinstanser uttalar sig inte särskilt i denna del.

Krav på godkänd vapenföreståndare ska införas

Enligt 5 kap. 1 § vapenlagen är den som innehar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare skyldig att ta hand om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den. För museihuvudmäns räkning är det museets föreståndare som ska utöva kontroll över skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som innehas för museets samlingar och över att föremålen förvaras riktigt (17 kap. 1 § vapenförordningen).

Vapenregleringen genomsyras av principen att endast den som är lämplig att ha tillgång till skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål ska ha sådan åtkomst. Att den som ansvarar för skjutvapen som innehas för ett museums samlingar uppfyller vissa krav på lämplighet är enligt regeringens mening nödvändigt för att det skäligen ska kunna antas att vapnen inte kommer att missbrukas (jfr 2 kap. 5 § vapenlagen). Endast den som har lämplighetsprövats bör därför få ansvara för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som innehas för ett museums samlingar.

När det gäller frågan om vem som bör inneha kontrollansvaret har det inte framkommit annat än att dagens ordning fungerar väl. Som regeringen återkommer till nedan föreslås dock att den kontrollansvariga framöver ska lämplighetsprövas av Polismyndigheten. Med nuvarande ordning intakt skulle förslaget om lämplighetsprövning innebära att Polismyndigheten indirekt fick ett bestämmande inflytande över vem som kan utses till föreståndare för ett museum. Detta måste anses mindre lämpligt, vilket *Länsmuseernas samarbetsråd* och *Stiftelsen Beredskapsmuseet* påtalar.

Ett alternativ är att utse någon annan än museets föreståndare. En sådan ordning gäller för vapenhandlare. För dessa aktörer uppställs krav på en föreståndare som godkänts av Polismyndigheten men inte något krav på att den person som utses är verksamhetens högsta chef (2 kap. 10 a § vapenlagen). Regeringen menar att en sådan lösning är att föredra även för museer. I den nya lagen ska det föreskrivas att den som har tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare för ett museums samlingar ska ha en godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll över föremålen. Krav på godkänd vapenföreståndare bör gälla oavsett om museihuvudmannen är en juridisk eller en fysisk person. En sådan ordning korresponderar med vad som i dag gäller för föreståndarens kontrollansvar.

Det finns inget som hindrar att föreståndaren för ett museum och museihuvudmannens vapenföreståndare är en och samma person. Det är upp till museihuvudmannen att välja vem en ansökan om godkännande av vapenföreståndare ska avse. Regeringen delar inte *Stiftelsen beredskapsmuseets* uppfattning att museiföreståndaren är den enda som i praktiken utövar kontroll och därför den enda som kan utses som vapenföreståndare.

Statens historiska museer påtalar att det finns behov för museihuvudmännen att kunna utse flera vapenförståndare för att det löpande arbetet inte ska försvåras. Regeringen konstaterar att det redan enligt nuvarande ordning finns krav på en föreståndare som utövar kontroll över skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som innehas för museets samlingar och över att föremålen förvaras riktigt. Att regeringen nu lämnar förslag som innebär en möjlighet att utse någon annan än museiföreståndaren till kontroll-

ansvarig bör alltså inte förändra förutsättningarna för det löpande arbetet. Det kan även nämnas att regeringen nedan föreslår att det ska vara möjligt att dels utse en ersättare till vapenföreståndaren, dels utse en eller flera vapenhanterare som inom ramen för verksamheten självständigt får hantera skjutvapen för museihuvudmannens räkning (se avsnitt 7.4.1). Även dessa omständigheter bör underlätta för det löpande arbetet.

Sammanfattningsvis bör det av den nya lagen framgå att det är vapenföreståndaren som utövar kontrollansvaret för en museihuvudmans räkning. Den som har kontrollansvaret bör i vapenlagen benämnas den kontrollansvariga. I avsnitt 7.1.2 resonerar regeringen i frågor som rör kontrollansvarets omfattning, behörigheten att hantera föremål som omfattas av kontrollansvaret liksom vad som ska gälla vid överträdelse av ansvaret. Vad som där sägs om den kontrollansvariga för en skyttesammanslutning bör gälla också den kontrollansvariga för en museihuvudman. Liksom för skyttesammanslutningar bör det i den nya lagen förtydligas att den kontrollansvariga för en museihuvudman ska ha rätt att hantera vapenmagasin.

Godkänd vapenföreståndare ska vara en förutsättning för tillstånd

Att en museihuvudman har en godkänd vapenföreståndare bör utgöra en förutsättning för att huvudmannen ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare. Detta motsvarar vad som redan i dag gäller för vapenhandlar- och vapenmäklartillstånd när verksamheten bedrivs av en juridisk person. Ansökan om vapenföreståndare bör ges in i samband med den första ansökan om innehavstillstånd, och ansökan bör endast bifallas om vapenföreståndaren kan godkännas.

Om den som har getts tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare för ett museums samlingar inte uppfyller skyldigheten att ha en godkänd vapenföreståndare är förutsättningarna för tillståndet inte längre uppfyllda. Det kan då bli aktuellt med återkallelse av innehavstillståndet. Tillståndshavaren bör dock ges skäligt rådrum att hitta en ny vapenföreståndare innan återkallelse beslutas.

I avsnitt 14 lämnar regeringen förslag om att vapenföreståndare och ersättare ska registreras i vapeninnehavarregistret.

Det ska finnas möjlighet att utse en ersättare

Enligt nuvarande ordning finns inte något krav på att en föreståndare som ansvarar för en museihuvudmans skjutvapen, ammunition och ljuddämpare ska ha en ersättare. Detta skiljer sig från regleringen för vapenhandlare. När det gäller museihuvudmän har det emellertid inte framkommit att detta orsakar några praktiska problem. Det finns därför inte anledning att införa ett sådant krav.

Att det inte ställs något formellt krav på att en vapenföreståndare för en museihuvudman måste ha en ersättare bör dock inte hindra att en ersättare utses. Det ligger i huvudmannens intresse att det är tydligt vem som har ansvaret för dennes skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål om föreståndaren får förfall, till exempel på grund av sjukhusvistelse. Regeringen föreslår därför att vapenföreståndaren vid förhinder ska få sätta en ersättare i sitt ställe.

En vapenföreståndare och dennes ersättare bör provas av Polismyndigheten. Vid lämplighetsprövningen bör kunskap, laglydnad och övriga omständigheter beaktas. Detta överensstämmer med vad som i dag gäller för godkännande av föreståndare för vapenhandlare. Föreskrifter om vad som ska beaktas vid lämplighetsprövningen bör tas in i den nya lagen.

Eftersom sådana skjutvapen som innehas för museers samlingar i allmänhet inte får användas för skjutning bör kunskapskravet ta sikte på kännedom om vapenregleringen i relevanta delar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om kunskapskravet. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det inte finns skäl att, som *Länsmuseernas samarbetsråd* föreslår, i lag specificera vapenföreståndarens roll närmare.

Ett godkännande som vapenföreståndare eller ersättare bör kunna återkallas av Polismyndigheten om förutsättningarna för godkännandet inte längre föreligger. Detta motsvarar vad som gäller för bland annat föreståndare för vapenhandlare. Ett godkännande bör alltså återkallas om vapenföreståndaren inte längre är lämplig att ha ett sådant uppdrag, eller om uppdraget upphör.

Godkännandebeviset ska ges in om godkännandet återkallas

I fråga om ansökan, ansökningsavgift och bevis om godkännande bör det samma gälla som i fråga om godkännande av föreståndare för vapenhandlare. Om godkännandet återkallas bör godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten för att minimera risken för missbruk. *Polismyndigheten* framför att underlåtenhet att lämna in beviset bör vara straffsanktionerat för att minska risken för missbruk. Regeringen gör dock bedömningen att risken för missbruk inte framstår som så framträdande att det finns skäl att införa en sådan reglering.

I avsnitt 7.4.3 föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få föreskriva om undantag från denna skyldighet, vilket kan aktualiseras om det i framtiden införs elektroniska godkännandebevis.

7.2.3 Möjlighet för skjutning med museivapen införs

Regeringens förslag

Ett skjutvapen som innehas för ett museums samlingar ska få användas för skjutning endast om särskilt tillstånd till det beviljas.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Brigadmuseum och *Statens försvarshistoriska museer* tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Ett skjutvapen som innehas för ett museums samlingar får enligt nuvarande ordning inte användas för skjutning. Något uttryckligt förbud mot detta finns inte, detta följer i stället indirekt av 9 kap. 2 § första stycket a vapenlagen. Bestämmelsen kriminaliserar användning av skjutvapen för annat ändamål än det innehavaren är berättigad till. Det förekommer dock att museihuvudmän undantagsvis vill kunna skjuta med vapen som ingår i museets samlingar, exempelvis i samband med historiska spel. En sådan möjlighet finns i dag för bland annat enskilda personer som innehar skjutvapen för samling (2 kap. 4 § vapenlagen). Det finns enligt regeringen skäl för att även museihuvudmän ska kunna ges ett särskilt tillstånd för skjutning. Av den nya lagen ska alltså framgå att ett skjutvapen som innehas för ett museums samlingar får användas för skjutning. Om något särskilt tillstånd inte beviljas gäller även framöver att sådana skjutvapen som innehas för ett museums samlingar inte får användas för skjutning. Detta bör framgå tydligare i den nya lagen.

7.2.4 Tydligare krav för innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen

Regeringens förslag

Det ska inte längre krävas synnerliga skäl för att en museihuvudman ska få beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen.

Tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen ska i stället få beviljas en museihuvudman om särskilt höga krav på en säker förvaring kan tillgodoses.

Vissa mindre farliga typer av helautomatiska vapen och enhandsvapen ska undantas från de särskilda tillståndskraven. Detsamma ska gälla lådor och stommar till sådana vapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Statens försvarshistoriska museer menar att lådor och stommar till militära kanoner inte bör omfattas av kraven på säker förvaring. *Länsmuseernas samarbetsråd m.fl.* anser även att det bör ställas krav på obrukbarhet eller deaktivering av helautomatiska vapen och andra kategori A-vapen som innehas av museihuvudmän. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Kravet på synnerliga skäl ska ersättas med krav på säker förvaring

Enligt 2 kap. 6 § vapenlagen får tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen ges endast om det finns synnerliga skäl. När kravet på synnerliga skäl först infördes 1934 var det endast enskilda personer som kunde meddelas tillstånd att inneha skjutvapen. Möjligheten för museihuvudmän att inneha skjutvapen infördes i 1973 års vapenlag utan att kraven för att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen berördes (se prop. 1981/82:1 s. 28–29 och 46).

När helautomatiska vapen och enhandsvapen innehas för ett museums samlingar gäller särskilda krav på säker förvaring. Kraven innebär bland annat att brukbara vapen som exponeras ska förvaras delade i ett säkerhetsskåp, säkerhetsmonter eller lika säkert förvaringsutrymme. Huvuddel och vital del får i de fallen inte förvaras i samma förvaringsenhet och förvaringsutrymmet ska vara larmat. Brukbara vapen som inte exponeras ska förvaras i larmat valv eller värdeskåp. Även för obrukbara vapen gäller särskilda säkerhetskrav (3 kap. 2 § och 4 kap. RPSFS 2006:13, FAP 556-1).

Utöver kraven på säker förvaring tillämpas i praktiken inga särskilda förutsättningar för att museihuvudmän ska meddelas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen. Regeringen bedömer att det med hänsyn till detta finns skäl att avskaffa kravet på synnerliga skäl för museihuvudmän. I stället bör det av den nya lagen framgå att museihuvudmän får beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen endast om särskilt höga krav på en säker förvaring kan tillgodoses.

Lådor och stommar ska jämföras med kompletta vapen

I avsnitt 7.1.4 föreslår regeringen att de särskilda tillståndskraven för en skyttesammanslutnings innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen även ska gälla lådor och stommar till sådana vapen. Samma ordning bör gälla för en museihuvudmans innehav. Även för museihuvudmän bör alltså gälla att de särskilda tillståndskraven för helautomatiska vapen och enhandsvapen ska avse också lådor och stommar som är avsedda för sådana vapen.

Statens försvarshistoriska museum ifrågasätter att de särskilda tillståndskraven ska gälla lådor och stommar till annat än finkalibriga vapen, till exempel kanoner. Museet lyfter att problemet med den ökade förekomsten av modulvapen inte gör sig gällande när det gäller kanoner och betonar även i övrigt att det i praktiken är omöjligt i vissa situationer att tillämpa svensk vapenlagstiftning fullt ut beträffande tyngre militära pjäser. Regeringen konstaterar att det redan av gällande ordning finns krav på förvaring som träffar såväl finkalibriga vapen som tyngre militära pjäser. Den rätt som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har att meddela föreskrifter om krav på museihuvudmäns förvaring föreslås föras över till den nya lagen. Det bör alltså även framöver finnas utrymme för att anpassa kraven på vad som utgör en säker förvaring efter museihuvudmännens förutsättningar. Sammanfattningsvis finns inte skäl att göra skillnad på stommar och lådor till finkalibriga vapen och andra vapen i fråga om de särskilda förvaringskraven.

När det gäller vad *Statens försvarshistoriska museum* anför om att det även i andra situationer är omöjligt att tillämpa vapenlagstiftningen fullt ut beträffande tyngre militära pjäser behandlas frågan inte av utredningen och är inte heller närmare utvecklad i remissvaret. Det saknas därför förutsättningar att behandla frågan i detta lagstiftningsärende.

De skärpta tillståndskraven ska inte gälla mindre farliga vapentyper

I avsnitt 7.1.4 föreslår regeringen att de särskilda tillståndskraven för en skyttesammanslutnings innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen inte ska tillämpas på start- och signalvapen och vissa effektbegränsade vapen. Samma ordning bör gälla för en museihuvudmans innehav. Motsvarande undantag bör alltså införas i förhållande till de särskilda tillståndskrav som gäller för en museihuvudmans innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen.

Krav på obrukbarhet och deaktivering

Länsmuseernas samarbetsråd m.fl. anser att det bör ställas krav på obrukbarhet eller deaktivering av helautomatiska vapen och andra kategori A-vapen som innehas av museihuvudmän. Enligt museerna finns det i normalfallet inte något kulturhistoriskt skäl för att vapen ska sparas i skarpt skick, annat än vid vissa utpekade museer med särskilt uppdrag. Som redovisas ovan föreslås regler om hur de vapen som innehas för ett museums samling får förvaras. Det har inte framkommit omständigheter som motiverar att säkerhetskraven bör skärpas ytterligare.

7.3 Auktoriserade bevakningsföretags innehav

7.3.1 Tydligare krav på lämplighet

Regeringens förslag

De krav som ställs i vapenlagen för att auktoriserade bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen ska i huvudsak gälla även i den nya lagen.

Med auktoriserade bevakningsföretag ska avses bevakningsföretag som auktoriserats enligt lagen om bevakningsföretag.

Tillstånd för ett auktoriserat bevakningsföretag att inneha ett skjutvapen ska få beviljas endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha skjutvapen. Vid lämplighetsprövning som avser en juridisk person ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen.

Ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person ska så snart som möjligt anmäla förändringar av vem som har ett betydande inflytande över den juridiska personen till Polismyndigheten.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd tillstyrker förslaget. *Polismyndigheten* lyfter att det bör föreskrivas att myndigheten ska underätta länsstyrelsen om en person med betydande inflytande i ett auktoriserat bevakningsföretag inte bedömts vara lämplig. Övriga remissinstanser uttalar sig inte särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Kravet på auktorisation ska förtydligas

Auktoriserade bevakningsföretag kan meddelas tillstånd att inneha skjutvapen (2 kap. 3 § 4 vapenlagen). Per den 1 januari 2024 hade 25 auktoriserade bevakningsföretag tillstånd att inneha skjutvapen. Tillsammans hade de enligt vapenregistren tillstånd att inneha 1 400 skjutvapen och sådana föremål som enligt vapenlagen jämföras med skjutvapen.

Auktoriserade bevakningsföretag bör även fortsättningsvis kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen. Bestämmelsen bör därför föras över till den nya lagen och utgöra en del av regleringen om vem som kan beviljas tillstånd att inneha skjutvapen.

Regeringen föreslår också att det förtydligas att med auktoriserade bevakningsföretag avses sådana bevakningsföretag som auktoriserats enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag.

Det ska införas ett krav på lämplighetsprövning

Det finns i den nuvarande vapenregleringen inte något krav på att Polismyndigheten ska göra en lämplighetsprövning av auktoriserade bevakningsföretag. En form av lämplighetsprövning görs dock av länsstyrelsen inom ramen för auktorisationsförfarandet enligt lagen om bevakningsföretag. Prövningen tar sikte på om bevakningsföretaget är lämpligt att bedriva verksamhet där det kan finnas behov att använda skjutvapen. Länsstyrelsen ska godkänna bevakningsföretagets föreståndare, styrelseledamöter och suppleanter men någon lagstadgad skyldighet att lämplighetspröva även andra personer som har ett betydande inflytande över företaget, exempelvis en aktieägare med betydande aktieinnehav, finns inte. Vidare är den prövning som görs av länsstyrelsen inte primärt inriktad på frågan om berörda personer är lämpade att ha ett betydande inflytande över en organisation som innehar skjutvapen, även om prövningen till stor del behandlar förhållanden som är av betydelse också för den frågan.

Auktoriserade bevakningsföretag kan inneha en betydande mängd skjutvapen av sådant slag som typiskt sett är attraktiva för kriminella. Det är därför av stor betydelse att endast lämpliga personer har ett betydande inflytande över sådana företag. Företrädare för bevakningsbranschen har till utredningen uppgett att det förekommit att olämpliga personer har försökt komma in i branschen. Detta är oroande och ger upphov till frågan om regelverket tillräckligt motverkar sådana risker.

Polismyndigheten har som tillståndsmyndighet det yttersta ansvaret för att tillstånd att inneha skjutvapen inte ges i sådana fall där det finns oacceptabla risker förknippade med innehavet. Detta talar starkt för att Polismyndigheten ska göra en egen lämplighetsprövning av de personer

som driver eller har ett betydande inflytande över företaget när ett auktoriserat bevakningsföretag ansöker om tillstånd att inneha skjutvapen.

Regeringen gör bedömningen att ett auktoriserat bevakningsföretag bör kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen endast om företaget är lämpligt med hänsyn till de personer som driver eller har ett betydande inflytande över företaget. Regleringen bör utformas med förebild i bestämmelserna om bland annat vapenhandlare. Lämplighetsprövningen bör dock inte omfatta ett krav på kunskap med hänsyn till förslaget att ett auktoriserat bevakningsföretag alltid ska ha en vapenföreståndare som uppfyller vissa kunskapskrav.

Sammanfattningsvis föreslås att det i den nya lagen ska föreskrivas att tillstånd för ett auktoriserat bevakningsföretag att inneha skjutvapen ska få beviljas den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha skjutvapen. Vid lämplighetsprövning som avser en juridisk person ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen.

Polismyndigheten anser att myndigheten bör underrätta länsstyrelsen om en person med betydande inflytande i ett auktoriserat bevakningsföretag inte bedömts vara lämplig. Regeringen delar den uppfattningen. Utan sådan kännedom försvåras länsstyrelsens tillsyn och löpande prövning om förutsättningar för auktorisation fortfarande föreligger. En sådan föreskrift kan regleras på lägre författningsnivå än lag.

Anmälan av personer med betydande inflytande

Det är angeläget att Polismyndigheten vid varje givet tillfälle har kännedom om vem som har ett betydande inflytande över ett bevakningsföretag som har getts tillstånd att inneha skjutvapen. Utan sådan kännedom försvåras Polismyndighetens tillsyn och löpande prövning av om förutsättningar för innehavstillstånd fortfarande föreligger.

Auktoriserade bevakningsföretag är föremål för löpande tillsyn av länsstyrelsen och är bland annat skyldiga att anmäla när företaget får en ny föreståndare. Länsstyrelsen ska i sin tur skicka uppgift om innehållet i en sådan anmälan till Polismyndigheten. Länsstyrelsen får emellertid inte genast kännedom om alla förändringar i fråga om vem som har ett betydande inflytande över verksamheten. Inte heller innebär tillsynen att förändringarna direkt kommer till Polismyndighetens kännedom. Regeringen anser att den nuvarande regleringen inte ger Polismyndigheten tillräckliga förutsättningar för en effektiv tillsyn. Det föreslås därför att ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person så snart som möjligt till Polismyndigheten ska anmäla förändringar i fråga om vem som har ett betydande inflytande över företaget när det är en juridisk person. Personer med betydande inflytande kan, utöver styrelseledamöter, beroende på organisationsform vara exempelvis en enskild näringsidkare, verkställande direktör, bolagsman eller aktieägare med betydande aktieinnehav. Ordningen överensstämmer med vad som gäller för bland annat vapenhandlare. En föreskrift om anmälningsplikten bör tas in i den nya lagen.

Regeringens förslag

För att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska det krävas att företaget har en godkänd vapenföreståndare.

Vapenföreståndaren ska utöva kontroll över företagets innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att egendomen förvaras på rätt sätt.

Vapenföreståndaren ska i den nya lagen benämnas den kontrollansvariga.

Den kontrollansvariga ska ha rätt att hantera verksamhetens skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Om vapenföreståndaren är förhindrad att utöva kontroll över föremålen ska vapenföreståndaren få sätta en ersättare i sitt ställe.

Vapenföreståndaren och ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten. Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att ansvara för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare för bevakningsföretagets räkning ska få godkännas som vapenföreståndare eller ersättare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kunskapskravet.

Ett godkännande som vapenföreståndare eller ersättare ska återkallas av Polismyndigheten om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Om godkännandet återkallas ska godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att den kontrollansvarigas behörighet att hantera de föremål som omfattas av kontrollansvaret ska framgå av lagtexten. Utredningens förslag har också en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd tillstyrker förslaget men föreslår att det ska vara möjligt för en vapenföreståndare att utse flera ersättare. *Polismyndigheten* anser att en sanktion bör införas mot en vapenföreståndares underlåtenhet att ge in godkännandebevis om godkännandet har återkallats.

Skälen för regeringens förslag

Det ska införas krav på godkänd vapenföreståndare

Av vapenförordningen framgår vem som ska utöva kontroll över organisationers innehav och förvaring av bland annat skjutvapen. För auktoriserade bevakningsföretags räkning är det enligt nuvarande ordning föreståndaren som har det utpekade kontrollansvaret. Regeringen anser att kontroll-

ansvaret framöver bör ligga på en särskild vapenföreståndare, som ska ha godkänts av Polismyndigheten. Motsvarande gäller i dag för vapenhandlare och föreslås framöver också gälla för huvudmän för museer (se avsnitt 7.2.2).

Krav på godkänd vapenföreståndare bör gälla oavsett om företaget är en juridisk eller fysisk person. En sådan ordning korresponderar med vad som i dag gäller för föreståndarens kontrollansvar.

Det finns inget som hindrar att föreståndaren för ett bevakningsföretag och bevakningsföretagets vapenföreståndare är en och samma person. Det är upp till bevakningsföretaget att välja vilken person som en ansökan om godkännande av vapenföreståndare ska avse.

I avsnitt 7.2.2 föreslår regeringen att kravet på godkänd vapenföreståndare ska vara en förutsättning för innehavstillstånd, att det bör finnas möjlighet att utse en ersättare och vad som ska gälla i fråga om godkännande och återkallelse av uppdraget. Vad som där föreslås gälla vapenföreståndare för museum bör i den nya lagen även gälla vapenföreståndare för bevakningsföretag.

7.3.3 De tillåtna ändamålen utvidgas

Regeringens förslag

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utlåning inte bara till väktare utan även till annan bevakningspersonal.

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utbildning av sådan bevakningspersonal som kan få beväpnas med skjutvapen. Ett skjutvapen som innehas för utlåning till bevakningspersonal ska, om inte annat anges, få användas även för utbildning av sådan personal.

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett startvapen för träning av hundar som ska användas vid bevakningsuppdrag.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd tillstyrker förslaget och framhåller särskilt att begreppet väktare ersätts av bevakningspersonal samt att begreppet bevakningslånetillstånd införs. Övriga remissinstanser uttalar sig inte särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Utlåning av skjutvapen till bevakningspersonal

Av 2 kap. 3 § 4 vapenlagen framgår att auktoriserade bevakningsföretag får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för utlåning till väktare som

Prop. 2025/26:141 har meddelats tillstånd att som lån inneha ett sådant vapen. Det bör gälla även enligt den nya lagen.

Vad som avses med begreppet väktare i vapenlagen är inte helt klart (jfr Ds 2018:30 s. 79–80). Det verkar dock accepteras att ett auktoriserat bevakningsföretag med tillstånd att inneha skjutvapen för utlåning till väktare även lånar ut skjutvapen till skyddsvakter. Polismyndigheten har till utredningen uttryckt en önskan att kunna beväpna ordningsvakter och även anfört, tillsammans med företrädare från bevakningsbranschen, att det i framtiden kan uppstå behov av att utrusta även andra kategorier av bevakningspersonal med skjutvapen om Polismyndigheten gör bedömningen att behov föreligger och att det är lämpligt. Som exempel skulle det då kunna bli aktuellt med beväpning av hamnskyddskontrollanter och sjöfartsskyddskontrollanter.

Regeringen konstaterar att en ordning där innehavstillstånd kan ges för utlåning till flera kategorier av bevakningspersonal skulle ha stora fördelar. Risken för att en sådan ordning skulle öppna upp för en tillståndsgivning där utlåning kan ske till vilka personalkategorier som helst minimeras samtidigt av att Polismyndigheten i flera fall har föreskriftsrätt om vilken utrustning olika kategorier av bevakningspersonal får ha.

Regeringen anser därför att ett auktoriserat bevakningsföretag bör få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för utlåning till inte bara väktare utan bevakningspersonal.

Utbildning i hantering av skjutvapen

Inte all bevakningspersonal får ha skjutvapen som en del av sin utrustning. I dag får endast väktare, ordningsvakter och skyddsvakter bära skjutvapen i samband med bevakningsuppdrag. En ytterligare förutsättning är att dessa personer uppfyller vissa föreskrivna utbildningskrav.

I nuläget får auktoriserade bevakningsföretag inte inneha skjutvapen för utbildning. I stället kan föreståndaren för företaget som enskild person meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildningsändamål, som ett udda skjutningsändamål. Enligt bevakningsbranschen finns det ett stort behov att ändra denna ordning. Nuvarande ordning medför svårigheter exempelvis när utbildning ska ske på en annan ort i landet än där föreståndaren bor. Föreståndaren måste också förvara vapnen i sin privatbostad där det kan vara svårt att ordna en säker förvaring för ett större antal skjutvapen.

Frågan om auktoriserade bevakningsföretag ska kunna få tillstånd att inneha skjutvapen för utbildningsändamål har behandlats tidigare. I departementspromemorian Vissa frågor om vapenlagen föreslogs att auktoriserade bevakningsföretag ska få meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildning i handhavande av sådana vapen (se Ds 2010:6 s. 16 och 112–113). Förslaget berördes inte i propositionen Vissa åtgärder mot illegala vapen (prop. 2011/12:109), som behandlade flera andra av de förslag som lämnades i promemorian. Frågan togs upp på nytt i departementspromemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m., där det föreslogs att auktoriserade bevakningsföretag ska få meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildning eller träning i handhavande av vapen (se Ds 2018:30 s. 15 och 82–83). Remissutfallet var till övervägande del positivt men förslagen har inte lett till lagstiftning.

Utbildning av bevakningspersonal är ett legitimt ändamål. När utbildningen avser just hantering av skjutvapen är det en självklarhet att det finns behov av att använda skjutvapen. Lagstiftaren har tidigare ansett att ett auktoriserat bevakningsföretag i och för sig är en sådan aktör som kan få inneha skjutvapen. Föreskriven utbildning av personal som ska utföra bevakningstjänst får endast ske efter auktorisation enligt lagen om bevakningsföretag (se 2 § andra stycket samma lag).

Mot denna bakgrund menar regeringen att ett bevakningsföretag som får bedriva utbildning av bevakningspersonal bör kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för det ändamålet. Regeringen föreslår därför att innehavstillstånd ska få beviljas för utbildning av sådan bevakningspersonal som kan få beväpnas med skjutvapen, dvs. av sådana personalkategorier som får ha skjutvapen som en del av sin utrustning.

Det är positivt om ett bevakningsföretag inte behöver skaffa särskilda vapen för undervisning om behovet kan tillgodoses med de skjutvapen företaget redan har. Det bör därför föreskrivas att bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildningsändamål, och att sådana skjutvapen som innehas för utlåning till bevakningspersonal får användas för utbildningsändamål.

Startvapen för hundträning

Vissa auktoriserade bevakningsföretag utför bevakning med hund. Hos sådana företag används startvapen i viss utsträckning vid hundutbildning och träning av hundar.

Enligt vapenlagen finns det krav på tillstånd för att använda startvapen. Ett antal organisationer som tränar hundar undantas dock från tillståndskravet för innehav av startvapen. Detta gäller Svenska Brukshundsklubben och Svenska Kennelklubben och klubbar som är anslutna till dessa organisationer. Från bevakningsbranschen har det till utredningen framförts att undantaget bör utvidgas till att omfatta även bevakningsföretag.

Kraven för att enskilda personer ska ges innehavstillstånd för startvapen för udda skjutningsändamål behandlas i avsnitt 6.1.3. Det föreslås där att sådant tillstånd ska få beviljas om personen har behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. En enskild person som behöver skjutvapen för hundträning inom ramen för ett auktoriserat bevakningsföretags verksamhet bör i allmänhet anses uppfylla de kraven.

Det finns anledning att vara vaksam på utvecklingen i fråga om konvertering av startvapen. Visserligen är det så att vapen som konverteras vanligen har smugglats till Sverige (jfr Nationell lägesbild gällande skjutvapen i kriminella miljöer [Ju2023/01560-1]). Regeringen bedömer dock det ändå som mindre lämpligt att utvidga undantaget från tillståndskravet för startvapen, även om auktoriserade bevakningsföretag i och för sig typiskt sett är minst lika lämpade att inneha startvapen som de klubbar som nämns ovan. Däremot bör de tillåtna ändamålen för bevakningsföretags vapeninnehav utvidgas så att ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha startvapen för träning av hundar som ska användas vid bevakningsuppdrag.

Regeringens förslag

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal endast om bevakningsföretaget för bevakningsuppdrag har ett behov av skjutvapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. För tillstånd att inneha ett skjutvapen för utbildning och hundträning ska det krävas att vapnet behövs för respektive ändamål.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd tillstyrker förslaget. *Polismyndigheten* anser att det med fördel kan förtydligas hur behovsprövningen ska göras. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag*Behov av skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal*

För att ett auktoriserat bevakningsföretag ska meddelas tillstånd att inneha skjutvapen krävs att vapnet behövs för företagets bevakningsuppdrag och att behovet varken kan tillgodoses utan skjutvapen eller med ett mindre farligt skjutvapen. Det innebär att bevakningsföretaget ska kunna visa att det på grund av sina uppdrags art och karaktär har ett tvingande behov av att inneha skjutvapen som företaget i sin tur kan låna ut till sina väktare i samband med bevakningsuppdrag som kräver beväpning (se prop. 1977/78:158 s. 15).

Kravet på behov bör framgå av den nya lagen. Regeringen föreslår därför att det föreskrivs att ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen endast om bevakningsföretaget för bevakningsuppdrag har ett behov av skjutvapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Förslaget utgör en kodifiering av gällande rätt och det finns, till skillnad från vad *Polismyndigheten* framför, inte skäl att nu förtydliga kravet närmare.

Enligt praxis är en ytterligare förutsättning för innehavstillstånd att bevakningsföretaget har anställd bevakningspersonal som har genomgått föreskriven utbildning för beväpning. Det är rimligt att endast bevakningsföretag som har personal till vilka utlån kan ske anses ha behov av skjutvapen för utlåning till sådan personal. Någon särskild bestämmelse om detta behövs inte utan det kan även fortsättningsvis beaktas inom ramen för den allmänna behovsprövningen.

Behov av skjutvapen för utbildning

För att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utbildningsändamål bör det krävas att företaget har behov av att inneha skjutvapen för det ändamålet. I behovskravet ligger

bland annat att bevakningsföretaget ska vara auktoriserat att bedriva utbildningsverksamhet med avseende på just sådana skjutvapen som ansökan avser. Kravet på behov bör framgå av lag. Prop. 2025/26:141

Behov av startvapen för hundträning

Endast ett bevakningsföretag som har behov av startvapen för hundträning bör få beviljas tillstånd att inneha startvapen för det ändamålet. Ett sådant behov bör i allmänhet anses föreligga om företaget utför bevakning med hund och behovet inte kan tillgodoses med befintligt vapeninnehav. Kravet på behov bör framgå av lag.

7.3.5 Tydligare krav för innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen

Regeringens förslag

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen för utbildningsändamål, om företaget för det ändamålet har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska inte få beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen för utbildningsändamål.

De särskilda tillståndskraven för ett helautomatiskt vapen och ett enhandsvapen ska gälla också en låda och en stomme som är avsedd för ett sådant vapen.

Vissa mindre farliga typer av helautomatiska vapen och enhandsvapen ska undantas från de särskilda tillståndskraven, liksom lådor och stommar till sådana mindre farliga vapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Försvarets materielverk tillstyrker förslaget. *Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd* tillstyrker huvudsakligen förslaget, men menar att ett bevakningsföretag ska kunna ges tillstånd att inneha helautomatiska vapen för utbildningsändamål. *Polismyndigheten* lyfter att det kan förtydligas att ett bevakningsföretags behov av att inneha enhandsvapen eller helautomatiska vapen måste styrkas.

Skälen för regeringens förslag

Kravet på synnerliga skäl ska tas bort

Enligt 2 kap. 6 § vapenlagen får tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen ges endast om det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl gäller för alla aktörer och alltså även för auktoriserade bevakningsföretag.

I avsnitt 6.3.1 behandlas kravet på synnerliga skäl såvitt avser enskilda personer. Beskrivningen av begreppets innebörd har viss betydelse för hur kravet på synnerliga skäl ska tolkas även beträffande andra aktörer. Det kan dock konstateras att förarbetsuttalanden och praxis i första hand tar sikte på just enskilda personer. När kravet på synnerliga skäl först infördes 1934 var det endast enskilda personer som kunde meddelas tillstånd att inneha skjutvapen. Möjligheten för bevakningsföretag att inneha skjutvapen infördes i 1973 års vapenlag utan att kraven för att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen berördes (se prop. 1977/78:158 s. 13–15).

För att ett bevakningsföretag ska få tillstånd att inneha skjutvapen för utlåning till sina väktare krävs rent allmänt att företaget kan visa att det på grund av sina uppdrags art och karaktär har ett tvingande behov av att inneha sådana vapen. Med andra ord är det ett behov som inte rimligen kan tillgodoses på annat sätt. Några särskilda krav för att få inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen uppställs därutöver inte.

Enligt nuvarande ordning har kravet på synnerliga skäl alltså ingen praktisk betydelse när ett auktoriserat bevakningsföretag ansöker om tillstånd att inneha skjutvapen. Den omständighet att regeringen nu föreslår att ett bevakningsföretag ska kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för nya ändamål, till exempel för utbildningsändamål, bör inte heller leda till att kravet på synnerliga skäl skulle få en praktisk betydelse. Mot denna bakgrund bör kravet tas bort för auktoriserade bevakningsföretag.

Inga särskilda krav vid innehav för utlåning till bevakningspersonal

I avsnitt 7.3.4 föreslås att det i vapenlagen ska föreskrivas ett särskilt krav på behov när ett auktoriserat bevakningsföretag ansöker om tillstånd att inneha skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal som getts tillstånd att som lån inneha ett sådant vapen. Tillstånd ska enligt förslaget få ges endast om företaget för bevakningsuppdrag har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Det saknas skäl att därutöver uppställa några särskilda krav för att bevakningsföretag ska få inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen för utlåning till bevakningspersonal för bevakningsuppdrag.

Innehav för utbildning

I avsnitt 7.3.3 föreslås att bevakningsföretag ska få tillstånd att inneha skjutvapen även för utbildningsändamål, under förutsättning att företaget har behov av det. I dag kan föreståndaren för ett bevakningsföretag meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildning av väktare, som ett udda skjutningsändamål.

Kärnan i kravet på synnerliga skäl när helautomatiska vapen och enhandsvapen ska innehas för udda skjutningsändamål är, förutom att vapnet ska användas för ett klart legitimt ändamål, att sökanden har ett behov av vapnet som inte rimligen kan tillgodoses på något annat sätt. Det framstår som rimligt att uppställa samma kvalificerade krav på behov för att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få inneha enhandsvapen för utbildningsändamål.

När det gäller helautomatiska vapen är det utredningens bedömning att bevakningspersonal i princip inte får beväpnas med helautomatiska vapen

och att utbildningsbehovet beträffande sådana vapen därför är begränsat. Utredningens slutsats är därför att i de sällsynta fall där det finns behov av utbildning med helautomatiska vapen kan innehavstillstånd sökas av en enskild befattningshavare hos bevakningsföretaget. *Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd (BYA)* anför dock att behovet av utbildning i hantering av förstärkningsvapen är större än vad utredningen ger uttryck för som ett resultat av att skyddsnivån på många av landets skyddsobjekt har höjts. Det är därför nödvändigt att bevakningsföretag även fortsättningsvis ska kunna beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen för utbildningsändamål.

Regeringen konstaterar att det av BYAs resonemang inte framgår varför den möjlighet som utredningen presenterar, nämligen att en enskild befattningshavare hos bevakningsföretag kan söka innehavstillstånd om behov av utbildning i helautomatiska vapen uppstår, är otillräcklig. Med hänsyn till detta instämmer regeringen i utredningens bedömning att helautomatiska vapen inte bör få innehas för utbildningsändamål.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha enhandsvapen för utbildningsändamål endast om företaget för det ändamålet har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Helautomatiska vapen ska inte få innehas för utbildningsändamål.

Lådor och stommar ska jämföras med kompletta vapen

I avsnitt 6.3.3 föreslår regeringen beträffande enskilda personer att de särskilda tillståndskraven för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen ska gälla också lådor och stommar till sådana vapen. Bakgrunden till förslagen är den ökade förekomsten av s.k. modulvapen och behovet att motverka att de skärpta tillståndskraven för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen kringgås. Samma omständigheter gör sig gällande också i förhållande till bevakningsföretag. Även för bevakningsföretag bör alltså gälla att de skärpta kraven för tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen bör gälla också lådor och stommar som är avsedda för sådana vapen.

De skärpta tillståndskraven ska inte gälla mindre farliga vapentyper

I avsnitt 6.3.4 föreslår regeringen att start- och signalvapen även i fortsättningen bör undantas från de skärpta tillståndskrav som gäller för att en enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen. Regeringen föreslår vidare att det ska förtydligas att endast sådana vapen som tillverkats som start- och signalvapen omfattas av undantaget. Därutöver föreslås att undantaget ska utvidgas så att det omfattar också sådana effektbegränsade vapen som den som fyllt 18 år får inneha utan tillstånd. Samma omständigheter gör sig gällande även i förhållande till bevakningsföretag. De föreslagna undantagen bör alltså gälla också i förhållande till de särskilda krav som gäller för att ett bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen.

7.4 Vapenhanterare

7.4.1 Möjlighet att utse vapenhanterare införs

Regeringens förslag

Den kontrollansvariga ska få ge en enskild person i uppdrag att inom ramen för verksamheten självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för organisationens räkning.

En person som ges ett sådant uppdrag ska benämnas vapenhanterare.

Ett uppdrag som vapenhanterare ska inte få avse förvaring.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag*En tydligare reglering behövs*

I föregående avsnitt föreslår regeringen vem som ska ha kontrollansvaret för organisationers skjutvapen m.m. (se avsnitt 7.1.2, 7.2.2 och 7.3.2). I praktiken förekommer det att även andra personer än de kontrollansvariga hanterar föremålen för innehavarens räkning, exempelvis i samband med transport.

Några särskilda regler som klargör vad som gäller i fråga om sådan självständig befattning med skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin finns dock inte (jfr 5 kap. 1 § vapenlagen och 17 kap. 1 § vapenförordningen). Frågan berördes inte heller i samband med att det uttryckliga kravet att hålla skjutvapen och ammunition under uppsikt infördes i 1973 års vapenlag (prop. 1990/91:130) eller när bestämmelserna fördes över till vapenlagen (se prop. 1995/96:52).

Praktiska hänsyn talar dock för att de kontrollansvariga måste anses ha möjlighet att ge andra personer i uppdrag att självständigt hantera skjutvapen m.m. för organisationens räkning. Vissa av Polismyndighetens föreskrifter – bland annat föreskrifterna om förvaring hos föreningsfunktionär – ger stöd för en sådan tolkning. Gällande rätt får alltså förstås som att den kontrollansvariga får ge en annan person i uppdrag att självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för organisationens räkning. Hur stort utrymme för delegation är och vad som krävs för sådan får dock anses oklart.

Att det av dagens reglering inte klart framgår vem som får hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för en organisations räkning är olämpligt för såväl Polismyndighetens tillsynsverksamhet som för vapeninnehavarna. Detta gäller särskilt i ljuset av de straffrättsliga bestämmelserna i vapenlagen, som bland annat innebär att den som innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det kan dömas för vapenbrott. Det bör därför i den nya lagen klargöras att styrelsen för en skytte-

sammanslutning och vapenförståndaren för ett museum eller ett auktoriserat bevakningsföretag får ge fysiska personer i uppdrag att inom ramen för verksamheten självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för organisationens räkning.

Bestämmelsen bör endast reglera organisationernas möjlighet att utse vapenhanterare. Organisationerna bör sedan själva ha friheten att utse de vapenhanterare de bedömer sig behöva utifrån den verksamhet som bedrivs.

Uppdrag till vapenhanterare

En fysisk person bör alltså kunna ges i uppdrag att inneha och hantera en organisations tillståndspliktiga föremål utan att den kontrollansvariga är närvarande. Ett uppdrag som vapenhanterare bör kunna avse exempelvis vapenvård, transport och hantering av skjutvapen i samband med utlåning till målskyttar eller bevakningspersonal. Den som ges ett sådant uppdrag bör i den nya lagen benämnas vapenhanterare.

Vapenhanteraren får anses skyldig att hantera föremålen i enlighet med vapenregleringens bestämmelser för vapeninnehavare. Några särskilda bestämmelser om detta behövs inte.

Vad som kan ses som ett uppdrag för organisationens räkning måste bedömas utifrån det ändamål för vilket organisationen har tillstånd att inneha aktuellt föremål. Exempelvis bör en skyttesammanslutning kunna ge någon i uppdrag att vara skytteinstruktör, eftersom utbildning kan anses innefattas under den skytteverksamhet en sammanslutning bedriver. Ett museum bör däremot inte kunna ge en vapenhanterare ett sådant uppdrag, eftersom ett museum enbart kan inneha skjutvapen för samlingarna. När ett bevakningsföretag innehar skjutvapen för utlåning till väktare kan företaget inte ge en väktare i uppdrag att såsom vapenhanterare inneha skjutvapnet vid bevakningsuppdrag, eftersom det för sådant innehav krävs bevakningslånetillstånd (3 kap. 7 § vapenlagen).

Ett uppdrag som vapenhanterare bör inte få avse förvaring, förutom sådan tillfällig förvaring som är nödvändig i samband med att vapnet används eller transporteras. Detta hänger samman med att förvaring aktualiserar andra överväganden än bedömningen av om den hos vilken förvaringen ska ske är lämplig att självständigt hantera föremålen. Frågor om förvaring hanteras i avsnitt 11.

Ovanstående förslag om vapenhanterare är inte avsedda att förändra organisationernas möjlighet att ge uppdrag till utomstående, till exempel befodringsföretag och vapenreparatörer (jfr 4 kap. 3 § och 5 kap. 4 § vapenlagen).

Regeringens förslag

Ett uppdrag som vapenhanterare ska förutsätta att personen antingen har eget innehavstillstånd eller godkänns som vapenhanterare av Polismyndigheten.

Polismyndighetens godkännande ska förutsätta att personen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget.

Godkännandet ska återkallas om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Ett uppdrag som vapenhanterare ska få ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

Om uppdraget som vapenhanterare upphör ska det anmälas till Polismyndigheten.

Om godkännandet återkallas ska godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Svenska dynamiska sportskytteförbundet avstyrker förslaget eftersom det innebär att en styrelseledamot som inte själv har innehavstillstånd för samtliga av föreningens vapentyper är förhindrad att hantera dessa vapen. Övriga remissinstanser uttalar sig inte särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag

En vapenhanterare ska ha lämplighetsprövats av Polismyndigheten

Vapenregleringen genomsyras av principen att endast den som är lämplig att självständigt handha skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål ska få göra det. Kraven för att en skyttesammanslutning, en museihuvudman eller ett bevakningsföretag ska få inneha skjutvapen är högt ställda. Detta talar för att de aktuella organisationerna inte ger olämpliga personer i uppdrag att självständigt hantera skjutvapen för organisationens räkning. Samtidigt är det problematiskt att organisationerna inte själva har möjlighet till kontroll mot bland annat belastningsregistret eller misstankeregistret, något som i andra sammanhang är en förutsättning för att få hantera skjutvapen. Som ett exempel kan nämnas att utlåning av skjutvapen utan uppsikt i allmänhet förutsätter att låntagaren har lämplighetsprövats av Polismyndigheten (3 kap. 1, 1 a och 7 §§ vapenlagen). Mot denna bakgrund anser regeringen att personer som ges i uppdrag att självständigt hantera skjutvapen eller andra tillståndspliktiga föremål för en organisations räkning bör ha lämplighetsprövats av Polismyndigheten. Regeringen instämmer i *Lagrådets* uppfattning att den aktuella bestämmelsen bör utformas så att det tydligt framgår att med godkännande avses Polismyndighetens prövning av om en person är lämplig för uppdraget.

Regeringen anser att motsvarande förtydligande bör göras även i andra bestämmelser som reglerar krav på att någon ska vara godkänd av Polismyndigheten.

Prövningen bör i första hand ta sikte på personens lämplighet i fråga om laglydnad. Även andra omständigheter kan dock vara relevanta. I den nya lagen bör det föreskrivas att endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget bör få godkännas som vapenhanterare. Polismyndighetens prövning bör dock inte omfatta personens kunskaper och färdigheter. Som regeringen återkommer till nedan föreslås dessa omständigheter i stället vara något som uppdragsgivaren ska beakta i sin bedömning av vem som kan utses till vapenhanterare.

Den som har eget innehavstillstånd för skjutvapen har redan lämplighetsprövats av Polismyndigheten i fråga om laglydnad. Denna lämplighetsprövning bör vara tillräcklig för att kunna utses som vapenhanterare. Det bör inte krävas att den prövning som tidigare har gjorts avser samma hantering som uppdraget avser. Med andra ord krävs inte att personen har rätt att inneha skjutvapen av samma typ som uppdraget avser. Som regeringen uppfattar *Svenska dynamiska sportskytteförbundets* synpunkt är det just en sådan ordning som förbundet förespråkar. Det bör dock gälla att ett uppdrag som vapenhanterare enbart får avse egendom av det slag som innehavstillståndet avser. Exempelvis bör den som endast har tillstånd att inneha ammunition enbart få ges i uppdrag att hantera sådan egendom.

En vapenhanterare ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter

I den mån organisationer i dag tillåter självständig befattningsmed organisationens skjutvapen sker bedömningen av vem som bör ges ett sådant uppdrag formellt. Det har inte framkommit att det skulle vara vanligt förekommande att organisationer ger sådana uppdrag till personer som saknar tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

När regeringen nu föreslår en ordning med vapenhanterare bör det i den nya lagen framgå att endast den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget får ges ett uppdrag som vapenhanterare.

Vid bedömningen bör organisationen, genom den kontrollansvariga, utgå från sina egna erfarenheter av den aktuella personen samt formella meriter, om sådana är relevanta. Vilka kunskaper och färdigheter som bör krävas hänger samman med uppdragets natur. Exempelvis bör lägre krav ställas för att någon ska få transportera ett skjutvapen än för att personen ska få ges i uppdrag att vara skytteinstruktör. I det förra fallet bör det ofta vara tillräckligt att personen är bekant med vapenregleringens föreskrifter om transport. För uppdrag som avser skjutning bör däremot krävas att personen har sådana kunskaper och färdigheter som motsvarar vad som krävs för tillstånd att inneha eller låna vapnet. Detta innebär dock inte att personen måste leva upp till de formella krav som gäller för sådant tillstånd.

Den som ger någon ett uppdrag som vapenhanterare måste ha ett fullgott underlag för sin bedömning. När det gäller bedömningen av personer som har eget innehavstillstånd behöver uppdragsgivaren veta att personen har innehavstillstånd. En kontroll av personens tillståndsbevis måste därför ske i samband med att uppdraget ges. Om uppdraget varar över längre tid bör tillståndsbeviset kontrolleras regelbundet. Det är givet att sådana

Prop. 2025/26:141 kontroller måste göras och det behövs därför inga uttryckliga föreskrifter om det.

Om uppdraget ges till någon som saknar erforderliga kunskaper och färdigheter eller om allvarliga brister finns i kontrollen av erforderligt innehavstillstånd bör återkallelse av tillståndshavarens innehavstillstånd kunna aktualiseras. Några särskilda bestämmelser om detta behövs dock inte.

Återkallelse av godkännande

Polismyndighetens godkännande av vapenhanterare bör kunna återkallas om förutsättningarna för det inte längre finns. Det innebär att återkallelse bör ske om vapenhanteraren inte längre är lämplig för uppdraget.

Återkallelse bör också ske bland annat om det inte längre finns något uppdrag, oavsett om uppdraget har upphört på organisationens eller vapenhanterarens initiativ. För att Polismyndigheten ska veta när en godkänd vapenhanterares uppdrag har upphört krävs att den kontrollansvariga anmäler detta. Anmälan bör ske så snart som möjligt. Underlåtenhet att anmäla bör i vissa fall kunna leda till återkallelse av organisationens innehavstillstånd. Som exempel kan nämnas när underlåtenheten medfört en risk för att vapenhanteraren får otillåten åtkomst till skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin.

Om godkännandet återkallas bör godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten för att minimera risken för missbruk. I avsnitt 7.4.3 föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få föreskriva om undantag från denna skyldighet, vilket kan aktualiseras om det i framtiden införs elektroniska godkännandebevis.

7.4.3 Bemyndigande om intyg för vapenhanterare och om vissa andra bevis

Regeringens förslag

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på att intyg om uppdrag som vapenhanterare ska lämnas eller visas upp.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på att bevis om tillstånd eller godkännande ska medföras, visas upp eller lämnas till Polismyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om undantag från krav på att lämna eller omhänderta bevis eller annan motsvarande handling.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inget bemyndigande om föreskrifter om undantag från krav på att lämna eller omhänderta bevis eller annan motsvarande handling.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Enligt nuvarande ordning gäller inga formkrav när någon ges uppdrag att självständigt hantera skjutvapen för en skyttesammanslutnings, en museihuvudmans eller ett bevakningsföretags räkning. För att det ska vara möjligt att föreskriva om krav på att den som utser en vapenhanterare ska utfärda ett intyg om uppdraget och krav på att vapenhanteraren ska kunna visa upp ett sådant intyg, till exempel vid transport av vapen, bör ett bemyndigande om detta tas in i den nya lagen.

I vapenförordningen finns bestämmelser som innebär krav för enskilda att i vissa situationer föra med sig tillståndsbevis eller ge in ett sådant till Polismyndigheten. För att det ska vara möjligt att föreskriva om krav på att bevis om tillstånd ska medföras, visas upp eller lämnas till Polismyndigheten bör ett bemyndigande om detta tas in i den nya lagen. Det europeiska skjutvapenpasset bör ses som ett bevis om tillstånd vid tillämpningen av bemyndigandet. Bemyndigandet bör även omfatta andra typer av bevis, såsom bevis om godkännande av vapenhanterare, vapenföreståndare och föreståndare för en organisation med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd.

I den nya lagen föreslås att auktorisationsbevis och godkännandebevis ska lämnas till Polismyndigheten vid återkallelse (se avsnitt 7.1.5, 7.2.2, 7.3.2 och 7.4.2). Det kan i framtiden bli aktuellt med elektroniska bevis och det bör därför finnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva om undantag från denna skyldighet. Detsamma bör gälla skyldigheten att lämna eller omhänderta andra bevis eller motsvarande handlingar som har meddelats med stöd av den nya lagen. Ett bemyndigande om detta bör tas in i den nya lagen.

Regeringens förslag

Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen som ska förvärvas ska betecknas förvärvstillstånd. När överlåtelsen skett och vapnet överlämnats till förvärvaren ska förvärvstillståndet övergå till att vara ett innehavstillstånd. Överlåtarens innehavstillstånd ska upphöra att gälla vid samma tidpunkt.

Ett förvärvstillstånd ska upphöra att gälla om inte förvärvet görs och vapnet lämnas ut till förvärvaren inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som bestäms i samband med beslutet.

Om ett tillstånd att inneha ett skjutvapen är ett förvärvstillstånd ska detta framgå av vapeninnehavarregistret. Om tillståndet avser ett visst skjutvapen ska det framgå av vapenregistret att vapnet är under överlåtelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla överlåtelser samt anmäla att förvärv av skjutvapen inte skett inom föreskriven tid.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att överlåtarens innehavstillstånd ska upphöra att gälla vid samma tidpunkt, om inte annat föreskrivs. Utredningens förslag har också en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Svenska Jägareförbundet* pekar på att nya arbetsuppgifter för tillståndsmyndigheten bör följas upp av en ökning av resurser och kompetens så att detta inte leder till ökade handläggningstider.

Skälen för regeringens förslag

Det nuvarande regelverket behöver tydliggöras

Skjutvapen får endast överlåtas till den som har rätt eller tillstånd att inneha vapnet. Den som vill förvärva ett bestämt vapen måste alltså, om han eller hon inte är en vapenhandlare, först beviljas tillstånd att inneha vapnet och även få ett tillståndsbevis att visa upp för överlåtaren (jfr 12 kap. 1 § vapenförordningen). Eftersom vapeninnehavarregistret ska innehålla uppgift om alla som meddelats tillstånd att inneha ett skjutvapen, registrerar Polismyndigheten den nya innehavaren när dennes innehavstillstånd beviljats (1 a kap. 7 § vapenlagen). Samtidigt avregistreras i förekommande fall överlåtarens innehavstillstånd. I registren ser det alltså ut som att överlåtelsen har skett och att överlåtaren inte längre innehar vapnet. Även om förvärvet förmodligen oftast sker kort efter det att tillståndet meddelats kan det dröja en tid innan vapnet överlämnas från överlåtaren

till förvärvaren. Under denna tid återspeglar vapeninnehavarregistret inte vem som innehar vapnet. Därutöver är det för närvarande otydligt när en överlåtares innehavstillstånd upphör att gälla.

Utifrån ändamålen med vapenregleringen är det av stor vikt att det framgår vem som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst skjutvapen och även vem som faktiskt innehar och därmed ansvarar för vapnet. Enligt regeringen behövs det en tydligare reglering i fråga om överlåtelser. Regleringen bör bl.a. innebära att det av vapenregistret går att utläsa vem av överlåtare och förvärvare som innehar vapnet och att det klart framgår när överlåtarens innehavstillstånd upphör att gälla. För att uppnå detta bör regleringen innebära att det är möjligt att följa när ett skjutvapen överlämnas från överlåtare till förvärvare. Vapenregistren bör korrekt återspegla vem som faktiskt innehar ett vapen.

Tillstånden ska även i fortsättningen vara villkorade av att förvärvet sker inom sex månader

Om ett tillstånd att inneha ett skjutvapen meddelas någon som ska förvärva ett sådant vapen, gäller tillståndet under förutsättning att förvärvet görs inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som Polismyndigheten bestämmer (2 kap. 7 § vapenlagen). Om förvärvet inte görs före utgången av denna tid ska tillståndshavaren inom en månad anmäla detta till Polismyndigheten och även återlämna tillståndsbeviset (3 kap. 5 § vapenförordningen).

Utredningen bedömer att sexmånadersfristen är ändamålsenlig. Regeringen delar den bedömningen. För att undvika osäkerhet anser regeringen att det i den nya lagen bör förtydligas att fristen inte bara innebär ett krav på ett överlåtelseavtal utan även på att vapnet faktiskt lämnas ut till förvärvaren.

Tillstånd att inneha ett vapen som ska förvärvas ska benämnas förvärvstillstånd

Enligt regeringen är det viktigt att det under tiden fram till dess att förvärvet sker tid inte råder någon osäkerhet om vem som faktiskt innehar och ansvarar för vapnet. Vapenregistret ska återspegla de verkliga förhållandena.

Regeringen anser det, i stället för att införa ett särskilt sorts tillstånd, är lämpligt att det införs en särskild benämning på innehavstillstånd som ges till någon som ska förvärva ett vapen. Denna särskilda benämning ska framgå på den tilltänkta förvärvarens tillståndsbevis och i vapenregistren. När förvärvet skett ska registreringen ändras för att återspegla att förvärvaren är innehavare till vapnet och ett slutligt tillståndsbevis utfärdas. En sådan ordning motsvarar i praktiken det som redan gäller vid s.k. inköpstillstånd.

Regeringen anser med hänsyn till det anförda att den som ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen som ska förvärvas meddelas ett innehavstillstånd som betecknas förvärvstillstånd. Detta tillstånd ska, på samma sätt som hittills, vara villkorat av att förvärvet sker inom den lagstadgade sexmånadersfristen. Förvärvstillståndet ska övergå till att betecknas innehavstillstånd när förvärvet skett. Det är alltså inte fråga om två olika tillståndsförfaranden eller tillstånd, utan enbart om att det av till-

Prop. 2025/26:141 ståndsbevis och register ska framgå att den som fått tillståndet ännu inte förvärvat vapnet. Detta motsvarar i princip det som redan gäller när någon ansöker om innehavstillstånd avseende ett icke bestämt skjutvapen, dvs. inköpstillstånd. Den nya benämningen bör användas generellt, dvs. både när tillståndet avser ett individualiserat vapen och ett vapen av viss typ, fabrikat, modell och kaliber. Benämningen inköpstillstånd bör alltså inte längre förekomma.

Det är viktigt att den föreslagna ändringen inte leder till negativa konsekvenser för tillståndshavarna. De rättigheter som är knutna till ett innehavstillstånd avseende ett visst vapen, såsom att köpa ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som passar till vapnet (jfr 2 kap. 8 § första och andra stycket vapenlagen) eller att låna ett vapen av samma typ (3 kap. 1 a § andra stycket vapenlagen) bör därför gälla även den som har ett förvärvstillstånd – förutsatt att det är fråga om ett visst bestämt vapen. Eftersom förvärvstillståndet är villkorat av att förvärvet blir av inom sex månader kommer rätten att inneha t.ex. vapenmagasin till vapnet att upphöra samtidigt som förvärvstillståndet, om något förvärv inte blir av. I ett sådant fall blir inte de nya bestämmelserna om rätt att under viss tid behålla ett vapenmagasin (eller ljuddämpare enligt regeringens förslag i avsnitt 9.2) tillämpliga, eftersom de enligt sin ordalydelse handlar om situationer där personen har innehaft vapnet i fråga. Regeringen bedömer att detta är en lämplig ordning.

Överlåtarens innehavstillstånd ska upphöra när skjutvapnet har lämnats ut till förvärvaren

Det saknas för närvarande regler om när en överlåtarens innehavstillstånd upphör att gälla. Regeringen föreslår därför att överlåtarens innehavstillstånd ska upphöra att gälla när skjutvapnet lämnats ut. Utredningen föreslår att överlåtarens innehavstillstånd ska upphöra att gälla vid den tidpunkten om inte annat föreskrivs, men regeringen anser att det saknas behov av att något sådant tillägg. Vid samma tidpunkt bör förvärvarens förvärvstillstånd övergå till ett innehavstillstånd. I de fall då ett skjutvapen skickas till förvärvaren innebär det anförda att förvärvaren betraktas som innehavare av vapnet under det att vapnet förmedlas till honom eller henne.

Registerfrågor

Regeringens förslag ovan innebär att överlåtaren ska vara registrerad i vapeninnehavarregistret till dess att överlåtarens tillstånd eller rätt att inneha skjutvapnet upphör att gälla, dvs. tills vapnet lämnats ut. Den som fått ett förvärvstillstånd ska vara antecknad i vapeninnehavarregistret på ett sådant sätt att det framgår att det är fråga om ett förvärvstillstånd. När förvärvet skett ska registret visa detta, så att det framgår att förvärvaren nu innehar skjutvapnet. Det bör i vapenregistret även framgå att vapnet är under överlåtelse. En regel om detta bör tas in i den nya lagen.

Ingen särskild reglering för ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin innehas vanligen utan särskilt tillstånd och med stöd av rätten att inneha sådan egendom som passar till skjutvapen man lagligen innehar (2 kap. 8 § första och andra stycket

vapenlagen). I vissa fall kan dock särskilt tillstånd till innehav av egendomen ges (2 kap. 8 § tredje stycket vapenlagen och 2 kap. 8 § vapenförordningen). Ett sådant tillstånd avser inte ett individualiserat föremål utan en rätt att inneha en viss mängd av egendom av ett visst slag. Av detta följer att det inte finns något behov av en skyldighet att anmäla överlåtelse av sådan egendom. Eftersom tillståndet inte är individualiserat till ett visst specifikt föremål bör tillståndet inte heller upphöra till följd av att ett föremål som omfattas av tillståndet överläts.

Överlåtelseanmälan

Förslaget om att överlåtarens tillstånd ska upphöra när vapnet lämnats till förvärvaren och att förvärvstillståndet vid denna tidpunkt ska övergå till att betecknas som innehavstillstånd förutsätter att Polismyndigheten får kännedom om när detta sker. En sådan ordning är dessutom en förutsättning för att man ska veta vem som är ansvarig för vapnet i fråga.

Bestämmelser om anmälan kan meddelas på lägre författningsnivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla överlåtelse, och om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla att förvärv av skjutvapen inte har skett inom föreskriven tid. Sammantaget blir det fråga om ett något utökat åliggande för enskilda. Det ankommer på Polismyndigheten att underlätta för enskilda att enkelt göra anmälan och att möjliggöra en smidig digital anmälan.

Tillkännagivanden om licenshantering vid vapenbyte

Riksdagen har vid tre tillfällen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om licenshantering vid vapenbyte (bet. 2019/20:JuU33 punkt 14, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU30 punkt 9, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 7, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att processen med att ersätta ett vapen med ett annat enligt nuvarande ordning är onödigt tidskrävande. I stället för att behöva ansöka om licens för det nya vapnet och invänta polisens hantering i det ärendet borde det i de flesta fall vara möjligt att lämna in det vapen som ska bytas ut och samtidigt hämta ut det nya vapnet och i samband med det skicka in nödvändiga uppgifter till Polismyndigheten för licensbyte (bet. 2019/20:JuU33 s. 36 och 37, bet. 2020/21:JuU30 s. 31 och bet. 2021/22:JuU28 s. 27 och 28). Av kommittédirektiven Genomförande av ändringarna i EU:s vapendirektiv och en översyn av vapenlagstiftningen (dir. 2022:40) framgår att utredningen bland annat kunde överväga om processen vid vapenbyte kan förenklas. Utredningen övervägde frågan men lämnade inte något sådant förslag. Mot denna bakgrund anser regeringen att det i nuläget inte finns tillräcklig anledning att vidta de lagstiftningsåtgärder som följer av tillkännagivandena och att tillkännagivandena därmed är slutbehandlade.

9 Vissa frågor om ljuddämpare, vapenmagasin och ammunition

9.1 Innehav av magasin vid vapenbyte

Regeringens förslag

Den tid under vilken en innehavare av ett vapenmagasin ska få behålla magasinet efter en överlåtelse av det vapen som magasinet passar till ska förlängas från tre till sex månader. Om överlåtaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinet eller en ljuddämpare ska överlåtaren utan särskilt tillstånd fortsatt få inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen till dess ansökan prövats slutligt eller, om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit från det att beslutet fått laga kraft.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Naturvårdsverket och *Jägarnas riksförbund* tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser uttalar sig inte särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Tidsfristen för innehav av vapenmagasin vid byte förlängs från tre till sex månader

Genom ändringar som trädde i kraft den 1 juli 2023 infördes en innehavsreglering för vissa vapenmagasin. Regleringen omfattar sådana löstagbara vapenmagasin för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning som kan innehålla fler än 20 patroner eller fler än 10 patroner, om magasinet kan sättas in i ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 cm eller vars totala längd överstiger 60 cm, s.k. tillståndspliktiga vapenmagasin (1 kap. 7 a § vapenlagen). Regleringen innebär att det krävs tillstånd för innehav av sådana vapenmagasin. Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning eller samling får dock utan särskilt tillstånd inneha magasin som passar till vapnet. I andra fall får tillstånd att inneha vapenmagasin meddelas om det skäligen kan antas att magasinet inte kommer att missbrukas. (2 kap. 8 § vapenlagen). Övriga vapenmagasin får innehas utan tillstånd. Den som utan särskilt tillstånd innehar tillståndspliktiga vapenmagasin och som överlåter det vapen som magasinen passar till, får utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha magasinen till det överlåtna vapnet under tre månader från dagen då vapnet lämnas ut till förvärvaren. Om innehavaren inom samma tid ansöker om tillstånd att inneha magasinen eller ett nytt vapen som magasinen passar till, får innehavaren fortsätta att inneha magasinen till dess att ansökan har prövats slutligt (2 kap. 8 a § vapenlagen).

Tidsfristen bör vara så lång att innehavaren har rimlig tid på sig att antingen göra sig av med vapenmagasinen eller att söka tillstånd för ett nytt vapen som vapenmagasinen passar till. Som utredningen konstaterar kan tre månader i vissa fall vara för kort tid för att hitta en köpare om magasininnehavaren vill sälja vapenmagasinen. Det är inte heller säkert att en innehavare som i stället funderar på att köpa ett nytt vapen inom denna tid hinner bestämma sig för vilket vapen innehavaren vill ersätta det sålda vapnet med.

Det finns även anledning att beakta sambandet mellan den nu aktuella bestämmelsen och bestämmelserna om förvärv av skjutvapen. Regeringen föreslår i avsnitt 8 att ett förvärvstillstånd ska gälla under förutsättning att förvärvet görs och vapnet lämnas ut till förvärvaren inom sex månader från dagen för tillståndet. Tillståndshavaren får med stöd av sitt tillstånd att inneha ett visst vapen förvärva vapenmagasin, ljuddämpare och ammunition till vapnet (2 kap. 8 § första och andra styckena). Den som har fått innehavstillstånd till ett visst vapen har alltså möjlighet att anskaffa bl.a. vapenmagasin upp till sex månader innan vapnet faktiskt förvärvas. Det är svårt att motivera att den som har gjort sig av med ett skjutvapen ska ha kortare tid på sig att avyttra ett vapenmagasin eller att söka tillstånd för ett nytt vapen än en tillståndshavare har på sig att förvärva ett tillståndsgivet vapen som passar med magasinet.

En förlängning av fristen till sex månader kan innebära att fristen i praktiken blir längre än ett år. Orsaken är att bestämmelsen i 2 kap. 8 a § vapenlagen inte kräver att ett nytt vapen som vapenmagasinet passar till förvärvas inom tidsfristen, utan endast att ett tillstånd till att inneha ett sådant vapen (eller om särskilt magasintillstånd) söks. Den som fått ett tillstånd att förvärva ett skjutvapen kan nämligen vänta ytterligare tid innan förvärvet faktiskt sker (se avsnitt 8). Enligt regeringen kan det emellertid inte förväntas bli vanligt förekommande och det bör därför inte hindra en förlängning av fristen till sex månader. Däremot talar de anförda skälen mot att tiden bestäms ännu längre än så. Fristen bör alltså förlängas till sex månader.

Regeringen föreslår i avsnitt 9.2 att det ska införas en rätt att under en viss tid behålla även ljuddämpare efter en överlåtelse av det vapen som ljuddämparen passar till. Eftersom regleringen i fråga om ljuddämpare och tillståndspliktiga vapenmagasin numera till stor del är likalydande, bör reglerna korrelera även när det gäller tidsfristens längd.

Innehavaren ska kunna invänta prövningen i högsta instans

En innehavare som överläter ett vapen och därefter ansöker om tillstånd att inneha magasinen eller ett nytt vapen som magasinen passar till, får fortsätta att inneha magasinen till dess att ansökan har prövats slutligt, dvs. till dess att avgörandet har fått laga kraft. Om högsta instans avslår en ansökan om förnyat tillstånd eller beslutar om att inte meddela prövnings-tillstånd får avgörandet laga kraft omedelbart. Det innebär, såvitt avser bestämmelsen i 2 kap. 8 a § vapenlagen, att rätten att inneha ett tillståndspliktigt vapenmagasin upphör att gälla i samma stund som avgörandet meddelas. Om sökanden inväntar domstolens beslut innan sökanden gör sig av med magasinet riskerar sökanden att göra sig skyldig till brott mot vapenlagen (se 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen). Denna ordning är

Prop. 2025/26:141 otillfredsställande. Det gäller även med beaktande av att sådana fall enligt förarbetena ska betraktas som ringa och inte leda till ett straffrättsligt ingripande, om inte särskilda skäl föranleder det (se prop. 2022/23:102 s. 108). Det är inte rimligt att en vapeninnehavare, för att vara säker på att undgå straffansvar, ska behöva göra sig av med vapenmagasinen innan innehavaren vet om det sökta tillståndet beviljas. En sådan ordning underminerar syftet med möjligheten att behålla vapenmagasinen under den tid då ansökan prövas. Sökanden bör ges skäligt rådrum för att förhålla sig till avgörandet. Regeringen föreslår därför att det föreskrivs att rätten att inneha vapenmagasinen upphör att gälla tre veckor efter det att beslutet har fått laga kraft

9.2 Innehav av ljuddämpare vid vapenbyte

Regeringens förslag

Det ska införas en rätt, motsvarande den som gäller för ett vapenmagasin, att under en viss tid efter en överlåtelse av ett skjutvapen behålla en ljuddämpare som passar till vapnet. Om innehavaren ansöker om tillstånd för ett nytt vapen som ljuddämparen passar till, ska det dock krävas att syftet med vapeninnehavet är skjutning för att innehavaren ska få behålla ljuddämparen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Naturvårdsverket och Jägarnas riksförbund tillstyrker förslaget. *Svenska Mångkampsförbundet, Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet, Sveriges Jordägareförbund och Sveriges Vapenägares Förbund* framför att tillståndsplikten för ljuddämpare bör avskaffas helt. Övriga remissinstanser har inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande bestämmelser om ljuddämpare

Till skillnad från vad som tidigare gällt är ljuddämpare numera inte jämställda med skjutvapen i vapenlagens mening. I stället regleras innehav på i huvudsak samma sätt som innehav av ammunition. Det innebär att det krävs tillstånd för att någon ska ha rätt att inneha en ljuddämpare (2 kap. 1 § första stycket a vapenlagen). Kravet på tillstånd gäller dock inte för den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning. En sådan vapeninnehavare får nämligen även utan särskilt tillstånd inneha en ljuddämpare som passar till vapnet (2 kap. 8 § första stycket 2).

Ljuddämpare omfattas av den allmänna skyldigheten för innehavare av bl.a. skjutvapen att ta hand om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den (5 kap.

Det ska finnas en möjlighet att under en viss tid behålla ljuddämparen efter att skjutvapnet har avyttrats

Samma överväganden som ligger till grund för att en vapenägare som gör sig av med ett vapen under en viss tid ska ha rätt att behålla vapenmagasin som passerat till vapnet gör sig gällande även när det är fråga om ljuddämpare. Det är således rimligt att den som överlåter ett skjutvapen men inte ljuddämparen som passerat till vapnet under en viss tid har rätt att behålla ljuddämparen. En sådan rätt bör därför finnas i den nya lagen.

Bestämmelsen om rätt att behålla vapenmagasin är i huvudsak väl avvägd och lämplig även i fråga om ljuddämpare. Regleringen bör således bygga på att innehavaren från dagen då vapnet lämnades över till förvärvaren får en viss tid på sig att antingen avyttra ljuddämparen eller att ansöka om särskilt tillstånd att inneha ljuddämparen eller ett nytt vapen som ljuddämparen passerat till. En skillnad i förhållande till vapenmagasin är dock att endast tillstånd till innehav av skjutvapen för skjutning, och alltså inte för samling, medför en rätt att inneha ljuddämpare. Till följd av det bör det krävas att en ansökan avseende ett nytt vapen som ljuddämparen passerat till avser skjutning för att rätten att inneha ljuddämparen ska bestå medan ansökan behandlas.

I avsnitt 9.1 föreslås att tidsfristen för att behålla vapenmagasin efter en överlåtelse av vapnet magasinens passerat till bör sträckas ut från nuvarande tre månader till sex månader. Det är lämpligt att samma tidsfrist gäller för ljuddämpare och vapenmagasin, eftersom föremålen i övrigt är reglerade på i stort sett samma sätt. Med en sådan frist bör det i de flesta fall finnas tid för innehavaren att ansöka om tillstånd för ett nytt vapen som ljuddämparen passerat till eller att avyttra eller skrota ljuddämparen. Samtidigt innebär fristen inte en möjlighet för personer att under orimligt lång tid behålla ljuddämpare som passerat till vapen som man inte längre har kvar. En alltför lång frist bör undvikas främst eftersom ljuddämpare kan vara åtråvärda i kriminella kretsar (jfr prop. 2021/22:46 s. 21). Även med beaktande av att det till skillnad från vad som gäller vapenmagasin finns krav i fråga om förvaring och transport (se 5 kap. 1 och 2 §§ vapenlagen) framstår sex månader som en väl avvägd frist.

Regleringen bör vidare göra det möjligt för innehavaren att inte bara invänta ett lagakraftvunnet avgörande i tillståndsfrågan utan också ha några veckor på sig att rätta sig efter ett avslagsbeslut. I fall där tillstånd sökts bör rätten därför bestå i ytterligare tre veckor efter det att ett avslagsbeslut har fått laga kraft.

Den som har tillstånd att inneha ett skjutvapen får i dag tillståndsfritt inneha en ljuddämpare som passerat till vapnet. Regleringen framstår som ändamålsenlig och det saknas enligt regeringens mening skäl att helt ta bort kravet på tillstånd för innehav av ljuddämpare.

Riksdagen har tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om att den som gör sig av med ett vapen bör ha rätt att behålla tillhörande ljuddämpare (bet. 2021/22:JuU11 punkt 2, rskr. 2021/22:148). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att om en vapenägare säljer sitt vapen utan tillhörande ljuddämpare

Prop. 2025/26:141 har säljaren ändå rätt att behålla ljuddämparen utan att begå ett brott samt att det bör införas en ordning som innebär att den som har eller har haft vapenlicens som inte har blivit återkallad ska ha rätt att behålla sina tidigare införskaffade ljuddämpare (bet. 2021/22:JuU11 s. 9 och 10). Regeringen konstaterar tidigare i detta avsnitt att det är rimligt att den som överlåter ett skjutvapen ska ha rätt att behålla en ljuddämpare som passar till vapnet under en viss tid. Regeringen föreslår att en sådan rätt bör införas i den nya vapenlagen. Genom förslaget anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

9.3 Vapenhandlares och vapenreparatörers innehav av ammunition

Regeringens förslag

Den som har tillstånd att bedriva handel med skjutvapen ska få inneha ammunition utan särskilt tillstånd.

Den som har rätt eller tillstånd att ta emot ett skjutvapen för reparation, översyn, ändring eller ombyggnad ska under den tid som han eller hon innehar vapnet för ett sådant ändamål även få inneha ammunition till vapnet utan särskilt tillstånd.

Det ska förtydligas att det inte gäller något krav på tillstånd enligt vapenlagen för att vapenhandlare ska få föra in ammunition och ljuddämpare i landet.

Skyldigheten för en vapenhandlare eller en vapenmäklare att underätta Polismyndigheten om misstänkta transaktioner med ammunition ska föras över till den nya lagen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslagen.

Skälen för regeringens förslag

Av 2 kap. 1 § vapenlagen följer att innehav av ammunition kräver tillstånd. Det saknas särskilda bestämmelser om vad som gäller för vapenhandlares innehav av ammunition. I förarbetena uttalas att en vapenhandlares skyldighet att söka tillstånd när det gäller ammunition som räknas till explosiva varor endast följer av lagen (2020:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och det är på detta sätt reglerna tillämpas (se prop. 2009/10:203 s. 39). I praktiken görs det därmed undantag som inte kan utläsas av vapenlagen. Motsvarande otydlighet fanns tidigare i fråga om ljuddämpare efter det att de inte längre skulle jämföras med skjutvapen. Det fanns nämligen ingen regel om vilken rätt vapenhandlare hade att inneha ljuddämpare. I samband med införandet av en bestämmelse som innebär att ett vapenhandlartillstånd ger rätt att inneha vapenmagasin

klargjordes därför i lagtexten att samma sak gäller beträffande ljuddämpare (2 kap. 10 d § vapenlagen, se prop. 2022/23:102 s. 53).

Intresset av att vapenregleringen blir så tydlig och lättillgänglig som möjligt talar för att lagtexten förtydligas så att det framgår att det inte krävs tillstånd enligt vapenlagen för att vapenhandlare ska kunna inneha ammunition. Mot detta kan invändas att den nuvarande regleringen har fungerat väl under ett stort antal år. I och med att såväl vapenmagasin som ljuddämpare numera regleras på i huvudsak samma sätt som ammunition ökar dock otydligheten om inte även vapenhandlares rätt att inneha ammunition regleras. Regeringen anser därför att ett förtydligande om vapenhandlares innehav av ammunition bör tas in i den nya lagen.

Det krävs enligt annan lagstiftning tillstånd för handel med de flesta sorters ammunition (se 16 § lagen om brandfarliga och explosiva varor). Ett förtydligande bör därför göras med innebörden att innehavet inte kräver tillstånd enligt vapenlagen.

I avsnitt 12.4 föreslås att den som tagit emot skjutvapen för bl.a. reparation och översyn ska ha rätt att provskjuta vapnet. Eftersom en sådan person inte kan anses inneha vapnet för skjutningsändamål är inte bestämmelsen i 2 kap. 8 § vapenlagen om rätt att inneha ammunition till innehavda vapen tillämplig. Det framstår dock som rimligt och ändamålsenligt att personen har möjlighet att utan särskilt tillstånd enligt vapenlagen inneha ammunition för provskjutning av vapnet. En föreskrift om det bör därför tas in i den nya lagen. Bestämmelsen kan lämpligen baseras på det som gäller vid lån av skjutvapen, dvs. att ammunitionen får innehas under tiden vapnet innehas (3 kap. 10 § vapenlagen). Det bör däremot inte finnas någon generell rätt att inneha ammunition som passar till alla de typer av vapen som reparatören kan komma att ta emot, eftersom detta skulle kunna medföra innehav av stora mängder ammunition.

I likhet med utredningen föreslår regeringen även att det uttryckligen ska anges i den nya lagen att införsel av ljuddämpare inte kräver tillstånd för vapenhandlare.

Vapenlagen innehåller regler om att en vapenhandlare eller vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten om misstänkta transaktioner med ammunition. Bestämmelsen bör föras över till den nya lagen.

9.4 Anpassningar av krigsmaterielregelverket

Regeringens förslag

I lagen om krigsmateriel ska det förtydligas att bemyndigandet att meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt avseende handel även ska omfatta ljuddämpare och vapenmagasin. Det ska också förtydligas att bemyndigandena till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om utförsel omfattar ljuddämpare.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslagen.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande ordning

Ljuddämpare, ammunition och löstagbara vapenmagasin utgör krigsmateriel (se bilagan till förordningen [1992:1303] om krigsmateriel).

Verksamhet som rör tillhandahållande av krigsmateriel kräver som huvudregel tillstånd (4 § lagen [1992:1300] om krigsmateriel). Med tillhandahållande avses i lagen försäljning, upplåtelse, utbudande mot vederlag, lån, gåva eller förmedling (2 §). Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet i fråga om sådan handel med skjutvapen eller yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som regleras i vapenlagen eller sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen om brandfarliga och explosiva varor. Sådana föreskrifter har meddelats i förordning (4 § förordningen om krigsmateriel). Där framgår att krav på tillstånd inte gäller för handel med handeldvapen eller delar till sådana vapen och inte heller för yrkesmässig förmedling av sådan egendom eller av ammunition till handeldvapen. Vidare framgår att tillstånd för sådan handel eller förmedling regleras i vapenlagen. Gränsdragningen mellan vapenregleringen och lagen om krigsmateriel är inte alltid självklar. Förenklat kan dock sägas att tillverkning regleras i lagen om krigsmateriel, civilt tillhandahållande av handeldvapen i huvudsak i vapenlagen och övrigt tillhandahållande i lagen om krigsmateriel. I vissa fall kan det även innebära att bolag, som bedriver olika typer av verksamhet avseende skjutvapen, t.ex. civil handel samt tillhandahållande av skjutvapen till statliga mottagare eller försvarsindustri, har separata tillstånd för respektive verksamhetsgren enligt respektive regelverk.

Vid all tillståndsprövning enligt lagen om krigsmateriel gäller att tillstånd får lämnas endast om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för tillståndet och det inte strider mot Sveriges internationella förpliktelser eller Sveriges utrikespolitik i övrigt (1 § andra stycket). Kravet innebär att tillståndsgivningen är mycket restriktiv.

Ljuddämpare

Före lättnaderna i tillståndsplikten avseende ljuddämpare räknades ljuddämpare till skjutvapen enligt vapenlagen. Det innebar att handel med ljuddämpare krävde tillstånd enligt vapenlagen. Numera krävs inte något sådant tillstånd, och det följer av 2 kap. 10 d § tredje stycket vapenlagen att ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ger rätt att inneha bl.a. ljuddämpare. När ljuddämpare var att anse som skjutvapen i vapenlagens mening ansågs det vara klart att ljuddämpare omfattades av undantaget från kravet på tillstånd enligt krigsmateriellagstiftningen. Någon avsikt att i samband med lättnaderna avseende tillstånd enligt vapenlagen införa en tillståndsplikt enligt krigsmateriellagstiftningen har inte förelegat. Emellertid gjordes inte några ändringar i krigsmaterielregelverket. Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har hittills tillämpat bestämmelserna på det sättet att tillstånd inte krävts, men har till utredningen

framfört att det är önskvärt att rättsläget förtydligas. I likhet med utredningen anser regeringen att bestämmelsen i 4 § lagen om krigsmateriel bör förtydligas så att det inte råder någon oklarhet om att bemyndigandet att meddela föreskrifter om undantag avseende handel omfattar även ljuddämpare.

Löstagbara vapenmagasin

Efter det att ändringarna för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv trädde i kraft den 1 juli 2023 omfattas vissa löstagbara vapenmagasin av tillståndsplikt enligt vapenlagen (se prop. 2022/23:102).

Löstagbara vapenmagasin jämföras inte med skjutvapen i vapenlagen och omfattas därför inte av bemyndigandet i 4 § lagen om krigsmateriel. Löstagbara vapenmagasin omfattas således inte heller av undantaget från tillståndsplikt enligt 4 § förordningen om krigsmateriel. Löstagbara vapenmagasin utgör enligt såväl vapenlagens som krigsmaterielregelverkets definitioner ett vapentillbehör och inte en vapendel.

Handel med löstagbara vapenmagasin omfattas mot denna bakgrund av tillståndsplikt (4 § lagen om krigsmateriel). Samtidigt anges i 2 kap. 10 d § tredje stycket vapenlagen att ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ger rätt att inneha vapenmagasin. Regleringen överensstämmer i allt väsentligt med det som gäller för ljuddämpare.

De skäl för en förändrad reglering som anförs ovan om ljuddämpare gäller även för löstagbara vapenmagasin. Den reglering som finns i vapenlagen framstår som tillräcklig. Regeringen föreslår därför att bemyndigandet i 4 § lagen om krigsmateriel ska ändras så att det omfattar även handel med vapenmagasin.

Utförsel av ljuddämpare i vissa fall

Krigsmateriel får som huvudregel inte föras ut ur landet utan tillstånd. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock meddela föreskrifter om utförsel av skjutvapen och tillhörande ammunition i vissa särskilt uppräknade fall (6 § lagen om krigsmateriel). I förordningen om krigsmateriel anges bl.a. att en enskild person för personligt bruk vid utresa från Sverige utan tillstånd enligt lagen om krigsmateriel får föra med sig handeldvapen och ammunition till vapnet, om personen enligt vapenlagen är berättigad att inneha vapnet här i landet och vapnet ska återinföras (9 §). Bestämmelsen ansågs tidigare omfatta även ljuddämpare. Avsikten med lättnaderna av tillståndsplikten för ljuddämpare i vapenlagen var att åstadkomma en lättnad för legala vapeninnehavare. Det kan knappast ha varit meningen att i stället införa en tillståndsplikt enligt lagen om krigsmateriel. Konsekvenserna av detta blir nämligen en skärpning i förhållande till vad som tidigare gällt. Tillstånd enligt den lagen kan ges endast om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl till det och det inte strider mot Sveriges internationella förpliktelser eller Sveriges utrikespolitik i övrigt (1 § andra stycket). Dessa förutsättningar lär i princip aldrig vara uppfyllda i nu aktuella fall. Det innebär i sin tur att regleringen är strängare i fråga om ljuddämpare än om handeldvapen, vilket framstår som otillfredsställande.

När ljuddämpare var jämförda med skjutvapen i vapenlagens mening omfattade bemyndigandet även ljuddämpare. Någon avsikt att minska

Prop. 2025/26:141 regeringens föreskriftsrätt på området kan dock inte ha förelegat. Paragrafen bör därför ändras så att bemyndigandena omfattar även ljuddämpare.

10 Utlåning

10.1 Tydligare regelverk och nya regler

Regeringens förslag

Bestämmelserna om utlåning av skjutvapen ska föras över till den nya lagen men såväl bestämmelser som struktur ska förtydligas.

Ett skjutvapen ska få lånas ut endast i vissa särskilt angivna situationer. Vid tillåten utlåning ska låntagaren ha rätt att inneha skjutvapnet.

Den som har lånat ett vapen ska i sin tur få låna ut vapnet endast om det innehas och används under hans eller hennes uppsikt.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Jägarnas Riksförbund tillstyrker förslaget om förtydligade regler, medan *Sveriges Vapenägares Förbund* anser att dagens regler är fullt tillfredsställande. *Svenska Jägarförbundet* tillstyrker förslaget om att det ska vara möjligt för en låntagare att låna ut vapnet under uppsikt. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tydligare regelverk om utlåning

Ett skjutvapen får som huvudregel bara innehas och hanteras av den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha vapnet. I vissa fall får innehavaren låna ut vapnet. Bestämmelser om utlåning finns i 3 kap. vapenlagen och 7 kap. vapenförordningen.

Många av vapenlagens regler om utlåning fungerar väl och bör därför utan ändring i sak flyttas över till den nya lagen. Det gäller den allmänna missbruksregeln (3 kap. 2 §) liksom bestämmelser om utlåning till underåriga (3 kap. 3 §), utlåning av enhandsvapen och helautomatiska vapen (3 kap. 4 §), särskilda lämplighetskrav för utlåning (3 kap. 5 §) och förbud mot utlåning i vissa fall (3 kap. 8 §). Även om innehållet i dessa paragrafer inte ändras behöver flera av dem moderniseras språkligt. Dessutom är strukturen i det aktuella kapitlet, liksom avsaknaden av underrubriker, sådan att det är svårt att utläsa vilka regler som är tillämpliga vid olika typer av utlåning.

Som regeringen återkommer till nedan behöver även några bestämmelser ändras för att bli mer ändamålsenliga eller nyskapas för att klargöra rättsläget.

Vikten av en tydlig reglering är särskilt stor med hänsyn till att överträdelse av bestämmelserna kan föranleda ansvar för vapenbrott både för långivaren och låntagaren. Regeringen anser därför, till skillnad från *Sveriges Vapenägares Förbund*, att det är angeläget att vissa bestämmelser liksom strukturen förtydligas.

En ny huvudregel om utlåning

Av 3 kap. 1 § vapenlagen framgår att ett tillståndspliktigt skjutvapen som huvudregel inte får lånas ut till någon annan än den som har tillstånd att inneha vapnet. Med tillstånd att inneha vapnet avses tillstånd att ha det specifika vapen som utlånet avser (jfr prop. 2005/06:113 s. 35). Föresättningsarna för utlåning till annan än den som har tillstånd att inneha skjutvapnet regleras i tredje kapitlets övriga paragrafer.

Enligt Polismyndigheten förekommer det i dag inte att två personer ges tillstånd att inneha samma skjutvapen, även om det historiskt sett kan ha förekommit. Huvudregeln såvitt avser att ett skjutvapen får lånas ut till den som har tillstånd att inneha vapnet saknar alltså praktisk betydelse.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att huvudregeln om utlåning i den nya lagen i stället ska vara att ett tillståndspliktigt skjutvapen får lånas ut endast i vissa särskilt angivna situationer. Föresättningsarna för utlåning ska tydligt framgå av den nya lagen.

Regeringen föreslår i avsnitt 5.2 att det införs en upplysningsbestämmelse om att undantag från vapenlagens krav på tillstånd för innehav gäller om det är särskilt föreskrivet. Situationen då en låntagare med stöd av vapenlagens utlåningsbestämmelser har rätt att inneha skjutvapnet utgör ett sådant undantag. Detta bör förtydligas genom att det i anslutning till huvudregeln om utlåning tas in en bestämmelse som anger att vid tillåten utlåning ska låntagaren ha rätt att inneha skjutvapnet.

En ny regel om vidareutlåning

När det gäller frågan om en låntagare i sin tur får låna ut vapnet till någon annan ger vapenlagens utlåningsbestämmelser ingen ledning. Det har i doktrinen anförts att utlåning i allmänhet bara får ske i ett led. Det finns dock exempel i praxis på att låntagares utlåning av vapnet under låntagarens uppsikt har godtagits. Enligt regeringen behöver rättsläget klargöras, inte minst med hänsyn till att utlåning i strid med vapenlagen kan föranleda ansvar för vapenbrott både för långivaren och låntagaren.

Utlåning i flera led minskar tillståndshavarens kontroll över vapnet. Det gör det också svårare för Polismyndigheten att vid behov få kännedom om var vapnet finns. Av dessa skäl bör huvudregeln vara att utlåning i flera led inte får ske.

Samtidigt kan vidareutlåning innebära fördelar för legala vapeninnehavare. Som exempel har anförts att en förälder som vill lära sitt barn att jaga kan ha behov av att låna ett mindre skjutvapen och sedan låna ut det till ungdomen för användning under uppsikt. I en sådan situation är de risker som utlåning i flera led medför inte större än att de kan godtas. Sådan vidareutlåning bör vara tillåten. Regeringen föreslår därför att det i den

Prop. 2025/26:141 nya lagen ska föreskrivas en möjlighet till vidareutlåning men endast om vapnet ska innehas och användas under långgivarens uppsikt. Möjligheten till utlåning i flera led ska inte omfatta lån av vapenhandlars respektive bevakningsföretags vapen eftersom legitimt behov av vidareutlåning i dessa situationer saknas.

10.2 Reglerna om lånetillstånd förtydligas

Regeringens förslag

Bestämmelsen om lånetillstånd ska föras över till den nya lagen och kompletteras genom att benämningen lånetillstånd införs.

De krav som ställs i fråga om låntagarens ålder och personliga lämplighet för att utlåning ska vara tillåten ska även beaktas vid Polismyndighetens prövning av om lånetillstånd ska beviljas. Lånetillstånd ska få beviljas endast om det kan antas att kraven inte kommer utgöra hinder mot utlåning.

Lånetillstånd ska få beviljas endast för särskilt angivna ändamål.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Jägarnas riksförbund tillstyrker förslagen. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Ett av kraven för att utlåning av skjutvapen ska tillåtas är att låntagaren innehar ett tillstånd att inneha vapen, ett s.k. lånetillstånd. Ett lånetillstånd avser i allmänhet inte ett specifikt vapen utan en viss vapentyp och gäller tills vidare (3 kap. 9 § vapenlagen, jfr prop. 2005/06:113 s. 33).

Lånetillstånd får meddelas fysiska personer. Lånetillstånd får meddelas den som behöver låna vapen för ett godtagbart ändamål och om det skäligen kan antas att han eller hon inte kommer att missbruka sådana vapen som ansökan avser (3 kap. 9 § vapenlagen). Lånetillstånd bör som huvudregel endast ges till den som fyllt 18 år. De krav på utbildning m.m. som gäller för tillstånd att inneha ett skjutvapen gäller också för lånetillstånd (3 kap. 3 och 5 §§). Handhavandekraven preciseras i vapenförordningen. Där framgår att behov av vissa vapentyper endast kan anses finnas för vissa ändamål. Det framgår vidare att tillstånd att låna skjutvapen som huvudregel får meddelas för jakt eller målskytte. Om det finns synnerliga skäl får tillstånd dock meddelas för skjutning även för annat ändamål (7 kap. 3 och 5 §§ vapenförordningen).

En bestämmelse av motsvarande innebörd som 3 kap. 9 § vapenlagen bör tas in i den nya lagen. I bestämmelsen bör benämningen lånetillstånd införas för att tydligare särskilja denna typ av lånetillstånd från andra (jfr avsnitt 10.5.2).

Det bör uttryckligen framgå att tillstånd får beviljas endast om det kan antas att kraven för tillåten utlåning i bestämmelserna om utlåning till underåriga (jfr 3 kap. 3 §) och särskilda lämplighetskrav (jfr 3 kap. 5 §) inte kommer utgöra hinder mot utlåning. Med andra ord ska Polismyndigheten i sin prövning bedöma om det kan antas att kraven för tillåten utlåning är uppfyllda.

I dag beviljas lånetillstånd endast för särskilt angivna ändamål (7 kap. 7 § vapenförordningen). Att lånetillståndet begränsas på detta sätt är en förutsättning för att den som använder ett lånat skjutvapen för något annat ändamål ska kunna hållas straffrättsligt ansvarig (9 kap. 2 § a vapenlagen). Enligt regeringens mening bör kravet på att lånetillstånd får beviljas endast för särskilt angivna ändamål framgå av lag, i likhet med vad som redan gäller för tillstånd att inneha skjutvapen (se 2 kap. 5 § vapenlagen).

Bestämmelser om för vilka ändamål utlåning får ske, vilka handhavandekrav som ska gälla, vilken utredning som ska ges in med ansökan om lånetillstånd samt vad som ska framgå av tillstånds- och lånebevis bör liksom i dag meddelas på lägre författningsnivå än lag.

10.3 Vapenhandlares utlåning för provskjutning

Regeringens förslag

De förutsättningar som gäller för att en vapenhandlare ska få låna ut skjutvapen för provskjutning ska gälla även enligt den nya lagen.

Förutsättningarna för att en person ska få utöva uppsikt vid en provskjutning i vapenhandlaren ställe ska förtydligas.

En sådant uppdrag ska förutsätta att personen har godkänts av Polismyndigheten. Polismyndighetens godkännande ska förutsätta att personen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget.

En vapenhandlare ska få ge en person i uppdrag att utöva uppsikt vid provskjutning endast om personen har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Vapenhandlares utlåning av skjutvapen för provskjutning utgör enligt den hittillsvarande vapenlagen en specialform av sådan utlåning som tillåts enligt 3 kap. 1 a § vapenlagen. De särskilda förutsättningarna för sådan utlåning framgår sedan av 3 kap. 6 § vapenlagen.

Systematiska skäl talar för att bestämmelserna om vapenhandlares utlåning för provskjutning i den nya lagen ska ses som en egen form av utlåning. En bestämmelse med motsvarande innehåll som 3 kap. 6 § bör tas in i den nya lagen men utvidgas så att samtliga krav som uppställs för denna typ av utlåning uttryckligen framgår. Det innebär att den yttersta tidsgränsen för utlåning om två veckor, som även fortsättningsvis bedöms rimlig, bör anges i den nya lagen.

I vapenförordningen anges att vid provskjutning får i en vapenhandlares ställe någon annan person närvara som har godkänts av Polismyndigheten (5 kap. 3 §). Det uppställs inte några krav för ett sådant godkännande och det saknas vidare regler om återkallelse av ett godkännande. Enligt regeringen bör det vara tydligt och förutsebart både för enskilda och Polismyndigheten vad som gäller i denna situation. Att närvara och utöva uppsikt vid provskjutning i vapenhandlares ställe handlar om självständig hantering av skjutvapen liknande den som kan utföras av någon som enligt regeringens förslag ska kunna utses till vapenhanterare för en organisation (jfr avsnitt 7.4.1–7.4.2). Motsvarande krav i fråga om Polismyndighetens godkännande liksom uppdragsgivarens prövning om vem som bör ges ett sådant uppdrag bör gälla för den som i vapenhandlares ställe utövar uppsikt vid provskjutning. Det innebär att ett uppdrag får ges endast den som av Polismyndigheten godkänts som lämplig med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter. Vidare förutsätter ett uppdrag att vapenhandlaren bedömt att den som ska utöva uppsikt i dennes ställe har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

10.4 Skyttesammanslutningars utlåning

Regeringens förslag

En skyttesammanslutning som har tillstånd att inneha ett skjutvapen ska även framöver få låna ut vapnet om de allmänna förutsättningarna för lån är uppfyllda.

Sådan utlåning ska få ske vid fler än enstaka tillfällen och förutsätter att vapnet ska innehas och användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan skyttesammanslutning som får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna, bl.a. *Svenska Skyttesportförbundet*, tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. *Svenska Pistolskytteförbundet* anser att det är bra att det tydliggörs att en skyttesammanslutning vid upprepade tillfällen får låna ut ett skjutvapen. *Svenska Jägareförbundet* ifrågasätter utredningens slutsats att det skulle utgöra ett lån när

Skälen för regeringens förslag

Vapenlagen saknar särskilda bestämmelser om utlåning av en skyttesammanslutnings skjutvapen till den som tränar skytte hos sammanslutningen. De regler som står till buds att tillämpa i fråga om skyttesammanslutningars lån är alltså de allmänna reglerna om lån i 3 kap. 1 a § vapenlagen. Det innebär bl.a. att möjligheten till utlåning är begränsad till enstaka tillfällen.

Svenska Jägareförbundet ifrågasätter att det skulle vara fråga om ett lån i vapenlagens bemärkelse när en skyttesammanslutning ger sina medlemmar möjlighet att använda föreningens vapen. Till skillnad från förbundet anser regeringen att medlemmars självständiga befattnings med en skyttesammanslutnings vapen, även när detta sker inom föreningens verksamhet, är att betrakta som lån. Detta är i linje med vad regeringen föreslår om att endast den kontrollansvariga eller en utsedd vapenhanterare får hantera organisationens vapen (jfr avsnitt 7.1.2 och 7.4.1).

För att någon ska få tillstånd att inneha ett skjutvapen för målskytte krävs i allmänhet att personen är aktiv medlem hos en skyttesammanslutning. Kraven innebär bl.a. att endast den som under de senaste sex månaderna har deltagit i sammanslutningens skjutövningar eller representerat sammanslutningen i externa tävlingar i genomsnitt minst två gånger per månad kan få innehavstillstånd för målskytte. Kraven på skjutskicklighet för innehavstillstånd rörande enhandsvapen och helautomatiska vapen förutsätter också att sökanden har haft möjlighet till omfattande träning med sådana vapen.

För att kunna uppfylla kraven för tillstånd att inneha ett skjutvapen för målskytte kan en enskild person alltså behöva låna ett skjutvapen upprepade gånger. Detta innebär att skyttesammanslutningarna i sin tur behöver kunna låna ut skjutvapen till enskilda personer vid fler än enstaka tillfällen. Regeringen anser därför, i likhet med *Svenska Pistolskytteförbundet* och *Svenska Skyttesportförbundet*, att den lagreglerade möjligheten för skyttesammanslutningar att låna ut skjutvapen bör utökas så att utlåning får ske vid upprepade tillfällen. När det gäller bestämmelsens utformning instämmer regeringen i *Lagrådets* uppfattning att uttrycket ”vid fler än enstaka tillfällen” bör användas i stället för ”vid upprepade tillfällen”.

Vid upprepad utlåning bör det krävas att skjutvapnet innehas och används vid övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan skyttesammanslutning som får beviljas tillstånd att inneha skjutvapen. Vidare bör de allmänna förutsättningarna för lån enligt 3 kap. 1 a § vapenlagen vara uppfyllda. En annan ordning skulle öppna upp för kringgående av reglerna om innehavstillstånd. En bestämmelse med detta innehåll bör alltså tas in i den nya lagen.

10.5 Bevakningsföretags utlåning

10.5.1 Utvidgade möjligheter till utlåning

Regeringens förslag

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska få låna ut ett skjutvapen för bevakningsuppdrag inte bara till väktare utan även annan bevakningspersonal.

Ett auktoriserat bevakningsföretag ska få låna ut ett skjutvapen även för utbildning. Sådan utlåning ska få ske till bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen och endast under företagets uppsikt.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Ett auktoriserat bevakningsföretag får i samband med bevakningsuppdrag som kräver beväpning låna ut skjutvapen till företagets väktare (3 kap. 7 § vapenlagen). Detta bör gälla även enligt den nya lagen.

Regeringen utvidgar i denna proposition möjligheten för auktoriserade bevakningsföretag att inneha vapen för utlåning till inte enbart väktare utan även annan bevakningspersonal (se avsnitt 7.3.3). Motsvarande ändring bör göras vad gäller bevakningsföretagets rätt att låna ut vapen. Liksom för väktare bör krav på bevakningslånetillstånd gälla för att utlåning ska få ske till övrig bevakningspersonal.

Regeringen föreslår vidare att ett auktoriserat bevakningsföretag får inneha skjutvapen, inte bara för bevakningsuppdrag, utan även för utbildning av bevakningspersonal (se avsnitt 7.3.3). För att förslaget ska få full effekt bör särskilda bestämmelser om bevakningsföretagets rätt att låna ut vapen för utbildning införas.

Lån av skjutvapen för skjutningsändamål förutsätter enligt nuvarande ordning i princip att låntagaren uppfyller de krav som gäller för tillstånd att inneha vapnet eller att vapnet hanteras under uppsikt av långgivaren. När det gäller utlåning för utbildning uppfyller låntagaren i allmänhet inte kraven för att självständigt inneha vapnet. Det finns samtidigt en instruktör närvarande. Ett auktoriserat bevakningsföretag bör därför få låna ut skjutvapen för utbildningsändamål om utbildningen äger rum under företagets uppsikt. Det saknas då skäl att kräva att låntagaren ska ha tillstånd att låna vapnet. I den nya lagen bör det föreskrivas att utlåning för utbildning ska få ske under företagets uppsikt till sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen.

Regeringens förslag

Bestämmelsen om tillstånd för lån av bevakningsföretags skjutvapen ska föras över till den nya lagen och kompletteras genom att benämningen bevakningslånetillstånd införs.

Bevakningslånetillstånd ska få ges till en enskild person som behöver låna ett skjutvapen i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning. Ett sådant tillstånd ska endast få ges om det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka ett sådant vapen som ansökan avser.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår även att det införs en möjlighet till att tidsbegränsa bevakningslånetillstånd.

Remissinstanserna

Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Ett auktoriserat bevakningsföretags utlåning kräver att låntagaren har meddelats särskilt tillstånd att som lån inneha skjutvapen (jfr 3 kap. 7 § vapenlagen). I 3 kap. 9 § vapenlagen anges vissa förutsättningar för tillstånd att låna skjutvapen. Tillstånd att låna skjutvapen får endast ges fysiska personer som behöver låna vapen för ett godtagbart ändamål och som skäligen kan antas inte komma att missbruka sådana vapen som ansökan avser. Det är inte tydligt om de nämnda förutsättningarna även är tillämpliga i fråga om bevakningsföretags utlåning. Regeringen anser att de grundläggande principer som kommer till uttryck bör vara tillämpliga även vid bevakningsföretags utlåning.

En paragraf av motsvarande innebörd som 3 kap. 7 § vapenlagen bör tas in i den nya lagen. I den bör benämningen "bevakningslånetillstånd" införas för att tydligare särskilja denna typ av lånetillstånd från andra (jfr avsnitt 10.2). Det bör även uttryckligen framgå att bevakningslånetillstånd får beviljas till en enskild som behöver låna skjutvapen i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning. Vidare bör det framgå att bevakningslånetillstånd får beviljas endast om det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka ett sådant vapen som ansökan avser. I detta ligger att personen ska uppfylla motsvarande krav på personlig lämplighet som ställs beträffande enskilda personer (se avsnitt 6.1.1).

10.6 En tydligare reglering om innehav av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin vid lån av skjutvapen

Regeringens förslag

Det ska tydliggöras att den som har lånat ett skjutvapen får inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin till vapnet.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Av 3 kap. 10 § vapenlagen följer att den som har tillstånd att låna skjutvapen får under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån även inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin till vapnet utan särskilt tillstånd. Rätten att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin vid lån av skjutvapen regleras i dagsläget endast delvis i vapenlagens kapitel om utlåning. Även den som lagligen lånar ett skjutvapen utan tillstånd, exempelvis vid uppsiktsutlåning, får nämligen enligt 2 kap. 8 § vapenlagen i många fall inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin till vapnet under den tid som lånet varar.

Det är olämpligt att rätten att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin vid lån av skjutvapen delvis regleras i vapenlagens kapitel om utlåning och delvis framgår av de allmänna bestämmelserna om rätt att inneha sådana föremål. Bestämmelserna i 3 kap. 10 § vapenlagen skiljer sig vidare åt från motsvarande reglering i 2 kap. 8 § i samma lag. Det gäller bl.a. i fråga om ammunitionen ska vara avsedd för samma ändamål som skjutvapnet och om ljuddämpare och vapenmagasin ska passa till vapnet.

Enligt regeringens mening kan den som lånar ett skjutvapen inte anses ha ett legitimt intresse av att få inneha annan ammunition än sådan som är avsedd för samma ändamål som tillståndet att låna vapnet avser. Inte heller kan den som lånar ett skjutvapen anses ha något legitimt intresse av att få inneha ljuddämpare och vapenmagasin som inte passar till vapnet.

Regeringen föreslår därför att det i den nya lagens kapitel om utlåning införs en bestämmelse motsvarande 2 kap. 8 § i fråga om utlåning av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

Regeringens förslag

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på att intyg om lån av skjutvapen ska lämnas eller visas upp.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Enligt nuvarande ordning gäller som huvudregel att vid utlåning av ett skjutvapen ska ett intyg om lånet överlämnas till låntagaren, om inte vapnet innehas uteslutande i upplåtarens närvaro (7 kap. 1 § vapenförordningen). För att det ska vara möjligt att föreskriva om krav på att långivaren ska utfärda ett intyg om lånet och krav på att låntagaren ska kunna visa upp ett sådant intyg, t.ex. vid transport av vapen, bör ett bemyndigande om detta tas in i den nya lagen.

11 Förvaring

11.1 Nuvarande ordning

Frågor om förvaring av skjutvapen, ljuddämpare och ammunition regleras i 5 kap. vapenlagen. En innehavare av sådan egendom är skyldig att ta hand om den och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den (1 §). Denna vårdplikt gäller inte bara för den som har tillstånd att inneha egendomen utan alla som med eller utan tillstånd har rätt att inneha den. Den gäller även vid exempelvis vapenvård och visning av vapnet för annan och förvaring av nyckel eller kod till säkerhetsskåp där vapen, ammunition och ljuddämpare förvaras.

Den grundläggande regeln om förvaring innebär att skjutvapen ska förvaras i säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme när de inte används. Effektbegränsade skjutvapen och sådana föremål som enligt 1 kap. 3 § vapenlagen jämställs med skjutvapen får dock förvaras på annat betryggande sätt så att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem. Ammunition och ljuddämpare ska förvaras under säkert lås eller på något annat lika betryggande sätt (2 §). Polismyndigheten har meddelat föreskrifter om hur skjutvapen, ammunition och ljuddämpare ska förvaras för att uppfylla förvaringsregeln. I föreskrifterna anges bl.a. vilka krav som ställs på säkerhetsskåp respektive lika säkert förvaringsutrymme. Vidare

Prop. 2025/26:141 har myndigheten föreskrivit hur egendomen ska förvaras under förflyttning och transport, i samband med jakt eller tävling och när ett skjutvapen medförs på allmän plats (jfr 9 kap. 1 § andra stycket och 2 § vapenförordningen och 17 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3).

Polismyndigheten har vidare meddelat föreskrifter om vapenhandlars, museers och sammanslutningars förvaring av tillståndspliktiga skjutvapen och sammanslutningars förvaring av ammunition eller ljuddämpare (jfr 9 kap. 1 § första stycket vapenförordningen, RPSFS 2006:13, FAP 556-1 och RPSFS 2005:4, FAP 556-2).

Polismyndigheten prövar om särskilda förvaringsvillkor ska meddelas i samband med att ett tillstånd till innehav av vapen beviljas. Det är antalet vapen som förvaras, vilken typ av vapen det är och vilken farlighetsgrad de har som är avgörande för vilken säkerhetsnivå som ska råda vid förvaringen.

11.2 En mer flexibel förvaring

Regeringens förslag

Den som innehar skjutvapen, ammunition och ljuddämpare ska vara skyldig att ta hand om föremålen och förvara dem eller hålla dem under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem.

Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som innehas av en enskild person ska förvaras i innehavarens stadigvarande bostad eller en byggnad som är sammanbyggd med och tillgänglig från bostaden.

Om en lika säker förvaring anordnas i någon annan bostad eller lokal som personen har tillgång till, ska egendomen även få förvaras där. Vid bedömningen av om förvaringen är lika säker ska det beaktas vilka möjligheter som finns att övervaka den plats där egendomen förvaras. För sådan förvaring ska det krävas att detta anmäls till Polismyndigheten.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från kravet på anmälan.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår inte att det uttryckligen ska framgå att innehavaren ska kunna förvara föremålen så att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem. Utredningen föreslår att det ska krävas tillstånd för att få förvara egendomen i någon annan bostad eller lokal. Utredningen föreslår vidare en uttrycklig bestämmelse om att egendomen ska få förvaras i en separat byggnad som är väl synlig från bostaden i vilken det finns ett larm eller motsvarande anordning som varnar om intrång.

Remissinstanserna

Flera remissinstanser är positiva till eller har inga synpunkter på förslaget. *Jägarnas riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Svenska pistolskytte-*

förbundet, Svenska Skidskytteförbundet och Svenska Skyttesportförbundet tillstyrker förslaget, men menar att det är tillräckligt med en anmälningsplikt i stället för tillståndsplikt.

Prop. 2025/26:141

Brotsförebyggande rådet uttrycker oro över att en mer flexibel förvaring kan öka risken för stölder, särskilt om vapen förvaras i jaktstugor eller sommarstugor som står obebodda under delar av året. *Naturvårdsverket* tillstyrker förslaget men anser att vissa delar av förslaget behöver förtydligas för att säkerställa tydliga regler och minska tolkningsutrymmet.

Skälen för regeringens förslag

Förvaringsmöjligheterna ska utökas

Utgångspunkten i dag är att innehavaren är ansvarig för att ta hand om och förvara skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och hålla dem under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörigen kommer åt dem. När skjutvapen inte används ska de förvaras i säkerhetsskåp eller annat lika säkert förvaringsutrymme. Enligt regeringen är denna ordning i huvudsak ändamålsenlig och bör därför gälla även enligt den nya lagen.

Regeringen föreslår i detta avsnitt mer flexibla förvaringsregler, bl.a. i fråga om platsen för förvaring och förvaring hos annan. En följd av detta kan bli att vapen oftare kommer att förvaras på annan plats än i innehavarens bostad, där innehavaren inte har omedelbar kontroll över föremålen. Regeringen föreslår att den nya lagen anpassas till detta. Utgångspunkten ska vara att innehavaren är ansvarig för att ta hand om skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och förvara föremålen eller hålla dem under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörigen kommer åt dem.

Att huvudregeln är att vapen måste förvaras på en plats som innehavaren har tillgång till kan indirekt utläsas av reglerna om förvaring hos annan (jfr 5 kap. 3 § vapenlagen). Artikel 7 i vapendirektivet ställer också vissa krav på medlemsstaternas förvaringsreglering. Det handlar om åtgärder som exempelvis lämplig övervakning och förvaring för att minimera risken att en obehörig får tag i skjutvapen och ammunition. Förvaringsreglerna måste vara förenliga med kraven i direktivet. Kravet att innehavaren ska ta hand om sina vapen ger uttryck för samma princip (5 kap. 1 §). Fram tills nyligen har det i praxis som regel krävts att förvaringen sker på innehavarens folkbokföringsadress. Det har vidare krävts att förvaringen skett antingen i själva bostaden eller i t.ex. ett förråd eller garage som antingen är sammanbyggt med och tillgängligt med en genomgångsdörr från bostaden, eller i en separat byggnad som kan övervakas från bostaden. I det sistnämnda fallet har det dock krävts att det finns en anordning som anger för personer i bostaden när ett angrepp på byggnaden sker och som inte utan svårighet kan sättas ur funktion. Det som krävs är inte med nödvändighet ett inbrottslarm utan det är tillräckligt med någon sorts anordning som indikerar att någon går in i byggnaden.

Högsta förvaltningsdomstolen har i en dom från den 18 december 2025 (mål nr 7343-24) funnit att uppsiktskravet i 5 kap. 1 § vapenlagen inte gäller då ett vapen förvaras i ett säkerhetsskåp eller något annat lika säkert förvaringsutrymme. Domstolen har vidare ansett att det av lagen inte kan anses följa att förvaringen måste ske på en viss adress när vapnet

Prop. 2025/26:141 inte används eller hanteras på annat sätt och att lagstiftningen inte heller i övrigt uppställer något sådant krav.

För att uppfylla kraven att ta hand om sin egendom och förhindra att obehöriga kommer åt den är det inte bara av vikt att egendomen förvaras i ett säkert förvaringsutrymme utan även var förvaringsutrymmet finns har betydelse. Förvaring i en bostad eller annan plats som regelbundet övervakas kan många gånger framstå som säkrare än förvaring på en plats som inte övervakas på samma sätt, såsom en sommarstuga som endast bebos under delar av året. Om platsen inte hålls övervakad kan det vara lättare för obehöriga att oupptäckta bereda sig tillgång till förvaringsutrymmet för att stjäla vapen, ammunition och ljuddämpare. Vidare finns det en ökad risk för att det dröjer innan stölden upptäcks och kan polisanmälas. Det har dock under senare tid uppstått säkrare förvaringslösningar och möjligheterna att övervaka även en obebodd adress har utökats påtagligt. I dag är exempelvis larm och hemövervakning med både sensorer och kameror tillgängliga för var och en. Det finns alltså betydligt större möjligheter att anordna en sådan säker förvaring med hög grad av kontroll även på en plats där man inte bor. Till skillnad från vad *Brottsförebyggande rådet* ger uttryck för i fråga om förvaring i jaktstugor och liknande platser som är obebodda under delar av året menar regeringen, mot bakgrund av de ökade möjligheterna att övervaka även sådana platser, att en mer flexibel förvaring inte behöver innebära att den är mindre säker. Det finns därför skäl att se över reglerna om var egendomen ska få förvaras.

Förvaring i eller i anslutning till bostaden ska vara huvudregeln

Utgångspunkten i den nya lagen bör vara att enskilda personers vapen ska förvaras i den stadigvarande bostaden, eller i ett utrymme som är sammanbyggt med bostaden och tillgängligt direkt från bostaden. Detta bör framgå uttryckligen av den nya lagen.

Liksom i dag bör det vidare vara möjligt att förvara vapnen i t.ex. ett fristående förråd eller garage på fastigheten där man bor. Utredningen föreslår att det i lagen uttryckligen anges att egendomen ska få förvaras i en separat byggnad som är väl synlig från bostaden i vilken det finns ett larm eller motsvarande anordning som varnar om intrång. Regeringen menar emellertid, mot bakgrund av förslaget nedan om att förvaring ska få ske på annan lika säker plats som personen har tillgång till, att behov av en sådan precisering saknas.

Det ska vara möjligt att förvara egendomen både i bostaden och på en alternativ plats

Fråga är om det även bör vara möjligt att ange mer än en plats där vapnen ska förvaras. Redan i dag är detta möjligt i vissa fall, eftersom den som har tillstånd att förvara vapen hos någon annan även har möjlighet att förvara dem själv (se rättsfallet RÅ 2008 ref. 7).

Det främsta exemplet på när det kan vara en fördel att få förvara skjutvapen m.m. på mer än en plats torde vara vid dubbel bosättning eller om en vapeninnehavare använder sina vapen såväl när han eller hon vistas i sin stadigvarande bostad som under de perioder personen tillbringar i sitt fritidshus. Det kan också vara mer ändamålsenligt, inte minst säkrare, för en vapeninnehavare att förvara sina vapen i exempelvis en sommarstuga eller

jaktstuga som ligger i anslutning till de marker där vederbörande brukar jaga än att förvara egendomen i sin bostad och transportera den fram och tillbaka. Ett annat exempel är en vapeninnehavare som delar sin tid mellan två bostäder, varvid personen är folkbokförd på den ena men i huvudsak jagar i närheten av den andra.

Under förutsättning att förvaringen på båda platserna lever upp till kraven för säker förvaring ser regeringen därför inte några nackdelar från säkerhetssynpunkt med en sådan ordning som nu diskuteras utan tvärtom fördelar. Bestämmelserna bör därför innebära att det är tillåtet att förvara skjutvapen, ammunition och ljuddämpare såväl i bostaden som på någon annan lika säker plats som den enskilde har tillgång till, och att flytta egendomen mellan dessa platser. Vid bedömningen av om förvaringen är lika säker ska beaktas möjligheterna att övervaka den plats där egendomen förvaras.

Utredningen menar att det skulle föra för långt att göra det möjligt med förvaring på fler än de två nyss nämnda platserna. Regeringen instämmer i den uppfattningen, och lämnar således inget sådant förslag.

Inget bör hindra att vapeninnehavaren förvarar vissa av sina vapen i bostaden och andra vapen på den alternativa förvaringsplatsen. Detta kan vara av värde för innehavaren t.ex. om man bedriver en typ av skytteaktivitet i anslutning till bostaden och en annan sorts aktivitet i anslutning till den andra förvaringsplatsen.

Förvaring på annan plats ska anmälas

Det är viktigt att Polismyndigheten vet var föremålen kan komma att förvaras och har möjlighet att pröva om den planerade förvaringen lever upp till de föreskrivna säkerhetskraven. Polismyndigheten kan visserligen besluta om särskilda förvaringsvillkor när en vapeninnehavare i sin ansökan om innehavstillstånd anger att vapnet ska förvaras någon annanstans än i eller i anslutning till bostaden. Det är dock viktigt att förvaringsplatsen senare kan ändras vid behov, och även att innehavaren i efterhand kan få möjlighet till en alternativ förvaringsplats.

Utredningen anser att en naturlig lösning är att det ska krävas tillstånd till förvaring på någon annan plats än i eller i anslutning till bostaden och föreslår därför en sådan reglering. I likhet med vad som anförs av flera remissinstanser, bl.a. *Jägarnas riksförbund*, *Svenska Jägareförbundet*, *Svenska pistolskytteförbundet*, *Svenska Skidskytteförbundet* och *Svenska Skyttesportförbundet*, menar regeringen emellertid att ett tillståndsförfarande framstår som alltför tidskrävande och syftet kan uppnås på ett mindre ingripande sätt för den enskilde. Det bedöms därför tillräckligt att den som vill förvara skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare på annan plats anmäler detta. När det finns särskild anledning till det får Polismyndigheten även i annat fall än vid den prövningen av ansökan om innehavstillstånd besluta att tillstånd att inneha skjutvapen ska förenas med villkor att vapnet ska förvaras på visst sätt. Denna möjlighet bör föras över till den nya lagen. Om Polismyndigheten efter att ha tagit del av en anmälan om förvaring på annan plats bedömer att den planerade förvaringen inte är tillräckligt säker kan myndigheten besluta att tillståndet att inneha skjutvapnet ska förenas med villkor att vapnet ska förvaras på ett visst sätt. Om ett förvaringsupplägg inte uppfyller kraven i vapenlagen

Prop. 2025/26:141 är detta också något som kan beaktas vid en prövning av om innehavstillståndet bör återkallas.

Om vapeninnehavaren vill ändra sin förvaring, t.ex. för att ett fritidsboende bytts mot ett annat, bör han eller hon kunna göra detta genom att göra en ny anmälan till Polismyndigheten. Det är givetvis viktigt att innehavaren hela tiden lever upp till de krav som följer av förvaringsbestämmelserna. Om en fritidsbostad där vapen förvarats överläts, måste innehavaren alltså antingen kunna förvara vapnen i säkerhetsskåp hemma eller få tillstånd till förvaring på en annan alternativ förvaringsadress eller hos någon annan.

För att säkerställa att kravet på anmälan av förvaring inte leder till oönskade resultat bör regeringen på lägre författningsnivå än lag få föreskriva om undantag från kravet på anmälan. För att möjliggöra detta bör ett bemyndigande till regeringen tas in i den nya lagen.

11.3 Utvidgade möjligheter till förvaring hos någon annan

Regeringens förslag

Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare ska kunna förvaras hos någon annan om innehavaren inte själv kan ta hand om föremålen, om det framstår som mer lämpligt än att innehavaren själv förvarar egendomen eller om det annars finns särskilda skäl.

Tillstånd till sådan förvaring ska få ges endast om förvararen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om förutsättningarna för tillstånd till överlämnande för förvaring till juridiska personer.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Flera remissinstanser är positiva till eller har inga synpunkter på förslaget. Bl.a. *Jägarnas riksförbund* och *Svenska Pistolskytteförbundet* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelserna förs i huvudsak över till den nya lagen

Utgångspunkten är att innehavaren själv ska ta hand om och förvara sina skjutvapen, sin ammunition och sina ljuddämpare. Innehavaren får dock lämna egendomen till någon annan för förvaring om innehavaren inte själv kan ta hand om föremålen eller om det annars finns särskilda skäl. Högsta förvaltningsdomstolen har slagit fast att kravet på särskilda skäl i regel kan anses vara uppfyllt när innehavaren avser att regelbundet bedriva jakt på en annan plats än där innehavaren bor och vapnen förvaras i anslutning till

den platsen, om det inte finns några omständigheter som talar emot att det är motiverat och mer lämpligt att vapnen förvaras där jakten bedrivs i stället för hos innehavaren själv (se rättsfallet HFD 2024 ref. 7). Högsta förvaltningsdomstolen har vidare konstaterat att möjligheten att få tillstånd att förvara vapen hos någon annan inte förutsätter att förvaringen är en tillfällig lösning (jfr rättsfallet HFD 2016 ref. 77). Något hinder för att ge förnyade och upprepade tillstånd så länge den beskrivna situationen består finns således inte.

För förvaring hos annan krävs tillstånd om inte utlåning i motsvarande fall är tillåten enligt 3 kap. vapenlagen. Vid tillståndsprövningen ska Polismyndigheten särskilt beakta möjligheten för mottagaren att erbjuda en säker förvaring. Tillståndet ska, för att förvaringsupplägget ska kontrolleras med vissa intervaller, tidsbegränsas.

Regeringen anser att regleringen i huvudsak är ändamålsenlig och att den därför bör föras över till den nya lagen. Det finns samtidigt skäl att överväga om möjligheten till förvaring hos annan bör utvidgas.

Det ska vara tillräckligt att det är mer lämpligt att förvaring sker hos någon annan

Utredningen framför att flera organisationer lyft fram att praxis när det gäller förvaring hos annan är alltför sträng. Mycket av den kritik som framförts mot rättstillämpningen får dock anses överspelad genom avgörandet från Högsta förvaltningsdomstolen som nämns ovan (rättsfallet HFD 2024 ref. 7). Regeringen instämmer emellertid i den bedömning som görs av utredningen, att det är svårt att se något sakligt skäl till en så restriktiv syn på möjligheten att förvara skjutvapen, ammunition och ljuddämpare hos annan som i övrigt kommit till uttryck i praxis. Det som från samhällets synpunkt är viktigt är först och främst att förvaringen är tillräckligt säker. Det har då betydelse hur många vapen som förvaras, vilken sorts vapen det är fråga om och att den som ska förvara vapnen är laglydig och i övrigt lämplig. I den lämplighetsbedömningen kan olika faktorer beaktas, bl.a. vilka övriga personer som finns i förvararens hushåll. Regleringen bör dock inte vara så generös att den inbjuder till missbruk, t.ex. genom att underlätta upplägg där man kringgår reglerna om vapengarderobens storlek och lån av skjutvapen.

Förvaring hos någon som i allmänhet vistas hemma kan enligt regeringens mening vara att föredra framför förvaring hemma hos en innehavare som ofta är bortrest. Om förvararen har en högre säkerhetsnivå på sin förvaringslösning talar detta för att förvaring där är lämplig. Enligt regeringen bör det vara möjligt att få tillstånd till förvaring hos någon annan även i sådana fall. För att åstadkomma detta föreslår regeringen att det föreskrivs att förvaring hos annan ska kunna tillåtas om detta är mer lämpligt än att innehavaren själv förvarar vapnen. I sådana fall ska det alltså inte krävas att det föreligger särskilda skäl.

Det saknas anledning att kräva att det ska finnas ett släktförhållande mellan innehavaren och förvararen eller att innehavaren har någon annan anknytning till förvaringsplatsen än att han eller hon använder vapnet där eller att det av något annat skäl är lämpligare att förvaring sker hos den andre. Även i fortsättningen bör det vara fråga om en helhetsbedömning.

Regeringen bedömer att förslaget inrymmer flertalet fall som hittills varit tillåtna med stöd av regeln om särskilda skäl. För att det inte ska finnas någon risk för att förslaget leder till inskränkningar som står i strid med intentionerna bakom regleringen bör det dock också i fortsättningen vara möjligt att tillåta förvaring även hos annan om det finns särskilda skäl. Sammanfattningsvis innebär förslaget, som tillstyrks av *Jägarnas riksförbund* och *Svenska Pistolskytteförbundet*, alltså att förvaring hos annan ska vara tillåten när tillståndshavaren inte själv kan ta hand om vapnet, om det framstår som mer lämpligt än att innehavaren själv förvarar egendomen eller om det annars finns särskilda skäl.

Kraven på förvararens lämplighet ska förtydligas

Vid bedömningen av om den som ska förvara vapnen kan erbjuda en säker förvaring måste det göras en bedömning inte bara av själva förvaringen utan även av om personen är lämplig med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter. Om det i hushållet finns personer som inte framstår som lämpliga eller mottagaren annars har nära samröre med sådana personer kan det många gånger vara olämpligt att han eller hon får förvara någon annans skjutvapen. Att det ska göras en prövning av mottagarens lämplighet följer redan av gällande rätt. Regeringen anser dock att regleringen bör göras tydligare i detta avseende, så att det klart framgår att det kan komma att göras registerkontroller m.m. både vid tillståndsprövningen och under förvaringstiden. Det bör också tydliggöras att mottagarens möjlighet att erbjuda en säker förvaring inte bara är en omständighet att beakta vid tillståndsprövningen utan en förutsättning för att tillstånd ska kunna ges.

Som en given förutsättning för förvaring hos annan bör gälla att personen samtyckt till förvaringen. Detta gäller inte minst som regeringen föreslår att Polismyndigheten ska ha rätt att få tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs (se vidare avsnitt 11.6).

Förvaring hos en juridisk person

Det finns exempel på domstolsavgöranden där förvaring hos en juridisk person har godtagits. Bestämmelsens nuvarande utformning är dock inte tydlig i detta avseende. Regeringen anser att det kan vara lämpligt med en sådan möjlighet. Bestämmelser om detta kan meddelas på lägre författningsnivå än lag. Det föreslås därför ett bemyndigande till regeringen som innebär att regeringen ska få meddela föreskrifter om förutsättningarna för tillstånd till överlämnande för förvaring hos juridisk person.

Andra förutsättningar för förvaringen

I förarbetena till bestämmelsen i 5 kap. 3 § vapenlagen anges att ett tillstånd till förvaring hos annan alltid bör förenas med en särskild förvaringsföreskrift såväl för vapeninnehavaren som förvararen (prop. 1999/2000:27 s. 53). Ett skäl till att förvaringsvillkor kan vara behövliga är att det i annat fall inte finns någon sanktion mot den som tar emot annans vapen för förvaring och sedan inte förvarar dem korrekt. Brott mot förvaringsreglerna är nämligen inte straffbelagda för enskilda personer, vilket däremot brott mot särskilda förvaringsvillkor är (jfr 9 kap. 2 § första stycket b och c vapenlagen). Risken att innehavaren blir av med sitt innehavstillstånd

framstår inte heller som tillräckligt avskräckande för förvararen. Regeringen anser därför att huvudregeln även i fortsättningen bör vara att innehavarens tillstånd förenas med särskilda förvaringsvillkor när tillstånd ges till förvaring hos annan. I likhet med utredningen anser regeringen inte att detta behöver framgå av lag.

Ett tillstånd att förvara sitt vapen hos annan medför enligt praxis från Högsta förvaltningsdomstolen inte hinder för vapeninnehavaren att själva ta hand om och förvara vapnet (se rättsfallet RÅ 2008 ref. 7). Med hänsyn till strävan mot mer flexibilitet för vapeninnehavarna bör detta gälla även i fortsättningen. Regeringen anser inte att det bör införas en skyldighet för vapeninnehavare att underrätta Polismyndigheten om att vapnen flyttas mellan platserna.

Registerfrågor

Ett tillstånd att förvara skjutvapen, ammunition och ljuddämpare hos annan medför en rätt för denne att inneha egendomen för förvaring. På samma sätt som när det gäller andra som innehar vapen är det viktigt med löpande uppföljning av att den som förvarar vapen för någon annans räkning är lämplig för uppdraget. Det bör således göras registerslagningar för att kontrollera att personen inte t.ex. är misstänkt eller dömd för ett allvarligt brott. För att detta ska kunna ske på ett effektivt sätt måste personerna registreras i vapeninnehavarregistret. Detta bör enligt regeringen förtydligas i den nya lagen.

När förvaring hos annan ska ske hos en juridisk person bör också den som ansvarar för egendomen hos den juridiska personen finnas antecknad i vapeninnehavarregistret. Vapenhandlare registreras enligt nuvarande ordning i ett separat register vilket föreslås gälla även fortsättningsvis (se avsnitt 14).

11.4 Förvaring av vissa vapendelar

Regeringens förslag

Kravet på förvaring i ett säkerhetsskåp eller i ett annat lika säkert förvaringsutrymme ska omfatta även stommar och lådor till skjutvapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Enligt regeringen är den nuvarande regleringen om krav på förvaring i säkerhetsskåp eller i annat lika säkert förvaringsutrymme ändamålsenlig och bör finnas även i den nya lagen.

Kravet på förvaring i säkerhetsskåp gäller i dag inte för sådana föremål som enligt 1 kap. 3 § vapenlagen jämföras med skjutvapen (5 kap. 2 § andra stycket vapenlagen). Det rör sig bl.a. om slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummar och mantlar till skjutvapen, eller armborststommar med avfyringsanordningar. Sådana föremål ska förvaras på annat betryggande sätt så att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem.

Regleringen bör ändras på så sätt att modulvapen och andra innehav av vapendelar som kan användas för att skapa ett komplett skjutvapen bör omfattas av lika höga säkerhetskrav som andra skjutvapen. Regeringen anser att den av utredningen föreslagna lösningen att peka ut någon vital del av ett vapen som ska förvaras i säkerhetsskåp, medan övriga vapendelar får förvaras på annat betryggande sätt, är lämplig.

Ett skjutvapen byggs i regel upp på en stomme eller en låda. I ett modulvapen kan de övriga vapendelarna bytas ut och varieras på olika sätt. Vapeninnehavaren kan således exempelvis ha flera olika kolvar eller pipor som kan monteras på stommen eller lådan. Det framstår mot denna bakgrund som mest naturligt att i fråga om förvaring jämföras stommar och lådor med skjutvapen. Motsvarande gäller redan i fråga om den s.k. vapengarderoben, där stommar och lådor jämföras med kompletta vapen medan pipor och andra vapendelar inte inräknas (se 2 kap. 4 § femte stycket och 4 a § vapenförordningen). Regeringen föreslår ovan att stommar och lådor ska jämföras med kompletta skjutvapen i fråga om de särskilda bestämmelser som gäller för tillstånd till innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen (se avsnitt 6.3.2). Regeringen anser därför att stommar och lådor bör förvaras i säkerhetsskåp medan övriga vapendelar och andra föremål som enligt hittillsvarande 1 kap. 3 § vapenlagen jämföras med skjutvapen även i fortsättningen kan förvaras på något annat betryggande sätt.

Förslaget innebär att straffbestämmelsen som rör brott mot bestämmelserna om förvaring får en något ändrad materiell innebörd.

11.5 Vapensamlares och vapenreparatörers förvaring

Regeringens förslag

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på vapensamlares, vapenreparatörers och gymnasieskolors förvaring av tillståndspliktiga skjutvapen. Bemyndigandet ska avse alla skjutvapen som är tillståndspliktiga, alltså även effektbegränsade vapen i vissa fall.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

De flesta remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. *Svenska vapensamlarföreningen* avstyrker förslaget att Polismyndigheten ska få

Skälen för regeringens förslag

En enskild person som innehar skjutvapen för samling kan inneha ett stort antal skjutvapen. För att motverka de säkerhetsrisker detta kan medföra beslutar Polismyndigheten ofta om särskilda förvaringsvillkor när skjutvapen innehas för samling (jfr 2 kap. 5 § och 5 kap. 5 § vapenlagen). Alternativet skulle i många fall vara att föreskriva att vapnet ska göras varaktigt obrukbart eller att avslå ansökan om innehavstillstånd. De särskilda förvaringsvillkoren syftar alltså till att göra det möjligt för en enskild vapensamlare att få inneha skjutvapen som han eller hon annars inte skulle få inneha.

De särskilda förvaringsvillkor som meddelas vapensamlare motsvarar i allmänhet de villkor om förvaring som föreskrivits för skyttesammanslutningar. Sådana förvaringsvillkor kan bl.a. innebära krav på förvaring i valv eller säkerhetsskåp eller att det ska finnas särskilda larmanordningar (se 5 kap. RPSFS 2005:4, FAP 556-2). Svenska vapensamlarföreningen har till utredningen framfört att förvaringsvillkoren inte i tillräckligt hög grad tar hänsyn till de särskilda förhållanden som gäller för samling. Det har bl.a. anförts att vissa krav som kan vara befogade att ställa på organisationer som innehar skjutvapen, såsom krav på larm i larmklass 3, är orimliga att ställa på en privatperson som ska förvara vapnen i sin bostad.

Mot bakgrund av vad som framförs ovan bör det övervägas om det finns behov av särskilda föreskrifter om vapensamlares förvaring av skjutvapen. Det är emellertid, i motsats till vad *Svenska vapensamlarföreningen* föreslår, inte aktuellt att på lag- eller förordningsnivå meddela föreskrifter med den detaljgrad som krävs. Frågan gäller därför om Polismyndigheten bör ges rätt att meddela föreskrifter om förvaring, på motsvarande sätt som gäller vissa andra aktörer som kan inneha ett större antal skjutvapen (jfr 9 kap. 1 § första stycket vapenförordningen).

Mot att ge Polismyndigheten rätt att meddela föreskrifter om vapensamlares förvaring talar huvudsakligen att en stor vapensamling inte nödvändigtvis medför en särskilt stor stöldrisk. Stöldrisken i det enskilda fallet kan i stället vara låg, exempelvis för att det är svårt att få tag på ammunition till vapnen. Enligt nuvarande ordning beaktar Polismyndigheten sådana omständigheter inom ramen för sin bedömning av vilka förvaringsvillkor som bör föreskrivas i det enskilda fallet. Att sådana beaktanden ska kunna ske framstår i och för sig som rimligt.

För att Polismyndigheten ska ges rätt att föreskriva om generella förvaringsvillkor talar att Polismyndigheten regelmässigt beslutar om särskilda förvaringsvillkor när en samling uppnått en viss storlek. Villkoren motsvarar i allmänhet de villkor om förvaring som föreskrivits för skyttesammanslutningar. Detta har visserligen den fördelen att det blir förutsebart vad som gäller. Förvaringsvillkoren för vapensamlare bör dock ta hänsyn till de särskilda förutsättningar som gäller när skjutvapen innehas för samling. Samlarvapen kan ofta vara mindre stölbegärliga än sådana skjutvapen som innehas av skyttesammanslutningar. Vidare är det i regel inte känt för allmänheten vem som samlar på skjutvapen. Införande av ett bemyndigande för Polismyndigheten minskar vidare behovet av särskilda

Prop. 2025/26:141 förvaringsvillkor, vilket kan underlätta myndighetens handläggning och bidra till att hålla handläggningstiderna nere.

Enligt regeringens mening talar övervägande skäl för att Polismyndigheten bör ges rätt att föreskriva om generella villkor för vapensamlares förvaring av tillståndspliktiga skjutvapen. För att möjliggöra detta bör ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tas in i den nya lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på vapenhandlares, museers och sammanslutningars förvaring av andra vapen än effektbegränsade vapen och på sammanslutningars förvaring av ammunition och ljuddämpare (11 kap. 2 § e vapenlagen). Även om effektbegränsade vapen inte behöver vara tillståndspliktiga finns det nämligen fall där de är det (jfr 2 kap. 1 § andra stycket vapenlagen). Regeringen föreslår därför att bemyndigandet beträffande skjutvapen ska ändras till att avse alla tillståndspliktiga skjutvapen.

Regeringen har i 9 kap. 1 § vapenförordningen vidaredelegerat rätten att meddela föreskrifter om vapenhandlares, museers och sammanslutningars förvaring av tillståndspliktiga skjutvapen och sammanslutningars förvaring av ammunition eller ljuddämpare till Polismyndigheten, som med stöd av bemyndigandet har meddelat sådana föreskrifter (se RPSFS 2005:4, FAP 556-2 och RPSFS 2006:13, FAP 556-1). Med hänsyn till vikten av en säker förvaring av skjutvapen, särskilt för aktörer som innehar ett större antal vapen, bör de nyss angivna bemyndigandena utvidgas till att omfatta även vapenreparatörer. Regeringen föreslår i avsnitt 12.2.4 vidare att det i den nya lagen uttryckligen ska framgå att ett vapenreparatörstillstånd får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras. Därutöver bör bemyndigandet omfatta även krav på gymnasieskolors förvaring.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om regelverket för vapensamlare (bet. 2021/22:JuU28 punkt 17, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandet följer att regelverket om vapensamling behöver ses över och förtydligas för att underlätta för landets seriösa vapensamlare att kunna fortsätta med sin hobby (bet. 2021/22:JuU28 s. 43). Regeringen har sett över regelverket kring vapensamlares förvaring och anser att Polismyndigheten bör ges rätt att föreskriva om generella villkor för vapensamlares förvaring av tillståndspliktiga skjutvapen. För att möjliggöra detta lämnas förslag i det här avsnittet om att det i den nya vapenlagen tas in ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Genom förslaget anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

11.6 Kontrollmöjligheten av den som har rätt att utan särskilt tillstånd inneha vapen utvidgas

Prop. 2025/26:141

Regeringens förslag

Polismyndighetens möjlighet att kontrollera förvaringen ska utvidgas till att omfatta den som har rätt att utan särskilt tillstånd inneha skjutvapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna kommenterar inte förslaget särskilt.

Skälen för regeringens förslag

Den som har tillstånd att inneha skjutvapen är skyldig att låta Polismyndigheten få tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs (5 kap. 7 § vapenlagen). Bestämmelsen bör huvudsakligen föras över till den nya lagen. Enligt ordalydelsen omfattar bestämmelsen enbart den som har tillstånd att inneha skjutvapen.

Det är inte tydligt angivet i den nu gällande regleringen om personer som förvarar skjutvapen åt någon annan (5 kap. 3 § vapenlagen), och den som tagit hand om skjutvapen som ingår i ett dödsbo eller konkursbo enligt ordalydelsen i 5 kap. 2 §, har någon skyldighet att ge Polismyndigheten tillträde för kontroll av förvaringen. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det är rimligt att alla som förvarar skjutvapen får acceptera det integritetsintrång som en kontroll av vapenförvaringen kan innebära. Åtgärden bedöms utgöra en godtagbar inskränkning såväl av skyddet mot husrannsakan och liknande ingrepp enligt 2 kap. 6 § regeringsformen som av skyddet för privat- och familjelivet enligt artikel 8 i Europakonventionen. Övervägande skäl talar därför för att bestämmelsen om tillträde görs tillämplig även på den vars rätt att inneha skjutvapen inte grundas på ett innehavstillstånd. Den som har tillstånd eller rätt att inneha skjutvapen bör alltså vara skyldig att låta Polismyndigheten få tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs. Förslaget innebär att det blir möjligt att kontrollera även förvaring av en skyttesammanslutnings vapen som sker hos en föreningsfunktionär (se vidare i avsnitt 7.4.1).

11.7 Transport i samband med skrotning eller inlösen

Regeringens förslag

Den som ska lämna in ett skjutvapen för skrotning eller som ska lämna in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för inlösen ska få låta den som har eget tillstånd att inneha skjutvapen transportera och överlämna egendomen till Polismyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på att intyg om uppdraget ska lämnas eller visas upp.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna kommenterar inte förslaget särskilt.

Skälen för regeringens förslag

Den som skickar eller transporterar ett skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt egendomen. Vapnet ska vara oladdat och, i den utsträckning det är lämpligt, isärtaget och nerpackat (5 kap. 4 § vapenlagen). Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen. Detsamma bör ske när det gäller bestämmelserna i 5 kap. 6 § om medförande av vapen på vissa platser.

Den nuvarande vapenregleringen innehåller inte några uttryckliga bestämmelser som medger att innehavaren av ett skjutvapen ger någon annan i uppdrag att transportera skjutvapen, ammunition och ljuddämpare för innehavarens räkning. Av 5 kap. 4 § vapenlagen framgår dock indirekt att en vapeninnehavare kan skicka skjutvapen, ammunition och ljuddämpare med ett allmänt befordringsföretag. Detsamma måste anses gälla för vapenmagasin. Vidare kan vapenlagens bestämmelser om utlåning av skjutvapen i vissa fall möjliggöra för en vapeninnehavare att ge annan i uppdrag att transportera skjutvapen m.m. (3 kap. vapenlagen).

Skrotning och inlösen av skjutvapen aktualiseras i situationer där vapeninnehavaren har avlidit eller av annan anledning inte får, kan eller vill inneha vapnet (jfr 4 kap. 4 § och 7 kap. 1 § vapenlagen). Även om det kan förekomma att skjutvapnet i en sådan situation finns hos någon som har god vapenvana och fullgoda kunskaper om vapenregleringen kan också det motsatta förhållandet vara fallet. Exempelvis kan ett skjutvapen innehas av ett dödsbo där ingen av dödsbodelägarna har innehavstillstånd.

Som utredningen framhåller finns det ett starkt allmänintresse av att transport och hantering av skjutvapen sköts på ett säkert sätt. När skjutvapen ska lämnas in till Polismyndigheten för skrotning eller skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska lämnas för inlösen kan det i vissa fall vara lämpligare att någon annan än vapeninnehavaren trans-

porterar och överlämnar egendomen till Polismyndigheten. Regeringen föreslår därför att vapeninnehavaren ska få låta annan utföra transporten och överlämnandet. Det bör krävas att den som får ett sådant uppdrag har eget tillstånd att inneha skjutvapen. Prop. 2025/26:141

11.8 Bemyndigande om förlust av skjutvapen

Regeringens förslag

Regeringen ska få meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förlust av skjutvapen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna kommenterar inte förslaget särskilt.

Skälen för regeringens förslag

I den nuvarande vapenregleringen saknas föreskrifter om skyldighet att anmäla förlust av skjutvapen. Intresset av att legala vapeninnehavare anmäler sådan förlust har dock kommit till indirekt uttryck genom att brott mot vapenlagens förvaringsbestämmelser inte har kriminaliserats. Som skäl mot en sådan kriminalisering har nämligen bl.a. anförts att det kan minska benägenheten att anmäla vapenstöld (se t.ex. prop. 1999/2000:27 s. 69). För att det ska vara möjligt att föreskriva om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förlust av skjutvapen bör ett bemyndigande om detta tas in i den nya lagen.

12 Vapenhandel, vapenreparation och ändring av vapen

12.1 Vapenhandelsverksamhet

Regeringens förslag

Vapenhandlartillstånd ska även fortsättningsvis få meddelas endast för handel som ska bedrivas yrkesmässigt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om villkoren för att en verksamhet som rör handel med skjutvapen ska anses bedrivas yrkesmässigt.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppgiften ska få godkännas att i en vapenhandlares ställe närvara vid provskjutning. Det ska vidare krävas att den som ges ett uppdrag ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

Det ska förtydligas att den som har godkänts att i en vapenhandlares ställe närvara vid provskjutning ska registreras i registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och vapenmäklare att föra förteckningar och hålla dem tillgängliga för Polismyndigheten, och att lämna vissa upplysningar till Polismyndigheten.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Några remissinstanser, bl.a. *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet*, menar att det inte borde gälla något krav på yrkesmässighet för vapenhandlare. *Svenska Mångkampsförbundet* förespråkar att kravet på yrkesmässighet bör innefatta krav på varaktighet och vinstsyfte, men inte kräva ett visst antal transaktioner. *Jägarnas riksförbund* påpekar att det behöver tydliggöras hur kunskapskraven ser ut för att ett vapenhandlartillstånd ska meddelas. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Kravet på yrkesmässighet för vapenhandlare

Enligt 2 kap. 1 § vapenlagen krävs tillstånd för att driva handel med skjutvapen. Ett sådant tillstånd får meddelas den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att driva sådan verksamhet. Tillstånd får meddelas endast för handel som ska bedrivas yrkesmässigt. Ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ska återkallas av Polismyndigheten i vissa fall, bl.a. om tillståndshavaren inte längre driver yrkesmässig handel (6 kap. 3 § första stycket a vapenlagen). Regeringen föreslår i avsnitt 5.2 att ett tillstånd att driva handel ska betecknas vapenhandlartillstånd.

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet anser att det inte borde gälla något krav på yrkesmässighet. Kravet på yrkesmässighet innebär att verksamheten ska ha en viss varaktighet eller åtminstone vara inriktad på en serie affärshändelser. Verksamhetens omfattning ska alltså tillmätas avgörande betydelse (jfr prop. 1990/91:130 s. 60). Ett krav på viss omfattning motverkar effektivt möjligheten att söka tillstånd till handel med vapen i de fall det i stället är mer aktuellt att söka tillstånd för eget innehav av vapen. Regeringen anser därför att det även i den nya lagen bör uppställas ett krav på yrkesmässig handel.

Jägarnas riksförbund påpekar att det behöver tydliggöras hur kunskapskraven ser ut för att ett vapenhandlartillstånd ska meddelas. *Svenska Mångkampsförbundet* har synpunkter på vad kravet på yrkesmässighet bör innehålla. Regeringen anser att begreppet yrkesmässighet, samt vad som ska gälla i fråga om kunskap och laglydnad för att få vapenhandlartillstånd bör definieras på lägre författningsnivå än lag. Den närmare utformningen behandlas därför inte här.

Även om regeringen ska ha en möjlighet att meddela föreskrifter om de förutsättningar som i övrigt ska vara uppfyllda för tillstånd (se avsnitt 4.2) anser regeringen att det av tydlighetsskäl i den nya lagen ska tas in ett specifikt bemyndigande som handlar just om yrkesmässigetskravet.

Vapenhandlare får låna ut skjutvapen till den som fyllt arton år för sådan provskjutning på skjutbana som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen eller av vapenhandlaren själv eller någon annan person som har godkänts av Polismyndigheten att närvara vid provskjutning (3 kap. 6 § vapenlagen). Vid provskjutning får i en vapenhandlares ställe någon annan person närvara som har godkänts av Polismyndigheten (5 kap. 3 § vapenförordningen). Som utredningen konstaterar framgår det dock inte vilka krav Polismyndigheten ska ställa för ett sådant godkännande och inte heller några bestämmelser om återkallelse av ett sådant godkännande. Det bör vara tydligt och förutsebart både för enskilda och Polismyndigheten vilka krav som ställs för godkännande och regeringen anser att det därför i den nya lagen bör införas bestämmelser om lån för provskjutning.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om handel med vapen (bet. 2020/21:JuU30 punkt 17, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 11, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att det bör göras en översyn av vad kravet på yrkesmässighet för att få bedriva handel med skjutvapen ska innebära och att det särskilt bör övervägas om kravet på ett visst antal transaktioner kan tas bort i syfte att fler vapenhandlare ska kunna fortsätta bedriva sin verksamhet (bet. 2020/21:JuU30 s. 38 och bet. 2021/22:JuU28 s. 35).

Kravet på yrkesmässighet för att få bedriva handel med skjutvapen och kravet på ett visst antal transaktioner har setts över av utredningen som också lämnar förslag i den delen. Regeringen konstaterar att begreppet yrkesmässighet samt vad som ska gälla i fråga om kunskap och laglydnad för att få vapenhandlartillstånd bör definieras på lägre författningsnivå än lag. Regeringen lämnar av tydlighetsskäl förslag om att det i den nya lagen ska tas in ett särskilt bemyndigande som handlar om just yrkesmässigetskravet. Mot denna bakgrund anser regeringen att de två tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

Att utöva uppsikt vid provskjutning i vapenhandlares ställe handlar om självständig hantering av skjutvapen liknande den som kan utföras av någon som enligt regeringens förslag ska kunna utses till vapenhanterare för en organisation (se avsnitt 7.4). Kraven bör därför motsvara de krav som regeringen föreslår ska gälla för sådana vapenhanterare. Det bör alltså krävas att personen är lämplig för uppgiften med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter. I likhet med vad som i övrigt gäller i fråga om godkännande för olika uppgifter enligt den nya lagen bör det därutöver krävas att personen har tillståndshavarens uppdrag och har samtyckt till uppdraget. Detta bör ses som grundläggande förutsättningar för att kunna beviljas tillstånd som kan föreskrivas på lägre författningsnivå än lag. Regeringen anser vidare att det är lämpligt att i bestämmelsen tydliggöra att vapenhandlaren har ett ansvar för att personen i fråga har tillräckliga kunskaper och färdigheter. Detta överensstämmer med den bedömning som görs i avsnitt 7.4.2 i fråga om vapenhanterare.

Godkännandet bör, i likhet med ett godkännande av föreståndare eller ersättare, kunna återkallas av Polismyndigheten om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns (jfr 6 kap. 3 b § vapenlagen). Det kan handla exempelvis om att vapenhandlaren inte längre vill att personen i fråga ska kunna utöva uppsikt vid provskjutning i handlarens ställe, dvs. att uppdraget inte längre består. Det kan också handla om att något har inträffat beträffande den godkända personens lämplighet, eller att personen inte längre vill ha godkännandet kvar. Möjligheten att återkalla godkännandet bör uttryckligen framgå i den nya lagen.

Förslagen syftar bl.a. till att ge Polismyndigheten tydliga regler om vad som krävs för godkännande, och att säkerställa att endast laglydiga och i övrigt lämpliga personer får ha ett sådant godkännande. För att förslaget ska få fullt genomslag krävs att personerna registreras så att de kan omfattas av samkörningar som görs mot bl.a. belastningsregistret och misstankeregistret. Eftersom registreringen innebär ett visst ingrepp i den personliga integriteten bör detta på ett tydligare sätt framgå av registerbestämmelserna i den nya lagen. Registrering bör ske i vapenhandlar- och vapenmäklarregistret som nu föreslås få den nya benämningen registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer (se avsnitt 12.2.2).

Skyldighet att hålla vissa förteckningar tillgängliga

Vapenhandlare är enligt 5 kap. 9 § vapenförordningen skyldiga att hålla inköps- och försäljningsförteckningarna med bilagor tillgängliga för Polismyndigheten och att lämna myndigheten begärda upplysningar om inköpta och sålda vapen, om befintligt vapenlager och om andra förhållanden, som är av betydelse för Polismyndighetens tillsyn. I 11 kap. 2 § j vapenlagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och yrkesmässiga förmedlare att föra förteckningar och anmäla transaktioner. Något uttryckligt bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter rörande skyldigheten att föra förteckningar och hålla dem tillgängliga eller lämna vissa upplysningar till Polismyndigheten finns dock inte i dag men bör nu införas eftersom det innebär ett åliggande för

enskilda och därför ska ges i lag eller ha stöd i ett bemyndigande (8 kap. Prop. 2025/26:141 2 och 3 §§ regeringsformen).

12.2 Vapenreparatörsverksamhet

12.2.1 Kravet på yrkesmässighet för vapenreparatörer

Regeringens förslag

Kravet på yrkesmässighet för vapenreparatörer ska uppställas även i den nya lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om villkoren för att en verksamhet som rör reparation eller översyn av skjutvapen ska anses bedrivas yrkesmässigt.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 2 kap. 1 § vapenlagen krävs det tillstånd för att yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn. I avsnitt 5.2 föreslår regeringen att ett sådant tillstånd i den nya lagen ska betecknas vapenreparatörstillstånd.

När det gäller vapenhandlare gäller tillståndskravet den som ”driver handel” med skjutvapen. I detta sammanhang används yrkesmässighet som ett krav för att tillstånd ska ges. Beträffande både handlare och reparatorer är bristande yrkesmässighet en grund för återkallelse av tillståndet. Reglerna beträffande reparatorer måste förstås så att yrkesmässighet är både en avgränsning av det tillståndspliktiga området och en förutsättning för att tillstånd ska ges, även om det sistnämnda inte sägs uttryckligen.

Regeringen anser att kravet på yrkesmässighet kan definieras på lägre författningsnivå än lag. För detta krävs ett bemyndigande i den nya lagen om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innebörden av kravet på yrkesmässighet.

Regeringens förslag

Vapenreparatörstillstånd ska endast få ges till den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att driva sådan verksamhet. Vid lämplighetsprövning som avser en juridisk person ska prövningen dessutom, utom när det gäller kravet på kunskap, omfatta de fysiska personer som har ett betydande inflytande över denna. Uppgift om dessa personer ska registreras i registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer.

Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en juridisk person med vapenreparatörstillstånd, ska tillståndshavaren så snart som möjligt anmäla det till Polismyndigheten.

Polismyndighetens beslut om återkallelse av vapenreparatörstillstånd ska gälla omedelbart endast om Polismyndigheten anger det i beslutet. Polismyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart om det finns särskilda skäl för det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om de krav på kunskap som ska ställas för tillstånd.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Av 4 kap. 3 § vapenlagen framgår att skjutvapen får lämnas till och tillfälligt innehas för reparation eller översyn av den som får driva handel med sådana vapen eller den som har tillstånd att ta emot vapen för sådana åtgärder. För reparation eller översyn får ett vapen också lämnas till den som skulle ha rätt att låna och självständigt handha vapnet.

Av en tillstandsreglering för reparatörsverksamhet bör det, i likhet med vad som gäller för vapenhandlartillstånd, klart framgå vilka krav som ställs på den som söker tillstånd. Regeringen menar att det är av stor vikt för både den som söker tillstånd och rättstillämparen. En förutsebar och enhetlig rättstillämpning förutsätter tydliga regler.

Den som ges ett vapenreparatörstillstånd får i likhet med en vapenhandlare yrkesmässigt hantera skjutvapen. Samma krav på personlig lämplighet som gäller när någon ansöker om vapenhandlartillstånd bör därför gälla i detta fall. Vidare bör sökanden, i likhet med en vapenhandlare, kunna demonstrera god vapenkunskap. Därutöver bör vederbörande kunna uppvisa den kunskap om vapenlagstiftningen som är nödvändig för den som bedriver reparatörsverksamhet. Mot denna bakgrund bör det i den nya lagen uppställas krav på lämplighet avseende den som söker tillstånd att yrkesmässigt ta emot vapen för reparation m.m. De generella kraven bör

överensstämma med de krav som ställs på vapenhandlare. För tillstånd bör det alltså krävas att den som söker tillståndet med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att driva sådan verksamhet.

Föreskrifter om kunskapskrav som bör ställas på vapenreparatörer kan meddelas på lägre författningsnivå än lag. Detta kräver ett särskilt bemyndigande i den nya lagen.

På samma sätt som gäller för vapenhandlare är det viktigt att den som har betydande inflytande över en juridisk person med vapenreparatörstillstånd är laglydig och i övrigt lämplig. Lämplighetskraven bör därför – med undantag för kraven på kunskap – även ställas på de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen (jfr 2 kap. 10 § andra stycket vapenlagen). För att det ska vara möjligt för Polismyndigheten att kontrollera att kraven följs bör det även finnas en skyldighet för en sådan tillståndshavare att så snart som möjligt meddela om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över den juridiska personen. Även detta överensstämmer med vad som gäller för vapenhandlare. Återkallelse av tillståndet bör aktualiseras om tillståndshavaren åsidosätter skyldigheten att informera Polismyndigheten om förändringar i fråga om vem som har betydande inflytande.

Vapenhandlar- och vapenmäklarregistret innehåller i dag uppgifter om personer och organisationer som har meddelats vapenreparatörstillstånd. Till skillnad från vad som gäller i fråga om vapenhandlare och vapenmäklare registreras dock inte fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person med vapenreparatörstillstånd. Den lämplighetsprövning och anmälningsskyldighet som föreslås syftar till att förbättra kontrollen över reparatörer och därigenom minska risken för att olämpliga personer får tillgång till skjutvapen. För att regleringen ska bli komplett och få den effekt som avses bör även fysiska personer med ett betydande inflytande över en juridisk person med vapenreparatörstillstånd registreras i samma register. Detta bör alltså framgå av den nya lagen. Med anledning av att det aktuella registret behandlar registrering av såväl vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer bör registrets benämning ändras. Registret benämning bör vara registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer.

Ett vapenreparatörstillstånd kan återkallas under samma förutsättningar som ett vapenhandlartillstånd. I likhet med vad som gäller för beslut om återkallelse av vapenhandlartillstånd och vapenmäklartillstånd bör Polismyndighetens beslut om återkallelse som utgångspunkt inte gälla omedelbart (10 kap. 2 § vapenlagen). Polismyndigheten bör dock även i dessa fall ha möjlighet att besluta att beslutet ska gälla omedelbart om det finns särskilda skäl för det.

Regeringens förslag

En juridisk person med vapenreparatörstillstånd ska ha en godkänd föreståndare som ansvarar för verksamheten, på motsvarande sätt som gäller för vapenhandlarverksamhet. Att det finns en godkänd föreståndare ska vara en förutsättning för tillstånd.

Om tillståndshavaren eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren är förhindrad att ansvara för verksamheten ska han eller hon sätta en godkänd ersättare i sitt ställe.

Föreståndare och ersättare ska registreras i registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Den som ägnar sig åt reparation och översyn av skjutvapen måste för att kunna utföra uppdraget tillfälligt inneha och fysiskt ta befattning med vapnen. I likhet med vad som gäller för vapenhandlare bör det därför alltid finnas någon som ansvarar för verksamheten. Med den utgångspunkten bör bestämmelserna för reparatorer i den nya lagen motsvara det som gäller för vapenhandlare. Detta innebär att kravet på att juridiska personer ska ha en godkänd föreståndare som ansvarar för verksamheten bör gälla även för reparatorer.

Lagrådet anser att uttrycket ”som ansvarar för verksamheten” är oklart och att innebörden i det ansvar som en föreståndare ska ha och hur föreståndarens ansvar förhåller sig till styrelsens bör klargöras. Den godkända föreståndaren ansvarar bl.a. för att verksamheten bedrivs korrekt, dvs. att verksamheten uppfyller de krav som gäller. Föreståndarens ansvar omfattar således mer än att t.ex. enbart kontrollera att verksamhetens vapen förvaras korrekt. Saknas föreståndare eller ersättare ska tillståndet att driva handel med skjutvapen normalt återkallas.

Regeringen anser vidare att en tillståndshavare eller föreståndare bör vara skyldig att sätta en godkänd ersättare i sitt ställe om han eller hon är förhindrad att ansvara för verksamheten. Motsvarande krav som gäller för godkännande av föreståndare och ersättare för en vapenhandlare eller vapenmäklare bör gälla även reparatorer, dvs. det bör krävas att föreståndaren och ersättaren uppfyller samma lämplighetskrav som tillståndshavaren. Det bör vidare åligga Polismyndigheten att återkalla godkännandet om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Av de nuvarande reglerna om tillstånd att driva handel med skjutvapen eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition framgår inte ut-

tryckligen att det är en förutsättning för tillstånd att det finns en godkänd föreståndare. Om en vapenhandlare eller vapenmäklare som är en juridisk person underlåter att följa vapenlagens regler om godkänd föreståndare kan det emellertid föranleda återkallelse av tillståndet för verksamheten på grund av att förutsättningar för tillståndet inte längre finns.

Av detta följer indirekt att det är fråga om en förutsättning för tillstånd och att tillstånd alltså inte ska ges utan att Polismyndigheten även godkänner en föreståndare. Detta bör komma till tydligt uttryck i den nya lagen. Med hänsyn till skälen för ett krav på att även reparatörer har en föreståndare bör bestämmelsen omfatta även reparatörsverksamheter med tillstånd. Som en konsekvens av detta bör tillståndet, i likhet med vad som gäller för handlare och mäklare, återkallas om någon föreståndare inte utses.

Det är viktigt att endast laglydiga och i övrigt lämpliga personer får vara godkända som föreståndare eller ersättare. För att detta ska kunna säkerställas krävs att personerna registreras så att de kan omfattas av samkörningar som görs mot bl.a. belastningsregistret och misstankeregistret. Registrering bör ske i vapenhandlar- och vapenmäklarregistret som nu föreslås få den nya benämningen registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer (se avsnitt 12.2.2).

12.2.4 Tillståndets omfattning

Regeringens förslag

I ett vapenreparatörstillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal skjutvapen tillståndet ger rätt att inneha. Tillståndet ska få förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

I ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen tillståndet avser. Tillståndet ger rätt att inneha de skjutvapen som anges där. Tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras (2 kap. 10 d § vapenlagen).

När det gäller reparatörer får vapen för reparation eller översyn lämnas till och tillfälligt innehas dels av den som får driva handel med sådana vapen, dels den som har tillstånd att ta emot vapen för sådana åtgärder (4 kap. 3 § vapenlagen). Någon bestämmelse om vapenreparatörstillstånd motsvarande tillstånd att driva handel med skjutvapen finns inte i vapenlagen. I vapenförordningen anges däremot att en ansökan om vapenreparatörstillstånd ska innehålla bl.a. uppgift om vilka vapentyper ansökan avser

och hur sökanden avser att förvara mottagna vapen. Vidare anges att det ska utfärdas ett bevis om ett meddelat tillstånd och att beviset ska innehålla uppgifter om vilka vapentyper tillståndet avser och om villkor som meddelats med stöd av vapenlagen (8 kap. 1 §).

Ett vapenreparatörstillstånd medför en rätt att tillfälligt inneha och självständigt handha skjutvapen. För att regelverket ska vara tydligt, förutsebart och lättillgängligt bör det direkt av lag framgå att det av vapenreparatörstillstånden ska framgå vilka vapentyper som omfattas. I likhet med vad som gäller för vapenhandlare är det också rimligt att det framgår av tillståndet hur många vapen reparatören får tillfälligt inneha på en och samma gång. Detta gäller särskilt som kraven på förvaring måste ställas högre ju fler vapen och ju fler särskilt farliga och stöldbegärliga vapen som reparatören tar emot. Av motsvarande skäl bör det i lagen uttryckligen framgå att tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

12.3 Regler om vem som får utföra ändring och ombyggnad av någon annans skjutvapen

Regeringens förslag

Den som får ta emot ett skjutvapen för reparation eller översyn ska även få ta emot och tillfälligt inneha skjutvapen för ändring eller ombyggnad. Detta ska dock förutsätta att även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet eller rätten att ta emot vapnet.

Om ändringen av skjutvapnet innebär att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen, ska skjutvapnet få lämnas ut endast om innehavaren visar upp bevis om tillstånd att inneha det ändrade vapnet.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

I 4 kap. 3 § vapenlagen finns bestämmelser om vem som får ta emot och tillfälligt inneha någon annans skjutvapen för reparation eller översyn. Däremot finns det inga uttryckliga bestämmelser om vem som får ta emot någon annans skjutvapen för att bygga om eller annars ändra vapnen. Det är enligt regeringens mening viktigt att det står klart vem som får ta emot och tillfälligt inneha någon annans skjutvapen för att utföra ombyggnads- och ändringsåtgärder.

Reglerna bör vara så tydliga att det inte kan uppstå någon osäkerhet om vad som är tillåtet. Regeringen föreslår därför att den vapenhandlare som får ändra och bygga om verksamhetens egna vapen även ska ha en uttrycklig möjlighet att ta emot andras vapen för sådana åtgärder under mot-

svarande förutsättningar. Det bör alltså krävas att vapnet i både sin ursprungliga och ändrade utformning omfattas av vapenhandlartillståndet. Motsvarande bör gälla för reparatörer med vapenreparatörstillstånd. Om reparatörens tillstånd omfattar både det ursprungliga och det ändrade vapnet ska reparatören alltså kunna ta emot ett vapen för ändring och ombyggnad. Samma sak bör gälla i förhållande till någon annan som har rätt att låna och självständigt handha såväl det ursprungliga som det ändrade vapnet (jfr 4 kap. 3 § vapenlagen).

För att undvika att någon misstar sig om förutsättningarna för att inneha det ändrade vapnet bör det uttryckligen anges att skjutvapnet inte får lämnas ut utan att innehavaren visar upp bevis om tillstånd att inneha det ändrade vapnet.

12.4 Rätt att provskjuta vapen

Regeringens förslag

Den som har tagit emot ett skjutvapen för reparation, ändring, ombyggnad eller översyn ska få provskjuta vapnet.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Den som får i uppgift att t.ex. reparera eller göra översyn av ett vapen kan behöva kontrollera vapnets funktionsduglighet såväl före som efter det att arbetet påbörjas. Inte minst är det viktigt att reparatören kan kontrollera att vapnet fungerar som det ska innan det lämnas tillbaka till den egentliga innehavaren. Endast den som har vapenhandlartillstånd eller vapenreparatörstillstånd eller den som skulle ha rätt att låna och självständigt handha vapnet får ta emot skjutvapen för åtgärder av nu aktuellt slag. Sådana personer måste anses ha tillräckliga kunskaper om vapen för att de ska få provskjuta vapnet. Regeringen föreslår därför att den som tagit emot ett skjutvapen för reparation, ändring, ombyggnad eller översyn ska ha rätt att provskjuta vapnet.

För att en provskjutning ska kunna genomföras behöver reparatören ha tillgång till ammunition. I avsnitt 9.3 lämnar regeringen därför förslag om att den som tar emot ett vapen för reparation m.m. ska ha rätt att inneha ammunition till vapnet under den tid som han eller hon innehar vapnet i fråga.

Regeringens förslag

Rätten att tillståndsfritt byta ut en viss vapendel som innehavaren har särskilt tillstånd till ska avse de vapendelar som enligt vapenregleringen jämföras med skjutvapen. Det innebär att ljuddämpare ska tas bort från bestämmelsen och mantlar läggas till.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Den som har särskilt tillstånd att inneha bl.a. slutstycken, ljuddämpare, eldrör, pipor, stommar, lådor eller trummor till skjutvapen har rätt att utan tillstånd byta ut en sådan del mot en ny likadan, om den utbytta delen lämnas för skrotning och bytet genast anmäls till Polismyndigheten (4 kap. 2 § andra stycket vapenlagen). Med undantag för ljuddämpare är samtliga de föremål som räknas upp i bestämmelsen vitala vapendelar som är jämförda med skjutvapen i vapenlagens mening (jfr 1 kap. 3 § f vapenlagen). Det innebär att tillstånden avser ett visst specifikt föremål, vilket framgår av tillståndsbevis och registrering i vapenregistret. Efter genomförandet av lättnaderna i tillståndsplikten avseende ljuddämpare är tillstånd att inneha ljuddämpare däremot inte begränsade till ett visst specifikt föremål. Tillstånden är i stället avgränsade till egendom av ett visst slag och en viss mängd (2 kap. 9 § och 3 kap. 7 § vapenförordningen). Detta framgår av tillståndsbevisen och avspeglas även i den omständigheten att ljuddämpare inte längre registreras i vapenregistret. Däremot registreras alla som får särskilt tillstånd att inneha ljuddämpare i vapeninnehavarregistret (1 a kap. 7 § första stycket 1 vapenlagen).

Med hänsyn till att tillstånd att inneha ljuddämpare inte längre är individualiserade till ett visst föremål kan bestämmelsen i 4 kap. 2 § vapenlagen inte längre anses ha någon betydelse när det gäller ljuddämpare. Förhållandet måste nämligen innebära att innehavaren fritt får byta ut en ljuddämpare mot en annan, förutsatt att man inte går utöver det som omfattas av tillståndet. Bestämmelsen fyller alltså inte någon funktion för den enskilde. Eftersom själva ljuddämparen inte ska registreras fyller inte heller anmälningsplikten någon funktion för att vapenregistret ska vara korrekt. De nuvarande bestämmelserna bör i huvudsak föras över till den nya lagen. Regeringen anser dock, mot bakgrund av det anförda, att ljuddämpare bör utgå.

I den aktuella bestämmelsen finns en uppräkningslista av de vapendelar som ska jämföras med skjutvapen, förutom mantlar. Någon anledning till att mantlar inte ska omfattas har inte framkommit och omständigheten får därmed antas bero på ett rent förbiseende. Mantlar bör därför läggas till.

Regeringens förslag

Bestämmelserna om inlösen av skjutvapen, ammunition och vapentillbehör ska förtydligas så att det klart framgår att även egendom som innehas med stöd av ett vapenhandlartillstånd omfattas. Staten ska inte vara skyldig att lösa in vapenhandlares vapen om återkallelsen sker på handlarens eget initiativ.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Vapenlagen innehåller regler om inlösen, bl.a. anges att skjutvapen och vissa tillbehör ska lösas in av staten under vissa förutsättningar, t.ex. om innehavaren har avlidit. Bestämmelserna om inlösen bör föras över till den nya lagen. Utredningen pekar på att inlösenreglerna är otydliga på det sättet att det inte klart framgår om de är tillämpliga på vapenhandlares innehav av skjutvapen, ammunition och vapentillbehör. Inlösenreglerna i 7 kap. 1 § vapenlagen kan tolkas som att de enbart omfattar innehavstillstånd. Vapenhandlare behöver inte sådant tillstånd utan får inneha sådan egendom som avses i inlösenreglerna med stöd av sitt vapenhandlartillstånd. Det förekommer i praktiken att vapenhandlares egendom löses in, men Polismyndigheten har till utredningen upplyst om att det även förekommer att inlösen nekas med hänvisning till att reglerna inte anses tillämpliga.

Starka skäl talar för att vapenhandlares vapen bör kunna inlösas, trots de kostnader detta kan medföra. Staten bör alltså vara skyldig att lösa in vapen exempelvis om ett tillstånd återkallas på grund av att vapenhandlaren drabbas av sjukdom och inte klarar av att avveckla sitt vapeninnehav i rätt tid. Reglerna bör därför ändras så att det klart framgår att även skjutvapen m.m. som innehas med stöd av ett vapenhandlartillstånd omfattas av inlösenreglerna.

För att undvika att inlösenreglerna missbrukas bör det föreskrivas att staten inte är skyldig att lösa in vapenhandlares vapen om återkallelsen sker på handlarens eget initiativ. Med detta avses situationer där handlaren väljer att avsluta verksamheten av någon anledning. Regeln bör göras fakultativ. Den bör alltså inte utformas på så sätt att inlösen aldrig kan ske. Det kan nämligen finnas situationer där det framstår som klart rimligt med inlösen även i dessa fall. Som ett exempel kan nämnas fallet att handlaren på grund av ålder eller sjukdom vill avsluta sin verksamhet men inte förmar avyttra vapeninnehavet. I ett sådant fall bör inlösen vara möjlig.

13 Införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset

13.1 Den svenska införselregleringen

13.1.1 Tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige

I Sverige gäller krav på införseltillstånd för att skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare tillfälligt ska få föras in i landet. Även sådana föremål som jämföras med skjutvapen omfattas av tillståndskravet (jfr 2 kap. 1 § första stycket d och 1 kap. 3 § vapenlagen). Syftet med kravet på införseltillstånd är att ha kontroll över vilka vapen, vilken ammunition och vilka ljuddämpare som förs in i landet. Införselregleringen ersätter inte det grundläggande kravet på innehavstillstånd utan är tänkt att kontrollera mer tillfälliga besök. Med införsel i vapenlagens mening avses att egendomen förs över gränsen för svenskt territorium, oavsett för vilket ändamål det görs. Införselregleringen träffar således både transporter av egendom genom landet, införsel av egendom för tillfällig användning i landet och införsel i syfte att egendomen ska stanna kvar i landet. Polismyndigheten prövar frågor om införseltillstånd.

Införseltillståndet ger rätt att i Sverige under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet, inneha den egendom som förts hit med stöd av tillståndet. Tillståndet gäller under förutsättning att egendomen förs in inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som Polismyndigheten bestämmer (se 2 kap. 12 § vapenlagen, jfr 4 kap. 2 § vapenförordningen). För tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige gäller i princip samma förutsättningar som för tillstånd att inneha skjutvapen (se 2 kap. 11 § första stycket vapenlagen och 4 kap. 1 § vapenförordningen). Det innebär bl.a. att tillstånd får beviljas endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas. Dessa regler bör föras över till den nya lagen. Detsamma gäller reglerna om undantag från kravet på införseltillstånd i 2 kap. 13 § första stycket vapenlagen.

Den prövning som görs i ärenden om införseltillstånd skiljer sig emellertid i praktiken i viss mån från den prövning som görs när någon ansöker om innehavstillstånd. När någon ansöker om införseltillstånd krävs bl.a. att sökanden styrker sin rätt att inneha vapnet (se 12 kap. Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd [RPSFS 2009:13] om vapenlagstiftningen, FAP 551-3). Krävs inte tillstånd i utförsellandet och sökanden alltså inte har prövats ur bl.a. lämplighetssynpunkt begär Polismyndigheten i regel in kompletterande uppgifter från berörda myndigheter i utförsellandet.

I övrigt gäller i huvudsak samma krav för införseltillstånd som för innehavstillstånd. Det finns dock vissa specialbestämmelser vid införsel för jakt eller tävling här i landet. De bestämmelserna innebär i huvudsak att sökandens förmåga att handha skjutvapnet och behov av vapnet, när ett kvalificerat behov krävs, får visas genom intyg från den som anordnar jakten eller tävlingen (4 kap. 1 § vapenförordningen). Tillstånd till införsel av skjutvapen som medförs vid resa av en person bosatt i ett land inom EU får beviljas för en eller flera resor under högst ett år och ska anses innefatta en rätt att inneha vapnet i Sverige under denna tid (4 kap. 3 § vapen-

förordningen). Tillståndet ska skrivas in i tillståndshavarens europeiska skjutvapenpass (4 kap. 3 § vapenförordningen). Prop. 2025/26:141

Enskilda personer som har permanent tillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge att där inneha jakt- eller tävlings-skjutvapen för eget bruk får utan särskilt tillstånd medföra dessa vapen med tillhörande ammunition och ljuddämpare vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här (2 kap. 13 § första stycket b vapenlagen). Detta undantag från kravet på införseltillstånd har införts mot bakgrund av att de krav som ställs för innehavstillstånd för skjutvapen är ungefär desamma i alla länderna. Sådana föremål som förts in med stöd av undantaget får innehas i Sverige i högst tre månader från dagen för införandet (2 kap. 13 § andra stycket vapenlagen). Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

13.1.2 Anmälan om införsel och utförsel

Vid införsel av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare till Sverige krävs, utöver införseltillstånd, att det görs en anmälan till Tullverket. En sådan anmälan ska göras även vid utförsel (se bl.a. 2 § 3 och 3 § andra stycket inregränslagen [1996:701], artikel 139 och 267 i Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen [tullkodexen], Tullverkets föreskrifter om viss införsel, utförsel och återutförsel av skjutvapen, ljuddämpare och ammunition [TFS 2016:23] och Tullverkets inregränsföreskrifter [TFS 1996:21]). Införselanmälan ska i allmänhet göras vid gränsen. I samband med anmälan ska införseltillståndet eller en annan handling som utvisar vapeninnehavarens rätt att föra in vapnet m.m. i Sverige visas upp. Även skjutvapnet ska visas upp för att säkerställa dess identitet (TFS 2016:23). Från detta gäller vissa undantag. Bl.a. kan den som för jakt eller tävling – eller för genomresa i anslutning till jakt eller tävling i ett annat land – vill föra in skjutvapen, ljuddämpare eller ammunition i Sverige från ett annat EU-land eller från Norge göra införselanmälan digitalt. Har en digital anmälan gjorts behöver det medhavda skjutvapnet inte visas upp vid gränsen och vapeninnehavaren får välja annan väg än tullväg. Vid återutförsel av skjutvapen efter jakt eller tävling ska skjutvapnet som utgångspunkt visas upp.

Tullverket ska lämna uppgifter till Polismyndigheten om skjutvapen som förs in till eller ut ur Sverige. Uppgifter behöver dock inte lämnas om ändamålet med införseln eller utförseln är att skjutvapnet ska användas tillfälligt för jakt eller tävling (se förordningen [2006:527] om uppgiftsskyldighet för Tullverket om införsel eller utförsel av skjutvapen).

13.1.3 Det europeiska skjutvapenpasset

Ett europeiskt skjutvapenpass ska på begäran utfärdas av en medlemsstats behöriga myndigheter till en person som legalt förvärvar och använder ett skjutvapen. Passet ska ha en giltighet på högst fem år, som kan förlängas, och innehålla upplysningar om bl.a. innehavarens identitet och identifikation av de vapen som förs in i passet (se artikel 1.3 och bilaga II till vapendirektivet). Skjutvapenpasset kan ses som en identitetshandling för vapnet

Prop. 2025/26:141 och ett bevis om att den person som anges i passet har rätt att inneha vapnet i sitt hemland.

Beslut om tillstånd att inneha skjutvapen under en resa genom två eller flera medlemsstater ska föras in i skjutvapenpasset (artikel 17.1 i vapendirektivet). För jägare, återskapare av historiska händelser och målskyttar kan skjutvapenpasset i vissa fall också vara tillräckligt för att få inneha skjutvapnet under en sådan resa, under förutsättning att de kan styrka skälen för resan (artikel 17.2 i vapendirektivet). Skjutvapenpasset bör betraktas som den huvudsakliga handling som målskyttar och andra personer som beviljats tillstånd i enlighet med direktivet behöver för att inneha ett skjutvapen under en resa till en annan medlemsstat (skäl 30 i reciten till vapendirektivet). En person som har ett skjutvapen infört i sitt europeiska skjutvapenpass anses som utgångspunkt lämplig att inneha det vapnet i Sverige. Även när sökanden har ett europeiskt skjutvapenpass görs dock registerslagningar mot Schengens informationssystem.

Innehav av det europeiska skjutvapenpasset medför i sig ingen rätt att föra med sig skjutvapen mellan EU:s medlemsstater. Överföring av skjutvapen får i stället ske i enlighet med de förfaranden som anges i artikel 16 och 17 i vapendirektivet.

I artikel 17.2 i vapendirektivet föreskrivs ett förenklat förfarande för överföring av skjutvapen för jägare, målskyttar och återskapare av historiska händelser. Sådana aktörer ska få inneha ett eller flera skjutvapen under en resa genom två eller flera medlemsstater i syfte att utöva sin verksamhet om de har ett europeiskt skjutvapenpass där skjutvapnen är införda. Det krävs också att de kan styrka skälen för resan. Detta kan särskilt ske genom uppvisande av en inbjudan till eller annat bevis på sin verksamhet i den medlemsstat som är destinationen för resan.

För jägare och återskapare av historiska händelser gäller det förenklade införselförfarandet enligt artikel 17.2 i vapendirektivet endast för de skjutvapen som i vapendirektivet ingår i kategori C. För målskyttar gäller det förenklade införselförfarandet däremot för skjutvapen i alla kategorier. För införsel av kategori A-vapen, dvs. sådana särskilt farliga vapen som i princip ska vara förbjudna för civilt innehav, krävs dock att tillstånd har getts i enlighet med artikel 9.6 i vapendirektivet, dvs. det särskilda undantag för målskyttar som innebär att de kan få ges tillstånd att inneha halvautomatiska skjutvapen i kategori A6 och A7 om de bl.a. uppfyller vissa aktivitetskrav. A-vapen omfattas även av det förenklade införselförfarandet för målskyttar om tillståndet bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5 i vapendirektivet. Detta innebär, något förenklat, att vissa halvautomatiska skjutvapen som tidigare sågs som B-vapen kan omfattas av förfarandet om tillståndshavaren anskaffade vapnen före den 13 juni 2017. Det förenklade införselförfarande som avses i artikel 17.2 i vapendirektivet omfattar för målskyttar alltså i praktiken skjutvapen i kategori A6, A7 och A8 samt kategori B och C.

Av det europeiska skjutvapenpasset ska framgå om ett skjutvapen som förts in i passet är ett A-, B- eller C-vapen (se bilaga II till vapendirektivet). Det finns däremot inget krav på att det ska anges vilken punkt i respektive kategori som vapnet omfattas av.

Sverige har hittills valt att inte godta det förenklade införselförfarandet. En anmärkning om det förhållandet bör finnas i varje europeiskt skjutvapenpass (jfr artikel 11.3 i vapendirektivet).

13.2 Ett förenklat införseliförfarande bör införas för jakt och målskytte

Prop. 2025/26:141

Regeringens förslag

Ett förenklat införseliförfarande ska införas för jakt och målskytte.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att det förenklade införseliförfarandet ska införas endast för målskytte.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget att införa det förenklade införseliförfarandet för målskytte. Flera av de remissinstanser som tillstyrker förslaget, bl.a. *Jägarnas riksförbund*, *Sveriges Jordägareförbund*, *Svenskt forum för jakt, skytte och vapenfrågor* och *Sveriges Vapenägares Förbund*, anser att det förenklade införseliförfarandet bör införas även för jakt. Jägarnas riksförbund påpekar att tillstånd till införsel i princip beviljas i samband med alla ansökningar som görs, vilket innebär att systemet inte har någon kontrolleffekt. Sveriges Jordägareförbund menar att jägare från EU-länder som vill besöka Sverige bör behandlas på samma sätt som svenskar som reser till andra EU-länder. Även *Sveriges Vapenägares Förbund* menar att risken att ett införande av det förenklade skjutvapenpasset skulle påverka brottsbekämpningen negativt är mycket liten. *Naturvårdsverket* ser utifrån ett jakt- och viltvårdsperspektiv att införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset skulle underlätta för jakten som näring, genom att det underlättar för jägare från andra europeiska länder att utöva jakt i Sverige. *Tullverket* avstyrker förslaget och anser att det innebär vissa risker. Tullverket menar att den kontroll av vapeninförsel som föreslås utföras av myndigheten inom ramen för en normal tullkontroll som ska säkerställa att införseln är legitim kommer att minska, samtidigt som risken för att införseln godkänns på felaktiga grunder kommer att öka. Tullverket påpekar också att myndigheten i dag saknar praktisk möjlighet att fysiskt närvara vid samtliga gränsövergångar, och att det därför skulle krävas omfattande utbildningsinsatser och kraftigt ökad bemanning vid gränsövergångarna för att upprätthålla den kontrollnivå som föreslås av utredningen.

Skälen för regeringens förslag

Det förenklade införseliförfarandet ska införas

Sedan frågan om införande av det förenklade införseliförfarandet för jägare, sportskyttar och återskapare av historiska händelser senast övervägdes (se prop. 1995/96:52 s. 43) har den europeiska miniminivån för vapeninnehav successivt skärpts. Särskilt betydelsefullt är att skjutvapen i kategori C numera bara får innehas av den som är 18 år, har giltiga skäl och som inte kan antas utgöra en fara för sig själv eller annan eller för allmän

Prop. 2025/26:141 ordning och säkerhet. Vidare ska medlemsstaterna ha ett övervaknings-system för att villkoren för tillstånd är uppfyllda under den tid ett tillstånd gäller (se artikel 6 i vapendirektivet).

Utredningen konstaterar att även om den europeiska miniminivån för vapeninnehav har skärpts innebär ett införande av det förenklade införsel-förfarande som avses fortfarande en viss risk för att förekomsten av illegala skjutvapen i samhället ökar och att fler skjutvapen används för illegala ändamål. Regeringen anser dock att risken för att det förenklade förfarandet skulle öka tillgången på illegala skjutvapen i Sverige inte ska överdrivas. Som anges i avsnitt 13.3 innebär ett förenklat införsel-förfarande att en person får inneha ett eller flera skjutvapen under en resa genom två eller flera medlemsstater i syfte att utöva sin verksamhet såsom exempelvis jakt eller målskytte om personen har ett europeiskt skjutvapen-pass där skjutvapnen är införda. Det krävs att personen kan styrka skälen för resan. Det handlar alltså om legala vapenägare som vill resa mellan medlemsstater i syfte att utöva lagliga aktiviteter i överensstämmelse med vapendirektivet. Att det då skulle finnas en större risk för läckage till den illegala marknaden framstår inte som sannolikt. I sammanhanget kan det konstateras att alla våra nordiska grannländer har infört det förenklade införselförfarandet. Enligt uppgift till utredningen bedömer den finländska tullen att detta inte har lett till en ökad vapensmuggling eller till ökad illegal användning av skjutvapen som tillfälligt förs in i Finland. I Danmark har man inte heller sett några indikationer på olaglig användning av sådana vapen som förs in med stöd av förfarandet.

Även intresset av att bejaka den fria rörligheten inom EU talar för att införa det förenklade införselförfarandet enligt artikel 17.2 i vapendirektivet. Ur ett svenskt perspektiv är det i första hand hänsyn till den som i Sverige vill arrangera målskytte, jakt eller återskapande av historiska händelser för internationella deltagare som talar för att det förenklade införselförfarandet ska införas. Förfarandet har emellertid ingen direkt betydelse för legala svenska vapeninnehavare, som redan i dag kan korsa den svenska gränsen utan krav på införseltillstånd.

Utredningens förslag bygger på att Tullverket ändrar sina föreskrifter så att ett skjutvapen som förs in i Sverige med stöd av förfarandet ska visas upp vid både in- och utförsel, tillsammans med skjutvapenpasset. *Tullverket* påpekar att sådana kontroller kommer att ta viss tid i anspråk, kräva omfattande utbildningsinsatser och en förstärkt bemanning vid gränsövergångarna. Tullverket påpekar också att resenärer kan komma att behöva vänta en ansevärd tid vid gränspassager om samtliga vapen ska kontrolleras vid in- och utförsel.

I dagsläget behöver den som fått införseltillstånd från Polismyndigheten anmäla införseln till Tullverket, vilket kan göras digitalt och i förväg, men vapnet behöver inte visas upp fysiskt innan det förs in eller ut från Sverige. Enligt uppgift i utredningen är tillståndsgivningen för införsel generös, och den som har ett skjutvapen infört i sitt europeiska skjutvapenpass anses vid prövningen som utgångspunkt lämplig att inneha det vapnet i Sverige. Ordningen förefaller lämplig och ändamålsenlig även för förfarandet med förenklade införseltillstånd enligt det europeiska skjutvapenpasset. En övergång från systemet med införseltillstånd till det förenklade införselförfarandet enligt det europeiska skjutvapenpasset motiverar alltså inte en så krävande tullkontroll som utredningen föreslår. Det är dock

angeläget att Tullverket, när det bedöms nödvändigt, utför kontroll av vapen som förs in i eller ut från Sverige. Tullkontrollen kan komma att stärkas, vilket kan få en generellt hämmande effekt på viljan att smuggla egendom till Sverige. Som anges i avsnitt 17 behöver Tullverkets verksamhet anpassas till förslaget om att införa det förenklade införselförfarandet för målskyttar och jägare. Regeringen anser sammantaget att starka skäl talar för att införa det förenklade införselförfarandet enligt artikel 17.2 i vapendirektivet. Fråga är då för vilka ändamål förfarandet ska införas.

Ett förenklat införselförfarande för målskytte

Beträffande införsel för målskytte innebär den nuvarande regleringen reella problem för skytterörelsen. Den medför nämligen att anordnande av internationella tävlingar försvåras och i vissa fall omöjliggörs. Målskyttevapen är ofta A- eller B-vapen. Sådana skjutvapen är även i övriga Europa underkastade noggrann tillsyn och uppföljning av att förutsättningarna för tillståndet fortfarande föreligger. Kraven för tillstånd att inneha A-vapen är i regel jämförbara med kraven för svenskt innehavstillstånd (jfr dock artikel 10.5 i vapendirektivet). Förutsättningarna för införseltillstånd för målskytte är redan i dag sådana att tävlingsanordnarens bedömning av skyttens handhavandeskicklighet godtas. Enligt artikel 17.2 i vapendirektivet ska skälen för resan kunna styrkas med exempelvis en inbjudan till målskytteverksamheten. Kraven för införsel kan inte sägas sänkas i någon beaktansvärd grad om det förenklade införselförfarandet införs för målskytte. Regeringen anser sammanfattningsvis att ett förenklat införselförfarande bör införas för målskyttar.

Ett förenklat införselförfarande för jakt

Utredningen föreslår inte att det förenklade tillståndsförfarandet införs för jakt. Till skillnad för vad som är fallet vid tävling kan den som vill jaga i Sverige i allmänhet planera sin jakt med den framförhållning som Polismyndighetens handläggningstider i ärenden om tillfällig införsel ger upphov till. Vidare reser jägare i regel mindre ofta än målskyttar på elitnivå och har alltså större möjlighet att sköta den administrativa hanteringen kring ansökan än en sådan tävlingsskytt. Behovet av ett förenklat införselförfarande kan därför, som utredningen är inne på, inte sägas vara lika stort för jakt som för målskytte. Jakt är emellertid ett stort intresse hos många legala vapenägare. Det är en fullt ut legitim aktivitet med långtgående historiska rötter. Det är angeläget att möjligheterna att utöva jakt, även med utländska deltagare, möjliggörs i större utsträckning än i dag. Utöver det som anförs ovan kan ett införande av det förenklade införselförfarandet för jakt antas medföra en ökad jaktturism. Som *Naturvårdsverket* framhåller skulle införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset nämligen underlätta för jakten som näring, genom att det förenklar för jägare från andra europeiska länder att utöva jakt i Sverige.

Jakt sker inte sällan med C-vapen, dvs. sådana vapen som enligt vapendirektivet får innehas utan att någon individuell tillståndsprövning görs. Det är inte givet att medlemsstaterna följer upp att den som innehar ett C-vapen fortsätter vara lämplig att inneha skjutvapen. Skjutvapen i den kategorin är dock sådana vapen just för att de är mindre farliga vapen ur ett samhällsperspektiv. Det finns inte heller någon antydning till att dessa vapen

Prop. 2025/26:141 skulle vara populära bland gängkriminella. Riskerna med att införa ett förenklat införseliförfarande även för jakt ska alltså inte överdrivas.

Sammanfattningsvis menar regeringen att det, som *Jägarnas riksförbund*, *Sveriges Jordägareförbund*, *Svenskt forum för jakt, skytte och vapenfrågor* och *Sveriges Vapenägares Förbund* är inne på, innebär klara fördelar med det förenklade införseliförfarandet för jägare från andra europeiska länder att utöva jakt i Sverige. Detta medför i sin tur fördelar för svenska jägare, som lättare kan bjuda in jägare från europeiska länder till Sverige. Regeringen anser mot denna bakgrund att det är möjligt att gå längre än vad utredningen föreslår och ytterligare underlätta för de legala vapeninnehavarna, samtidigt som reglerna utformas så att de på ett ändamålsenligt sätt motverkar förekomsten av illegala vapen. Ett förenklat införseliförfarande för jakt bör därför införas.

Riksdagen har vid två tillfällen tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om europeiskt skjutvapenpass (bet. 2020/21:JuU30 punkt 16, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 10, rskr. 2021/22:275). Av tillkännagivandena följer att det ska göras en översyn av reglerna för ett europeiskt skjutvapenpass (bet. 2020/21:JuU30 s. 36 och 37 och bet. 2021/22:JuU28 s. 33). Utredningen har sett över frågan om införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset. I denna proposition lämnas förslag om att enskilda personer som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass utan införseltillstånd ska få medföra jakt- eller tävlings-skjutvapen som är införda i skjutvapenpasset vid vistelse i Sverige, för tillfällig användning vid jakt eller tävling i landet. Genom förslagen anser regeringen att de båda tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

Återskapande av historiska händelser

Återskapande av historiska händelser förekommer i dag endast i mindre utsträckning i Sverige. Det är i nuläget tveksamt om fler sådana evenemang skulle anordnas om ett förenklat införseliförfarande införs för det syftet. Ett införande av det förenklade införseliförfarande som avses i artikel 17.2 i vapendirektivet skulle med avseende på återskapande av historiska händelser också innebära särskilt stora sänkningar av de krav för införsel som gäller i dag. Det har inte heller i remissförfarandet uttryckts någon efterfrågan på ett regelverk som underlättar detta. Regeringen anser därför att det förenklade införseliförfarandet, i likhet med utredningens bedömning, inte nu bör införas för återskapande av historiska händelser.

Regeringens förslag

En enskild person som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass ska utan införseltillstånd få medföra jakt- eller tävlingsskjutvapen som är införda i skjutvapenpasset vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling i landet. Tillhörande ammunition och ljuddämpare ska få föras in med vapnet. Personen ska medföra dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid jakt eller tävling i Sverige.

Den som med stöd av förfarandet har fört in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare i Sverige ska utan tillstånd få inneha egendomen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om att bestämmelserna om tillståndsplikt inte ska gälla vid införsel av skjutvapen som medförs till Sverige med stöd av det nya införselförfarandet, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen, samt meddela föreskrifter om utförsel av sådana jakt- och tävlingsskjutvapen och tillhörande ammunition och ljuddämpare som har förts in i landet med stöd av det förenklade införselförfarandet.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningens förslag innebär att det förenklade införselförfarandet endast ska omfatta målskytte.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Inga särskilda tillståndskrav för jägare och sportskyttar från andra medlemsstater

Ett införande av det förenklade införselförfarande som avses i artikel 17.2 i vapendirektivet bör utformas likt det regelverk som gäller när någon har ett permanent innehavstillstånd för skjutvapen från något av våra nordiska grannländer. Vid införsel till Sverige från Danmark, Finland eller Norge gäller inget krav på att syftet med resan ska styrkas vid gränsen. Enligt artikel 17.2 i vapendirektivet gäller däremot krav på att ändamålet med resan ska styrkas, exempelvis med en inbjudan till evenemanget. Om ett sådant krav inte uppställs uppstår inte den naturliga gallringsprocess som kan bidra till att hindra införsel av den som kan tänkas inneha skjutvapen utan att uppfylla de krav på skjutskicklighet och utbildning som gäller i Sverige. Ett sådant krav bör alltså gälla och torde också, som utredningen är inne på, vara nödvändigt för att regleringen ska överensstämma med vapendirektivet. Vapeninnehavaren ska alltså medföra dokumentation som styrker att skjutvapnen med tillhörande ammunition och ljuddämpare ska användas vid jakt eller tävling i Sverige.

Den nuvarande regleringen om undantag från kravet på införseltillstånd när någon har permanent innehavstillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge inkluderar utöver införsel för tillfällig användning av vapnet i Sverige också införsel för transitering till dessa länder (2 kap. 13 b § andra strecksatsen vapenlagen). Artikel 17.2 i vapendirektivet gäller för jägare och målskyttar under resa genom två eller fler medlemsstater i syfte att utöva sin verksamhet. Det skulle alltså kunna vara naturligt att låta det förenklade införselförfarande som regeringen föreslår omfatta vissa fall av transitering. Med hänsyn till den situation som Sverige befinner sig i med en hög nivå av skjutvapenvåld och en hög terrorhotnivå menar regeringen dock att införselregleringen enbart bör lättas upp när det finns ett särskilt starkt behov av lättnader. Till skillnad från det starka intresset av att underlätta resor till Sverige för deltagande i målskytte-tävling eller jaktaktivitet här är det inte lika angeläget att enskilda personer ska kunna resa med skjutvapen genom Sverige. Den som har ett permanent innehavstillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge kan redan i dag resa med skjutvapen genom Sverige för jakt och tävling i våra nordiska grannländer. De personer som i första hand kan antas ha ett intresse av att resa med skjutvapen genom Sverige kan alltså redan i dag göra det utan införseltillstånd. Skulle transitering, utöver de nu angivna reglerna, tillåtas innebär det att svenska tulltjänstemän vid gränsen kan behöva ta ställning till om inbjudningar på främmande språk kan godtas som dokumentation som utvisar ändamålet med resan. Detta kan komma att försvåra gränskontrollen och ta stora resurser i anspråk som undantränger andra mer angelägna kontroller vid gränsen. Sammantaget menar regeringen att ett förenklat förfarande för transitering inte bör införas.

Vid införsel till Sverige med stöd av det förenklade införselförfarande som gäller för den som har ett permanent innehavstillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge uppställs inget krav på att införseln sker från något av dessa länder. Artikel 17.2 i vapendirektivet gäller däremot under resa genom två eller fler medlemsstater. Det finns därför anledning att överväga om det förenklade införselförfarandet bör begränsas till införsel från EU:s medlemsstater och andra stater inom Schengenområdet eller omfatta också införsel som sker från tredje land. I norsk och finsk rätt finns inget krav på att införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset måste ske från en medlemsstat i EU eller en stat som annars ingår i Schengensamarbetet.

Även den som anländer till Sverige från tredje land kan ha intresse av att få föra in skjutvapen i landet med stöd av det europeiska skjutvapenpasset. Exempelvis kan en skytt som tävlar på elitnivå behöva åka direkt mellan en tävling utanför EU och en tävling i Sverige. Det förenklade införselförfarandet bör därför omfatta också dessa fall såtillvida att det i vapenregleringen inte bör uppställas något krav på införseltillstånd. De regler som gäller enligt tullkodexen och EU:s skjutvapenförordning (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 258/2012 av den 14 mars 2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet [FN:s protokoll om skjutvapen], och om införande

av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition) påverkas inte av detta. Prop. 2025/26:141

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att en enskild person som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass utan särskilt tillstånd ska få medföra skjutvapen som är införda i skjutvapenpasset vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här.

Lagrådet anser att det av lagtexten bör framgå vad som avses med ett europeiskt skjutvapenpass och att det därför bör läggas in en hänvisning till skjutvapendirektivet. Bestämmelser om europeiska skjutvapenpass finns visserligen i skjutvapendirektivet. Regeringen konstaterar dock att det direktivet inte innehåller någon egentlig definition av det europeiska skjutvapenpasset. Vad som avses med ett europeiskt skjutvapenpass enligt direktivet kan i stället tydliggöras i författningskommentaren.

Tillhörande ammunition och ljuddämpare ska få föras in med vapnet. Personen ska medföra dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid jakt eller tävling i Sverige. Regeringen föreslår vidare att den som fört in vapen, ammunition eller ljuddämpare enligt det förenklade förfarandet ska få inneha egendomen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

Regeringen bör kunna föreskriva vilka typer av skjutvapen med tillhörande ammunition och ljuddämpare som ska få föras in med stöd av det förenklade förfarandet. Ett bemyndigande om detta bör därför införas i den nya lagen.

Den som har fört in ett skjutvapen i Sverige för tillfällig användning för tävling här måste i dag ha utförseltillstånd enligt lagen om krigsmateriel för att få föra ut vapnet med tillhörande ammunition och ljuddämpare ur landet igen. För att säkerställa att inte krigsmateriellagstiftningen hindrar ett effektivt införsel- och utförselförfarande utifrån det förenklade förfarandet bör bemyndigandena i den lagen utvidgas. Det föreslås därför att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om utförsel av sådana skjutvapen och tillhörande ammunition och ljuddämpare som har förts in i landet med stöd av det förenklade införselförfarandet.

Regeringens förslag

Vapenlagens bestämmelser om vapenregister och personuppgiftsbehandling ska föras över till den nya lagen.

Det ska förtydligas att följande personer ska registreras i vapeninnehavarregistret:

- personer som för en målskyttesammanslutnings räkning förvarar skjutvapen
- personer som utan tillstånd får inneha skjutvapen som ingår i ett dödsbo eller konkursbo om det innehavda vapnet inte är effektbegränsat.

I vapeninnehavarregistret ska även följande personer registreras:

- fysiska personer med ett betydande inflytande över en sammanlutning för målskytte eller ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin
- personer som har godkänts som vapenföreståndare, eller som ersättare för vapenföreståndare, för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin
- personer som har godkänts som vapenhanterare för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin.

Upplyningsbestämmelsen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vapenregister ska föras över till den nya lagen och förtydligas.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om skyldighet att anmäla att skjutvapen ingår i tillgångarna i ett dödsbo eller konkursbo.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att registrering av personer med betydande inflytande över målskyttesammanslutningar eller bevakningsföretag, godkända vapenföreståndare och godkända vapenhanterare ska ske i ett utökat vapeninnehavarregister. Utredningens förslag har också en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Integritetsskyddsmyndigheten anser att det bör tydliggöras vilka personuppgifter som ska behandlas med anledning av förslaget om registrering av vissa personer med betydande inflytande, vapenföreståndare och vapenhanterare. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Bestämmelserna om vapenregister och personuppgiftsbehandling ska föras över till den nya lagen

Bestämmelser om vapenregister och personuppgiftsbehandling regleras i dag i 1 a kap. vapenlagen. Reglerna fungerar väl och bör därför föras över till den nya lagen utan ändring i sak men med viss språklig modernisering och redaktionell ändring. Som exempel bör i den nya lagen begreppet tjänsteman ersättas av begreppet anställd i de bestämmelser som motsvarar 1 a kap. 5 och 14 §§. Någon ändring i sak är inte avsedd. När det särskilt gäller 1 a kap. 15 § bör en bestämmelse av motsvarande innebörd föras över till den nya lagen men ändras språkligt så att det tydligare framgår att den föreskriftsrätt som där avses följer av 8 kap. 7 § regeringsformen, regeringens så kallade restkompetens.

I likhet med *Lagrådet* anser regeringen att uttrycket ”i anslutning till kapitlet” bör bytas ut mot ”i anslutning till denna lag” i de bestämmelser i den nya lagen som motsvarar 1 a kap. 1 och 6 §§ vapenlagen.

Lagrådet påpekar vidare att det i den nya lagen finns bestämmelser om att uppgifter i vapenregistren i vissa situationer ska raderas respektive gallras. Lagrådet anför att uttrycken i sammanhanget lär vara synonyma och föreslår att uttrycket raderas används i båda paragraferna. Regeringen konstaterar att med uttrycket raderas avses att uppgifter tas bort från registret permanent. Radering innebär dock inte något hinder mot att uppgifter därefter bevaras i arkiv för historiska, vetenskapliga eller statistiska ändamål (se prop. 2022/23:102 s. 93). När det gäller uttrycket gallras avses att uppgifter sorteras ut och förstörs för att därefter inte bevaras i arkiv (jfr prop. 2009/10:85 s. 205 f.). Med hänsyn till att uttrycken inte kan anses synonyma finns det enligt regeringens mening inte skäl att göra den ändring som Lagrådet föreslår. I avsnitt 12 lämnar regeringen förslag om det register i vilket vapenhandlare och vapenmäklare registreras samt om registreringsskyldighet av vapenreparatörer.

Registrering av den som för en skyttesammanslutnings räkning förvarar skjutvapen

När förvaring hos annan ska ske hos en juridisk person bör också den som ansvarar för föremålen hos den juridiska personen finnas antecknad i vapeninnehavarregistret. När det gäller målskyttesammanslutningar föreslår regeringen att bl.a. styrelsen ska registreras i vapenregistren. Styrelsen får anses vara ansvarig för sådana vapen som förvaras åt annan. Beträffande de personer som är ansvariga för förvaringen på en gymnasieskola bör det i den nya lagen dock införas en särskild bestämmelse om att de ska registreras i vapeninnehavarregistret.

Det bör vidare av registerbestämmelserna tydligt framgå att den som för en målskyttesammanslutnings räkning förvarar skjutvapen m.m. ska registreras i vapeninnehavarregistret.

Registrering av dödsbon och konkursbon och anmälningsplikt

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo får utan särskilt tillstånd innehas av den som har tagit hand om boet under en viss period (se 8 kap. 1 § vapenlagen). De skjutvapen som ingår i boets tillgångar ska skriftligen anmälas till Polis-

Prop. 2025/26:141 myndigheten. I anmälan ska vissa uppgifter om vapnet lämnas liksom uppgift om vem som tar hand om vapnet för boets räkning och hur det förvaras (11 kap. 1 § vapenförordningen). Undantag från kravet på anmälan gäller för effektbegränsade vapen. Endast om Polismyndigheten beslutar om det ska egendomen förvaras av myndigheten eller någon annan som myndigheten anvisar (8 kap. 2 § vapenlagen).

Löpande uppföljning av att den som innehar skjutvapen är lämplig att ha det är lika viktig oavsett om innehavet sker för sin egen eller dödsbos eller konkursbos räkning. Uppföljning bör även ske av en person som genom Polismyndighetens beslut anvisats att förvara vapnet för boets räkning. Det bör således göras registerslagningar för att kontrollera att personen som tar hand om vapnet exempelvis inte är misstänkt eller dömd för ett allvarligt brott. För att detta ska kunna ske på ett effektivt sätt måste personen registreras i vapeninnehavarregistret. Detta bör förtydligas i den nya lagen. Registreringsskyldigheten bör gälla om vapnen inte är effektbegränsade. Någon skyldighet att registrera den som innehar endast ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för ett dödsbos eller konkursbos räkning bör inte införas.

Enligt 11 kap. 1 § vapenförordningen gäller som huvudregel en anmälningsplikt om att det finns skjutvapen bland ett dödsbos eller konkursbos tillgångar. Bestämmelsen innebär ett åliggande för enskilda och ska därför ges i lag eller ha stöd i ett bemyndigande (8 kap. 2 och 3 §§ regeringsformen). Ett sådant bemyndigande bör tas in i den nya lagen.

Registrering av personer med betydande inflytande, vapenföreståndare och vapenhanterare

Regeringen lämnar i denna proposition förslag om lämplighetsprövning, godkännande, auktorisation och anmälan av personer med vissa funktioner i sådana organisationer som kan ges innehavstillstånd (se avsnitt 7.1.1, 7.2.2, 7.3.1, 7.3.2 och 7.4.1). Förslagen syftar framför allt till att förbättra kontrollen över de personer som utövar kontroll över och innehar skjutvapen och föremål som jämföras med skjutvapen för organisationernas räkning. För att de föreslagna reglerna ska få avsedd effekt bör dessa personer registreras i Polismyndighetens vapeninnehavarregister (se 1 a kap. 7 § 1 vapenlagen). Med en sådan ordning möjliggörs att personen blir föremål för de regelbundna samkörningar som görs mellan vapeninnehavarregistret och misstanke- och belastningsregistret.

Utredningen föreslår att den aktuella registreringen ska ske i ett utökat vapeninnehavarregister som då ska införas. Med hänsyn till att de tekniska hinder som motiverade utredningens förslag inte längre föreligger bedömer regeringen att det saknas skäl att införa ett nytt register. Registrering av de aktuella uppgifterna bör alltså i stället ske i det befintliga vapeninnehavarregistret.

Registreringsskyldigheten bör omfatta fysiska personer med ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte och över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person. Kravet på registrering av personer med ett betydande inflytande motsvarar vad som i dag gäller för vapenhandlare. Registrering bör även ske av personer som har utsetts och godkänts som vapenföreståndare, eller som ersättare för vapenföreståndare, för museihuvudmän och auktoriserade bevaknings-

företag. Slutligen bör även personer som har utsetts och godkänts som vapenhanterare för en organisation registreras. Registrering bör däremot inte ske av vapenhanterare med eget innehavstillstånd. Skälen för det är att personer med eget innehavstillstånd redan registreras i vapeninnehavarregistret.

Regeringen konstaterar att det i vapenlagen inte finns några bestämmelser om det närmare innehållet i de fyra vapenregistren. Skälet för detta är att det i lag endast behöver anges vilka register som får föras och för vilket ändamål det får ske. Enligt nuvarande ordning kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om förandet av vapenregistren. Även om vapenlagen inte uttryckligen reglerar det närmare innehållet i registren finns bestämmelser som indirekt ger ledning i frågan. Som exempel kan nämnas att det i 1 a kap. 10 § uppställs krav på hur länge uppgifter om namn, adress och organisation- eller personnummer i vapenregister ska bevaras.

Regeringens förslag om att registreringsskyldigheten ska omfatta fler kategorier av personer i vapeninnehavarregistret innebär emellertid ingen ändring jämfört med nuvarande ordning i fråga om vilken typ av uppgifter som ska registreras. Det finns därför inte skäl att tydliggöra förslaget på det sätt som *Integritetsskyddsmyndigheten* föreslår.

Av 18 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), följer att sekretess som utgångspunkt gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

Sekretessen har motiverats av att vapen är stöldbegärlig egendom och det finns risk för att registren utnyttjas för att ta reda på var det finns vapen att stjäla (prop. 1986/87:3 s. 20 f.). Även omständigheten att det med relativt enkla metoder går att få uppgifter om personers vapeninnehav ur databaserade register medför en betydande risk för att uppgifterna kan användas för oseriösa ändamål (prop. 1990/91:130 s. 49 f.). De personer som nu föreslås omfattas av registreringsskyldigheten är personer som utövar kontroll över och innehar skjutvapen och föremål som jämföras med skjutvapen för organisationers räkning. Det finns skäl för att uppgifter om dessa personer ska omfattas av sekretess i samma utsträckning som gäller för vapeninnehavare. Någon ändring av den aktuella sekretessbestämmelsen föreslås därför inte.

I propositionen Vissa sekretessfrågor som avser vapentransaktioner och Schengens informationssystem (prop. 2025/26:63) föreslås att 18 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen ändras på så sätt att sekretess även ska gälla för uppgift som hänför sig till Polismyndighetens verksamhet som avser förteckningar och anmälningar som den som har tillstånd att driva handel med skjutvapen eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen och ammunition är skyldig att föra eller lämna in till myndigheten. De lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2026. Förslagen i den nämnda propositionen påverkar inte regeringens bedömning ovan.

15 Straff- och processrättsliga frågor

15.1 En tydligare åtskillnad mellan legal och illegal vapenhantering

15.1.1 Nya brottsbeteckningar ska införas

Regeringens förslag

Utöver brottsbeteckningarna vapenbrott, grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott ska följande brottsbeteckningar införas i den nya lagen för att tydligare skilja mellan överträdelser som typiskt sett begås av legala vapeninnehavare och andra brott mot vapenlagen:

- vapenmärkningsbrott,
- missbruk av rätt att inneha skjutvapen,
- olovlig befattningsmed ammunition,
- olovlig befattningsmed vapentillbehör,
- olovlig vapenhandel,
- olovlig vapenförmedling,
- olovlig förmedling av ammunition, och
- överträdelse av vapenlagen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens, men har en annan redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Åklagarmyndigheten anser att förslaget svarar väl mot direktiven om en uppdelning av straffbestämmelserna. *Göta hovrätt* anser att förslaget framstår som motiverat och balanserat. *Svenska Jägarförbundet* tillstyrker förslaget om nya brottsbeteckningar. *Svenska Mångkampsförbundet m.fl.* anser att straffbestämmelser som rör kriminell hantering av illegala vapen bör flyttas till brottsbalken. *Jägarnas Riksförbund m.fl.* anser att sanktionsavgift skulle kunna införas för ett antal av de mindre allvarliga brott som legala vapeninnehavare kan begå av oaktsamhet eller försumlighet. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Nya brottsbeteckningar för en tydligare skillnad mellan olika typer av överträdelser

De straffrättsliga bestämmelserna i vapenlagen omfattar olika typer av överträdelser. Den som döms för brott enligt 9 kap. vapenlagen döms antingen för *vapenbrott* (av viss svårighetsgrad) eller för *brott mot vapenlagen*. Vapenbrotten behandlar situationen då den som inte har rätt att inneha skjutvapen får ett sådant vapen i sin besittning. Kriminaliseringen syftar ytterst till att förebygga den skada vapen kan orsaka (se prop. 2013/14:226 s. 34 och prop. 2017/18:26 s. 12, jfr också prop. 2023/24:33 s. 19). I

vapenlagen regleras även brott som enbart kan begås av legala vapeninnehavare, exempelvis användning av skjutvapnet för annat ändamål än det som innehavaren är berättigad till. Medan vapenbrotten rör situationer där det typiskt sett finns en risk för att skjutvapen kommer till brottslig användning, syftar brotten mot vapenlagen i huvudsak till att få legala vapeninnehavare att följa rena ordningsföreskrifter. Att lagstiftaren ser olika strängt på de olika typerna av brott mot vapenlagen framgår inte minst av att straffskalorna varierar från enbart böter till fängelse i lägst sex och högst tio år.

Straffet för vapenbrott har det senaste decenniet skärpts i flera omgångar (prop. 2013/14:226, prop. 2016/17:92, prop. 2017/18:26, prop. 2019/20:200 och prop. 2023/24:33) och vapenbrott som inte är ringa anses i dag vara ett betydligt allvarligare brott än vad som var fallet när vapenlagen trädde i kraft 1996. Bakgrunden till de gjorda straffskärpningarna kan sammanfattningsvis beskrivas som en önskan från lagstiftaren att markera allvaret i och skärpa reaktionen vid brott som möjliggör skjutvapenvåld och som typiskt sett begås i kriminella nätverk. Lagstiftaren har under samma period inte funnit anledning att se allvarligare på överträdelser som begås av legala vapeninnehavare vilket det faktum att man låtit straffskalan för ringa vapenbrott liksom övriga brott mot vapenlagen förbli oförändrade bekräftar.

Utredningen har övervägt om vapenlagens straffbestämmelser bör delas upp på det sätt som *Svenska Mångkampsförbundet m.fl.* förordar men bedömer att en sådan ordning inte är lämplig. Förbundets synpunkt går ut på att sanktioner för överträdelser av administrativa bestämmelser om t.ex. tillstånd och förvaring bör regleras i vapenlagen medan straffbestämmelser som rör kriminell hantering av illegala vapen bör flyttas till brottsbalken. Enligt förbundets mening skulle en sådan uppdelning tydliggöra regelverket och minska risken för att legala vapeninnehavare sammanblandas med kriminell verksamhet och därigenom straffas oproportionerligt hårt för administrativa misstag.

Det finns enligt regeringens mening starka skäl för att så långt möjligt åstadkomma en tydlig åtskillnad mellan överträdelser av mindre allvarligt slag som typiskt sett begås av legala vapeninnehavare och andra allvarligare brott mot vapenlagen. Detta gäller inte minst med hänsyn till att legala vapeninnehavare, såsom jägare och sportskyttar, kan träffas av de avsevärda straffskärpningar för vapenbrott som införts och som har varit motiverade av det ökade skjutvapenvåldet. Denna utveckling bedöms inte ha något egentligt samband med legala vapeninnehavare.

Regeringen anser att åtskillnaden lämpligen görs genom införande av nya brottsbeteckningar i vapenlagen. En sådan ordning är väl ägnad att tydliggöra skillnaden mellan olika typer av överträdelser och bör inte heller medföra några särskilda lagstiftnings- eller tillämpningsproblem.

Samtliga straffbestämmelser i den hittillsvarande vapenlagen bör föras över till den nya lagen. Regeringen föreslår att brottsbeteckningen *brott mot vapenlagen* utgår och att följande nya brottsbeteckningar i stället införs. Beteckningarna bedöms tydligt precisera vilka överträdelser som har kriminaliserats, samtidigt som de inte i onödan stigmatiserar den som begått gärningen.

1. Brotts som avses i hittillsvarande 9 kap. 1 b § ska betecknas *vapenmärkningsbrott*.
2. Brotts som avses i hittillsvarande 9 kap. 2 § första stycket a ska betecknas *missbruk av rätt att inneha skjutvapen*.
3. Brotts som avses i hittillsvarande 9 kap. 2 § första stycket d och e ska betecknas *olovlig befattning med ammunition* respektive *olovlig befattning med vapentillbehör*.
4. Brotts som avses i hittillsvarande 9 kap. 2 § första stycket f ska betecknas *olovlig vapenhandel* respektive *olovlig vapenförmedling* och *olovlig förmedling av ammunition*.
5. Övriga brott som avses i hittillsvarande 9 kap. 2 § och brott som avses i hittillsvarande 9 kap. 3 § ska betecknas *överträdelse av vapenlagen*.

Administrativa sanktionsavgifter införs inte

Jägarnas Riksförbund anser att sanktionsavgift skulle kunna införas för ett antal av de mindre allvarliga brotten som legala vapeninnehavare kan begå av oaktsamhet eller försumlighet.

Utredningen gör bedömningen att administrativa sanktionsavgifter inte bör införas och lämnar därför inte något förslag om hur ett sådant system skulle utformas. Det saknas därför förutsättningar att behandla frågan i detta lagstiftningsärende.

15.1.2 Bestämmelsen om ringa vapenbrott ska förtydligas

Regeringens förslag

Begreppet ringa ska ersättas av begreppet mindre allvarligt. Det ska förtydligas vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om ett vapenbrott är mindre allvarligt.

Vid bedömningen ska det beaktas om brottet är mindre allvarligt med hänsyn till risken för att vapnet skulle komma till brottslig eller annan skadlig användning och övriga omständigheter.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår även att det införs en särskild straffbestämmelse om överträdelse av tidsbegränsat tillstånd. Utredningens förslag har också en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

Göta hovrätt anser att förslaget framstår som motiverat och balanserat. Åklagarmyndigheten är positiv till förslaget men tillägger att det mot bakgrund av den stränga syn som präglar den svenska vapenlagstiftningen finns anledning att bevaka praxisutvecklingen av tillämpningsområdet för det ringa vapenbrottet. Malmö tingsrätt ifrågasätter starkt lämpligheten i

att i bestämmelsen ange en omständighet som främst torde bli aktuell vid brott begångna av legala vapeninnehavare och som inte särskilt ska beaktas vid straffvärdebedömning och gradindelning av andra vapenbrott. Tingsrätten anser även att en annan formulering av bestämmelsen bör övervägas. *Svenska Jägareförbundet* tillstyrker förslaget men önskar vissa förtydliganden angående vad som utgör ringa fall av brotten olovlig befattningsmed ammunition respektive olovlig befattningsmed vapentillbehör. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelsen om när ett vapenbrott är ringa ska förtydligas och benämningen ändras

För vapenbrott som begåtts av oaktsamhet eller som är ringa gäller en särskild straffskala. I sådana fall döms till böter eller fängelse i högst sex månader (9 kap. 1 § andra stycket vapenlagen). Frågan om gränsdragningen mellan ringa brott och brott av normalgraden har berörts i såväl förarbeten som i en rad rättsfall. Avgörande för om ett vapenbrott ska bedömas som ringa är om gärningen framstår som obetydlig med hänsyn till de intressen som är avsedda att skyddas genom straffbestämmelserna. Situationer som enligt förarbeten bör kunna bedömas som ringa brott är olaga innehav av ett äldre vapen för vilket det saknas passande ammunition i landet, olaga innehav av en tillståndspliktig del eller tillbehör till ett vapen eller olaga innehav av ett vapen som är obrukbart eller har ett svårreparabelt fel (prop. 1971:109 s. 10 och prop. 1973:166 s. 147).

Förarbetsuttalandena rörande ringa vapenbrott får i princip anses ta sikte på skjutvapen i form av eldvapen, dvs. skjutvapen som är konstruerade för att skjuta ut en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne. Vapenlagens bestämmelser om skjutvapen omfattar numera emellertid även andra vapentyper, exempelvis kolsyre-, luft- och fjädervapen, start- och signalvapen och elchock- och tårgasanordningar. Beträffande sådana vapentyper är utrymmet för att bedöma en gärning som ringa brott större. Innehav av enstaka vapen av denna typ har i praxis ofta ansetts utgöra ringa brott. Om det aktuella vapnet är av ett sådant slag att det enkelt kan konverteras till ett eldvapen bör det dock kunna påverka bedömningen, särskilt om sådan konvertering är vanligt förekommande i kriminella grupperingar (se till exempel rättsfallen NJA 1987 s. 643, NJA 2005 s. 758, NJA 2021 s. 759 och RH 2013:72).

Utrymmet för att anse ett vapenbrott som ringa när brottet avser ett fungerande eldvapen är alltså begränsat. Praxis visar dock att en särskilt låg risk för att vapnet kommer till brottslig eller skadlig användning kan påverka bedömningen. Vapenbrott bedöms t.ex. ofta som ringa när tillståndshavaren har kvar vapnet en kortare tid sedan ett tidsbegränsat innehavstillstånd löpt ut, om tillståndshavaren av förbiseende underlåtit att ansöka om förnyelse.

Att förarbetsuttalandena rörande ringa vapenbrott är äldre än den hittillsvarande vapenlagen talar för att det vore lämpligt att i den nya lagen förtydliga vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om ett vapenbrott är att anse som ringa.

Regeringen konstaterar att det under vissa omständigheter går att hävda att ett vapenbrott som begåtts av en legal vapeninnehavare är en mindre

allvarlig gärning än när någon som helt saknar rätt att inneha skjutvapen gör sig skyldig till samma brott. Ett sådant exempel är det som nämns ovan – då en tillståndshavare överskrider ett tidsbegränsat tillstånd en kortare tid. En sådan innehavare har nämligen lämplighetsprövats i förhållande till vapnet och personens förutsättningar att inneha och förvara vapnet på ett säkert sätt kommer inte att förändras avsevärt från en dag till en annan. Samma resonemang går att tillämpa på situationen att en person lagligen har lånat ett skjutvapen och den tillåtna tiden för sådant lån överskridits endast med några få dagar (jfr 3 kap. 1 a § vapenlagen). Gemensamt för båda situationerna är att risken för att vapnet ska komma till brottslig eller skadlig användning är särskilt låg och att gärningen därför kan anses som mindre allvarlig. I fall som de nu nämnda bör det faktum att vapnet i och för sig har varit av särskilt farlig beskaffenhet inte förhindra att brottet bedöms som mindre allvarligt (jfr 9 kap. 1 a § första stycket 2 vapenlagen).

Regeringen bedömer till skillnad från *Malmö tingsrätt* att det finns skäl att förtydliga att om risken för att vapnet ska komma till brottslig eller skadlig användning är låg ska det beaktas vid bedömningen av om brottet är ringa. Som nämns ovan anses vapenbrott av normalgraden i dag vara ett betydligt allvarligare brott än för bara några år sedan. De genomförda straffskärpningarna har sin bakgrund i samhällsutvecklingen kring skjutvapenvåld i kriminella miljöer. Samhällsutvecklingen i fråga om legala vapeninnehavares överträdelser av vapenlagen under samma period har inte motiverat en skärpt syn på sådan brottslighet.

Regeringen delar samtidigt tingsrättens uppfattning om att den lydelse som utredningen föreslår, vilken omfattar rekvisitet otillåten användning, bör justeras. Enligt regeringens mening bör rekvisitet otillåten användning ersättas av brottslig användning och innebörden motsvara vad som gäller samma rekvisit i kvalifikationsgrunderna för grovt vapenbrott (se prop. 2019/20:200 s. 70).

Av bestämmelsen ska det alltså framgå att den lägre straffskalan ska kunna tillämpas om brottet med hänsyn till risken för att vapnet skulle komma till brottslig eller annan skadlig användning och med hänsyn till övriga omständigheter är mindre allvarligt. Genom förslaget ersätts benämningen vapenbrott som är ringa med den lämpligare benämningen vapenbrott som är mindre allvarligt.

Den föreslagna lydelsen förtydligar vad som ska beaktas vid bedömningen av om ett vapenbrott är mindre allvarligt. Syftet med förändringen är att tydliggöra att det ska vara möjligt att vid gradindelning beakta om en förseelse rör ett vapeninnehav som är eller i närtid har varit lagligt. I sådana situationer kan det i regel förväntas finnas en liten eller obetydlig risk för att vapnet kommer till brottslig eller annan skadlig användning. Därmed bör en gärning av detta slag ofta anses utgöra ett mindre allvarligt vapenbrott. Det kan dock finnas situationer där det föreligger andra omständigheter som talar emot en sådan bedömning. Liksom hittills blir det i det enskilda fallet fråga om en helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter. Förslaget är inte avsett att ändra hur ett kortvarigt innehav av någon som inte har eller i närtid har haft rätt att inneha vapnet bör bedömas (jfr rättsfallet NJA 2015 s. 45).

Avsikten är också att den föreslagna lydelsen ska omfatta sådana fall som enligt praxis och tidigare förarbeten betraktas som ringa brott. Att ett vapenbrott gäller ett mindre farligt, eller rentav ofarligt, vapen är således

en omständighet som även fortsättningsvis kan tala för att brottet är mindre allvarligt. Prop. 2025/26:141

Regeringen anser i motsats till *Svenska Jägareförbundet* att det inte är lämpligt att ange en fast gräns för hur mycket ammunition respektive hur många vapendelar som får innehas för att utgöra ringa fall av olovlig befattningsmed ammunition respektive olovlig befattningsmed vapentillbehör. Detta eftersom det i ett enskilt fall även kan finnas andra omständigheter, försvårande eller förmildrande, vid sidan av mängden ammunition som har betydelse för bedömningen.

Det saknas behov av att införa en särskild straffbestämmelse om överträdelse av ett tidsbegränsat tillstånd

Utredningen anser att de tidsbegränsade tillstånden för helautomatiska vapen eller enhandsvapen för flerskott inte bör avskaffas. I ett försök att undanröja några av de olägenheter som de aktuella tillstånden medför för legala vapeninnehavare föreslår utredningen en särskild straffbestämmelse som tar sikte på situationen då en tillståndshavare av förbiseende inte förnyat sitt tidsbegränsade tillstånd men har kvar vapnet. Regeringen föreslår i motsats till utredningen att de s.k. femårstillstånden ska avskaffas (se avsnitt 6.3.5). Mot den bakgrunden saknas det behov av en särskild straffbestämmelse som behandlar överträdelse av ett sådant tillstånd.

Det faktum att det finns en möjlighet att tidsbegränsa innehavstillstånd även i andra situationer påverkar inte den bedömningen (jfr 2 kap. 5 § vapenlagen). Möjligheten att tidsbegränsa tillstånd har nämligen begränsad praktisk betydelse och tillämpas i princip bara då det redan vid ansökningstillfället står klart att det inte är fråga om ett varaktigt behov av skjutvapen. Situationen att tillståndsinnehavaren av förbiseende inte förnyat tillståndet bör därför inte komma i fråga.

15.2 En tydligare reglering om förverkande

Regeringens förslag

Det ska förtydligas att vapenlagens regler om förverkande avser skjutvapen, dvs. sådana föremål som definieras som skjutvapen och sådana föremål som jämföras med skjutvapen i lagen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Ett vapen som har varit föremål för vissa brott i vapenlagen ska förverkas om det inte är uppenbart oskäligt (9 kap. 5 § första stycket vapenlagen). Vad som ska förstås med vapen i den nyss nämnda bestämmelsen är inte

självklart. En naturlig utgångspunkt vore att anse att med vapen avses skjutvapen, dvs. både skjutvapen i snäv bemärkelse och sådana föremål som enligt vapenregleringen jämföras med skjutvapen. Ett exempel på föremål som jämföras med skjutvapen är de vapendelar som räknas upp i 1 kap. 3 § f vapenlagen. Mot detta talar att det i 9 kap. 5 § andra stycket anges att det som föreskrivs om vapen i första stycket också gäller en vapendel. Ett tillägg som skulle vara överflödigt om den naturliga utgångspunkten stämde.

Både förarbeten och praxis om hur bestämmelsen tillämpas i praktiken talar dock för att bestämmelsen om förverkande måste anses avse både skjutvapen som uppfyller lagens definition av sådana vapen och sådana föremål som i lagen jämföras med skjutvapen.

Bestämmelser om förverkande hör till straffrättens område. Inte minst legalitetshänsyn talar för att sådana bestämmelser ska ges en klar och otvetydig lydelse. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att vapenlagens bestämmelser om förverkande ska förtydligas dels på så sätt att uttrycket ”vapen” i 9 kap. 5 § första meningen ersätts med ”skjutvapen”, dels att andra stycket i den hittillsvarande bestämmelsen utgår. Någon ändring i sak är inte avsedd. I lagrådsremissen föreslogs i bestämmelsen om förverkande av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin endast en hänvisning till straffbestämmelsen om olovlig befattningsmed ammunition. En hänvisning ska dock rätteligen göras även till bestämmelsen om olovlig befattningsmed vapentillbehör.

I sammanhanget bör framhållas att icke tillståndspliktiga vapendelar som ingår i ett komplett skjutvapen utgör en del av vapnet och alltså förverkas om vapnet förverkas. Icke tillståndspliktiga vapendelar som inte ingår i ett komplett skjutvapen omfattas inte av vapenlagens bestämmelser men kan i vissa fall förverkas med stöd av bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken.

15.3 Övriga straff- och processrättsliga regler

Regeringens förslag

Vapenlagens regler om beslag, åtal och kriminalisering av förstadierna till grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott ska föras över till den nya lagen utan ändring i sak. Detsamma gäller upplysningsbestämmelsen om straffbestämmelser i annan lag liksom reglerna om överklagande.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Kustbevakningen förordar att kustbevakningstjänstemäns befogenhet att ta egendom i beslag inte ska regleras i vapenlagen. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

I vapenlagens 9 kap. finns regler om beslag, åtal och kriminalisering av förstadierna till grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott. Där finns också en upplysningsbestämmelse om att det finns regler om olovlig införsel av vapen, ammunition eller ljuddämpare och för försök till sådant brott i lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Reglerna fungerar väl och ska föras över till den nya lagen utan ändring i sak.

Kustbevakningen anför att sedan kustbevakningslagen trädde i kraft 2019 saknas behov av att i vapenlagen reglera kustbevakningstjänstemäns befogenhet att ta föremål i beslag. Regeringen konstaterar emellertid att tillämpningsområdet för de aktuella beslagsbestämmelserna skiljer sig åt. Att så är fallet bekräftas även av det faktum att vapenlagens beslagsbestämmelser lämnades oförändrade i samband med kustbevakningslagens införande (se prop. 2018/19:16 s. 137), liksom vid införandet av tullbefogenhetslagen (se prop. 2023/24:132 s. 526). Det finns med hänsyn till detta inte skäl att göra den förändring som *Kustbevakningen* föreslår.

I vapenlagens 10 kap. finns regler om överklagande. Reglerna fungerar väl och ska, efter viss redaktionell ändring, föras över till den nya lagen utan ändring i sak. När det särskilt gäller bestämmelsen i 10 kap. 3 § bedömer regeringen att det alltså finns skäl för att huvudregeln bör vara att Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt vapenlagen ska gälla omedelbart (jfr 35 § förvaltningslagen, se även prop. 2022/23:102).

Riksdagen har tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om att fler vapenbrott ska anses som grova (bet. 2017/18:JuU8 punkt 3, rskr. 2017/18:65). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska återkomma med ett förslag om att fler vapenbrott ska anses som grova och att en följd av detta blir att även kvalifikationsgrunderna för synnerligen grovt vapenbrott ska ses över (bet. 2017/18:JuU8 s. 12). Propositionen En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor (prop. 2019/20:200) beslutades den 27 augusti 2020. I propositionen föreslogs att när det gäller vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska fler enhandsvapen och explosiva varor anses vara av särskilt farlig beskaffenhet och vid bedömningen av om ett brott är grovt ska det särskilt beaktas om vapen eller explosiva varor innehafts eller hanterats i en sådan miljö att de typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning. Regeringen föreslog vidare att det inte längre ska behöva vara fråga om ett stort antal vapen eller explosiva varor för att ett brott ska kunna bedömas som synnerligen grovt, om det rör sig om vapen eller varor av särskilt farlig beskaffenhet. Tillkännagivandet redovisades som slutbehandlat i propositionen. Den 5 november 2020 utfärdade regeringen den lag riksdagen antagit. Riksdagen delade dock inte regeringens uppfattning att tillkännagivandet var slutbehandlat (bet. 2020/21:KU21, rskr. 2020/21:371). Riksdagen anförde att även om den lagstiftning som införts bl.a. innebär att det vid bedömningen av om ett brott är grovt särskilt ska beaktas om vapen eller explosiva varor innehafts eller hanterats i en sådan miljö att de typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning är det enligt utskottets mening oklart om detta även omfattar den situation som lyfts fram i tillkännagivandet att vapen påträffas med avslipade serienummer. Punkten stod därför åter som öppen. Utredningen har sett över frågan om ändrade kvalifikationsgrunder och har övervägt om det

Prop. 2025/26:141 krävs några ändringar i vapenlagen och lagen om brandfarliga och explosiva varor för att omständigheten att vapen och explosiva varor påträffas med avslipade serienummer särskilt ska kunna beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt. Utredningens bedömning är att den omständigheten redan beaktas i tillräcklig utsträckning och att kvalifikationsgrunderna för grovt vapenbrott inte behöver ändras. Utredningen lämnade därför inget sådant förslag. Regeringen instämmer i utredningens bedömning. Mot denna bakgrund finns inte anledning att vidta de lagstiftningsåtgärder som följer av tillkännagivandet. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

15.4 Bötesstraff

Regeringens förslag

Regeringen ska få meddela föreskrifter om att den som bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av vapenlagen ska dömas till böter.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Vapenförordningen innehåller föreskrifter om bötespåföljder i vissa fall (se 14 kap. 1 § vapenförordningen). Bestämmelsen innebär ett åliggande för enskilda och ska därför ges i lag eller ha stöd i ett bemyndigande (8 kap. 2 och 3 §§ regeringsformen). Det bör i den nya lagen införas ett bemyndigande som klargör regeringens rätt att föreskriva om bötesstraff för den som bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

16 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

16.1 Ikraftträdande

Regeringens förslag

Den nya vapenlagen och övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 juni 2026. Vid samma tidpunkt ska den hittillsvarande vapenlagen upphöra att gälla.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår dock att den nya vapenlagen och övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Den nya vapenlagen innebär i några delar en större systemändring som skiljer sig från den hittillsvarande vapenlagen. Lagändringarna medför vissa nya uppgifter hos Polismyndigheten och Tullverket. Det krävs alltså ett visst förberedelsearbete för att regleringen ska kunna tillämpas. Samtidigt är det angeläget att lagändringarna träder i kraft snarast möjligt. Regeringen föreslår att den nya vapenlagen och övriga författningsändringar ska träda i kraft den 1 juni 2026. Vid samma tidpunkt bör den hittillsvarande vapenlagen upphöra att gälla.

16.2 Övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Den som enligt äldre bestämmelser har tillstånd eller rätt utan tillstånd eller är godkänd eller auktoriserad ska anses ha motsvarande tillstånd, rätt, godkännande eller auktorisation enligt den nya vapenlagen.

Den som innehar flerskottsanordningar eller anordningar, inklusive programvara, som är avsedda för att fjärrstyra skjutvapen eller göra skjutvapen självstyrande ska ha rätt att inneha föremålen i fyra månader efter den nya vapenlagens ikraftträdande.

Vissa bestämmelser om förutsättningarna för innehavstillstånd ska tillämpas endast på tillstånd som meddelas efter ikraftträdandet.

Skyldigheten att registrera vissa aktörer i vapenregistren ska i huvudsak inträda efter ikraftträdandet.

Vissa bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen ska gälla i sin äldre lydelse för uppgifter som registrerats och för ärenden som inlett före den nya vapenlagens ikraftträdande.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att tillstånd att inneha ett sådant halvautomatiskt skjutvapen som inte längre ska vara tillåtet för jakt ska upphöra att gälla senast ett år efter den nya vapenlagens ikraftträdande. Utredningen föreslår fler övergångsbestämmelser t.ex. i lagar som innehåller bestämmelser med hänvisning till vapenlagen och har även en annan språklig utformning av övergångsbestämmelserna än regeringen.

De flesta remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget. Bl.a. *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet* och *Sveriges Jordägareförbund* är negativa till att tillstånd att inneha sådana halvautomatiska skjutvapen som inte längre ska vara tillåtna för jakt ska upphöra att gälla. Även *Sveriges advokatsamfund* anser bl.a. att det inte har presenterats tillräckliga argument för förslaget och dess effekter för enskilda. *Svenska vapensamlarföreningen* anser att beslut om tillstånd till innehav av vapen för samling som fattats före ikraftträdandet av den nya lagen också ska vara bindande när det gäller samlingsområdet. Det blir då det existerande vapeninnehavet som avgör hur samlingsområdet ska definieras.

Skälen för regeringens förslag

Tidigare meddelade tillstånd, auktorisationer och godkännanden ska fortsätta att gälla

Övergångsbestämmelser bör införas som innebär att den som har tillstånd, rätt utan tillstånd eller är godkänd eller auktoriserad enligt vapenlagen (1996:67) eller med stöd av övergångsbestämmelser till den lagen ska anses ha motsvarande tillstånd, rätt, godkännande eller auktorisation enligt den nya lagen.

Svenska vapensamlarföreningen anser att beslut om tillstånd till innehav av vapen för samling som fattats före ikraftträdandet av den nya vapenlagen också ska vara bindande när det gäller samlingsområdet. Enligt vapenlagen meddelar Polismyndigheten beslut om tillstånd att inneha skjutvapen för samling. Något särskilt beslut om att samlingsområdet är godkänt meddelas inte. Det saknas därför förutsättningar att tillämpa reglerna retroaktivt.

Flera remissinstanser, däribland *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet* och *Sveriges Jordägareförbund*, är negativa till utredningens förslag om att tillstånd att inneha sådana halvautomatiska skjutvapen som inte längre ska vara tillåtna för jakt ska upphöra att gälla. Som regeringen anför i avsnitt 6.4 är det angeläget att tillgången till dessa typer av vapen begränsas. Att lösa in de aktuella vapnen med tvång skulle dock vara en mycket ingripande åtgärd, med betydande negativa konsekvenser för laglydiga jägare. Regeringen anser inte att det är nödvändigt att gå så långt. Regeringen föreslår i avsnitt 6.4.1 och 6.4.2 att nya tillstånd för vissa halvautomatiska gevär med löstagbara magasin, och lådor till sådana vapen, inte ska få meddelas för jakt och avlivning av fällfångade djur samt att en vapeninnehavare med gällande tillstånd för sådana vapen frivilligt ska kunna inlösa vapnen under vissa förutsättningar. Den som har ett gällande tillstånd till innehav av det aktuella vapnet för ändamålen jakt och avlivning av fällfångade djur ska även fortsättningsvis få inneha vapnet. Eftersom inga nya tillstånd beviljas för innehav av dessa vapentyper för ändamålen jakt och avlivning av fällfångade djur, i förening med regeringens förslag om en generös möjlighet till frivillig inlösen av vapnen, anser regeringen att syftet att begränsa tillgången till dessa vapentyper kan uppnås på andra sätt. Regeringen föreslår därför inte att redan meddelade tillstånd ska upphöra att gälla.

I avsnitt 6.3.6 och 6.3.7 föreslår regeringen att tillstånd inte längre ska få ges för vissa skjutvapen och föremål som jämföras med skjutvapen enligt den nya vapenlagen. Föremålen och anordningarna ska betecknas som förbjudna skjutvapen. Det rör sig om switchar, studskolvar och andra flerskottsanordningar samt – något förenklat – fjärrstyrda och självstyrande skjutvapen och föremål och programvara som gör att skjutvapen kan fjärrstyras eller göras självstyrande. Dessa föremål saknar i dag legitimt användningsområde. Det handlar om egendom som medför särskilt stora säkerhetsrisker ur ett samhällsperspektiv vilket gör att det är angeläget att bestämmelserna tillämpas fullt ut så snart som möjligt. Viss hänsyn måste emellertid tas till den som med stöd av vapenlagen innehar sådan egendom.

Beträffande helautomatiska enhandsvapen och fjärrstyrda eller självstyrande skjutvapen får sådana vapen innehas av enskilda personer endast med stöd av innehavstillstånd. Enligt uppgift från Polismyndigheten till utredningen torde det inte förekomma att någon getts sådant tillstånd. Om tillstånd meddelats i något enstaka undantagsfall bör tillståndet återkallas. Tillståndet kommer i så fall att återkallas utan att vapnet förverkas och tillståndshavaren har då rätt att få vapnet inlöst (se 7 kap. 1 § vapenlagen som föreslås föras över till den nya vapenlagen). Mot denna bakgrund och med beaktande av de skäl som motiverar förbudet kan det inte anses oproportionerligt att låta det få effekt också i förhållande till nu gällande tillstånd. Någon särskild övergångsbestämmelse behövs inte.

I teorin kan fjärrstyrda eller självstyrande skjutvapen också innehas av vapenhandlare. Med hänsyn till att sådana vapen saknar legitimt användningsområde bedöms det dock som osannolikt att sådana vapen finns hos någon vapenhandlare. Sådan egendom utgör nämligen krigsmateriel varvid det krävs tillstånd att tillhandahålla sådan materiel enligt lagen om krigsmateriel, vilket vapenhandlare i regel inte har. Sammantaget bedömer regeringen att det också för vapenhandlarfallen saknas behov av övergångsbestämmelser.

Beträffande övriga föremål och programvara som träffas av förslaget om förbjudna skjutvapen rör det sig om föremål som inte omfattas av vapenlagen. Föremålen är alltså inte tillståndspliktiga. Den föreslagna regleringen innebär att föremålen jämföras med skjutvapen och den som innehar sådana föremål kan då göra sig skyldig till vapenbrott. Mot denna bakgrund bör den som i dag innehar föremål av aktuellt slag ges rimlig tid att göra sig av med dessa. Den som vid den nya vapenlagens ikraftträdande innehar sådan egendom bör därför ges rätt att inneha föremålen i fyra månader från lagens ikraftträdande. Övergångsbestämmelser av denna innebörd bör därför införas.

Den nya vapenlagen ska tillämpas i pågående ansökningsärenden

Det är angeläget att den nya vapenlagen får genomslag så snabbt som möjligt. Den nya vapenlagen bör därför tillämpas i pågående ansökningsärenden, både i första instans och efter överklagande. Det följer redan av allmänna rättsprinciper att nya bestämmelser ska tillämpas genast efter ikraftträdandet. Det innebär att de ska tillämpas på varje processuell företeelse

Prop. 2025/26:141 som inträffar efter det att regleringen har trätt i kraft. Regeringen bedömer alltså, i motsats till utredningen, att det inte finns behov av några övergångsbestämmelser i denna del.

Nya förutsättningar för innehavstillstånd ska i allmänhet inte leda till återkallelse

Regeringen lämnar i denna proposition flera förslag som innebär delvis ändrade förutsättningar för innehavstillstånd. Eftersom det av vapenlagen följer att tillstånd ska återkallas om förutsättningarna för tillstånd inte längre finns uppstår frågan om de nya reglerna ska ges en bakåtblickande verkan eller inte. Som utgångspunkt bör de nya reglerna tillämpas för redan meddelade tillstånd endast om starka skäl talar för det.

När det gäller förslaget om att tillstånd att inneha skjutvapen för samling ska kräva ett beslut om godkänt samlingsområde av Polismyndigheten (avsnitt 6.2.2) och förslaget om för vilka ändamål som tillstånd att inneha helautomatiska vapen får meddelas (avsnitt 6.3.2) har det inte framkommit tillräckliga skäl för att redan meddelade tillstånd bör återkallas. Samma sak gäller förslag om att stommar och lådor som är avsedda för enhandsvapen och helautomatiska vapen ska likställas med sådana vapen vid tillståndsgivningen (avsnitt 6.3.2). De nya bestämmelserna bör därför tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter det att den nya vapenlagen trätt i kraft. Detta bör uttryckligen framgå av övergångsbestämmelserna.

Förslaget om att tillstånd att inneha skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning som huvudregel får beviljas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart (avsnitt 6.1.4) bör, i likhet med vad som föreskrevs när motsvarande krav infördes för skjutvapen som innehas för prydnad och minne, tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter bestämmelsens ikraftträdande, se punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2000:147) om ändring i vapenlagen (1996:67).

När det gäller förslagen om att innehavstillstånd för vissa organisationer förutsätter att de har en godkänd vapenföreståndare (avsnitt 7.2.2 och 7.3.2) och att vapenreparatörstillstånd för reparatörer förutsätter att de har en godkänd föreståndare (avsnitt 12.2.3) bedömer regeringen att de skäl som ligger bakom förslagen talar starkt för att de ska tillämpas även på meddelade tillstånd. Även om tillståndshavaren bör ges ett skäligt rådrum att uppfylla kravet på godkänd vapenföreståndare respektive föreståndare bedömer regeringen att behov av övergångsbestämmelser saknas. Det då en eventuell återkallelse måste föregås av ett återkallelseförfarande och tillståndshavaren inom ramen för detta bör få skäligt rådrum att rätta sig efter de nya bestämmelserna. Så länge tillståndshavaren under ett sådant förfarande vidtar åtgärder för att få en vapenföreståndare eller föreståndare godkänd bör återkallelse i regel inte bli aktuellt. Tills dess att det finns en godkänd vapenföreståndare eller föreståndare får frågan om vem som har motsvarande ansvar avgöras utifrån allmänna organisationsrättsliga principer. För museihuvudmän och auktoriserade bevakningsföretag bör det, i enlighet med nuvarande ordning, i allmänhet vara dess föreståndare.

Övriga förslag om förutsättningarna för tillstånd som lämnas aktualiserar inte frågan om återkallelse på samma sätt som de förslag som berörs ovan, eftersom de antingen är till sökandens fördel, fullt ut återspeglar

gällande rätt eller ger rättstillämparen ett större bedömningsutrymme i frågan om förutsättningarna är uppfyllda. De förslagen föranleder därför inte behov av övergångsbestämmelser.

Prop. 2025/26:141

Tillsynen över innehavstillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott ska inte omfatta äldre tillstånd

Bestämmelsen om tidsbegränsning av tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller enhandsvapen för flerskott tillämpas endast i fråga om tillstånd som meddelats efter den 1 juli 2000 (se punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2000:147] om ändring i nuvarande vapenlag). Regeringen föreslår i denna proposition att de s.k. femårstillstånden ska ersättas av ett tillsynsförfarande (se avsnitt 6.3.4). Regeringens avsikt är inte att tillsynen ska omfatta andra tillstånd än de som är tidsbegränsade enligt 2 kap. 6 a § vapenlagen. Vissa innehavstillstånd av dessa vapentyper är, i enlighet med som framgår av övergångsbestämmelsen, inte tidsbegränsade. En övergångsbestämmelse ska därför tas in i den nya lagen av vilken det framgår att tillsyn inte ska ske avseende sådana äldre tillstånd.

Bestämmelserna om vem som ska registreras i vapenregistren ska ges en framåtblickande verkan

I avsnitt 12 och 14 föreslås att den som har ett betydande inflytande över en skyttesammanslutning, ett auktoriserat bevakningsföretag eller en organisation med vapenreparatörstillstånd under vissa förutsättningar ska registreras i vapenregistren. Det framstår som en lämplig ordning att registrering endast behöver ske om lämplighetsprövningen av de aktuella personerna har skett efter den nya lagens ikraftträdande. En övergångsbestämmelse med den innebörden bör tas in i den nya lagen.

I avsnitt 14 föreslås även att personer och organisationer som för innehavarens räkning får förvara skjutvapen ska registreras i vapeninnehavarregistret. I den delen saknas behov av övergångsbestämmelser. En nyhet med regeringens förslag är dock att den person som är ansvarig för förvaringen ska registreras om förvaringen sker hos en skola. Registrering bör i dessa fall endast krävas om tillstånd till förvaring hos skola ges efter den nya vapenlagens ikraftträdande. En bestämmelse av denna innebörd bör därför tas in i övergångsbestämmelserna till den nya vapenlagen.

Förslag om registrering av den som godkänts att i en vapenhandlares ställe närvara vid provskjutning eller som innehar skjutvapen för ett konkursbos eller ett dödsbos räkning återspeglar vad som redan görs i dag (se avsnitt 12.1 och 14) och det saknas alltså behov av övergångsbestämmelser.

Regeringen föreslår vidare i avsnitt 12 och 14 att vissa typer av aktörer som i dag inte förekommer i vapenlagen ska registreras. Det handlar om vapenföreståndare och ersättare för museihuvudmän och för auktoriserade bevakningsföretag, godkända vapenhanterare och föreståndare och ersättare för den som har vapenreparatörstillstånd. I dessa fall ligger det i sakens natur att frågan om registrering uppstår först när någon godkänts som vapenföreståndare, föreståndare, ersättare eller vapenhanterare. Behov av övergångsbestämmelser saknas därför.

Regeringen föreslår i avsnitt 15.1.2 bl.a. att en tydligare reglering i fråga om mindre allvarligt vapenbrott. Av 2 kap. 10 § regleringsformen framgår

Prop. 2025/26:141 att det inte får dömas ut en svårare brottspåföljd för en gärning än vad som var föreskrivet när den begicks. Principen har kommit till uttryck i 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken, förkortad BrP. Enligt paragrafens andra stycke ska straff bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs, om inte den lag som gäller när domen meddelas leder till frihet från straff eller till lindrigare straff. Denna bestämmelse anses generellt tillämplig inom straffrätten om inte något annat har föreskrivits. I den mån den av regeringen föreslagna ändringen innebär en utvidgning av utrymmet att bedöma ett vapenbrott som mindre allvarligt utgör det inte någon skärpning. Behov av övergångsbestämmelser saknas därför.

Det saknas behov av övergångsbestämmelser i övrigt.

Övergångsbestämmelser för följdändringar

Regeringen föreslår ändringar i ett antal lagar som innehåller bestämmelser med hänvisning till vapenlagen. Bestämmelserna föreslås ändras på så sätt att hänvisning i stället ska ske till den nya vapenlagen.

Sådana följdändringar föreslås i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i sekretessbestämmelserna om vapenregister och vapenärenden. Regeringen anser att sekretess bör gälla i fråga om registeruppgifter som registrerats före den nya vapenlagens ikraftträdande och vapenärenden som inletts före den nya vapenlagens ikraftträdande. Övergångsbestämmelser av denna innebörd bör alltså tas in i offentlighets- och sekretesslagen.

I rättegångsbalken, lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott och tullbefogenhetslagen (2024:710) föreslås följdändringar i vissa bestämmelser som rör tvångsmedel och en myndighets befogenheter. För processrättslig lagstiftning gäller allmänt att nya bestämmelser ska tillämpas genast efter ikraftträdandet. Det innebär att de ska tillämpas på varje processuell företeelse som inträffar efter det att regeringen har trätt i kraft. Någon annan ordning bör enligt regeringens mening inte gälla för de föreslagna ändringarna i de nyss nämnda lagarna. Regeringen bedömer alltså, i motsats till utredningen, att det inte finns behov av några övergångsbestämmelser i den delen.

Följdändringar föreslås även i skollagen (2010:800) och lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende. Ändringarna sker i bestämmelser som rör vad som gäller för omhändertagna föremål. Enligt bestämmelsen får ett omhändertagande bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats. Med hänsyn till att den ändring som regeringen nu föreslår inte innebär någon ändring av under vilka förutsättningar omhändertagande får ske saknas det behov övergångsbestämmelser.

I lagen (2000:1225) om straff för smuggling föreslås också följdändring i en straffbestämmelse. Med hänsyn till att den föreslagna ändringen inte innebär någon skärpning bedömer regeringen, i motsats till utredningen, att det saknas behov av någon annan övergångsbestämmelse än regleringen i 5 § BrP såvitt avser förslagen till ändringen i den ovan angivna lagen.

Regeringens bedömning

Förslagen medför en mer ändamålsenlig hantering av ärenden som rör skjutvapen vilket väntas ha positiva effekter för enskilda. Förslagen innebär intrång i den personliga integriteten, men detta är motiverat av intresset att upprätthålla allmän ordning och säkerhet och bekämpa brott.

Förslagen väntas i huvudsak ha positiva effekter för företag. Förslaget om att begränsa innehav av vissa halvautomatiska gevär för jakt och avlivning av fällfångade djur bedöms kunna få negativa konsekvenser för vapenhandlare och särskilt mindre sådana.

Polismyndigheten kommer att behöva hantera inlösen av vissa halvautomatiska skjutvapen. Tullverkets verksamhet kommer att behöva anpassas till förslaget om att införa det förenklade införselförfarandet för målskyttar och jägare. Förslagen finansieras med ökade anslag i enlighet med budgetpropositionen för 2026. De kostnader som förslagen i övrigt kan ge upphov till för dessa och övriga myndigheter bedöms inte vara större än att de ryms inom befintliga ekonomiska ramar för berörda myndigheter.

Ett antal av förslagen har brottsförebyggande effekt och bör öka den allmänna ordningen och säkerheten i samhället.

Förslagen påverkar inte den kommunala självstyrelsen.

Förslagen har inte någon påverkan på jämställdheten mellan män och kvinnor och förväntas inte medföra några övriga konsekvenser.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Polismyndigheten anser att det i nuläget är svårt att uppskatta kostnaderna men bedömer att ytterligare anslag och en utökad låneram kan behövas. *Tullverket* anser att införandet av det förenklade förfarandet med europeiskt skjutvapenpass innebär att myndighetens uppgifter utökas, vilket kräver finansiering i form av ökade anslag. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att det bör tydliggöras om personuppgiftsbehandlingen som följer av den utökade registreringskyldigheten är proportionerlig. *Förvaltningsrätten i Malmö* efterfrågar en fördjupad analys av lagförslagets konsekvenser för förvaltningsdomstolarna. *Regelrådet* saknar beskrivning av flera delasppekter i konsekvensutredningen och lyfter att alternativa lösningar och särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är av särskild vikt. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens bedömning*Konsekvenser för enskilda*

I propositionen föreslås ett antal lättnader för legala vapeninnehavare vilket medför positiva effekter för enskilda. De största nyheterna i detta

avseende är möjligheten till mer flexibel förvaring av skjutvapen och avskaffandet av de s.k. femårstillstånden. Det tillsynsförfarande som införs bedöms vara betydligt mindre administrativt betungande för enskilda. Även införandet av EU:s förenklade införsselförfarande för sport-skyttar och jägare liksom förslagen om en tydligare uppdelning mellan brott som typiskt sett begås av illegala vapeninnehavare och andra typer av brott mot vapenlagen bedöms ha positiva effekter för de legala vapeninnehavarna. Vidare förbättras förutsättningarna för skyttesporten, bl.a. för att det blir lättare för utländska målskyttar att tävla i Sverige.

Förslagen om ett nytt, tydligare regelverk medför en mer ändamålsenlig hantering av ärenden som rör skjutvapen vilket väntas ge positiva effekter för enskilda, bl.a. när det gäller handläggningstider hos Polismyndigheten.

Förslaget om skärpta förvaringskrav för stommar och lådor bedöms påverka endast ett fåtal och har därför inte någon nämnvärd effekt för enskilda. Vidare gör förslagen det lättare att behålla ljuddämpare och vapenmagasin i samband med byte av vapen, vilket underlättar för de legala innehavarna.

Vapensamlare ges en större trygghet och förutsebarhet i sitt samlande genom införande av bestämmelser om för framtiden bindande beslut om godkänt samlingsområde. Det blir enklare att inneha enhandsvapen för annat än skjutning i och med att huvudregeln om tidsbegränsning av sådana tillstånd tas bort. Att det ska bli möjligt för den som innehar ett vapen för ett annat ändamål än skjutning att få ett särskilt tillstånd att skjuta med vapnet innebär även det en förenkling för vapeninnehavaren.

Förslagen medför en tydligare och till viss del utökad registerreglering. Det medför att det blir lättare för enskilda personer att överblicka vilka typer av integritetskänsliga kontroller som görs i vapenärenden och när man som enskild kan bli föremål för registrering i vapenregistren. Vissa av förslagen innebär att sådana kontroller ska göras i fler fall än i dag och att fler personer kommer att registreras, vilket medför ett ingrepp i den personliga integriteten. *Integritetsskyddsmyndigheten* har särskilt efterfrågat ett förtydligande av om personuppgiftsbehandlingen är proportionerlig. Regeringen bedömer att ingreppet i den personliga integriteten som förslagen innebär är proportionerligt med hänsyn till att förslagen motiveras av intresset att upprätthålla allmän ordning och säkerhet och bekämpa brott.

Genom en tydligare åtskillnad mellan sådana typer av brott mot vapenlagen som typiskt sett begås av legala vapeninnehavare och andra sådana brott blir överträdelser av lagen mindre stigmatiserande, vilket medför positiva effekter för legala vapeninnehavare.

Förslagen till förbud mot innehav av vissa halvautomatiska gevär för jakt och avlivning av fällfångade djur medför visserligen vissa olägenheter för den som har en önskan att inneha ett sådant vapen. Det föreslås dock att den som redan har ett sådant vapen med ett gällande tillstånd fortsatt ska få inneha vapnet. Vidare föreslår regeringen att den som innehar ett sådant vapen med gällande tillstånd under en tvåårsperiod från det att reglerna träder i kraft ska få lösa in vapnet enligt en generös modell där ersättning betalas ut med 100 procent av marknadsvärdet vid inköpstillfället, samt att även vissa tillbehör ersätts. Inlösen är alltså frivilligt. Med hänsyn till detta kommer förslaget inte få några negativa konsekvenser för den som innehar ett sådant vapen.

Förslagen medför att det blir lättare för vapenhandlare att bedöma vilka skjutvapen som kan förväntas bli föremål för innehavstillstånd, vilket bidrar till att vapenhandlarna kan begränsa sitt ekonomiska risktagande. Detta har stor betydelse eftersom de flesta vapenhandlare bedriver verksamhet i mindre skala.

Förslagen om förbud mot nya tillstånd för innehav av vissa halvautomatiska vapen för jakt och avlivning av fällfångade djur bedöms kunna innebära vissa negativa konsekvenser för vapenhandlare, särskilt för de som bedriver sin verksamhet i mindre omfattning. Förslagets potentiellt negativa konsekvenser för små företag är något som *Regelrådet* lyfter särskilt. Med hänsyn till att det fortfarande bedöms finnas en marknad för dessa vapen inom sportskytte och det är möjligt att sälja de aktuella vapnen i andra länder bedöms de eventuella negativa effekterna av förslaget mildras något.

Det blir tydligare vad som gäller för att någon ska ges vapenreparatörstillstånd, vilket bör kunna minska tröskeln för den som vill ta sig in på marknaden. Förutsättningar för att bedriva reparatörsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt förbättras. Vapenreparatörer får vissa nya administrativa krav på sig, som dock inte är särskilt betungande och förväntas vara begränsat kostnadsdrivande. De nya krav som ställs på reparatörsverksamhet som bedrivs av juridiska personer träffar endast ett fåtal företag.

Skyttesammanslutningarna får vissa nya administrativa uppgifter, som dock inte bedöms vara särskilt betungande. Det blir enklare att avgöra vem som får hantera sammanslutningens skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål. Möjligheterna att bedriva verksamheten på ett ändamålsenligt sätt vid utlåning av skjutvapen förbättras med anledning av förslagen. Det bedöms också bli enklare att anordna tävlingar med internationella deltagare.

Museihuvudmän som innehar skjutvapen måste ha en godkänd vapenföreståndare. Detta innebär å ena sidan ett krav på organisationen och å andra sidan en ökad trygghet i att den som ansvarar för museihuvudmannens skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål är lämplig för uppdraget. Museers vapen kan framöver få användas för skjutning om särskilt tillstånd för det beviljas. Detta är en fördel för museihuvudmän som önskar använda vapnen i t.ex. historiska spel. Förslagen innebär också att det blir enklare att avgöra vem som får hantera museihuvudmannens skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål.

Bevakningsföretag som har tillstånd att inneha skjutvapen får vissa nya administrativa uppgifter, som dock inte bedöms vara särskilt betungande. Förutsättningarna för en ändamålsenlig hantering av de skjutvapen företaget behöver för sin verksamhet förbättras. Det införs krav på en godkänd vapenföreståndare, vilket å ena sidan är ett krav på organisationen och å andra sidan ger en ökad trygghet i att den som ansvarar för företagets skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål är lämplig för uppdraget. Det blir enklare att avgöra vem som får hantera företagets skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål.

Lagförslagen innebär i huvudsak att det materiella innehållet i regleringen som rör civil användning av skjutvapen och andra föremål som omfattas av bestämmelserna förtydligas och förenklas. En helt ny lag föreslås ersätta den hittillsvarande lagstiftningen. Den nya regleringen får en tydligare struktur och blir mer överblickbar. Flera av bestämmelserna i den hittillsvarande lagen bedöms vara ändamålsenligt utformade och förs över till den nya lagen. Andra bestämmelser förtydligas eller ges visst nytt innehåll i sak. Genom ändringarna blir lagen enklare att förstå och tydligare att tillämpa.

Polismyndigheten anser att det är svårt att uppskatta förslagets kostnader men framhåller att ytterligare anslag och en utökad låneram kan behövas. Flera ändringar föreslås som påverkar Polismyndighetens ärendehandläggning som exempelvis avskaffandet av de s.k. femårstillstånden där ett tillsynsförfarande i stället införs, flexiblere förvaringsregler som innebär att det gällande tillståndsförfarandet ersätts av ett anmälningsförfarande, införandet av EU:s förenklade införseliförfarande för sportskyttar och jägare och att kraven för tillstånd för innehav av skjutvapen förtydligas. Även om det i flera delar införs nya förfaranden så kommer det nya, betydligt tydligare, regelverket samtidigt att underlätta handläggningen och förslagen kan väntas medföra effektivitetsvinster vid handläggningen av tillståndsärenden. I avsnitt 6.4.2 föreslås att enskilda med gällande tillstånd till innehav av vissa halvautomatiska vapen ska ges en möjlighet att inlösa vapnen till staten under en period om två år och att ersättning ska utgå för vapnets marknadsvärde vid inköpstillfället samt för vissa tillbehör. För att finansiera inlösen av de aktuella vapnen har regeringen i budgetpropositionen för 2026 föreslagit att Polismyndighetens anslag ska öka med 110 000 000 kr 2026. Anslaget beräknas öka med 55 000 000 kr 2027 och med 110 000 000 kr 2028 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 4 avsnitt 3.9.1). I övrigt väntas förslagen endast innebära marginella kostnadsökningar för myndigheten som ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen om införandet av EU:s förenklade införseliförfarande för sportskyttar och jägare väntas, som *Tullverket* påpekar, medföra ökade uppgifter för Tullverket. Det handlar bl.a. om stärkt resurssättning vid gränsstation för att viss kontroll av de vapen som förs in i landet med stöd av det förenklade förfarandet ska kunna ske. Vissa kontroller av vapen som förs ut ur landet efter den tillfälliga vistelsen här kan också komma att ske. Förslaget innebär också att vissa utbildningsinsatser behöver genomföras. För att finansiera kostnadsökningen har regeringen i budgetpropositionen för 2026 föreslagit att Tullverkets anslag ska ökas med 30 miljoner kronor 2026. Anslaget beräknas öka med 25 miljoner kronor 2027 och 25 miljoner kronor från och med 2028 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 3 avsnitt 2.9.2). I övrigt bedöms kostnaderna för förslagen rymmas inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen om att jämställa vissa vapen med skjutvapen i vapenlagens mening innebär en utvidgning av det straffbara området. Även om förslagen i sin helhet i någon mån kan väntas leda till en ökad ärendehantering för Kriminalvården, Sveriges domstolar och Åklagarmyndigheten bedömer regeringen, utifrån hur få fall det kan tänkas röra sig om och till

skillnad från *Förvaltningsrätten i Malmö*, att eventuella kostnadsökningar för dessa myndigheter ryms inom befintliga ramar. Samma sak gäller eventuella kostnadsökningar för Naturvårdsverket på grund av arbetet med att anpassa myndighetens föreskrifter. Förslag avseende förbud mot nya tillstånd för innehav av vissa halvautomatiska gevär för jakt kan medföra en viss ökad ärendetillströmning till Inspektionen för strategiska produkter. Regeringen anser emellertid att kostnaderna ryms inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen påverkar inte övriga myndigheter på samma sätt som de ovan nämnda. För det fall kostnadsökningar skulle uppstå bedöms kostnaderna inte vara större än att de kan hanteras inom befintliga anslag.

Konsekvenser för det brottsförebyggande arbetet och i övrigt

Förslagen medför sammantaget att risken för att legala skjutvapen avleds till den illegala vapenmarknaden eller annars används för brott förväntas minska jämfört med i dag. Förslaget om att förbjuda nya tillstånd för vissa halvautomatiska vapen för jakt och avlivning av fällfångade djur innebär att särskilt farliga vapen minskar i antal i samhället, vilket bedöms ha positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet och den allmänna ordningen och säkerheten.

Förslagen bedöms inte påverka det kommunala självstyret eller medföra några ökade kostnader för kommuner eller regioner. Förslagen bedöms inte heller ha någon påverkan på jämställdheten mellan män och kvinnor och förväntas inte medföra några övriga konsekvenser.

18 Författningskommentar

18.1 Förslaget till vapenlag

Lagen är ny och ersätter vapenlagen (1996:67). Ett stort antal av bestämmelserna i 1996 års vapenlag överförs oförändrade. I dessa fall är författningskommentaren utformad så att det anges vilken eller vilka paragrafer i den hittillsvarande lagen som den aktuella paragrafen motsvarar. Dessutom anges hänvisningar till tidigare lagförarbeten.

Den nya vapenlagen skiljer sig emellertid från den hittillsvarande i flera avseenden, både materiellt och systematiskt. Den nya vapenlagen har ett modernare språk och en mer användarvänlig struktur genom fler kapitel, underrubriker och paragrafer. Vidare innehåller den nya vapenlagen fler eller förtydligade bestämmelser, bl.a. i fråga om förutsättningar för tillstånd (se 2–4 kap.), utlåning av skjutvapen (se 9 kap.) och registrering i vapenregister (se 16 kap.).

I *bilaga 6* finns en jämförelsetabell där det anges vilket eller vilka kapitel i den nya vapenlagen som motsvarar vilket kapitel i den hittillsvarande vapenlagen.

Några bestämmelser flyttas från den hittillsvarande vapenförordningen (1996:70) till den nya lagen.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Lagen innehåller följande kapitel:

- Inledande bestämmelser (1 kap.)
- Allmänna bestämmelser om tillstånd (2 kap.)
- Gemensamma bestämmelser om innehav (3 kap.)
- Enskilda personers innehav (4 kap.)
- Organisationers innehav (5 kap.)
- Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (6 kap.)
- Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer (7 kap.)
- Införsel (8 kap.)
- Utlåning (9 kap.)
- Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon (10 kap.)
- Ändring, reparation och skrotning (11 kap.)
- Förvaring och transport (12 kap.)
- Återkallelse och omhändertagande (13 kap.)
- Inlösen (14 kap.)
- Märkning (15 kap.)
- Vapenregister (16 kap.)
- Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden (17 kap.)
- Straff och förverkande (18 kap.)
- Överklagande (19 kap.)
- Bemyndiganden (20 kap.)

Paragrafen innehåller en innehållsförteckning till lagen. Den saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller skjutvapen och vissa föremål som i lagen jämföras med skjutvapen samt ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 1 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s.75, prop. 2021/22:46 s. 33 och prop. 2022/23:102 s. 91). Övervägandena finns i avsnitt 5.2. Paragrafen ändras endast språkligt.

Skjutvapen

3 § Med skjutvapen avses i denna lag vapen med vilka kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyre-laddningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutningsmedel.

I paragrafen definieras vad som avses med skjutvapen i lagen. Den motsvarar 1 kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 75). Övervägandena finns i avsnitt 5.2. Paragrafen ändras endast språkligt.

Föremål som jämföras med skjutvapen

4 § Det som sägs om ett skjutvapen gäller också

1. en anordning som till verkan och ändamål är jämförbar med ett skjutvapen,
2. ett obrukbart vapen som i brukbart skick skulle räknas som ett skjutvapen,
3. ett start- eller signalvapen som laddas med patroner,

4. ett armborst,
5. ett tårgasvapen och andra gasvapen,
6. en tårgasanordning och andra till verkan och ändamål jämförliga anordningar,
7. slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till ett skjutvapen, eller en armborststomme med avfyringsanordning,
8. en anordning som kan bäras i handen och är avsedd att med elektrisk ström bedöva människor eller tillfoga dem smärta,
9. en anordning som gör att ett skjutvapen kan användas med annan ammunition än det är avsett för,
10. en anordning som medför att ett skjutvapen som inte är helautomatiskt kan avfyras mer än en gång per avtryckning (*flerskotts-anordning*),
11. en anordning, inklusive en programvara, som särskilt har utformats eller modifierats för att styra, avfyra eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket, och
12. ett obrukbart föremål som i brukbart skick skulle räknas som en sådan anordning som avses i 10 eller 11.

I paragrafen görs en uppräkningslista av de vapen och andra föremål som i lagens mening ska jämföras med skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2, 6.3.6 och 6.3.7.

Första–fjärde punkterna motsvarar 1 kap. 3 § a–d i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 75 och prop. 2010/11:72 s. 60).

Femte punkten saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Med tårgasvapen och andra gasvapen avses pistoler, revolverar och andra anordningar som kan laddas med patroner utan projektil men som innehåller ett tårretande ämne som drivs ut med krutladdning. Gasutströmningen sker helt eller i huvudsak i pipans riktning och det finns någon typ av hinder i pipans lopp för att förhindra utskjutning av projektiler. Enligt hittillsvarande ordning har tårgasvapen och andra gasvapen ansetts omfattas av första punkten. Genom placeringen i en egen punkt tydliggörs att sådana föremål ska anses jämförliga med skjutvapen. I sjätte punkten finns bestämmelser om andra anordningar med bl.a. tårgas, såsom sprayförpackningar med tårgas, pepparspray eller vissa andra tårretande ämnen eller sprayer.

Sjätte–nionde punkterna motsvarar 1 kap. 3 § e–h i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 75 och prop. 2021/22:46 s. 33).

Tionde punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, tar sikte på sådana anordningar som kan användas för att omvandla ett skjutvapen så att det kan användas som ett helautomatiskt vapen i den bemärkelsen att fler än ett skott avfyras eller kan avfyras per avtryckning. Med flerskotts-anordningar i bestämmelsens mening avses bl.a. anordningar som manipulerar den mekanism i ett halvautomatiskt vapen som gör att bara ett skott ska kunna avfyras per avtryckning (s.k. switchar och konverteringskit). En flerskotts-anordning kan också fungera exempelvis så att den får skyttens finger och avtryckaren att automatiskt röra sig mot varandra (studskolv/bumpstock). En annan slags flerskotts-anordning är s.k. binary triggers, som gör att ett skott avlossas när avtryckaren trycks ned och ett skott till avlossas när avtryckarfingret lättar från avtryckaren. Det finns även andra anordningar som enbart har till funktion att föra avtryckaren mot avtryckarfingret efter avfyring hos ett halvautomatiskt vapen, som s.k. forced reset trigger.

Elfte punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, handlar om utrustning som är särskilt utformad eller modifierad för att styra, avfyra

Prop. 2025/26:141 eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket.

Bestämmelsen omfattar bl.a. utrustning och programvara för fjärrstyrning av skjutvapen. Det handlar om utrustning eller programvara som har konstruerats för eller senare har modifierats för att på avstånd styra ett skjutvapen, oavsett hur fjärrstyrningen sker (trådlöst eller trådbundet), med vilken teknik och vilken utrustning. Det kan vara fråga om fjärrstyrning av skjutvapen som vid användning är monterade, installerade eller uppställda på annan plats än där skytten befinner sig, eller som annars finns på avstånd från skytten. Det kan också vara fråga om en med skjutvapen bestyckad robot, s.k. UAS (unmanned aerial/aircraft system), UAV (unmanned aerial/aircraft vehicle), drönare och unmanned ground vehicle (UGV) samt bestyckat fordon, bestyckad luftfarkost och vattenfarkost. Fjärrstyrda vapen styrs av en användare men styrning behöver inte alltid vara nödvändig under hela användningen.

Bestämmelsen omfattar även anordning och programvara för självstyrning av vapen. Det handlar om utrustning och programvara som är särskilt utformad eller modifierad för att förprogrammera skjutvapen som sedan helt eller delvis kan agera självständigt vid användning utan någon mänsklig användare. Det kan vara fråga om autonoma vapen, automatiserade vapen, "självgående" vapen, AI-vapen etc. Ett sådant vapen kan vara förprogrammerat till viss del men sedan ha förmågan att lära sig själv, utvecklas och agera därefter. Självstyrande vapen kan också förekomma i ovan nämnda sammanhang, exempelvis som monterade eller uppställda eller i form av t.ex. bestyckad robot, drönare, fordon eller farkost. Självständiga vapen innehar egen kapacitet och är generellt inte i behov av mänsklig styrning efter att de har programmerats och aktiverats. bestämmelsen omfattar alla andra anordningar och all annan programvara som är särskilt utformade eller modifierade för att styra, avfira eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket.

Tolfte punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att även obrukbara föremål är att jämställa med skjutvapen, om de i brukbart skick skulle räknas som sådana anordningar som avses i tionde eller elfte punkten. Punkten innebär inte någon ändring i fråga om vad som gäller för obrukbara föremål som omfattas av paragrafens andra bestämmelser.

Paragrafen ändras även språkligt.

5 § Det som sägs om ett skjutvapen gäller inte

1. en salutkanon som inte kan laddas med gastäta enhetspatroner,
2. ett skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsett för gastäta enhetspatroner,
3. en bultpistol avsedd för byggnadsarbete,
4. ett arbetsverktyg avsett för slakt eller för industriellt eller liknande bruk, och
5. en skjutplanordning avsedd för livräddning eller liknande ändamål.

I paragrafen undantas vissa föremål från lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 1 kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 75 och prop. 2005/06:113 s. 53). Övervägandena finns i avsnitt 5.2. Paragrafen ändras endast språkligt.

6 § Med ammunition avses i denna lag patroner och projektiler till handvapen som lagen tillämpas på samt tändhattar och andra tändmedel till sådana patroner och projektiler.

I paragrafen definieras vad som avses med ammunition i lagen. Den motsvarar 1 kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76). Övervägandena finns i avsnitt 5.2. Paragrafen ändras endast språkligt.

7 § Bestämmelser om ammunition som räknas till explosiva varor finns även i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Paragrafen upplyser om att ammunition kan vara en explosiv vara och att det i lagen om brandfarliga och explosiva varor finns bestämmelser om sådana. Den motsvarar 1 kap. 6 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76). Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

8 § Denna lag gäller inte

1. hagel och andra massiva kulor,
2. projektiler avsedda för armborst eller för luft-, kolsyre-, fjäder- eller harpunvapen,
3. kolsyrepatroner,
4. patronhylsor utan tändhatt avsedda för handvapen som lagen tillämpas på, och
5. patroner avsedda för start- eller signalvapen.

I paragrafen undantas viss typ av ammunition från lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 1 kap. 7 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76). Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Vapenmagasin

9 § Med vapenmagasin avses i denna lag ett löstagbart magasin för ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning, under förutsättning att magasinet kan innehålla

- fler än 20 patroner, eller
- fler än 10 patroner, om magasinet är möjligt att sätta in i ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 centimeter eller vars totala längd överstiger 60 centimeter.

I paragrafen definieras vad som avses med vapenmagasin enligt lagen. Den motsvarar 1 kap. 7 a § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 91). Övervägandena finns i avsnitt 5.2. Paragrafen ändras endast språkligt.

Statsens innehav av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

10 § I fråga om skjutvapen som innehas av staten gäller endast 15 kap. 5 §, 16 kap. 1–9 §§ och 17 kap. 7 §. Lagen gäller inte ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som innehas av staten.

I fråga om skjutvapen och ammunition som tillverkas för staten gäller endast 15 kap. 1–4 och 6 §§.

Prop. 2025/26:141 Paragrafen anger i vilken utsträckning lagen är tillämplig på skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som innehas av staten och skjutvapen och ammunition som tillverkas för staten. Den motsvarar 1 kap. 8 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76, prop. 1998/99:36 s. 27, prop. 2010/11:72 s. 60, prop. 2021/22:46 s. 33 och prop. 2022/23:102 s. 91). Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Behörig myndighet och avgifter

11 § Polismyndigheten prövar frågor om tillstånd, godkännande, auktorisation, återkallelse och inlösen enligt denna lag.

Paragrafen anger att det är Polismyndigheten som prövar frågor om tillstånd, godkännande, auktorisation, återkallelse och inlösen enligt denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Till skillnad från i 1996 års lag samlas ett antal bestämmelser som pekar ut Polismyndigheten som behörig myndighet i samma paragraf. Paragrafen motsvarar följande paragrafer i 1996 års vapenlag: 2 kap. 2 § (jfr prop. 1995/96:52 s. 77), delvis 2 kap. 10 a § andra stycket och delvis 2 kap. 10 b § tredje stycket (jfr prop. 2013/14:110 s. 601), 2 kap. 17 § andra stycket (jfr prop. 2013/14:226 s. 52), delvis 3 kap. 1 a § andra stycket 2 (jfr prop. 2013/14:110 s. 601), delvis 6 kap. 1–3 b §§ (jfr prop. 2013/14:110 s. 602), delvis 6 kap. 3 c § (jfr prop. 2013/14:226 s. 53) och 7 kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85).

Bestämmelser om godkännande finns i 4 kap. 5 §, 5 kap. 10 och 18 §§, 7 kap. 2 och 3 §§, 5 kap. 20 § och 9 kap. 10 § första stycket 3. Bestämmelser om auktorisation finns i 5 kap., om återkallelse i 13 kap. och om inlösen i 14 kap.

12 § Polismyndigheten får ta ut avgift för prövning av en ansökan enligt denna lag eller föreskrifter som meddelas med stöd av denna lag.

Paragrafen reglerar Polismyndighetens rätt att ta ut avgift för handläggningen av en ansökan enligt lagen. Den motsvarar 2 kap. 19 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2014/15:108 s. 14). Övervägandena finns i avsnitt 5.2. Paragrafen ändras endast språkligt.

2 kap. Allmänna bestämmelser om tillstånd

Krav på tillstånd

1 § Tillstånd krävs för att

1. inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (*innehavstillstånd*),
2. yrkesmässigt bedriva handel med skjutvapen (*vapenhandlartillstånd*),
3. yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition (*vapenmäklartillstånd*),
4. yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn (*vapenreparatörstillstånd*), eller
5. föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige (*införseltillstånd*).

Krav på tillstånd gäller även i andra fall om det är särskilt föreskrivet.

Paragrafen innehåller en uppräknings av vilka förfaranden som kräver tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 5.2. Prop. 2025/26:141

Första stycket motsvarar i huvudsak 2 kap. 1 § första stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76, prop. 1999/2000:27 s. 92, prop. 2021/22:46 s. 34 och prop. 2022/23:102 s. 93). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen ges de olika tillståndstyperna särskilda benämningar och begreppet yrkesmässigt läggs till i *andra punkten*. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Andra stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års lag, innehåller en upplysning om att uppräknings av tillståndspliktiga förfaranden inte är uttömmande. Som exempel kan nämnas att det som utgångspunkt krävs tillstånd för lån av skjutvapen (se 9 kap.) och för förvaring av skjutvapen hos annan (se 12 kap.).

Undantag från kraven på tillstånd

2 § Tillstånd krävs inte

1. för den som har fyllt 18 år om ett skjutvapen har en begränsad effekt i förhållande till andra jämförbara skjutvapen (*effektbegränsat vapen*) och vapnet är
 - a) ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen eller ett vapen med ett annat liknande utskjutningsmedel och är avsett för målskytte, eller
 - b) ett harpunvapen,
2. för verksamhet som omfattas av tillstånd enligt 3 eller 4 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel, eller
3. om det är särskilt föreskrivet.

Paragrafen innehåller en uppräknings av undantag från tillståndskravet i 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 5.3.

Första punkten motsvarar 2 kap. 1 § andra stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76 f. och prop. 2013/14:226 s. 50).

Andra punkten motsvarar 2 kap. 1 § fjärde stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76 f.). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen ersätter begreppet målskytte begreppet målskjutning. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Tredje punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller en upplysning om att uppräknings av undantagen inte är uttömmande. I vapenlagen finns regler som medger innehav utan tillstånd, t.ex. för vissa lån av skjutvapen (se 9 kap.) och för dödsbon och konkursbon (se 10 kap.).

Paragrafen ändras även redaktionellt.

Förbjudna skjutvapen och anordningar

3 § Tillstånd får inte beviljas för

1. ett helautomatiskt enhandsvapen,
2. ett skjutvapen som särskilt har utformats eller modifierats för att styras, avfyras eller på något annat sätt kontrolleras utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket, eller
3. en anordning enligt 1 kap. 4 § 10–12.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillstånd inte får beviljas för vissa skjutvapen och andra anordningar. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.6 och 6.3.7. Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Första punkten innebär att tillstånd inte får beviljas för enhandsvapen som har helautomatisk omladdningsfunktion.

Andra punkten innebär att tillstånd inte får beviljas för ett skjutvapen som är konstruerat för att styras, avfyras eller på något annat sätt kontrolleras utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket.

Tredje punkten innebär att tillstånd inte får beviljas för en flerskotts-anordning, en anordning som är särskilt utformad eller modifierad för att styra, avfyras eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket samt obrukbara föremål som i brukbart skick skulle räknas som en sådan anordning. Även programvara omfattas av begreppet anordning. För ytterligare beskrivning av sådana anordningar, se kommentaren till 1 kap. 4 § 10–12.

3 kap. Gemensamma bestämmelser om innehav

Vem som får beviljas innehavstillstånd

1 § Tillstånd att inneha ett skjutvapen får beviljas

1. en enskild person,
2. en sammanslutning för målskytte som har auktoriserats enligt 5 kap. 5 § eller är ansluten till en sådan auktoriserad sammanslutning,
3. en huvudman för ett museum som får statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller en huvudman för ett museum som ägs av en kommun, en region eller en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn, och
4. ett bevakningsföretag som har auktoriserats enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka fysiska och juridiska personer som får beviljas innehavstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 7.1–7.3.

Första punkten motsvarar 2 kap. 3 § 1 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 77).

Andra punkten motsvarar delvis 2 kap. 3 § 2 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:226 s. 51). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anges endast vissa grundläggande krav för att skyttesammanslutningar ska få beviljas innehavstillstånd. Bestämmelser om ytterligare krav finns i 5 kap. I punkten ersätts även begreppet sammanslutning för jakt- eller målskytte av begreppet sammanslutning för målskytte. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Tredje punkten motsvarar delvis 2 kap. 3 § 3 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2018/19:162 s. 480). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anges endast vissa grundläggande krav för att museihuvudmän ska få beviljas innehavstillstånd. Bestämmelser om ytterligare krav och för vilket ändamål innehav får beviljas finns i 5 kap.

Fjärde punkten motsvarar delvis 2 kap. 3 § 4 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 77). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anges endast vissa grundläggande krav för att bevakningsföretag ska få beviljas innehavstillstånd. Bestämmelser om ytterligare krav och för vilket ändamål innehav får beviljas finns i 5 kap. I punkten förtydligas även att det är auktorisering enligt lagen om bevakningsföretag som avses.

Paragrafen ändras även språkligt.

2 § Tillstånd att inneha ett skjutvapen får beviljas för särskilt angivna ändamål och endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas.

Tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning får beviljas endast om vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse.

Paragrafen innehåller vissa grundläggande förutsättningar för att beviljas innehavstillstånd. Paragrafen utformas efter synpunkter från *Lagrådet*. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 6.5.

Första stycket motsvarar 2 kap. 5 § första stycket och andra stycket första meningen i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 78). Enligt hittillsvarande ordning omfattar bedömningen av risken för missbruk regelmässigt en prövning av sökandens personliga lämplighet att inneha vapnet. Bestämmelser om att en sådan lämplighetsprövning ska göras och vad den närmare innebär finns nu bl.a. i 4 kap. när det gäller enskilda personer och i 5 kap. när det gäller vissa organisationer. Bestämmelsen är dock fortfarande relevant vid lämplighetsprövning av en museihuvudman.

Andra stycket motsvarar 2 kap. 5 § andra stycket andra meningen i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:27 s. 93).

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Villkor och tidsbegränsade tillstånd

3 § Tillstånd att inneha ett skjutvapen får förenas med villkor att vapnet ska förvaras på ett visst sätt eller att vapnet ska göras varaktigt obrukbart.

Tillståndet får tidsbegränsas, om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer att behövas varaktigt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om de villkor som ett innehavstillstånd kan förenas med och under vilka förutsättningar tillståndet kan tidsbegränsas. Den motsvarar 2 kap. 5 § andra stycket tredje och fjärde meningarna i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 78). Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Överlåtelse och förmedling

4 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen som beviljas någon som ska förvärva ett sådant vapen betecknas förvärvstillstånd. Ett förvärvstillstånd ska upphöra att gälla om vapnet inte har lämnats till förvärvaren inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som bestäms i samband med beslutet.

Ett förvärvstillstånd får förlängas med högst sex månader i taget.

När vapnet har överlämnats till förvärvaren övergår förvärvstillståndet till att vara ett innehavstillstånd avseende det vapnet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om innehavstillstånd som avser vapen som ska förvärvas. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 7 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 78).

I *första stycket* görs en ändring som innebär att alla innehavstillstånd som beviljas för ett vapen som ska förvärvas betecknas förvärvstillstånd. Det införs inte en särskild sorts tillstånd utan benämningen förvärvstillstånd ska användas fram till dess att vapnet har förvärvats, i syfte att tydliggöra vilket skede förvärvet är i. Förvärvstillståndet gäller

Prop. 2025/26:141 endast under sex månader från dagen för tillståndet, eller den längre tid som Polismyndigheten bestämmer i samband med beslutet. I likhet med den hittillsvarande regleringen kan tillståndet antingen avse ett bestämt vapen eller ett obestämt vapen av viss typ, fabrikat, modell och kaliber (jfr 2 kap. 6 § 1996 års vapenförordning). I stycket förtydligas att vapnet ska lämnas ut till förvärvaren inom den angivna tiden, annars upphör förvärvstillståndet att gälla.

Av *andra stycket*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, framgår att ett förvärvstillstånd får förlängas med högst sex månader i taget. En sådan förlängning kan till exempel bli aktuell om förvärvaren behöver längre tid på sig för att genomföra köpet.

Av *tredje stycket*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, framgår att förvärvarens tillstånd att inneha vapnet ska betecknas innehavstillstånd när vapnet har lämnats ut till förvärvaren.

De rättigheter som är knutna till ett innehavstillstånd avseende ett visst vapen, såsom att köpa ammunition som passar till vapnet eller att låna ett vapen av samma typ, gäller även den som har ett innehavstillstånd som benämns förvärvstillstånd. Införandet av benämningen förvärvstillstånd innebär alltså inte någon skillnad i detta avseende.

Paragrafen ändras även språkligt.

5 § Ett skjutvapen får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha vapnet.

Paragrafen behandlar vissa frågor om överlåtelse av skjutvapen. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Den motsvarar delvis 2 kap. 9 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 78, prop. 2021/22:46 s. 34 och prop. 2022/23:102 s. 96). Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

6 § Vid överlåtelse av ett skjutvapen upphör överlåtarens innehavstillstånd att gälla när vapnet har överlämnats till förvärvaren.

Paragrafen reglerar när överlåtarens innehavstillstånd upphör att gälla vid en överlåtelse av ett skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Av bestämmelsen framgår att överlåtarens innehavstillstånd upphör att gälla när vapnet har överlämnats till förvärvaren. I de fall då ett skjutvapen skickas till förvärvaren betraktas förvärvaren som innehavare av vapnet under det att vapnet förmedlas till honom eller henne.

4 kap. Enskilda personers innehav

Lämplighetskrav

1 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om personen med hänsyn till ålder, kunskap, färdigheter, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet för det ändamål som tillståndet ska avse.

Paragrafen reglerar de krav på lämplighet som, utöver de grundläggande förutsättningarna för tillstånd i 2 kap. och 3 kap., ska vara uppfyllda för att

en enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen. Prop. 2025/26:141
Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1.

Paragrafen saknar direkt motsvarighet i 1996 års vapenlag. Enligt hittillsvarande ordning görs en lämplighetsprövning med stöd av 2 kap. 5 § i 1996 års vapenlag. Vissa lämplighetskrav följer av 2 kap. i 1996 års vapenförordning och Polismyndigheten har även tidigare utfärdat föreskrifter om lämplighet.

Genom bestämmelsen förtydligas att en lämplighetsprövning ska göras och vilka omständigheter som ska beaktas för att en enskild person ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen. Vid lämplighetsprövningen ska sökandens ålder, kunskap, färdigheter, laglydnad och övriga omständigheter beaktas. Lämplighetsprövningen motsvarar den som görs enligt hittillsvarande ordning.

Med kunskaper förstås i första hand kunskaper om vapenregleringen och hur vapnet får användas för det ändamål som innehavet ska avse. Med färdigheter avses sökandens skjutskicklighet och förmåga att handha vapnet på ett säkert sätt. När det gäller krav på laglydnad avses om sökanden är dömd för brott. Även misstanke om brott kan vara relevant att beakta. Tidigare praxis i denna fråga är relevant även fortsättningsvis.

Att övriga omständigheter ska beaktas innebär att en helhetsbedömning i varje enskilt fall ska göras. Prövningen ska omfatta sökandens personliga förhållanden. Exempel på förhållanden som kan tala emot att tillstånd beviljas är missbruk av beroendeframkallande medel och vissa medicinska omständigheter, såsom allvarlig psykisk ohälsa. En annan omständighet av betydelse kan vara att sökanden befinner sig i en särskilt utsatt situation exempelvis på grund av allvarliga ekonomiska svårigheter. Utöver sökandens personliga förhållanden kan även förhållanden i sökandens omgivning som medför särskilt stor risk för missbruk av vapnet beaktas, till exempel om sökanden sammanbor med någon som är grovt kriminellt belastad. Även andra omständigheter än de nu nämnda kan beaktas vid prövningen.

Sökandens lämplighet ska bedömas utifrån det sökta ändamålet och det skjutvapen som ansökan gäller. Detta innebär att den närmare innebörden av kravet på lämplighet varierar dels med ändamålet, dels med vapnets farlighet. Exempelvis saknas i allmänhet anledning att kräva att den som ska inneha ett skjutvapen för andra ändamål än skjutning ska kunna använda vapnet på ett säkert sätt. Kraven på kunskaper och färdigheter bör i allmänhet kunna ställas lägre när någon ansöker om tillstånd att inneha ett start- eller signalvapen än när ansökan avser ett eldvapen, dvs. ett skjutvapen som skjuter ut en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne.

För den som ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling bedöms sökandens lämplighet även utifrån att sökanden har ett seriöst samlarintresse (se kommentaren till 4 kap. 5 §).

Innehav för skjutning

2 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning, om personen har behov av vapnet för

1. jakt,
2. målskytte,

3. skydd,
4. avlivning av fällfångade djur, eller
5. ett annat ändamål som avser skjutning (*udda skjutningsändamål*) om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Kravet i första stycket 5 att tillstånd för udda skjutningsändamål endast får beviljas om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt gäller inte ett start- eller signalvapen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om de ändamål för vilka en enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2 och 6.1.3.

Av *första stycket första–fjärde punkterna* framgår att innehavstillstånd får beviljas om sökanden har behov av vapnet för något av de uppräknade ändamålen. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 4 § första meningen i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:27 s. 92) och 2 kap. 5 a § i 1996 års vapenförordning.

Av *femte punkten*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, framgår att tillstånd även får beviljas för något annat skjutningsändamål, om behovet av vapnet inte kan tillgodoses på något annat sätt. Det uppställs alltså inte som i 1996 års förordning något krav på synnerliga skäl. I bestämmelsen anges beteckningen udda skjutningsändamål för de ändamål som avses. Tidigare praxis i fråga om vad som kan anses vara godtagbara ändamål bör även fortsättningsvis vara vägledande. Udda skjutningsändamål kan vara exempelvis räddningstjänstens punktering av gasbehållare vid eldsvåda, företags testning eller utveckling av produkter såsom skottsäkra västar eller bönders och slakteripersonals avlivning av tamboskap. Udda skjutningsändamål kan också vara ändamål som innebär att någon annan än tillståndshavaren själv ska skjuta med vapnet. Exempelvis bör den som håller i utbildning inför jägarexamen kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildningen. Vidare bör exempelvis föreståndaren för ett auktoriserat utbildningsföretag kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildning av bevakningspersonal. Med att behovet av vapnet inte kan tillgodoses på annat sätt förstås att ändamålet inte rimligen kan uppnås utan skjutvapen eller med ett mindre farligt skjutvapen.

Av *andra stycket*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, framgår att det gäller ett lägre behovskrav när en enskild person ansöker om tillstånd att inneha ett start- eller signalvapen för udda skjutningsändamål än vad som gäller för andra vapentyper. Det är då tillräckligt att sökanden har behov av vapnet för ett godtagbart ändamål. Godtagbara ändamål för innehav av startvapen kan exempelvis vara träning av skottfasthet vid hundträning, användning vid idrottstävlingar eller idrottsträningar, inom lantbruk eller som skrämskottsvapen gentemot skadevällande vilt. Innehar en idrottsförening eller hundklubb startvapen bör enskilda medlemmar normalt inte beviljas tillstånd för sådana vapen, eftersom de kan låna vapen av föreningen.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

3 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt innefattar, om inte annat anges i tillståndet, en rätt att använda vapnet även till övning eller tävling samt till avlivning av djur.

Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för skyddsändamål innefattar, om inte annat anges i tillståndet, en rätt att använda vapnet även till övning och tävling.

Prop. 2025/26:141

Paragrafen anger vissa undantag från huvudregeln att ett skjutvapen endast får användas för det ändamål som anges i tillståndet att inneha vapnet (jfr 18 kap. 4 §). Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 3 § i 1996 års vapenförordning.

Av *första stycket* framgår att den som har tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt också får använda vapnet för övning, tävling och avlivning av djur, om det inte anges något annat i tillståndet.

Av *andra stycket* framgår att den som innehar ett skjutvapen för skydd också får använda vapnet för övning och tävling, om det inte anges något annat i tillståndet.

Innehav för andra ändamål än skjutning

Allmänna förutsättningar

4 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för andra ändamål än skjutning om

1. vapnet huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för personen, eller

2. personen har ett behov av vapnet för ett annat ändamål (*udda ändamål som inte avser skjutning*) som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

En person som beviljats tillstånd att inneha ett skjutvapen enligt denna paragraf får inte utan särskilt tillstånd använda det för skjutning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för andra ändamål än skjutning. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.4.

Första stycket motsvarar delvis 2 kap. 4 § första och andra meningarna i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 77 och prop. 1999/2000:27 s. 92). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen görs i *första punkten* en uppräknig av några av de ändamål för vilka en enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för annat än skjutning. De tillåtna ändamålen anges som samling, prydnad eller särskilt affektionsvärde.

Första stycket andra punkten innebär att en enskild person kan beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för andra godtagbara ändamål som inte avser skjutning. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ger i huvudsak uttryck för vad som i praxis ansetts gälla (se t.ex. rättsfallet RÅ 2007 ref. 46). Sökanden måste i dessa fall ha ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Tillstånd enligt bestämmelsen kan exempelvis beviljas för innehav av skjutvapen för historisk forskning eller annan forskning som förutsätter undersökning av skjutvapen. I bestämmelsen införs begreppet udda ändamål som inte avser skjutning som benämning på det slags ändamål som avses.

Av *andra stycket* framgår att vapen som omfattas av tillstånd enligt paragrafen inte utan särskilt tillstånd får användas för skjutning. Med avseende på innehav för samling, prydnad eller minne motsvarar bestämmelsen 2 kap. 4 § tredje meningen i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 77).

Beträffande innehav för udda ändamål som inte avser skjutning innebär bestämmelsen att det blir möjligt att få tillstånd att skjuta med vapnet. Enligt hittillsvarande ordning får ett skjutvapen som innehas för sådana ändamål över huvud taget inte användas för skjutning (se 9 kap. 2 § första stycket a i 1996 års vapenlag).

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Särskilda förutsättningar för tillstånd till innehav för samling

5 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling endast om vapnet omfattas av ett godkänt samlingsområde.

Ett samlingsområde får godkännas om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning.

Ett godkänt samlingsområde får på sökandens begäran ändras i samband med att ett tillstånd att inneha skjutvapen för samling beviljas. Fler än ett samlingsområde får godkännas endast om det finns särskilda skäl.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningar för tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling och om godkännande av samlingsområde, samt ändring av ett befintligt samlingsområde och godkännande av ytterligare samlingsområden. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Av *första stycket* framgår att en enskild person får beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för samling om vapnet omfattas av ett godkänt samlingsområde. För att få tillstånd till innehav av skjutvapen för samling krävs alltså att det också fastställs ett godkänt samlingsområde. I begreppet samling ligger i allmänhet att samlingen måste omfatta fler än enstaka skjutvapen. I vissa fall kan ett skjutvapen dock ha en naturlig plats i en samling som huvudsakligen består av andra föremål än skjutvapen.

Om innehavstillstånd beviljas ska det samtidigt beslutas om godkännande av samlingsområdet, om personen inte tidigare har meddelats sådant beslut. I praktiken innebär kravet att en samlare som för första gången ansöker om tillstånd att få inneha ett skjutvapen för samling måste se till att ansökan om godkännande av samlingsområdet görs samtidigt. Kan samlingsområdet inte godkännas ska ansökan om innehavstillstånd avslås. Att samlingsområdet godkänts innebär endast att samlingen bedömts ha en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning för att innehavstillstånd ska kunna beviljas. Samlaren kan inte grunda någon självständig rätt till innehav på godkännandet utan innehavstillstånd krävs därefter för varje enskilt vapen. Det innebär att en framtida ansökan om tillstånd fortfarande kan nekas av andra anledningar än att samlingsområdet inte når upp till kraven, t.ex. på grund av att samlaren inte är lämplig att inneha vapnet (se 1 §).

En samlare kan anses olämplig att inneha skjutvapen exempelvis om hans eller hennes samlarintresse inte framstår som övertygande. Medlemskap i en samlarorganisation kan i regel tas till intäkt för att ett sådant intresse finns. Vid tvekan om seriositeten kan det ofta finnas skäl att inhämta yttrande från en sammanslutning av vapensamlare eller ett museum. När någon som inte redan lagligen innehar skjutvapen för samling ansöker om tillstånd att för samling inneha mer än ett fåtal skjutvapen vid ett och samma tillfälle finns det i regel anledning att noggrant pröva att personen har ett seriöst samlarintresse. I sådana situationer bör därför särskilt höga krav på

utredning i fråga om samlarintresse ställas, om personen inte t.ex. har ärvt skjutvapnen av en nära släkting som innehaft dem för samling.

Av *andra stycket* framgår förutsättningarna för godkännande av samlingsområde. Ett samlingsområde får godkännas om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning. I kravet på tydlig inriktning och avgränsning ligger att de föremål som ska omfattas av samlingen har ett tydligt inbördes samband. Exempel på en samling som har en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning kan vara vapen av särskild typ, tillverkade vid en viss fabrik eller vissa fabriker under en bestämd tidsperiod. Andra godtagbara samlingsområden kan vara exempelvis skjutvapen av en särskild typ eller en vapentekniskt sammanhållen grupp från en viss historisk epok och visst geografiskt område. I kravet på avgränsning ligger att det ska vara möjligt att åstadkomma en relativt komplett samling. Samlingsområden som är alltför vida för att uppfylla kravet på avgränsning är exempelvis ”jaktvapen”, ”militära skjutvapen” och ”halvautomatiska vapen”.

Godkännandet får endast omfatta föremål för vilka innehavstillstånd för samling kan antas ges. Om samlingsområdet innefattar skjutvapen för vilka detta inte kan antas, bör samlingsområdet godkännas endast om det har en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning också om de vapnen utelämnas. I sådana fall kan det ofta finnas skäl att ta en kontakt med sökanden innan beslut ges. Om godkännandet inte omfattar samtliga de föremål sökanden angett i ansökan har beslutet i den delen gått honom eller henne emot och kan bli föremål för överklagande. Sökanden kan vidare i ett senare tillståndsärendet begära att samlingsområdet utvidgas till att omfatta föremålet. Avslås ansökan om innehavstillstånd ges inget särskilt beslut i fråga om samlingsområde.

Av *tredje stycket första meningen* framgår att ett godkänt samlingsområde får ändras. Begreppet ändring omfattar även utvidgning av ett godkänt samlingsområde. Ett beslut om ändring får beviljas endast på sökandens begäran eller i samband med att innehavstillstånd beviljas. En sådan ändring kan avse samlingsområdets övergripande inriktning och avgränsning eller en utökning av samlingsområdets omfattning.

Ändring i form av en utvidgning får beviljas om samlingsområdet även efter utvidgningen har en tillräckligt tydlig inriktning och avgränsning. Ändring kan därför i första hand beviljas om det förändrade samlingsområdet hade kunnat godkännas redan när samlaren ansökte om godkännande första gången. I undantagsfall kan en utvidgning medges även om samlingsområdet efter utvidgningen är större än vad som hade kunnat godkännas i det ursprungliga ärendet. Så bör exempelvis kunna ske om samlaren genom sin samlaraktivitet visat att han eller hon har möjlighet att komplettera också en större samling.

Ändring får inte beviljas om det skulle innebära att skjutvapen som samlaren redan innehar inte längre skulle omfattas av det godkända samlingsområdet. Avser en begäran om ändring ett skjutvapen som vid en tidigare prövning inte ansetts kunna omfattas av samlingsområdet på grund av att innehavstillstånd inte kan antas beviljas för vapnet, hindrar det inte att begäran tas upp till prövning. Ändring kan i sådana fall beviljas om förhållandena ändrats.

Av *tredje stycket andra meningen* framgår att fler än ett samlingsområde får godkännas endast om det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan föreligga om sökanden under längre tid har visat ett starkt intresse för vapensamling

Prop. 2025/26:141 och har goda kunskaper i relevanta avseenden. Det krävs dock normalt att det redan ingår flera vapen i den första samlingen. För att en person ska få fler än två samlingsområden godkända krävs därutöver att personen visar att de föremål som platsar i de befintliga samlingarna endast mer sällan blir tillgängliga på marknaden eller att någon av de första samlingarna är i stort sett komplett.

Krav på att vissa skjutvapen görs obrukbara eller deaktiveras

6 § Följande tillstånd får beviljas endast om skjutvapnet görs varaktigt obrukbart:

1. tillstånd enligt 4 § första stycket 1 att för ett annat ändamål än skjutning inneha ett skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, eller

2. tillstånd enligt 4 § första stycket 2 att inneha skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning.

Även om ett skjutvapen inte görs varaktigt obrukbart får tillstånd enligt första stycket beviljas om det finns särskilda skäl för att skjutvapnet ska få behållas i brukbart skick.

Om ett krav på deaktivering är särskilt föreskrivet, får tillstånd som avses i första stycket beviljas endast om skjutvapnet deaktiveras enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillstånd att inneha ett skjutvapen för annat ändamål än skjutning i vissa fall förutsätter att vapnet görs varaktigt obrukbart eller har deaktiverats. Övervägandena finns i avsnitt 5.4 och 6.1.4.

Första och andra styckena motsvarar såvitt avser innehav för prydnad eller särskilt affektionsvärde i sak 2 kap. 5 a § i 1996 års vapenlag (prop. 1999/2000:27 s. 93). Tillägget avseende innehav för udda ändamål som inte avser skjutning innebär att det även i sådana fall som huvudregel gäller ett krav på att vapnet görs varaktigt obrukbart.

Tredje stycket motsvarar såvitt avser innehav för prydnad eller minne i sak 2 kap. 5 a § i 1996 års vapenlag (prop. 2022/23:102 s. 95 f.). Även här görs ett tillägg för skjutvapen som innehas för udda ändamål som inte avser skjutning. Stycket kompletteras av ett bemyndigande till regeringen i 20 kap. 10 § 1.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

Särskilda förutsättningar för tillstånd

7 § En enskild person får endast om det finns särskilda skäl beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen, eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen, för

1. jakt,
2. målskytte,
3. avlivning av fällfångade djur, eller
4. andra ändamål än skjutning.

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska särskilt beaktas

1. det ändamål tillståndet ska avse,
2. personens ålder och kunskaper, och

3. det behov personen har av vapnet eller stommen eller det samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilda affektionsvärde föremålet har för personen. Prop. 2025/26:141

Om vapnet eller stommen ska innehas för skjutning ska även personens färdigheter och vapnets lämplighet för ändamålet särskilt beaktas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om särskilda krav för att en enskild person ska beviljas tillstånd att inneha enhandsvapen och stommar till sådana vapen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1 och 6.3.2.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ersätter kravet på synnerliga skäl för enskilda personers innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen i 2 kap. 6 § samma lag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76).

I *första stycket* anges att stommar som är avsedda för enhandsvapen jämföras med sådana vapen vid tillståndsgivningen. Med begreppet stomme avses den del på vilket ett enhandsvapen är uppbyggd. Om vapendelen i något annat sammanhang kallas för exempelvis låda hindrar inte det att vapendelen är att betrakta som en stomme i paragrafens mening. För att stommen ska anses avsedd för ett enhandsvapen krävs att stommen antingen är konstruerad så att den enbart passar till ett sådant vapen eller att det är sökandens avsikt att låta stommen ingå i ett vapen av detta slag.

I *första–fjärde punkterna* regleras innehav för ändamålen jakt, målskytte, avlivning av fällfångade djur och andra ändamål än skjutning. Med andra ändamål än skjutning förstås samling, prydnad, minne och udda ändamål som inte avser skjutning. I de fall som avses i punkterna får tillstånd beviljas endast om det finns särskilda skäl.

Beträffande innehav av enhandsvapen för andra ändamål än skjutning kan särskilda skäl ofta anses föreligga om vapnet har ett särskilt starkt affektions-, prydnads- eller samlarvärde för sökanden eller om sökanden för ett särskilt legitimt ändamål har ett behov av vapnet för ett udda ändamål som inte avser skjutning som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Detta förutsätter dock att inga andra skäl talar emot att tillstånd ges. När ett enhandsvapen ska innehas för prydnad, minne eller ett udda ändamål som inte avser skjutning har det särskild betydelse om vapnet har gjorts varaktigt obrukbart (jfr 6 §).

Andra stycket innehåller de omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger för innehav av enhandsvapen.

Första punkten pekar ut ändamålet med tillståndet som en av de omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen. Det ska inte förstås som att något ändamål är viktigare än ett annat, utan syftar till att olika omständigheter ska kunna tillmätas olika betydelse beroende på vilket ändamål som ansökan avser. Tillstånd att inneha enhandsvapen för ändamålet målskytte ska vid en tillämpning av bestämmelsen i normalfallet inte beviljas för s.k. föreningsegna grenar, dvs. för skyttegrenar som inte har någon motsvarighet i skyttereglementet för det huvudförbund till vilken den sammanslutning i vilken sökanden är medlem är ansluten.

I *andra punkten* anges att personens ålder och kunskaper särskilt ska beaktas vid bedömningen.

Av *tredje punkten* framgår att det behov personen har av vapnet eller stommen eller det samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilda affektionsvärde föremålet har för personen särskilt ska beaktas vid bedömningen.

Prop. 2025/26:141 Det är behovet eller värdet för personen ur en objektiv synvinkel som har betydelse. De omständigheter som anges i punkten kan ofta vara avgörande för om särskilda skäl för innehavstillstånd föreligger.

Uppräkningen i bestämmelsen är inte uttömmande utan även andra omständigheter kan ha betydelse vid bedömningen. En helhetsbedömning ska i varje enskilt fall göras av om förutsättningarna för att bevilja innehavstillstånd är uppfyllda.

I *tredje stycket* anges att även personens färdigheter och vapnets lämplighet för ändamålet ska beaktas om vapnet eller stommen ska innehas för skjutning. Med färdigheter avses sökandens skjutskicklighet och förmåga att handha vapnet på ett säkert sätt. Att vapnets lämplighet för ändamålet ska beaktas särskilt vid bedömningen innebär att om en annan typ av skjutvapen är lika lämpat för ändamålet bör särskilda skäl i princip inte anses föreligga.

Av 9 § framgår att undantag från kraven i paragrafen gäller beträffande vissa vapentyper.

8 § En enskild person får endast om det finns synnerliga skäl beviljas tillstånd att inneha

1. ett enhandsvapen eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen för skydd eller udda skjutningsändamål, eller

2. ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen.

För att tillstånd enligt första stycket 2 ska beviljas krävs även att innehavet är av betydelse för totalförsvaret eller ett annat angeläget allmänt intresse.

Paragrafen innehåller bestämmelser om särskilda krav för att en enskild person ska beviljas tillstånd att inneha enhandsvapen och helautomatiska vapen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1 och 6.3.2.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 6 § första meningen i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76). I förhållande till den hittillsvarande paragrafen utvecklas för vilka ändamål kraven på synnerliga skäl för innehav av vissa vapen gäller.

I *första stycket första punkten* regleras innehav av enhandsvapen för ändamålen skydd och udda skjutningsändamål. För tillstånd i dessa fall krävs att det finns synnerliga skäl. Det krävs alltså starkare skäl för att tillstånd ska beviljas att inneha enhandsvapen för skydd och udda skjutningsändamål än för t.ex. jakt enligt 7 §. Kriteriet synnerliga skäl innebär att tillståndsgivningen ska vara mycket restriktiv och att tillstånd ska beviljas endast i undantagsfall.

Synnerliga skäl för innehav av vapnet för skydd kan föreligga om sökanden behöver inneha ett enhandsvapen för skydd av objekt som personen ska bevaka i tjänsten. För udda skjutningsändamål kan kravet på synnerliga skäl vara uppfyllt för exempelvis en skytteinstruktör hos ett auktoriserat utbildningsföretag om vapnet behövs för utbildning av skyddsvakter.

Av *första stycket andra punkten* framgår att en enskild person får beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen och lådor som är avsedda för sådana vapen endast när det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl för tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen för skydd eller udda skjutningsändamål kan undantagsvis föreligga om sökanden behöver inneha ett helautomatiskt vapen för skydd av objekt som personen ska

bevaka i tjänsten. För udda skjutningsändmål kan kravet på synnerliga skäl ibland vara uppfyllt för exempelvis en skytteinstruktör hos ett auktoriserat utbildningsföretag om vapnet behövs för utbildning av bevakningspersonal som kan få beväpnas med sådana vapen.

Till skillnad från vad som gäller enligt 1996 års vapenlag jämföras lådor som är avsedda för helautomatiska vapen med vapen vid tillståndsgivningen. Med begreppet låda avses den del på vilket ett helautomatiskt vapen är uppbyggd. Om vapendelen i något annat sammanhang kallas för exempelvis stomme hindrar inte det att vapendelen är att betrakta som en låda i paragrafens mening. För att lådan ska anses avsedd för ett helautomatiskt vapen krävs att lådan antingen är konstruerad så att den enbart passar till ett sådant vapen eller att det är sökandens avsikt att låta stommen ingå i ett vapen av detta slag. Om ett skjutvapens låda är delbar omfattas delarna av begreppet låda. Det innebär att både den övre lådan och den nedre lådan, tillsammans eller var för sig, är tillståndspliktiga.

I kravet på synnerliga skäl ligger att tillstånd att helautomatiska vapen för målskytte inte bör beviljas för s.k. föreningsegna grenar, dvs. för skyttegrenar som inte har någon motsvarighet i skyttereglementet för det huvudförbund till vilken den sammanslutning i vilken sökanden är medlem är ansluten.

Av *andra stycket*, som motsvarar 2 kap. 3 § 3 i 1996 års vapenförordning, framgår vidare att det om ansökan avser ett helautomatiskt vapen även krävs att innehavet är av betydelse för totalförsvaret eller ett annat angeläget allmänt intresse. Ett annat angeläget allmänt intresse kan vara skydd av säkerheten för kritisk infrastruktur.

Om ansökan avser målskytte och sökanden är medlem i en skyttesammanslutning som är en frivillig försvarsorganisation enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet eller ansluten till en sådan sammanslutning kan det ofta anses vara av betydelse för totalförsvaret att tillstånd ges. Detsamma gäller om Försvarsmakten i det enskilda fallet angett att sammanslutningens verksamhet är av betydelse för totalförsvaret. Därutöver ska det beaktas om den aktuella vapenmodellen är sådan att civilt innehav kan anses motiverat av försvarsskäl, exempelvis för att civila ska kunna öva med vapenmodellen.

Paragrafen ändras även språkligt.

Av 9 § framgår att undantag från bestämmelserna i denna paragraf gäller beträffande vissa vapentyper.

Undantag från de särskilda tillståndskraven

9 § De särskilda tillståndskraven i 7 och 8 §§ gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen, eller
2. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1.

Paragrafen innehåller undantag från bestämmelserna om tillstånd för enhandsvapen och helautomatiska vapen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.4.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 6 § andra meningen i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76). Det förtydligas att undantaget från de särskilda bestämmelserna om helautomatiska vapen och enhandsvapen enbart avser start- och signalvapen som tillverkats som sådana vapen. Med

Prop. 2025/26:141 hänsyn till att stommar och lådor till enhandsvapen och helautomatiska vapen i 7 och 8 §§ jämsställs med sådana vapen gäller även undantagen i den nu aktuella paragrafen för stommar och lådor, om stommen eller lådan är avsedd endast för start- eller signalvapen.

Paragrafen ändras även språkligt.

Föreläggande att ge in underlag

10 § En enskild person som har tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott för skjutning ska, efter föreläggande från Polismyndigheten, ge in underlag till stöd för att personen fortfarande har behov av vapnet.

Paragrafen innebär en skyldighet för en enskild att ge in underlag till Polismyndigheten till stöd för att det fortfarande finns behov av att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.5.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Till skillnad från den lagen ska innehavstillstånd till vapnen inte längre vara tidsbegränsade, om det inte med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer att behövas varaktigt (jfr 2 kap. 6 a § och 3 kap. 3 §). I stället ska Polismyndigheten göra kontroller inom ramen för sin tillsyn. Polismyndigheten ska utifrån det underlag som en enskild ger in bedöma om tillståndshavaren fortfarande har behov av att inneha det skjutvapen som tillståndet avser.

Bestämmelser om återkallelse av innehavstillstånd vid underlåtenhet att ge in föreskrivet underlag finns i 13 kap. 1 § första stycket 3. Om det inte av det underlaget som tillståndshavaren ger in går att dra slutsatsen att tillståndshavaren har ett fortsatt behov av vapnet, kan återkallelse ske med stöd av 13 kap. 1 § första stycket 4. Innan ett återkallelseförfarande inleds kan det dock ofta finnas skäl att genom ett kompletteringsföreläggande reda ut oklarheter.

Halvautomatiska vapen

11 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt eller avlivning av fällfångade djur får inte avse ett halvautomatiskt gevär eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen, om

1. vapnet är utformat för centralantänd pistolammunition i grövre kaliber än 9 millimeter eller centralantänd gevärsammunition, och
2. ett löstagbart vapenmagasin av militär typ med kapacitet för fler än 10 patroner kan sättas in i vapnet utan särskild utrustning eller modifiering av vapnet.

Paragrafen innebär att vissa halvautomatiska gevär och lådor som är avsedda för sådana gevär inte får innehas för jakt och avlivning av fällfångade djur. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.1.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Enligt *första punkten* träffar förbudet halvautomatiska gevär som är utformade för centralantänd gevärsammunition och viss centralantänd pistolammunition. Om vapnet är utformat för kantantänd ammunition eller pistolammunition av klenare kaliber är bestämmelsen alltså inte tillämplig. Kaliber anges i vissa fall i millimeter och annars i tum. När det är fråga

om kaliber som anges i tum får kalibern omräknas till millimeter vid bedömningen av om den är av det slag som avses i paragrafen. Med uttrycket pistolammunition i kaliber 9 millimeter avses inte en exakt diameter utan det utgör en benämning på en sorts ammunition. Att ett visst specifikt vapen använder ammunition som t.ex. uppmäter 9.03 millimeter innebär alltså inte att vapnet omfattas av förbudet.

Enligt *andra punkten* krävs vidare att det i vapnet, i dess grundutförande, går att sätta in ett lösttagbart vapenmagasin av militär typ med kapacitet för fler än 10 patroner. Med magasin av militär typ avses vapenmagasin som vanligen används för militära ändamål, t.ex. vapenmagasin som passar i ett helautomatiskt vapen av militär typ, såsom en AK5 eller AK47, och vapenmagasin som används av Natostyrkor eller som annars har en utbredd militär användning. Magasinet måste passa i vapnet utan särskild utrustning eller modifiering av vapnet. Detta innebär att geväret inte omfattas av förbudet om det krävs en adapter eller annan särskild utrustning för att ett sådant magasin ska passa.

Förbudet omfattar inte bara kompletta skjutvapen utan också lådor som är avsedda för sådana gevär som avses. Med begreppet låda avses den del på vilket ett gevär av det aktuella slaget är uppbyggd. Om vapendelen i det specifika fallet kallas för exempelvis stomme eller baskyl hindrar inte det att vapendelen är att betrakta som en låda i paragrafens mening. För att lådan ska anses avsedd för ett gevär av nu aktuell typ krävs att den antingen är konstruerad så att den enbart passar till ett sådant vapen eller att det är sökandens avsikt att låta den ingå i ett vapen av detta slag (jfr kommentarerna till 7 och 8 §§). Om ett skjutvapens låda är delbar omfattas delarna av begreppet låda. Det innebär att både den övre lådan och den nedre lådan, tillsammans eller var för sig, omfattas av bestämmelsen.

Paragrafen omfattar bl.a. halvautomatiska gevär av typen AR-10 och AR-15. Förbudet är utformat för att inte träffa sådana typer av vapen som enligt Naturvårdsverkets föreskrifter var tillåtna för användning vid jakt före den 1 augusti 2023.

5 kap. Organisationers innehav

Sammanslutningar för målskytte

Särskilda förutsättningar för målskyttesammanslutningars tillstånd

1 § En sammanslutning för målskytte får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om sammanslutningen

1. uppfyller höga krav på säkerhet i fråga om handhavande av skjutvapen,
2. har behov av vapnet för den skytteverksamhet som sammanslutningen bedriver, och
3. med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet.

Vid lämplighetsprövning enligt första stycket 3 ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över sammanslutningen.

En sammanslutning som inte är auktoriserad får beviljas tillstånd endast om den har en stabil organisation och kontinuerlig skytteverksamhet.

Paragrafen anger de förutsättningar som, utöver de grundläggande förutsättningarna för tillstånd i 2 och 3 kap., ska vara uppfyllda för att en sammanslutning för målskytte ska få beviljas tillstånd att inneha ett

Prop. 2025/26:141 skjutvapen. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 5.3, 7.1.1 och 7.1.3.

Första stycket motsvarar delvis 2 kap. 3 § 2 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 77 och prop. 2013/14:226 s. 51). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anges vilka krav som, utöver de krav som anges i 3 kap. 1 §, ska vara uppfyllda för att en skyttesammanslutning ska få beviljas innehavstillstånd.

Genom *andra punkten* klargörs att det för innehavstillstånd krävs att skyttesammanslutningen har behov av vapnet för den skytteverksamhet som skyttesammanslutningen bedriver. Vilka grenar som omfattas av en skyttesammanslutnings verksamhet kan framgå av sammanslutningens stadgar, av stämмо- eller styrelsebeslut som fattats i behörig ordning eller av de auktoriserade skyttesammanslutningarnas skyttreglementen. Begreppet skytteverksamhet ska förstås i vid mening och exempelvis inkludera användning av skjutvapen vid praktisk eller teoretisk utbildning. Det krävs alltså inte att vapnet ska användas för skjutning.

Behov av skjutvapen kan endast anses föreligga när skyttesammanslutningen bedriver skytte med aktuell vapentyp. Vid bedömningen finns det även anledning att beakta skyttesammanslutningens befintliga vapeninnehav. Om antalet skjutvapen som innehas är stort i förhållande till antalet medlemmar kan det tala emot att behov av ytterligare vapen föreligger.

Av *tredje punkten*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, förtydligas att skyttesammanslutningen måste vara lämplig att inneha vapnet med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter. Med laglydnad och övriga omständigheter avses detsamma som vid lämplighetsprövning av enskilda personer (se 4 kap. 1 §).

Av *andra stycket*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, framgår att lämplighetsprövningen av skyttesammanslutningar dessutom ska omfatta de fysiska personer som har ett betydande inflytande över sammanslutningen. Motsvarande bestämmelse finns för vapenhandlare och vapenmäklare och ledning av hur bestämmelsen ska tillämpas kan i tillämpliga delar fås av den bestämmelsen (se 7 kap. 1 §).

Personer med betydande inflytande kan beroende på organisationsform vara exempelvis styrelseledamöter, verkställande direktör, bolagsman eller aktieägare med betydande aktieinnehav. Skyttesammanslutningar bedrivs i regel som ideella föreningar varför lämplighetsprövningen oftast lär omfatta styrelseledamöter.

Tredje stycket motsvarar 2 kap. 3 § 2 b i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:226 s. 51). Bestämmelsen anger vissa särskilda förutsättningar för att en skyttesammanslutning som saknar egen auktorisation ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen.

Paragrafen ändras språkligt, bl.a. genom att begreppet sammanslutning för jakt- eller målskytte ersätts av begreppet sammanslutning för målskytte. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Förutsättningarna för en skyttesammanslutnings innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin regleras i 6 kap.

2 § Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition,

Paragrafen innehåller en skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förändringar av vem som har betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Kravet innebär att bl.a. ändringar i styrelsen för en skyttesammanslutning med innehavstillstånd måste anmälas, så att Polismyndigheten kan pröva att sammanslutningen fortfarande är lämplig att inneha skjutvapen. Anmälan ska göras så snart som möjligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I regel ska anmälan komma in till Polismyndigheten senast samma dag som förändringen börjar gälla. Åsidosättande av anmälningsskyldigheten kan föranleda återkallelse av innehavstillståndet (se 13 kap. 1 §).

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

3 § En sammanslutning för målskytte får beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen endast om innehavet är av betydelse för totalförsvaret.

Om sammanslutningen inte är auktoriserad gäller utöver första stycket att tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen eller en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen får beviljas endast om sammanslutningen

1. är ansluten till en auktoriserad sammanslutning för målskytte, och
2. bedriver målskytte med ett sådant vapen enligt den auktoriserade sammanslutningens skyttereglemente.

Paragrafen anger de förutsättningar som, utöver de grundläggande förutsättningarna för tillstånd i 2 och 3 kap. och de särskilda förutsättningarna för tillstånd i 5 kap. 1 §, ska vara uppfyllda för att en skyttesammanslutning ska få beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen. Paragrafen utformas i huvudsak enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ersätter kravet på synnerliga skäl för skyttesammanslutningars tillstånd att inneha enhandsvapen och helautomatiska vapen i 2 kap. 6 § samma lag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76).

I *första stycket* anges att en sammanslutning för målskytte får beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen endast om innehavet är av betydelse för totalförsvaret. I detta ligger i första hand att skyttesammanslutningen är en frivillig försvarsorganisation enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet eller är ansluten till en sådan sammanslutning. Om Försvarsmakten i det enskilda fallet angett att skyttesammanslutningens verksamhet är av betydelse för totalförsvaret har det också betydelse. Vidare bör det även beaktas om den aktuella vapenmodellen är sådan att civilt innehav kan anses motiverat av försvarsskäl, exempelvis för att civila ska kunna öva med vapenmodellen.

Till skillnad från vad som gäller i 1996 års vapenlag omfattas även en låda avsedd för ett helautomatiskt vapen av det särskilda tillståndskravet.

Prop. 2025/26:141 Med begreppet låda förstås detsamma som enligt 4 kap. 8 §. I förhållande till 1996 års vapenlag uppställs inte längre något särskilt tillståndskrav för att en skyttesammanslutning ska få inneha ett enhandsvapen mer än förbudet som gäller s.k. föreningsegna grenar i andra stycket.

Enligt *andra stycket* får en skyttesammanslutning beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen eller en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen endast om sammanslutningen är ansluten till en auktoriserad sammanslutning för målskytte och bedriver målskytte med ett sådant vapen enligt den auktoriserade sammanslutningens skyttereglemente. Bestämmelsen innebär att ett enhandsvapen och ett helautomatiskt vapen liksom en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen inte får innehas för s.k. föreningsegna grenar. Med begreppen låda och stomme förstås detsamma som enligt 4 kap. 7 och 8 §§.

4 § Bestämmelserna i 3 § gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen,
2. ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1, eller
3. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1 eller 2.

Paragrafen innehåller undantag från det särskilda tillståndskravet i 3 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ersätter i huvudsak undantaget i 2 kap. 6 § samma lag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76).

I *punkterna 1 och 2* undantas vissa vapen från det särskilda tillståndskravet i 3 §. Det gäller ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen och ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1 undantas från kraven.

Av *punkten 3* följer att även en stomme eller en låda till de vapen som avses i 1 och 2 omfattas av undantaget.

Auktorisation

5 § En sammanslutning för målskytte får auktoriseras om den har en stabil organisation, kontinuerlig skytteverksamhet och ordning för säker vapenhantering.

Paragrafen anger förutsättningarna för att en sammanslutning för målskytte ska få auktoriseras. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 17 § första stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:226 s. 52). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen ersätts begreppet sammanslutning för jakt- eller målskytte av begreppet sammanslutning för målskytte. Någon ändring i sak är inte avsedd.

6 § Polismyndigheten utövar tillsyn över auktoriserade sammanslutningar för målskytte.

Vid tillsynen ska Polismyndigheten kontrollera att förutsättningarna för auktorisation fortfarande är uppfyllda.

En auktoriserad sammanslutning ska på Polismyndighetens begäran lämna myndigheten de upplysningar om verksamheten som myndigheten behöver för att kunna utöva tillsyn.

Paragrafen behandlar Polismyndighetens tillsyn över auktoriserade skyttesammanslutningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.3. Prop. 2025/26:141

Paragrafen motsvarar 2 kap. 18 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:226 s. 53). Paragrafen ändras språkligt, bl.a. genom att begreppet sammanslutning för jakt- eller målskytte ersätts av begreppet sammanslutning för målskytte. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Museihuvudmän

Särskilda förutsättningar för museihuvudmäns tillstånd

7 § En museihuvudman får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen som ska ingå i museets samlingar. Tillstånd får beviljas endast om museihuvudmannen har en godkänd vapenföreståndare enligt 10 §.

Vapnet får inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning.

Paragrafen anger de förutsättningar som, utöver de grundläggande förutsättningarna för tillstånd i 2 och 3 kap., ska vara uppfyllda för att en museihuvudman ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen samt vad som gäller för skjutning med vapnet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.1–7.2.3.

Första stycket motsvarar delvis 2 kap. 3 § 3 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 77 och prop. 2018/19:162 s. 480). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anges vilka krav som, utöver de krav som anges i 3 kap. 1 §, ska vara uppfyllda för att en museihuvudman ska få beviljas innehavstillstånd.

Av *första meningen* framgår i likhet med den hittillsvarande bestämmelsen att en museihuvudman ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för ändamålet att vapnet ska ingå i museets samlingar.

Genom *andra meningen* införs ett krav på att huvudmannen ska ha en godkänd vapenföreståndare enligt 10 §. Kravet gäller oavsett om huvudmannen är en fysisk eller juridisk person. I praktiken innebär kravet att en museihuvudman som för första gången ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen måste se till att ansökan om godkännande av vapenföreståndare görs samtidigt. Kan vapenföreståndaren inte godkännas ska ansökan om innehavstillstånd avslås.

Till skillnad från vad som gäller skyttesammanslutningar och bevakningsföretag införs inte någon uttrycklig bestämmelse om lämplighetsprövning för museihuvudmän. En lämplighetsprövning kan dock liksom enligt 1996 års vapenlag göras inom ramen för bedömningen av om det skäligen kan antas att ett skjutvapen inte kommer att missbrukas (3 kap. 2 § första stycket).

Andra stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, anger vad som gäller för skjutning med en museihuvudmans skjutvapen. Liksom enligt hittillsvarande ordning är huvudregeln att ett sådant vapen inte får användas för skjutning (jfr 9 kap. 2 § första stycket a i 1996 års vapenlag). Genom bestämmelsen införs en möjlighet att få särskilt tillstånd att skjuta med ett sådant vapen. Ledning av hur bestämmelsen ska tillämpas kan fås av hur motsvarande bestämmelse för enskilda personer tillämpas (se 4 kap. 4 § andra stycket).

Paragrafen ändras även språkligt.

Prop. 2025/26:141 Förutsättningarna för en museihuvudmans innehav av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin regleras i 6 kap.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

8 § En museihuvudman får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen, eller en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen, endast om särskilt höga krav på säker förvaring kan tillgodoses.

Paragrafen anger de förutsättningar som, utöver de grundläggande förutsättningarna för tillstånd i 2 och 3 kap. och de särskilda förutsättningarna för tillstånd i 5 kap. 7 §, ska vara uppfyllda för att en museihuvudman ska få beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ersätter kravet på synnerliga skäl för museihuvudmäns tillstånd att inneha enhandsvapen och helautomatiska vapen i 2 kap. 6 § samma lag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76).

Av bestämmelsen framgår att museihuvudmän får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen, liksom en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen, endast om särskilt höga krav på en säker förvaring kan tillgodoses. Med begreppen låda och stomme förstås detsamma som enligt 4 kap. 7 och 8 §§.

Med särskilt höga krav på en säker förvaring avses bl.a. att brukbara vapen som exponeras ska förvaras delade i ett säkerhetsskåp, säkerhetsmonter eller lika säkert förvaringsutrymme. Brukbara vapen som inte exponeras ska förvaras i larmat valv eller värdeskåp. Liksom enligt hittillsvarande ordning kan de närmare kraven för vad som utgör en säker förvaring utvecklas i föreskrifter på lägre författningsnivå än lag.

9 § Bestämmelserna i 8 § gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen,
2. ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1, eller
3. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1 eller 2.

Paragrafen innehåller undantag från det särskilda tillståndskravet i 8 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ersätter i huvudsak undantaget i 2 kap. 6 § samma lag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76).

I *punkterna 1* och 2 undantas vissa vapen från det särskilda tillståndskravet i 8 §. Det gäller ett start- och signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen och ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1.

Av *punkten 3* följer att även en stomme eller en låda till de vapen som avses i 1 och 2 omfattas av undantaget.

Föreståndare och ersättare

10 § En museihuvudman med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska ha en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 19 §.

En vapenföreståndare som är förhindrad att utöva kontroll får sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig utöva kontroll för museihuvudmannens räkning får godkännas som vapenföreståndare eller ersättare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vapenföreståndare och dennes ersättare. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.2.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Av *första stycket* framgår att den som har tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare för ett museums samlingar ska ha en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll över föremålen och deras förvaring.

I *andra stycket* anges att en vapenföreståndare vid förhinder får sätta en av Polismyndigheten godkända ersättare i sitt ställe.

I *tredje stycket* framgår vad som krävs för att en person ska godkännas som vapenföreståndare eller ersättare. Vid prövningen ska kunskap, laglydnad och övriga omständigheter beaktas. Med laglydnad och övriga omständigheter avses detsamma som vid lämplighetsprövning av enskilda personer (se 4 kap. 1 §). Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

Auktoriserade bevakningsföretag

Särskilda förutsättningar för auktoriserade bevakningsföretags tillstånd

11 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen, om företaget

1. har en av Polismyndigheten godkänd föreståndare enligt 18 §, och
2. med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämpligt att inneha vapnet.

Vid lämplighetsprövning enligt första stycket 2 som avser en juridisk person ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen.

Paragrafen anger de förutsättningar som, utöver de grundläggande förutsättningarna för tillstånd i 2 och 3 kap., ska vara uppfyllda för att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.1.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

I *första stycket första punkten* framgår att ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen endast om företaget har en godkänd vapenföreståndare enligt 18 §. Kravet gäller oavsett om huvudmannen är en fysisk eller juridisk person. I praktiken innebär kravet att ett bevakningsföretag som för första gången ansöker om tillstånd att inneha ett skjutvapen måste se till att ansökan om godkännande av vapenföreståndare görs samtidigt. Kan vapenföreståndaren inte godkännas ska ansökan om innehavstillstånd avslås.

I *första stycket andra punkten* anges att bevakningsföretaget måste vara lämpligt att inneha skjutvapen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter. Med laglydnad och övriga omständigheter avses detsamma som vid lämplighetsprövning av enskilda personer (se 4 kap. 1 §).

Enligt *andra stycket* framgår att lämplighetsprövningen av bevakningsföretag som är juridiska personer dessutom ska omfatta de fysiska personer

Prop. 2025/26:141 som har ett betydande inflytande över den juridiska personen. Motsvarande bestämmelse finns enligt hittillsvarande ordning för vapenhandlare och vapenmäklare och ledning av hur bestämmelsen ska tillämpas kan i tillämpliga delar fås av den bestämmelsen (se 7 kap. 1 §).

Förutsättningarna för ett bevakningsföretags innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin regleras i 6 kap.

12 § Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha ett skjutvapen, ska företaget så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Paragrafen innehåller en skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förändringar av vem som har betydande inflytande över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.1.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Kravet innebär att bl.a. ändringar i styrelsen för ett bevakningsföretag med innehavstillstånd måste anmälas, så att Polismyndigheten kan pröva om företaget fortfarande är lämpligt att inneha skjutvapen. Anmälan ska göras så snart som möjligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I regel ska anmälan komma in till Polismyndigheten senast samma dag som förändringen börjar gälla. Åsidosättande av anmälningsskyldigheten kan föranleda återkallelse av innehavstillståndet (se 13 kap. 1 §).

13 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal med sådant bevakningslånetillstånd som avses i 9 kap. 11 §, om företaget för bevakningsuppdrag har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett sådant tillstånd innefattar, om inte annat anges, rätt att använda vapnet för utbildning av sådan personal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningar för att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal och utbildning av sådan personal. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3 och 7.3.4.

Första stycket motsvarar delvis 2 kap. 3 § 4 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 77). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anges vilka krav som, utöver de krav som anges i 3 kap. 1 §, ska vara uppfyllda för att ett bevakningsföretag ska få beviljas innehavstillstånd.

Vidare ersätter begreppet bevakningspersonal begreppet väktare. Det innebär att innehavstillstånd för utlåning får beviljas inte enbart för lån till väktare utan även andra kategorier av bevakningspersonal. Med bevakningspersonal avses personal som utför bevakning inom ramen för ett bevakningsföretags verksamhet. Sådan personal kan bl.a. vara skyddsvakter, väktare, ordningsvakter, hamnskyddskontrollanter och sjöfartsskyddskontrollanter. Bestämmelser om utlåning till bevakningspersonal för bevakningsuppdrag finns i 9 kap. 12 §.

Tillstånd enligt första stycket får beviljas endast om bevakningsföretaget för bevakningsuppdrag har ett behov av skjutvapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Bevakningsföretaget ska kunna visa att företaget på grund av sina uppdrags art och karaktär har behov av att kunna låna ut

ett sådant skjutvapen som ansökan avser till bevakningspersonal. Det ska alltså finnas ett behov av beväpning vid bevakningsuppdrag som företaget utför. Endast bevakningsföretag som har personal till vilka utlån kan få ske kan anses ha behov av att inneha skjutvapen för utlåning till sådan personal.

Av *andra stycket* framgår att skjutvapen som innehas för utlåning till bevakningspersonal får användas också för utbildning av sådan personal, om inte annat anges i tillståndet. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag och har utformats med förebild i 3 kap. 3 § i 1996 års vapenförordning. Bestämmelsen innebär ett undantag från huvudregeln om att skjutvapen endast får användas för det ändamål som anges i tillståndet (se 18 kap. 4 §). Av 16 § följer ytterligare krav för innehav av enhandsvapen för utbildningsändamål. I samma paragraf framgår att helautomatiska vapen inte får innehas för utbildningsändamål.

Av 9 § framgår att undantag från kraven i paragrafen gäller beträffande vissa vapentyper.

Paragrafen ändras även språkligt.

14 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utbildning av sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen, om vapnet behövs för utbildningsändamål.

Paragrafen behandlar förutsättningarna för att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildning i andra fall än som avses i 13 § *andra stycket*. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3 och 7.3.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Bestämmelsen innebär att ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för utbildning av sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen. Det rör sig om sådan bevakningspersonal som får ha skjutvapen som en del av sin utrustning vid utförande av bevakningsuppdrag. Polismyndigheten har i flera fall utfärdat föreskrifter om bevakningspersonals utrustning, bl.a. i fråga om väktare, ordningsvakter och skyddsvakter.

Med utbildning avses både grundläggande utbildning och skytte i avsikt att upprätthålla skjutningskompetens. Tillstånd får endast beviljas om ett skjutvapen behövs för utbildningsändamål. Ett auktoriserat bevakningsföretag kan anses ha behov av skjutvapnen för utbildning av bevakningspersonal endast om bevakningsföretaget är auktoriserat att bedriva utbildningsverksamhet med avseende på sådana vapen som ansökan avser. Vidare ligger i behovskravet att behovet inte kan tillgodoses med de skjutvapen som företaget redan innehar.

Av 16 § följer ytterligare krav för innehav av enhandsvapen för utbildningsändamål. I samma paragraf framgår att helautomatiska vapen inte får innehas för utbildningsändamål.

Bestämmelser om utlåning till bevakningspersonal vid utbildning finns i 9 kap. 12 §.

15 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett startvapen som behövs för träning av hundar som ska användas vid bevakningsuppdrag.

Prop. 2025/26:141 Paragrafen behandlar förutsättningarna för att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha startvapen för hundträning. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Enligt bestämmelsen får ett auktoriserat bevakningsföretag ges tillstånd att inneha startvapen som behövs för träning av hundar som ska användas vid bevakningsuppdrag. Ett bevakningsföretag som utför bevakning med hund kan i allmänhet anses ha ett sådant behov, om behovet inte kan tillgodoses med befintligt vapeninnehav. Om startvapnet avviker från sådana vapen som vanligtvis brukar användas vid hundträning kan det dock ifrågasättas om företaget har behov av vapnet för det ändamålet eller om vapnet är lämpat för det sökta ändamålet (jfr 3 kap. 2 §).

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

16 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen för utbildningsändamål endast om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett auktoriserat bevakningsföretag får inte beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen för utbildningsändamål.

Paragrafen anger de förutsättningar som, utöver de grundläggande förutsättningarna för tillstånd i 2 och 3 kap. och de särskilda förutsättningarna för tillstånd i 5 kap. 11 och 13–14 §§, ska vara uppfyllda för att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen för utbildningsändamål. Paragrafen innehåller även ett förbud mot innehav av ett helautomatiskt vapen för utbildningsändamål. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ersätter kravet på synnerliga skäl för bevakningsföretags tillstånd att inneha enhandsvapen och helautomatiska vapen i 2 kap. 6 § samma lag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76).

Av *första stycket* framgår att det gäller ett krav på behov för att ett auktoriserat bevakningsföretag ska få beviljas tillstånd att inneha enhandsvapen eller stommar till sådana vapen för utbildningsändamål. Att behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt innebär att företaget kan visa att dess uppdrags art och karaktär kräver innehav av det aktuella vapnet.

Av *andra stycket* följer att tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda till ett sådant vapen inte får beviljas för utbildningsändamål. Med begreppen låda och stomme förstås detsamma som enligt 4 kap. 7 och 8 §§.

17 § Bestämmelserna i 16 § gäller inte

1. ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen,
2. ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1, eller
3. en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen som avses i 1 eller 2.

Paragrafen innehåller undantag från det särskilda tillståndskravet i 16 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag men ersätter i huvudsak undantaget i 2 kap. 6 § samma lag (jfr prop. 1995/96:52 s. 76).

I *punkterna 1 och 2* undantas vissa vapen från det särskilda tillståndskravet i 16 §. Det gäller ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen och ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1.

Av *punkten 3* följer att även en stomme eller en låda till de vapen som avses i 1 och 2 omfattas av undantaget.

Föreståndare och ersättare

18 § Ett auktoriserat bevakningsföretag med tillstånd att inneha ett skjutvapen ska ha en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 19 §.

En vapenföreståndare som är förhindrad att utöva kontroll får sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att utöva kontroll för bevakningsföretagets räkning får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vapenföreståndare och dennes ersättare. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.2.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Av *första stycket* följer att ett auktoriserat bevakningsföretag med tillstånd att inneha skjutvapen ska ha en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll över föremålen och deras förvaring.

I *andra stycket* anges att en vapenföreståndare vid förhinder får sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Av *tredje stycket* framgår vad som krävs för att en person ska godkännas som vapenföreståndare eller ersättare. Vid prövningen ska kunskap, laglydnad och övriga omständigheter beaktas. Med laglydnad och övriga omständigheter avses detsamma som vid lämplighetsprövning av enskilda personer (se 4 kap. 1 §). Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

Kontroll och hantering av tillståndspliktiga föremål

Kontrollansvar

19 § Styrelsen för en målskyttesammanslutning, vapenföreståndaren för en museihuvudman eller vapenföreståndaren för ett auktoriserat bevakningsföretag (*den kontrollansvariga*) ska utöva kontroll över verksamhetens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att föremålen förvaras på rätt sätt.

Den kontrollansvariga har rätt att hantera de föremål som anges i första stycket.

Den kontrollansvariga har även rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Paragrafen reglerar vem som ansvarar för kontrollen över skyttesammanslutningars, museers eller bevakningsföretags innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och vad ansvaret omfattar. Paragrafen behandlar även frågor om den kontrollansvarigas behörighet att hantera vissa föremål. Paragrafen utformas efter synpunkter från *Lagrådet*. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.2, 7.2.2 och 7.3.2.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 17 kap. 1 § i 1996 års vapenförordning.

I *första stycket* införs begreppet den kontrollansvariga som benämning på den person eller i fråga om skyttesammanslutningar, det kollektiv av personer, som ska utöva kontroll över organisationens skjutvapen, ammunition och ljuddämpare. I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen sker även en språklig ändring genom att begreppet förvaras riktigt ersätts med begreppet förvaras på rätt sätt. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Av *andra stycket* framgår den kontrollansvarigas behörighet att hantera de föremål som omfattas av kontrollansvaret.

Genom *tredje stycket* förtydligas att den kontrollansvariga även har rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Vapenhanterare

20 § Den kontrollansvariga enligt 19 § får ge en enskild person (*vapenhanterare*) i uppdrag att inom ramen för verksamheten självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för en målskyttesammanslutnings, en museihuvudmans eller ett bevakningsföretags räkning. Ett sådant uppdrag får ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget och som

1. har tillstånd att inneha skjutvapen eller föremål av det slag som uppdraget avser, eller

2. Polismyndigheten godkänner som vapenhanterare för uppdraget.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget får godkännas som vapenhanterare.

Ett uppdrag får inte avse förvaring.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för den kontrollansvariga att ge någon annan i uppdrag att hantera organisationens skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Av *första stycket första meningen* följer att den kontrollansvariga får ge en enskild person i uppdrag att självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för organisationens räkning. Den som ges ett sådant uppdrag benämns vapenhanterare. Det uppställs inga formkrav för att uppdraget ska vara giltigt men när det särskilt gäller skyttesammanslutningar, för vilka det är styrelsen som är kontrollansvarig, krävs att beslut om uppdraget fattats i behörig ordning. Det finns inget hinder mot att en organisation utser fler än en vapenhanterare.

Bestämmelsen rör hantering som utförs för organisationens räkning, alltså inom ramen för verksamheten. Vad som avses med sådan hantering ska ses i ljuset av organisationens innehavstillstånd. Alla organisationer kan exempelvis ge en vapenhanterare i uppdrag att transportera och vårda organisationens skjutvapen. En skyttesammanslutning för målskytte kan därutöver t.ex. ge en vapenhanterare i uppdrag att vara skytteinstruktör eller för sammanslutningens räkning utöva uppsikt vid utlåning. En museihuvudman kan bl.a. ge en vapenhanterare i uppdrag att hantera skjutvapen i samband med att en utställning byggs upp. Ett auktoriserat bevakningsföretag kan bl.a. ge en vapenhanterare i uppdrag att vara skyttesinstruktör vid utbildning av bevakningspersonal eller hantera skjutvapen i samband med utlåning till sådan personal.

Hantering som innebär att en vapenhanterare använder vapnet för egen räkning omfattas inte av uppdraget. Exempelvis krävs att den som vill använda en skyttesammanslutnings skjutvapen för målskytte har tillstånd eller annan rätt att låna vapnet. I vissa fall kan gränsen mellan användning för organisationens och den enskildes räkning vara svår att dra. Detta gäller särskilt bevakningspersonal i ett bevakningsföretag eftersom en väktares innehav av skjutvapen bl.a. i samband med bevakningsuppdrag anses vara ett sådant personligt innehav som förutsätter att personen getts tillstånd att inneha vapnet som lån (se 9 kap. 11–12 §§).

När en person är anställd eller funktionär hos organisationen kan personen typiskt sett sägas hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin inom ramen för verksamheten. Beträffande andra personer får det avgöras från fall till fall om hanteringen för organisationens räkning kan anses ske inom ramen för verksamheten eller om det rör sig om ett mera fristående förhållande. Om en organisation lämnar in ett skjutvapen till en vapenhandlare för reparation kan inte vapenhandlaren anses hantera vapnet inom ramen för organisationens räkning i den mening som avses i bestämmelsen. En sådan person kan alltså inte ges uppdrag som vapenhanterare, men har ändå rätt att ta emot vapnet (se 11 kap. 3 §).

I *första stycket andra meningen* anges förutsättningarna för att någon ska få ges ett uppdrag som vapenhanterare. För det första gäller att ett sådant uppdrag får beviljas endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget. Det är den kontrollansvariga som ska göra bedömningen av om tillräckliga kunskaper och färdigheter föreligger. Bedömningen kan grunda sig antingen på formella meriter eller på den kontrollansvarigas personliga erfarenheter av den som utses till vapenhanterare. Vilka kunskaper och färdigheter som krävs varierar med uppdragets art och karaktär. Om uppdraget inkluderar skjutning krävs i princip att personen har de kunskaper och färdigheter som krävs för tillstånd att inneha eller låna ett skjutvapen av aktuellt slag för skjutning, även om personen inte behöver uppfylla de formella meriterna för ett sådant tillstånd. Avser uppdraget vapenvård måste personen kunna vårda vapnet utan att det medför säkerhetsrisker. Om uppdraget avser transport krävs i första hand att personen har kännedom om vapenlagens bestämmelser om transport av skjutvapen. Är avsikten att personen också ska ta fysisk befattning med vapnen i samband med transporten måste personen dock ha tillräckliga vapenkunskaper för att kunna göra detta på ett säkert sätt. Den kontrollansvariga måste ges ett rimligt utrymme för sin bedömning i fråga om den person som utses till vapenhanterare har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget. Om den kontrollansvariga klart överskrider det utrymmet kan det dock medföra att organisationens innehavstillstånd återkallas (se även kommentaren till 13 kap. 1 och 2 §§). För det andra gäller att ett uppdrag som vapenhanterare får beviljas endast den som uppfyller vissa formella krav.

Enligt *första punkten* får ett uppdrag som vapenhanterare ges till den som har tillstånd att inneha skjutvapen eller föremål av det slag som uppdraget avser. Det innebär att den som har tillstånd att inneha skjutvapen får beviljas uppdrag att hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin. Vidare får den som har tillstånd att inneha ammunition ges i uppdrag att hantera ammunition, den som har tillstånd att inneha ljuddämpare ges i uppdrag att hantera ljuddämpare osv. Den kontroll-

Prop. 2025/26:141 ansvariga bör kontrollera personens tillståndsbevis innan uppdrag ges. Om uppdraget löper över längre tid bör regelbundna kontroller av tillståndsbeviset göras. Vid allvarigare brister i kontrollen kan organisationens innehavstillstånd återkallas (se kommentaren till 13 kap. 1 och 2 §§).

Enligt *andra punkten* får ett uppdrag som vapenhanterare också ges till den som Polismyndigheten godkänner som vapenhanterare för uppdraget. Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

I *andra stycket* framgår förutsättningarna för att en person ska få godkännas som vapenhanterare av Polismyndigheten. Vid prövningen ska laglydnad och övriga omständigheter beaktas. Med laglydnad och övriga omständigheter avses detsamma som vid lämplighetsprövning av enskilda personer (se 4 kap. 1 §).

Om ett uppdrag som vapenhanterare ges till någon som varken uppfyller kraven i första eller andra punkten brister förutsättningarna för uppdraget på ett sådant sätt att ett giltigt vapenhanteraruppdrag inte kan anses föreligga. Uppdraget grundar i sådana fall ingen rätt för den utsedda personen att inneha organisationens skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin. Om personen ändå tar självständig befattning med föremålen kan det aktualisera straffrättsligt ansvar (se 18 kap.). Organisationens innehavstillstånd bör också återkallas (se kommentaren till 13 kap. 1 och 2 §§).

Enligt *tredje stycket* får ett uppdrag som vapenhanterare inte avse förvaring. Förvaring får dock ingå som ett moment i ett uppdrag som avser annan hantering, exempelvis transport. Ett sådant uppdrag kan inkludera rätt att tillfälligt förvara skjutvapen i samband med transporten, t.ex. vid övernattningsar som ingår som ett naturligt led i resan.

21 § Om en godkänd vapenhanterares uppdrag har upphört ska den kontrollansvariga så snart som möjligt anmäla detta till Polismyndigheten.

Paragrafen behandlar en anmälningsskyldighet för den kontrollansvariga. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.1.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Enligt bestämmelsen ska den kontrollansvariga så snart som möjligt anmäla till Polismyndigheten om en godkänd vapenhanterares uppdrag upphör. Av 13 kap. 5 § följer att godkännandet i sådana fall ska återkallas. Med att anmälan ska göras så snart som möjligt förstås samma tidskrav som enligt 7 kap. 1 § tredje stycket. Anmälan ska alltså göras så snart det är möjligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I regel ska anmälan komma in till Polismyndigheten senast samma dag som förändringen genomförs.

Om anmälan inte görs bör det endast i undantagsfall föranleda återkallelse av organisationens innehavstillstånd. Återkallelse bör i första hand komma i fråga när underlåtenheten medfört en risk för att vapenhanteraren får otillåten åtkomst till skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (se kommentaren till 13 kap. 1 och 2 §§).

6 kap. Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin

Prop. 2025/26:141

Innehav utan särskilt tillstånd

1 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, och

2. ljuddämpare som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen för skjutning eller samling får utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som har tagit emot ett skjutvapen för reparation, översyn, ändring eller ombyggnad får utan särskilt tillstånd enligt denna lag inneha ammunition under den tid som han eller hon innehar vapnet.

Paragrafen anger förutsättningarna för innehav av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin utan särskilt tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Första och andra stycket motsvarar i huvudsak 2 kap. 8 § första och andra stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 78, prop. 2021/22:46 s. 43 och prop. 2022/23:102 s. 95).

Tredje stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär en möjlighet för den som har tagit emot ett skjutvapen för reparation, översyn, ändring eller ombyggnad, om som har haft rätt att göra det, att utan särskilt tillstånd inneha ammunition under den tid som han eller hon innehar vapnet. Bestämmelsen innebär att det är möjligt att provskjuta med vapnet.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Tillstånd till innehav

2 § En museihuvudman och en enskild person med tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling får beviljas särskilt tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare som passar till vapnet, om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas.

En museihuvudman och en enskild person får beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för samling om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas. För att en museihuvudman ska beviljas tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare krävs att den har en av Polismyndigheten godkänd vapenföreståndare enligt 5 kap. 10 §.

En enskild person får även i andra fall beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas och det finns särskilda skäl. Detsamma gäller för en sammanslutning för målskytte.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Övervägandena finns i avsnitt 5.4 och 6.2.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 8 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 78, prop. 2021/22:46 s. 34 och prop. 2022/23:102 s. 95 f.) och 2 kap. 8 § i 1996 års vapenförordning.

Av *första stycket* framgår att en museihuvudman och en enskild person med tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling får beviljas tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare, under förutsättning att ammuni-

Prop. 2025/26:141 tionen eller ljuddämparen passar till vapnet och att det inte skäligen kan antas att föremålen kommer att missbrukas. Bestämmelsen innebär att en vapensamlare får beviljas tillstånd att inneha också obrutna askar med ammunition. När en vapensamlare innehar fungerande skjutvapen och beviljas tillstånd att inneha större mängder ammunition som passar till vapnet påverkar det dock samlingens farlighet. Det bör beaktas när frågan om särskilda förvaringsvillkor övervägs (jfr 3 kap. 3 § och 12 kap. 5 §).

Av *andra stycket* framgår att en museihuvudman, och en enskild person för ändamålet samling, får beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin. I likhet med vad som gäller enligt första stycket är en förutsättning för att tillstånd ska beviljas att det inte skäligen kan antas att föremålen kommer att missbrukas. Vidare framgår att huvudmannen för ett museum får beviljas tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare endast om huvudmannen har en godkänd vapenföreståndare. I praktiken innebär kravet att en museihuvudman som för första gången ansöker om innehavstillstånd måste se till att en ansökan om godkännande av vapenföreståndare görs samtidigt. Kan vapenföreståndaren inte godkännas ska ansökan om innehavstillstånd avslås.

Av *tredje stycket* framgår att en enskild person och en sammanslutning för målskytte även i andra fall får beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin. Även för tillstånd enligt tredje stycket är det en förutsättning att det inte skäligen kan antas att föremålen kommer att missbrukas.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Rätt att i vissa fall behålla vapenmagasin eller ljuddämpare utan särskilt tillstånd

3 § Den som innehar ett vapenmagasin eller en ljuddämpare utan särskilt tillstånd och som överlåter det skjutvapen som vapenmagasinet eller ljuddämparen passar till, får fortsätta att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen under sex månader från dagen då vapnet överlämnas till förvärvaren.

Om överlåtaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen, får överlåtaren utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen till dess ansökan prövats slutligt eller, om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit sedan beslutet fått laga kraft. Detsamma gäller

1. ett vapenmagasin, om innehavaren inom den tid som anges i första stycket har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning eller samling som vapenmagasinet passar till, och

2. en ljuddämpare, om innehavaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning som ljuddämparen passar till.

Paragrafen reglerar i vilken utsträckning den som överlåter ett vapen har rätt att utan särskilt tillstånd behålla vapenmagasin eller ljuddämpare som passar till det överlåtna vapnet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1 och 9.2.

Första stycket motsvarar när det gäller vapenmagasin 2 kap. 8 a § första stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 96) med den skillnaden att fristen förlängs från tre till sex månader. Sexmånadersfristen räknas från den dag då vapnet överlämnas till förvärvaren.

Bestämmelsen utvidgas till att omfatta även ljuddämpare. Detta innebär att den som innehar ljuddämpare utan särskilt tillstånd enligt 1 § andra

stycket och som därefter överlåter vapnet som ljuddämparen passar till, får fortsätta att inneha ljuddämparen utan särskilt tillstånd under sex månader därefter. Med överlåtelse i paragrafens mening avses köp, byte eller gåva.

Andra stycket första meningen motsvarar när det gäller vapenmagasin 2 kap. 8 a § andra stycket i 1996 års vapenlag (prop. 2022/23:102 s. 96) såvitt gäller rätten att behålla vapenmagasinet till följd av att en ansökan om tillstånd att inneha magasinet har getts in. Ändringen av tidsfristen i första stycket innebär att innehavaren har sex månader på sig att ansöka om innehavstillstånd för vapenmagasinet. Rätten att behålla vapenmagasinet gäller till dess ansökan prövats slutligt, dvs. avgörandet har fått laga kraft, eller, om ansökan avslås, tre veckor efter det att avslagsbeslutet fått laga kraft. Bestämmelsen utvidgas till att omfatta ljuddämpare, som alltså får behållas under samma förutsättningar.

Andra meningen första punkten motsvarar 2 kap. 8 a § andra stycket i 1996 års vapenlag (prop. 2022/23:102 s. 96) om rätt att behålla ett vapenmagasin till följd av en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning eller samling som vapenmagasinet passar till. Den förlängda fristen i första stycket får genomslag även här. Bestämmelsen i *andra meningen andra punkten* innebär att innehavaren även har rätt att utan särskilt tillstånd fortsätta inneha en ljuddämpare, om innehavaren inom sexmånadersfristen ansöker om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning som ljuddämparen passar till.

Även i de fall som behandlas i andra meningen gäller rätten att behålla föremålen till dess ansökan prövats slutligt, eller om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit sedan beslutet fått laga kraft.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Överlåtelse av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

4 § Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha föremålen. Om överlåtelsen sker genom ett ombud ska ombudet ha eget tillstånd att inneha skjutvapen.

Paragrafen behandlar vissa frågor om överlåtelse av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Den motsvarar delvis 2 kap. 9 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 78, prop. 2021/22:46 s. 34 och prop. 2022/23:102 s. 96). Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

7 kap. Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer

Särskilda förutsättningar för tillstånd

1 § Vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd får beviljas den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att bedriva den verksamhet som ett sådant tillstånd ska avse.

Vid lämplighetsprövning som avser en juridisk person ska prövningen, utom när det gäller kravet på kunskap, dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen. En juridisk person får beviljas

Prop. 2025/26:141 tillstånd endast om den juridiska personen har en av Polismyndigheten godkänd föreståndare enligt 2 §.

Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ska tillståndshavaren så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 12.1.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 10 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 79, prop. 1999/2000:27 s. 93, prop. 2011/12:109 s. 36 f. och prop. 2022/23:102 s. 97).

Bestämmelsen utvidgas till att innefatta vapenreparatörer.

Första stycket anpassas till införandet i 2 kap. 1 § av benämningarna vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd. De allmänna förutsättningarna för att få tillstånd att bedriva handel med skjutvapen gäller på motsvarande sätt för att få tillstånd att yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn. Kravet på yrkesmässighet gäller även för reparatörsverksamhet, vilket följer av att endast sådan verksamhet som är yrkesmässig är tillståndspliktig (se 2 kap. 1 § 4, jfr även bestämmelserna om återkallelse i 13 kap. 3 §). Detta får till följd att föreskrifterna i andra stycket även gäller reparatörsverksamhet.

Liksom enligt hittillsvarande ordning kan bl.a. föreskrifter om de närmare kraven på kunskap för att få tillstånd och de närmare kraven för att en verksamhet ska anses bedrivas yrkesmässigt utvecklas i föreskrifter på lägre författningsnivå än lag.

I *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att en juridisk person får beviljas vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd endast om den juridiska personen har en av Polismyndigheten godkänd föreståndare. Detta motsvarar beträffande vapenhandlare och vapenmäklare gällande rätt men utgör en utvidgning beträffande vapenreparatörer. Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

Tredje stycket motsvarar 2 kap. 10 § tredje stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2011/12:109 s. 37). Att det är tillståndspliktigt att yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation och översyn får till följd att tredje stycket även gäller reparatörsverksamhet. I stycket införs även benämningarna för de olika tillståndstyperna.

Ändringarna i paragrafen beträffande vapenreparatörer får till följd att förutsättningarna för återkallelse av tillståndet överensstämmer med vad som gäller för vapenhandlare och vapenmäklare (se kommentaren till 13 kap. 3 §).

Paragrafen ändras även språkligt.

Krav på föreståndare

2 § En juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ska ha en av Polismyndigheten godkänd föreståndare som ansvarar för verksamheten.

Paragrafen innehåller krav på att en juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ska ha en av Polismyndigheten godkänd föreståndare. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 12.2.3.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 10 a § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2011/12:109 s. 37 och prop. 2022/23:102 s. 97). Bestämmelsen anpassas till införandet i 2 kap. 1 § av benämningarna vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd. De krav som gäller i fråga om godkänd föreståndare för juridiska personer som bedriver tillståndspliktig vapenhandlar- eller mäklarverksamhet gäller även för den som har vapenreparatörstillstånd.

Ändringen får till följd att avsaknad av föreståndare i vissa fall kan leda till återkallelse av tillståndet för en reparatörsverksamhet på motsvarande sätt som redan gäller för vapenhandlare och vapenmäklare (se kommentaren till 13 kap. 3 §).

Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

Paragrafen ändras även språkligt.

Ersättare för tillståndshavare eller föreståndare

3 § Om den som har vapenhandlartillstånd eller vapenreparatörstillstånd eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren för sådan verksamhet är förhindrad att ansvara för verksamheten, ska han eller hon sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Om föreståndaren för en juridisk person som har vapenmäklartillstånd är förhindrad att ansvara för verksamheten, får han eller hon sätta en av Polismyndigheten godkänd ersättare i sitt ställe.

Paragrafen reglerar krav på ersättare när tillståndshavaren eller föreståndaren är förhindrad att ansvara för verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 12.2.3.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 10 b § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2011/12:109 s. 37 och prop. 2022/23:102 s. 98). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen används benämningarna vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd som införs i 2 kap. 1 §. Vidare utvidgas kravet i *första stycket* på godkänd ersättare till att omfatta även den som har vapenreparatörstillstånd eller, i fråga om en juridisk person, verksamhetens föreståndare.

I *andra stycket* införs benämningen vapenmäklartillstånd, jfr 2 kap. 1 §.

Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

Paragrafen ändras även språkligt.

Krav på föreståndare eller ersättare

4 § Endast den som uppfyller de krav som anges i 1 § första stycket får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att få godkännas som föreståndare eller ersättare. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.3.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 10 c § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2011/12:109 s. 38) men får ett utvidgat tillämpningsområde till följd av att kravet på föreståndare och ersättare utsträcks till att gälla även för reparatörer med tillstånd.

Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

Paragrafen ändras även språkligt.

Tillståndens innehåll

5 § I ett vapenhandlartillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen tillståndet avser. Tillståndet ger rätt att inneha de vapen som anges där. Tillståndet ger dock inte rätt att inneha andra helautomatiska vapen än sådana som har tagits in för en viss köpare. Tillståndet får förenas med villkor om hur vapnen ska förvaras.

Ett vapenhandlartillstånd ger rätt att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

Bestämmelser om krav på tillstånd för hantering av ammunition som utgör en explosiv vara finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Paragrafen reglerar vad som ska anges i ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen och i vilken utsträckning ett sådant tillstånd ger rätt att inneha skjutvapen och annan egendom. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 9.3.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 10 d § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2011/12:109 s. 38 och prop. 2022/23:102 s. 98).

Första stycket anpassas till införandet i 2 kap. 1 § av den nya benämningen vapenhandlartillstånd och lydelsen i övrigt motsvarar hittillsvarande andra stycket om rätt att inneha helautomatiska skjutvapen.

Andra stycket anpassas till införandet av benämningen vapenhandlartillstånd. Det klargörs även att ett vapenhandlartillstånd innebär att vapenhandlaren inte behöver ett särskilt tillstånd enligt denna lag för att även få inneha ammunition.

I *tredje stycket* lämnas en upplysning om att krav på tillstånd för hantering av ammunition kan gälla enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

6 § I ett vapenreparatörstillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal skjutvapen tillståndet ger rätt att inneha. Tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Paragrafen reglerar vad som ska framgå av ett vapenreparatörstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Det ska av ett vapenreparatörstillstånd framgå vilka typer av vapen tillståndet omfattar (jfr 8 kap. 1 § tredje stycket 1996 års vapenförordning). Vidare ska det av tillståndet framgå hur många vapen reparatören får ta emot för reparation och översyn på en och samma gång. Det ges en uttrycklig möjlighet att förena tillståndet med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Bestämmelser om rätt att lämna vapen till en vapenreparatör och om reparatörens rätt att tillfälligt inneha dessa vapen finns i 11 kap. 3 §.

7 § En vapenhandlare eller vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten om varje förvärv eller försök till förvärv av ammunition som vapenhandlaren eller vapenmäklaren anser ha varit tvivelaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

Paragrafen innehåller en skyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare att underrätta Polismyndigheten om misstänkta transaktioner med ammunition. Den motsvarar 2 kap. 10 e § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 98). Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Paragrafen ändras endast språkligt.

8 kap. Införsel

Särskilda förutsättningar för införseltillstånd

1 § För tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige gäller samma förutsättningar som för tillstånd att inneha vapnen enligt 3–5 kap.

Tillstånd att föra in ammunition eller ljuddämpare får beviljas den som har rätt att inneha föremålen i Sverige, om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att få tillstånd att föra in skjutvapen, ammunition och ljuddämpare till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 11 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 79 och prop. 2021/22:46 s. 34). Till följd av att förutsättningarna för beviljande av innehavstillstånd i vissa avseenden ändras (se 3–5 kap.) förändras också förutsättningarna för införsel på motsvarande sätt.

Införseltillstånd ger rätt till innehav under viss tid

2 § Införseltillstånd ger rätt att i Sverige under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet inneha de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som förts hit med stöd av tillståndet. Tillståndet gäller under förutsättning att föremålen förs in inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som bestäms vid beslutet om tillstånd.

Paragrafen reglerar de närmare förutsättningarna för att med stöd av införseltillståndet få inneha de föremål som omfattas av tillståndet i Sverige. Den motsvarar 2 kap. 12 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 79 och prop. 2021/22:46 s. 35). Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Undantag från kravet på införseltillstånd

3 § En enskild person får utan införseltillstånd till Sverige föra in de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som personen i Sverige har rätt att inneha för personligt bruk. Detsamma gäller en sådan sammanslutning för målskytte, en

Prop. 2025/26:141 sådan museihuvudman och ett sådant bevakningsföretag som har tillstånd att inneha skjutvapen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa undantag från kravet på införseltillstånd för införsel av ammunition och ljuddämpare som innehas för personligt bruk. Den motsvarar 2 kap. 13 § första stycket a i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 79 och prop. 2021/22:46 s. 35). Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Paragrafen ändras endast språkligt och redaktionellt.

4 § En enskild person som har permanent tillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge att där inneha jakt- eller tävlingsskjutvapen för eget bruk får, utan tillstånd, föra med dessa vapen med tillhörande ammunition och ljuddämpare

1. vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här, eller

2. vid resa genom Sverige till Danmark, Finland eller Norge i anslutning till tillfällig användning vid jakt eller tävling i något av dessa länder.

Den som har fört in vapen, ammunition och ljuddämpare för sådan jakt eller tävling i Sverige som avses i första stycket 1 får utan tillstånd inneha föremålen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kravet på införseltillstånd för enskilda som har permanent tillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge att där inneha vissa vapen för eget bruk. Den motsvarar 2 kap. 13 § första stycket b och andra stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 79, prop. 2005/06:113 s. 54 och prop. 2021/22:46 s. 35). Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Paragrafen ändras endast språkligt och redaktionellt.

5 § När det är särskilt föreskrivet får en enskild person som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass, utan tillstånd, medföra skjutvapen som är införda i skjutvapenpasset med tillhörande ammunition och ljuddämpare vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här. Personen ska medföra dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid jakt eller tävling i Sverige.

Den som med stöd av första stycket har fört in skjutvapen, ammunition och ljuddämpare i Sverige får utan tillstånd inneha föremålen i Sverige under högst tre månader från dagen för införseln.

Paragrafen reglerar förutsättningarna att föra in skjutvapen, ammunition och ljuddämpare till Sverige med stöd av det europeiska skjutvapenpasset. Övervägandena finns i avsnitt 13.2 och 13.3.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

I *första stycket* anges att den som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass utan införseltillstånd får medföra jakt- och tävlingsskjutvapen som är införda i skjutvapenpasset för tillfällig användning vid jakt eller tävling i Sverige när det är särskilt föreskrivet. Även ammunition och ljuddämpare till vapnet får medföras. Med tävlingsskjutvapen avses detsamma som i 4 §. Med europeiskt skjutvapenpass avses en sådan handling som regleras i EU:s vapendirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv [EU] 2021/555 om kontroll av förvärv och innehav av vapen).

För införsel enligt paragrafen krävs att innehavaren av skjutvapenpasset medför dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid jakt eller tävling i Sverige. Sådan dokumentation kan vara exempelvis en skriftlig inbjudan till tävlingen eller en skriftlig deltagarlista.

Föreskrifter om att bestämmelserna om tillstånd inte ska gälla införsel av skjutvapen som medförs till Sverige enligt bestämmelserna i förevarande paragraf, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen, kan meddelas på lägre författningsnivå än lag.

Av *andra stycket* framgår att de föremål som förts in i landet med stöd av första stycket får innehas under högst tre månader från dagen för införseln.

Förvar på tullager eller i frizon

6 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare får inte förvaras på tullager eller i frizon utan medgivande av Polismyndigheten.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för förvaring på tullager eller i frizon. Den motsvarar 2 kap. 14 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80, prop. 1999/2000:27 s. 94, prop. 2015/16:79 s. 209 och prop. 2021/22:46 s. 35). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Utförsel av vapen som inte får föras in

7 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som en person vid resa fört med till Sverige för personligt bruk men inte haft rätt att föra in, får föras ut om föremålen anmälts i behörig ordning till Tullverket. Om föremålen inte förs ut inom fyra månader efter en sådan anmälan eller inom den längre tid som Tullverket bestämmer, tillfaller föremålen staten och ska behandlas som om de hade förverkats.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för vissa fall av utförsel av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare. Den motsvarar 2 kap. 15 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80 och prop. 2021/22:46 s. 35). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Införsel av den som har vapenhandlartillstånd

8 § Den som har rätt att bedriva handel med skjutvapen får beviljas tillstånd att till Sverige föra in sådana vapen som vapenhandlartillståndet omfattar. I fråga om helautomatiska vapen krävs tillstånd för införsel i varje särskilt fall.

Den som har vapenhandlartillstånd får utan särskilt tillstånd enligt denna lag föra in ammunition eller ljuddämpare till Sverige.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för vapenhandlares införsel. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 9.3.

Första stycket motsvarar delvis 2 kap. 16 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80 och prop. 1999/2000:27 s. 94). Bestämmelsen ändras på så sätt att ordalydelsen anpassas till införandet i 2 kap. 1 § av benämningen vapenhandlartillstånd. Bestämmelsen ändras även språkligt.

Andra stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, klargör att det inte behövs tillstånd enligt denna lag för att en vapenhandlare med tillstånd ska ha rätt till införsel av ljuddämpare eller ammunition. Bestämmelser om krav på tillstånd till gränsöverskridande överföring och import av ammunition som utgör en explosiv vara finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

9 kap. Utlåning

Allmänna bestämmelser om utlåning

1 § Ett skjutvapen får lånas ut endast i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Vid tillåten utlåning har låntagaren rätt att inneha skjutvapnet.

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser för enskilda personers och organisationers utlåning av skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 10.1.

Första meningen motsvarar delvis 3 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2005/06:113 s. 55). Av bestämmelsen följer att utlåning av skjutvapen som huvudregel är otillåtet. I den hittillsvarande bestämmelsen har huvudregeln varit att endast lån till en låntagare med innehavstillstånd för det vapen som långivaren vill låna ut är tillåtet. Vilka förutsättningar som gäller för att skjutvapen, trots huvudregeln, ska få lånas ut behandlas i kapitlets följande paragrafer.

Andra meningen motsvarar delvis 2 kap. 1 § tredje stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2005/06:113 s. 53 och prop. 2013/14:226 s. 51). Av bestämmelsen framgår att låntagaren har rätt att inneha skjutvapnet vid tillåten utlåning. Följden av detta är att låntagaren inte behöver ett innehavstillstånd för att få inneha vapnet. Om förutsättningarna för tillåten utlåning inte längre är för handen upphör samtidigt låntagarens rätt att inneha vapnet som lån. Detta innebär bl.a. att om utlåning har skett enligt 3 § så upphör låntagarens rätt att inneha vapnet om lånet varar under en längre tid än två veckor.

2 § Ett skjutvapen får inte lånas ut till den som kan antas komma att missbruka vapnet.

Paragrafen innehåller ett krav på att en bedömning av risken för missbruk ska göras för att ett skjutvapen ska få lånas ut. Den motsvarar 3 kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80). Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Korttidsutlåning

När korttidsutlåning får ske

3 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen får vid enstaka tillfällen låna ut vapnet om

1. utlåningen sker för samma ändamål som långivarens tillstånd avser,
2. utlåningen sker under högst två veckor, och
3. låntagaren har tillstånd enligt 6 §.

Tillstånd enligt 6 § krävs dock inte om

1. låntagaren har tillstånd att inneha ett skjutvapen av samma typ som lånet avser,
2. skjutvapnet innehas och används under långivarens uppsikt eller under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2, eller
3. lånet avser ett start- eller signalvapen.

Paragrafen reglerar de grundläggande förutsättningarna för s.k. korttidsutlåning av skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 3 kap. 1 a § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80 och prop. 2005/06:113 s. 56). Andra stycket *andra punkten* anpassas dock som en följd av att en vapenhandlares utlåning för provskjutning regleras i 10 § och inte som enligt hittillsvarande ordning i denna bestämmelse.

För att utlåning ska vara tillåten krävs även att den grundläggande förutsättningen i 2 § är uppfylld.

Paragrafen ändras även språkligt.

4 § Den som har lånat ett skjutvapen enligt 3 § får i sin tur låna ut vapnet endast om vapnet innehas och används under hans eller hennes uppsikt.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för en låntagares vidareutlåning av ett lånat skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Av paragrafen följer att vidareutlåning är tillåten för den låntagare som innehar vapnet med stöd av utlåningsbestämmelserna i 3 §. Förutsättningen för sådan vidareutlåning är att vapnet innehas och används under hans eller hennes uppsikt. För att utlåning ska vara tillåten krävs även att den grundläggande förutsättningen i 2 § är uppfylld.

Vidareutlåning är inte tillåten för en låntagare som innehar vapnet med stöd av utlåningsbestämmelserna i 10–12 §§.

5 § En sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha ett skjutvapen får låna ut vapnet vid fler än enstaka tillfällen om

1. förutsättningarna i 3 § är uppfyllda, och
2. vapnet ska innehas och användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Paragrafen innehåller undantag från bestämmelsen om att korttidsutlåning enbart får ske vid enstaka tillfällen när det gäller en skyttesammanslutnings utlåning av vapen. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. I bestämmelsen anges ett undantag från begränsningen i 3 § om att korttidsutlåning endast får ske vid enstaka tillfällen. Undantaget gäller om vapnet ska innehas och användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2. För att utlåning ska vara tillåten krävs även att den grundläggande förutsättningen i 2 § är uppfylld.

6 § Tillstånd att låna ett skjutvapen (*lånetillstånd*) får beviljas för särskilt angivna ändamål.

Lånetillstånd får beviljas en enskild person om

1. det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka vapnet, och
2. personen har behov av att låna vapnet för det ändamål som ansökan avser.

Lånetillstånd får beviljas endast om det kan antas att 7 och 8 §§ inte kommer att hindra utlåning.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att en enskild person ska få beviljas tillstånd att låna ett skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

Första och andra styckena motsvarar i huvudsak 3 kap. 9 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2005/06:113 s. 57). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen införs benämningen lånetillstånd. I bestämmelsen förtydligas även att lånetillstånd får beviljas endast för särskilt angivna ändamål (jfr 7 kap. 3 § i 1996 års vapenförordning).

I tredje stycket framgår att de förutsättningar i fråga om låntagarens ålder och personliga lämplighet som enligt 7 och 8 §§ gäller för att ett skjutvapen ska få lånas ut också ska beaktas vid tillståndsprövningen. Det innebär att den som ansöker om lånetillstånd som huvudregel ska ha fyllt 18 år, om det inte av omständigheterna framgår att vapnet enbart kommer att innehas och användas under de förutsättningar som anges i 7 §. Det krävs vidare att sökanden uppfyller de krav i fråga om utbildning m.m. som gäller för tillstånd att inneha skjutvapen för det avsedda ändamålet (8 §). Någon ändring i sak av vad som ska beaktas vid tillståndsprövningen är inte avsedd.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Utlåning till underåriga

7 § Ett skjutvapen får lånas ut till den som är under 18 år endast om

1. vapnet ska användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2,
2. utlåningen inte avser ett enhandsvapen eller helautomatiskt vapen och vapnet ska innehas av någon som har fyllt 15 år och användas under långivarens uppsikt,
3. utlåningen avser ett effektbegränsat vapen som ska innehas och användas under långivarens uppsikt,
4. utlåningen avser ett start- eller signalvapen som ska användas vid övning eller tävling, eller
5. låntagaren har tillstånd att inneha ett skjutvapen av samma typ.

Paragrafen behandlar de särskilda förutsättningar som, utöver förutsättningarna för lån i övrigt, ska vara uppfyllda för att utlåning ska få ske till en person som är under 18 år. Den motsvarar 3 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80 f. och prop. 1999/2000:27 s. 94). Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Särskilda lämplighetskrav

8 § Om innehavet av ett skjutvapen kräver att den enskilde ska ha avlagt skytteprov eller genomgått en viss utbildning eller på annat sätt visat sig vara

lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller dessa krav. Prop. 2025/26:141

Första stycket gäller dock inte när vapnet ska användas enbart

1. för sådan provskjutning som avses i 10 §,
2. för övning eller tävling på skjutbana, eller
3. vid jakt under långivarens uppsikt.

Paragrafen behandlar de särskilda förutsättningar som, utöver förutsättningarna för lån i övrigt, ska vara uppfyllda för att utlåning ska få ske då innehavet av vapnet är förenat med vissa formella krav. Den motsvarar 3 kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80). Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Paragrafen ändras endast språkligt och redaktionellt.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

9 § Ett enhandsvapen och ett helautomatiskt vapen får lånas ut endast för användning under långivarens uppsikt eller för en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Första stycket gäller dock inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett skjutvapen av samma typ eller i fråga om ett start- eller signalvapen.

Paragrafen behandlar de särskilda förutsättningar som, utöver förutsättningarna för lån i övrigt, ska vara uppfyllda för att utlåning ska få ske av ett enhandsvapen och ett helautomatiskt vapen. Den motsvarar 3 kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 81 och prop. 1999/2000:27 s. 94). Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Vapenhandlares utlåning för provskjutning

10 § En vapenhandlare får under högst två veckor låna ut ett skjutvapen till den som har fyllt 18 år för provskjutning på skjutbana, om provskjutningen äger rum under uppsikt av

1. en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2,
2. vapenhandlaren eller dennes föreståndare, eller
3. en annan person som har godkänts av Polismyndigheten att utöva uppsikt vid provskjutning.

Kravet på uppsikt gäller inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett skjutvapen av den typ som lånet avser eller i fråga om ett start- eller signalvapen.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppgiften får ges ett sådant godkännande som avses i första stycket 3.

En vapenhandlare får ge en person i uppdrag att utöva uppsikt vid provskjutning enligt första stycket 3 endast om personen har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för en vapenhandlares utlåning av ett skjutvapen för provskjutning. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Första stycket motsvarar delvis 3 kap. 1 a § (jfr prop. 2005/06:113 s. 56 och huvudsakligen 3 kap. 6 § (jfr prop. 1995/96:52 s. 81 och prop. 1999/2000:27 s. 94) i 1996 års vapenlag. Genom bestämmelsen samlas förutsättningarna för en vapenhandlares utlåning för provskjutning på

Prop. 2025/26:141 samma ställe och det förtydligas att denna form av utlåning inte ska ses som en form av korttidsutlåning.

Till skillnad från den hittillsvarande bestämmelsen kopplas den längsta möjliga utlåningstiden om två veckor ihop med ändamålet provskjutning. Följden av detta är att utlåning endast får ske för den tid som krävs för att provskjutning ska kunna genomföras. Är vapenhandlaren närvarande får utlåning endast ske under själva provskjutningen. I andra fall kan utlåning under en dag i regel anses tillräckligt för att provskjutningen ska kunna genomföras. Endast i undantagsfall kan en utlåning som varar i två veckor anses godtagbar. Att utlåning endast får ske för provskjutning innebär också att utlåning, liksom enligt den hittillsvarande bestämmelsen, endast får ske vid enstaka tillfällen till en och samma person.

För att utlåning ska vara tillåten krävs även att den grundläggande förutsättningen i 2 § är uppfylld.

Tredje stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, förtydligar förutsättningarna för att en person ska få utöva uppsikt vid provskjutningen i vapenhandlarens ställe. En förutsättning är att personen har godkänts av Polismyndigheten att utöva uppsikt vid provskjutning. Med laglydnad och övriga omständigheter avses detsamma som vid lämplighetsprövning enligt 4 kap. 1 §. Att Polismyndigheten prövar frågan om godkännande framgår av 1 kap. 11 §.

Av *fjärde stycket* följer att ett uppdrag att utöva uppsikt vid provskjutning i vapenhandlarens ställe endast får ges till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget. Det är vapenhandlaren som ska göra bedömningen. Bedömningen kan grunda sig antingen på formella meriter eller på personliga erfarenheter. Avgörande för om personen har tillräckliga kunskaper och färdigheter är om provskjutningen kan förväntas genomföras på ett säkert sätt.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Utlåning till bevakningspersonal

11 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får i samband med bevakningsuppdrag som kräver beväpning låna ut ett skjutvapen till bevakningsföretagets bevakningspersonal. Bevakningsföretaget får dock endast låna ut ett skjutvapen till den som har särskilt tillstånd att som lån inneha skjutvapen för sådant ändamål (*bevakningslånetillstånd*).

Bevakningslånetillstånd får beviljas en enskild person om

1. det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka ett sådant vapen som ansökan avser, och
2. personen behöver låna vapnet i samband med bevakningsuppdrag som kräver beväpning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ett auktoriserat bevakningsföretags utlåning till bevakningspersonal i samband med bevakningsuppdrag. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.1 och 10.5.2.

Första stycket motsvarar i huvudsak 3 kap. 7 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 80). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen utvidgas personkretsen till vilka ett bevakningsföretag kan låna ut skjutvapen genom att begreppet bevakningspersonal ersätter begreppet väktare. Benämningen bevakningslånetillstånd införs.

I *andra stycket*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, anges de grundläggande förutsättningarna för att bevakningspersonal ska få beviljas ett bevakningslånetillstånd.

Första punkten motsvarar vad som gäller för lånetillstånd enligt 6 § andra stycket i 1996 års vapenlag. Enligt *andra punkten* krävs för bevakningslånetillstånd vidare att sökanden har behov av att låna vapnet i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning. Endast sådan bevakningspersonal som kan få ha skjutvapen som en del av sin utrustning vid bevakningsuppdrag kan anses ha ett sådant behov (se vidare kommentaren till 5 kap. 13 och 14 §§). För att någon ska anses ha behov av att låna ett skjutvapen i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning ska personen vara anställd vid ett bevakningsföretag som utför bevakningsuppdrag som kräver bevapning. Även om bevakningsföretaget inte har ett sådant uppdrag när ansökan görs ska bevakningslånetillstånd i vissa fall kunna ges. En förutsättning är då att det framstår som sannolikt att företaget kommer att få sådana uppdrag under förutsättning att företaget har personal som har getts bevakningslånetillstånd, och alltså kan beväpnas.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

12 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får låna ut ett skjutvapen för utbildning under företagets uppsikt till sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ett auktoriserat bevakningsföretags utlåning av skjutvapen till bevakningspersonal för utbildning. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.1.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, anger förutsättningarna för utlåning i utbildningssyfte. Med utbildning avses både grundläggande utbildning och skytte i avsikt att upprätthålla skyttekompetens. Innehavet och användningen av vapnet ska vidare äga rum under uppsikt. Den som fått i uppdrag att vara skytteinstruktör och därför utsetts som vapenhanterare för företaget med stöd av 5 kap. 20 § får typiskt sett anses ha rätt att utöva uppsikt för bevakningsföretagets räkning. Låntagaren behöver inget tillstånd för att få låna och inneha vapnet (se 9 kap. 1 § andra meningen). Detta är i överensstämmelse med vad som gäller vid andra former av uppsiktsutlåning (se 3 § andra stycket och jfr 10 §).

Utlåning med stöd av paragrafen får ske endast till sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen. Med detta förstås att personen hör till en sådan personalkategori som kan komma att få ha skjutvapen som en del av sin utrustning vid utförande av bevakningsuppdrag. Polismyndigheten har utfärdat föreskrifter om bevakningspersonals utrustning (se vidare kommentaren till 5 kap. 14 §).

Förbud mot utlåning i vissa fall

13 § Ett skjutvapen får inte lånas ut till den från vilken ett skjutvapen har förverkats eller som har fått ett tillstånd att inneha ett skjutvapen återkallat, om inte låntagaren ändå är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Om någon har fått ett skjutvapen omhändertaget, får ett vapen av den typ som omhändertagits inte lånas ut till honom eller henne.

Trots första stycket får ett skjutvapen, efter särskilt tillstånd, lånas ut för en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Paragrafen innehåller ett förbud mot utlåning till en person från vilket ett skjutvapen har förverkats eller omhändertagits eller ett innehavstillstånd har återkallats. Den motsvarar 3 kap. 8 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2005/06:113 s. 57). Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

14 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att låna ett skjutvapen får, utan särskilt tillstånd, under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån för skjutning inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten att låna skjutvapen avser, och

2. ljuddämpare eller vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller annars har rätt att låna ett skjutvapen för samling får, utan särskilt tillstånd, under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Paragrafen behandlar en låntagares rätt att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin till vapnet. Övervägandena finns i avsnitt 10.6.

Paragrafen motsvarar delvis 3 kap. 10 § (jfr prop. 2005/06:113 s. 57, prop. 2021/22:46 s. 35 och prop. 2022/23:102 s. 103) och delvis 2 kap. 8 § (jfr prop. 2022/23:102 s. 95 f.) i 1996 års vapenlag. I förhållande till hittillsvarande ordning regleras nu innehav av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin vid lån av skjutvapen uttömmande i paragrafen. Det tydliggörs också att rätten att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin till ett lånat skjutvapen endast gäller under den tid som vapnet innehas som lån.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

10 kap. Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon

1 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får utan tillstånd innehas av den som har tagit hand om boet till dess

1. föremålen har överlåtits till någon som har rätt att inneha sådana föremål,

2. föremålen ska överlämnas enligt 2 § eller, i fråga om dödsbon, 14 kap. 4 §, eller

3. i fråga om konkursbon, konkursen har avslutats.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att utan tillstånd få inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo. Den motsvarar 8 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85, prop. 2021/22:46 s. 37 och prop. 2022/23:102 s. 106). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

2 § Om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får Polismyndigheten besluta att föremålen tills vidare ska förvaras av myndigheten eller någon annan som myndigheten anvisar, när det finns särskild anledning till det. Den som har hand om boet är skyldig att efter Polismyndighetens beslut lämna över föremålen till den som ska förvara dem.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förvaring av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo. Den motsvarar 8 kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85, prop. 2021/22:46 s. 37 och prop. 2022/23:102 s. 106). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

3 § Bestämmelser om inlösen av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo finns i 14 kap.

Paragrafen upplyser om att bestämmelser om inlösen av föremål som ingår i ett dödsbo finns i 14 kap. Den motsvarar 8 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85, prop. 2021/22:46 s. 37 och prop. 2022/23:102 s. 106). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

11 kap. Ändring, reparation och skrotning

1 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen upphör att gälla, om vapnet ändras så att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. Ett tillstånd upphör dock inte att gälla om

1. innehavaren har vapenhandlartillstånd och även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet, eller

2. vapnet ändras endast i fråga om delar som inte omfattas av tillståndsplikt och vapnet fortfarande är lämpligt för ändamålet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ett tillstånd att inneha ett skjutvapen upphör att gälla till följd av ändringar av vapnet. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.5.

Första meningen motsvarar 4 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 82).

Andra meningen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Bestämmelsen innebär att tillstånd att inneha ett skjutvapen inte ska upphöra att gälla vid byte eller ändring av en vapendel som inte är tillståndspliktig.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

2 § Vid reparation av ett skjutvapen får, utan särskilt tillstånd, en försliten eller på annat sätt oanvändbar vapendel bytas ut mot en ny likadan.

Den som har särskilt tillstånd att inneha slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor eller mantlar till skjutvapen eller armborststommar med avfyringsanordningar får utan tillstånd byta ut en sådan del mot en ny likadan, om den utbytta delen lämnas för skrotning och bytet genast anmäls till Polismyndigheten.

Prop. 2025/26:141 Paragrafen innehåller bestämmelser om reparation av skjutvapen. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 4 kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 82 och prop. 2005/2006:113 s. 58). I *andra stycket* läggs mantlar till bland uppräknningen av föremål som omfattas av bestämmelsen, och ljuddämpare tas bort.

3 § För reparation eller översyn får ett skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av den som har vapenhandlartillstånd eller vapenreparatörstillstånd som omfattar vapnet. För reparation eller översyn får ett vapen också lämnas till den som skulle ha rätt att låna och självständigt handha vapnet.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot ett skjutvapen får provskjuta vapnet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vem som får ta emot skjutvapen för reparation och översyn. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

Första stycket motsvarar i huvudsak 4 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 82, prop. 1999/2000:27 s. 95 och prop. 2005/2006:113 s. 58). I första meningen läggs ordet ”sådana” till i sista satsen som en följd av bestämmelsen i 7 kap. 6 §. Genom ändringen klargörs att rätten att lämna vapen till en tillståndsgiven vapenreparatör, och dennes rätt att tillfälligt inneha vapnet, är begränsad till sådana vapen som vapenreparatörstillståndet avser.

Andra stycket saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Bestämmelsen innebär att den som med stöd av första stycket tagit emot ett skjutvapen för reparation eller översyn också får provskjuta vapnet. Med provskjuta avses kontroll av vapnets funktion i syfte att reparatören ska kunna bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas eller att kontrollera om vidtagna åtgärder har fått önskat resultat. I fråga om en juridisk person ska provskjutningen utföras av föreståndaren eller ersättaren för föreståndaren.

Paragrafen ändras även språkligt.

4 § Den som får ta emot ett skjutvapen för reparation eller översyn får även ta emot och tillfälligt inneha ett skjutvapen för ändring eller ombyggnad, förutsatt att även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet eller rätten att ta emot vapnet. Om åtgärden innebär att skjutvapnet till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen får vapnet lämnas ut endast om innehavaren visar upp bevis om ett sådant tillstånd som avses i 1 § första stycket.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot ett skjutvapen får provskjuta vapnet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överlämnande av skjutvapen till någon annan för genomförande av ändrings- och ombyggnadsåtgärder. Övervägandena finns i avsnitt 12.3 och 12.4.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

I *första stycket* regleras vem som får ta emot och tillfälligt inneha ett skjutvapen för ändring eller ombyggnad. Reglerna innebär att alla de aktörer som kan ta emot vapen för reparation och översyn också får ta emot vapen för ändring eller ombyggnad. En förutsättning är dock att både det ursprungliga och det ändrade vapnet omfattas av tillståndet eller rätten att ta emot vapnet för reparation eller översyn. Det krävs att innehavaren

innan föremålen lämnas ut visar upp tillståndsbeviset avseende ett sådant tillstånd som avses i 1 § i de fall då åtgärden innebär att skjutvapnet till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. Ändring eller ombyggnad av skjutvapen kan kräva tillstånd enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

I *andra stycket* regleras rätten att provskjuta vapnet för att kontrollera att det fungerar korrekt. I fråga om en juridisk person ska provskjutningen utföras av föreståndaren eller ersättaren för föreståndaren. Med provskjuta avses kontroll av vapnets funktion i syfte att kunna bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas eller att kontrollera om vidtagna åtgärder har fått önskat resultat.

5 § Ett skjutvapen som ska skrotas ska lämnas till Polismyndigheten. Den som lämnar ett skjutvapen för skrotning ska också lämna tillståndsbeviset för vapnet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hantering av ett vapen som ska skrotas. Den motsvarar 4 kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 82 och prop. 2005/2006:113 s. 58). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

12 kap. Förvaring och transport

Allmänna aktsamhetskrav

1 § Den som innehar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare är skyldig att ta hand om föremålen och förvara dem eller hålla dem under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem.

Paragrafen innehåller det allmänna aktsamhetskravet för den som innehar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 82 och prop. 2021/22:46 s. 35). Av 3 och 4 §§ följer att föremålen kan förvaras på annan plats än där innehavaren befinner sig och har omedelbar kontroll eller uppsikt över föremålen. Aktsamhetskravet anpassas till detta genom att ett särskilt krav införs på att innehavaren, om inte uppsiktskravet uppfylls, ska förvara föremålen så att det inte finns risk för att någon obehörigen kommer åt dem.

Förvaring

2 § När ett skjutvapen inte används ska det förvaras i ett säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme.

Ett effektbegränsat skjutvapen och ett sådant föremål som enligt 1 kap. 4 § jämställs med ett skjutvapen får dock, med undantag för en stomme eller en låda, förvaras på något annat betryggande sätt. Ammunition och ljuddämpare ska förvaras under säkert lås eller på något annat lika betryggande sätt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på förvaring. Övervägandena finns i avsnitt 11.2 och 11.4.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83, prop. 1999/2000:27 s. 95 och prop. 2021/22:46 s. 36).

Prop. 2025/26:141 Ändringen i *andra stycket* innebär att stommar och lådor ska förvaras i säkerhetsskåp eller något annat lika säkert förvaringsutrymme i enlighet med det som sägs i första stycket. Att förvaring ska ske på betryggande sätt innebär att det inte ska finnas risk för att någon obehörig kommer åt föremålen.

Paragrafen ändras även språkligt.

3 § Förvaring enligt 2 § av ett föremål som innehas av en enskild person ska ske i

1. innehavarens stadigvarande bostad, eller
2. en byggnad som är sammanbyggd med och tillgänglig från bostaden.

Om en lika säker förvaring anordnas i någon annan bostad eller lokal som personen har tillgång till får föremålen förvaras där. Vid bedömningen av om förvaringen är lika säker ska det beaktas vilka möjligheter som finns att övervaka den plats där föremålen förvaras. För sådan förvaring krävs en anmälan till Polismyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om var förvaring enligt 2 § ska äga rum när föremålen innehas av en enskild person. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

I *första stycket* anges huvudregeln för förvaring av sådana föremål som avses i 2 §.

Andra stycket innebär att innehavaren kan förvara föremålen på någon annan plats än som anges i första stycket. För detta krävs för det första att det är fråga om en plats som personen har tillgång till. Med det menas att personen t.ex. äger eller annars har nyttjanderätt till en annan bostad eller lokal genom arrende- eller hyresförhållande. Det kan handla om ett förråd eller annan byggnad på tomten som inte ligger i direkt anslutning till bostaden. Bestämmelsen omfattar även det fallet att en ungdom har sitt stadigvarande boende på en gymnasieskola men vistas i föräldrahemmet under veckoslut och lov.

För förvaring på annan plats än i bostaden krävs det att en lika säker förvaring kan anordnas som om föremålen hade förvarats på en sådan plats som avses i första stycket. Vid bedömningen av om förvaringen är lika säker ska det beaktas vilka möjligheter som finns att övervaka den plats där föremålen förvaras. Detta innebär i regel att högre krav bör ställas om förvaringen ska ske på en plats som under längre perioder inte besöks. Beroende på omständigheterna kan det t.ex. krävas larm.

För förvaring på en sådan plats krävs att detta anmäls till Polismyndigheten. Om Polismyndigheten efter att ha tagit del av en anmälan om förvaring på annan plats bedömer att den planerade förvaringen inte är tillräckligt säker kan myndigheten besluta att innehavstillståndet ska förenas med villkor att vapnet ska förvaras på ett visst sätt. Om ett förvaringsupplägg inte uppfyller kraven i lagen är detta också något som kan beaktas vid en prövning av om innehavstillståndet bör återkallas.

Regeringen kan enligt 20 kap. 22 § 2 föreskriva om undantag från kravet på anmälan.

4 § En innehavare får lämna över sitt skjutvapen, sin ammunition eller sin ljuddämpare till någon annan för förvaring, om

1. innehavaren inte själv kan ta hand om föremålen,
2. det framstår som mer lämpligt, eller
3. det annars finns särskilda skäl.

För sådan förvaring krävs tillstånd om inte utlåning i motsvarande fall är tillåten enligt 9 kap. Tillstånd får beviljas endast om förvararen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig och kan erbjuda en säker förvaring. Tillståndet ska tidsbegränsas.

Den som förvarar vapnet får använda det endast om han eller hon har tillstånd att inneha vapen av samma typ.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillstånd att förvara skjutvapen, ammunition och ljuddämpare hos någon annan. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s 83, prop. 1999/2000:27 s. 95 och prop. 2021/22:46 s. 36). I förhållande till hittillsvarande ordning anges som krav för förvaring hos annan även att det framstår som mer lämpligt.

I *första stycket* anges förutsättningarna för förvaring hos någon annan. Ett skäl för att tillåta förvaring hos annan är att det framstår som mer lämpligt. Ett exempel på en sådan situation är att föremålen i huvudsak ska användas i anslutning till eller nära den plats där innehavaren önskar förvara vapnen, och den förvaringsplatsen även i övrigt framstår som tillräckligt säker. Ett annat exempel är att innehavaren på grund av sin boendesituation har svårt att anordna en säker förvaring men att det går att anordna en säker förvaring hos någon annan. Ungdomar som är elever på gymnasieskolor med skytte på schemat och som innehar egna skjutvapen bör med stöd av bestämmelsen kunna ges tillstånd att förvara skjutvapnen i skolans regi, under förutsättning att den förvaring som skolan ordnar är tillräckligt säker. Av *andra stycket andra meningen* framgår att den som ska förvara någons skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare måste vara lämplig med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter, samt kunna erbjuda en säker förvaring. Med laglydnad och övriga omständigheter avses detsamma som vid lämplighetsprövning av enskilda personer (se 4 kap. 1 §).

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

5 § När det finns särskild anledning till det får tillstånd att inneha ett skjutvapen även i annat fall än som avses i 3 kap. förenas med villkor om att vapnet ska förvaras på ett visst sätt.

Paragrafen anger förutsättningarna för att förena ett tillstånd att inneha ett skjutvapen med villkor om att vapnet ska förvaras på ett visst sätt. Den motsvarar 5 kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83). Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Säkerhetsåtgärder vid förflyttning av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare

6 § Den som skickar eller transporterar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig

Prop. 2025/26:141 kommer åt föremålen. Vapnet ska vara oladdat och, i den utsträckning det är lämpligt, isärtagat och nerpackat.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka åtgärder som ska vidtas av den som skickar eller transporterar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83, prop. 1999/2000:27 s. 95 och prop. 2021/22:46 s. 36). Paragrafen ändras språkligt genom att begreppet egendom ersätts av begreppet föremål. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Medförande av skjutvapen på vissa platser

7 § Ett skjutvapen får medföras på allmän plats endast om vapnet enligt särskilda föreskrifter ingår i utrustning för en viss tjänst eller ett visst uppdrag eller om det annars med hänsyn till vapnets art, syftet med innehavet och övriga omständigheter är att anse som befogat. Detsamma gäller i fråga om ett skjutvapen inom ett skolområde, där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs, eller i ett fordon på allmän plats.

Paragrafen anger att det som huvudregel är förbjudet att medföra skjutvapen på allmän plats, på skolområde eller i fordon på allmän plats. Den motsvarar 5 kap. 6 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:27 s. 96). Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Transport i samband med skrotning eller inlösen

8 § Den som ska lämna in ett skjutvapen för skrotning enligt 11 kap. 5 § eller lämna in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för inlösen enligt 14 kap. får låta den som har eget tillstånd att inneha skjutvapen transportera och överlämna föremålen till Polismyndigheten.

Paragrafen innebär att det införs en särskild möjlighet att låta annan ombesörja transport och överlämnande av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin till Polismyndigheten i samband med skrotning eller inlösen. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Ett uppdrag att transportera och överlämna föremål som ska skrotas eller inlösas får ges till den som har eget tillstånd att inneha skjutvapen. Den som innehar föremålen bör kontrollera personens tillståndsbevis innan föremålen lämnas över för transport.

Den som ges ett uppdrag att transportera och överlämna föremålen enligt denna paragraf har inom ramen för uppdraget rätt att inneha föremålen förutsatt att han eller hon har ett eget tillstånd att inneha skjutvapen.

Skyldighet att ge tillträde för kontroll

9 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen är skyldig att låta Polismyndigheten få tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att ge tillträde för att Polismyndigheten ska kunna kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 7 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:27 s. 96). Paragrafen ändras på så sätt att inte bara den som har tillstånd att inneha skjutvapen omfattas av skyldigheten. Även den som har vapen i sin besittning med stöd av en rätt som inte följer av ett tillstånd att inneha föremålen ska alltså ge tillträde till Polismyndigheten. Bestämmelsen träffar därmed även den som förvarar skjutvapen åt någon annan, föreningsfunktionärer som förvarar en skyttesammanslutnings vapen och företrädare för dödsbon och konkursbon som har hand om boets vapen.

Om tillståndshavaren utan godtagbar anledning vägrar Polismyndigheten tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs kan tillståndet återkallas (se kommentaren till 13 kap. 1 § första stycket 1). Om förvararen utan godtagbar anledning vägrar Polismyndigheten tillträde kan i stället tillståndet till förvaring hos annan återkallas (se kommentaren till 13 kap. 1 § första stycket 4 eller 5 och andra stycket).

13 kap. Återkallelse och omhändertagande

Återkallelse av tillstånd

1 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen ska återkallas om

1. tillståndshavaren visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
2. tillståndshavaren utan godtagbar anledning vägrat Polismyndigheten tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs,
3. tillståndshavaren utan godtagbar anledning inte gett in underlag till stöd för fortsatt behov av ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott i rätt tid,
4. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
5. det annars finns skäligen anledning att återkalla tillståndet.

Första stycket 1, 2, 4 och 5 gäller också i fråga om införseltillstånd och tillstånd att förvara ett skjutvapen hos någon annan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av innehavstillstånd för skjutvapen, införseltillstånd och tillstånd att förvara ett skjutvapen hos någon annan. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 6.3.5.

Första punkten innehåller en bestämmelse om återkallelse på grund av att tillståndshavaren visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen. Den motsvarar 6 kap. 1 § a i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83).

En följd av att det i lagen införs vissa nya krav är att återkallelse med stöd av den aktuella bestämmelsen kan aktualiseras i fler fall än tidigare.

Som exempel kan nämnas att det i lagen införs en anmälningsskyldighet för förändringar i fråga om vilka personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person (se 5 kap. 2 och 12 §§ och 7 kap. 1 § tredje stycket). Om anmälningsskyldigheten åsidosätts kan det i vissa fall innebära att organisationen därigenom får anses ha visat sig olämplig att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Så kan exempelvis vara fallet om underlåtenheten avsett att dölja att en viss person gjort sig skyldig till brott eller annars har en sådan vandel att det påverkar bedömningen av om skyttesammanslutningen bör få inneha sådana föremål. Så kan också vara fallet om tillståndshavaren vid mer än något enstaka tillfälle åsidosatt

Ett annat exempel är införandet av möjligheten för den kontrollansvariga i en organisation att ge en vapenhanterare i uppdrag att hantera organisationens tillståndspliktiga föremål (se 5 kap. 19 §). Ett uppdrag som vapenhanterare får endast ges till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget. Om den kontrollansvariga otvetydigt har gått utanför vad som utgör en rimlig bedömning i detta avseende kan det medföra att organisationen inte längre kan anses lämplig att inneha skjutvapen. Detsamma gäller om den kontrollansvariga allvarligt brustit i kontrollen av vapenhanterarens tillståndsbevis när personen har utsetts med stöd av 5 kap. 19 § första stycket 1. Har uppdraget getts till någon som varken har erforderligt innehavstillstånd eller har godkänts som vapenhanterare av Polismyndigheten bör återkallelse regelmässigt ske med stöd av samma punkt.

Vidare införs en anmälningsskyldighet om att en godkänd vapenhanterares uppdrag upphör (se 5 kap. 21 §). Underlåtenhet att göra sådan anmälan kan i undantagsfall innebära att organisationen inte längre är lämplig att inneha skjutvapen, om underlåtenheten medfört en risk för att vapenhanteraren får otillåten åtkomst till vapen.

Återkallelse kan i samtliga ovan nämnda fall ske enligt första punkten. Uppräkningen är inte uttömmande.

Andra punkten innehåller en bestämmelse om återkallelse på grund av att tillståndshavaren utan godtagbar anledning vägrat Polismyndigheten tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs. Den motsvarar 6 kap. 1 § b i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83).

Av *tredje punkten*, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, följer att ett tillstånd ska återkallas om tillståndshavaren utan godtagbar anledning inte gett in sådant underlag i rätt tid. Bestämmelsen införs som en följd av att det i 4 kap. 10 § inför en skyldighet för enskilda att ge in underlag till stöd för att behov av ett enhandsvapen för flerskott eller helautomatiskt vapen fortfarande finns.

Fjärde punkten innehåller en bestämmelse om återkallelse på grund av att förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Den motsvarar 6 kap. 1 § c i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83).

En följd av att det i lagen införs vissa nya förutsättningar för tillstånd är att återkallelse med stöd av den aktuella bestämmelsen kan aktualiseras i fler fall än tidigare. Exempelvis införs krav på att vissa organisationer ska ha en godkänd vapenföreståndare som en förutsättning för att få beviljas innehavstillstånd (se 5 kap. 10 och 18 §§). Om det inte finns någon godkänd vapenföreståndare eller godkänd ersättare för denne brister förutsättningarna för innehavstillstånd. Återkallelse kan då ske med stöd av *fjärde punkten*. Tillståndshavaren bör dock först ges skäligt rådrum att hitta en ny vapenföreståndare.

Femte punkten innehåller en bestämmelse om återkallelse på grund av att det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet. Den motsvarar 6 kap. 1 § d i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83).

I *andra stycket* finns bestämmelser om återkallelse av ett införseltillstånd och ett tillstånd att förvara skjutvapen hos någon annan (se 12 kap. 4 §). Bestämmelserna motsvarar 6 kap. 1 § första stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 83) såvitt avser återkallelse av införseltillstånd samt andra stycket i samma paragraf.

Genom ändringen i 12 kap. 9 § tydliggörs att även den som förvarar skjutvapen för någon annans räkning är skyldig att ge Polismyndigheten tillträde för kontroll. Om förvararen utan godtagbar anledning vägrat sådant tillträde kan återkallelse ske med stöd av första stycket 4 eller 5.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

2 § Ett tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska återkallas om

1. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns,
2. tillståndshavaren har missbrukat de föremål som tillståndet gäller, eller
3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin, s.k. särskilt tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Första punkten innehåller en bestämmelse om återkallelse på grund av att förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Den motsvarar 6 kap. 2 § a i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 2021/22:46 s. 36 och prop. 2022/23:102 s. 103).

En följd av att det i lagen införs vissa nya förutsättningar för tillstånd är att återkallelse med stöd av den aktuella bestämmelsen kan aktualiseras i fler fall än tidigare. Exempelvis införs krav på att en museihuvudman ska ha en godkänd vapenföreståndare som en förutsättning för att få beviljas innehavstillstånd för ammunition och ljuddämpare (se 5 kap. 10 § och 6 kap. 2 § andra stycket). Om det inte finns någon godkänd vapenföreståndare eller en godkänd ersättare för denne brister förutsättningarna för innehavstillstånd. Återkallelse kan då ske med stöd av första punkten. Museihuvudmannen bör dock först ges skäligt rådrum att hitta en ny vapenföreståndare.

Andra punkten innehåller en bestämmelse om återkallelse på grund av att tillståndshavaren har missbrukat de föremål som tillståndet gäller. Den motsvarar 6 kap. 2 § b i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 2021/22:46 s. 36 och prop. 2022/23:102 s. 103).

Tredje punkten innehåller en bestämmelse om återkallelse på grund av att det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet. Den motsvarar 6 kap. 2 § c i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 2021/22:46 s. 36 och prop. 2022/23:102 s. 103).

En följd av att det i lagen införs vissa nya krav är att återkallelse med stöd av den aktuella bestämmelsen kan aktualiseras i fler fall än tidigare. Som exempel kan nämnas att det införs en anmälningsskyldighet för förändringar i fråga om vilka personer som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte (se 5 kap. 2 §). Skyttesammanslutningar kan beviljas särskilt tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Om anmälningsskyldigheten i 5 kap. 2 § åsidosätts kan det i vissa fall innebära att skyttesammanslutningen får anses ha visat sig olämplig att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Så kan exempelvis vara fallet om underlåtenheten avsett att dölja att en viss person gjort sig skyldig till brott eller annars har en sådan vandel att det påverkar bedömningen av om skyttesammanslutningen bör få inneha sådana föremål. Så kan också vara fallet om

Prop. 2025/26:141 tillståndshavaren vid mer än något enstaka tillfälle helt åsidosatt anmälningsskyldigheten utan giltig ursäkt.

Ett annat exempel är att det införs en möjlighet för den kontrollansvariga i en organisation att ge en vapenhanterare i uppdrag att hantera organisationens tillståndspliktiga föremål (se 5 kap. 19 §). Skyttesammanslutningar och museihuvudmän kan beviljas särskilt tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. På motsvarande sätt som gäller i fråga om tillstånd att inneha skjutvapen bör ett särskilt tillstånd kunna återkallas om organisationen brister i fråga om vem som utses till vapenhanterare (se kommentaren till 1 §).

Vidare införs en anmälningsskyldighet om att en godkänd vapenhanterares uppdrag upphör (se 5 kap. 21 §). Underlåtenhet att göra sådan anmälan kan i undantagsfall innebära att organisationen inte längre är lämplig att inneha skjutvapen, om underlåtenheten medfört en risk för att vapenhanteraren får otillåten åtkomst till vapen.

Återkallelse kan i samtliga ovan nämnda fall ske enligt tredje punkten. Uppräkningen är inte uttömmande.

Paragrafen ändras språkligt, bl.a. genom att begreppet egendom ersätts av begreppet föremål. Någon ändring i sak är inte avsedd.

3 § Ett vapenhandlartillstånd, ett vapenmäklartillstånd och ett vapenreparatörstillstånd ska återkallas om

1. tillståndshavaren inte längre bedriver verksamheten yrkesmässigt,
2. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Tillståndet får också återkallas om tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen.

Paragrafen reglerar frågor om återkallelse av vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 5.2.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84 och prop. 2022/23:102 s. 104). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen överensstämmer nu förutsättningarna för återkallelse av vapenreparatörstillstånd med vad som gäller i fråga om vapenhandlare och vapenmäklare. I paragrafen anges även de benämningar på tillstånd som införs i 2 kap. 1 §.

Paragrafen ändras även språkligt.

4 § Ett tillstånd att låna ett skjutvapen ska återkallas om

1. tillståndshavaren har visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
2. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Paragrafen behandlar återkallelse av tillstånd att låna ett skjutvapen. Den motsvarar 6 kap. 3 a § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2005/06:113 s. 59). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt, bl.a. genom att begreppet innehavaren ersätts av begreppet tillståndshavaren. Någon ändring i sak är inte avsedd.

5 § Ett godkännande som föreståndare, vapenföreståndare, ersättare, person som i en vapenhandlares ställe får utöva uppsikt vid provskjutning eller vapenhanterare ska återkallas om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Om godkännandet återkallas ska godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten.

Paragrafen reglerar frågor om återkallelse av godkännande. Övervägandena finns i avsnitt 4.2, 7.1.5, 7.2.2, 7.3.2, 7.4.2, 12.1 och 12.2.

Första stycket motsvarar delvis 6 kap. 3 b § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2011/12:109 s. 39). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen utvidgas tillämpningsområdet till att även omfatta vapenföreståndare och ersättare för vapenföreståndare, personer som i en vapenhandlares ställe får utöva uppsikt vid provskjutning, vapenhanterare samt föreståndare och ersättare för organisationer med vapenreparatörstillstånd. Utvidgningen sker som en följd av att det i lagen införs ett krav på att de nu nämnda aktörerna ska godkännas av Polismyndigheten.

Andra stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller en skyldighet att vid återkallelse lämna godkännandebeviset till Polismyndigheten.

Paragrafen ändras även språkligt.

Återkallelse av auktorisation

6 § En auktorisation enligt 5 kap. 5 § ska återkallas om förutsättningarna för auktorisationen inte längre finns.

Om auktorisationen återkallas ska auktorisationsbeviset lämnas till Polismyndigheten.

Paragrafen reglerar frågor om återkallelse av auktorisation. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 7.1.5.

Första stycket motsvarar 6 kap. 3 c § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:226 s. 53).

Andra stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller en skyldighet att vid återkallelse lämna auktorisationsbeviset till Polismyndigheten.

Paragrafen ändras även språkligt.

Omhändertagande av skjutvapen, ammunition, vapentillbehör och tillståndsbevis

7 § Polismyndigheten ska besluta att ett skjutvapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare, vapenmagasin och tillståndsbevis ska tas om hand, om

1. det finns risk för att vapnet missbrukas, eller

2. det är sannolikt att tillståndet att inneha vapnet kommer att återkallas och särskilda omständigheter inte talar emot ett omhändertagande.

Om risken för missbruk är överhängande, får föremålen tas om hand även utan ett sådant beslut. En sådan åtgärd får vidtas av en polisman, jakttillsynsman som länsstyrelsen förordnat, kustbevakningstjänsteman, tulltjänsteman eller särskilt förordnad tjänsteman vid länsstyrelsen. Åtgärden ska skyndsamt anmälas till Polismyndigheten, som omedelbart ska pröva om omhändertagandet ska bestå.

Prop. 2025/26:141 Paragrafen behandlar frågor om omhändertagande av skjutvapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare, vapenmagasin och tillståndsbvis. Den motsvarar 6 kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 1999/2000:27 s. 97, prop. 2011/12:109 s. 39 f., prop. 2021/22:46 s. 36, prop. 2022/23:102 s. 104 och prop. 2023/24:132 s. 526). Övervägandena finns i avsnitt 4.2

Paragrafen ändras endast språkligt.

8 § Om Polismyndigheten har beslutat om omhändertagande enligt 7 §, ska frågan om återkallelse av tillståndet prövas skyndsamt.

Tillståndet är ogiltigt till dess att frågan om återkallelse har prövats.

Återkallas inte tillståndet ska tillståndsbviset omedelbart lämnas tillbaka.

Paragrafen behandlar frågan om återkallelse efter omhändertagande av skjutvapen m.m. Den motsvarar 6 kap. 4 a § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2011/12:109 s. 40). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt, bl.a. genom att begreppet egendomen ersätts av begreppet föremålen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

9 § Om en person medför ett skjutvapen utan att kunna visa att personen har rätt att inneha vapnet, får vapnet omhändertas. En sådan åtgärd får vidtas av en polisman, jakttillsynsman som länsstyrelsen förordnat, kustbevakningstjänsteman eller tulltjänsteman.

Sedan en vecka förflutit efter omhändertagandet ska vapnet återställas, om det inte har tagits i beslag eller det tillstånd som medfört rätt att inneha vapnet har återkallats. Detsamma gäller dessförinnan, om personen som medförde vapnet kan styrka sin rätt att ha detta med sig.

Paragrafen reglerar omhändertagande av ett skjutvapen som någon medför utan att kunna visa sin rätt att inneha det. Den motsvarar 6 kap. 4 b § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:27 s. 97 och prop. 2023/24:132 s. 526). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

10 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som har tagits om hand ska lämnas tillbaka till en person som har rätt att inneha och förfoga över föremålen så snart det skäligen kan antas att det inte längre finns någon risk för missbruk.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ett vapen med tillhörande ammunition m.m. ska lämnas tillbaka till den som har rätt att förfoga över föremålen. Den motsvarar 6 kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84 och prop. 2022/23:102 s. 104). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Anmälningsskyldighet

11 § En läkare som bedömer att en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha ett skjutvapen ska omedelbart anmäla detta till Polismyndigheten. Anmälan behöver inte göras om det med hänsyn till omständigheterna står klart för läkaren att patienten inte har tillstånd att inneha skjutvapen.

Den anmälningsskyldighet som läkare har enligt första stycket gäller även i fråga om en person som genomgår rättspsykiatrisk undersökning eller utredning enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Paragrafen behandlar läkares anmälningsskyldighet gällande personer som av medicinska skäl är olämpliga att inneha skjutvapen. Den motsvarar 6 kap. 6 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 1999/2000:27 s. 97, prop. 2005/06:113 s. 60, prop. 2011/12:109 s. 40 f. och prop. 2013/14:110 s. 602). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

12 § Om Polismyndigheten får kännedom om omständigheter som kan medföra att en person som tillhör hemvärnets personal är olämplig att inneha ett skjutvapen, ska myndigheten omedelbart underrätta Försvarsmakten om dessa omständigheter. Om Säkerhetspolisen får kännedom om sådana omständigheter ska myndigheten i så stor utsträckning som dess verksamhet medger det underrätta Försvarsmakten om dessa.

Paragrafen behandlar Polismyndighetens och Säkerhetspolisens skyldighet att underrätta Försvarsmakten om omständigheter som rör hemvärnets personal. Den motsvarar 6 kap. 7 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2005/06:113 s. 60 och prop. 2014/15:94 s. 121). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

14 kap. Inlösen

1 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska lösas in av staten om

1. tillståndet som medför rätt att inneha föremålen har återkallats utan att de samtidigt har förverkats eller tagits i beslag,
2. innehavaren har avlidit,
3. ansökan har avslagits i fråga om tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning, eller
4. en domstol har beslutat att skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, som någon innehar utan att ha rätt till det, inte ska förverkas eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att inte föra talan om förverkande.

Vid återkallelse av ett vapenhandlartillstånd på vapenhandlarens eget initiativ är staten inte skyldig att lösa in vapenhandlarens skjutvapen enligt första stycket 1.

Paragrafen innehåller bestämmelser om inlösen av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

Paragrafens *första stycke* motsvarar delvis 7 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 2021/22:46 s. 36 f. och prop. 2022/23:102 s. 104 f). I *första punkten* ändras bestämmelsen genom att ”tillståndet att inneha egendomen” omformuleras till ”tillståndet som medför rätt att inneha föremålen”. Ändringen innebär ett förtydligande av att inlösenbestämmelserna inte endast omfattar återkallade innehavstillstånd utan även sådana vapen som en vapenhandlare innehar med stöd av sitt vapenhandlartillstånd.

Andra stycket, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att staten inte är skyldig att lösa in en vapenhandlares vapen om vapenhandlartillståndet har återkallats på handlarens eget initiativ. Bestämmelsen är fakultativ och innebär inget hinder mot inlösen, utan tydliggör att staten inte är skyldig att lösa in föremålen. Inlösen kan exempelvis ske om en vapenhandlare på grund av hög ålder eller ett dåligt hälsotillstånd inte klarar av att driva verksamheten vidare och inte heller förmår avyttra sina vapen. En bedömning av om inlösen bör ske får göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

2 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska inte lösas in om föremålen lämnas för skrotning eller överläts till någon som har rätt att inneha dem och om detta görs inom

1. ett år från det att innehavaren avled, eller
2. tre månader från det att
 - a) tillståndet som medförde rätt att inneha föremålen återkallades,
 - b) ansökan om tillstånd avslogs,
 - c) beslut i förverkandefrågan meddelades av en domstol eller en åklagare, eller
 - d) beslaget hävdes.

Skjutvapnen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska inte heller lösas in om ansökan om tillstånd att inneha föremålen görs inom den tid som anges i första stycket 1 eller 2. Om ansökan avslås ska föremålen lösas in, om de inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överläts till någon som har rätt att inneha dem.

Polismyndigheten får medge förlängning av tidsfristerna i första och andra styckena, varje gång med högst sex månader.

Paragrafen innehåller undantag från bestämmelserna om inlösen. Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 7 kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 2021/22:46 s. 37 och prop. 2022/23:102 s. 105). Paragrafen ändras för att återspegla ändringen i 1 § 1, som förtydligar att inlösenbestämmelserna inte endast omfattar återkallade innehavstillstånd, utan även sådana vapen som en vapenhandlare innehar med stöd av sitt vapenhandlartillstånd.

3 § Om en enskild person som har tillstånd att inneha ett skjutvapen som avses i 4 kap. 11 § lämnar in det till Polismyndigheten ska vapnet lösas in av staten.

Ammunition till vapnet som är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, samt ljuddämpare och vapenmagasin som passar till vapnet, ska också lösas in om föremålen lämnas in samtidigt som vapnet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om inlösen av vissa halvautomatiska skjutvapen och tillhör till vapnet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.2.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Av *första stycket* följer att sådana halvautomatiska gevär som anges i 4 kap. 11 § ska lösas in om en enskild person som har tillstånd att inneha vapnet lämnar in det till Polismyndigheten. Ersättning betalas till den som har ett gällande innehavstillstånd att inneha ett sådant vapen för ändamålen jakt eller avlivning av fällfångade djur. Någon rätt för andra, t.ex. en vapenhandlare, att få ersättning för vapen av det aktuella slaget finns inte.

Av *andra stycket* framgår att även ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som är avsedda för samma ändamål som skjutvapnet eller passar till det får lösas in. Föremålen ska endast lösas in om de lämnas in tillsammans med ett sådant skjutvapen som avses i första stycket. Med vapenmagasin avses magasin som passar till skjutvapnet och alltså inte endast sådana vapenmagasin som regleras i lagen.

Paragrafen är tidsbegränsad till att gälla i två år efter införandet, vilket framgår av förslaget till lag om ändring i vapenlagen.

4 § En innehavare av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som ska lösas in är skyldig att enligt Polismyndighetens beslut lämna över föremålen till myndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns ett tillståndsbevis eller någon annan motsvarande handling, ska även den lämnas till Polismyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheter för den som innehar föremål som ska lösas in. Den motsvarar 7 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84, prop. 2021/22:46 s. 37 och prop. 2022/23:102 s. 105). Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

Paragrafen ändras endast språkligt.

5 § För skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som löses in ska ersättning betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet.

För föremål som löses in enligt 3 § ska ersättning betalas med ett belopp som motsvarar föremålens marknadsvärde vid förvärvstillfället.

Paragrafen reglerar frågan om ersättning vid inlösen. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.2.

Första stycket motsvarar 7 kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 84 och prop. 2022/23:102 s. 105).

Av *andra stycket*, som saknar motsvarighet i 1996 års lag, framgår att vid inlösen av sådana skjutvapen som avses i 4 kap. 11 § ska inlösen-ersättningen vara 100 procent av marknadsvärdet vid förvärvstillfället. Detta bör som regel motsvara inköpspriset. Om inköpspriset framstår som orimligt högt, om det saknas underlag eller om underlaget kan ifrågasättas, bör Polismyndigheten bestämma marknadsvärdet vid förvärvstillfället med stöd av en värdering gjord av en värderingsman. Bestämmelsen är tidsbegränsad till att gälla i två år efter införandet, vilket framgår av förslaget till lag om ändring i vapenlagen.

Paragrafen ändras även språkligt.

15 kap. Märkning

Märkning vid tillverkning och vissa överlåtelse

1 § Med tillverkning avses i denna lag framställning av ett sådant skjutvapen och en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§. Med tillverkning avses även sådan ändring eller ombyggnad av ett skjutvapen som medför att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen.

Prop. 2025/26:141 Paragrafen definierar vad som avses med tillverkning enligt lagen. Den motsvarar 2 a kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 60 f.). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

2 § Den som tillverkar ett skjutvapen som är avsett att skjuta ut hagel, kulor eller andra projektiler med hjälp av ett antändbart drivämne, ska förse vapnet med en unik märkning som omfattar tillverkarens namn, landet eller platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår, om tillverkningsåret inte framgår av serienumret. Märkningen ska om möjligt även innefatta uppgift om modell.

Märkningen ska vara placerad på skjutvapnets

1. slutstycke eller trumma,
2. eldrör eller pipa,
3. stomme eller låda, och
4. i förekommande fall mantel.

Kravet på märkning gäller inte den som tillverkar ett skjutvapen av vapendelar som redan är märkta på föreskrivet sätt. Kravet gäller inte heller om en vapendel är för liten för att kunna märkas på föreskrivet sätt. Vapendelen ska då märkas med åtminstone ett serienummer eller liknande.

Paragrafen reglerar vilka krav som gäller för märkning av skjutvapen vid tillverkning. Den motsvarar 2 a kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 60 f. och prop. 2022/23:102 s. 99). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt och redaktionellt.

3 § Bestämmelserna i 2 § gäller också den som tillverkar ett obrukbart skjutvapen, om vapnet i brukbart skick skulle utgöra ett sådant skjutvapen som omfattas av samma paragraf.

Paragrafen reglerar krav på märkning av obrukbara skjutvapen vid tillverkning. Den motsvarar 2 a kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 62). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

4 § Den som tillverkar en sådan vapendel som anges i 2 § andra stycket ska förse vapendelen med en märkning i enlighet med 2 §. Detta gäller dock inte om tillverkaren ska infoga vapendelen i ett skjutvapen som ska märkas vid tillverkningen.

Paragrafen reglerar krav på märkning av vapendelar vid tillverkning. Den motsvarar 2 a kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 62 och prop. 2022/23:102 s. 100). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

5 § När ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§ överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska den myndighet som överläter föremålet se till att det är märkt på det sätt som anges i 2 §. Föremålet ska också ha en märkning där det framgår att en svensk myndighet har överlåtit det.

Första stycket gäller inte ett skjutvapen som staten har löst in enligt 14 kap.

Paragrafen reglerar krav på märkning av vapen som överläts från staten till

permanent civilt bruk. Den motsvarar 2 a kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 63 och prop. 2022/23:102 s. 100). Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Prop. 2025/26:141

Paragrafen ändras endast språkligt.

6 § Den som tillverkar ammunition till ett sådant skjutvapen som anges i 2 § ska märka varje förpackning med komplett ammunition med uppgift om ammunitionstyp, kaliber, varupartiets identifikationsnummer och tillverkarens namn.

Kravet på märkning gäller inte den som har rätt att inneha ett skjutvapen för ändamålet jakt eller målskytte och som laddar ammunition för eget bruk.

Paragrafen reglerar krav på märkning av ammunition. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen motsvarar 2 a kap. 6 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 63). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen har hänvisningen till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel i *andra stycket* utgått och det materiella innehållet i den bestämmelsen anges i stället i den här bestämmelsen. Paragrafen ändras även språkligt.

Märkning vid införsel

7 § Den som för in ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§ till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen ska senast inom en månad efter införseln se till att föremålet är märkt på det sätt som anges i 2 §. Märkningen ska också visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln.

Första stycket gäller inte den som tillfälligt, under högst tre månader från dagen för införseln, för in vapen eller vapendelar till Sverige för

1. användning vid jakt eller tävlingsskytte,
2. reparation, översyn, service eller värdering,
3. utställning eller mäsas,
4. resa genom landet, eller
5. användning av företrädare för en annan stats myndighet vid tillfällig tjänstgöring i landet.

Paragrafen reglerar krav på märkning av skjutvapen och vapendelar vid införsel till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen. Den motsvarar 2 a kap. 7 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 64, prop. 2014/15:108 s. 15 och prop. 2022/23:102 s. 101). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

8 § Polismyndigheten får efter ansökan medge undantag från skyldigheten enligt 7 § att märka ett skjutvapen eller en vapendel, om föremålet är av särskilt stort historiskt värde och det finns särskilda skäl.

Om ansökan kommer in till Polismyndigheten inom en månad efter införseln gäller inte skyldigheten att märka föremålet enligt 7 § första stycket.

Om Polismyndigheten eller en domstol avslutar ärendet på något annat sätt än genom att bifalla ansökan, ska föremålet märkas inom en månad från det att beslutet eller domen fått laga kraft.

Paragrafen reglerar möjligheten att medge undantag från skyldigheten i 7 § att märka ett vapen eller en vapendel. Den motsvarar 2 a kap. 8 § i

Prop. 2025/26:141 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 101 f.). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

16 kap. Vapenregister

Vapenregistren

1 § Polismyndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra de separata register som anges i 2–5 §§.

Paragrafen behandlar Polismyndighetens skyldighet att föra fyra separata vapenregister. Den motsvarar 1 a kap. 7 § första stycket första meningen i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598). Övervägandena finns i avsnitt 14.

2 § *Vapeninnehavarregistret* ska innehålla uppgift om

1. personer och organisationer med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

2. fysiska personer med ett betydande inflytande över

a) en sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, eller

b) ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha skjutvapen,

3. personer som har godkänts som vapenföreståndare, eller som ersättare för vapenföreståndare, för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

4. personer som har godkänts som vapenhanterare för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

5. personer med tillstånd att låna skjutvapen,

6. personer som tillhör hemvärnets personal och som av Försvarsmakten har tilldelats skjutvapen för förvaring i bostaden,

7. personer som utan tillstånd får inneha skjutvapen som ingår i ett dödsbo eller konkursbo om det innehavda vapnet inte är effektbegränsat, och

8. personer och organisationer som för någon annans räkning får förvara skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare samt, om förvaringen sker hos en skola, uppgift om den person som ansvarar för förvaringen.

Av vapeninnehavarregistret får det inte framgå vilka skjutvapen som Försvarsmakten har tilldelat någon som tillhör hemvärnets personal. Registret får inte användas för att göra automatiserade sammanställningar över personer som tillhör hemvärnets personal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vapeninnehavarregistret. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 14.

Första stycket första meningen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Första punkten motsvarar 1 a kap. 7 § första stycket 1 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598, prop. 2021/22:46 s. 33 och prop. 2022/23:102 s. 92) såvitt avser personer och organisationer med innehavstillstånd.

Andra punkten saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Av *andra punkten a* följer en skyldighet att registrera personer som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha

skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin. Av *andra punkten b* följer en skyldighet att registrera personer som har ett betydande inflytande över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha skjutvapen. Ett bevakningsföretag kan till skillnad från en målskyttesammanslutning inte beviljas särskilt tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (se 6 kap. 2 §) varför punkterna utformats något olika. Personer med betydande inflytande kan beroende på organisationsform vara exempelvis styrelseledamöter, verkställande direktör, bolagsman eller aktieägare med betydande aktieinnehav.

Tredje punkten saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Bestämmelsen innebär en skyldighet att registrera den som enligt 5 kap. 10 respektive 18 §§ har godkänts att som vapenföreståndare, eller som ersättare för vapenföreståndare, utöva kontroll över skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som en museihuvudman eller ett auktoriserat bevakningsföretag har rätt att inneha.

Fjärde punkten saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. Bestämmelsen innebär en skyldighet att registrera den som enligt 5 kap. 20 § första stycket 2 har godkänts som vapenhanterare.

Femte punkten motsvarar 1 a kap. 7 § första stycket 1 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598, prop. 2021/22:46 s. 33 och prop. 2022/23:102 s. 92) såvitt avser personer med tillstånd att låna skjutvapen. I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen omfattar punkten endast personer och inte organisationer eftersom organisationer inte kan ges lånetillstånd (se 9 kap. 6 och 11 §§).

Sjätte punkten motsvarar 1 a kap. 7 § första stycket 1 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598, prop. 2021/22:46 s. 33 och prop. 2022/23:102 s. 92) såvitt avser personer som tillhör hemvärnets personal.

Sjunde punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär en skyldighet att registrera personer som har hand om ett dödsbo eller konkursbo i vilket det ingår skjutvapen som inte är effektbegränsade. Skyldigheten omfattar även en person som genom Polismyndighetens beslut anvisats att förvara vapnet för boets räkning.

Åttonde punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär en skyldighet att registrera personer som förvarar skjutvapen för någon annans räkning enligt 12 kap. 4 §. Även föreningsfunktionärer som förvarar skjutvapen för en skyttesammanslutnings räkning ska registreras. Skyldigheten omfattar dessutom den som, vid förvaring hos en skola, ansvarar för förvaringen.

Andra stycket motsvarar 1 a kap. 7 § andra stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598).

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

3 § Vapenregistret ska innehålla uppgift om de skjutvapen för vilka tillstånd till innehav har beviljats enligt denna lag samt uppgift om skjutvapen som upphittats eller anmälts stulna eller försvunna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka uppgifter om skjutvapen som ska finnas i vapenregistret. Den motsvarar 1 a kap. 7 § första stycket 2 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Det aktuella registrets benämning, vapenregistret, ska skiljas från begreppen vapenregister och vapenregistren. De senare begreppen förekommer på flera ställen i vapenlagen och i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och syftar på samtliga register som regleras i 16 kap. (se 2–5 §§).

4 § *Registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer ska innehålla uppgift om*

1. personer och organisationer med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd,
2. fysiska personer med ett betydande inflytande över en juridisk person som har vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd,
3. personer som har godkänts som föreståndare, eller som ersättare för föreståndare, för en organisation med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd, och
4. personer som har godkänts att i en vapenhandlares ställe utöva uppsikt vid provskjutning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering av vapenhandlare, vapenmäklare, vapenreparatörer och personer som godkänts att närvara vid provskjutning. Övervägandena finns i avsnitt 5.2, 12.1, 12.2.2 och 12.2.3.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 1 a kap. 7 § första stycket 3 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598 och prop. 2022/23:102 s. 92). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen införs en ny benämning på registret.

I *första, andra och tredje punkterna* införs begreppen vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd och vapenreparatörstillstånd som en följd av att begreppen införs i 2 kap. 1 §. I andra och tredje punkterna utvidgas även registreringsskyldigheten i de hittillsvarande bestämmelserna till att omfatta fysiska personer med betydande inflytande över en juridisk person med vapenreparatörstillstånd och personer som har godkänts som föreståndare, eller som ersättare för föreståndare, för en organisation med vapenreparatörstillstånd.

I *fjärde punkten* införs en bestämmelse som förtydligar att en person som har godkänts att i en vapenhandlares ställe utöva uppsikt vid provskjutning ska registreras.

Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

5 § *Registret över auktoriserade sammanslutningar för målskytte ska innehålla uppgift om sammanslutningar för målskytte som har auktoriserats enligt denna lag.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering av auktoriserade sammanslutningar för målskytte. Övervägandena finns i avsnitt 5.3 och 14.

Paragrafen motsvarar 1 a kap. 7 § första stycket 4 i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:226 s. 50). Bestämmelsen ändras språkligt, bl.a. genom att begreppet målskytte ersätter begreppet jakt- eller målskytte. Någon ändring i sak är inte avsedd.

6 § Om ett tillstånd att inneha ett skjutvapen är ett förvärvstillstånd enligt 3 kap. 4 § ska detta framgå av vapeninnehavarregistret. Om tillståndet avser ett visst skjutvapen ska det framgå av vapenregistret att vapnet ska förvärfvas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering av sådana innehavstillstånd som betecknas förvärvstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag. I lagen införs en särskild beteckning, förvärvstillstånd, för sådana innehavstillstånd som avser ett skjutvapen som ska förvärfvas (se 3 kap. 4 §). Av paragrafen framgår att det av vapeninnehavarregistret ska framgå om det är fråga om ett sådant tillstånd. Om tillståndet avser ett angivet vapen innebär detta i praktiken att överlåtaren fram till dess överlåtelsen sker kommer att stå som innehavare i registret och att det kommer att framgå att förvärvaren har förvärvstillstånd. I ett sådant fall ska det även i vapenregistret anges att vapnet ska förvärfvas.

Vapenregistrens ändamål

7 § De register som anges i 2–5 §§ ska ha till ändamål att

1. underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag, och
2. tillhandahålla sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller beivra brott med anknytning till skjutvapen.

Paragrafen reglerar ändamålen i vapenregistren, det vill säga de register som anges i 2–5 §§. Den motsvarar 1 a kap. 8 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 599). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Bevarande och gallring av uppgifter i vapenregister

8 § Uppgifter om ett sådant skjutvapen och en sådan vapendel som avses i 15 kap. ska bevaras i de register som anges i 2–5 §§ i 30 år efter det att vapnet eller vapendelen har skrotats. Om skjutvapnet eller vapendelen har överförs till en mottagare i utlandet ska uppgifterna i stället bevaras i 30 år efter utförelsen, om vapnet eller vapendelen inte dessförinnan har återförts.

Uppgifter om namn, adress och organisations- eller personnummer för den som har getts tillstånd att inneha ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel ska bevaras under samma tid.

När perioden om 30 år har löpt ut ska personuppgifter i vapenregister raderas.

Paragrafen reglerar, tillsammans med artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning, hur länge uppgifter ska bevaras i Polismyndighetens vapenregister. Den motsvarar 1 a kap. 10 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 600 och prop. 2022/23:102 s. 93). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Paragrafen ändras endast språkligt.

9 § Uppgifter i vapeninnehavarregistret om personer som tillhör hemvärnets personal ska gallras när Försvarsmakten har meddelat att uppgiften inte längre är aktuell.

Paragrafen reglerar gallring av vissa uppgifter i vapeninnehavarregistret. Den motsvarar 1 a kap. 11 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 600). Övervägandena finns i avsnitt 14.

10 § Personuppgifter som behandlas i de register som anges i 2–5 §§ och som är nödvändiga för att framställa rättsstatistik ska lämnas till den myndighet som ansvarar för att framställa sådan statistik.

Av paragrafen framgår att personuppgifter i vapenregistren som är nödvändiga för att framställa rättsstatistik ska lämnas till den myndighet som ansvarar för att framställa sådan statistik. Den motsvarar 1 a kap. 12 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 600). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Paragrafen ändras endast språkligt.

11 § Om det är förenligt med svenska intressen, får personuppgifter som behandlas i de register som anges i 2–5 §§ lämnas till

1. Interpol eller Europol, eller till en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, om det behövs för att organisationen eller myndigheten ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott, eller

2. utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst.

Uppgifter får även lämnas till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt.

Av paragrafen framgår att personuppgifter i vapenregistren får lämnas till vissa utländska myndigheter och organ om det är förenligt med svenska intressen. Den motsvarar 1 a kap. 13 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 600). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Paragrafen ändras endast språkligt.

12 § Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen får beviljas direktåtkomst till de register som anges i 2–5 §§.

En myndighet som har beviljats direktåtkomst ansvarar för att tillgången till personuppgifter begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

I paragrafen behandlas vilka myndigheter som får beviljas direktåtkomst till vapenregister och myndigheternas ansvar i fråga om tillgång till personuppgifter. Den motsvarar 1 a kap. 14 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 600 och prop. 2014/15:94 s. 120 f.). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Ytterligare föreskrifter om vapenregister

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om

1. förande av de register som anges i 2–5 §§,

2. åtkomst till uppgifter i de registren,

3. digital arkivering, och

4. att personuppgifter som behandlas i de registren får lämnas ut även i andra fall än som avses i 10–12 §§.

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vapenregister. Övervägandena finns i avsnitt 14.

Prop. 2025/26:141

Paragrafen motsvarar 1 a kap. 15 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 601). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen förtydligas att den föreskriftsrätt som avses stödjer sig på 8 kap. 7 § regeringsformen och inte ett bemyndigande i lagen.

Paragrafen ändras även språkligt.

17 kap. Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden

Förhållandet till annan reglering

1 § Bestämmelserna i detta kapitel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag.

Paragrafen behandlar lagens förhållande till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Den motsvarar 1 a kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2018/19:65 s. 182 f.). Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 14.

2 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) gäller bestämmelserna i detta kapitel utöver den lagen.

Paragrafen behandlar lagens förhållande till brottsdatalagen. Den motsvarar 1 a kap. 1 a § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2018/19:65 s. 183). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Personuppgiftsansvar

3 § Polismyndigheten är personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden.

Paragrafen rör frågan om personuppgiftsansvar. Den motsvarar 1 a kap. 2 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 597). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Behandling av känsliga personuppgifter

4 § Om uppgifter om en person behandlas, får de kompletteras med känsliga personuppgifter när detta är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen. Känsliga personuppgifter får också behandlas om det är nödvändigt för

Prop. 2025/26:141 diarieföring eller om uppgifterna har lämnats till Polismyndigheten i en anmälan eller liknande och behandlingen är nödvändig för handläggningen.

Vad som avses med känsliga personuppgifter framgår av artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 11–13 §§ brottsdatalagen (2018:1177).

Paragrafen behandlar i vilken utsträckning känsliga personuppgifter får behandlas. Den motsvarar 1 a kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 597 och prop. 2018/19:65 s. 183). Övervägandena finns i avsnitt 14.

5 § Det är förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Paragrafen innehåller ett sökförbud. Den motsvarar 1 a kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598 och prop. 2018/19:65 s. 183). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Tillgång till personuppgifter

6 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Paragrafen behandlar tillgången till personuppgifter. Den motsvarar 1 a kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598). Övervägandena finns i avsnitt 14.

Paragrafen ändras språkligt genom att uttrycket tjänsteman ersätts av begreppet anställd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Skadestånd vid personuppgiftsbehandling som omfattas av brottsdatalagen

7 § Bestämmelsen om skadestånd i 7 kap. 1 § brottsdatalagen (2018:1177) ska tillämpas om behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen skett i strid med detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag.

Paragrafen innehåller en skadeståndsregel. Den motsvarar 1 a kap. 6 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:110 s. 598 och prop. 2018/19:65 s. 184). Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 14.

18 kap. Straff och förverkande

Vapenbrott

1 § Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter, yrkesmässigt förmedlar eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för *vapenbrott* till fängelse i högst fem år.

Om brottet med hänsyn till risken för att vapnet skulle komma till brottslig eller annan skadlig användning och övriga omständigheter är att anse som mindre allvarligt, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms också den som har begått gärningen av oaksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för vapenbrott. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.2.

Första stycket motsvarar 9 kap. 1 § första stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85, prop. 2011/12:109 s. 41, prop. 2013/14:226 s. 45 f., prop. 2017/18:26 s. 24, prop. 2022/23:102 s. 107 och prop. 2023/24:33 s. 32). Genom att listan över föremål som jämföras med skjutvapen utvidgas (se 1 kap. 4 §) utökas emellertid tillämpningsområdet för bestämmelsen till att även omfatta sådana föremål.

I *andra stycket*, som i huvudsak motsvarar 9 kap. 1 § andra stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85), införs begreppet mindre allvarligt och ersätter begreppet ringa. Det ändrade uttrycks sättet är inte avsett att innebära någon ändring i sak.

Andra stycket ändras också på det sättet att det anges vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om ett vapenbrott är att anse som mindre allvarligt.

Med begreppet brottslig användning, som även förekommer i bestämmelsen om grovt vapenbrott (2 § första stycket 4), avses inte enbart att ett vapen avfyras utan även att det används för hot eller andra former av påtryckningar som utgör brott. Med skadlig användning förstås exempelvis att den som saknar tillräckliga kunskaper använder ett skjutvapen för ett ändamål som i och för sig är legitimt, t.ex. målskytte, och därmed riskerar att orsaka skada på personer eller egendom.

Som exempel på ett brott som kan vara mindre allvarligt kan nämnas situationen att ett vapenbrott har begåtts av en person som har rätt att inneha vapnet. I ett sådant fall kan det ofta antas att risken för att vapnet skulle komma till brottslig eller annan skadlig användning är låg. Ett liknande exempel kan vara en person som har haft ett tidsbegränsat tillstånd att inneha ett vapen och som har underlåtit att ansöka om förnyelse av tillståndet och har kvar vapnet en kortare tid efter att tillståndet löpt ut. Även situationen då en person lagligen har lånat eller lånat ut ett skjutvapen och den tillåtna tiden för sådant lån överskridits endast med några dagar, under förutsättning att vapnet förvarats på föreskrivet sätt, bör kunna anses mindre allvarligt. Av betydelse är också om och i så fall i vilken omfattning vapnet har använts. Vid situationer som dessa bör brottet kunna bedömas som mindre allvarligt även om brottet avsett ett sådant vapen som enligt 2 § första stycket 2 anses vara av särskilt farlig beskaffenhet.

Förhållandet att brottet begåtts av en person som har rätt att inneha vapnet eller har haft sådan rätt kort tid före brottet innebär inte alltid att brottet ska bedömas som mindre allvarligt. Genom införandet av begreppet övriga omständigheter i bestämmelsen tydliggörs att en helhetsbedömning alltid måste göras. Någon ändring är inte avsedd i fråga om vilka andra omständigheter som kan leda till att ett vapenbrott anses som mindre allvarligt. Tidigare förarbeten och praxis som avser ringa brott är alltså alltjämt relevant (se bl.a. prop. 1971:109 s. 10, prop. 1973:166 s. 147 och rättsfallen NJA 1987 s. 643, NJA 2005 s. 758, NJA 2015 s. 45 och RH 2013:72).

Tredje stycket motsvarar 9 kap. 1 § andra stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85) såvitt avser en gärning som har begåtts av

Prop. 2025/26:141 oaktsamhet. I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen görs en redaktionell ändring genom att bestämmelsen placeras i ett eget stycke.

Paragrafen ändras även språkligt.

2 § Om ett brott som avses i 1 § första stycket är grovt, döms för *grovt vapenbrott* till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,

2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

3. innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett flera vapen,

4. vapnet har innehafts i en sådan miljö att det typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller

5. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om ett brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för *synnerligen grovt vapenbrott* till fängelse i lägst sex och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Vid bedömningen enligt första och andra styckena ska ett enhandsvapen anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott. Den motsvarar 9 kap. 1 a § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2013/14:226 s. 46, prop. 2017/18:26 s. 24, prop. 2019/20:200 s. 70, prop. 2022/23:102 s. 107 och prop. 2023/24:33 s. 32). Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Vapenmärkningsbrott

3 § Den som uppsåtligen bryter mot någon av bestämmelserna om märkning i 15 kap. 2, 3, 4, 7 eller 8 § döms för *vapenmärkningsbrott* till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller den som uppsåtligen förfalskar eller utan lov utplånar, avlägsnar eller ändrar sådan märkning.

Till ansvar för brott mot någon av bestämmelserna om märkning i 15 kap. 7 eller 8 § döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för brott mot bestämmelserna om märkning i vapenlagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 1 b § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2010/11:72 s. 65, prop. 2013/14:226 s. 48 och prop. 2022/23:102 s. 107). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen ges brottet en ny beteckning, vapenmärkningsbrott. Paragrafen ändras även språkligt.

Missbruk av rätt att inneha skjutvapen

4 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet missbrukar rätten att inneha ett skjutvapen genom att använda det för något annat ändamål än det som han eller hon är berättigad till, döms för *missbruk av rätt att inneha skjutvapen* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för användning av skjutvapen för något annat ändamål än det som innehavaren har rätt till. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 2 § första stycket a i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85 f.). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen ges brottet en ny beteckning, missbruk av rätt att inneha skjutvapen.

Olovlig befattning med ammunition och vapentillbehör

5 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ammunition utan att ha rätt till det döms för *olovlig befattning med ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den som överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ammunition till någon som inte har rätt att inneha den.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ammunition.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för olovlig befattning med ammunition. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 2 § första stycket d och e samt andra stycket såvitt avser ammunition i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85 f., prop. 2021/22:46 s. 38 och prop. 2022/23:102 s. 108). I förhållande till de hittillsvarande bestämmelserna ges brotten en ny och gemensam beteckning, olovlig befattning med ammunition. Paragrafen ändras även språkligt.

6 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ljuddämpare eller vapenmagasin utan att ha rätt till det döms för *olovlig befattning med vapentillbehör* till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den som överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ljuddämpare eller vapenmagasin till någon som inte har rätt att inneha föremålen.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ljuddämpare eller vapenmagasin.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för olovlig befattning med vapentillbehör. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 2 § första stycket d och e samt andra stycket såvitt avser ljuddämpare och vapenmagasin i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2021/22:46 s. 38 och prop. 2022/23:102 s. 108). I förhållande till de hittillsvarande bestämmelserna ges brotten en ny och gemensam beteckning, olovlig befattning med vapentillbehör. Paragrafen ändras även språkligt bl.a. genom att begreppet egendom ersätts av begreppet föremål. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Olovlig handel och förmedling

7 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bedriver handel med skjutvapen utan tillstånd döms för *olovlig vapenhandel* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för olovlig vapenhandel. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar delvis 9 kap. 2 § första stycket f i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85 f. och prop. 2022/23:102 s. 108). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen ges brottet en ny beteckning, olovlig vapenhandel. Paragrafen ändras även språkligt.

8 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar skjutvapen utan tillstånd döms för *olovlig vapenförmedling* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar ammunition utan tillstånd döms för *olovlig förmedling av ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för olovlig vapenförmedling och olovlig förmedling av ammunition. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar delvis 9 kap. 2 § första stycket f i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 108). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen ges brotten nya beteckningar, olovlig vapenförmedling och olovlig förmedling av ammunition. Paragrafen ändras även språkligt och redaktionellt.

Andra överträdelser av vapenlagen

9 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot någon av bestämmelserna om överlämnande till förvaring hos någon annan i 12 kap. 4 § första stycket eller om transport i 12 kap. 6 § eller mot villkor i fråga om förvaring av skjutvapen som meddelats med stöd av denna lag,

2. bryter mot någon av bestämmelserna om förvaring i 12 kap. 1, 2 eller 4 § i fråga om skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som innehas av en sammanlutning för målskytte, en museihuvudman eller ett auktoriserat bevakningsföretag eller i fråga om skjutvapen som innehas av en vapenhandlare,

3. förvarar ett skjutvapen eller en ljuddämpare åt någon annan utan att det finns ett tillstånd till förvaringen, eller bryter mot bestämmelserna om användning vid förvaring i 12 kap. 4 § andra stycket,

4. medför ett skjutvapen i strid med bestämmelserna i 12 kap. 7 §, eller

5. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 7 § genom att olovligen överföra skjutvapen eller ammunition till ett annat land.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för överträdelse av bestämmelserna i 12 kap. 7 §.

Till ansvar för otillåten förvaring av skjutvapen åt någon annan döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för överträdelse av bestämmelser om förvaring, transport och överföring till annat land. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 2 § första stycket b, c, g, h och i samt andra och tredje styckena i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 85 f., prop. 1999/2000:27 s. 98, prop. 2011/12:109 s. 43, prop. 2021/22:46 s. 38 och prop. 2022/23:102 s. 108).

Första punkten motsvarar 9 kap. 2 § första stycket b i 1996 års vapenlag, som bl.a. hänvisar till bestämmelser om överlämnande till förvaring hos annan, vilka nu ändras (se 12 kap. 4 §.). Ändringarna i 12 kap. medför ingen förändring av det straffbelagda området.

Andra punkten motsvarar 9 kap. 2 § första stycket c i 1996 års vapenlag, som bl.a. hänvisar till bestämmelser om hur vapen ska förvaras, vilka nu ändras (se 12 kap. 2 §). Ändringarna i 12 kap. medför att det straffbelagda

området utvidgas till att även omfatta felaktig förvaring av stommar och lådor. Prop. 2025/26:141

Paragrafen ändras även språkligt.

10 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 8 § 1 genom att inte på föreskrivet sätt anmäla utförsel eller utlåning av skjutvapen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för underlåtenhet att anmäla utförsel eller utlåning av skjutvapen på föreskrivet sätt. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.1.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 86 och prop. 2005/06:113 s. 61). Paragrafen ändras endast språkligt.

Straffbestämmelser i annan lag

11 § Bestämmelser om straff för olovlig införsel av skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare och för försök till sådant brott finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Paragrafen upplyser om att det finns straffbestämmelser i lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Den motsvarar 9 kap. 4 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 86 och prop. 2021/22:46 s. 38). Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Förverkande och beslag

12 § Ett skjutvapen som har varit föremål för brott som avses i 1–4 §§ ska förverkas om ett förverkande inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som har varit föremål för brott som avses i 5 § första stycket eller 6 § första stycket. I stället för egendomen får dess värde förverkas. Om ett skjutvapen förverkas får även ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som hör till vapnet förverkas.

Även vinster från brott enligt denna lag ska förverkas, om ett förverkande inte är uppenbart oskäligt.

Paragrafen reglerar förverkande av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som har varit föremål för vissa brott enligt lagen samt förverkande av vinster från brott enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.2.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 9 kap. 5 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 86, prop. 2004/05:135 s. 189, prop. 2010/11:72 s. 65, prop. 2021/22:46 s. 38, prop. 2022/23:102 s. 109 och prop. 2023/24:144 s. 475). Paragrafen ändras språkligt, bl.a. genom att begreppet vapen ersätts med begreppet skjutvapen för att förtydliga att paragrafen omfattar både sådana föremål som definieras som skjutvapen enligt 1 kap. 3 § och sådana föremål som jämföras med skjutvapen enligt 1 kap. 4 §. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Prop. 2025/26:141 **13 §** Jakttillsynsmän som förordnats av länsstyrelsen samt personal vid Kustbevakningen och Tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen har samma befogenhet som polismän att ta sådan egendom i beslag som skäligen kan antas bli förverkad enligt denna lag.

I paragrafen anges vilka som har rätt att ta i beslag egendom som kan antas bli förverkad enligt lagen. Den motsvarar 9 kap. 6 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 86). Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

Åtal

14 § Om någon frivilligt lämnar in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin till Polismyndigheten, får åtal för olovligt innehav av egendomen väckas mot honom eller henne av åklagaren endast om det är motiverat från allmän synpunkt.

I paragrafen finns en regel om särskild åtalsprövning för den som frivilligt lämnar in ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin. Den motsvarar 9 kap. 7 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:27 s. 98 och prop. 2022/23:102 s. 109). Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

Försök, förberedelse och stämpling

15 § För försök, förberedelse eller stämpling till grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Paragrafen reglerar kriminalisering av försök, förberedelse och stämpling till grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott. Den motsvarar 9 kap. 8 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2015/16:113 s. 100). Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

19 kap. Överklagande

1 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen reglerar överklagande av beslut enligt vapenlagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

Paragrafen motsvarar delvis 10 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 86 och prop. 2013/14:110 s. 602). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anger paragrafen endast de grundläggande reglerna för överklagande. Bestämmelser om behörig domstol finns i 2 §. Paragrafen ändras även språkligt.

2 § Ett beslut som gäller en fysisk person överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets personen var folkbokförd vid tidpunkten för beslutet.

Övriga beslut överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det första beslutet i ärendet fattades.

Paragrafen pekar ut behörig domstol vid överklagande av beslut enligt vapenlagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

Paragrafen motsvarar delvis 10 kap. 1 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 86 och prop. 2013/14:110 s. 602). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anger paragrafen endast vilken domstol som är behörig. Grundläggande regler för överklagande finns i 1 §. Paragrafen ändras även språkligt.

3 § Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Polismyndighetens beslut om återkallelse av vapenhandlartillstånd, återkallelse av vapenmäklartillstånd, återkallelse av vapenreparatörstillstånd eller återkallelse av auktorisation ska dock gälla omedelbart endast om Polismyndigheten anger det i beslutet. Polismyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart om det finns särskilda skäl för det.

Polismyndighetens eller en domstols beslut som rör märkning av skjutvapen eller vapendelar av särskilt stort historiskt värde ska, trots första stycket, inte gälla omedelbart.

I paragrafen finns bestämmelser om verkställighet av Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2, 12.2.2 och 15.3.

Första stycket motsvarar 10 kap. 2 § första stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 och prop. 2022/23:102 s. 109 f.).

Andra stycket motsvarar i huvudsak 10 kap. 2 § andra stycket i 1996 års vapenlag (prop. 2022/23:102 s. 109 f.). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen anpassas ordalydelsen till införandet i 2 kap. 1 § av benämningarna vapenhandlartillstånd och vapenmäklartillstånd. Vidare läggs återkallelse av vapenreparatörstillstånd till. Tillägget innebär att sådana återkallelsebeslut gäller omedelbart endast om det anges i beslutet. För att ett beslut ska gälla omedelbart krävs särskilda skäl.

Tredje stycket motsvarar 10 kap. 2 § tredje stycket i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 110).

Paragrafen ändras även språkligt.

20 kap. Bemyndiganden

Föreskrifter som rör lagens och vissa bestämmelsers tillämpningsområde

Utvidgning av lagens tillämpningsområde

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag eller vissa föreskrifter i lagen ska tillämpas även i fråga om andra föremål än sådana som anges i 1 kap. 3 och 4 §§, om föremålen är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om utvidgning av lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 11 kap. 1 § a i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Inskränkning av lagens tillämpningsområde

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag inte ska gälla i fråga om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som en företrädare

Prop. 2025/26:141 för en annan stats myndighet eller för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om inskränkning av lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 11 kap. 1 § f i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:64 s. 183, prop. 2004/05:143 s. 55, prop. 2021/22:46 s. 39, prop. 2021/22:227 s. 46 och prop. 2022/23:102 s. 110). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

3 § Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten får i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten, att i enskilda fall besluta om inskränkning av lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 11 kap. 3 § i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 88, prop. 2004/05:7 s. 56, prop. 2019/20:200 s. 72, prop. 2021/22:46 s. 39 och prop. 2022/23:102 s. 111 f.). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Undantag från bestämmelser om tillstånd

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla innehav av skjutvapen, ljuddämpare eller vapenmagasin som lämnats över från staten till
 - statligt anställda eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen,
 - den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel, eller
 - frivilliga försvarsorganisationer,
2. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla införsel av skjutvapen som lämnats över från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen, och
3. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av skjutvapen som medförs till Sverige enligt 8 kap. 5 §, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet i vissa situationer. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Första och andra punkterna motsvarar 11 kap. 1 § c och h i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87, prop. 1999/2000:27 s. 98, prop. 2019/20:38 s. 41, prop. 2021/22:46 s. 39 och prop. 2022/23:102 s. 110). I förhållande till de hittillsvarande bestämmelserna görs en språklig ändring i första punkten genom att begreppet statligt anställda ersätter begreppet statliga tjänstemän. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Tredje punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, har koppling till införandet av bestämmelserna i 8 kap. 5 § och innebär att regeringen får meddela föreskrifter om att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av skjutvapen som medförs till Sverige

enligt de bestämmelserna, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen. Prop. 2025/26:141

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet för start- eller signalvapen. Den motsvarar 11 kap. 2 § a i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Effektbegränsade skjutvapen

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om att anslagsenergin eller utgångshastigheten hos en projektil från ett skjutvapen ska understiga ett visst värde eller att vapnet ska vara konstruerat på ett visst sätt för att vapnet ska anses vara effektbegränsat enligt 2 kap. 2 § 1.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om effektbegränsade skjutvapen. Den motsvarar 11 kap. 1 § b i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 och prop. 2005/06:113 s. 61). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Föreskrifter om krav på tillstånd i vissa fall

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om att tillstånd ska krävas för överföring av skjutvapen eller ammunition från Sverige till ett annat land.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att tillstånd ska krävas för överföring av skjutvapen eller ammunition från Sverige. Den motsvarar 11 kap. 1 § d i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Föreskrifter om krav på anmälan i vissa fall

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att den som avser att föra ut ett skjutvapen från Sverige eller lånar ut ett skjutvapen till någon som är fast bosatt i ett annat land och inte ska använda vapnet endast i Sverige, ska anmäla detta till Polismyndigheten,
2. skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förlust av skjutvapen, och
3. skyldighet att anmäla att skjutvapen ingår i tillgångarna i ett dödsbo eller konkursbo.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om anmälningsskyldighet i vissa situationer. Övervägandena finns i avsnitt 4.2, 11.8 och 14.

Första punkten motsvarar 11 kap. 1 § e i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87).

Andra punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förlust av skjutvapen.

Tredje punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet att anmäla att skjutvapen ingår i tillgångarna i ett dödsbo eller konkursbo.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla

1. överlåtelse, och
2. att förvärv av skjutvapen inte skett inom föreskriven tid.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla överlåtelse och att förvärv av skjutvapen inte har skett inom föreskriven tid. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag.

Första punkten innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om att överlåtelse av skjutvapen ska anmälas till Polismyndigheten.

Andra punkten innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla att ett förvärv av skjutvapen inte har skett inom föreskriven tid.

Föreskrifter om innehavstillstånd, lånetillstånd och därmed sammanhängande frågor

Förutsättningar för tillstånd

10 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att tillstånd att inneha vissa skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde eller för udda ändamål som inte avser skjutning, får beviljas endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga,
2. att tillstånd att inneha vissa skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning får beviljas endast om det finns synnerliga skäl, och
3. undantag från de förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha skjutvapen vid ansökan om förnyelse av ett tidsbegränsat tillstånd.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vissa förutsättningar för tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.4.

Första punkten motsvarar 11 kap. 1 § i, i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 110). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen utvidgas bemyndigandet till att även omfatta udda ändamål som inte avser skjutning. Bemyndigandet gör det möjligt att meddela sådana föreskrifter som avses i 4 kap. 6 § tredje stycket. Bestämmelsen ändras även språkligt.

Andra punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att regeringen får meddela föreskrifter om att tillstånd att inneha vissa skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning får beviljas endast om det finns synnerliga skäl.

Tredje punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att regeringen får meddela föreskrifter om undantag från de förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha skjutvapen vid ansökan om förnyelse av ett tidsbegränsat tillstånd (jfr 3 kap. 3 § andra stycket).

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på skjutskicklighet, utbildning, ålder och de förutsättningar i övrigt som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha eller låna skjutvapen.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om förutsättningarna för tillstånd att inneha eller låna skjutvapen. Den motsvarar 11 kap. 2 § b i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 och prop. 2005/06:113 s. 62). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad det underlag ska omfatta som tillståndshavaren enligt 4 kap. 10 § ska ge in till Polismyndigheten.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad det underlag som tillståndshavaren enligt 4 kap. 10 § ska ge in till Polismyndigheten ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.5.

Varaktigt obrukbara skjutvapen

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav på tekniska åtgärder som ska vidtas för att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart i den mening som avses i 3 kap. 3 § och 4 kap. 6 §.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka tekniska åtgärder som ska vidtas för att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart i den mening som avses i 3 kap. 3 § och 4 kap. 6 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.6.

Förvärv i en annan stat än den där förvärvaren bor

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för och förfaringssätt vid medgivande av att personer bosatta i Sverige ska få tillstånd att förvärva skjutvapen i ett annat land, och

2. krav på att den som förvärvat ett skjutvapen i Sverige och som är bosatt i ett främmande land ska underrätta den staten om förvärvet.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vissa krav vid förvärv av skjutvapen i ett annat land. Den motsvarar 11 kap. 2 § h i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 f.). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Europeiskt skjutvapenpass

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utfärdande av ett europeiskt skjutvapenpass till den som har tillstånd att inneha ett skjutvapen i Sverige.

Prop. 2025/26:141 Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om utfärdande av europeiskt skjutvapenpass. Den motsvarar 11 kap. 2 § g i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 f.). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Auktorisation av sammanslutningar för målskytte

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kraven för auktorisation av sammanslutningar för målskytte enligt 5 kap. 5 §.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kraven för auktorisation av sammanslutningar för målskytte. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 5.3.

Paragrafen motsvarar 11 kap. 2 § k i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1999/2000:27 s. 98 f. och prop. 2013/14:226 s. 54) men ändras genom att begreppet målskytte ersätter begreppet målskjutning. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Vapenföreståndare och ersättare för museihuvudmän och bevakningsföretag

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på kunskap för att bli godkänd som vapenföreståndare eller ersättare för en museihuvudman eller ett auktoriserat bevakningsföretag.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på kunskap för godkännande av vapenföreståndare och ersättare för en huvudman för ett museum eller ett auktoriserat bevakningsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.2 och 7.3.2.

Föreskrifter om vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd, vapenreparatörstillstånd och därmed sammanhängande frågor

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på kunskap för att få vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd och vad som i övrigt ska gälla vid sådan verksamhet, och
2. villkoren för att en verksamhet som rör handel med skjutvapen eller reparation eller översyn av skjutvapen ska anses bedrivas yrkesmässigt.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vissa krav för vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer.

Paragrafen motsvarar 11 kap. 2 § c i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 f. och prop. 2022/23:102 s. 111). Övervägandena finns i avsnitt 5.2, 12.1 och 12.2.

I *första punkten* införs begreppen vapenhandlartillstånd och vapenmäklartillstånd som en följd av att begreppen införs i 2 kap. 1 §. Vidare utvidgas

bemyndigandet till att omfatta även vapenreparatörstillstånd. Ändringen innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på kunskap för att få vapenreparatörstillstånd och vad som i övrigt ska gälla vid sådan verksamhet.

Andra punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkoren för att en verksamhet som rör handel med skjutvapen eller reparation av skjutvapen ska anses bedrivas yrkesmässigt.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och vapenmäklare att

1. föra förteckningar och hålla dem tillgängliga för Polismyndigheten,
2. lämna upplysningar till Polismyndigheten om inköpta och sålda vapen, befintligt vapenlager eller andra förhållanden som är av betydelse för myndighetens tillsyn, och
3. anmäla transaktioner.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vapenhandlares och vapenmäklares skyldighet att föra förteckningar och lämna upplysningar och anmäla transaktioner. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Första punkten motsvarar delvis 11 kap. 2 § j i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 111). I förhållande till den hittillsvarande bestämmelsen utvidgas bemyndigandet till att även omfatta skyldigheten att hålla förteckningar tillgängliga för Polismyndigheten.

Andra punkten, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och vapenmäklare att lämna Polismyndigheten upplysningar om inköpta och sålda vapen, befintligt vapenlager eller andra förhållanden som är av betydelse för Polismyndighetens tillsyn.

Tredje punkten motsvarar den del av 11 kap. 2 § j i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2022/23:102 s. 111) som avser anmälan av transaktioner.

Paragrafen ändras även redaktionellt.

Föreskrifter om övriga förutsättningar för tillstånd

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de övriga förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de övriga förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag. Den motsvarar 11 kap. 2 § f i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 f.). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som utöver bestämmelserna i 11 kap. ska gälla vid ändring och reparation av skjutvapen.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad som utöver bestämmelserna i 11 kap. ska gälla vid ändring och reparation av skjutvapen. Den motsvarar 11 kap. 2 § d i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 f.). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras endast språkligt.

Föreskrifter om förvaring och transport

22 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. förutsättningarna för tillstånd till överlämnande för förvaring enligt 12 kap. 4 § till juridiska personer, och
2. undantag från kravet på anmälan för förvaring enligt 12 kap. 3 § andra stycket.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om förvaring. Övervägandena finns i avsnitt 11.2 och 11.3.

Första punkten innebär att regeringen får meddela föreskrifter om förutsättningarna för tillstånd till överlämnande för förvaring hos juridiska personer.

Andra punkten innebär att regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att anmäla viss förvaring till Polismyndigheten.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på vapensamlares, målskyttesammanslutningars, museihuvudmäns, vapenhandlars, vapenreparatörers och gymnasieskolors förvaring av skjutvapen och på målskyttesammanslutningars förvaring av ammunition eller ljuddämpare, och
2. vad som utöver bestämmelserna i 12 kap. ska gälla i fråga om transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på förvaring och transport av skjutvapen m.m. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 11 kap. 2 § e och l i 1996 års vapenlag (jfr prop. 1995/96:52 s. 87 f., prop. 1999/2000:27 s. 98 f. och prop. 2021/22:46 s. 39).

Första punkten ändras på så sätt att vapensamlare och vapenreparatörer läggs till. Ändringen innebär att föreskrifter kan meddelas om krav på vapenreparatörers och vapensamlars förvaring av tillståndspliktiga skjutvapen. I punkten läggs vidare gymnasieskolor till, till följd av att vissa gymnasieskolor ska ha möjlighet att förvara skjutvapen åt elever.

Vidare utvidgas bemyndigandet från att avse förvaring av andra vapen än effektbegränsade vapen till att avse tillståndspliktiga skjutvapen.

Paragrafen ändras även språkligt.

24 § Regeringen får meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som får tas ut enligt 1 kap. 12 §.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgiftsstorlek. Den motsvarar 11 kap. 1 § g i 1996 års vapenlag (jfr prop. 2014/15:108 s. 15). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Föreskrifter om vissa bevis och intyg

25 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på att intyg om uppdrag som vapenhanterare, om lån av skjutvapen eller om uppdrag enligt 12 kap. 8 § ska lämnas eller visas upp,
2. krav på att bevis om tillstånd eller godkännande enligt denna lag ska medföras, visas upp eller lämnas till Polismyndigheten, och
3. undantag från krav på att lämna eller omhändertaga bevis eller annan motsvarande handling.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav som rör vissa intyg och bevis. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.3, 10.7 och 11.7.

Första punkten innebär en möjlighet att meddela föreskrifter om krav på att intyg om uppdrag som vapenhanterare, om lån av skjutvapen eller om uppdrag enligt 12 kap. 8 § ska lämnas eller visas upp.

Andra punkten innebär en möjlighet att meddela föreskrifter om krav på att bevis om tillstånd eller godkännande ska medföras, visas upp eller lämnas till Polismyndigheten. Med bevis om tillstånd eller godkännande enligt denna lag avses inte bara bevis om tillstånd eller godkännanden som har meddelats med stöd av lagen. Även bevis om andra tillstånd och godkännanden som medför att adressaten är bärare av vissa rättigheter enligt vapenregleringen avses. Som exempel kan nämnas det europeiska skjutvapenpasset.

Tredje punkten innebär en möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från krav på att lämna eller omhändertaga bevis eller annan motsvarande handling. Exempelvis kan det finnas skäl att meddela sådana föreskrifter om elektroniska bevis i framtiden blir en verklighet. Bemyndigandet omfattar samtliga bevis och andra motsvarande handlingar som meddelats med stöd av lagen.

Föreskrifter om böter

26 § Regeringen får meddela föreskrifter om att den som bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag ska dömas till böter.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1996 års vapenlag, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att den som bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av lagen ska dömas till böter. Övervägandena finns i avsnitt 15.4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
2. Genom lagen upphävs vapenlagen (1996:67).
3. Den som vid lagens ikraftträdande har tillstånd eller rätt utan tillstånd eller är godkänd eller auktoriserad enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) eller med stöd av övergångsbestämmelser till den lagen anses ha motsvarande tillstånd, rätt, godkännande eller auktorisation enligt den nya lagen.
4. Den som vid lagens ikraftträdande innehar en anordning som avses i 2 kap. 3 § 3 har rätt att inneha den till utgången av september 2026.
5. Bestämmelsen i 4 kap. 10 § tillämpas inte på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.
6. Bestämmelserna i 4 kap. 5–8 och 11 §§ samt 5 kap. 3, 8 och 16 §§ om tillstånd att inneha skjutvapen, stommor och lådor ska inte tillämpas på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.
7. Bestämmelsen i 16 kap. 2 § första stycket 2 om registrering av personer som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte eller ett auktoriserat bevakningsföretag och bestämmelsen i 16 kap. 4 § 2 om registrering av personer som har ett betydande inflytande över en organisation med vapenreparatörstillstånd ska endast tillämpas om lämplighetsprövningen av personen har skett efter ikraftträdandet.

Övervägandena till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna finns i avsnitt 16.

I *första punkten* anges att den nya vapenlagen ska träda i kraft den 1 juni 2026. I samband med detta upphör enligt *andra punkten* 1996 års vapenlag att gälla.

Tredje punkten innebär att den som har tillstånd, rätt utan tillstånd eller är godkänd eller auktoriserad med stöd av 1996 års vapenlag eller övergångsbestämmelser till den lagen ska anses ha motsvarande tillstånd, rätt, godkännande eller auktorisation enligt den nya vapenlagen.

Tillstånd som ska fortsätta att gälla kan vara sådana som har beviljats enligt kungörelsen (1927:338) med vissa bestämmelser angående skjutvapen och ammunition, vapenkungörelsen (1934:315), vapenförordningen (1949:340) eller vapenlagen (1973:1176).

Den som vid 1996 års vapenlags ikraftträdande hade rätt att inneha ett start- eller signalvapen utan tillstånd har även fortsättningsvis haft sådan rätt (se fjärde punkten i övergångsbestämmelserna till 1996 års vapenlag). Detta ska gälla även fortsättningsvis.

Vissa nu gällande övergångsbestämmelser ger under en övergångsperiod rätt att inneha vapenmagasin utan tillstånd eller rätt att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition utan tillstånd. En förutsättning för sådan rätt är att en ansökan om tillstånd har gjorts före utgången av oktober 2023 (se andra och tredje punkterna i övergångsbestämmelserna till lagen [2023:372]). Bestämmelsen har fortsatt verkan.

Bestämmelsen om tillstånd att inneha vissa skjutvapen för andra ändamål än skjutning i 1996 års vapenlag tillämpas endast för tillstånd som meddelats efter den 1 juli 2000 (jfr andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen [2000:147] om ändring i 1996 års vapenlag). Detta gäller även fortsättningsvis.

Den som ska vara föreståndare eller ersättare för en vapenhandlare eller vapenmäklare ska ha godkänts av Polismyndigheten (2 kap. 10 a och 10 b §§ 1996 års vapenlag). En person kan också godkännas av

Polismyndigheten att i en vapenhandlares ställe närvara vid provskjutning (3 kap. 1 a och 6 §§ 1996 års vapenlag och 5 kap. 3 § 1996 års vapenförordning). Godkännanden som getts med stöd av den hittillsvarande vapenregleringen ska gälla även fortsättningsvis. Även sådana godkännanden som meddelats före den 1 juli 2000 och som ger rätt att ta emot skjutvapen för reparation, översyn eller skrotning ska fortsätta att gälla (jfr tredje punkten i övergångsbestämmelserna till lagen [2000:147] om ändring i 1996 års vapenlag).

Sådana skyttesammanslutningar som auktoriserats enligt 2 kap. 17 § i 1996 års vapenlag ska även fortsättningsvis vara auktoriserade. Detsamma ska gälla sådana skyttesammanslutningar som av Rikspolisstyrelsen vid utgången av 2014 har bedömts uppfylla kraven för att kunna meddelas tillstånd till innehav av skjutvapen (jfr andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen [2014:895] om ändring i 1996 års vapenlag).

Fjärde punkten innebär att den som innehar en anordning som är förbjuden enligt 2 kap. 3 § 3, men som inte omfattas av 1996 års vapenlag, får behålla den under fyra månader från ikraftträdandet. Sedan den tiden löpt ut kan den som fortsatt innehar en sådan anordning riskera att begå vapenbrott.

Femte punkten innehåller bestämmelser om tillsyn över vissa tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen och innebär att bestämmelsen om föreläggande att ge in underlag i 4 kap. 10 § endast ska tillämpas i fråga om tillstånd som har beviljats efter ikraftträdandet. Tillsyn ska alltså inte ske i fråga om sådana tidsbegränsade tillstånd som gäller enligt 1996 års vapenlag och inte heller i fråga om äldre tillstånd att inneha sådana vapen som inte är tidsbegränsade (jfr andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen [2000:147] om ändring i 1996 års vapenlag).

Sjätte punkten innebär att vissa förutsättningar för tillstånd ska tillämpas endast i fråga om tillstånd som beviljas efter den nya vapenlagens ikraftträdande. Det innebär att återkallelse av redan meddelade tillstånd inte kan bli aktuellt på grund av de nya bestämmelserna. Det handlar exempelvis om att tillstånd inte ska kunna återkallas utifrån bestämmelsen om tillstånd att inneha skjutvapen för samling utan ett beslut om godkänt samlingsområde samt bestämmelser om stommar och lådor.

Sjunde punkten innebär att registrering enligt 16 kap. 2 § första stycket 2 av personer som har ett betydande inflytande över en skyttesammanslutning eller ett auktoriserat bevakningsföretag ska ske endast om lämplighetsprövningen av personerna sker efter den nya vapenlagens ikraftträdande. Detsamma gäller registrering enligt 16 kap. 4 § 2 av personer som har ett betydande inflytande över en organisation med vapenreparatörstillstånd.

18.2 Förslaget till lag om ändring i vapenlagen (2026:000)

14 kap.

5 § För skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som löses in ska ersättning betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet.

Paragrafen reglerar frågan om ersättning vid inlösen. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.2.

Ändringen innebär att paragrafens *andra stycke*, som innehållit regler om inlösen i en specifik situation, tas bort.

18.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel

1 b § I 15 kap. vapenlagen (2026:000) finns bestämmelser om märkning av vapen och vapendelar vid tillverkning och införsel samt om märkning av förpackning med ammunition vid tillverkning.

Paragrafen upplyser om att det finns bestämmelser om märkning i vapenlagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I paragrafen ersätts hänvisningen till 1996 års vapenlag med en hänvisning till den nya vapenlagen och motsvarande kapitel i den lagen.

3 § Krigsmateriel får inte tillverkas här i landet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från detta tillståndskrav för

1. ändring eller ombyggnad av skjutvapen i de fall som avses i 11 kap. 1 § vapenlagen (2026:000),

2. tillverkning av enstaka skjutvapen och av ammunition för tillverkarens eget bruk,

3. årlig tillverkning för medicinska eller farmaceutiska ändamål eller för forskningsändamål av högst 100 gram kemiska produkter som klassificeras som krigsmateriel.

I paragrafen behandlas krav på tillstånd för tillverkning av krigsmateriel. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *andra stycket första punkten* ersätts hänvisningen till 1996 års vapenlag med en hänvisning till den nya vapenlagen och motsvarande bestämmelse i den lagen.

4 § Verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av sådan materiel samt verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet får inte bedrivas här i landet utan tillstånd.

Svenska myndigheter, svenska företag samt den som är bosatt eller stadigvarande vistas här får inte heller utom landet bedriva sådan verksamhet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om

1. sådan handel med skjutvapen, *ljuddämpare* eller *vapenmagasin* eller yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som regleras i vapenlagen (2026:000), eller

2. sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

I paragrafen finns bestämmelser om krav på tillstånd för verksamhet som avser bl.a. tillhandahållande av krigsmateriel samt ett bemyndigande för regeringen att, under vissa förutsättningar, föreskriva undantag från tillståndskravet. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Tredje stycket ändras redaktionellt på så sätt att en punktlista införs.

I *första punkten* förtydligas att bemyndigandet, utöver handel med skjutvapen, även omfattar handel med *ljuddämpare*. Vidare utökas bemyndigandet till att omfatta handel med vapenmagasin. Bemyndigandet är begränsat till sådan handel som regleras i vapenlagen. Med detta avses inte bara tillståndspliktig handel med skjutvapen utan även handel med *ljuddämpare* och vapenmagasin som en vapenhandlare får inneha med stöd av sitt vapenhandlartillstånd. Hänvisningen till 1996 års vapenlag ersätts med en hänvisning till den nya vapenlagen.

Andra punkten motsvarar andra ledet i den hittillsvarande bestämmelsen.

6 § Krigsmateriel får inte föras ut ur landet och tekniskt bistånd får inte lämnas till någon utanför landet utan tillstånd, om inte annat följer av denna lag eller annan författning. I fråga om programvara och tekniskt bistånd likställs med utförsel en överföring till utlandet genom telekommunikation eller på annat liknande sätt.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd enligt första stycket, när det gäller utförsel av krigsmateriel ur landet eller lämnande av tekniskt bistånd utanför landet till ett annat land inom EES eller Amerikas förenta stater

1. om det är fråga om transitering,

2. om den som för ut krigsmaterielen ur landet eller lämnar det tekniska biståndet utanför landet eller mottagaren är en del av ett statligt organ eller en del av försvarsmakten,

3. om det är fråga om leveranser som Europeiska unionen, Nato, Internationella atomenergiorganet (IAEA) eller andra mellanstatliga organisationer gör i syfte att fullgöra sina uppdrag,

4. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för att genomföra ett samverkande program för krigsmateriel och tekniskt bistånd mellan EES-länder,

5. om utförseln eller lämnandet är kopplat till humanitär hjälp vid en katastrof eller som gåva i en nödsituation, och

6. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för eller efter reparation, underhåll, utställning eller demonstration.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförsel av

1. skjutvapen, tillhörande ammunition *och ljuddämpare* för enskild persons räkning samt skjutvapen och därtill hörande ammunition *och ljuddämpare* för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket,

2. skjutvapen *och ljuddämpare* för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd,

3. skjutvapen *och ljuddämpare* som förts in i landet för åtgärd som avses i 2, och

4. sådana jakt- och tävlingsskjutvapen och tillhörande ammunition *och ljuddämpare* som har förts in i landet i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. 4 eller 5 § vapenlagen (2026:000).

I paragrafen finns dels bestämmelser om krav på tillstånd för utförsel och tekniskt bistånd till någon utanför landet, dels bemyndiganden. Övervägandena finns i avsnitt 9.4 och 13.3.

Tredje stycket innehåller bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om utförsel av bl.a. skjutvapen.

Första punkten avser föreskrifter om utförsel för enskild persons räkning och för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket. Genom tillägget av ljuddämpare klargörs att bemyndigandet omfattar inte bara skjutvapen och tillhörande ammunition utan också ljuddämpare som tillhör vapnet. Uttrycket ”därtill hörande” innebär att ljuddämparen passar till vapnet i fråga och avses användas tillsammans med vapnet.

Andra punkten avser föreskrifter om utförsel för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd. Tillägget av ljuddämpare innebär att möjligheten att meddela föreskrifter om utförsel omfattar även utförsel av ljuddämpare för sådana ändamål som avses i bestämmelsen.

Tredje punkten avser föreskrifter om utförsel av egendom som förts in i landet för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd. Tillägget av ljuddämpare innebär att möjligheten att meddela föreskrifter om utförsel omfattar även utförsel av ljuddämpare som förts in i landet för sådana ändamål som avses i bestämmelsen.

Fjärde punkten avser föreskrifter om utförsel av sådana jakt- och tävlingsvapen och tillhörande ammunition som förts in i landet i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. 4 eller 5 § i den nya vapenlagen. Att bemyndigandet omfattar det förfarande som avses i 8 kap. 5 § vapenlagen är nytt. Även i denna punkt läggs ljuddämpare till.

18.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

18 kap.

16 § Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (2026:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning. Motsvarande sekretess gäller för uppgift som hänför sig till Polismyndighetens verksamhet som avser förteckningar och anmälningar som den som har *vapenhandlartillstånd* eller *vapenmäklartillstånd* är skyldig att föra eller lämna in till myndigheten.

Sekretess gäller, under motsvarande förutsättning som anges i första stycket, hos

1. Kammarkollegiet och Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jaktkortsregistret,
2. Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jägarexamensregistret,
3. en länsstyrelse för uppgift som hänför sig till register över verksamheter för livsmedelskontroll, och
4. Polismyndigheten för uppgift som hänför sig till registret över uppdragstagare inom Nationella viltolycksrådet.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i *registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer* om namn och adress för den

som har vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd eller för uppgifter i registret över auktoriserade sammanslutningar för målskytte. Sekretess gäller inte heller för uppgift i registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer om vilka typer av vapen som omfattas av ett vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för vapenregister m.m. Övervägandena finns i avsnitt 4.2, 5.2, 5.3, 12.2.2 och 14.

I *första stycket* ersätts hänvisningen till 1996 års vapenlag med en hänvisning till den nya vapenlagen. Stycket anpassas också till följd av att det i den nya vapenlagen införs nya benämningar för de tillstånd som kan beviljas vapenhandlare och vapenmäklare. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Tredje stycket anpassas till följd av att det i den nya vapenlagen införs nya benämningar för de aktuella registren och för de tillstånd som kan beviljas vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer. Någon ändring i sak är inte avsedd.

16 a § Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen (2026:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift i ärende enligt vapenlagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I paragrafen ersätts hänvisningen till 1996 års vapenlag med en hänvisning till den nya vapenlagen.

35 kap.

23 § Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt vapenlagen (2026:000), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärenden enligt vapenlagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *första stycket* ersätts hänvisningen till 1996 års vapenlag med en hänvisning till den nya vapenlagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

2. För uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) gäller 18 kap. 16 § i den äldre lydelsen.

3. För uppgifter i ärenden enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) gäller 18 kap. 16 a § och 35 kap. 23 § i den äldre lydelsen.

Övervägandena till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna finns i avsnitt 16.2.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juni 2026.

I *andra punkten* anges att bestämmelsen i 18 kap. 16 § i dess äldre lydelse är fortsatt tillämplig på uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt den upphävda lagen.

I *tredje punkten* anges att bestämmelserna i 18 kap. 16 a § och 35 kap. 23 § i deras äldre lydelse är fortsatt tillämpliga i ärenden enligt den upphävda vapenlagen.

18.5 Förslaget till övriga lagändringar

I ett antal lagar (se avsnitt 2.3–2.5, 2.7–2.10, 2.12–12.22) ersätts hänvisningen till 1996 års vapenlag eller bestämmelser i den lagen med anledning av att en ny vapenlag införs. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Sammanfattning av slutbetänkandet En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31)

Prop. 2025/26:141
Bilaga 1

Vårt uppdrag

Vi har i denna del av vårt arbete haft i uppdrag att göra en generell översyn av vapenlagstiftningen. Det huvudsakliga syftet med översynen är att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar samt att göra regelverket mer överskådligt och lättillgängligt. I kommittédirektiven framhålls att vapenlagstiftningen måste vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar förekomsten av illegala vapen i landet och förhindrar att vapen kommer till brottslig användning, men att den samtidigt inte får vara onödigt betungande för legala vapeninnehavare.

När det gäller tillstånd att inneha skjutvapen har vi bl.a. haft i uppdrag att

- se över de krav som gäller för att enskilda ska meddelas tillstånd att inneha skjutvapen,
- föreslå hur en utökning av vapengarderoben för jakt kan utformas,
- ta ställning till om – och i så fall i vilken utsträckning – det finns behov av att ändra gränsen för när det ska krävas ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen för att tillstånd ska ges,
- ta ställning till om de krav som gäller för att skjutvapen ska få innehas för samlingsändamål bör förtydligas,
- överväga om kravet på synnerliga skäl för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen kan förtydligas eller ersättas med särskilda skäl,
- ta ställning till om systemet med tidsbegränsade tillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott bör avskaffas och, oavsett bedömning i sak, lämna de författningsförslag som krävs för att avskaffa systemet med de tidsbegränsade tillstånden,
- överväga om processen vid vapenbyte kan förenklas, och
- undersöka om handläggningen i ansökningsärenden i övrigt kan effektiviseras.

Näralligande har vi vidare haft i uppdrag att föreslå en ordning som innebär att en vapenägare som överläter sitt vapen utan tillhörande ljuddämpare ska ha rätt att behålla ljuddämparen under en viss tid.

Vårt uppdrag har också handlat om införsel av skjutvapen till Sverige. Vi har nämligen haft i uppdrag att analysera konsekvenserna av att införa det förenklade förfarande för tillfällig införsel av vapen som avses i artikel 17.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555 om kontroll av förvärv och innehav av vapen (vapendirektivet) och ta ställning till om det bör genomföras.

På det straffrättsliga området har vi bl.a. haft i uppdrag att

- föreslå en uppdelning av vapenlagens straffbestämmelser för att tydligare skilja på överträdelse som typiskt sett begås av legala vapeninnehavare och den organiserade brottslighetens användning av illegala vapen, och
- analysera om det krävs några ändringar i vapenlagen (1996:67) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor för att omständigheten att vapen och explosiva varor påträffas med avslipade serienummer särskilt ska kunna beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt.

När det gäller vapenhandel har vi haft i uppdrag att undersöka om det finns anledning att ändra de krav som gäller för att en sådan verksamhet ska anses bedrivas yrkesmässigt.

I samtliga delar har det ankommit på oss att lämna nödvändiga författningsförslag.

Om det bedöms ändamålsenligt och ryms inom tiden för uppdraget, har vi haft möjlighet ta upp och lämna förslag även i andra frågor som aktualiseras med anledning av uppdraget.

Våra utgångspunkter

Vapenregleringen utgör en avvägning mellan samhällets intresse av att förebygga brott och olyckor med skjutvapen och intresset av att enskilda personer och organisationer i befogade fall ska ha möjlighet att inneha skjutvapen. Både enskilda och samhället i stort gynnas av att aktiviteter som jakt, målskjutning och vapensamling kan bedrivas utan onödiga hinder. Det handlar bl.a. om enskildas rätt till en meningsfull fritid och rekreation, men också om att upprätthålla Sveriges försvarsförmåga, om viltvård, förebyggande av viltolyckor i trafiken och andra skador som orsakas av vilt, om bevarande av historiskt viktiga föremål och underlättande av forskning och om andra befogade intressen, såsom beväpning av bevakningspersonal i den utsträckning det behövs.

Sverige har många legala vapeninnehavare, som har rätt att förvänta sig att vapenregleringen är lätt att förstå, överskåda och tillämpa. De har också rätt att förvänta sig att tillståndsmyndighetens handläggning är effektiv, förutsebar och enhetlig. En förutsättning för att tillståndshandlingen ska kunna leva upp till denna befogade förväntan, är att regleringen som ska tillämpas uppfyller de krav som nyss sagts. Luckor och otydligheter går ut över enskilda. Vår ambition har därför varit att så långt det är möjligt fylla ut luckor och förtydliga det som är oklart eller svårt att förstå.

Vidare är det viktigt att reglerna för tillståndsgivning och innehav av vapen och vapendelar inte är onödigt betungande för legala vapeninnehavare. Vi föreslår därför ett antal lättnader för dem, såsom en utökad vapengarderob för jakt, mer flexibla förvaringsregler, utökade möjligheter för ungdomar att få eget innehavstillstånd och en möjlighet att behålla ljuddämpare vid vapenbyte. Vapenlagstiftningen måste samtidigt vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar olyckshändelser med skjutvapen och förekomsten av illegala vapen i landet, och förhindrar att

vapen kommer till brottslig användning. Våra överväganden genomsyras av en strävan att hitta balans mellan intresset av lättnader för vapeninnehavarna och intresset av en hög skyddsnivå. En vapenlagstiftning kan enligt vår uppfattning inte utformas utan hänsyn till samhällets problem med skjutvapenvåld och risken för terroråd och andra massskjutningar. En alltför generös lagstiftning kan öka risken för att legala vapen avleds till den illegala marknaden eller att personer missbrukar möjligheten att få vapentillstånd för att skaffa sig vapen i syfte att begå våldsdåd.

En ny vapenlag och vapenförordning införs

Den nuvarande regleringen i vapenlagen och vapenförordningen (1996:70) har med tiden blivit alltmer svåröverskådlig. Regleringen behöver moderniseras till språk och struktur och man behöver säkerställa en enhetlig användning av ord och uttryck. Våra materiella förslag föranleder dessutom ett flertal nya bestämmelser. Vi bedömer att det bästa sättet att åstadkomma en reglering som lever upp till de krav som ställs på modern lagstiftning är att införa ett helt nytt regelverk. Vi föreslår därför att de hittillsvarande författningarna ska ersättas med en ny vapenlag och vapenförordning.

Våra förslag innebär att merparten av de hittillsvarande bestämmelserna flyttas över till de nya författningarna men ges en bättre och mer ändamålsenlig disposition. De ses också över språkligt och redaktionellt. Vi föreslår bl.a. att tillståndsbestämmelserna delas upp i fler kapitel på så sätt att enskilda personers innehav behandlas för sig och organisationers innehav för sig, och att införsel respektive vapenhandel, vapenmäklarverksamhet och reparatörsverksamhet lyfts ut och ges egna kapitel. Vidare föreslår vi att kapitlen förses med fler underrubriker, att de olika tillståndstyperna ges egna benämningar och att ord och uttryck används enhetligt. Den nya lagen delas in i tjugo kapitel och den nya förordningen i tjugotre kapitel.

Vi lämnar också förslag till ett antal materiella ändringar i förhållande till den hittillsvarande lagen och förordningen. En hel del av dessa syftar till att förtydliga nuvarande reglering eller att fylla ut luckor i regleringen som har orsakat svårigheter vid tillämpningen. Även ändringar som inte utgör lättnader i egentlig mening syftar till att gynna de legala vapeninnehavarna genom att skapa förutsättningar för en effektiv, förutsebar och enhetlig tillämpning.

Reglerna om innehav förtydligas

Merparten av bestämmelserna om tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition och ljuddämpare (innehavstillstånd) bör i materiellt hänseende föras över till den nya regleringen. I dagsläget är regleringen dock i viktiga avseenden svårbegriplig, även när det gäller vissa grundläggande förutsättningar för tillstånd. Det är svårt att förstå hur vissa regler förhåller sig till varandra och, särskilt när det gäller vapenförordningen, svårt att läsa ut vilka bestämmelser som är tillämpliga i vilka fall. Detta försvårar

polisens handläggning, försämrar förutsättningarna för enhetliga bedömningar och gör det svårt för enskilda att förstå vad som gäller och vilka krav som ställs för att de ska kunna få tillstånd att inneha skjutvapen för olika ändamål.

Mot denna bakgrund lämnar vi ett antal förslag som i huvudsak syftar till att förtydliga vad som gäller samt förslag till språkliga och redaktionella ändringar som avses göra regleringen tydligare och lättare att förstå. Som exempel kan nämnas att vi föreslår

- ett förtydligande av vilka omständigheter som ska beaktas vid den lämplighetsprövning som ska göras vid ansökningar om tillstånd att inneha skjutvapen eller förvara skjutvapen åt någon annan,
- att de godtagbara ändamålen för tillstånd att inneha skjutvapen för skjutning ska framgå uttryckligen av vapenlagen och inte som nu endast indirekt av föreskrifter i vapenförordningen,
- ett klagörande av att tillstånd kan ges för udda ändamål som inte avser skjutning, och
- förtydliganden av vilka handhavandekrav som gäller för innehav för olika ändamål.

En fullständig reglering om innehavstillstånd för organisationer införs

Vapenlagen och vapenförordningen innehåller förhållandevis detaljerade bestämmelser om förutsättningarna för att enskilda personer ska få ges tillstånd att inneha skjutvapen. För organisationer, dvs. skyttesammanslutningar, auktoriserade bevakningsföretag och huvudmän för museer, regleras förutsättningarna däremot endast på ett mycket övergripande plan. Vissa av de villkor som i praktiken uppställs framgår endast indirekt av vapenregleringen. Vi menar att detta inte är förenligt med de grundläggande krav som bör ställas på en tillståndsreglering. En tydlig tillståndsreglering kan bidra till en rättssäker och förutsebar prövning och kortare handläggningstider. Vi lämnar därför förslag till ett fullständigt regelverk för organisationer, där det bl.a. framgår vilka ändamåls- och behovskrav som ska gälla. Vi föreslår även vissa ändringar i fråga om vem som ska ansvara för en organisations vapen och lämnar också förslag till reglering i fråga om vem som självständigt ska få hantera dessa vapen.

Vapengarderoben för jakt utökas

Vi anser att det finns skäl att utöka vapengarderoben för jakt. Vi föreslår att en person med jägarexamen ska antas ha behov av sex kompletta skjutvapen för jakt, eller stommar eller lådor till sådana vapen. Detta innebär en ökning med två vapen i förhållande till vad som gäller i dag. En jägare föreslås därutöver kunna få tillstånd till innehav av ytterligare två kompletta skjutvapen för jakt eller stommar eller lådor till sådana

vapen om personen visar att det finns ett behov av vapnen. För fler skjutvapen än så bör det krävas ett mycket kvalificerat behov. För att skapa förutsättningar för en enhetlig och förutsebar rättstillämpning föreslår vi förtydliganden av vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid prövningen av om det finns ett mycket kvalificerat behov.

När det gäller målskjutningsvapen är vår bedömning att det inte framkommit tillräckliga skäl för att höja gränsen för när det krävs ett mycket kvalificerat behov för innehav av fler sådana vapen. Gränsen bör alltså även i fortsättningen gå vid fler än tio enhandsvapen eller åtta andra målskjutningsvapen. Däremot bör innebörden av kravet på mycket kvalificerat behov förtydligas även när det gäller målskjutning. Även om kraven är och bör vara höga ska tillstånd ges när det är befogat.

Äldre hagelvapen ska kunna föras in i ett europeiskt skjutvapenpass

Svenska Jägareförbundet har till utredningen framfört att genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv²⁵ medfört att det inte längre är möjligt att få ett europeiskt skjutvapenpass för vissa vapen som tidigare fick antecknas i skjutvapenpasset. Det rör sig om sådana äldre hagelvapen som i och för sig skulle kunna falla under kategori C punkten 7 i bilaga I till vapendirektivet, men som släppts ut på marknaden före den 14 september 2018. Vi föreslår att vapen av detta slag ska kunna föras in i skjutvapenpasset.

Det ska bli lättare för underåriga att få innehavstillstånd när det är befogat

Som utgångspunkt bör endast vuxna ges tillstånd att inneha skjutvapen. Det finns dock situationer där det är befogat att underåriga kan få eget innehavstillstånd för jakt eller målskjutning. Exempelvis bör den som behöver ett eget innehavstillstånd för att kunna tävla utomlands med landslaget ofta kunna ges sådant tillstånd. Innehavstillstånd bör också ofta kunna ges om den underårige uppfyller de generella aktivitetskraven för innehavstillstånd för målskjutning i en skyttegren där förutsättningarna för uppsiktsutlåning är särskilt begränsade, såsom skidskytte. Det är önskvärt att underåriga ges tillstånd i något högre grad än vad Polismyndigheten i dag anser möjligt. Vi föreslår därför att ett sådant tillstånd ska kunna ges om det finns särskilda skäl med beaktande av bl.a. sökandens ålder och mognad, typen av vapen, om behovet annars kan tillgodoses genom lån av vapen och om vårdnadshavaren eller någon annan vuxen som har eget innehavstillstånd ser till att den unge har praktiska förutsättningar att förvara vapnet i enlighet med vapenregleringens krav.

²⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

Aktivitetskraven för målskjutning bör ses över

Den som vill inneha vapen för målskjutning måste leva upp till vissa krav på skytteaktivitet. Det är viktigt att de krav som ställs är rimliga och utformade med hänsyn till skyttesportens faktiska förutsättningar. Polismyndigheten bör därför se över aktivitetskraven i samråd med de auktoriserade skyttesammanslutningarna i syfte att säkerställa att kraven har en lämplig utformning.

Föreningsegna grenar ska finnas kvar

Föreningsintyg för innehav av målskjutningsvapen utfärdas inte bara av auktoriserade förbund utan också av sammanslutningar som är anslutna till dessa. I vissa anslutna föreningar utövas skyttegrenar som inte har någon motsvarighet i huvudförbundets skyttereglemente, s.k. föreningsegna grenar. Det betyder att föreningen kan utfärda föreningsintyg åt en medlem för innehav av de vapen som behövs för den föreningsegna grenen. I vissa fall kan detta innebära att personer ges tillstånd att inneha skjutvapen som de annars inte hade kunnat få, eller att de ges tillstånd till innehav av särskilt farliga skjutvapen efter en kortare tids aktivitet än vad som annars hade gällt.

Vi har mot denna bakgrund övervägt om det finns anledning att generellt begränsa möjligheterna till tillstånd att inneha skjutvapen för föreningsegna grenar. Vår bedömning är dock att en generell begränsning inte är motiverad och skulle hämma skyttesportens utveckling. Däremot bör tillstånd att inneha enhandsvapen och helautomatiska vapen nekas för föreningsegna grenar, vilket är möjligt redan i dag. För att motverka att enskilda utnyttjar föreningsegna grenar för att snabbare få tillgång till särskilt farliga vapen bör Polismyndigheten överväga att meddela föreskrifter om aktivitetskrav också för vissa andra vapentyper än enhandsvapen, såsom vapen av typen AR-15. Detta bör i så fall ske efter samråd med de auktoriserade skyttesammanslutningarna.

Tydligare regler för vapensamlare

Enligt nuvarande ordning fattas inget bindande beslut i frågan om en vapensamlares samlingsområde är godtagbart. Det innebär att tillståndsmyndigheten i senare ärenden kan göra en annan bedömning än som gjorts tidigare i fråga om samlingsområdet. Detta innebär svårigheter för vapensamlarna. Vi föreslår därför att Polismyndigheten ska fatta för framtiden bindande beslut om att ett visst samlingsområde är godkänt. Samlingsområdet ska senare kunna utvidgas. Det ska också vara möjligt att under vissa förutsättningar ha mer än ett godkänt samlingsområde.

Vi föreslår samtidigt, i syfte att öka förutsebarheten, att vissa begränsningar av innehav för samlingsändamål av moderna skjutvapen och tyngre, utpräglat militära vapen ska komma till tydligare uttryck i vapenregleringen. Vidare redovisar vi vissa bedömningar när det gäller

Tydligare regler om enhandsvapen och helautomatiska vapen

Sedan länge gäller att tillstånd till innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen får ges endast om det finns synnerliga skäl. I flera fall föreslår vi att kravet ska ersättas med ett krav på särskilda skäl, vilket då ligger närmare hur kravet faktiskt tillämpas. Särskilda skäl bör således vara tillräckligt för innehav av enhandsvapen för jakt, målskjutning och avlivning av fällfångade djur. Däremot bör kravet på synnerliga skäl behållas för innehav av enhandsvapen för skydd och udda skjutningsändamål. Det bör vidare alltid krävas synnerliga skäl för att en enskild person ska få inneha helautomatiska vapen, i de fall sådana vapen över huvud taget får innehas. Vi föreslår att det av lag ska kunna utläsas vilka omständigheter man ska ta hänsyn till vid bedömningen av om särskilda eller synnerliga skäl föreligger.

För sådana organisationer som kan ges tillstånd att inneha skjutvapen föreslår vi att kravet på synnerliga skäl helt tas bort och ersätts med de krav som i praktiken tillämpas redan i dag.

Ett skjutvapen byggs som regel upp kring en del som kallas för stomme eller låda (även andra namn förekommer). Det bör inte vara möjligt att undgå de särskilda kraven för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen genom att skaffa sig ett vapen del för del. De särskilda kraven föreslås därför gälla även stommar och lådor som är avsedda för sådana vapen som omfattas av kraven. De förhöjda kraven bör däremot inte tillämpas på andra vapendelar, såsom pipor och mantlar.

Femårstillstånden avskaffas delvis och mildras i övrigt

Femårstillstånden bör finnas kvar för skjutningsändamål men de negativa effekterna bör effektivt motverkas

Tillstånd för en enskild person att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott ska enligt nuvarande ordning tidsbegränsas till att gälla i högst fem år om inte särskilda skäl talar emot en sådan begränsning. Vi har övervägt om dessa s.k. femårstillstånd bör avskaffas.

Vi anser att det även i fortsättningen bör ske regelbundna kontroller av att innehavarna fortfarande har behov av vapnen, i de fall de innehas för skjutning. Detta innebär att systemet med femårstillstånd inte kan avskaffas utan att man ersätter det med något annat sätt att följa upp behovet av vapnen. Det alternativ som vi har identifierat går ut på en ordning med skärpt tillsyn avseende just behovet. En sådan skärpt tillsyn skulle kunna gå ut på att tillståndshavarna åläggs att se till att Polismyndigheten vart femte år får underlag till stöd för att behov av vapnet fortfarande föreligger. För målskyttar, som är den största kategorin innehavare av de aktuella vapnen, skulle det i princip vara fråga om en motsvarighet till föreningsintyg. Vår bedömning är att en övergång till ett

sådant system medför begränsade fördelar, samtidigt som det skulle medföra en kostnadsökning och ett intäktsbortfall för det allmänna. Vi anser också att flertalet av de olägenheter som femårstillstånden innebär kan undanröjas på andra sätt än genom ett avskaffande. När det gäller vapen som innehas för skjutning gör vi därför bedömningen att tidsbegränsningen bör behållas. Vi lämnar i stället ett antal förslag som syftar till att undanröja de olägenheter som systemet med femårstillstånd medför för de legala vapeninnehavarna. Förslagen innebär bl.a. följande.

- Olovligt innehav sedan ett tidsbegränsat tillstånd löpt ut införs som ett eget brott med en egen rubricering och mildare straffskala. I ringa fall ska inte dömas till ansvar.
- Det ska inte längre krävas att ansökan gjorts fyra veckor före tillståndstidens utgång för att tillståndet ska fortsätta gälla tills ansökan prövats. Det ska i stället vara tillräckligt att ansökan gjorts innan tillståndstiden löpt ut. Vidare ska tillståndet när ansökan gjorts i rätt tid inte upphöra att gälla vid laga kraft. I stället ska man, om ansökan avslås, ha tre veckor på sig att göra sig av med vapnet.
- Vid ansökan om förnyelse av ett femårstillstånd ska det tas större hänsyn till om oförmågan att uppfylla vissa förutsättningar för tillstånd är tillfällig.
- Det ska vara obligatoriskt för Polismyndigheten att påminna tillståndshavaren om att tillståndet håller på att löpa ut.

Femårstillstånden bör avskaffas för andra ändamål än skjutning

När ett skjutvapen ska innehas för samling, prydnad eller minne krävs inte att sökanden har behov av vapnet. Femårstillstånden fyller därför inte något syfte när det gäller sådana ändamål, och bör avskaffas. Det finns inte heller tillräckliga skäl för en obligatorisk tidsbegränsning avseende vapen som innehas för udda ändamål som inte avser skjutning.

Innehav regleras uttryckligen och inte indirekt genom användningsreglering

Vissa centrala regler om vapeninnehav framgår endast indirekt av föreskrifter om vilka vapen som får användas för vissa ändamål. Det viktigaste exemplet är att vissa begränsningar av vilka vapen som får innehas för jakt endast framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt (NFS 2023:8). Föreskrifterna handlar om användning av vapen för jakt. Samtidigt syftar vissa bestämmelser i föreskrifterna uteslutande till att begränsa vilka vapen som får innehas för jaktändamål. Detta gör regleringen otydlig. Av större vikt är dock att denna regleringsteknik får till följd att riksdag och regering i praktiken frånhänds kontrollen över vilka vapen som får innehas för jakt. Det är naturligtvis inte lämpligt. Vi föreslår därför att bestämmelser som syftar till att reglera innehav som huvudregel bör tas in i vapenlagstiftningen.

Vissa typer av vapen innebär risker för allmän ordning och säkerhet som är oproportionerligt stora i förhållande till nyttan för ändamålet. Det handlar då inte bara om risken för att skjutvapen stjäls eller på något annat sätt hamnar på den illegala vapenmarknaden – och konsekvenserna av detta – utan också om risken för att enskilda missbrukar vapenregleringen för att skaffa sig särskilt farliga vapen i syfte att begå våldsdåd. Det bör därför tydliggöras i vapenlagen att tillståndsmyndigheten ska neka tillstånd om vapnet är oproportionerligt farligt med hänsyn till nyttan för ändamålet.

Det finns vissa typer av vapen och annan utrustning som är så pass farliga att de inte bör få innehas för civila ändamål, eller enbart bör få innehas för vissa ändamål. Ett exempel på det är vissa halvautomatiska gevär, såsom AR-10 och AR-15, som är kompatibla med stora militära vapenmagasin. Vi föreslår ett uttryckligt förbud mot innehav av sådana vapen för jakt. I syfte att minska spridningen av dessa vapen i samhället och för att begränsa vissa olägenheter för legala vapeninnehavare, bör förbudet träda i kraft så snart som möjligt. Vi föreslår därför att förbudet införs redan genom en ändring i den nuvarande vapenförordningen. Vi föreslår även ett generellt förbud i den nya vapenlagen mot bl.a. studskolvar, switchar och fjärrstyrda och självstyrande vapen liksom utrustning som kan användas för att fjärrstyra och självstyra vapen.

När det skapas ett tydligare utrymme för att förbjuda särskilt farliga skjutvapen för civilt innehav kan också övriga förutsättningar för tillstånd att inneha skjutvapen renodlas. Vi föreslår därför att skjutvapen som får användas för jakt också ska anses lämpliga för jakt enligt den nya vapenregleringen.

Tillståndsplikt för luftvapen och andra effektbegränsade vapen av Brocock-typ

Effektbegränsade vapen som kan användas med krut är farligare än andra sådana vapen. Om vapnen är tillståndsfria finns en risk att de kommer till användning i kriminella sammanhang. Vi föreslår därför att ett skjutvapen inte ska kunna anses vara effektbegränsat om avfyrningen sker med slagstift och vapnet är konstruerat för patroner där drivämnet ingår. Detta innebär att bl.a. luftvapen av Brocock-typ blir tillståndspliktiga.

Innehav av vapenmagasin och ljuddämpare vid vapenbyte

Den som har rätt att inneha ett visst vapen får under vissa förutsättningar tillståndsfritt inneha även ljuddämpare och vapenmagasin som passar till vapnet. Om vapnet överläts får innehavaren behålla vapenmagasinet under en viss tid. Vi föreslår att tidsfristen förlängs från tre till sex månader. Vi föreslår samtidigt att motsvarande möjlighet införs för ljuddämpare och,

för båda typerna av vapentillbehör, vissa andra ändringar som syftar till att ge innehavaren tid att rätta sig efter ett eventuellt avslag på en tillståndsansökan.

Elektroniska tillståndsbevis

Ett tillståndsbevis kan försvinna, stjälas eller bli förstört. Dagens tillståndsbevis kan också kopieras. Det sagda medför olägenheter för vapeninnehavarna och underlättar för missbruk av tillståndsbevisen. Reglerna om att polisen ska samla in tillståndsbevisen i olika situationer orsakar vidare merarbete och fördröjningar. Vi föreslår därför att de fysiska tillståndsbevisen när det gäller innehavstillstånd ska fasas ut och ersättas av elektroniska tillståndsbevis. Systemet bör byggas upp så att den enskilde genom en säker inloggning i en e-tjänst ges tillgång till de uppgifter om sina giltiga tillstånd som i dag finns i de fysiska tillståndsbevisen.

En tydligare reglering för överlåtelse

Den som ges tillstånd att inneha ett bestämt skjutvapen som ska förvärfvas, registreras i dag omedelbart vid tillståndsbeslutet som innehavare. Samtidigt avregistreras överlåtaren som innehavare. I praktiken kan det dock dröja innan överlåtelsen verkligen sker. För överlåtaren är det en otrygghet att inte längre vara registrerad som innehavare, särskilt som han eller hon förväntas lämna ifrån sig sitt tillståndsbevis när förvärvarens ansökan görs. Det innebär vidare att vapenregistren inte korrekt avspeglar vem som faktiskt innehar och är ansvarig för vapnet. Det finns inte heller någon möjlighet att följa när vapnet faktiskt byter händer. Vi föreslår därför bl.a. att överlåtaren ska fortsätta att vara registrerad som innehavare till dess vapnet lämnats ut, och att förvärvarens innehavstillstånd fram till dess ska betecknas förvärvstillstånd. Vidare föreslår vi bl.a. att alla överlåtelse som inte involverar en vapenhandlare ska anmälas till Polismyndigheten.

Anpassningar av krigsmaterielregelverket

Ändringarna av vapenlagstiftningen när det gäller ljuddämpare och vapenmagasin har resulterat i oklarheter när det gäller tillämpligheten av vissa bestämmelser i lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel på sådana föremål. Vi lämnar därför förslag som syftar till att tydliggöra vad som gäller och vissa förslag till ändringar. Avsikten är bl.a. att enskilda inte ska drabbas av omotiverade tillståndskrav.

Det saknas anledning att tydliggöra eller ändra tillståndsprövningens omfattning

Prop. 2025/26:141
Bilaga 1

Enligt ett av de tillkännagivanden som ligger till grund för vårt uppdrag bör det tydliggöras att Polismyndighetens tillståndsprövning endast ska omfatta tillståndspliktiga vapendelar. Vår bedömning är dock att prövningen av om ett vapen är lämpat för sitt ändamål måste avse hela vapnet. Även sådana vapendelar som inte omfattas av tillståndsplikt bör därför även fortsättningsvis beaktas vid tillståndsprövningen av kompletta skjutvapen.

Bättre ansökningsregler

Vapenregleringen omfattar ett betydande antal olika ansökningsärenden. Tydliga och fullständiga ansökningsbestämmelser är viktiga för att säkerställa att så många ansökningar som möjligt är fullständiga från början och att polisen får ett tillräckligt underlag för sin prövning. Det saknas i flera fall regler om vad en ansökan ska innehålla. I andra fall är bestämmelserna otydliga eller bristfälliga. Vi föreslår ett flertal ändringar och nya bestämmelser i detta avseende. Vidare följer det av våra övriga förslag att det tillkommer nya ärendetyper, såsom godkännande av vapenhanterare och föreståndare för vapenreparatörer. I dessa fall föreslår vi bestämmelser om ansökningens innehåll.

Tydligare utlåningsregler

Vi föreslår att bestämmelserna om utlåning av skjutvapen ska förtydligas i ett antal avseenden och ges en bättre disposition.

Den som har lånat ett skjutvapen enligt de allmänna bestämmelserna om korttidsutlåning föreslås få låna ut vapnet för innehav och användning under långivarens uppsikt. Samtidigt förtydligas att det i övrigt är förbjudet att låna ut ett lånat vapen.

Skyttesammanslutningar ska få låna ut vapen vid upprepade tillfällen

Utlåning får i dag bara ske vid enstaka tillfällen. Begränsningen är inte ändamålsenlig för skyttesammanslutningars verksamhet. Vi föreslår därför att en sammanslutning för målskytte vid upprepade tillfällen ska få låna ut ett skjutvapen, om vapnet ska innehas och användas vid övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning som får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

Utökade möjligheter för bevakningsföretag att inneha och låna ut skjutvapen

Auktoriserade bevakningsföretag föreslås få inneha och låna ut skjutvapen inte bara till väktare utan också till annan bevakningspersonal. Det föreslås även bli tillåtet för sådana företag att inneha och låna ut skjutvapen för utbildning under företagets uppsikt. Företagen föreslås också få inneha startvapen för hundträning. Vi lämnar även förslag som syftar till att det ska bli lättare för bevakningsföretag att få inneha tårgasanordningar.

Flexibla förvaringsregler

Vi lämnar flera förslag som innebär en ökad flexibilitet för enskilda i fråga om förvaring av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare. Vi föreslår bl.a. att enskilda personer ska kunna ges tillstånd att förvara egendomen någon annanstans än i eller i anslutning till sin stadigvarande bostad, om en lika säker förvaring anordnas. Vi föreslår också utökade möjligheter till förvaring hos någon annan, och ett klargörande av att sådan förvaring får ske hos vissa juridiska personer.

Vi föreslår vidare att kravet på förvaring i säkerhetsskåp ska utvidgas till att omfatta även stommar och lådor till skjutvapen. Polismyndigheten får möjlighet att utöva tillsyn över förvaringen hos t.ex. dödsbon.

Hjälp med transport vid skrotning eller inlösen

Skrotning och inlösen av skjutvapen, ammunition och vapentillbehör aktualiseras bl.a. i situationer där vapeninnehavaren har avlidit eller av någon annan anledning inte får, kan eller vill inneha egendomen. För att underlätta för den som har hand om egendomen föreslår vi en möjlighet att ge någon annan i uppdrag att transportera och överlämna egendomen till Polismyndigheten.

Införsel med stöd av skjutvapenpasset ska tillåtas för målskjutning

Vi anser att en variant av det förenklade införselförfarande som avses i artikel 17.2 i vapendirektivet bör införas för målskjutning. Således föreslår vi att enskilda personer som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass utan införseltillstånd ska få medföra vissa kategorier av tävlingsskjutvapen som är införda i skjutvapenpasset vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid tävling här. Tillhörande ammunition och ljuddämpare ska få föras in med vapnet. Personen ska medföra dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid tävling i Sverige. Den som med stöd av det nya förfarandet har fört in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare i Sverige ska utan tillstånd få inneha egendomen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

Om våra förslag genomförs bör det krävas att skjutvapnen visas upp vid gränsen både vid in- och utförsel, och att tullen ska anmäla införseln till polisen.

Prop. 2025/26:141
Bilaga 1

Det saknas tillräckliga skäl för att införa det förenklade förfarandet för jakt och återskapande av historiska händelser.

Vapenhandlare och vapenreparatörer

Tillstånd att bedriva handel med skjutvapen kan ges endast om verksamheten bedrivs yrkesmässigt. I praktiken krävs bl.a. att vapenhandlaren genomför ett visst antal transaktioner per år. Vi bedömer att kravet på antal transaktioner utgör en väl avvägd huvudregel, men att det kan finnas skäl till en mer nyanserad bedömning i vissa fall. Vi föreslår därför att det ska vara möjligt ge vapenhandlartillstånd även till den som inte lever upp till kravet på antal transaktioner, om det finns särskilda skäl. Ett exempel kan vara vapenhandlare som specialiserar sig på mycket exklusiva och dyrbara vapen. En sådan handlare kan ha en relativt hög omsättning men få transaktioner per år.

Vi föreslår att bestämmelserna om inlösen av skjutvapen, ammunition och vapentillbehör ska förtydligas så att det klart framgår att även egendom som innehas med stöd av ett vapenhandlartillstånd omfattas. För att undvika att inlösenreglerna missbrukas bör det dock föreskrivas att staten inte är skyldig att lösa in vapenhandlares vapen om återkallelsen sker på handlarens eget initiativ.

När det gäller reparatorer föreslår vi ett förtydligande i förordning av vad som avses med yrkesmässig verksamhet. Vi föreslår vidare att de krav på lämplighet m.m. som ställs på vapenhandlare ska gälla även för yrkesmässiga vapenreparatörer. De bör också omfattas av motsvarande krav på föreståndare och ersättare. Vi föreslår vidare vissa förtydliganden om innehålllet i tillståndet och möjligheten att meddela förvaringsvillkor. Polismyndighetens tillsynsmöjligheter utökas.

Reparatörer föreslås få en uttrycklig möjlighet att provskjuta vapen som de har tagit emot och att, under tiden de har vapnet, inneha ammunition som kan användas för ändamålet.

Regler om vem som får utföra ändring och ombyggnad av någon annans skjutvapen

Vi föreslår att det klagörs att den som får ta emot ett vapen för reparation eller översyn även får ta emot och tillfälligt inneha skjutvapen för ändring eller ombyggnad, förutsatt att även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet eller rätten att ta emot vapnet. Om ändringen av skjutvapnet innebär att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen, bör skjutvapnet inte få lämnas ut utan att innehavaren visar upp bevis om tillstånd att inneha det ändrade vapnet.

Handläggningstiderna

Aktuell statistik visar en stadig nedgång av handläggningstiderna i ärenden om innehavstillstånd. De insatser som gjorts för att korta ner handläggningstiderna har alltså gett effekt. Handläggningstiderna framstår i dagsläget som godtagbara. Det är inte motiverat och inte heller lämpligt att införa krav på en särskilt skyndsam handläggning, en särskild tidsgräns eller s.k. servicegarantier. De åtgärder som vidtas och planeras inom ramen för Polismyndighetens utvecklingsarbete förväntas – tillsammans med våra förslag – på både kort och lång sikt skapa förutsättningar för Polismyndigheten att leva upp till förvaltningslagens krav på en effektiv handläggning.

Uppgiften att bedöma om ett vapenbyte får göras bör inte lämnas över till vapenhandlare. Det bör inte heller införas ett förenklat förfarande hos tillståndsmyndigheten för ärenden om vapenbyten. Polismyndigheten bör i stället fortsätta sitt arbete med ökad digitalisering och automatisering, förbättrade handläggningsrutiner och förbättrat stöd för handläggningen.

En förbättrad samverkan

Det finns ett starkt önskemål från intresseorganisationerna på vapenområdet om en förbättrad dialog med Polismyndigheten och att det ska vara lättare att komma i kontakt med någon som kan besvara frågor. Även Polismyndigheten har bejakat värdet av en dialog med de aktörer som berörs av vapenlagstiftningen. Vi anser att Polismyndigheten bör initiera en regelbunden dialog med ledande sportskytte-, jägare- och samlarorganisationer och med företrädare för vapenhandlarna, reparatörerna, bevakningsföretagen och museihuvudmännen. Polismyndigheten bör vidare inrätta en särskild kontaktkanal som enskilda kan använda för att komma i kontakt med polisen i vapenfrågor som inte rör pågående ärenden.

En tydligare straffrättslig uppdelning

Vår bedömning är att det inte är lämpligt att göra någon generell uppdelning av vapenbrott som begås av legala vapeninnehavare och andra typer av vapenbrott. Den omständigheten att risken för brottslig eller annan skadlig användning av vapnet är särskilt låg bör dock kunna beaktas vid bedömningen av om brottet är ringa och när man bestämmer påföljden. Vidare bör man genom införande av ett flertal nya brottsrubriceringar tydligare skilja på sådana överträdelser som typiskt sett begås av legala vapeninnehavare och andra brott mot vapenlagen.

Kvalifikationsgrunderna för grovt vapenbrott behöver inte ändras

Prop. 2025/26:141
Bilaga 1

Vi har analyserat om det krävs några ändringar i vapenlagen och lagen om brandfarliga och explosiva varor för att omständigheten att vapen och explosiva varor påträffas med avslipade serienummer särskilt ska kunna beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt. Vår bedömning är att omständigheten redan kan beaktas i tillräcklig utsträckning och att det därför inte krävs någon lagändring.

Vapenregistren

Vi föreslår att registreringsskyldigheten utvidgas jämfört med i dag. Bland annat föreslår vi att det uttryckligen ska framgå att den som lagligen innehar skjutvapen utan tillstånd och den som lagligen förvarar vapen för någon annans räkning ska registreras. Vidare lämnar vi ett antal förslag om krav på registrering avseende vissa personer som har ett betydande inflytande över en organisation eller annars ansvarar för eller självständigt hanterar en organisations skjutvapen, ammunition och ljuddämpare. Uppgifter om sådana personer föreslås antecknas i ett nytt register, kallat det utökade vapeninnehavarregistret.

En ändrad forumregel

I dag gäller olika bestämmelser om vilken domstol som är behörig om en enskild person överklagar Polismyndighetens beslut enligt vapenlagen jämfört med om personen överklagar myndighetens beslut enligt vapenförordningen. Skillnaden är inte motiverad och bör tas bort. Vi föreslår därför att vapenförordningens forumregler ska motsvara vapenlagens.

Skyldighet att anmäla förlust av skjutvapen

När en legal vapeninnehavare blir av med ett skjutvapen är det viktigt att Polismyndigheten snarast får kännedom om detta. Vi föreslår därför att det införs en skyldighet för innehavaren att så snart som möjligt anmäla förlusten till Polismyndigheten, om ett skjutvapen har förkommit eller stulits.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Bestämmelserna om elektroniska tillståndsbevis bör dock träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Förbudet mot innehav av vissa halv-automatiska gevär för jakt bör träda i kraft så snart som möjligt.

Tidigare meddelade tillstånd, auktorisationer och godkännanden ska fortsätta att gälla och anses som meddelade enligt den nya lagen. Detta gäller dock inte sådana halvautomatiska gevär med löstagbara militära magasin som vi föreslår att man inte ska få inneha för jakt. Sådana tillstånd föreslås upphöra automatiskt den 1 januari 2027. Innehavarna ska underrättas i god tid och ha möjlighet att antingen söka tillstånd för något annat ändamål, göra sig av med vapnet eller få det inlöst till 80 procent av marknadsvärdet vid inköpstillfället.

Den som utan tillstånd innehar ett effektbegränsat vapen som inte längre kommer anses vara effektbegränsat ska få fyra månader på sig att ansöka om tillstånd eller göra sig av med vapnet.

Vid prövning av ansökningar om bl.a. tillstånd ska den nya regleringen tillämpas i materiellt hänseende även om ansökan gjorts före ikraftträdandet.

Slutbetänkandets lagförslag

Förslag till vapenlag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Lagen innehåller följande kapitel.

- 1 kap. Inledande bestämmelser
- 2 kap. Allmänt om tillstånd
- 3 kap. Gemensamma bestämmelser om innehav
- 4 kap. Enskilda personers innehav
- 5 kap. Organisationers innehav
- 6 kap. Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin
- 7 kap. Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer
- 8 kap. Införsel av skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare
- 9 kap. Utlåning av skjutvapen
- 10 kap. Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon
- 11 kap. Ändring, reparation och skrotning av skjutvapen
- 12 kap. Förvaring och transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare
- 13 kap. Återkallelse och omhändertagande
- 14 kap. Inlösen av skjutvapen, ammunition och vapentillbehör
- 15 kap. Märkning
- 16 kap. Vapenregister
- 17 kap. Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden
- 18 kap. Straff och förverkande
- 19 kap. Överklagande
- 20 kap. Bemyndiganden

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller skjutvapen, vissa föremål som i lagen jämföras med skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

3 § Med skjutvapen förstås i denna lag vapen med vilka kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyrebelastningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutsmedel.

4 § Vad som sägs om skjutvapen gäller också

- a) anordningar som till verkan och ändamål är jämförbara med skjutvapen,
- b) obrukbara vapen som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,

- c) start- och signalvapen som laddas med patroner,
- d) armborst,
- e) tårgasvapen och andra gasvapen,
- f) tårgasanordningar och andra till verkan och ändamål jämförliga anordningar,
- g) slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till skjutvapen, eller armborststommar med avfyrningsanordningar,
- h) anordningar som kan bäras i handen och är avsedda att med elektrisk ström bedöva människor eller tillfoga dem smärta,
- i) anordningar som gör att skjutvapen kan användas med annan ammunition än de är avsedda för,
- j) anordningar som medför att ett skjutvapen som inte är helautomatiskt kan avfyras mer än en gång per avtryckning (*flerskottsanordningar*),
- k) anordningar eller programvara som är särskilt utformade eller modifierade för att styra, avfyra eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket, och
- l) obrukbara föremål som i brukbart skick skulle räknas som sådana anordningar som avses i j) eller k) och obrukbar programvara som i brukbart skick skulle räknas som sådan programvara som avses i k).

5 § Vad som sägs om skjutvapen gäller inte

- a) salutkanoner som inte kan laddas med gastäta enhetspatroner,
- b) skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner,
- c) bultpistoler avsedda för byggnadsarbete,
- d) andra arbetsverktyg avsedda för slakt eller för industriellt eller liknande bruk, och
- e) skjutplanordningar avsedda för livräddning eller liknande ändamål.

6 § Med ammunition förstås i denna lag patroner och projektiler till handvapen som lagen tillämpas på samt tändhattar och andra tändmedel till sådana patroner och projektiler.

7 § Bestämmelser om ammunition som räknas till explosiva varor finns även i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

8 § Denna lag gäller inte

- a) hagel och andra massiva kulor,
- b) projektiler avsedda för armborst eller för luft-, kolsyre-, fjäder- eller harpunvapen,
- c) kolsyrepatroner,
- d) patronhylsor utan tändhatt avsedda för handvapen som lagen tillämpas på, och
- e) patroner avsedda för start- eller signalvapen.

9 § Med vapenmagasin avses i denna lag löstagbara magasin för halv-automatiska skjutvapen med centralantändning, under förutsättning att magasinet kan innehålla

- fler än 20 patroner, eller
- fler än 10 patroner, om magasinet är möjligt att sätta in i ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 cm eller vars totala längd överstiger 60 cm.

10 § I fråga om skjutvapen som innehas av staten gäller endast 15 kap. 5 §, 16 kap. 1–6, 8–10 §§ och 17 kap. 7 §. Lagen gäller inte ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som innehas av staten.

I fråga om skjutvapen och ammunition som tillverkas för staten gäller endast 15 kap. 1–4 och 6 §§.

Avgifter

11 § Polismyndigheten får ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt denna lag eller föreskrifter som meddelas med stöd av denna lag.

2 kap. Allmänt om tillstånd

Krav på tillstånd

1 § Tillstånd krävs för att

- a) inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (*innehavstillstånd*),
- b) bedriva handel med skjutvapen (*vapenhandlartillstånd*),
- c) yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition (*vapenmäklartillstånd*),
- d) yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn (*reparatörstillstånd*), eller
- e) föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige (*införsestillstånd*).

Krav på tillstånd kan även gälla i andra fall om det är särskilt föreskrivet.

Undantag från kraven på tillstånd

2 § Tillstånd enligt 1 § krävs inte

1. för den som har fyllt 18 år om vapnet har en begränsad effekt i förhållande till andra jämförbara skjutvapen (effektbegränsade vapen) och vapnet är
 - a) ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen eller ett vapen med ett annat liknande utskjutningsmedel och är avsett för målskjutning, eller
 - b) ett harpunvapen,
2. för verksamhet som omfattas av tillstånd enligt 3 eller 4 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel, eller
3. om det är särskilt föreskrivet.

Förbjudna skjutvapen

3 § Tillstånd enligt 1 § får inte ges för

- a) helautomatiska enhandsvapen,
- b) flerskottsanordningar eller sådana föremål som i brukbart skick skulle räknas som flerskottsanordningar,
- c) skjutvapen som är särskilt utformade eller modifierade för att styras, avfyras eller på något annat sätt kontrolleras utan att någon tar fysisk befattnings med vapnet i skottögonblicket,
- d) anordningar eller programvara som är särskilt utformade eller modifierade för att styra, avfyras eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattnings med vapnet i skottögonblicket, eller
- e) obrukbara föremål som i brukbart skick skulle räknas som sådana anordningar som avses i d) eller obrukbar programvara som i brukbart skick skulle räknas som sådan programvara som avses i d).

Tillståndsmyndighet

4 § Polismyndigheten prövar frågor om tillstånd enligt denna lag.

3 kap. Gemensamma bestämmelser om innehav

Vem som kan få tillstånd

1 § Tillstånd att inneha skjutvapen får ges till

1. enskilda personer,
2. sammanslutningar för målskytte som har auktoriserats enligt 5 kap. 5 § eller är anslutna till en auktoriserad sammanslutning,
3. huvudmän för museer, om museet får statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller om museet ägs av en kommun, en region eller en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn, och
4. bevakningsföretag som har auktoriserats enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag.

Grundläggande förutsättningar för tillstånd

2 § Tillstånd att inneha skjutvapen får ges endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas.

Tillstånd får ges endast för särskilt angivna ändamål. Tillstånd till innehav av skjutvapen för skjutning får ges endast om vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse.

Tillstånd till innehav av ett skjutvapen får inte ges om innehav för det avsedda ändamålet av den sortens vapen innebär en risk för allmän ordning och säkerhet som är oproportionerlig i förhållande till nyttan för ändamålet.

Villkor och tidsbegränsade tillstånd

3 § Ett tillstånd att inneha skjutvapen får förenas med villkor att vapnet ska förvaras på ett visst sätt eller att vapnet ska göras varaktigt obrukbart. Tillståndet får tidsbegränsas, om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer att behövas varaktigt.

4 § Om ett tillstånd att inneha skjutvapen ges någon som ska förvärva ett sådant vapen betecknas tillståndet förvärvstillstånd. Förvärvstillståndet gäller under förutsättning att förvärvet görs och vapnet lämnas ut till förvärvaren inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som Polismyndigheten bestämmer.

När vapnet lämnats ut till förvärvaren ska förvärvarens tillstånd att inneha vapnet betecknas innehavstillstånd.

Överlåtelse och förmedling

5 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Om ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin överlåts genom ett ombud ska ombudet ha eget tillstånd att inneha skjutvapen.

Upphörande av innehavstillstånd

6 § Vid överlåtelse av skjutvapen upphör överlåtarens innehavstillstånd att gälla när egendomen lämnats ut till förvärvaren, om inte annat är föreskrivet.

4 kap. Enskilda personers innehav

Lämplighetskrav

1 § En enskild person får ges tillstånd att inneha skjutvapen endast om han eller hon med hänsyn till ålder, kunskap och färdigheter, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att för det sökta ändamålet inneha ett sådant vapen som ansökan avser.

Innehav för skjutning

2 § En enskild person får ges tillstånd att inneha skjutvapen för skjutning endast om personen

1. har behov av vapnet för jakt, målskjutning, skydd eller avlivning av fällfångade djur, eller

2. för ett annat godtagbart ändamål som avser skjutning (*udda skjutningsändamål*) har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Trots det som sägs i första stycket 2 får en enskild person ges tillstånd att inneha start- och signalvapen för udda skjutningsändamål om personen har behov av vapnet för ett sådant ändamål.

3 § Rätt att använda skjutvapen för jakt innefattar, om inte annat anges, rätt att använda vapnet även till övning eller tävling samt till avlivning av djur. Rätt att använda skjutvapen för skyddsändamål innefattar, om inte annat anges, rätt att använda vapnet även till övning eller tävling.

Innehav för andra ändamål än skjutning

Allmänna förutsättningar

4 § En enskild person får ges tillstånd att inneha skjutvapen för andra ändamål än skjutning endast om

1. skjutvapnet huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för personen, eller

2. personen för ett annat godtagbart ändamål (*udda ändamål som inte avser skjutning*) har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Om det är särskilt föreskrivet får tillstånd till innehav av skjutvapen för ändamål som avses i första stycket 2 ges endast om det finns synnerliga skäl.

I de fall som avses i denna paragraf får vapnet inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning.

Särskilda förutsättningar för samling

5 § En enskild person får ges tillstånd att inneha skjutvapen för samling endast om vapnet ska ingå i en samling som har ett godkänt samlingsområde. Om tillstånd ges ska Polismyndigheten samtidigt besluta om godkännande av samlingsområdet, om personen inte tidigare har meddelats ett sådant beslut.

Ett samlingsområde får godkännas endast om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning. Av godkännandet ska framgå samlingens inriktning och avgränsning och vilka föremål som samlingsområdet omfattar. Ett föremål får omfattas av godkännandet endast om det kan antas att innehavstillstånd för samling kommer att ges för föremålet.

6 § På sökandens begäran får Polismyndigheten i samband med ett tillstånd att inneha skjutvapen för samling besluta att ett godkänt samlingsområde ändras eller utvidgas.

För att mer än ett samlingsområde ska få godkännas för en person krävs särskilda skäl.

Krav på att vissa vapen görs obrukbara eller har deaktiverats

7 § Tillstånd att för andra ändamål än skjutning inneha skjutvapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde får ges endast om vapnet görs varaktigt obrukbart. Samma sak gäller i fråga om tillstånd att inneha skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning.

Trots det som anges i första stycket får tillstånd ges om det finns särskilda skäl för att vapnet ska få behållas i brukbart skick.

När det är särskilt föreskrivet, får tillstånd som avses i första stycket ges endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för

deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

Särskilda förutsättningar för tillstånd

8 § En enskild person får ges tillstånd att inneha enhandsvapen och stommar som är avsedda för sådana vapen

1. för jakt, målskjutning, avlivning av fällfångade djur och andra ändamål än skjutning endast om det finns särskilda skäl, och
2. för skydd och udda skjutningsändamål endast om det finns synnerliga skäl.

9 § En enskild person får ges tillstånd att inneha helautomatiska vapen och lådor som är avsedda för sådana vapen endast för målskjutning, skydd och udda skjutningsändamål och när det finns synnerliga skäl.

10 § Vid bedömningen av om det finns särskilda eller synnerliga skäl enligt 8 eller 9 § ska särskilt beaktas

1. det ändamål tillståndet ska avse,
2. personens ålder och kunskaper, och
3. det behov personen har av vapnet, stommen eller lådan eller det samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilda affektionsvärde föremålet har för personen.

Om vapnet, stommen eller lådan ska innehas för skjutning ska även personens färdigheter och vapnets lämplighet för ändamålet särskilt beaktas.

Avser ansökan ett helautomatiskt vapen ska även särskilt beaktas om det är av betydelse för totalförsvaret eller ett annat angeläget allmänt intresse att tillstånd ges.

Undantag från de särskilda tillståndskraven

11 § Bestämmelserna i 8 och 9 §§ gäller inte start- och signalvapen, under förutsättning att de har tillverkats som sådana vapen. Bestämmelserna gäller inte heller sådana effektbegränsade vapen som den som fyllt 18 år får inneha utan tillstånd enligt 2 kap. 2 § 1.

Vad som sägs i första stycket om startvapen, signalvapen och effektbegränsade vapen gäller även stommar och lådor som är avsedda för sådana vapen.

Tidsbegränsade tillstånd

12 § Tillstånd för en enskild person att för skjutning inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen för flerskott eller lådor och stommar som är avsedda för sådana vapen ska tidsbegränsas till att gälla i högst fem år om inte särskilda skäl talar emot en sådan begränsning.

Har en ansökan om förnyat tillstånd getts in innan giltighetstiden för det gällande tillståndet går ut, ska detta gälla till dess ansökan prövats slutligt, eller om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit sedan beslutet fått laga kraft.

Halvautomatiska gevär som inte får innehas för jakt

13 § Tillstånd att inneha skjutvapen för jakt får inte avse halvautomatiska gevär och lådor som är avsedda för sådana gevär, om

1. vapnet är utformat för centralantänd gevärsammunition eller centralantänd pistolammunition i grövre kaliber än 9 millimeter, och

2. ett löstagbart vapenmagasin av militär typ med kapacitet för mer än 10 patroner kan sättas in i vapnet utan särskild utrustning eller modifiering av vapnet.

5 kap. Organisationers innehav

Sammanslutningar för målskytte

Allmänna krav

1 § En sammanslutning för målskytte får ges tillstånd att inneha skjutvapen endast om sammanslutningen

1. uppfyller höga krav på säkerhet i fråga om handhavande av vapen,

2. har behov av vapnet för den skytteverksamhet som sammanslutningen bedriver, och

3. är lämplig att inneha skjutvapen med hänsyn till de personer som har ett betydande inflytande över sammanslutningen.

Vid lämplighetsprövningen enligt första stycket 3 ska laglydnad och övriga omständigheter avseende de angivna personerna beaktas.

Om sammanslutningen inte är auktoriserad får tillstånd enligt första stycket ges endast om sammanslutningen har en stabil organisation och kontinuerlig skytteverksamhet.

2 § Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte som har tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska sammanslutningen så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

3 § En sammanslutning för målskytte får ges tillstånd att inneha helautomatiska vapen eller lådor som är avsedda för sådana vapen endast om föremålet behövs för verksamhet som är av betydelse för totalförsvaret. Om sammanslutningen inte är auktoriserad får tillstånd att inneha enhandsvapen eller helautomatiska vapen eller stommar och lådor som är avsedda för sådana vapen ges endast om sammanslutningen bedriver målskytte med enhandsvapen eller helautomatiska vapen enligt huvudförbundets skyttereglemente.

4 § Bestämmelserna i 3 § gäller inte start- och signalvapen, under förutsättning att de har tillverkats som sådana vapen. Bestämmelserna gäller inte heller sådana effektbegränsade vapen som den som fyllt 18 år får inneha utan tillstånd enligt 2 kap. 2 § 1.

Vad som sägs i första stycket om startvapen, signalvapen och effektbegränsade vapen gäller även stommar och lådor som är avsedda för sådana vapen.

Auktorisation

5 § En sammanslutning för målskytte får auktoriseras om den har en stabil organisation, kontinuerlig skytteverksamhet och ordning för säker vapenhantering.

Polismyndigheten prövar frågor om auktorisation.

Tillsyn

6 § Polismyndigheten utövar tillsyn över auktoriserade sammanslutningar för målskytte.

Vid tillsynen ska Polismyndigheten kontrollera att förutsättningarna för auktorisation som anges i 5 § fortfarande är uppfyllda.

En auktoriserad sammanslutning ska på begäran lämna Polismyndigheten de upplysningar om verksamheten som myndigheten behöver för sin tillsyn.

Huvudmän för museer

Allmänna krav

7 § En huvudman för ett museum får ges tillstånd att inneha skjutvapen som ska ingå i museets samlingar. Tillstånd får ges endast om huvudmannen har en godkänd vapenföreståndare enligt 10 §. Vapnen får inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

8 § En huvudman för ett museum får ges tillstånd att inneha enhandsvapen och helautomatiska vapen och stommar och lådor som är avsedda för sådana vapen för museets samlingar endast om särskilt höga krav på en säker förvaring kan tillgodoses.

9 § Bestämmelserna i 8 § gäller inte start- och signalvapen, under förutsättning att de har tillverkats som sådana vapen. Bestämmelserna gäller inte heller sådana effektbegränsade vapen som den som fyllt 18 år får inneha utan tillstånd enligt 2 kap. 2 § 1.

Vad som sägs i första stycket om startvapen, signalvapen och effektbegränsade vapen gäller även stommar och lådor som är avsedda för sådana vapen.

Föreståndare och ersättare

10 § Den som har tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare för ett museums samlingar ska ha en vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 17 §.

Om vapenföreståndaren är förhindrad att ansvara för föremålen, får han eller hon sätta en ersättare i sitt ställe.

Vapenföreståndaren och ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten. Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att ansvara för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare för huvudmannens räkning får godkännas som vapenföreståndare eller ersättare.

Auktoriserade bevakningsföretag

Allmänna krav

11 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får ges tillstånd att inneha skjutvapen endast om företaget har en godkänd föreståndare enligt 16 §.

Tillstånd för ett auktoriserat bevakningsföretag att inneha skjutvapen får endast ges den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha skjutvapen. I fråga om en juridisk person ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över företaget.

Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person och som har tillstånd att inneha skjutvapen, ska företaget så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

12 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får ges tillstånd att inneha skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal som har getts tillstånd att som lån inneha ett sådant vapen, om bevakningsföretaget för bevakningsuppdrag har ett behov av skjutvapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Rätt att använda skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal innefattar, om inte annat anges, rätt att använda vapnet för utbildning av sådan personal.

Ett auktoriserat bevakningsföretag får även ges tillstånd att inneha skjutvapen för utbildning av sådan bevakningspersonal som kan få beväpnas med skjutvapen, om vapnet behövs för utbildningsändamål.

13 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får ges tillstånd att inneha startvapen som behövs för träning av hundar som ska användas vid bevakningsuppdrag.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

14 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får ges tillstånd att inneha enhandsvapen eller stommar som är avsedda för sådana vapen för utbildningsändamål endast om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt. Ett auktoriserat bevakningsföretag får inte ges tillstånd att inneha helautomatiska vapen eller lådor som är avsedda för sådana vapen för utbildningsändamål.

15 § Bestämmelserna i 14 § gäller inte start- och signalvapen, under förutsättning att de har tillverkats som sådana vapen. Bestämmelserna gäller inte heller sådana effektbegränsade vapen som den som fyllt 18 år får inneha utan tillstånd enligt 2 kap. 2 § 1.

Vad som sägs i första stycket om startvapen, signalvapen och effektbegränsade vapen gäller även stommar och lådor som är avsedda för sådana vapen.

Föreståndare och ersättare

16 § Ett auktoriserat bevakningsföretag som har tillstånd att inneha skjutvapen ska ha en vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 17 §.

Om vapenföreståndaren är förhindrad att ansvara för föremålen, får han eller hon sätta en ersättare i sitt ställe.

Vapenföreståndaren och ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten. Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att ansvara för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare för bevakningsföretagets räkning får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Kontroll och hantering av tillståndspliktiga föremål

Kontrollansvar

17 § Styrelsen för en skyttesammanslutning, vapenföreståndaren för ett museum eller vapenföreståndaren för ett auktoriserat bevakningsföretag (*den kontrollansvariga*) ska utöva kontroll över sammanslutningens respektive museets eller bevakningsföretagets innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att föremålen förvaras riktigt.

Den kontrollansvariga har rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Vapenhanterare

18 § Den kontrollansvariga enligt 17 § får ge en fysisk person (*vapenhanterare*) i uppdrag att inom ramen för verksamheten självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för en skyttesammanslutnings, ett museums eller ett bevakningsföretags räkning. Ett sådant uppdrag får ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget och

1. har tillstånd att inneha skjutvapen eller egendom av det slag som uppdraget avser, eller

2. har godkänts av Polismyndigheten.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget får godkännas som vapenhanterare.

Ett uppdrag enligt första stycket får inte avse förvaring.

19 § Om en godkänd vapenhanterare inte längre har uppdrag som vapenhanterare ska den kontrollansvariga så snart som möjligt anmäla detta till Polismyndigheten.

6 kap. Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin

Innehav utan särskilt tillstånd

1 § Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, och

2. ljuddämpare som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning eller samling får även utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som tagit emot ett skjutvapen för reparation, översyn, ändring eller ombyggnad får utan tillstånd enligt denna lag inneha ammunition under den tid som han eller hon innehar vapnet.

Särskilt tillstånd till innehav

2 § Den som samlar skjutvapen får ges tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare till sådana vapen som han eller hon har tillstånd att inneha.

Sådana huvudmän för museer som avses i 3 kap. 1 § 3 och den som samlar ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin får ges tillstånd att inneha sådan egendom. För att en huvudman för ett museum ska få ges tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare krävs att huvudmannen har en godkänd vapenföreståndare enligt 5 kap. 10 §.

Om det finns särskilda skäl får tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin även i andra fall ges till enskilda personer samt sådana sammanslutningar som får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

Tillstånd enligt denna paragraf får ges endast om det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas.

Rätt att i vissa fall behålla vapenmagasin eller ljuddämpare utan särskilt tillstånd

3 § Den som innehar vapenmagasin eller ljuddämpare utan särskilt tillstånd enligt 1 § och som överlåter det skjutvapen som vapenmagasinen eller ljuddämparna passar till, får utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinen eller ljuddämparna under sex månader från dagen då vapnet lämnas ut till förvärvaren.

Om överlåtarens inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinen eller ljuddämparna får han eller hon utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinen eller ljuddämparna till dess ansökan prövats slutligt, eller om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit sedan beslutet fått laga kraft. Samma sak gäller

1. i fråga om vapenmagasin, om innehavaren inom den tid som anges i första stycket har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning eller samling som vapenmagasinet passar till, och

2. i fråga om ljuddämpare, om innehavaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning som ljuddämparna passar till.

7 kap. Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer

Förutsättningar för tillstånd

1 § Vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller reparatörstillstånd får endast ges till den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att bedriva sådan verksamhet. Tillstånd får ges endast för handel som ska bedrivas yrkesmässigt.

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt första stycket, utom när det gäller kravet på kunskap, dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen. En juridisk person får ges vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller reparatörstillstånd endast om den juridiska personen har en godkänd föreståndare enligt 2 §.

Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en juridisk person, ska tillståndshavaren så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Krav på föreståndare

2 § En juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller reparatörstillstånd ska ha en föreståndare som ansvarar för verksamheten.

Föreståndaren ska ha godkänts av Polismyndigheten.

Ersättare för tillståndshavare eller föreståndare

3 § Om den som har vapenhandlartillstånd eller reparatörstillstånd eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren för sådan verksamhet är förhindrad att ansvara för verksamheten, ska han eller hon sätta en ersättare i sitt ställe.

Om föreståndaren för en juridisk person som har vapenmäklartillstånd är förhindrad att ansvara för verksamheten, får han eller hon sätta en ersättare i sitt ställe.

Ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten.

Krav på föreståndare eller ersättare

4 § Endast den som uppfyller de krav som anges i 1 § första stycket får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Tillståndens innehåll

5 § I ett vapenhandlartillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen tillståndet avser. Tillståndet ger rätt att inneha de skjutvapen som anges där. Tillståndet ger dock inte rätt att inneha andra helautomatiska skjutvapen än sådana som har tagits in för en viss köpare.

Tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Ett vapenhandlartillstånd ger rätt att inneha ljuddämpare och vapenmagasin.

Den som har vapenhandlartillstånd får inneha ammunition utan tillstånd enligt denna lag. Bestämmelser om krav på tillstånd för hantering av ammunition som utgör en explosiv vara finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

6 § I ett reparatörstillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal skjutvapen tillståndet ger rätt att inneha i verksamheten. Tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Underrättelse om tvivelaktiga förvärv

7 § En vapenhandlare eller yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition ska underrätta Polismyndigheten om varje förvärv eller försök till förvärv av ammunition som han eller hon anser ha varit tvivelaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

8 kap. Införsel av skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare

Förutsättningar för införseltillstånd

1 § För tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige gäller samma förutsättningar som för tillstånd att inneha vapnen enligt 3–5 kap.

Tillstånd att föra in ammunition eller ljuddämpare får ges till den som har rätt att inneha egendomen i Sverige, om det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas.

Införseltillståndet ger rätt till innehav under viss tid

2 § Införseltillstånd ger rätt att under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet i Sverige inneha de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som förts hit med stöd av tillståndet. Tillståndet gäller under förutsättning att egendomen förs in inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som Polismyndigheten bestämmer.

Undantag från kravet på införseltillstånd

3 § Enskilda personer får utan särskilt tillstånd till Sverige föra in de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som de i Sverige har rätt att inneha för personligt bruk. Detta gäller också sådana sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

4 § Enskilda personer som har permanent tillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge att där inneha jakt- eller tävlingsskjutvapen för eget bruk, får, utan särskilt tillstånd, föra med dessa vapen med tillhörande ammunition och ljuddämpare

- vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här,
- vid resa genom Sverige till Danmark, Finland eller Norge i anslutning till tillfällig användning vid jakt eller tävling i något av dessa länder.

Den som har fört in vapen, ammunition och ljuddämpare för sådan jakt eller tävling i Sverige som avses i första stycket får utan tillstånd inneha egendomen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

5 § När det är särskilt föreskrivet får enskilda personer som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass, utan särskilt tillstånd, medföra tävlingsskjutvapen som är införda i skjutvapenpasset med tillhörande ammunition och ljuddämpare vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid tävling här. Personen ska medföra dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid tävling i Sverige.

Den som med stöd av första stycket har fört in vapen, ammunition och ljuddämpare i Sverige får utan tillstånd inneha egendomen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

Förvar på tullager eller i frizon

6 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare får inte förvaras på tullager eller i frizon utan medgivande av Polismyndigheten.

Utförsel av vapen som inte får föras in

7 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som en resande fört med till Sverige för personligt bruk men inte haft rätt att föra in, får föras ut om egendomen anmälts i behörig ordning för Tullverket. Egendomen tillfaller staten om den inte förs ut inom antingen fyra månader efter en sådan anmälan eller inom den längre tid som Tullverket i det enskilda fallet bestämmer. I ett sådant fall ska egendomen behandlas som om den hade förklarats förverkad.

Införsel av den som har vapenhandlartillstånd

8 § Den som har rätt att bedriva handel med skjutvapen får ges tillstånd att till Sverige föra in sådana skjutvapen som omfattas av vapenhandlartillståndet. I fråga om helautomatiska skjutvapen krävs tillstånd för införsel i varje särskilt fall.

Den som har vapenhandlartillstånd får utan tillstånd enligt denna lag föra in ammunition eller ljuddämpare till Sverige.

9 kap. Utlåning av skjutvapen

Inledande bestämmelser om utlåning

1 § Ett tillståndspliktigt skjutvapen får lånas ut endast när det är särskilt föreskrivet. Vid tillåten utlåning har låntagaren rätt att inneha skjutvapnet.

2 § Ett skjutvapen får inte lånas ut till den som kan antas komma att missbruka vapnet.

3 § Den som har lånat ett skjutvapen får inte låna ut vapnet till någon annan förutom i de fall som anges i 5 §.

Korttidsutlåning

När korttidsutlåning får ske

4 § Den som har rätt att inneha ett skjutvapen får vid enstaka tillfällen låna ut vapnet om

1. utlåningen sker för samma ändamål som utlånarens tillstånd avser,
2. utlåningen avser en tid om högst två veckor, och
3. låntagaren har lånetillstånd enligt 7 §.

Lånetillstånd krävs dock inte om

1. låntagaren har tillstånd att inneha vapen av samma typ som lånet avser,
2. vapnet innehas och används under långgivarens uppsikt eller under uppsikt av en sådan sammanslutning som får ges tillstånd att inneha skjutvapen, eller
3. lånet avser ett start- eller signalvapen.

5 § Den som har lånat ett skjutvapen enligt 4 § får låna ut vapnet till någon annan endast om vapnet innehas och används under långgivarens uppsikt.

6 § En skyttesammanslutning som har tillstånd att inneha skjutvapen får låna ut skjutvapen vid upprepade tillfällen om förutsättningarna i 4 § är uppfyllda och vapnet ska innehas och användas vid övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning som får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

Lånetillstånd

7 § Tillstånd att låna skjutvapen (*lånetillstånd*) får ges till fysiska personer. Lånetillstånd får ges endast till den som

1. skäligen kan antas inte komma att missbruka sådana vapen som ansökan avser, och
2. behöver låna vapnet för ett godtagbart ändamål.

Lånetillstånd får ges endast om det kan antas att 8 och 9 §§ inte kommer att utgöra hinder mot utlåning.

Lånetillstånd får ges endast för särskilt angivna ändamål.

Utlåning till underåriga

8 § Ett skjutvapen får lånas ut till den som är under 18 år endast om

a) vapnet ska användas vid en övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning som får ges tillstånd att inneha skjutvapen,

b) låntagaren har fyllt 15 år, vapnet ska innehas och användas under långgivarens uppsikt och det inte är fråga om ett enhandsvapen eller helautomatiskt vapen,

- c) utlåningen avser ett effektbegränsat vapen och vapnet ska innehas och användas under långgivarens uppsikt,
- d) utlåningen avser start- eller signalvapen som ska användas vid tävling eller övning, eller
- e) låntagaren har tillstånd att inneha ett vapen av samma typ.

Särskilda lämplighetskrav

9 § Om innehavet av ett skjutvapen kräver att den enskilde ska ha avlagt skytteprov eller genomgått en viss utbildning eller på annat sätt visat sig vara lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav.

Detta gäller dock inte när vapnet ska användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana eller vid jakt under långgivarens uppsikt.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

10 § Enhandsvapen och helautomatiska vapen får lånas ut endast för användning under långgivarens uppsikt eller för övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning som får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

Detta gäller inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett sådant vapen eller i fråga om start- eller signalvapen.

Vapenhandlares utlåning för provskjutning

11 § Vapenhandlare får under en tid om högst två veckor låna ut skjutvapen till den som fyllt 18 år för sådan provskjutning på skjutbana som äger rum under uppsikt av

1. en sådan sammanslutning som får ges tillstånd att inneha skjutvapen,
2. vapenhandlaren, eller
3. någon annan person som har godkänts av Polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppgiften får ges ett sådant godkännande som avses i första stycket 3. Ett uppdrag att närvara vid provskjutning i vapenhandlares ställe får ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter.

Kravet på uppsikt gäller inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett vapen av den typ som lånet avser eller i fråga om start- eller signalvapen.

Utlåning till bevakningspersonal

12 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får i samband med bevakningsuppdrag som kräver beväpning låna ut skjutvapen till företagets bevakningspersonal. Företaget får dock endast låna ut vapen till den som har getts särskilt tillstånd att som lån inneha skjutvapen för sådant ändamål (*bevakningslånetillstånd*).

Bevakningslånetillstånd får ges endast till bevakningspersonal som

1. skäligen kan antas inte kommer att missbruka sådana vapen som ansökan avser, och

2. behöver låna skjutvapen i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning.

Ett bevakningslånetillstånd får tidsbegränsas, om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att behovet av att låna skjutvapen inte kommer vara varaktigt.

13 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får låna ut skjutvapen för utbildning under företagets uppsikt till sådan bevakningspersonal som kan få beväpnas med skjutvapen.

Förbud mot utlåning i vissa fall

14 § Skjutvapen får inte lånas ut till den som har fått ett skjutvapen förklarat förverkat eller ett tillstånd att inneha skjutvapen återkallat, om inte låntagaren ändå är berättigad att inneha vapen av den typ som lånet avser. Har någon fått ett skjutvapen omhändertaget, får vapen av den typ som omhändertagits inte lånas ut till honom eller henne.

Trots första stycket får ett vapen, efter särskilt tillstånd av Polismyndigheten, lånas ut för övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning som får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

15 § Den som har tillstånd eller rätt att låna skjutvapen får under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån för skjutning även utan särskilt tillstånd inneha

a) ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten att låna skjutvapen avser, och

b) ljuddämpare eller vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller rätt att låna skjutvapen för samling får under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

10 kap. Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon

1 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får utan särskilt tillstånd innehas av den som har tagit hand om boet till dess

a) egendomen har överlåtits till någon som är berättigad att inneha den,

b) egendomen ska överlämnas enligt 2 § eller, i fråga om dödsbon, 14 kap. 3 §, eller

c) i fråga om konkursbon, konkursen har avslutats.

2 § Om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får Polismyndigheten besluta att egendomen tills vidare ska förvaras av myndigheten eller någon annan som myndigheten anvisar, när det finns särskild anledning till det. Den som har hand om boet är skyldig att efter Polismyndighetens beslut lämna över egendomen till den som ska förvara den.

3 § Bestämmelser om inlösen av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin i dödsbon finns i 11 kap.

11 kap. Ändring, reparation och skrotning av skjutvapen

1 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen upphör att gälla, om vapnet ändras så att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. Detta gäller dock inte om innehavaren har tillstånd att bedriva handel med skjutvapen och även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet.

2 § Vid reparation av ett skjutvapen får, utan särskilt tillstånd, en försliten eller på annat sätt oanvändbar vapendel bytas ut mot en ny likadan.

Den som har särskilt tillstånd att inneha slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor eller mantlar till skjutvapen eller armborststommar med avfyringsanordningar får utan tillstånd byta ut en sådan del mot en ny likadan, om den utbytta delen lämnas för skrotning och bytet genast anmäls till Polismyndigheten.

3 § För reparation eller översyn får skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av den som får bedriva handel med sådana vapen eller den som har tillstånd att ta emot sådana vapen för sådana åtgärder. För reparation eller översyn får ett vapen också lämnas till den som skulle ha rätt att låna och självständigt handha vapnet.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot skjutvapen får provskjuta vapnet.

4 § Den som får ta emot ett vapen för reparation eller översyn får även ta emot och tillfälligt inneha skjutvapen för ändring eller ombyggnad, förutsatt att även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet eller rätten att ta emot vapnet. Om åtgärden innebär att skjutvapnet till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen får vapnet lämnas ut endast om innehavaren visar upp bevis om ett sådant tillstånd som avses i 1 §.

Ändring eller ombyggnad av skjutvapen kan kräva tillstånd enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot skjutvapen får provskjuta vapnet.

5 § Skjutvapen som ska skrotas ska lämnas till Polismyndigheten. Den som lämnar ett vapen för skrotning ska bifoga tillståndsbeviset om det finns ett sådant.

12 kap. Förvaring och transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare

Allmänna aktsamhetskrav

1 § Den som innehar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare är skyldig att ta hand om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den.

Förvaring

2 § När skjutvapen inte används ska de förvaras i säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme.

Effektbegränsade skjutvapen samt sådana föremål som enligt 1 kap. 4 § jämföras med skjutvapen får dock, med undantag för stommar och lådor, förvaras på annat betryggande sätt så att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem. Ammunition och ljuddämpare ska förvaras under säkert lås eller på något annat lika betryggande sätt.

3 § Förvaring enligt 2 § av egendom som innehas av en enskild person ska ske i

1. innehavarens stadigvarande bostad,
2. en byggnad som är sammanbyggd med och tillgänglig från bostaden, eller
3. en separat byggnad som är väl synlig från bostaden, i vilken det finns ett larm eller motsvarande anordning som varnar om intrång.

Om en lika säker förvaring anordnas i någon annan bostad eller lokal som personen har tillgång till, får egendomen även förvaras där. För förvaring på en sådan plats krävs tillstånd. Vid bedömningen av om förvaringen är lika säker ska beaktas möjligheterna att övervaka den plats där egendomen förvaras.

4 § En innehavare får lämna över sina skjutvapen, sin ammunition eller sina ljuddämpare till någon annan för förvaring, om han eller hon inte själv kan ta hand om egendomen, det framstår som mer lämpligt eller om det annars finns särskilda skäl. För sådan förvaring krävs tillstånd om inte utlåning i motsvarande fall är tillåten enligt 9 kap. Tillstånd får ges endast om mottagaren med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig och kan erbjuda en säker förvaring. Tillståndet ska tidsbegränsas.

Den som förvarar vapnet får använda det endast om han eller hon har tillstånd att inneha vapen av samma typ.

5 § När det finns särskild anledning till det får Polismyndigheten även i annat fall än som avses i 3 kap. besluta att tillstånd att inneha skjutvapen ska förenas med villkor att vapnet ska förvaras på visst sätt.

Säkerhetsåtgärder vid förflyttning av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare

6 § Den som skickar eller transporterar ett skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt egendomen. Vapnet ska vara oladdat och, i den utsträckning det är lämpligt, isärtagat och nerpackat.

Medförande av skjutvapen på vissa platser

7 § Skjutvapen får medföras på allmän plats endast om vapnet enligt särskilda föreskrifter ingår i utrustning för en viss tjänst eller ett visst uppdrag eller om det annars med hänsyn till vapnets art, syftet med innehavet och övriga omständigheter är att anse som befogat. Detsamma gäller i fråga om skjutvapen inom skolområde, där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs, eller i fordon på allmän plats.

Transport i samband med skrotning eller inlösen

8 § Den som ska lämna in ett skjutvapen för skrotning enligt 11 kap. 5 § eller som ska lämna in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för inlösen enligt 14 kap. får låta den som har eget tillstånd att inneha skjutvapen transportera och överlämna egendomen till Polismyndigheten.

Skyldighet att ge tillträde för kontroll

9 § Den som har tillstånd eller rätt att inneha skjutvapen är skyldig att låta Polismyndigheten få tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs.

13 kap. Återkallelse och omhändertagande

Återkallelse av tillstånd

1 § Ett tillstånd att inneha skjutvapen eller att föra in skjutvapen till Sverige ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) tillståndshavaren visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
- b) tillståndshavaren utan godtagbar anledning vägrat Polismyndigheten tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs,
- c) förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
- d) det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

Första stycket gäller också i fråga om tillstånd att förvara skjutvapen hos någon annan.

2 § Ett tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) förutsättningarna för tillståndet inte längre finns,
- b) tillståndshavaren har missbrukat den egendom som tillståndet gäller, eller

c) det annars finns någon skäl原因 anledning att återkalla tillståndet.

3 § Ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) tillståndshavaren inte längre bedriver verksamheten yrkesmässigt,
- b) förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
- c) det annars finns någon skäl原因 anledning att återkalla tillståndet.

Tillståndet får också återkallas om tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen.

Första och andra styckena gäller på motsvarande sätt i fråga om tillstånd att ta emot skjutvapen för reparation eller översyn.

4 § Ett tillstånd att låna skjutvapen ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) innehavaren har visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
- b) förutsättningar för tillståndet inte längre finns, eller
- c) det annars finns någon skäl原因 anledning att återkalla tillståndet.

Återkallelse av godkännande

5 § Ett godkännande som föreståndare, vapenföreståndare, ersättare, person som i en vapenhandlares ställe får närvara vid provskjutning eller vapenhanterare ska återkallas av Polismyndigheten om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Om godkännandet återkallas ska godkännandebeviset lämnas in till Polismyndigheten om ett sådant bevis finns.

Återkallelse av auktorisation

6 § En auktorisation enligt 5 kap. 5 § ska återkallas av Polismyndigheten om förutsättningarna för auktorisationen inte längre finns.

Om auktorisationen återkallas ska auktorisationsbeviset lämnas in till Polismyndigheten om ett sådant bevis finns.

Omhändertagande av skjutvapen, ammunition, vapentillbehör och tillståndsbevis

7 § Polismyndigheten ska besluta att ett skjutvapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare, vapenmagasin och tillståndsbevis ska tas om hand om

- a) det finns risk att vapnet missbrukas, eller
- b) det är sannolikt att tillståndet att inneha vapnet kommer att återkallas och särskilda omständigheter inte talar emot ett omhändertagande.

Om risken för missbruk är överhängande, får egendomen tas om hand även utan ett sådant beslut. En sådan åtgärd får vidtas av polismän, jakttillsynsmän som länsstyrelsen förordnat, personal vid Kustbevakningen och Tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen. Åtgärden ska skyndsamt

anmälas till Polismyndigheten, som omedelbart ska pröva om omhändertagandet ska bestå.

8 § Om Polismyndigheten har beslutat om omhändertagande enligt 7 §, ska frågan om återkallelse av tillståndet prövas skyndsamt.

Tillståndet är ogiltigt till dess att frågan om återkallelse har prövats.

Återkallas inte tillståndet ska tillståndsbeviset omedelbart lämnas tillbaka.

9 § Medför någon ett skjutvapen utan att kunna visa att han eller hon har rätt att inneha vapnet, får vapnet omhändertas. En sådan åtgärd får vidtas av en polisman, jakttillsynsman som länsstyrelsen förordnat eller av personal vid Kustbevakningen eller Tullverket.

Sedan en vecka förflutit efter omhändertagandet ska vapnet återställas, om det inte har tagits i beslag eller det tillstånd som medfört rätt att inneha vapnet har återkallats. Detsamma gäller dessförinnan, om den som medförde vapnet kan styrka sin rätt att ha detta med sig.

10 § Om det finns någon som har rätt att inneha och förfoga över skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som tagits om hand, ska egendomen lämnas tillbaka så snart det skäligen kan antas att det inte längre finns någon risk för missbruk.

Anmälningsskyldighet

11 § En läkare som bedömer att en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha skjutvapen ska omedelbart anmäla detta till Polismyndigheten. Anmälan behöver inte göras om det med hänsyn till omständigheterna står klart för läkaren att patienten inte har tillstånd att inneha skjutvapen.

Den anmälningsskyldighet som läkare har enligt första stycket gäller även i fråga om en person som genomgår rättspsykiatrisk undersökning eller utredning enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

12 § Om Polismyndigheten får kännedom om omständigheter som kan medföra att en person som tillhör hemvärnets personal är olämplig att inneha skjutvapen, ska myndigheten omedelbart underrätta Försvarsmakten om dessa omständigheter. Om Säkerhetspolisen får kännedom om sådana omständigheter ska myndigheten i så stor utsträckning som dess verksamhet medger det underrätta Försvarsmakten om dessa.

14 kap. Inlösen av skjutvapen, ammunition och vapentillbehör

1 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska lösas in av staten om

a) tillståndet *som medför rätt* att inneha egendomen har återkallats utan att den samtidigt har förklarats förverkad eller tagits i beslag,

b) innehavaren har avlidit,

c) ansökan har avslagits i fråga om tillstånd att inneha vapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning, eller

d) en domstol har beslutat att vapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, som någon innehar utan att ha rätt till det, inte ska förverkas eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att inte föra talan om förverkande.

Vid återkallelse av ett vapenhandlartillstånd på handlarens eget initiativ är staten inte skyldig att lösa in vapenhandlarens vapen enligt första stycket a.

2 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska inte lösas in om egendomen lämnas för skrotning eller överläts till någon som har rätt att inneha den och om detta görs inom

a) ett år från det att innehavaren avled, eller

b) tre månader från det att tillståndet som medför rätt att inneha egendomen återkallades, ansökan om tillstånd avslogs, beslut i förverkandefrågan meddelades av en domstol eller en åklagare eller beslaget hävdes.

Vapnen, ammunitionen, ljuddämparna eller vapenmagasinen ska inte heller lösas in om ansökan om tillstånd att inneha egendomen görs inom samma tid. Om ansökan avslås ska egendomen lösas in, om den inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överläts till någon som har rätt att inneha den.

Polismyndigheten får medge förlängning av tidsfristerna, varje gång med högst sex månader.

3 § En innehavare av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som ska lösas in är skyldig att enligt Polismyndighetens beslut lämna över egendomen till myndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns ett tillståndsbevis eller någon annan motsvarande handling, ska även den lämnas över till Polismyndigheten.

4 § För skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som löses in ska en ersättning betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet.

5 § Polismyndigheten prövar frågor om inlösen enligt denna lag.

15 kap. Märkning

Vid tillverkning och vissa överlåtelser

1 § Med tillverkning förstås i denna lag framställning av sådana vapen och vapendelar som anges i 2 och 3 §§. Med tillverkning förstås även sådan ändring eller ombyggnad av ett vapen som medför att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen.

2 § Den som tillverkar ett skjutvapen som är avsett att skjuta ut hagel, kulor eller andra projektiler med hjälp av ett antändbart drivämne, ska förse vapnet med en unik märkning som omfattar tillverkarens namn, landet eller platsen

för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår, om tillverkningsåret inte framgår av serienumret. Detta gäller inte den som tillverkar ett skjutvapen av vapendelar som redan är märkta på föreskrivet sätt.

Märkningen ska vara placerad på skjutvapnets

1. slutstycke eller trumma,
2. eldrör eller pipa, och
3. stomme, låda och mantel.

Märkningen ska om möjligt även innefatta uppgift om modell.

Kravet på märkning gäller inte om en vapendel är för liten för att kunna märkas på föreskrivet sätt. Vapendelen ska då märkas med åtminstone ett serienummer eller liknande.

3 § Vad som anges i 2 § gäller också den som tillverkar ett obrukbart vapen, om vapnet i brukbart skick skulle utgöra ett sådant skjutvapen som omfattas av nämnda paragraf.

4 § Den som tillverkar någon av de vapendelar som anges i 2 § andra stycket ska förse vapendelen med en märkning av det slag som föreskrivs i 2 §. Detta gäller dock inte om tillverkaren ska infoga vapendelen i ett vapen som ska märkas vid tillverkningen.

5 § När vapen eller vapendelar som anges i 2 och 3 §§ överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska den myndighet som överläter föremålet se till att det är märkt på det sätt som anges i 2 §. Föremålet ska också ha en märkning av vilken det framgår att en svensk myndighet har överlåtit det.

Första stycket gäller inte vapen som staten har löst in enligt 14 kap.

6 § Den som tillverkar ammunition till ett sådant skjutvapen som anges i 2 § ska märka varje förpackning med komplett ammunition med uppgift om ammunitionstyp, kaliber, varupartiets identifikationsnummer och tillverkarens namn.

Första stycket gäller inte ammunition som anges i 3 § 2 förordningen (1992:1303) om krigsmateriel.

Vid införsel

7 § Den som för in vapen eller vapendelar som anges i 2 och 3 §§ till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen ska senast inom en månad efter införseln se till att föremålet är märkt på det sätt som anges i 2 §. Märkningen ska också visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln.

Första stycket gäller inte den som tillfälligt, under högst tre månader från dagen för införseln, för in vapen eller vapendelar till Sverige för

1. användning vid jakt eller tävlingsskytte,
2. reparation, översyn, service eller värdering,
3. utställning eller mäsas,
4. resa genom landet, eller

5. användning av företrädare för en annan stats myndighet vid tillfällig tjänstgöring i landet.

8 § Polismyndigheten får efter ansökan medge undantag från skyldigheten enligt 7 § att märka ett vapen eller en vapendel, om föremålet är av särskilt stort historiskt värde och det finns särskilda skäl.

Kommer ansökan in till Polismyndigheten inom en månad efter införseln gäller inte skyldigheten att märka föremålet enligt 7 § första stycket.

Om Polismyndigheten eller domstol avslutar ärendet på annat sätt än genom att bifalla ansökan, ska föremålet märkas inom en månad från det att beslutet eller domen fått laga kraft.

16 kap. Vapenregister

Vapenregistren

1 § Polismyndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra de separata register som anges i 2–6 §§.

2 § *Vapeninnehavarregistret* ska innehålla uppgift om

1. personer och organisationer som enligt denna lag har getts tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

2. personer som enligt denna lag getts tillstånd att låna skjutvapen,

3. personer som tillhör hemvärnets personal och som av Försvarsmakten har tilldelats skjutvapen för förvaring i bostaden,

4. personer som utan särskilt tillstånd får inneha skjutvapen som ingår i ett dödsbo eller konkursbo och som inte är effektbegränsade, och

5. personer och organisationer som för någon annans räkning får förvara skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare samt, om förvaringen sker hos en skola, den person som ansvarar för förvaringen.

Av vapeninnehavarregistret får det inte framgå vilka vapen som Försvarsmakten har tilldelat någon som tillhör hemvärnets personal. Registret får inte användas för att göra automatiserade sammanställningar över personer som tillhör hemvärnets personal.

3 § Det *utökade vapeninnehavarregistret* ska innehålla uppgift om

1. fysiska personer som har ett betydande inflytande över en skytte-sammanslutning som har tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

2. fysiska personer som har ett betydande inflytande över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person och som har tillstånd att inneha skjutvapen,

3. personer som har godkänts att som vapenföreståndare eller ersättare svara för skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som huvudmannen för ett museum eller ett auktoriserat bevakningsföretag har tillstånd eller annan rätt att inneha, och

4. personer som har godkänts som vapenhanterare för en skytte-sammanslutning, huvudmannen för ett museum eller ett auktoriserat bevakningsföretag.

4 § *Vapenregistret* ska innehålla uppgift om de skjutvapen för vilka tillstånd till innehav har getts enligt denna lag samt skjutvapen som upphittats eller anmälts stulna eller försvunna.

5 § *Vapenhandlarregistret* och *vapenmäklarregistret* ska innehålla uppgift om

1. personer och organisationer som har getts vapenhandlartillstånd, reparatörstillstånd eller vapenmäklartillstånd,

2. fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har tillstånd att bedriva sådan verksamhet,

3. personer som har godkänts att som föreståndare eller ersättare svara för sådan verksamhet, och

4. personer som har godkänts att i en vapenhandlares ställe närvara vid provskjutning.

6 § *Registret över auktoriserade sammanslutningar för målskytte* ska innehålla uppgift om sammanslutningar som har auktoriserats enligt denna lag.

7 § Om ett tillstånd att inneha skjutvapen är ett förvärvstillstånd enligt 3 kap. 4 § ska detta framgå av vapeninnehavarregistret. Om tillståndet avser ett bestämt vapen ska det framgå av vapenregistret att vapnet är under överlåtelse.

Vapenregistrens ändamål

8 § Vapenregistren ska ha till ändamål att

1. underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag, och
2. ge information om sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller beivra brott med anknytning till skjutvapen.

Bevarande och gallring av uppgifter i vapenregister

9 § Uppgifter om sådana skjutvapen och vapendelar som avses i 15 kap. ska bevaras i vapenregister i 30 år efter det att skjutvapnet eller vapendelen har skrotats. Om skjutvapnet eller vapendelen har överförs till en mottagare i utlandet ska uppgifterna i stället bevaras i 30 år efter utförseln, om skjutvapnet eller vapendelen inte dessförinnan har återförts.

Uppgifter om namn, adress och organisations- eller personnummer avseende den som har getts tillstånd att inneha sådana skjutvapen eller vapendelar ska bevaras under samma tid.

När perioden om 30 år har löpt ut ska personuppgifter i vapenregister raderas.

10 § Uppgifter i vapeninnehavarregistret om personer som tillhör hemvärnets personal ska gallras när Försvarsmakten har meddelat att uppgiften inte längre är aktuell.

Utlämnande av uppgifter i vapenregister

11 § Personuppgifter som behandlas i vapenregister och som är nödvändiga för att framställa rättsstatistik ska lämnas till den myndighet som ansvarar för att framställa sådan statistik.

12 § Om det är förenligt med svenska intressen, får personuppgifter som behandlas i vapenregister lämnas till

1. Interpol eller Europol, eller till en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, om det behövs för att myndigheten eller organisationen ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott, eller

2. utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst.

Uppgifter får vidare lämnas till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt.

13 § Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen får medges direktåtkomst till vapenregister.

En myndighet som har beviljats direktåtkomst ansvarar för att tillgången till personuppgifter begränsas till vad varje tjänsteman behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Ytterligare föreskrifter

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om

1. förande av vapenregister,
2. åtkomst till uppgifter i vapenregistren,
3. digital arkivering, och

4. att personuppgifter som behandlas i vapenregister får lämnas ut även i andra fall än som avses i 10–13 §§.

17 kap. Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden

Förhållandet till annan reglering

1 § Bestämmelserna i detta kapitel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet.

2 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) gäller bestämmelserna i detta kapitel utöver den lagen.

Personuppgiftsansvar

3 § Polismyndigheten är personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden.

Behandling av känsliga personuppgifter

4 § Om uppgifter om en person behandlas, får de kompletteras med känsliga personuppgifter när detta är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen. Känsliga personuppgifter får också behandlas om det är nödvändigt för diarieföring eller om uppgifterna har lämnats till Polismyndigheten i en anmälan eller liknande och behandlingen är nödvändig för handläggningen.

Vad som avses med känsliga personuppgifter framgår av artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 11–13 §§ brottsdatalagen (2018:1177).

5 § Det är förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Tillgång till personuppgifter

6 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad varje tjänsteman behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Skadestånd vid personuppgiftsbehandling som omfattas av brottsdatalagen

7 § Bestämmelsen om skadestånd i 7 kap. 1 § brottsdatalagen (2018:1177) ska tillämpas om behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen skett i strid med detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet.

18 kap. Straff och förverkande

Vapenbrott

1 § Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter, yrkesmässigt förmedlar eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för *vapenbrott* till fängelse i högst fem år.

Om brottet med hänsyn till risken för att vapnet skulle komma till otillåten eller annan skadlig användning och övriga omständigheter är att anse som ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Till böter eller fängelse i högst sex månader döms också om gärningen har begåtts av oaktsamhet.

Till ansvar för vapenbrott döms inte om gärningen är sådan som avses i 3 §.

2 § Om brott som avses i 1 § första stycket är grovt, döms för *grovt vapenbrott* till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,

2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

3. innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett flera vapen,

4. vapnet har innehafts i en sådan miljö att det typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller

5. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för *synnerligen grovt vapenbrott* till fängelse i lägst sex och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Vid bedömningen enligt första och andra styckena ska ett enhandsvapen anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

Överträdelse av ett tidsbegränsat tillstånd att inneha skjutvapen

3 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet olovligen innehar ett skjutvapen sedan ett tidsbegränsat tillstånd att inneha vapnet löpt ut, döms om det olovliga innehavet pågått i mindre än tre månader för *överträdelse av ett tidsbegränsat tillstånd att inneha skjutvapen* till böter eller fängelse i högst sex månader.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Vapenmärkningsbrott

4 § Den som uppsåtligen bryter mot bestämmelserna om märkning i 15 kap. 2 § första, andra och fjärde styckena, 3, 4, 7 eller 8 § döms för *vapenmärkningsbrott* till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller den som uppsåtligen förfalskar eller utan lov utplånar, avlägsnar eller ändrar sådan märkning.

Till ansvar för brott mot bestämmelserna om märkning i 15 kap. 7 eller 8 § döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

Missbruk av rätt att inneha skjutvapen

5 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet missbrukar rätten att inneha ett skjutvapen genom att använda det för något annat ändamål än det som han eller hon är berättigad till, döms för *missbruk av rätt att inneha skjutvapen* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Olovlig befattningsmed ammunition och vapentillbehör

6 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- a) innehar ammunition utan att ha rätt till det, eller
- b) överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ammunition till någon som inte har rätt att inneha egendomen,

döms för *olovlig befattningsmed ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader.

För det fall att en gärning som avses i första stycket avser ljuddämpare eller vapenmagasin döms för *olovlig befattningsmed vapentillbehör* till böter eller fängelse i högst sex månader.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin.

Olovlig handel och förmedling

7 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bedriver handel med skjutvapen utan tillstånd, döms för *olovlig vapenhandel* till böter eller fängelse i högst sex månader.

8 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar skjutvapen utan tillstånd, döms för *olovlig vapenförmedling* till böter eller fängelse i högst sex månader.

För det fall att en gärning som avses i första stycket avser ammunition döms för *olovlig förmedling av ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Andra överträdelser av vapenlagen

9 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- a) bryter mot bestämmelserna om överlämnande till förvaring hos någon annan i 12 kap. 4 § första stycket eller om transport i 12 kap. 6 § eller mot villkor i fråga om förvaring av vapen som meddelats med stöd av denna lag,

- b) bryter mot bestämmelserna om förvaring i 12 kap. 1, 2 och 4 §§ i fråga om skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som innehas av samman slutningar, huvudmän för museer eller auktoriserade bevakningsföretag eller i fråga om skjutvapen som innehas av vapenhandlare,

- c) förvarar skjutvapen eller ljuddämpare åt någon annan utan att ett föreskrivet tillstånd till förvaringen finns, eller bryter mot bestämmelserna om användning vid förvaring i 12 kap. 4 § andra stycket,

- d) medför skjutvapen i strid med bestämmelserna i 12 kap. 7 §, eller

e) bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 7 § genom att olovligen överföra vapen eller ammunition till ett annat land.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för överträdelse av bestämmelserna i 12 kap. 7 §.

Till ansvar för otillåten förvaring av skjutvapen åt någon annan döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

10 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 8 § a) genom att underlåta att på föreskrivet sätt anmäla utförsel eller utlåning av skjutvapen.

Brottskonkurrens

11 § Bestämmelser om straff för olovlig införsel av vapen, ammunition eller ljuddämpare och för försök till sådant brott finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Förverkande och beslag

12 § Ett skjutvapen som har varit föremål för brott som avses i 1–5 §§ ska förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som har varit föremål för brott som avses i 6 § första och andra stycket. I stället för att förklara egendomen förverkad kan dess värde förklaras förverkat. Om ett vapen förklaras förverkat får även ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som hör till vapnet förklaras förverkade.

Utbyte av brott enligt denna lag ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

13 § Jakttillsynsmän som förordnats av länsstyrelsen samt personal vid Kustbevakningen och Tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen har samma befogenhet som polismän att ta sådan egendom i beslag som skäligen kan antas vara förverkad enligt denna lag.

Åtal

14 § Om någon frivilligt lämnar in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin till Polismyndigheten, får åtal för olovligt innehav av egendomen väckas mot honom eller henne av åklagaren endast om det är motiverat från allmän synpunkt.

Försök, förberedelse och stämpling

15 § För försök, förberedelse eller stämpling till grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

19 kap. Överklagande

1 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag som gäller en fysisk person får överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets han eller hon var folkbokförd vid tidpunkten för beslutet.

I övriga fall överklagas beslut enligt denna lag till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det första beslutet fattades.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Polismyndighetens beslut om återkallelse av vapenhandlartillstånd, återkallelse av vapenmäklartillstånd, återkallelse av reparatörstillstånd eller återkallelse av auktorisation ska dock gälla omedelbart endast om Polismyndigheten anger det i beslutet. Polismyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart om det finns särskilda skäl för det.

Polismyndighetens eller en domstols beslut som rör märkning av vapen eller vapendelar av särskilt stort historiskt värde ska, trots vad som anges i första stycket, inte gälla omedelbart.

20 kap. Bemyndiganden

Föreskrifter som rör lagens och vissa bestämmelsers tillämpningsområde

Utvidgning av lagens tillämpningsområde

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag eller vissa föreskrifter i lagen ska tillämpas även i fråga om andra föremål än sådana som anges i 1 kap. 3 och 4 §§, om föremålen är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

Inskränkning av lagens tillämpningsområde

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag inte ska gälla i fråga om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som en företrädare för en annan stats myndighet eller för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige.

3 § Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten får i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Undantag från bestämmelser om tillstånd

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om

a) att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla innehav av skjutvapen, ljuddämpare eller vapenmagasin som lämnats över från staten till

– statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen,

– den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel, eller

– frivilliga försvarsorganisationer,

b) att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla införsel av skjutvapen som lämnats över från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen, och

c) att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av skjutvapen som medförs till Sverige enligt bestämmelserna i 8 kap. 5 §, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

Effektbegränsade skjutvapen

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om att anslagsenergin eller utgångshastigheten hos en projektil från ett skjutvapen ska understiga ett visst värde eller att vapnet ska vara konstruerat på ett visst sätt för att vapnet ska anses vara effektbegränsat enligt 2 kap. 2 §.

Föreskrifter om krav på tillstånd i vissa fall

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om att tillstånd ska krävas för överföring av skjutvapen eller ammunition från Sverige till ett annat land.

Föreskrifter om krav på anmälan i vissa fall

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om

a) att den som avser att föra ut ett skjutvapen från Sverige eller lånar ut ett skjutvapen till någon som är fast bosatt i ett annat land och inte ska använda vapnet endast i Sverige, ska anmäla detta till Polismyndigheten,

b) skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förlust av skjutvapen, och

c) skyldighet att anmäla att skjutvapen ingår i tillgångarna i ett dödsbo eller konkursbo.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

a) skyldighet att till Polismyndigheten anmäla överlåtelse och hur en sådan anmälan ska göras, och

b) skyldighet att till Polismyndigheten anmäla att förvärv av skjutvapen inte skett inom föreskriven tid och hur en sådan anmälan ska göras.

Föreskrifter om innehavstillstånd, lånetillstånd och därmed sammanhängande frågor

Förutsättningar för tillstånd

10 § Regeringen får meddela föreskrifter om

a) att tillstånd att inneha vissa skjutvapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde eller för udda ändamål, för andra ändamål än skjutning, får ges endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga,

b) att tillstånd att inneha vissa skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning får ges endast om det finns synnerliga skäl, och.

c) undantag från de förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha skjutvapen vid ansökan om förnyelse av ett tidsbegränsat tillstånd.

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på skjutskicklighet, utbildning, ålder och de förutsättningar i övrigt som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha eller låna skjutvapen.

Varaktigt obrukbara skjutvapen

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav på tekniska åtgärder som ska vidtas för att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart i den mening som avses i 3 kap. 3 § och 4 kap. 7 §.

Förvärv i en annan stat än där förvärvaren bor

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

a) förutsättningar för och förfaringssätt vid medgivande av att personer bosatta i Sverige ska få tillstånd att förvärva skjutvapen i ett annat land, och

b) krav på att den som förvärvat ett skjutvapen i Sverige och som är bosatt i ett främmande land ska underrätta den staten om förvärvet.

Europeiskt skjutvapenpass

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utfärdande av europeiska skjutvapenpass till dem som har tillstånd att inneha skjutvapen i Sverige.

Auktorisation av sammanslutningar för målskytte

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kraven för auktorisation enligt 5 kap. 5 §.

Vapenföreståndare och ersättare för museer och bevakningsföretag

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på kunskap för godkännande av vapenföreståndare eller ersättare för en huvudman för ett museum eller ett auktoriserat bevakningsföretag.

Föreskrifter om vapenhandlar-, vapenmäklar- och reparatörstillstånd och därmed sammanhängande frågor

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- a) krav på kunskap för att få vapenhandlartillstånd, reparatörstillstånd eller vapenmäklartillstånd och vad som i övrigt ska gälla vid sådan verksamhet, och
- b) villkoren för att en verksamhet som rör handel med skjutvapen eller reparation eller översyn av skjutvapen ska anses bedrivas yrkesmässigt.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och vapenmäklare att

- a) föra förteckningar och hålla dem tillgängliga för Polismyndigheten,
- b) lämna Polismyndigheten upplysningar om inköpta och sålda vapen, befintligt vapenlager och andra förhållanden som är av betydelse för Polismyndighetens tillsyn, och
- c) anmäla transaktioner.

Föreskrifter om övriga förutsättningar för tillstånd

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också i övrigt meddela föreskrifter om de förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag.

Föreskrifter om ändring och reparation av skjutvapen

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska iakttas utöver bestämmelserna i 11 kap. vid ändring och reparation av skjutvapen.

Föreskrifter om förvaring och transport

21 § Regeringen får meddela närmare föreskrifter om förutsättningarna för tillstånd till överlämnande för förvaring enligt 12 kap. 4 § till juridiska personer.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

a) krav på vapensamlares, sammanslutningars, museers, vapenhandlares, vapenreparatörers och gymnasieskolors förvaring av tillståndspliktiga skjutvapen och på sammanslutningars förvaring av ammunition eller ljuddämpare, och

b) vad som ska iakttas utöver bestämmelserna i 12 kap. i fråga om transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Föreskrifter om avgifter

23 § Regeringen får meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som få tas ut enligt 1 kap. 11 §.

Föreskrifter om vissa bevis och intyg

24 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

a) krav på att intyg om uppdrag som vapenhanterare, lån av skjutvapen eller om uppdrag enligt 2 kap. 8 § ska lämnas eller visas upp, och

b) krav på att bevis om tillstånd eller godkännande enligt denna lag ska medföras, visas upp eller ges in till Polismyndigheten.

Föreskrifter om böter

25 § Regeringen får meddela föreskrifter om att den som bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag ska dömas till böter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Genom lagen upphävs vapenlagen (1996:67).
 3. Den som vid lagens ikraftträdande har tillstånd som beslutats enligt vapenlagen (1996:67) anses ha tillstånd också enligt denna lag.
 4. Den som den 1 april 1996 hade tillstånd att förvärva, inneha, föra in eller handla med skjutvapen eller ammunition ska anses ha tillstånd till det också enligt denna lag, om tillståndet har beviljats enligt kungörelsen (1927:338) med vissa bestämmelser angående skjutvapen och ammunition, vapenkungörelsen (1934:315), vapenförordningen (1949:340) eller vapenlagen (1973:1176).
 5. Den som före den 1 juli 2000 av polismyndigheten har godkänts att ta emot skjutvapen för reparation, översyn eller skrotning ska anses ha tillstånd till det enligt denna lag.
 6. Den som den 1 april 1996 var berättigad enligt andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen (1987:1008) om ändring i vapenlagen (1973:1176) att inneha ett start- eller signalvapen utan tillstånd får även fortsättningsvis inneha vapnet utan tillstånd.
 7. En sammanslutning för målskytte som auktoriserats enligt 2 kap. 17 § vapenlagen (1996:67) eller som anses auktoriserad enligt andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen (2014:895) om ändring i vapenlagen (1996:67) ska anses vara auktoriserad också enligt denna lag.

8. Den som vid lagens ikraftträdande är godkänd som föreståndare eller ersättare för en vapenhandlare eller vapenmäklare eller som är godkänd att i en vapenhandlares ställe närvara vid provskjutning ska anses vara godkänd också enligt denna lag.

9. Bestämmelserna i 4 kap. 7 § första stycket om tillstånd att inneha skjutvapen för prydnads- eller minnesändamål tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter den 1 juli 2000. Detsamma gäller bestämmelserna i 4 kap. 12 § om tidsbegränsning av tillstånd att inneha helautomatiskt vapen eller enhandsvapen för flerskott.

10. Den som vid lagens ikraftträdande har rätt att inneha vapenmagasin utan tillstånd med stöd av andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen (2023:372) om ändring i vapenlagen (1996:67) får inneha vapenmagasinen utan tillstånd till dess ansökan om tillstånd prövats slutligt.

11. Den som vid lagens ikraftträdande har rätt att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition utan tillstånd med stöd av tredje punkten i övergångsbestämmelserna till lagen (2023:372) om ändring i vapenlagen (1996:67) får bedriva sådan verksamhet utan tillstånd till dess ansökan om tillstånd prövats slutligt.

12. I ärenden som gäller ansökan enligt vapenlagen (1996:67) tillämpas den nya lagen vid prövning efter ikraftträdandet.

13. Bestämmelsen i 3 kap. 2 § tredje stycket om att tillstånd till innehav av ett skjutvapen inte får ges om innehav för det avsedda ändamålet av den sortens vapen innebär en risk för allmän ordning och säkerhet som är oproportionerlig i förhållande till nyttan för ändamålet tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter ikraftträdandet.

14. Bestämmelserna i 4 kap. 5 § om att tillstånd att inneha skjutvapen för samling får ges endast om vapnet ska ingå i en samling som har ett av Polismyndigheten godkänt samlingsområde tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter ikraftträdandet.

15. Bestämmelsen i 4 kap. 7 § första stycket om att tillstånd att inneha skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter ikraftträdandet.

16. Bestämmelsen i 4 kap. 9 § om att tillstånd att inneha helautomatiska vapen får ges endast för målskjutning, skydd och udda skjutningsändamål tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter ikraftträdandet.

17. Bestämmelserna om stommar och lådor i 4 kap. 8 och 9 §§ och 5 kap. 3, 8 och 14 §§ tillämpas endast i fråga om tillstånd som ges efter ikraftträdandet.

18. Den som vid lagens ikraftträdande innehar sådana föremål eller programvara som avses i 2 kap. 3 § b, d eller e har rätt att inneha egendomen till utgången av april 2026.

19. Registrering enligt 16 kap. 5 § 2 av fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person med tillstånd att driva handel med skjutvapen behöver endast ske om lämplighetsprövningen har skett efter den 1 juli 2012.

20. Registrering enligt 16 kap. 3 § 1 och 2 och 16 kap. 5 § 2 av fysiska personer som har ett betydande inflytande över en skyttesammanslutning, ett auktoriserat bevakningsföretag eller en organisation som har getts

reparatörstillstånd behöver endast ske om lämplighetsprövningen har skett efter ikraftträdandet.

21. Registrering enligt 16 kap. 2 § 5 av den person som ansvarar för förvaringen hos en skola behöver endast ske om tillstånd till förvaring hos skolan ges efter ikraftträdandet.

22. Tillstånd att för jakt inneha ett sådant skjutvapen som avses i 4 kap. 13 § upphör att gälla den 1 januari 2027. Polismyndigheten ska senast den 1 juli 2026 skicka en skriftlig underrättelse till den som innehar sådan egendom om att tillståndet upphör att gälla. Underrättelsen ska delges enligt bestämmelserna i delgivningslagen (2010:1932). Har en ansökan om förnyat tillstånd getts in innan giltighetstiden för det gällande tillståndet går ut, ska detta gälla till dess ansökan prövats slutligt, eller om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit sedan beslutet fått laga kraft. Den som före tillståndets upphörande lämnar in egendomen till Polismyndigheten har rätt att få den inlöst av staten. Ersättning ska betalas med ett belopp som motsvarar 80 procent av egendomens marknadsvärde vid förvärvstillfället. Om tillståndsbeviset finns i behåll ska det ges in tillsammans med egendomen.

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 18 b § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

18 b §¹

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får även användas i syfte att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brott som avses i andra stycket, om åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt denna paragraf får användas vid en förundersökning om

1. ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra år,

2. grovt dataintrång enligt 4 kap. 9 c § andra stycket brottsbalken, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

3. våldtäkt eller våldtäkt mot barn enligt 6 kap. 1 § första stycket eller 4 § första eller andra stycket brottsbalken,

4. grovt bedrägeri enligt 9 kap. 3 § brottsbalken, om gärningen har begåtts med hjälp av elektronisk kommunikation och det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

5. utpressning enligt 9 kap. 4 § första stycket brottsbalken, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

6. grov utpressning enligt 9 kap. 4 § andra stycket brottsbalken,

7. allmänfarlig ödeläggelse eller grovt sabotage enligt 13 kap. 3 § första stycket eller 5 § brottsbalken,

8. krigsanstiftan eller grovt utlandsspioneri enligt 19 kap. 2 eller 6 b § brottsbalken,

9. grovt narkotikabrott enligt 3 § första stycket narkotikastrafflagen (1968:64),

10. grovt vapenbrott enligt 9 kap. 1 a § första stycket vapenlagen (1996:67),

10. grovt vapenbrott enligt 18 kap. 2 § första stycket vapenlagen (2025:00),

11. grov narkotikasmuggling, grov vapensmuggling eller grov smuggling av explosiv vara enligt 6 § tredje stycket, 6 a § tredje stycket eller 6 b § tredje stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

12. grovt brott enligt 29 a § första stycket lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,

13. grovt penningtvättsbrott eller näringspenningtvätt, grovt brott, enligt 5 § eller 7 § andra stycket lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

14. terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666),

¹ Senaste lydelse 2023:534.

15. ett brott som avses i 18 a § andra stycket 3, 4, 7, 8, 10, 13, 14, 17 eller 18,

16. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 1, 3, 6–12, 14 eller 15, om en sådan gärning är belagd med straff,

17. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 2, 4, 5 eller 13, om en sådan gärning är belagd med straff och det kan antas att gärningens straffvärde överstiger fängelse i ett år,

18 ett annat brott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i fyra år, eller

19. flera brott, om

a) det kan antas att samtliga brott har begåtts av en och samma person,

b) det kan antas att den samlade brottslighetens straffvärde överstiger fängelse i fyra år,

c) det kan antas att vart och ett av brotten har utgjort ett led i en brottslighet som har utövats i organiserad form eller systematiskt, och

d) det för vart och ett av brotten inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader eller det är fråga om försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt denna paragraf får endast avse ett telefonnummer eller en annan adress eller en viss elektronisk kommunikationsutrustning som

1. det finns särskild anledning att anta att gärningsmannen eller någon annan som har medverkat till brottet eller brotten under den tid som tillståndet avser har använt eller kommer att använda, eller

2. det finns synnerlig anledning att anta att gärningsmannen eller någon annan som har medverkat till brottet eller brotten under den tid som tillståndet avser har kontaktat eller kommer att kontakta.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. I fråga om brott före den 1 januari 2026 gäller 27 kap. 18 b § andra stycket tionde punkten i sin äldre lydelse.

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud
beträffande knivar och andra farliga föremål

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och
andra farliga föremål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

I fråga om vapen och andra föremål som vapenlagen (1996:67) är tillämplig på gäller föreskrifterna där i stället för denna lag.	3 § ¹	I fråga om vapen och andra föremål som vapenlagen (2025:00) är tillämplig på gäller föreskrifterna där i stället för denna lag.
--	------------------	--

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 1996:69.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel

Härigenom föreskrivs att 1 b, 3, 4 och 6 §§ lagen (1992:1300) om krigsmateriel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 b §¹

I 2 a kap. vapenlagen (1996:67) finns bestämmelser om märkning av vapen och vapendelar vid tillverkning och införsel samt om märkning av förpackning med ammunition vid tillverkning.

I 15 kap. vapenlagen (2025:00) finns bestämmelser om märkning av vapen och vapendelar vid tillverkning och införsel samt om märkning av förpackning med ammunition vid tillverkning.

3 §²

Krigsmateriel får inte tillverkas här i landet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från detta tillståndskrav för

1. ändring eller ombyggnad av skjutvapen i de fall som avses i 4 kap. 1 § vapenlagen (1996:67),

1. ändring eller ombyggnad av skjutvapen i de fall som avses i 11 kap. 1 § vapenlagen (2025:00),

2. tillverkning av enstaka skjutvapen och av ammunition för tillverkarens eget bruk,

3. årlig tillverkning för medicinska eller farmaceutiska ändamål eller för forskningsändamål av högst 100 gram kemiska produkter som klassificeras som krigsmateriel.

4 §³

Verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av sådan materiel samt verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet får inte bedrivas här i landet utan tillstånd.

Svenska myndigheter, svenska företag samt den som är bosatt eller stadigvarande vistas här får inte heller utom landet bedriva sådan verksamhet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om sådan handel med skjutvapen eller yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om

1. sådan handel med skjutvapen, ljuddämpare eller vapenmagasin eller

¹ Senaste lydelse 2011:469.

² Senaste lydelse 2018:135.

³ Senaste lydelse 2023:371.

ammunition som regleras i vapenlagen (1996:67) eller sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som regleras i vapenlagen (2025:00), eller

2. sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

6 §⁴

Krigsmateriel får inte föras ut ur landet och tekniskt bistånd får inte lämnas till någon utanför landet utan tillstånd, om inte annat följer av denna lag eller annan författning. I fråga om programvara och tekniskt bistånd likställs med utförsel en överföring till utlandet genom telekommunikation eller på annat liknande sätt.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd enligt första stycket, när det gäller utförsel av krigsmateriel ur landet eller lämnande av tekniskt bistånd utanför landet till ett annat land inom EES

1. om det är fråga om transitering,

2. om den som för ut krigsmaterielen ur landet eller lämnar det tekniska biståndet utanför landet eller mottagaren är en del av ett statligt organ eller en del av försvarsmakten,

3. om det är fråga om leveranser som Europeiska unionen, Nato, Internationella atomenergiorganet (IAEA) eller andra mellanstatliga organisationer gör i syfte att fullgöra sina uppdrag,

4. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för att genomföra ett samverkande program för krigsmateriel och tekniskt bistånd mellan EES-länder,

5. om utförseln eller lämnandet är kopplat till humanitär hjälp vid en katastrof eller som gåva i en nödsituation, och

6. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för eller efter reparation, underhåll, utställning eller demonstration.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförsel av

1. skjutvapen och tillhörande ammunition för enskild persons räkning samt skjutvapen och därtill hörande ammunition för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket,

2. skjutvapen för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd,

1. skjutvapen, och tillhörande ammunition *och ljuddämpare* för enskild persons räkning samt skjutvapen och därtill hörande ammunition *och ljuddämpare* för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket,

2. skjutvapen *och ljuddämpare* för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd,

⁴ Senaste lydelse 2011:849.

3. skjutvapen som förts in i landet för åtgärd som avses i 2,

4. sådana jakt- och tävlings-skjutvapen och tillhörande ammunition som har förts in i landet i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 13 § b vapenlagen (1996:67)

3. skjutvapen *och ljuddämpare* som förts in i landet för åtgärd som avses i 2,

4. sådana jakt- och tävlings-skjutvapen och tillhörande ammunition *och ljuddämpare* som har förts in i landet i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. 4 eller 5 §§ vapenlagen (2025:00).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3, 11 och 12 §§ lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Lagen är tillämplig endast på följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,

2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),

3. skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § samma lag,

3. skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som avses i vapenlagen (2025:00) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 4 § samma lag,

4. injektionssprutor och kanyler,

5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nithandskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikkclubbor och liknande,

7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),

8. hundar och katter för annat ändamål än handel,

9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 19 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt tobaksfria nikotinprodukter vid kontroll av åldersgränsen i 21 § lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter,

10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfä, fisk och reptiler,

11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,

12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,

¹ Senaste lydelse 2022:1259.

13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,

14. varor som ska beskattas enligt lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

16. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

11 §²

En cheftjänsteman som förordnats för uppgiften av chefen för Tullverket får, när det gäller en försändelse som kommer från ett annat EU-land, besluta att en postförsändelse eller en motsvarande försändelse som förmedlas av ett kurirföretag ska hållas kvar av befodringsföretaget, om

1. det finns anledning att anta att försändelsen innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling:

a) narkotika,	
b) skjutvapen eller ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),	b) skjutvapen eller ammunition som avses i vapenlagen (2025:00),
c) sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller	c) sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen, eller

2. det är nödvändigt för att beslag ska kunna ske.

Ett beslut om kvarhållande ska gälla en viss tid, högst en månad, från den dag då beslutet delgavs befodringsföretaget. Beslutet får verkställas omedelbart, men ska snarast prövas av chefen för Tullverket eller chefen för Tullverkets rättsavdelning.

Befodringsföretaget är skyldigt att på begäran av Tullverket till verket överlämna en försändelse som hållits kvar enligt första stycket.

12 §³

Polismyndigheten och Kustbevakningen är skyldiga att medverka i kontrollverksamheten enligt denna lag. Vad som sägs i 5–7 och 13 §§ om Tullverket och en tulltjänsteman gäller vid sådan medverkan också Polismyndigheten och en polisman samt Kustbevakningen och en kustbevakningstjänsteman.

Ett befodringsföretag är skyldigt att till Tullverket anmäla om det i företagets verksamhet uppkommer misstanke om att en försändelse innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling:

1. narkotika,

² Senaste lydelse 2021:44.

³ Senaste lydelse 2021:44.

Bilaga 2

2. skjutvapen eller ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),

3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller

4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Befordringsföretaget är skyldigt att på begäran av Tullverket överlämna försändelsen till verket.

2. skjutvapen eller ammunition som avses i vapenlagen (2025:00),

3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen, eller

4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §¹

Utländska tjänstemän *skall*, när de utövar befogenheter enligt denna lag, utövar befogenheter enligt denna lag,

1. följa svensk lag och annan författning samt instruktioner som meddelas av behörig svensk myndighet,

2. alltid kunna styrka sin behörighet och identitet, och

3. kontakta Tullverket och rapportera vilka åtgärder som vidtagits och de omständigheter som förelegat.

Under gränsöverskridande förföljande eller övervakning får utländska tjänstemän inte bereda sig tillträde till bostäder eller andra platser som inte är öppna för allmänheten. Tjänstevapen får användas endast i nödvärns-situationer.

Av 11 kap. 1 § f vapenlagen (1996:67) framgår att undantag kan göras från lagens bestämmelse i fråga om rätt för utländska tjänstemän att medföra skjutvapen och ammunition vid tillfällig tjänstgöring i Sverige.

Av 20 kap. 2 § vapenlagen (2025:00) framgår att undantag kan göras från lagens bestämmelse i fråga om rätt för utländska tjänstemän att medföra skjutvapen och ammunition vid tillfällig tjänstgöring i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2000:1219.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

Härigenom föreskrivs att 1, 2, 12 och 27 §§ lagen (2000:1225) om straff för smuggling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag innehåller bestämmelser om ansvar m.m. för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor. Har det i lag eller annan författning föreskrivits straff för den som bryter mot ett förbud mot eller villkor för att föra in eller ut en vara, gäller i stället bestämmelserna i den författningen om inget annat är föreskrivet.

I 19–22, 25 a–27, 29 a och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (1996:67) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666) som begås genom smuggling, grov smuggling, vapensmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara eller försök till sådana brott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen, vapenlagen, lagen om brandfarliga och explosiva varor eller terroristbrottslagen.

I 19–22, 25 a–27, 29 a och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (2025:00) och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666) som begås genom smuggling, grov smuggling, vapensmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara eller försök till sådana brott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen, vapenlagen, lagen om brandfarliga och explosiva varor eller terroristbrottslagen.

¹ Senaste lydelse 2022:1777.

De författningar som avses i andra stycket är lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, tullagen (2016:253) samt lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.

Bestämmelserna i 19–22, 25 a–26 a §§ samt 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och bestämmelserna i 32 § gäller också vid brott som avses i 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklaration enligt 26 kap. 37 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244).

2 §²

Vid tillämpning av denna lag ska en vara anses ha förts in till eller ut från landet när den har förts över gränsen för svenskt territorium.

I denna lag förstås med

1. narkotika: sådana varor som anges i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64),
2. vapen: sådana skjutvapen som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen,
3. explosiva varor: sådana varor som anges i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och
4. tullbehandling: vad som föreskrivs i tullagstiftningen om att en vara ska läggas upp på en anläggning för tillfällig lagring, hänföras till ett tullförfarande eller återexporteras eller åtgärder enligt 3 kap. 1 § tullagen (2016:253), då varan förs in till eller ut från landet.

12 §³

Den som uppsåtligen emballerar, transporterar, förvarar, döljer, bearbetar, förvärvar, överlåter eller ingår avtal om upplåtelse av panträtt i en vara som varit föremål för brott enligt 3–11 §§, döms för olovlig befattning med smuggelgods till böter eller fängelse i högst två år. Gärningen ska inte medföra ansvar, om den är ringa med hänsyn till befattningen, omständigheterna kring denna, egendomens beskaffenhet och värde samt övriga omständigheter.

Om gärningsmannen inte inser men har skälig anledning att anta att varan varit föremål för brott, döms till böter. Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

Ansvar enligt första eller andra stycket ska inte dömas ut, om gärningen är belagd med straff i

- 1 § första stycket 1, 3 eller 4 narkotikastrafflagen (1968:64) eller i 2 eller 3 a § narkotikastrafflagen jämförd med dessa bestämmelser,

² Senaste lydelse 2020:901.

³ Senaste lydelse 2020:901.

- 9 kap. 1 eller 1 a § vapenlagen (1996:67), eller
- 18 kap. 1 eller 2 § vapenlagen (2025:00), eller
- 29 § andra stycket 2 eller 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

27 §⁴

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att

1. enligt 28 kap. 13 § rättegångsbalken besluta om kroppsvisitation och kroppsbesiktning utan förordnande enligt 28 kap. 4 och 13 §§ rättegångsbalken, och

2. enligt 28 kap. 13 a § rättegångsbalken

a) hålla kvar den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas, och

b) ta med den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas till den plats där åtgärden ska genomföras.

Om det finns anledning att anta att en person, som i omedelbart samband med inresa till eller utresa från landet uppehåller sig i trakterna invid Sveriges landgräns eller kuster eller i närheten av eller inom en flygplats eller något annat område som har direkt förbindelse med utlandet, har med sig egendom som kan tas i beslag på grund av brott enligt denna lag eller sådana brott mot narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (1996:67) eller lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket, får kroppsvisitation, ytlig kroppsbesiktning eller urinprovstagning utföras på honom eller henne. På den som är under femton år får ytlig kroppsbesiktning utföras endast om det finns särskilda skäl. Ingen får hållas kvar för urinprovstagning. Åtgärder enligt detta stycke får beslutas av en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen. En sådan tjänsteman får besluta om åtgärden utan förordnande enligt 28 kap. 4 och 13 §§ rättegångsbalken.

Om det finns anledning att anta att en person, som i omedelbart samband med inresa till eller utresa från landet uppehåller sig i trakterna invid Sveriges landgräns eller kuster eller i närheten av eller inom en flygplats eller något annat område som har direkt förbindelse med utlandet, har med sig egendom som kan tas i beslag på grund av brott enligt denna lag eller sådana brott mot narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (2025:00) eller lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 12 § tredje stycket, får kroppsvisitation, ytlig kroppsbesiktning eller urinprovstagning utföras på honom eller henne. På den som är under femton år får ytlig kroppsbesiktning utföras endast om det finns särskilda skäl. Ingen får hållas kvar för urinprovstagning. Åtgärder enligt detta stycke får beslutas av en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen. En sådan tjänsteman får besluta om åtgärden utan förordnande enligt 28 kap. 4 och 13 §§ rättegångsbalken.

⁴ Senaste lydelse 2021:761.

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen som ingriper mot någon med stöd av denna lag får i anslutning till ingripandet i den utsträckning som är nödvändig av säkerhetsskäl

1. ta hand om vapen eller andra farliga föremål medan ingripandet pågår, och
2. kroppsvisitera personen för att sådana föremål ska kunna tas om hand.

En tjänsteman vid Tullverket som griper någon med stöd av denna lag får i anslutning till gripandet i den utsträckning som är nödvändig även kroppsvisitera personen för att fastställa hans eller hennes identitet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. I fråga om brott före den 1 januari 2026 gäller 1 § andra stycket, 12 § tredje stycket andra punkten och 27 § andra stycket i sin äldre lydelse.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Härigenom föreskrivs att 1 a § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Ett tillstånd till sådana tvångsmedel som avses i 1 § första stycket får också beviljas om

1. det med hänsyn till omständigheterna finns en påtaglig risk för att det inom en organisation eller grupp kommer att utövas brottslig verksamhet som innefattar

a) mord, människorov, allmänfarlig ödeläggelse eller grov allmänfarlig ödeläggelse enligt 3 kap. 1 §, 4 kap. 1 § första stycket eller 13 kap. 3 § första eller tredje stycket brottsbalken,

b) grovt narkotikabrott eller synnerligen grovt narkotikabrott enligt 3 § narkotikastrafflagen (1968:64),

c) grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott enligt 9 kap. 1 a § vapenlagen (1996:67),

c) grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott enligt 18 kap. 2 § vapenlagen (2025:00),

d) grov narkotikasmuggling, synnerligen grov narkotikasmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara enligt 6 § tredje eller fjärde stycket, 6 a § tredje eller fjärde stycket eller 6 b § tredje eller fjärde stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling, eller

e) grovt brott eller synnerligen grovt brott enligt 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

2. det kan befaras att en person som tillhör eller verkar för organisationen eller gruppen medvetet kommer att främja denna verksamhet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. I fråga om brott före den 1 januari 2026 gäller 1 a § 1 c i sin äldre lydelse.

¹ Senaste lydelse X.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 16 och 16 a §§ och 35 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

16 §¹

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (1996:67), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

Sekretess gäller, under motsvarande förutsättning som anges i första stycket, hos

1. Kammarkollegiet och Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jaktkortsregistret, och

2. Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jägarexamensregistret.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att driva handel med skjutvapen, yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition eller ta emot skjutvapen för översyn eller reparation eller för uppgifter i registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte. Sekretess gäller inte heller för uppgift i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att driva handel med skjutvapen, yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

16 a §²

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen (1996:67), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen (2025:00), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

¹ Senaste lydelse 2023:373.

² Senaste lydelse 2023:373.

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt vapenlagen (1996:67), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt vapenlagen (2025:00), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (1996:67).
 3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden enligt den upphävda vapenlagen (1996:679).

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 23 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

23 §¹

Ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § ska återlämnas till eleven senast vid den tidpunkt skoldagen är slut för eleven. Om eleven vid upprepade tillfällen tagit med sig föremål som omfattas av 22 § eller om det med hänsyn till föremålets beskaffenhet finns särskild anledning att inte återlämna det, behöver dock inte föremålet lämnas tillbaka förrän elevens vårdnadshavare har informerats om omhändertagandet. Ett omhändertagande får inte bestå längre än till och med fjärde dagen efter verkställandet av omhändertagandet.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 2 och 3 §§ brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64), 5 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 5 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67) eller 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 2 och 3 §§ brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64), 5 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 5 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, 18 kap. 12 § vapenlagen (2025:00) eller 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. I fråga om omhändertaganden som skett före den 1 januari 2026 gäller 5 kap. 23 § andra stycket i sin äldre lydelse.

¹ Senaste lydelse 2022:940.

Förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 6 § postlagen (2010:1045) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

6 §¹

Den som bedriver postverksamhet ska trots 1 § bistå Tullverket vid kontroll av en postförsändelse enligt tullagen (2016:253) eller lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen. Detta gäller dock endast vid misstanke om att postförsändelsen innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling:

1. narkotika,	
2. skjutvapen eller ammunition	2. skjutvapen eller ammunition
som avses i vapenlagen (1996:67),	som avses i vapenlagen (2025:00),
3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller	3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen, eller
4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller för bevakning med beväpnad säkerhetspersonal ombord på svenskt fartyg i syfte att skydda fartyget, besättningen, passagerarna och lasten mot angrepp av utomstående personer. Lagen gäller i fråga om fartyg som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar och som befinner sig utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I fråga om bevakning och innehav av skjutvapen och ammunition som kräver tillstånd enligt denna lag, tillämpas inte lagen (1974:191) om bevakningsföretag eller vapenlagen (1996:67).

Med skjutvapen och ammunition avses i denna lag detsamma som i 1 kap. 2 och 5 §§ vapenlagen.

I fråga om bevakning och innehav av skjutvapen och ammunition som kräver tillstånd enligt denna lag, tillämpas inte lagen (1974:191) om bevakningsföretag eller vapenlagen (2025:00).

Med skjutvapen och ammunition avses i denna lag detsamma som i 1 kap. 3 och 6 §§ vapenlagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2013:283.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Beslut enligt denna lag får fattas i frågor om

1. Försvarsmaktens krigsorganisering och mobilisering,	
2. totalförsvarspliktigas inkallelse och tjänstgöring i Försvarsmakten,	
3. utbildning i utlandet enligt lagen (1994:588) om utbildning inom ramen för internationellt militärt samarbete,	
4. svenska örlogsbesök i utlandet och flygningar till utlandet med svenska militära luftfartyg,	
5. tillträde till svenskt territorium för utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon samt uppehåll på svenskt territorium för utländska statsfartyg, och	
6. övningar av en främmande stats militära styrka på svenskt territorium samt undantag från vapenlagen (1996:67) enligt 11 kap. 3 § vapenlagen.	6. övningar av en främmande stats militära styrka på svenskt territorium samt undantag från vapenlagen (2025:00) enligt 20 kap. 3 § vapenlagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 18 och 22 §§ tullagen (2016:253) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***4 kap.****18 §¹**

Ett befordringsföretag ska anmäla till Tullverket, om det i företagets verksamhet uppkommer en misstanke om att en försändelse innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling:

1. narkotika,	
2. skjutvapen eller ammunition	2. skjutvapen eller ammunition
som avses i vapenlagen (1996:67),	som avses i vapenlagen (2025:00),
3. sådana vapen eller andra	3. sådana vapen eller andra
föremål som anges i 1 kap. 3 §	föremål som anges i 1 kap. 4 §
vapenlagen, eller	vapenlagen, eller
4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om	
brandfarliga och explosiva varor.	

Försändelsen ska överlämnas till Tullverket om verket begär det. Befordringsföretaget ska också på annat sätt medverka i kontrollverksamhet enligt tullagstiftningen i fråga om varor som befordras med post, på järnväg eller med luftfartyg.

För befordringsföretaget gäller inte 2 och 9–17 §§.

22 §²

En chefstjänsteman som förordnats för uppgiften av chefen för Tullverket får, när det gäller en försändelse som kommer från tredjeland, besluta att en postförsändelse eller en motsvarande försändelse som förmedlas av ett kurirföretag ska hållas kvar av befordringsföretaget, om

1. det finns anledning att anta att försändelsen innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling:

a) narkotika,	
b) skjutvapen eller ammunition	b) skjutvapen eller ammunition
som avses i vapenlagen (1996:67),	som avses i vapenlagen (2025:00),
c) sådana vapen eller andra	c) sådana vapen eller andra före-
föremål som anges i 1 kap. 3 §	mål som anges i 1 kap. 4 § vapen-
vapenlagen, eller	lagen, eller
d) sådana explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga	
och explosiva varor, och	

2. det är nödvändigt för att beslag ska kunna ske.

Ett beslut om kvarhållande ska gälla en viss tid, högst en månad, från den dag då beslutet delgavs befordringsföretaget. Beslutet får verkställas

¹ Senaste lydelse 2021:45.

² Senaste lydelse 2021:45.

omedelbart, men ska snarast prövas av chefen för Tullverket eller chefen för Tullverkets rättsavdelning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Om egendom som har omhändertagits enligt 3 § kan antas bli förverkad enligt 36 kap. 3 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64), 5 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 5 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67) eller 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, ska den som förestår verksamheten vid hemmet skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Beslutet att omhänderta egendomen får bestå tills frågan om huruvida egendomen ska tas i beslag har prövats.

Om egendom som har omhändertagits enligt 3 § kan antas bli förverkad enligt 36 kap. 3 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64), 5 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 5 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, 18 kap. 13 § vapenlagen (2025:00) eller 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, ska den som förestår verksamheten vid hemmet skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Beslutet att omhänderta egendomen får bestå tills frågan om huruvida egendomen ska tas i beslag har prövats.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. I fråga om omhändertaganden som skett före den 1 januari 2026 gäller 4 § i sin äldre lydelse.

¹ Senaste lydelse 2018:649.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67),
1. vapenlagen (2025:00),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, eller
9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § kustbevakningslagen (2019:32) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Kustbevakningens direkta brottsbekämpning omfattar brott som rör

1. skyddslagstiftning i

a) lagen (2004:487) om sjöfartsskydd,

b) skyddslagen (2010:305), och

c) lagen (2016:319) om skydd för geografisk information,

2. sjötrafik och sjösäkerhet i

a) lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,

b) lagen (1983:294) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled,

c) mönstringslagen (1983:929),

d) sjölagen (1994:1009),

e) lagen (1994:1776) om skatt på energi,

f) lagen (1998:958) om vilotid för sjömän,

g) fartygssäkerhetslagen (2003:364),

h) lagen (2006:263) om transport av farligt gods,

i) barlastvattenlagen (2009:1165), och

j) lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter,

3. vattenförorening och miljö i

a) 10 kap. 1 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

b) 29 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken i fråga om utsläpp från fritidsfartyg, samt 29 kap. 2–2 b §§, 4 § första stycket 1 j i fråga om otillåten hantering av ammunition som innehåller bly, 4 a § och 8 § första stycket 12 och 13 samma balk,

4. överträdelser av fiske- och jaktlagstiftning i

a) jaktlagen (1987:259),

b) fiskelagen (1993:787),

c) lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, och

d) vapenlagen (1996:67),

d) vapenlagen (2025:00),

5. fornminnen och vrak i

a) 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950), och

b) lagen (1995:732) om skydd för gravfriden vid vraket efter passagerarfartyget Estonia, och

6. Sveriges maritima zoner i

a) lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, och

¹ Senaste lydelse 2021:627).

b) lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

Brott som har begåtts i Sveriges maritima zoner omfattas alltid av den direkta brottsbekämpningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att ytterligare brott med endast böter i straffskalan ska ingå i den direkta brottsbekämpningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:244) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i stället för lydelsen enligt lagen (2022:244) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:244

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67), 1. vapenlagen (2025:00),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,

8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,

9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

¹ Senaste lydelse 2022:244.

10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenvätalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen (2023:339) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i stället för lydelsen enligt lagen (2023:339) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2023:339

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67),
1. vapenlagen (1996:67),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,
9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen,
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011, eller

¹ Senaste lydelse 2023:339.

11. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Efter remiss har yttranden kommit in från Arsenalen, Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd, Brigadmuseum, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket, Försvarets materielverk, Förvarsmakten, Förvaltningsrätten i Malmö, Göta hovrätt, Göta Vapenhistoriska Sällskap, Inspektionen för strategiska produkter, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Jägarnas Riksförbund, Kammarrätten i Göteborg, Kustbevakningen, Laxå kommun, Länsmuseernas samarbetsråd, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Malmö stad, Malmö tingsrätt, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Regelrådet, Riksantikvarieämbetet, Riksdagens ombudsmän, Riksförbundet, Sametinget, Sveriges militärhistoriska föreningar, Statens försvarshistoriska museer, Statens historiska museer, Statens maritima och transporthistoriska museer, Stockholms stad, Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet, Svenska försvarsutbildningsförbundet, Svenska Jägareförbundet, Svenska Mångkampsförbundet, Svenska Pistol-skytteförbundet, Svenska Skidskytteförbundet, Svenska Skyttesportförbundet, Svenska Svartkruts Skytte Federationen, Svenska vapensamlarföreningen, Svenska Western Skytteförbund, Svenskt Forum för jakt, skytte och vapenfrågor, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Jordägareförbund, Sveriges Metallsilvett Förbund, Sveriges riksiddrottsförbund, Sveriges Vapenägares Förbund, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Säkerhets- och försvarsföretagen, Säkerhetspolisen, Tanums kommun, Totalförsvarets forskningsinstitut, Tullverket, Umeå universitet och Åklagarmyndigheten.

Yttranden har dessutom kommit in från Arlanda skytteiddrottsförening, Ballongbergets Skytteförening, Bergsmossens jaktlag, Borlänge Pistol-skyttar, Bors Antiksskytteklubb, Borås Pistol-skyttar, Bromma Pistol-skytteklubb, Bromölla Pistol & Svartkrutsskytteförening, Dalarnas Pistol-skyttekrets, Eggvena-Fölene jaktlag, Emmaboda Skytteförening, Enköpings Skyttesällskap, Eskilstuna Jakt-skytteklubb, Fondprodukter AB, Frövi-Lindesberg Pistol-skyttar, Föreningen Hjärtat, Göteborgs Skyttesportförening, Hedemora Pistol-skytteklubb, Hedemora Skyttegille, Hellsinge Hemvärnsskyttegille, Hjoggböle Viltvårdsområde, Jaktgrossisterna, Jägareförbundet Skåne, Jönköpingspolisens Skytte- och Idrottsförening, Karlskoga Pistolklubb, Karlstads Pistol- och Sportskytteklubb, Kiruna Pistol Skytteförening, Kisträsk Jaktlag, Kristinehamns Skytteförening, Kungsbacka-Wiske Sportskyttar, Kävlinge Pistolklubb, Liberalerna Västerbotten, Livgardets skytteförening, Malmö Hemvärns Skytteförening, Malmö Skyttegille, Marcus jaktlag, Markaryds Dynamiska Skytteklubb, NLT PSK, Northern Lights Shooting Club, Nätra Skyttegille, Ockelbo Jakt & Sportskytteklubb, PEW PEW AB, Roasjö SKF, Skepplanda Skytteförening, Skytteföreningen Skarpskytten, Skånes Jakt och Sportskytteklubb, Smedsbo Pistol-skytteklubb, S:t Eskils skyttar, STAR Pistol-skytteklubb, Stefan Deremo Gustavsbergs PK, Stiftelsen Beredskapsmuseet, Sundsvalls Pistol-skytteklubb, Surahammars Skytteförening, Svenska Bössmakargillet, Svenska vapensamlarföreningen, Säby Bonde-

stads Älgjaktslag, Sätla Skytteförening, Söderhamns Skyttegille, Tofta Skytteförening, Tåstarps Skytteförening, Uddevalla Pistolskytteförening, Vadstena jakt och viltvårdsklubb, Västsvenska Dynamiker, William Olofsson Nordmarkens Psk, Ystads Pistolskytteklubb, Ängelholms skytteförening, Österlens Pistolklubb samt ett antal privatpersoner.

Följande remissinstanser har inte svarat eller avstått från att svara: Bjurholms kommun, Bevakningsföretagens intresseförening (BIF), Bodens försvarsmuseum, Danderyds kommun, Eskilstuna kommun, Färgelanda kommun, Föreningen Sveriges Jägare, Gnosjö kommun, Gotlands försvarsmuseum, Gällivare kommun, Gävle kommun, Göteborgs stad, Hagfors kommun, Haninge kommun, Härnösands kommun, Karlshamns kommun, Kiruna kommun, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Munkfors kommun, Museum för rörligt kustartilleri, Norrköpings kommun, Offentliganställdas förhandlingsråd, Polisförbundet, Piteå kommun, Riksförbundet Sveriges museer, Saco-S, Seko, Service- och kommunikationsfacket, Skövde kommun, ST-Polisväsendet, Svedala kommun, Svenska Armborst Unionen, Svenska Vapenhistoriska Sällskapet, Sveriges Förenade Ordningssvakter, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Vapenhandlareförening, Sundsvalls kommun, Säffle kommun, Säkerhetsbranschen, Säkerhetsföretagen, Trelleborgs kommun, Tull-Kust, Ulricehamns kommun, Vetlanda kommun, Viltmästareförbundet, Västerviks kommun, Växjö kommun och Övertorneå kommun.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till vapenlag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Lagen innehåller följande kapitel:

- Inledande bestämmelser (1 kap.)
- Allmänt om tillstånd (2 kap.)
- Gemensamma bestämmelser om innehav (3 kap.)
- Enskilda personers innehav (4 kap.)
- Organisationers innehav (5 kap.)
- Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (6 kap.)
- Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer (7 kap.)
- Införsel (8 kap.)
- Utlåning (9 kap.)
- Dödsbo och konkursbo (10 kap.)
- Ändring, reparation och skrotning (11 kap.)
- Förvaring och transport (12 kap.)
- Återkallelse och omhändertagande (13 kap.)
- Inlösen (14 kap.)
- Märkning (15 kap.)
- Vapenregister (16 kap.)
- Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden (17 kap.)
- Straff och förverkande (18 kap.)
- Överklagande (19 kap.)
- Bemyndiganden (20 kap.)

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller skjutvapen och vissa föremål som i lagen jämställs med skjutvapen samt ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

Skjutvapen

3 § Med skjutvapen avses i denna lag vapen med vilka kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyreeladdningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutningsmedel.

Föremål som jämställs med skjutvapen

4 § Det som sägs om ett skjutvapen gäller också

1. en anordning som till verkan och ändamål är jämförlig med ett skjutvapen,
2. ett obrukbart vapen som i brukbart skick skulle räknas som ett skjutvapen,
3. ett start- eller signalvapen som laddas med patroner,
4. ett armborst,
5. ett tårgasvapen och andra gasvapen,
6. en tårgasanordning och andra till verkan och ändamål jämförliga anordningar,
7. slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till ett skjutvapen, eller en armborststomme med avfyringsanordning,
8. en anordning som kan bäras i handen och är avsedd att med elektrisk ström bedöva människor eller tillfoga dem smärta,
9. en anordning som gör att ett skjutvapen kan användas med annan ammunition än det är avsett för,
10. en anordning som medför att ett skjutvapen som inte är helautomatiskt kan avfyras mer än en gång per avtryckning (*flerskottsanordning*),
11. en anordning, inklusive en programvara, som särskilt har utformats eller modifierats för att styra, avfyra eller på något annat sätt kontrollera ett skjutvapen utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket, och
12. ett obrukbart föremål som i brukbart skick skulle räknas som en sådan anordning som avses i 10 eller 11.

5 § Det som sägs om ett skjutvapen gäller inte

1. en salutkanon som inte kan laddas med gastäta enhetspatroner,
2. ett skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsett för gastäta enhetspatroner,
3. en bultpistol avsedd för byggnadsarbete,
4. ett arbetsverktyg avsett för slakt eller för industriellt eller liknande bruk, och
5. en skjutplanordning avsedd för livräddning eller liknande ändamål.

Ammunition

6 § Med ammunition avses i denna lag patroner och projektiler till handvapen som lagen tillämpas på samt tändhattar och andra tändmedel till sådana patroner och projektiler.

7 § Bestämmelser om ammunition som räknas till explosiva varor finns även i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

8 § Denna lag gäller inte

1. hagel och andra massiva kulor,
2. projektiler avsedda för armborst eller för luft-, kolsyre-, fjäder- eller harpunvapen,
3. kolsyrepatroner,
4. patronhylsor utan tändhatt avsedda för handvapen som lagen tillämpas på, och
5. patroner avsedda för start- eller signalvapen.

9 § Med vapenmagasin avses i denna lag ett löstagbart magasin för ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning, under förutsättning att magasinet kan innehålla

– fler än 20 patroner, eller

– fler än 10 patroner, om magasinet är möjligt att sätta in i ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 centimeter eller vars totala längd överstiger 60 centimeter.

Statens innehav av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

10 § I fråga om skjutvapen som innehas av staten gäller endast 15 kap. 5 §, 16 kap. 1–9 §§ och 17 kap. 7 §. Lagen gäller inte ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som innehas av staten.

I fråga om skjutvapen och ammunition som tillverkas för staten gäller endast 15 kap. 1–4 och 6 §§.

Behörig myndighet och avgifter

11 § Polismyndigheten prövar frågor om tillstånd, godkännande, auktorisation, återkallelse och inlösen enligt denna lag.

12 § Polismyndigheten får ta ut avgift för prövning av en ansökan enligt denna lag eller föreskrifter som meddelas med stöd av denna lag.

2 kap. Allmänna bestämmelser om tillstånd

Krav på tillstånd

1 § Tillstånd krävs för att

1. inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin (*innehavstillstånd*),

2. yrkesmässigt bedriva handel med skjutvapen (*vapenhandlartillstånd*),

3. yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition (*vapenmäklartillstånd*),

4. yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn (*vapenreparatörstillstånd*), eller

5. föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige (*införseltillstånd*).

Krav på tillstånd gäller även i andra fall om det är särskilt föreskrivet.

Undantag från kraven på tillstånd

2 § Tillstånd krävs inte

1. för den som har fyllt 18 år om ett skjutvapen har en begränsad effekt i förhållande till andra jämförliga skjutvapen (*effektbegränsat vapen*) och vapnet är

a) ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen eller ett vapen med ett annat liknande utskjutningsmedel och är avsett för målskytte, eller

b) ett harpunvapen,

2. för verksamhet som omfattas av tillstånd enligt 3 eller 4 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel, eller
3. om det är särskilt föreskrivet.

Förbjudna skjutvapen och anordningar

- 3 §** Tillstånd får inte beviljas för
1. ett helautomatiskt enhandsvapen,
 2. ett skjutvapen som särskilt har utformats eller modifierats för att styras, avfyras eller på något annat sätt kontrolleras utan att någon tar fysisk befattning med vapnet i skottögonblicket, eller
 3. en anordning enligt 1 kap. 4 § 10–12.

3 kap. Gemensamma bestämmelser om innehav

Vem som kan få innehavstillstånd

- 1 §** Tillstånd att inneha ett skjutvapen får beviljas
1. en enskild person,
 2. en sammanslutning för målskytte som har auktoriserats enligt 5 kap. 5 § eller är ansluten till en sådan auktoriserad sammanslutning,
 3. en huvudman för ett museum som får statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller en huvudman för ett museum som ägs av en kommun, en region eller en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn, och
 4. ett bevakningsföretag som har auktoriserats enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag.

Grundläggande förutsättningar för tillstånd

- 2 §** Tillstånd att inneha ett skjutvapen får beviljas för särskilt angivna ändamål och endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas.

Tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning får beviljas endast om vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse.

Tillstånd att inneha ett skjutvapen får inte beviljas om innehavet av ett sådant vapen innebär en betydande risk för allmän ordning och säkerhet som väger klart tyngre än nyttan för det ändamål som tillståndet ska avse.

Villkor och tidsbegränsade tillstånd

- 3 §** Tillstånd att inneha ett skjutvapen får förenas med villkor att vapnet ska förvaras på ett visst sätt eller att vapnet ska göras varaktigt obrukbart.

Tillståndet får tidsbegränsas, om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer att behövas varaktigt.

Överlåtelse och förmedling

- 4 §** Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen som beviljas någon som ska förvärva ett sådant vapen betecknas förvärvstillstånd. Ett förvärvstillstånd ska upphöra att gälla om vapnet inte har lämnats till förvärvaren inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som bestäms i samband med beslutet.

Ett förvärvstillstånd får förlängas med högst sex månader i taget.
När vapnet har lämnats till förvärvaren ska förvärvstillståndet i stället betecknas innehavstillstånd.

Prop. 2025/26:141

Bilaga 4

5 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha föremålen. Om ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin överlåts genom ett ombud ska ombudet ha eget tillstånd att inneha skjutvapen.

6 § Vid överlåtelse av ett skjutvapen upphör överlåtarens innehavstillstånd att gälla när vapnet har lämnats ut till förvärvaren.

4 kap. Enskilda personers innehav

Lämplighetskrav

1 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om personen med hänsyn till ålder, kunskap, färdigheter, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet för det ändamål som tillståndet ska avse.

Innehav för skjutning

2 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning om personen har behov av vapnet för

1. jakt,
2. målskytte,
3. skydd,
4. avlivning av fällfångade djur, eller

5. ett annat ändamål som avser skjutning (*udda skjutningsändamål*) om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Kravet i första stycket 5 om att tillstånd för udda skjutningsändamål endast får beviljas om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt gäller inte ett start- eller signalvapen.

3 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt innefattar, om inte annat anges i tillståndet, en rätt att använda vapnet även till övning eller tävling samt till avlivning av djur.

Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för skyddsändamål innefattar, om inte annat anges i tillståndet, en rätt att använda vapnet även till övning och tävling.

Innehav för andra ändamål än skjutning

Allmänna förutsättningar

4 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för andra ändamål än skjutning om

1. vapnet huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för personen, eller

2. personen har ett behov av vapnet för ett annat ändamål (*udda ändamål som inte avser skjutning*) som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för ändamål som avses i första stycket 2 får om det är särskilt föreskrivet beviljas endast om det finns synnerliga skäl.

En person som beviljats tillstånd att inneha ett skjutvapen enligt denna paragraf får inte utan särskilt tillstånd använda det för skjutning.

Särskilda förutsättningar för samling

5 § En enskild person får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling endast om vapnet omfattas av ett godkänt samlingsområde.

Ett samlingsområde får godkännas om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning.

Ett godkänt samlingsområde får på sökandens begäran ändras eller utvidgas i samband med att ett tillstånd att inneha skjutvapen för samling beviljas. Fler än ett samlingsområde får godkännas endast om det finns särskilda skäl.

Krav på att vissa skjutvapen görs obrukbara eller deaktiveras

6 § Följande tillstånd får beviljas endast om skjutvapnet görs varaktigt obrukbart:

1. tillstånd enligt 4 § första stycket 1 att för ett annat ändamål än skjutning inneha ett skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, eller

2. tillstånd enligt 4 § första stycket 2 att inneha skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning.

Även om ett skjutvapen inte görs varaktigt obrukbart får tillstånd enligt första stycket beviljas om det finns särskilda skäl för att skjutvapnet ska få behållas i brukbart skick.

Om ett krav på deaktivering är särskilt föreskrivet får tillstånd som avses i första stycket beviljas endast om skjutvapnet deaktiveras enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

Särskilda förutsättningar för tillstånd

7 § En enskild person får endast om det finns särskilda skäl beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen, eller en stomme som är avsedd för det vapnet, för

1. jakt,
2. målskytte,
3. avlivning av fällfångade djur, eller
4. andra ändamål än skjutning.

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska särskilt beaktas

1. det ändamål tillståndet ska avse,
2. personens ålder och kunskaper, och

3. det behov personen har av vapnet eller stommen eller det samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilda affektionsvärde föremålet har för personen.

Prop. 2025/26:141

Bilaga 4

Om vapnet eller stommen ska innehas för skjutning ska även personens färdigheter och vapnets lämplighet för ändamålet särskilt beaktas.

8 § En enskild person får endast om det finns synnerliga skäl beviljas tillstånd att inneha

1. ett enhandsvapen eller en stomme som är avsedd för det vapnet för skydd eller udda skjutningsändamål, eller

2. ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för det vapnet.

För att tillstånd enligt första stycket 2 ska beviljas krävs att innehavet är av betydelse för totalförsvaret eller ett annat angeläget allmänt intresse.

Undantag från de särskilda tillståndskraven

9 § De särskilda tillståndskraven i 7 och 8 §§ gäller inte ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen. Detsamma gäller för en stomme eller låda som är avsedd för ett sådant vapen.

Föreläggande om att ge in underlag

10 § En enskild person som har tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott för skjutning ska, efter föreläggande från Polismyndigheten, ge in underlag till stöd för att personen fortfarande har behov av vapnet.

Halvautomatiska vapen

11 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för jakt eller avlivning av fällfångade djur får inte avse ett halvautomatiskt gevär eller en låda som är avsedd för det skjutvapnet, om

1. vapnet är utformat för centralantänd pistolammunition i grövre kaliber än 9 millimeter eller centralantänd gevärsammunition, och

2. ett löstagbart vapenmagasin av militär typ med kapacitet för fler än 10 patroner kan sättas in i vapnet utan särskild utrustning eller modifiering av vapnet.

5 kap. Organisationers innehav

Sammanlutningar för målskytte

Särskilda förutsättningar för målskyttesammanslutningars tillstånd

1 § En sammanslutning för målskytte får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om sammanslutningen

1. uppfyller höga krav på säkerhet i fråga om handhavande av skjutvapen,

2. har behov av vapnet för den skytteverksamhet som sammanslutningen bedriver, och

3. med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att inneha vapnet.

Vid lämplighetsprövning enligt första stycket 3 som avser en juridisk person ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen.

En sammanslutning som inte är auktoriserad får beviljas tillstånd endast om den har en stabil organisation och kontinuerlig skytteverksamhet.

2 § Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte som är en juridisk person med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska sammanslutningen så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

3 § En sammanslutning för målskytte får beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen endast om det är av betydelse för totalförsvaret.

Om sammanslutningen inte är auktoriserad får tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen eller en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen beviljas endast om sammanslutningen bedriver målskytte med ett sådant vapen enligt huvudförbundets skyttereglemente.

4 § Bestämmelserna i 3 § gäller inte ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen. Bestämmelserna gäller inte heller ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1.

Första stycket gäller även en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen.

Auktorisation

5 § En sammanslutning för målskytte får auktoriseras om den har en stabil organisation, kontinuerlig skytteverksamhet och ordning för säker vapenhantering.

6 § Polismyndigheten utövar tillsyn över auktoriserade sammanslutningar för målskytte.

Vid tillsynen ska Polismyndigheten kontrollera att förutsättningarna för auktorisation fortfarande är uppfyllda.

En auktoriserad sammanslutning ska på Polismyndighetens begäran lämna myndigheten de upplysningar om verksamheten som myndigheten behöver för att kunna utöva tillsyn.

Museihuvudmän

Särskilda förutsättningar för museihuvudmäns tillstånd

7 § En museihuvudman får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen som ska ingå i museets samlingar. Tillstånd får beviljas endast om museihuvudmannen har en godkänd vapenföreståndare enligt 10 §.

Vapnet får inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning.

8 § En museihuvudman får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen eller, en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen, endast om särskilt höga krav på säker förvaring kan tillgodoses.

9 § Bestämmelserna i 8 § gäller inte ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen. Bestämmelserna gäller inte heller ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1.

Det som sägs om ett start- eller signalvapen och ett effektbegränsat vapen i första stycket gäller även en stomme eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen.

Föreståndare och ersättare

10 § En museihuvudman med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska ha en godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 19 §.

Om vapenföreståndaren är förhindrad att ansvara för föremålen, får vapenföreståndaren sätta en ersättare i sitt ställe.

Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att ansvara för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare för museihuvudmannens räkning får godkännas som vapenföreståndare eller ersättare.

Auktoriserade bevakningsföretag

Särskilda förutsättningar för auktoriserade bevakningsföretags tillstånd

11 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen om företaget

1. har en godkänd föreståndare enligt 18 §, och
2. med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämpligt att inneha vapnet.

Vid lämplighetsprövning enligt första stycket 2 som avser en juridisk person ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen.

12 § Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha ett skjutvapen, ska företaget så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

13 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utlåning till bevakningspersonal med sådant bevakningslånetillstånd som avses i 9 kap. 11 §, om företaget för bevakningsuppdrag har ett behov av vapnet som inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett sådant tillstånd innefattar, om inte annat anges, rätt att använda vapnet för utbildning av sådan personal.

14 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen för utbildning av sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen, om vapnet behövs för utbildningsändamål.

15 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett startvapen som behövs för träning av hundar som ska användas vid bevakningsuppdrag.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

16 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller en stomme som är avsedd för ett sådant vapen för utbildningsändamål endast om behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Ett auktoriserat bevakningsföretag får inte beviljas tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen eller en låda som är avsedd för ett sådant vapen för utbildningsändamål.

17 § Bestämmelserna i 16 § gäller inte ett start- eller signalvapen som har tillverkats som ett sådant vapen. Bestämmelserna gäller inte heller ett sådant effektbegränsat vapen som avses i 2 kap. 2 § 1.

Det som sägs om ett start- eller signalvapen och ett effektbegränsat vapen i första stycket gäller även en stomme eller låda som är avsedd för ett sådant vapen.

Föreståndare och ersättare

18 § Ett auktoriserat bevakningsföretag med tillstånd att inneha ett skjutvapen ska ha en godkänd vapenföreståndare som utövar kontroll enligt 19 §.

Om vapenföreståndaren är förhindrad att ansvara för föremålen, får vapenföreståndaren sätta en ersättare i sitt ställe.

Endast den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att ansvara för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare för bevakningsföretagets räkning får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Kontroll och hantering av tillståndspliktiga föremål

Kontrollansvar

19 § Styrelsen för en målskyttesammanslutning, vapenföreståndaren för en museihuvudman eller vapenföreståndaren för ett auktoriserat bevakningsföretag (*den kontrollansvariga*) ska utöva kontroll över verksamhetens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att föremålen förvaras på rätt sätt.

Den kontrollansvariga har rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Vapenhanterare

20 § Den kontrollansvariga enligt 19 § får ge en enskild person (*vapenhanterare*) i uppdrag att inom ramen för verksamheten självständigt

hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för en målskyttesammanslutnings, en museihuvudmans eller ett bevakningsföretags räkning. Ett sådant uppdrag får ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget och som

1. har tillstånd att inneha skjutvapen eller föremål av det slag som uppdraget avser, eller

2. har godkänts som vapenhanterare.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget får godkännas som vapenhanterare.

Ett uppdrag får inte avse förvaring.

21 § Om en person inte längre har uppdrag som vapenhanterare ska den kontrollansvariga så snart som möjligt anmäla detta till Polismyndigheten.

6 kap. Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin

Innehav utan särskilt tillstånd

1 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, och

2. ljuddämpare som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen för skjutning eller samling får utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som har tagit emot ett skjutvapen för reparation, översyn, ändring eller ombyggnad får utan tillstånd enligt denna lag inneha ammunition under den tid som han eller hon innehar vapnet.

Särskilt tillstånd till innehav

2 § En museihuvudman och en enskild person med tillstånd att inneha ett skjutvapen för samling får beviljas särskilt tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare som passar till vapnet om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas.

En museihuvudman och en enskild person får för samling beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas. För att en museihuvudman ska beviljas tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare krävs att den har en godkänd vapenföreståndare enligt 5 kap. 10 §.

En enskild person får även i andra fall beviljas tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas och det finns särskilda skäl. Detsamma gäller för en sammanslutning för målskytte.

Rätt att i vissa fall behålla vapenmagasin eller ljuddämpare utan särskilt tillstånd

3 § Den som innehar ett vapenmagasin eller en ljuddämpare utan särskilt tillstånd och som överlåter det skjutvapen som vapenmagasinet eller ljuddämparen passar till, får fortsätta att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen under sex månader från dagen då vapnet lämnas ut till förvärvaren.

Om överlåtaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen får överlåtaren utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinet eller ljuddämparen till dess ansökan prövats slutligt eller, om ansökan avslås, till dess tre veckor förflutit sedan beslutet fått laga kraft. Detsamma gäller

1. ett vapenmagasin, om innehavaren inom den tid som anges i första stycket har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning eller samling som vapenmagasinet passar till, och

2. en ljuddämpare, om innehavaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning som ljuddämparen passar till.

7 kap. Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer

Särskilda förutsättningar för tillstånd

1 § Vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd får beviljas den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att bedriva sådan verksamhet.

Vid lämplighetsprövning som avser en juridisk person ska prövningen, utom när det gäller kravet på kunskap, dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen. En juridisk person får beviljas tillstånd endast om den juridiska personen har en godkänd föreståndare enligt 2 §.

Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ska tillståndshavaren så snart som möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

Krav på föreståndare

2 § En juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ska ha en godkänd föreståndare som ansvarar för verksamheten.

Ersättare för tillståndshavare eller föreståndare

3 § Om den som har vapenhandlartillstånd eller vapenreparatörstillstånd eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren för sådan verksamhet är förhindrad att ansvara för verksamheten, ska han eller hon sätta en godkänd ersättare i sitt ställe.

Om föreståndaren för en juridisk person som har vapenmäklartillstånd är förhindrad att ansvara för verksamheten, får han eller hon sätta en godkänd ersättare i sitt ställe.

Prop. 2025/26:141

Bilaga 4

Krav på föreståndare eller ersättare

4 § Den som uppfyller de krav som anges i 1 § första stycket får godkännas som föreståndare eller ersättare.

Tillståndens innehåll

5 § I ett vapenhandlartillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen tillståndet avser. Tillståndet ger rätt att inneha de vapen som anges där. Tillståndet ger dock inte rätt att inneha andra helautomatiska vapen än sådana som har tagits in för en viss köpare. Tillståndet får förenas med villkor om hur vapnen ska förvaras.

Ett vapenhandlartillstånd ger rätt att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

Bestämmelser om krav på tillstånd för hantering av ammunition som utgör en explosiv vara finns i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

6 § I ett vapenreparatörstillstånd ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal skjutvapen tillståndet ger rätt att inneha. Tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Underrättelse om tvivelaktiga förvärv

7 § En vapenhandlare eller vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten om varje förvärv eller försök till förvärv av ammunition som vapenhandlaren eller vapenmäklaren anser ha varit tvivelaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

8 kap. Införsel

Särskilda förutsättningar för införseltillstånd

1 § För tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige gäller samma förutsättningar som för tillstånd att inneha vapnen enligt 3–5 kap.

Tillstånd att föra in ammunition eller ljuddämpare får beviljas den som har rätt att inneha föremålen i Sverige, om det skäligen kan antas att föremålen inte kommer att missbrukas.

Införseltillståndet ger rätt till innehav under viss tid

2 § Införseltillstånd ger rätt att i Sverige under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet inneha de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som förts hit med stöd av tillståndet. Tillståndet gäller under förutsättning att föremålen förs in inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som bestäms i samband med beslutet om tillstånd.

Undantag från kravet på införseltillstånd

3 § En enskild person får utan införseltillstånd till Sverige föra in de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som personen i Sverige har rätt att inneha för personligt bruk. Detsamma gäller en sådan sammanlutning för målskytte, en sådan museihuvudman och ett sådant bevakningsföretag som har tillstånd att inneha skjutvapen.

4 § En enskild person som har permanent tillstånd från en behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge att där inneha jakt- eller tävlingsskjutvapen för eget bruk får, utan tillstånd, föra med dessa vapen med tillhörande ammunition och ljuddämpare

1. vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här, eller

2. vid resa genom Sverige till Danmark, Finland eller Norge i anslutning till tillfällig användning vid jakt eller tävling i något av dessa länder.

Den som har fört in vapen, ammunition och ljuddämpare för sådan jakt eller tävling i Sverige som avses i första stycket 1 får utan tillstånd inneha föremålen i Sverige under högst tre månader från dagen för införandet.

5 § När det är särskilt föreskrivet får en enskild person som har ett giltigt europeiskt skjutvapenpass, utan tillstånd, medföra skjutvapen som är införda i skjutvapenpasset med tillhörande ammunition och ljuddämpare vid vistelse i Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling här. Personen ska medföra dokumentation som styrker att föremålen ska användas vid jakt eller tävling i Sverige.

Den som med stöd av första stycket har fört in skjutvapen, ammunition och ljuddämpare i Sverige får utan tillstånd inneha föremålen i Sverige under högst tre månader från dagen för införseln.

Förvar på tullager eller i frizon

6 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare får inte förvaras på tullager eller i frizon utan medgivande av Polismyndigheten.

Utförsel av vapen som inte får föras in

7 § Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som en person vid resa fört med till Sverige för personligt bruk men inte haft rätt att föra in, får föras ut om föremålen anmälts i behörig ordning till Tullverket. Om föremålen inte förs ut inom fyra månader efter en sådan anmälan eller inom den längre tid som Tullverket bestämmer, tillfaller föremålen staten och ska behandlas som om de hade förverkats.

Införsel av den som har vapenhandlartillstånd

8 § Den som har rätt att bedriva handel med skjutvapen får beviljas tillstånd att till Sverige föra in sådana vapen som vapenhandlartillståndet omfattar. I fråga om helautomatiska vapen krävs tillstånd för införsel i varje särskilt fall.

Den som har vapenhandlartillstånd får utan särskilt tillstånd enligt denna lag föra in ammunition eller ljuddämpare till Sverige.

Allmänna bestämmelser om utlåning

1 § Ett skjutvapen får lånas ut endast i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Vid tillåten utlåning har låntagaren rätt att inneha skjutvapnet.

2 § Ett skjutvapen får inte lånas ut till den som kan antas komma att missbruka vapnet.

Korttidsutlåning

När korttidsutlåning får ske

3 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen får vid enstaka tillfällen låna ut vapnet om

1. utlåningen sker för samma ändamål som långgivarens tillstånd avser,
2. utlåningen sker under högst två veckor, och
3. låntagaren har tillstånd enligt 6 §.

Tillstånd enligt 6 § krävs dock inte om

1. låntagaren har tillstånd att inneha ett skjutvapen av samma typ som lånet avser,

2. skjutvapnet innehas och används under långgivarens uppsikt eller under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2, eller

3. lånet avser ett start- eller signalvapen.

4 § Den som har lånat ett skjutvapen enligt 3 § får låna ut vapnet till någon annan endast om vapnet innehas och används under långgivarens uppsikt.

5 § En sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha ett skjutvapen får låna ut vapnet vid upprepade tillfällen om

1. förutsättningarna i 3 § är uppfyllda, och
2. vapnet ska innehas och användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Lånetillstånd

6 § Tillstånd att låna ett skjutvapen (*lånetillstånd*) får beviljas för särskilt angivna ändamål.

Lånetillstånd får beviljas en enskild person om

1. det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka vapnet, och

2. personen har behov av att låna vapnet för det ändamål som ansökan avser.

Lånetillstånd får beviljas endast om det kan antas att 7 och 8 §§ inte kommer att hindra utlåning.

Utlåning till underåriga

7 § Ett skjutvapen får lånas ut till den som är under 18 år endast om

1. vapnet ska användas vid en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2,
2. utlåningen inte avser ett enhandsvapen eller helautomatiskt vapen och vapnet ska innehas av någon som har fyllt 15 år och användas under långgivarens uppsikt,
3. utlåningen avser ett effektbegränsat vapen som ska innehas och användas under långgivarens uppsikt,
4. utlåningen avser ett start- eller signalvapen som ska användas vid övning eller tävling, eller
5. låntagaren har tillstånd att inneha ett skjutvapen av samma typ.

Särskilda lämplighetskrav

8 § Om innehavet av ett skjutvapen kräver att den enskilde ska ha avlagt skytteprov eller genomgått en viss utbildning eller på annat sätt visat sig vara lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller dessa krav.

Första stycket gäller dock inte när vapnet ska användas enbart

1. för sådan provskjutning som avses i 10 §,
2. för sådan övning eller tävling som avses i 5 § 2, eller
3. vid jakt under långgivarens uppsikt.

Enhandsvapen och helautomatiska vapen

9 § Ett enhandsvapen och ett helautomatiskt vapen får lånas ut endast för användning under långgivarens uppsikt eller för en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Första stycket gäller dock inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett skjutvapen av samma typ eller i fråga om ett start- eller signalvapen.

Vapenhandlares utlåning för provskjutning

10 § En vapenhandlare får under högst två veckor låna ut ett skjutvapen till den som har fyllt 18 år för provskjutning på skjutbana, om provskjutningen äger rum under uppsikt av

1. en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2,
2. vapenhandlaren, eller
3. någon annan person som har godkänts att närvara vid provskjutning.

Kravet på uppsikt gäller inte om låntagaren själv har rätt att inneha ett skjutvapen av den typ som lånet avser eller i fråga om ett start- eller signalvapen.

Endast den som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppgiften får ges ett sådant godkännande som avses i första stycket 3.

En vapenhandlare får ge en person i uppdrag att närvara vid provskjutning enligt första stycket 3 endast om personen har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget.

11 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning låna ut ett skjutvapen till bevakningsföretagets bevakningspersonal. Bevakningsföretaget får dock endast låna ut ett skjutvapen till den som har särskilt tillstånd att som lån inneha skjutvapen för sådant ändamål (*bevakningslånetillstånd*).

Bevakningslånetillstånd får beviljas en enskild person om

1. det skäligen kan antas att personen inte kommer att missbruka ett sådant vapen som ansökan avser, och

2. personen behöver låna vapnet i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning.

12 § Ett auktoriserat bevakningsföretag får låna ut ett skjutvapen för utbildning under företagets uppsikt till sådan bevakningspersonal som kan komma att få beväpnas med skjutvapen.

Förbud mot utlåning i vissa fall

13 § Ett skjutvapen får inte lånas ut till den från vilken ett skjutvapen har förverkats eller som har fått ett tillstånd att inneha ett skjutvapen återkallat, om inte låntagaren ändå är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Om någon har fått ett skjutvapen omhändertaget, får ett vapen av den typ som omhändertagits inte lånas ut till honom eller henne.

Trots första stycket får ett skjutvapen, efter särskilt tillstånd, lånas ut för en sådan övning eller tävling som äger rum under uppsikt av en sådan sammanslutning för målskytte som avses i 3 kap. 1 § 2.

Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin

14 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att låna ett skjutvapen får, utan särskilt tillstånd, under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån för skjutning inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten att låna skjutvapen avser, och

2. ljuddämpare eller vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som har tillstånd eller annars har rätt att låna ett skjutvapen för samling får, utan särskilt tillstånd, under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

10 kap. Dödsbo och konkursbo

1 § Ett skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får utan tillstånd innehas av den som har tagit hand om boet till dess

1. föremålen har överlåtits till någon som har rätt att inneha sådana föremål,

2. föremålen ska överlämnas enligt 2 § eller, i fråga om dödsbon, 14 kap. 3 §, eller

3. i fråga om konkursbon, konkursen har avslutats.

2 § Om ett skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får Polismyndigheten besluta att föremålen tills vidare ska förvaras av myndigheten eller någon annan som myndigheten anvisar, när det finns särskild anledning till det. Den som har hand om boet är skyldig att efter Polismyndighetens beslut lämna över föremålen till den som ska förvara dem.

3 § Bestämmelser om inlösen av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ingår i ett dödsbo finns i 14 kap.

11 kap. Ändring, reparation och skrotning

1 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen upphör att gälla, om vapnet ändras så att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen. Detta gäller dock inte om innehavaren har tillstånd att bedriva handel med skjutvapen och även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet.

Ett tillstånd ska inte upphöra att gälla om vapnet ändras endast i fråga om delar som inte omfattas av tillståndsplikt, så länge vapnet fortfarande är lämpligt för ändamålet.

2 § Vid reparation av ett skjutvapen får, utan särskilt tillstånd, en försliten eller på annat sätt oanvändbar vapendel bytas ut mot en ny likadan.

Den som har särskilt tillstånd att inneha slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor eller mantlar till skjutvapen eller armborststommar med avfyringsanordningar får utan tillstånd byta ut en sådan del mot en ny likadan, om den utbytta delen lämnas för skrotning och bytet genast anmäls till Polismyndigheten.

3 § För reparation eller översyn får ett skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av den som får bedriva handel med sådana vapen eller av den som har tillstånd att ta emot sådana vapen för sådana åtgärder. För reparation eller översyn får ett vapen också lämnas till den som skulle ha rätt att låna och självständigt handha vapnet.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot ett skjutvapen får provskjuta vapnet.

4 § Den som får ta emot ett skjutvapen för reparation eller översyn får även ta emot och tillfälligt inneha ett skjutvapen för ändring eller ombyggnad, förutsatt att även det ändrade vapnet omfattas av tillståndet eller rätten att ta emot vapnet. Om åtgärden innebär att skjutvapnet till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen får vapnet lämnas ut endast om innehavaren visar upp bevis om ett sådant tillstånd som avses i 1 § första stycket.

Den som med stöd av första stycket har tagit emot ett skjutvapen får provskjuta vapnet.

5 § Ett skjutvapen som ska skrotas ska lämnas till Polismyndigheten. Den som lämnar ett skjutvapen för skrotning ska också lämna tillståndsbeviset för vapnet.

Allmänna aktsamhetskrav

1 § Den som innehar skjutvapen, ammunition och ljuddämpare är skyldig att ta hand om föremålen och förvara dem eller hålla dem under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt dem.

Förvaring

2 § När ett skjutvapen inte används ska det förvaras i ett säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme.

Ett effektbegränsat skjutvapen och sådant föremål som enligt 1 kap. 4 § jämfställs med ett skjutvapen får dock, med undantag för en stomme eller låda, förvaras på något annat betryggande sätt. Ammunition och ljuddämpare ska förvaras under säkert lås eller på något annat lika betryggande sätt.

3 § Förvaring enligt 2 § av ett föremål som innehas av en enskild person ska ske i

1. innehavarens stadigvarande bostad, eller
2. en byggnad som är sammanbyggd med och tillgänglig från bostaden.

Om en lika säker förvaring anordnas i någon annan bostad eller lokal som personen har tillgång till får föremålen förvaras där. Vid bedömningen av om förvaringen är lika säker ska möjligheterna beaktas att övervaka den plats där föremålen förvaras. För sådan förvaring krävs en anmälan till Polismyndigheten.

4 § En innehavare får lämna över sitt skjutvapen, sin ammunition och sin ljuddämpare till någon annan för förvaring, om

1. innehavaren inte själv kan ta hand om föremålen,
2. det framstår som mer lämpligt, eller
3. det annars finns särskilda skäl.

För sådan förvaring krävs tillstånd om inte utlåning i motsvarande fall är tillåten enligt 9 kap. Tillstånd får beviljas endast om förvararen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig och kan erbjuda en säker förvaring. Tillståndet ska tidsbegränsas.

Den som förvarar vapnet får använda det endast om han eller hon har tillstånd att inneha vapen av samma typ.

5 § När det finns särskild anledning till det får tillstånd att inneha ett skjutvapen även i annat fall än som avses i 3 kap. förenas med villkor om att vapnet ska förvaras på ett visst sätt.

Säkerhetsåtgärder vid förflyttning av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare

6 § Den som skickar eller transporterar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt föremålen. Vapnet ska vara oladdat och, i den utsträckning det är lämpligt, isärtaget och nerpackat.

Medförande av skjutvapen på vissa platser

7 § Ett skjutvapen får medföras på allmän plats endast om vapnet enligt särskilda föreskrifter ingår i utrustning för en viss tjänst eller ett visst uppdrag eller om det annars med hänsyn till vapnets art, syftet med innehavet och övriga omständigheter är att anse som befogat. Detsamma gäller i fråga om ett skjutvapen inom ett skolområde, där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs, eller i ett fordon på allmän plats.

Transport i samband med skrotning eller inlösen

8 § Den som ska lämna in ett skjutvapen för skrotning enligt 11 kap. 5 § eller som ska lämna in ett skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin för inlösen enligt 14 kap. får låta den som har eget tillstånd att inneha skjutvapen transportera och överlämna föremålen till Polismyndigheten.

Skyldighet att ge tillträde för kontroll

9 § Den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha ett skjutvapen är skyldig att låta Polismyndigheten få tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs.

13 kap. Återkallelse och omhändertagande

Återkallelse av tillstånd

1 § Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen ska återkallas om

1. tillståndshavaren visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
2. tillståndshavaren utan godtagbar anledning vägrat Polismyndigheten tillträde för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs,
3. tillståndshavaren utan godtagbar anledning inte gett in underlag till stöd för fortsatt behov av ett helautomatiskt vapen eller ett enhandsvapen för flerskott i rätt tid,
4. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
5. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Första stycket 1–2 och 4–5 gäller också i fråga om införseltillstånd och tillstånd att förvara ett skjutvapen hos någon annan.

2 § Ett tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska återkallas om

1. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns,
2. tillståndshavaren har missbrukat de föremål som tillståndet gäller, eller
3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

3 § Ett vapenhandlartillstånd, ett vapenmäklartillstånd och ett vapenreparatörstillstånd ska återkallas om

1. tillståndshavaren inte längre bedriver verksamheten yrkesmässigt,
2. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Tillståndet får också återkallas om tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen.

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

- 4 §** Ett tillstånd att låna ett skjutvapen ska återkallas om
1. tillståndshavaren har visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen,
 2. förutsättningar för tillståndet inte längre finns, eller
 3. det annars finns skälig anledning att återkalla tillståndet.

Återkallelse av godkännande

5 § Ett godkännande som föreståndare, vapenföreståndare, ersättare, person som i en vapenhandlares ställe får närvara vid provskjutning eller vapenhanterare ska återkallas om förutsättningarna för godkännandet inte längre finns.

Om godkännandet återkallas ska godkännandebeviset lämnas till Polismyndigheten.

Återkallelse av auktorisation

6 § En auktorisation enligt 5 kap. 5 § ska återkallas om förutsättningarna för auktorisationen inte längre finns.

Om auktorisationen återkallas ska auktorisationsbeviset lämnas till Polismyndigheten.

Omhändertagande av skjutvapen, ammunition, vapentillbehör och tillståndsbevis

7 § Polismyndigheten ska besluta att ett skjutvapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare, vapenmagasin och tillståndsbevis ska tas om hand, om

1. det finns risk för att vapnet missbrukas, eller
2. det är sannolikt att tillståndet att inneha vapnet kommer att återkallas och särskilda omständigheter inte talar emot ett omhändertagande.

Om risken för missbruk är överhängande, får föremålen tas om hand även utan ett sådant beslut. En sådan åtgärd får vidtas av en polisman, jakttillsynsman som länsstyrelsen förordnat, kustbevakningstjänsteman, tulltjänsteman eller särskilt förordnad tjänsteman vid länsstyrelsen. Åtgärden ska skyndsamt anmälas till Polismyndigheten, som omedelbart ska pröva om omhändertagandet ska bestå.

8 § Om Polismyndigheten har beslutat om omhändertagande enligt 7 §, ska frågan om återkallelse av tillståndet prövas skyndsamt.

Tillståndet är ogiltigt till dess att frågan om återkallelse har prövats.

Återkallas inte tillståndet ska tillståndsbeviset omedelbart lämnas tillbaka.

9 § Om en person medför ett skjutvapen utan att kunna visa att personen har rätt att inneha vapnet, får vapnet omhändertas. En sådan åtgärd får vid-

tas av en polisman, jakttillsynsman som länsstyrelsen förordnat, kustbevakningstjänsteman eller tulltjänsteman.

Sedan en vecka förflutit efter omhändertagandet ska vapnet återställas, om det inte har tagits i beslag eller det tillstånd som medfört rätt att inneha vapnet har återkallats. Detsamma gäller dessförinnan, om personen som medförde vapnet kan styrka sin rätt att ha detta med sig.

10 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som har tagits om hand ska lämnas tillbaka till en person som har rätt att inneha och förfoga över föremålen så snart det skäligen kan antas att det inte längre finns någon risk för missbruk.

Anmälningsskyldighet

11 § En läkare som bedömer att en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha ett skjutvapen ska omedelbart anmäla detta till Polismyndigheten. Anmälan behöver inte göras om det med hänsyn till omständigheterna står klart för läkaren att patienten inte har tillstånd att inneha skjutvapen.

Den anmälningsskyldighet som läkare har enligt första stycket gäller även i fråga om en person som genomgår rättspsykiatrisk undersökning eller utredning enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

12 § Om Polismyndigheten får kännedom om omständigheter som kan medföra att en person som tillhör hemvärnets personal är olämplig att inneha ett skjutvapen, ska myndigheten omedelbart underrätta Försvarsmakten om dessa omständigheter. Om Säkerhetspolisen får kännedom om sådana omständigheter ska myndigheten i så stor utsträckning som dess verksamhet medger det underrätta Försvarsmakten om dessa.

14 kap. Inlösen

1 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska lösas in av staten om

1. tillståndet som medför rätt att inneha föremålen har återkallats utan att de samtidigt har förverkats eller tagits i beslag,

2. innehavaren har avlidit,

3. ansökan har avslagits i fråga om tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning, eller

4. en domstol har beslutat att skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, som någon innehar utan att ha rätt till det, inte ska förverkas eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att inte föra talan om förverkande.

Vid återkallelse av ett vapenhandlartillstånd på vapenhandlarens eget initiativ är staten inte skyldig att lösa in vapenhandlarens skjutvapen enligt första stycket 1.

2 § Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska inte lösas in om föremålen lämnas för skrotning eller överläts till någon som har rätt att inneha dem och om detta görs inom

1. ett år från det att innehavaren avled, eller
2. tre månader från det att
 - a) tillståndet som medförde rätt att inneha föremålen återkallades,
 - b) ansökan om tillstånd avslogs,
 - c) beslut i förverkandefrågan meddelades av en domstol eller en åklagare, eller
 - d) beslaget hävdes.

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska inte heller lösas in om ansökan om tillstånd att inneha föremålen görs inom den tid som anges i första stycket 1 eller 2. Om ansökan avslås ska föremålen lösas in, om de inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillstånds-ärendet överläts till någon som har rätt att inneha dem.

Polismyndigheten får medge förlängning av tidsfristerna i första och andra styckena, varje gång med högst sex månader.

3 § Om en enskild person som har tillstånd att inneha ett skjutvapen som avses i 4 kap. 11 § lämnar in det till Polismyndigheten ska vapnet lösas in av staten.

Ammunition till vapnet som är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, samt ljuddämpare och vapenmagasin som passar till vapnet, ska också lösas in om föremålen lämnas in samtidigt som vapnet.

4 § En innehavare av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som ska lösas in är skyldig att enligt Polismyndighetens beslut lämna över föremålen till myndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns ett tillståndsbevis eller någon annan motsvarande handling, ska även den lämnas till Polismyndigheten.

5 § För skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som löses in ska ersättning betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet.

För föremål som löses in enligt 3 § ska ersättning betalas med ett belopp som motsvarar föremålens marknadsvärde vid förvärvstillfället.

15 kap. Märkning

Märkning vid tillverkning och vissa överlåtelse

1 § Med tillverkning avses i denna lag framställning av ett sådant skjutvapen och en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§. Med tillverkning avses även sådan ändring eller ombyggnad av ett skjutvapen som medför att det till funktions- eller verkningsgrad blir ett väsentligt annorlunda vapen.

2 § Den som tillverkar ett skjutvapen som är avsett att skjuta ut hagel, kulor eller andra projektiler med hjälp av ett antändbart drivämne, ska förse vapnet med en unik märkning som omfattar tillverkarens namn,

landet eller platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår, om tillverkningsåret inte framgår av serienumret. Märkningen ska om möjligt även innefatta uppgift om modell.

Märkningen ska vara placerad på skjutvapnets

1. slutstycke eller trumma,
2. eldrör eller pipa,
3. stomme eller låda, och
4. i förekommande fall mantel.

Kravet på märkning gäller inte den som tillverkar ett skjutvapen av vapendelar som redan är märkta på föreskrivet sätt. Kravet gäller inte heller om en vapendel är för liten för att kunna märkas på föreskrivet sätt. Vapendelen ska då märkas med åtminstone ett serienummer eller liknande.

3 § Bestämmelserna i 2 § gäller också den som tillverkar ett obrukbart skjutvapen, om vapnet i brukbart skick skulle utgöra ett sådant skjutvapen som omfattas av samma paragraf.

4 § Den som tillverkar en sådan vapendel som anges i 2 § andra stycket ska förse vapendelen med en märkning i enlighet med 2 §. Detta gäller dock inte om tillverkaren ska infoga vapendelen i ett skjutvapen som ska märkas vid tillverkningen.

5 § När ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§ överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska den myndighet som överläter föremålet se till att det är märkt på det sätt som anges i 2 §. Föremålet ska också ha en märkning där det framgår att en svensk myndighet har överlåtit det.

Första stycket gäller inte ett skjutvapen som staten har löst in enligt 14 kap.

6 § Den som tillverkar ammunition till ett sådant skjutvapen som anges i 2 § ska märka varje förpackning med komplett ammunition med uppgift om ammunitionstyp, kaliber, varupartiets identifikationsnummer och tillverkarens namn.

Kravet på märkning gäller inte den som har rätt att inneha ett skjutvapen för ändamålet jakt eller målskytte och som laddar ammunition för eget bruk.

Märkning vid införsel

7 § Den som för in ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som anges i 2 och 3 §§ till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen ska senast inom en månad efter införseln se till att föremålet är märkt på det sätt som anges i 2 §. Märkningen ska också visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln.

Första stycket gäller inte den som tillfälligt, under högst tre månader från dagen för införseln, för in vapen eller vapendelar till Sverige för

1. användning vid jakt eller tävlingsskytte,
2. reparation, översyn, service eller värdering,
3. utställning eller mäsas,
4. resa genom landet, eller

5. användning av företrädare för en annan stats myndighet vid tillfällig tjänstgöring i landet.

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

8 § Polismyndigheten får efter ansökan medge undantag från skyldigheten enligt 7 § att märka ett skjutvapen eller en vapendel, om föremålet är av särskilt stort historiskt värde och det finns särskilda skäl.

Om ansökan kommer in till Polismyndigheten inom en månad efter införseln gäller inte skyldigheten att märka föremålet enligt 7 § första stycket.

Om Polismyndigheten eller en domstol avslutar ärendet på något annat sätt än genom att bifalla ansökan, ska föremålet märkas inom en månad från det att beslutet eller domen fått laga kraft.

16 kap. Vapenregister

Vapenregistren

1 § Polismyndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra de separata register som anges i 2–5 §§.

2 § *Vapeninnehavarregistret* ska innehålla uppgift om

1. personer och organisationer med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

2. fysiska personer med ett betydande inflytande över

a) en sammanslutning för målskytte som är en juridisk person med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, eller

b) ett auktoriserat bevakningsföretag som är en juridisk person med tillstånd att inneha skjutvapen,

3. personer som har godkänts som vapenföreståndare, eller som ersättare för vapenföreståndare, för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

4. personer som har godkänts som vapenhanterare för en organisation med tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin,

5. personer med tillstånd att låna skjutvapen,

6. personer som tillhör hemvärnets personal och som av Försvarsmakten har tilldelats skjutvapen för förvaring i bostaden,

7. personer som utan tillstånd får inneha skjutvapen som inte är effektbegränsade och som ingår i ett dödsbo eller konkursbo, och

8. personer och organisationer som för någon annans räkning får förvara skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare samt, om förvaringen sker hos en skola, uppgift om den person som ansvarar för förvaringen.

Av vapeninnehavarregistret får det inte framgå vilka skjutvapen som Försvarsmakten har tilldelat någon som tillhör hemvärnets personal. Registret får inte användas för att göra automatiserade sammanställningar över personer som tillhör hemvärnets personal.

3 § *Vapenregistret* ska innehålla uppgift om de skjutvapen för vilka tillstånd till innehav har getts enligt denna lag samt uppgift om skjutvapen som upphittats eller anmälts stulna eller försvunna.

4 § *Registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer ska innehålla uppgift om*

1. personer och organisationer med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd,
2. fysiska personer med ett betydande inflytande över en juridisk person som har vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd,
3. personer som har godkänts som föreståndare, eller som ersättare för föreståndare, för en organisation med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd, och
4. personer som har godkänts att i en vapenhandlares ställe närvara vid provskjutning.

5 § *Registret över auktoriserade sammanslutningar för målskytte ska innehålla uppgift om sammanslutningar för målskytte som har auktoriserats enligt denna lag.*

6 § Om ett tillstånd att inneha ett skjutvapen är ett förvärvstillstånd enligt 3 kap. 4 § ska detta framgå av vapeninnehavarregistret. Om tillståndet avser ett visst skjutvapen ska det framgå av vapenregistret att vapnet ska förvärvas.

Vapenregistrens ändamål

7 § De register som anges i 2–5 §§ ska ha till ändamål att

1. underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag, och
2. tillhandahålla sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller beivra brott med anknytning till skjutvapen.

Bevarande och gallring av uppgifter i vapenregister

8 § Uppgifter om ett sådant skjutvapen och en sådan vapendel som avses i 15 kap. ska bevaras i de register som anges i 2–5 §§ i 30 år efter det att vapnet eller vapendelen har skrotats. Om skjutvapnet eller vapendelen har överförs till en mottagare i utlandet ska uppgifterna i stället bevaras i 30 år efter utförseln, om vapnet eller vapendelen inte dessförinnan har återförts.

Uppgifter om namn, adress och organisations- eller personnummer för den som har getts tillstånd att inneha ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel ska bevaras under samma tid.

När perioden om 30 år har löpt ut ska personuppgifter i vapenregister raderas.

9 § Uppgifter i vapeninnehavarregistret om personer som tillhör hemvärnets personal ska gallras när Försvarsmakten har meddelat att uppgiften inte längre är aktuell.

10 § Personuppgifter som behandlas i de register som anges i 2–5 §§ och som är nödvändiga för att framställa rättsstatistik ska lämnas till den myndighet som ansvarar för att framställa sådan statistik.

11 § Om det är förenligt med svenska intressen, får personuppgifter som behandlas i de register som anges i 2–5 §§ lämnas till

1. Interpol eller Europol, eller till en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, om det behövs för att organisationen eller myndigheten ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott, eller

2. utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst.

Uppgifter får även lämnas till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt.

12 § Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen får beviljas direktåtkomst till de register som anges i 2–5 §§.

En myndighet som har beviljats direktåtkomst ansvarar för att tillgången till personuppgifter begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Ytterligare föreskrifter om vapenregister

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om

1. förande av de register som anges i 2–5 §§,

2. åtkomst till uppgifter i de register som anges i 2–5 §§,

3. digital arkivering, och

4. att personuppgifter som behandlas i de register som anges i 2–5 §§ får lämnas ut även i andra fall än som avses i 10–12 §§.

17 kap. Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden

Förhållandet till annan reglering

1 § Bestämmelserna i detta kapitel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet.

2 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) gäller bestämmelserna i detta kapitel utöver den lagen.

Personuppgiftsansvar

3 § Polismyndigheten är personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden.

Behandling av känsliga personuppgifter

4 § Om uppgifter om en person behandlas, får de kompletteras med känsliga personuppgifter när detta är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen. Känsliga personuppgifter får också behandlas om det är nödvändigt för diarieföring eller om uppgifterna har lämnats till Polismyndigheten i en anmälan eller liknande och behandlingen är nödvändig för handläggningen.

Vad som avses med känsliga personuppgifter framgår av artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 11–13 §§ brottsdatalagen (2018:1177).

5 § Det är förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Tillgång till personuppgifter

6 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Skadestånd vid personuppgiftsbehandling som omfattas av brottsdatalagen

7 § Bestämmelsen om skadestånd i 7 kap. 1 § brottsdatalagen (2018:1177) ska tillämpas om behandling av personuppgifter som omfattas av brottsdatalagen skett i strid med detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet.

18 kap. Straff och förverkande

Vapenbrott

1 § Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter, yrkesmässigt förmedlar eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för *vapenbrott* till fängelse i högst fem år.

Om brottet med hänsyn till risken för att vapnet skulle komma till brottslig eller annan skadlig användning och övriga omständigheter är att anse som mindre allvarligt, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms också den som har begått gärningen av oaktsamhet.

2 § Om ett brott som avses i 1 § första stycket är grovt, döms för *grovt vapenbrott* till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

Prop. 2025/26:141

Bilaga 4

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,

2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

3. innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett flera vapen,

4. vapnet har innehafts i en sådan miljö att det typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller

5. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om ett brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för *synnerligen grovt vapenbrott* till fängelse i lägst sex och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen, förmedlingen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Vid bedömningen enligt första och andra styckena ska ett enhandsvapen anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

Vapenmärkningsbrott

3 § Den som uppsåtligen bryter mot någon av bestämmelserna om märkning i 15 kap. 2, 3, 4, 7 eller 8 § döms för *vapenmärkningsbrott* till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller den som uppsåtligen förfalskar eller utan lov utplånar, avlägsnar eller ändrar sådan märkning.

Till ansvar för brott mot någon av bestämmelserna om märkning i 15 kap. 7 eller 8 § döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

Missbruk av rätt att inneha skjutvapen

4 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet missbrukar rätten att inneha ett skjutvapen genom att använda det för något annat ändamål än det som han eller hon är berättigad till, döms för *missbruk av rätt att inneha skjutvapen* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Olovlig befattning med ammunition och vapentillbehör

5 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ammunition utan att ha rätt till det döms för *olovlig befattning med ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den som överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ammunition till någon som inte har rätt att inneha den.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ammunition.

6 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ljuddämpare eller vapenmagasin utan att ha rätt till det döms för *olovlig befattning med vapentillbehör* till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma

gäller den som överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ljuddämpare eller vapenmagasin till någon som inte har rätt att inneha föremålen.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ljuddämpare eller vapenmagasin.

Olovlig handel och förmedling

7 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bedriver handel med skjutvapen utan tillstånd, döms för *olovlig vapenhandel* till böter eller fängelse i högst sex månader.

8 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar skjutvapen utan tillstånd, döms för *olovlig vapenförmedling* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar ammunition utan tillstånd döms för *olovlig förmedling av ammunition* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Andra överträdelser av vapenlagen

9 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot någon av bestämmelserna om överlämnande till förvaring hos någon annan i 12 kap. 4 § första stycket eller om transport i 12 kap. 6 § eller mot villkor i fråga om förvaring av skjutvapen som meddelats med stöd av denna lag,

2. bryter mot någon av bestämmelserna om förvaring i 12 kap. 1, 2 eller 4 § i fråga om skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som innehas av en sammanslutning för målskytte, en museihuvudman eller ett auktoriserat bevakningsföretag eller i fråga om skjutvapen som innehas av en vapenhandlare,

3. förvarar ett skjutvapen eller en ljuddämpare åt någon annan utan att det finns ett tillstånd till förvaringen, eller bryter mot bestämmelserna om användning vid förvaring i 12 kap. 4 § andra stycket,

4. medför ett skjutvapen i strid med bestämmelserna i 12 kap. 7 §, eller

5. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 7 § genom att olovligen överföra skjutvapen eller ammunition till ett annat land.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för överträdelse av bestämmelserna i 12 kap. 7 §.

Till ansvar för otillåten förvaring av skjutvapen åt någon annan döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 2 §.

10 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 8 § 1 genom att inte på föreskrivets sätt anmäla utförsel eller utlåning av skjutvapen.

Straffbestämmelser i annan lag

11 § Bestämmelser om straff för olovlig införsel av skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare och för försök till sådant brott finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

12 § Ett skjutvapen som har varit föremål för brott som avses i 1–4 §§ ska förverkas om ett förverkande inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som har varit föremål för brott som avses i 5 § första och andra styckena. I stället för egendomen får dess värde förverkas. Om ett skjutvapen förverkas får även ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som hör till vapnet förverkas.

Även vinster från brott enligt denna lag ska förverkas, om ett förverkande inte är uppenbart oskäligt.

13 § Jakttillsynsmän som förordnats av länsstyrelsen samt personal vid Kustbevakningen och Tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen har samma befogenhet som polismän att ta sådan egendom i beslag som skäligen kan antas bli förverkad enligt denna lag.

Åtal

14 § Om någon frivilligt lämnar in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin till Polismyndigheten, får åtal för olovligt innehav av egendomen väckas mot honom eller henne av åklagaren endast om det är motiverat från allmän synpunkt.

Försök, förberedelse och stämpling

15 § För försök, förberedelse eller stämpling till grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

19 kap. Överklagande

1 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Ett beslut som gäller en fysisk person överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets personen var folkbokförd vid tidpunkten för beslutet.

Övriga beslut överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det första beslutet i ärendet fattades.

3 § Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Polismyndighetens beslut om återkallelse av vapenhandlartillstånd, återkallelse av vapenmäklartillstånd, återkallelse av vapenreparatörs-tillstånd eller återkallelse av auktorisation ska dock gälla omedelbart endast om Polismyndigheten anger det i beslutet. Polismyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart om det finns särskilda skäl för det.

Polismyndighetens eller en domstols beslut som rör märkning av skjutvapen eller vapendelar av särskilt stort historiskt värde ska, trots första stycket, inte gälla omedelbart.

20 kap. Bemyndiganden

Föreskrifter som rör lagens och vissa bestämmelser tillämpningsområde

Utvidgning av lagens tillämpningsområde

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag eller vissa föreskrifter i lagen ska tillämpas även i fråga om andra föremål än sådana som anges i 1 kap. 3 och 4 §§, om föremålen är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

Inskränkning av lagens tillämpningsområde

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag inte ska gälla i fråga om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som en företrädare för en annan stats myndighet eller för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige.

3 § Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten får i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Undantag från bestämmelser om tillstånd

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla innehav av skjutvapen, ljuddämpare eller vapenmagasin som lämnats över från staten till

- statligt anställda eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen,
- den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel, eller
- frivilliga försvarsorganisationer,

2. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 och 2 §§ inte ska gälla införsel av skjutvapen som lämnats över från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen, och

3. att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av skjutvapen som medförs till Sverige enligt 8 kap. 5 §, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

Effektbegränsade skjutvapen

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om att anslagsenergin eller utgångshastigheten hos en projektil från ett skjutvapen ska understiga ett visst värde eller att vapnet ska vara konstruerat på ett visst sätt för att vapnet ska anses vara effektbegränsat enligt 2 kap. 2 § 1.

Föreskrifter om krav på tillstånd i vissa fall

Prop. 2025/26:141

Bilaga 4

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om att tillstånd ska krävas för överföring av skjutvapen eller ammunition från Sverige till ett annat land.

Föreskrifter om krav på anmälan i vissa fall

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att den som avser att föra ut ett skjutvapen från Sverige eller lånar ut ett skjutvapen till någon som är fast bosatt i ett annat land och inte ska använda vapnet endast i Sverige, ska anmäla detta till Polismyndigheten,
2. skyldighet att till Polismyndigheten anmäla förlust av skjutvapen, och
3. skyldighet att anmäla att skjutvapen ingår i tillgångarna i ett dödsbo eller konkursbo.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att till Polismyndigheten anmäla

1. överlåtelser, och
2. att förvärv av skjutvapen inte skett inom föreskriven tid.

Föreskrifter om innehavstillstånd, lånetillstånd och därmed sammanhängande frågor

Förutsättningar för tillstånd

10 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att tillstånd att inneha vissa skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde eller för udda ändamål som inte avser skjutning, får beviljas endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga,
2. att tillstånd att inneha vissa skjutvapen för udda ändamål som inte avser skjutning får beviljas endast om det finns synnerliga skäl, och
3. undantag från de förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha skjutvapen vid ansökan om förnyelse av ett tidsbegränsat tillstånd.

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på skjutskicklighet, utbildning, ålder och de förutsättningar i övrigt som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha eller låna skjutvapen.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad det underlag ska omfatta som tillståndshavaren enligt 4 kap. 10 § ska ge in till Polismyndigheten.

Varaktigt obrukbara skjutvapen

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav på tekniska åtgärder som ska vidtas för

att ett skjutvapen ska anses vara varaktigt obrukbart i den mening som avses i 3 kap. 3 § och 4 kap. 7 §.

Förvärv i en annan stat än där förvärvaren bor

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för och förfaringssätt vid medgivande av att personer bosatta i Sverige ska få tillstånd att förvärva skjutvapen i ett annat land, och

2. krav på att den som förvärvat ett skjutvapen i Sverige och som är bosatt i ett främmande land ska underrätta den staten om förvärvet.

Europeiskt skjutvapenpass

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utfärdande av europeiskt skjutvapenpass till den som har tillstånd att inneha ett skjutvapen i Sverige.

Auktorisation av sammanslutningar för målskytte

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kraven för auktorisation av sammanslutningar för målskytte enligt 5 kap. 5 §.

Vapenföreståndare och ersättare för museihuvudmän och bevakningsföretag

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på kunskap för att bli godkänd som vapenföreståndare eller ersättare för en museihuvudman eller ett auktoriserat bevakningsföretag.

Föreskrifter om vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd, vapenreparatörstillstånd och därmed sammanhängande frågor

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på kunskap för att få vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd och vad som i övrigt ska gälla vid sådan verksamhet, och

2. villkoren för att en verksamhet som rör handel med skjutvapen eller reparation eller översyn av skjutvapen ska anses bedrivas yrkesmässigt.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och vapenmäklare att

1. föra förteckningar och hålla dem tillgängliga för Polismyndigheten,
2. lämna upplysningar till Polismyndigheten om inköpta och sålda vapen, befintligt vapenlager och andra förhållanden som är av betydelse för myndighetens tillsyn, och
3. anmäla transaktioner.

Föreskrifter om övriga förutsättningar för tillstånd

Prop. 2025/26:141

Bilaga 4

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om de övriga förutsättningar som ska vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag.

Föreskrifter om ändring och reparation

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som utöver bestämmelserna i 11 kap. ska gälla vid ändring och reparation av skjutvapen.

Föreskrifter om förvaring och transport

22 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. förutsättningarna för tillstånd till överlämnande för förvaring enligt 12 kap. 4 § till juridiska personer, och
2. undantag från kravet på anmälan för förvaring enligt 12 kap. 3 § andra stycket.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på vapensamlares, målskyttesammanslutningars, museihuvudmäns, vapenhandlares, vapenreparatörers och gymnasieskolors förvaring av skjutvapen och på målskyttesammanslutningars förvaring av ammunition eller ljuddämpare, och
2. vad som utöver bestämmelserna i 12 kap. ska gälla i fråga om transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Föreskrifter om avgifter

24 § Regeringen får meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som får tas ut enligt 1 kap. 12 §.

Föreskrifter om vissa bevis och intyg

25 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på att intyg om uppdrag som vapenhanterare, om lån av skjutvapen eller om uppdrag enligt 12 kap. 8 § ska lämnas eller visas upp,
2. krav på att bevis om tillstånd eller godkännande enligt denna lag ska medföras, visas upp eller lämnas till Polismyndigheten, och
3. undantag från krav på att lämna eller omhändertaga bevis eller annan motsvarande handling.

Föreskrifter om böter

26 § Regeringen får meddela föreskrifter om att den som bryter mot föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag ska dömas till böter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.
 2. Genom lagen upphävs vapenlagen (1996:67).

3. Den som vid lagens ikraftträdande har tillstånd eller rätt utan tillstånd eller är godkänd eller auktoriserad enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) eller med stöd av övergångsbestämmelser till den lagen anses ha motsvarande tillstånd, rätt, godkännande eller auktorisation enligt den nya lagen.

4. Den som vid lagens ikraftträdande innehar en anordning som avses i 2 kap. 3 § 3 har rätt att inneha den till utgången av augusti 2026.

5. Bestämmelsen i 4 kap. 10 tillämpas inte på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.

6. Bestämmelserna i 3 kap. 2 § tredje stycket, 4 kap. 5–8 och 11 §§ samt 5 kap. 3, 8 och 16 §§ om tillstånd att inneha skjutvapen, stommar och lådor ska inte tillämpas på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.

7. Bestämmelsen i 16 kap. 2 § första stycket 2 om registrering av personer som har ett betydande inflytande över en sammanslutning för målskytte eller ett auktoriserat bevakningsföretag och bestämmelsen i 16 kap. 4 § 2 om registrering av personer som har ett betydande inflytande över en organisation med vapenreparatörstillstånd ska endast tillämpas om lämplighetsprövningen av personen har skett efter ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i vapenlagen (2026:000)

Prop. 2025/26:141

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om vapenlagen (2026:000)

dels att 14 kap. 3 § ska upphöra att gälla,

dels att 14 kap. 5 § ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2026:000

Föreslagen lydelse

14 kap.

5 §¹

För skjutvapen, ammunition, ljud-
dämpare eller vapenmagasin som
löses in ska en ersättning betalas
med ett belopp som motsvarar
marknadsvärdet.

*För föremål som avses i 3 § som
löses in ska en ersättning betalas
med ett belopp som motsvarar
föremålens marknadsvärde vid
förvärvstillfället.*

För skjutvapen, ammunition, ljud-
dämpare eller vapenmagasin som
löses in ska en ersättning betalas
med ett belopp som motsvarar
marknadsvärdet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2028.

¹ Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 18 b § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

18 b §¹

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får även användas i syfte att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brott som avses i andra stycket, om åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt denna paragraf får användas vid en förundersökning om

1. ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra år,

2. grovt dataintrång enligt 4 kap. 9 c § andra stycket brottsbalken, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

3. våldtäkt eller våldtäkt mot barn enligt 6 kap. 1 § första stycket eller 4 § första eller andra stycket brottsbalken,

4. grovt bedrägeri enligt 9 kap. 3 § brottsbalken, om gärningen har begåtts med hjälp av elektronisk kommunikation och det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

5. utpressning enligt 9 kap. 4 § första stycket brottsbalken, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

6. grov utpressning enligt 9 kap. 4 § andra stycket brottsbalken,

7. allmänfarlig ödeläggelse eller grovt sabotage enligt 13 kap. 3 § första stycket eller 5 § brottsbalken,

8. krigsanstiftan eller grovt utlandsspioneri enligt 19 kap. 2 eller 6 b § brottsbalken,

9. grovt narkotikabrott enligt 3 § första stycket narkotikastrafflagen (1968:64),

10. grovt vapenbrott enligt 9 kap. 1 a § första stycket vapenlagen (1996:67),

10. grovt vapenbrott enligt 18 kap. 2 § första stycket vapenlagen (2026:000),

11. grov narkotikasmuggling, grov vapensmuggling eller grov smuggling av explosiv vara enligt 6 § tredje stycket, 6 a § tredje stycket eller 6 b § tredje stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

12. grovt brott enligt 29 a § första stycket lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,

13. grovt penningtvättsbrott eller näringspenningtvätt, grovt brott, enligt 5 § eller 7 § andra stycket lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i ett år,

14. terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666),

15. ett brott som avses i 18 a § andra stycket 3, 4, 7, 8, 10, 13, 14, 17 eller 18,

16. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 1, 3, 6–12, 14 eller 15, om en sådan gärning är belagd med straff,

17. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 2, 4, 5 eller 13, om en sådan gärning är belagd med straff och det kan antas att gärningens straffvärde överstiger fängelse i ett år,

18. ett annat brott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i fyra år, eller

19. flera brott, om

a) det kan antas att samtliga brott har begåtts av en och samma person,

b) det kan antas att den samlade brottslighetens straffvärde överstiger fängelse i fyra år,

c) det kan antas att vart och ett av brotten har utgjort ett led i en brottslighet som har utövats i organiserad form eller systematiskt, och

d) det för vart och ett av brotten inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader eller det är fråga om försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation enligt denna paragraf får endast avse ett telefonnummer eller en annan adress eller en viss elektronisk kommunikationsutrustning som

1. det finns särskild anledning att anta att gärningsmannen eller någon annan som har medverkat till brottet eller brotten under den tid som tillståndet avser har använt eller kommer att använda, eller

2. det finns synnerlig anledning att anta att gärningsmannen eller någon annan som har medverkat till brottet eller brotten under den tid som tillståndet avser har kontaktat eller kommer att kontakta.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom föreskrivs att 36 g § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 g §¹

Om någon är skäligen misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott som anges i andra stycket och åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen, får hemlig rumsavlyssning enligt 27 kap. 20 d § första stycket rättegångsbalken användas för att utreda brottet.

Hemlig rumsavlyssning enligt denna paragraf får användas vid en utredning om

1. ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fem år,

2. människorov enligt 4 kap. 1 § första stycket brottsbalken,

3. grovt vapenbrott enligt 9 kap. 1 a § första stycket vapenlagen (1996:67), 3. grovt vapenbrott enligt 18 kap. 2 § första stycket vapenlagen (2026:000),

4. grov vapensmuggling eller grov smuggling av explosiv vara enligt 6 a § tredje stycket eller 6 b § tredje stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

5. grovt brott enligt 29 a § första stycket lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,

6. terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666),

7. försök, förberedelse eller stämpling till ett brott som avses i 1–6, om en sådan gärning är belagd med straff, eller

8. ett annat brott, om det kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i fem år.

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller bestämmelserna i 27 kap. 20 e § andra och tredje styckena rättegångsbalken om vilken plats ett tillstånd till hemlig rumsavlyssning får avse och när ett sådant tillstånd får avse den skäligen misstänkte i stället för en viss plats.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

I fråga om vapen och andra föremål som vapenlagen (1996:67) är tillämplig på gäller föreskrifterna där i stället för denna lag.

I fråga om vapen och andra föremål som vapenlagen (2026:000) är tillämplig på gäller föreskrifterna där i stället för denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:413.

² Senaste lydelse 1996:69.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel

Härigenom föreskrivs att 1 b, 3, 4 och 6 §§ lagen (1992:1300) om krigsmateriel¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 b §²

I 2 a kap. vapenlagen (1996:67) finns bestämmelser om märkning av vapen och vapendelar vid tillverkning och införsel samt om märkning av förpackning med ammunition vid tillverkning.

I 15 kap. vapenlagen (2026:000) finns bestämmelser om märkning av vapen och vapendelar vid tillverkning och införsel samt om märkning av förpackning med ammunition vid tillverkning.

3 §³

Krigsmateriel får inte tillverkas här i landet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från detta tillståndskrav för

1. ändring eller ombyggnad av skjutvapen i de fall som avses i 4 kap. 1 § vapenlagen (1996:67),

1. ändring eller ombyggnad av skjutvapen i de fall som avses i 11 kap. 1 § vapenlagen (2026:000),

2. tillverkning av enstaka skjutvapen och av ammunition för tillverkarens eget bruk,

3. årlig tillverkning för medicinska eller farmaceutiska ändamål eller för forskningsändamål av högst 100 gram kemiska produkter som klassificeras som krigsmateriel.

4 §⁴

Verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av sådan materiel samt verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet får inte bedrivas här i landet utan tillstånd.

Svenska myndigheter, svenska företag samt den som är bosatt eller stadigvarande vistas här får inte heller utom landet bedriva sådan verksamhet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om sådan handel med skjutvapen eller yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som regleras i vapenlagen (1996:67) eller sådan

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om

1. sådan handel med skjutvapen, ljuddämpare eller vapenmagasin eller yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som

¹ Lagen omtryckt 1997:689.

² Senaste lydelse 2011:469.

³ Senaste lydelse 2018:135.

⁴ Senaste lydelse 2023:371.

hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

regleras i vapenlagen (2026:000), eller

2. sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

6 §⁵

Krigsmateriel får inte föras ut ur landet och tekniskt bistånd får inte lämnas till någon utanför landet utan tillstånd, om inte annat följer av denna lag eller annan författning. I fråga om programvara och tekniskt bistånd likställs med utförsel en överföring till utlandet genom telekommunikation eller på annat liknande sätt.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd enligt första stycket, när det gäller utförsel av krigsmateriel ur landet eller lämnande av tekniskt bistånd utanför landet till ett annat land inom EES eller Amerikas förenta stater

1. om det är fråga om transitering,

2. om den som för ut krigsmaterielen ur landet eller lämnar det tekniska biståndet utanför landet eller mottagaren är en del av ett statligt organ eller en del av försvarsmakten,

3. om det är fråga om leveranser som Europeiska unionen, Nato, Internationella atomenergiorganet (IAEA) eller andra mellanstatliga organisationer gör i syfte att fullgöra sina uppdrag,

4. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för att genomföra ett samverkande program för krigsmateriel och tekniskt bistånd mellan EES-länder,

5. om utförseln eller lämnandet är kopplat till humanitär hjälp vid en katastrof eller som gåva i en nödsituation, och

6. om utförseln eller lämnandet är nödvändigt för eller efter reparation, underhåll, utställning eller demonstration.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförsel av

1. skjutvapen *och* tillhörande ammunition för enskild persons räkning samt skjutvapen och därtill hörande ammunition för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket,

2. skjutvapen för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd,

3. skjutvapen som förts in i landet för åtgärd som avses i 2,

1. skjutvapen, tillhörande ammunition *och ljuddämpare* för enskild persons räkning samt skjutvapen och därtill hörande ammunition *och ljuddämpare* för användning vid jakt, tävling eller övning utom riket,

2. skjutvapen *och ljuddämpare* för reparation, översyn eller annan liknande åtgärd,

3. skjutvapen *och ljuddämpare* som förts in i landet för åtgärd som avses i 2, och

⁵ Senaste lydelse 2024:540.

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

4. sådana jakt- och tävlings-
skjutvapen och tillhörande ammu-
nition som har förts in i landet i
enlighet med bestämmelserna i
2 kap. 13 § b vapenlagen (1996:67).

4. sådana jakt- och tävlings-
skjutvapen och tillhörande ammu-
nition *och ljuddämpare* som har
förts in i landet i enlighet med
bestämmelserna i *8 kap. 4 eller 5 §*
vapenlagen (2026:000).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Härigenom föreskrivs att 2 och 4 §§ inregränslagen (1996:701)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:41

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen är tillämplig endast på följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),
3. skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § samma lag,
3. skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som avses i vapenlagen (2026:000) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 4 § samma lag,
4. injektionssprutor och kanyler,
5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nithandskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikklubbor och liknande,
7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),
8. hundar och katter för annat ändamål än handel,
9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 19 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter vid kontroll av åldersgränsen i 21 § lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt lustgas vid kontroll av mängdbegränsningen och åldersgränsen i 7 § lagen (2025:621) om lustgas,
10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,
11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,
12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,
13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,
14. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2024:733.

(EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen, och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

15. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

16. invasiva främmande arter.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Ett befodringsföretag ska till Tullverket anmäla om det i företagets verksamhet uppkommer misstanke om att en försändelse innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt tullbefogenhetslagen (2024:710):

1. narkotika,

2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67),

3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller

4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Försändelsen ska överlämnas till Tullverket om myndigheten begär det.

2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (2026:000),

3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen, eller

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §

Utländska tjänstemän *skall*, när de utövar befogenheter enligt denna lag,

Utländska tjänstemän *ska*, när de utövar befogenheter enligt denna lag,

1. följa svensk lag och annan författning samt instruktioner som meddelas av behörig svensk myndighet,
2. alltid kunna styrka sin behörighet och identitet, och
3. kontakta Tullverket och rapportera vilka åtgärder som vidtagits och de omständigheter som förelegat.

Under gränsöverskridande förföljande eller övervakning får utländska tjänstemän inte bereda sig tillträde till bostäder eller andra platser som inte är öppna för allmänheten. Tjänstevapen får användas endast i nödvärnssituationer.

Av 11 kap. 1 § f vapenlagen (1996:67) framgår att undantag kan göras från lagens bestämmelse i fråga om rätt för utländska tjänstemän att medföra skjutvapen och ammunition vid tillfällig tjänstgöring i Sverige.

Av 20 kap. 2 § vapenlagen (2026:000) framgår att undantag kan göras från lagens bestämmelse i fråga om rätt för utländska tjänstemän att medföra skjutvapen och ammunition vid tillfällig tjänstgöring i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

Härigenom föreskrivs att 2 och 12 §§ lagen (2000:1225) om straff för smuggling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Vid tillämpning av denna lag ska en vara anses ha förts in till eller ut från landet när den har förts över gränsen för svenskt territorium.

I denna lag förstås med

1. narkotika: sådana varor som anges i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64),

2. vapen: sådana skjutvapen som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen,

2. vapen: sådana skjutvapen som avses i vapenlagen (2026:000) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen,

3. explosiva varor: sådana varor som anges i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

4. tullbehandling: det som föreskrivs i tullagstiftningen om att en vara ska läggas upp på en anläggning för tillfällig lagring, bli föremål för ett tullförfarande eller återexporteras eller bli föremål för åtgärder enligt 3 kap. 6 § tullbefogenhetslagen (2024:710), då varan förs in till eller ut från landet.

12 §²

Den som uppsåtligen emballerar, transporterar, förvarar, döljer, bearbetar, förvärvar, överlåter eller ingår avtal om upplåtelse av panträtt i en vara som varit föremål för brott enligt 3–11 §§, döms för olovlig befattningsmed smuggelgods till böter eller fängelse i högst två år. Gärningen ska inte medföra ansvar, om den är ringa med hänsyn till befattningsmed smuggelgods, omständigheterna kring denna, egendomens beskaffenhet och värde samt övriga omständigheter.

Om gärningsmannen inte inser men har skälig anledning att anta att varan varit föremål för brott, döms till böter. Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

Ansvar enligt första eller andra stycket ska inte dömas ut, om gärningen är belagd med straff i

– 1 § första stycket 1, 3 eller 4 narkotikastrafflagen (1968:64) eller i 2 eller 3 a § narkotikastrafflagen jämförd med dessa bestämmelser,

– 9 kap. 1 eller 1 a § vapenlagen (1996:67), eller

– 18 kap. 1 eller 2 § vapenlagen (2026:000), eller

¹ Senaste lydelse 2024:739.

² Senaste lydelse 2020:901.

– 29 § andra stycket 2 eller 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Härigenom föreskrivs att 1 a § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Ett tillstånd till sådana tvångsmedel som avses i 1 § första stycket får också beviljas om

1. det med hänsyn till omständigheterna finns en påtaglig risk för att det inom en organisation eller grupp kommer att utövas brottslig verksamhet som innefattar

a) mord, människorov, allmänfarlig ödeläggelse eller grov allmänfarlig ödeläggelse enligt 3 kap. 1 §, 4 kap. 1 § första stycket eller 13 kap. 3 § första eller tredje stycket brottsbalken,

b) grovt narkotikabrott eller synnerligen grovt narkotikabrott enligt 3 § narkotikastrafflagen (1968:64),

c) grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott enligt 9 kap. 1 a § vapenlagen (1996:67), c) grovt vapenbrott eller synnerligen grovt vapenbrott enligt 18 kap. 2 § vapenlagen (2026:000),

d) grov narkotikasmuggling, synnerligen grov narkotikasmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara enligt 6 § tredje eller fjärde stycket, 6 a § tredje eller fjärde stycket eller 6 b § tredje eller fjärde stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling, eller

e) grovt brott eller synnerligen grovt brott enligt 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

2. det kan befaras att en person som tillhör eller verkar för organisationen eller gruppen medvetet kommer att främja denna verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 16 och 16 a §§ och 35 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:63

Föreslagen lydelse

18 kap.

16 §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (1996:67), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning. Motsvarande sekretess gäller för uppgift som hänför sig till Polismyndighetens verksamhet som avser förteckningar och anmälningar som den som har tillstånd att driva handel med skjutvapen eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen och ammunition är skyldig att föra eller lämna in till myndigheten.

Sekretess gäller, under motsvarande förutsättning som anges i första stycket, hos

1. Kammarkollegiet och Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jaktkortsregistret,

2. Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jägarexamensregistret,

3. en länsstyrelse för uppgift som hänför sig till register över verksamheter för livsmedelskontroll, och

4. Polismyndigheten för uppgift som hänför sig till registret över uppdragstagare inom Nationella viltolycksrådet.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i *vapenregister* om namn och adress för den som har tillstånd att driva handel med skjutvapen, yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition eller ta emot skjutvapen för översyn eller reparation eller för uppgifter i registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte. Sekretess gäller inte heller för uppgift i vapenregister om vilka typer av

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (2026:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning. Motsvarande sekretess gäller för uppgift som hänför sig till Polismyndighetens verksamhet som avser förteckningar och anmälningar som den som har tillstånd att driva handel med skjutvapen eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen och ammunition är skyldig att föra eller lämna in till myndigheten.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i registret över vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer om namn och adress för den som har vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd eller för uppgifter i registret över auktoriserade sammanslutningar för målskytte. Sekretess gäller inte heller för uppgift i registret över vapenhandlare, vapenmäklare

vapen som omfattas av ett tillstånd att driva handel med skjutvapen, yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

och vapenreparatörer om vilka typer av vapen som omfattas av ett vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

16 a §¹

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen (1996:67), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen (2026:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin kommer till brottslig användning.

35 kap.

23 §²

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt vapenlagen (1996:67), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärende enligt vapenlagen (2026:000), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

2. För uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) gäller 18 kap. 16 § i den äldre lydelsen.

3. För uppgifter i ärenden enligt den upphävda vapenlagen (1996:67) gäller 18 kap. 16 a § och 35 kap. 23 § i den äldre lydelsen.

¹ Senaste lydelse 2023:373.

² Senaste lydelse 2014:633.

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 23 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

23 §¹

Ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § ska återlämnas till eleven senast vid den tidpunkt skoldagen är slut för eleven. Om eleven vid upprepade tillfällen tagit med sig föremål som omfattas av 22 § eller om det med hänsyn till föremålets beskaffenhet finns särskild anledning att inte återlämna det, behöver dock inte föremålet lämnas tillbaka förrän elevens vårdnadshavare har informerats om omhändertagandet. Ett omhändertagande får inte bestå längre än till och med fjärde dagen efter verkställandet av omhändertagandet.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67), ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 18 kap. 12 § vapenlagen (2026:000), ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

¹ Senaste lydelse 2024:863.

Förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 6 § postlagen (2010:1045) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

6 §¹

Den som bedriver postverksamhet ska trots 1 § bistå Tullverket vid kontroll av en postförsändelse enligt tullbefogenhetslagen (2024:710). Detta gäller dock endast vid misstanke om att postförsändelsen innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt den lagen:

1. narkotika,	
2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67),	2. skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (2026:000),
3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller	3. sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 4 § vapenlagen, eller
4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.	

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

¹ Senaste lydelse 2024:746.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller för bevakning med beväpnad säkerhetspersonal ombord på svenskt fartyg i syfte att skydda fartyget, besättningen, passagerarna och lasten mot angrepp av utomstående personer. Lagen gäller i fråga om fartyg som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar och som befinner sig utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I fråga om bevakning och innehav av skjutvapen och ammunition som kräver tillstånd enligt denna lag, tillämpas inte lagen (1974:191) om bevakningsföretag eller vapenlagen (1996:67).

Med skjutvapen och ammunition avses i denna lag detsamma som i 1 kap. 2 och 5 §§ vapenlagen.

I fråga om bevakning och innehav av skjutvapen och ammunition som kräver tillstånd enligt denna lag, tillämpas inte lagen (1974:191) om bevakningsföretag eller vapenlagen (2026:000).

Med skjutvapen och ammunition avses i denna lag detsamma som i 1 kap. 3 och 6 §§ vapenlagen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Beslut enligt denna lag får fattas i frågor om

1. Försvarmaktens krigsorganisering och mobilisering,
2. totalförsvarspliktigas inkallelse och tjänstgöring i Försvarmakten,
3. utbildning i utlandet enligt lagen (1994:588) om utbildning inom ramen för internationellt militärt samarbete,
4. svenska örlogsbesök i utlandet och flygningar till utlandet med svenska militära luftfartyg,
5. tillträde till svenskt territorium för utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon samt uppehåll på svenskt territorium för utländska statsfartyg, och

6. övningar av en främmande stats militära styrka på svenskt territorium samt undantag från vapenlagen (1996:67) enligt 11 kap. 3 § vapenlagen.

6. övningar av en främmande stats militära styrka på svenskt territorium samt undantag från vapenlagen (2026:000) enligt 20 kap. 3 § vapenlagen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § tullagen (2016:253) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

10 §¹

Ett befordringsföretag ska till Tullverket anmäla om det i företagets verksamhet uppkommer misstanke om att en försändelse innehåller något av följande som kan tas i beslag enligt 8 kap. 10 § tullbefogenhetslagen (2024:710):

1. narkotika,	
2. skjutvapen, ammunition eller
ljuddämpare som avses i vapen-
lagen (1996:67),	2. skjutvapen, ammunition eller
ljuddämpare som avses i vapen-
lagen (2026:000),
3. sådana vapen eller andra
föremål som anges i 1 kap. 3 §
vapenlagen, eller	3. sådana vapen eller andra
föremål som anges i 1 kap. 4 §
vapenlagen, eller
4. sådana explosiva varor som avses i 4 § lagen (2010:1011) om
brandfarliga och explosiva varor.	

Försändelsen ska överlämnas till Tullverket om myndigheten begär det. Befordringsföretaget ska också på annat sätt medverka i Tullverkets kontrollverksamhet enligt tullagstiftningen i fråga om varor som befordras med post, på järnväg eller med luftfartyg.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

¹ Senaste lydelse 2024:753.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om egendom som har omhändertagits enligt 3 § kan antas bli förverkad enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67), ska den som förestår verksamheten vid hemmet skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får bestå tills frågan om egendomen ska tas i beslag har prövats.

Föreslagen lydelse

4 §¹

Om egendom som har omhändertagits enligt 3 § kan antas bli förverkad enligt 36 kap. 9, 10 eller 12 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller 18 kap. 12 § vapenlagen (2026:000), ska den som förestår verksamheten vid hemmet skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. Omhändertagandet får bestå tills frågan om egendomen ska tas i beslag har prövats.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67),
1. vapenlagen (2026:000),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, eller
9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, och
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

¹ Senaste lydelse 2022:244.

Förslag till lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § kustbevakningslagen (2019:32) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Kustbevakningens direkta brottsbekämpning omfattar brott som rör

1. skyddslagstiftning i

- a) lagen (2004:487) om sjöfartsskydd,
- b) skyddslagen (2010:305), och
- c) lagen (2016:319) om skydd för geografisk information,

2. sjötrafik och sjösäkerhet i

- a) lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
- b) lagen (1983:294) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled,

c) mönstringslagen (1983:929),

d) sjölagen (1994:1009),

e) lagen (1994:1776) om skatt på energi,

f) lagen (1998:958) om vilotid för sjömän,

g) fartygssäkerhetslagen (2003:364),

h) lagen (2006:263) om transport av farligt gods,

i) barlastvattenlagen (2009:1165), och

j) lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter,

3. vattenförorening och miljö i

- a) 10 kap. 1 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och

b) 29 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken i fråga om utsläpp från fritidsfartyg, samt 29 kap. 2–2 b §§, 4 § första stycket 1 j i fråga om otillåten hantering av ammunition som innehåller bly, 4 a § och 8 § första stycket 12 och 13 samma balk,

4. överträdelser av fiske- och jaktlagstiftning i

a) jaktlagen (1987:259),

b) fiskelagen (1993:787),

c) lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, och

d) vapenlagen (1996:67),

d) vapenlagen (2026:000),

5. forminnen och vrak i

a) 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950), och

b) lagen (1995:732) om skydd för gravfriden vid vraket efter passagerarfartyget Estonia,

6. Sveriges maritima zoner i

a) lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, och

b) lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,

7. trafikbrottslagstiftning i 4 och 4 a §§ lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, och

8. tullagstiftning i

a) inregränslagen (1996:701),

b) lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,

c) lagen (2000:1225) om straff för smuggling,

d) lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m., och

e) tullagen (2016:253).

Brott som har begåtts i Sveriges maritima zoner omfattas alltid av den direkta brottsbekämpningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att ytterligare brott med endast böter i straffskalan ska ingå i den direkta brottsbekämpningen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2023:339) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i stället för lydelsen enligt lagen (2023:339) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2023:339

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67),
1. vapenlagen (2026:000),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,
9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen,
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011, eller
11. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226.

Förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710)

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 och 8 §§, 8 kap. 2 § och 9 kap. 1 § tullbefogenhetslagen (2024:710) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

En tulltjänsteman får i vissa fall kroppsvisitera och göra ytlig kroppsbesiktning av en person som i direkt samband med inresa till eller utresa ur landet uppehåller sig

- i trakterna vid Sveriges landgräns eller kuster,
- i närheten av eller inom en flygplats, eller något annat område som har direkt förbindelse med utlandet.

En kroppsvisitation och en ytlig kroppsbesiktning får bara göras om det finns anledning att anta att personen har med sig egendom som kan komma att tas i beslag på grund av

1. brott mot lagen (2000:1225) om straff för smuggling, eller
2. sådana brott mot narkotika- 2. sådana brott mot narkotika-
strafflagen (1968:64), vapenlagen strafflagen (1968:64), vapenlagen
(1996:67) eller lagen (2010:1011) (2026:000) eller lagen
om brandfarliga och explosiva (2010:1011) om brandfarliga och
varor som avses i 8 kap. 2 § denna explosiva varor som avses i 8 kap.
lag. 2 § denna lag.

Urinprov får tas om provet kan antas ha betydelse för misstanke om narkotikasmuggling och den enskilde godtar det. Det är inte tillåtet att hålla kvar någon för urinprovstagning.

8 §

En tulltjänsteman som särskilt förordnats för uppgiften får, när det gäller en försändelse som kommer från ett annat land, besluta att försändelsen ska hållas kvar av befodringsföretaget (postspärr), om

1. det finns anledning att anta att försändelsen innehåller något av följande som kan komma att tas i beslag enligt bestämmelserna i 8 kap.:

- a) narkotika,
- b) skjutvapen, ammunition eller b) skjutvapen, ammunition eller
ljuddämpare som avses i vapen- ljuddämpare som avses i vapen-
lagen (1996:67), lagen (2026:000),
- c) sådana vapen eller andra c) sådana vapen eller andra
föremål som anges i 1 kap. 3 § föremål som anges i 1 kap. 4 §
vapenlagen, eller vapenlagen, eller
- d) sådana explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om
brandfarliga och explosiva varor, och

2. det är nödvändigt för att beslag ska kunna ske.

Ett beslut om postspärr ska vara skriftligt och gälla en viss tid. Tiden får inte bestämmas längre än nödvändigt och får vara högst en månad, från den dag då beslutet delgavs befodringsföretaget. Beslutet får verkställas omedelbart, men ska snarast prövas av chefen för Tullverket

eller chefen för Tullverkets rättsavdelning. Om det inte längre finns skäl för en postspärr ska beslutet hävas.

8 kap.

2 §

Tullverkets direkta brottsbekämpning omfattar även brott som anges i andra stycket, om misstanken uppkommit

1. i samband med att Tullverket utreder brott som anges i denna lag,
2. i samband med att Tullverket genomför en kontroll, eller
3. när en tulltjänsteman har vidtagit åtgärder enligt 6–10 §§ eller 15–20 §§ eller 7 kap. 1, 2, 4 eller 8 §.

De brott som avses är brott

1. enligt 3 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
2. enligt 1–3 b §§ narkotikastrafflagen (1968:64),
3. enligt 3 eller 3 a § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

4. enligt 4 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål,

5. enligt 9 kap. 1 eller 1 a § eller 2 § första stycket d vapenlagen (1996:67),
5. enligt 18 kap. 1 eller 2 §, 5 § första stycket första meningen eller 6 § första stycket första meningen vapenlagen (2026:000),

6. avseende innehav av hälsofarliga varor enligt 3 § första stycket 7 och 4 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, och

7. enligt 29 § andra stycket 2 eller 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

9 kap.

1 §

I mål om brott får talan föras av särskilt förordnade befattningshavare vid Tullverket (tullåklagare) om det är uppenbart att brottets straffvärde svarar mot böter och att brottet inte ska föranleda någon annan påföljd och det är fråga om

1. brott som anges i 8 kap. 1 § 1–11 och 8 kap. 2 § andra stycket 1,
2. innehav eller bruk av narkotika enligt 2 § narkotikastrafflagen (1968:64),

3. innehav av dopningsmedel enligt 3 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

4. innehav av hälsofarliga varor enligt 4 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, eller

5. brott enligt 9 kap. 1 § andra stycket och 9 kap. 2 § första stycket d vapenlagen (1996:67) eller 29 § andra stycket 2 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.
5. brott enligt 18 kap. 1 § andra och tredje styckena, 5 § första stycket första meningen eller 6 § första stycket första meningen vapenlagen (2026:000) eller 29 § andra stycket 2 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

En tullåklagare ska tillämpa det som föreskrivs om förundersökning, åtal och åtalsunderlåtelse och om allmän åklagares befogenheter och

skyldigheter i övrigt. Om saken inte är enkel, eller om det annars behövs av särskilda skäl, ska ärendet överlämnas till allmän åklagare.

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2025:947) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område i stället för lydelsen enligt lagen (2025:947) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2025:947

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte vid behandling av personuppgifter enligt

1. vapenlagen (1996:67), 1. vapenlagen (2026:000),
2. lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lagen (2006:444) om passagerarregister,
5. lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas,
6. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,
7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/ RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,
9. lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen,
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011, eller
11. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226, eller

12. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om Informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet av information mellan medlemsstaterna om viseringar för kortare vistelse, viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd (VIS-förordningen).

Prop. 2025/26:141
Bilaga 4

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-01-14

Närvarande: F.d. justitieråden Sten Andersson och Kristina Svahn Starrsjö samt justitierådet Jonas Malmberg

En ny vapenlag

Enligt en lagrådsremiss den 4 december 2025 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. vapenlag,
2. lag om ändring i vapenlagen (2026:000),
3. lag om ändring i rättegångsbalken,
4. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
5. lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål,
6. lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel,
7. lag om ändring i inregränslagen (1996:701),
8. lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete,
9. lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
10. lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott,
11. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
12. lag om ändring i skollagen (2010:800),
13. lag om ändring i postlagen (2010:1045),
14. lag om ändring i lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg,
15. lag om ändring i lagen (2014:341) om beslut i särskilda regeringsärenden,
16. lag om ändring i tullagen (2016:253),
17. lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende,
18. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område,
19. lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32),
20. lag om ändring i lagen (2023:339) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område,
21. lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710),
22. lag om ändring i lagen (2025:947) om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Mathilda Klang och rättssakkunnige Joakim Hall.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt

I lagrådsremissen föreslås att den nuvarande vapenlagen (1996:67) ska ersättas av en ny vapenlag. Enligt lagrådsremissen är syftet med den nya lagen att förenkla regelverket för tillståndsgivning och innehav av skjutvapen för legala vapeninnehav men även att motverka förekomsten av illegala vapen och den brottsliga användningen av vapen.

Lagrådet konstaterar att förslaget innebär en välkommen lagteknisk översyn av den svenska vapenlagstiftningen och att förslagen har fått en från lagteknisk synpunkt i huvudsak tillfredsställande utformning. Vad gäller det sakliga innehållet i förslaget har Lagrådet inte anledning att framföra några principiella synpunkter; frågan om hur restriktiv eller liberal en vapenlagstiftning ska vara är till syvende och sist en rättspolitisk fråga som det inte ankommer på Lagrådet att besvara. Såvitt Lagrådet kan bedöma är förslaget ägnat att tillgodose de ändamål som har föranlett förslaget.

Lagrådets synpunkter avser därför enbart enskilda detaljer i förslaget till ny vapenlag.

Förslaget till vapenlag

3 kap. 2 §

Paragrafen innehåller vissa grundläggande förutsättningar för att innehavstillstånd ska beviljas.

I det tredje stycket anges att tillstånd att inneha ett skjutvapen inte får beviljas om innehavet av ett sådant vapen innebär en betydande risk för allmän ordning och säkerhet som väger klart tyngre än nyttan för det ändamål som tillståndet ska avse.

I författningskommentaren anges att det huvudsakliga tillämpningsområdet för bestämmelsen är vapenmodeller som med hänsyn till sina tekniska egenskaper är sådana att deras potentiella skadeverkan innebär en betydande risk för allmän ordning och säkerhet som väger klart tyngre än nyttan för ändamålet med innehavet. Det anges vidare att det ska göras en intresseavvägning (proportionalitetsbedömning) där intresset av att det aktuella vapnet får innehas för ett visst ändamål ställs mot samhällets intresse av att motverka spridning av sådana vapen med hänsyn till den risk som detta innebär. Det sägs också att tillstånd ska nekas om risken väger klart tyngre än nyttan för ändamålet och att det t.ex. kan handla om fall där vapnets sammantagna egenskaper medför en ytterst påtaglig risk för allmän ordning och säkerhet. Som exempel på när bestämmelsen kan tillämpas nämns vapen med mycket hög anslagsenergi, där användning anses medföra oproportionerligt stora risker för olyckshändelser eller där avledning till den illegala marknaden kan leda till risker för angrepp på exempelvis polisstationer eller militära mål. Som ytterligare exempel anges tyngre, utpräglat militära vapen som i princip inte bör vara tillåtna för civilt innehav eller skjutvapen med s.k. burstfunktion.

Lagrådet konstaterar att bestämmelsen är avsedd att tillämpas på vapen av mer avancerat slag. I lagtexten anges att tillstånd inte får beviljas om innehavet av ett sådant vapen innebär en ”betydande risk för allmän ordning och säkerhet” som väger klart tyngre än nyttan för det ändamål som tillståndet ska avse. I författningskommentaren anges emellertid som exempel på fall då tillstånd ska nekas, att innehavet innebär en ”ytterst

påtaglig risk för allmän ordning och säkerhet”. Ytterst påtaglig risk förefaller vara en högre ribba för att neka tillstånd än ”betydande risk”. De ytterligare exempel på situationer som nämns i författningskommentaren indikerar också att ribban för att neka tillstånd är avsedd att vara högre än vad som framgår av lagtexten. För att undvika tillämpningsproblem bör lagtexten och innehållet i författningskommentaren ses över så att de överensstämmer.

3 kap. 5 §

I 3 kap. 5 § behandlas vissa frågor om överlåtelse av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Detta är de enda bestämmelser i 3 kap. som avser ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Regler om hantering av ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin finns i övrigt i 6 kap.

Enligt Lagrådets mening blir lagens systematik tydligare om de delar av 3 kap. 5 § som avser ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin bryts ut ur paragrafen och placeras i en ny paragraf i slutet av 6 kap.

Bestämmelserna kan få följande lydelse.

3 kap. 5 §

Ett skjutvapen får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha vapnet.

6 kap. 4 §

Ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller annars har rätt att inneha föremålen. Om överlåtelsen sker genom ett ombud ska ombudet ha eget tillstånd att inneha skjutvapen.

4 kap. 4 §

Paragrafen anger de allmänna förutsättningarna för att en enskild person ska kunna beviljas tillstånd att inneha skjutvapen för andra ändamål än skjutning. Sådant tillstånd kan, enligt första stycket 2, beviljas om personen har ett behov av vapnet för s.k. udda ändamål som inte avser skjutning, t.ex. för forskning som förutsätter undersökning av skjutvapen. Enligt paragrafens andra stycke får ett tillstånd för ett sådant udda ändamål ”om det är särskilt föreskrivet beviljas endast om det finns synnerliga skäl”. Bestämmelsen synes syfta på sådana föreskrifter som regeringen ska kunna meddela enligt bemyndigandet i 20 kap. 10 § 2 i förslaget.

Enligt Lagrådets mening har den sistnämnda bestämmelsen fått en onödigt krånglig avfattning. Lagrådet föreslår att den i stället formuleras enligt följande.

Om det är särskilt föreskrivet, får tillstånd enligt första stycket 2 beviljas endast om det finns synnerliga skäl att bevilja tillstånd.

Lagrådet vill dock för sin del ifrågasätta om bestämmelsen är nödvändig. Redan av bemyndigandebestämmelsen i 20 kap. 10 § 2 framgår att det i vissa fall kan krävas synnerliga skäl för att bevilja tillstånd för udda ändamål.

4 kap. 5 §

Paragrafen innehåller bland annat bestämmelser om godkännande av samlingsområde. Ett samlingsområde ska få godkännas om samlingen har en tydlig inriktning och avgränsning. I paragrafen anges att ett godkänt samlingsområde på sökandens begäran får "ändras eller utvidgas" i samband med att ett tillstånd att inneha skjutvapen för samling beviljas.

Enligt Lagrådet är det tillräckligt att det i lagtexten anges att samlingsområde på sökandens begäran får ändras, eftersom en utvidgning innebär en ändring.

5 kap. 1 §

5 kap. innehåller bestämmelser om "organisationers" innehav av skjutvapen. I kapitlets första två paragrafer regleras förutsättningarna för att "sammanslutningar" för målskytte ska kunna beviljas sådant tillstånd. Lagförslaget innehåller ingen definition av uttrycken organisation och sammanslutning. Det kan dock inte råda någon tvekan om att de är avsedda att omfatta skilda slag av juridiska personer, i första hand ideella föreningar men även andra typer av juridiska personer. På några ställen i lagförslaget finns dock särbestämmelser som tar sikte på sammanslutningar "som avser en juridisk person". Detta ger bilden av att uttrycken organisation och sammanslutning innefattar även grupperingar som inte är juridiska personer.

Lagrådet konstaterar att det enbart är fysiska personer och juridiska personer som kan rättshandla, förvärva rättigheter och skyldigheter och föra talan vid domstol. Det som i lagförslaget betecknas som organisation eller sammanslutning förutsätts kunna ansöka om och tilldelas tillstånd eller auktorisation. Den förutsätts också ha möjlighet att överklaga beslut i exempelvis ett tillståndsärende och kommer också att kunna bli föremål för olika slag av tillsynsåtgärder. Mot denna bakgrund framstår det som uteslutet att behandla även grupperingar som inte är juridiska personer som organisationer eller sammanslutningar i vapenlagens mening. Det innebär bland annat att t.ex. föreningsliknande grupperingar som saknar styrelse eller stadgar inte kan meddelas tillstånd.

Mot denna bakgrund finns det inte anledning att ha särregler för sammanslutningar som är juridiska personer. Orden "som är en juridisk person" bör därför utgå.

Det innebär bland annat att 5 kap. 1 § andra stycket bör ges följande lydelse.

Vid lämplighetsprövning enligt första stycket 3 ska prövningen dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över sammanslutningen.

5 kap. 2 §

Av skäl som redovisats i anslutning till 5 kap. 1 § bör orden "som är en juridisk person" utgå.

5 kap. 3 §

I paragrafens andra stycke uppställs en särskild begränsning i möjligheterna för en sammanslutning att få tillstånd till innehav av enhandsvapen och helautomatiska vapen. En sammanslutning får meddelas sådant tillstånd enbart om den "bedriver målskytte med ett

sådant vapen enligt huvudförbundets skyttereglemente”. Lagtexten anger inte vad som avses med ”huvudförbund” men enligt författningskommentaren avses en auktoriserad skyttesammanslutning som den aktuella sammanslutningen är ansluten till. Bestämmelsen skulle bli lättare att förstå om den formulerades på följande sätt.

En sammanslutning för målskytte som inte är auktoriserad får beviljas tillstånd att inneha ett enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen eller en stomme eller låda som är avsedd för ett sådant vapen enbart om den

1. är ansluten till en auktoriserad skyttesammanslutning och
2. bedriver målskytte med ett sådant vapen enligt den auktoriserade sammanslutningens skyttereglemente.

5 kap. 19 §

Paragrafen reglerar vem som ansvarar för kontrollen över skyttesammanslutningars, museers och bevakningsföretags innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och vad ansvaret omfattar.

I första stycket anges bland annat att styrelsen för en målskyttesammanslutning (den kontrollansvariga) ska utöva kontroll över verksamhetens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att föremålen förvaras på rätt sätt. I andra stycket anges att den kontrollansvariga har rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin.

Enligt Lagrådets uppfattning är det inte tydligt vad som avses med att ”styrelsen” för en målskyttesammanslutning ska utöva kontroll över verksamhetens innehav av bland annat skjutvapen. I författningskommentaren anges att ”den kontrollansvariga” är den person som är skyldig att utöva kontrollen men lagtexten ger närmast vid handen att det är styrelsen gemensamt som ska utöva kontrollen. Vad som avses och hur förslaget är avsett att fungera i praktiken behöver klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Vidare anges i författningskommentaren att kontrollansvaret ger den kontrollansvariga rätt att hantera föremålen. Detta framgår dock inte av lagtexten. Som Lagrådet förstår förslaget behöver den kontrollansvariga ha den behörighet att hantera skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som behövs för att uppdraget som kontrollansvarig ska kunna fullgöras. Detta bör framgå av lagtexten.

Enligt Lagrådets uppfattning är det också oklart vad som avses i andra stycket med att den kontrollansvariga har ”rätt att hantera tillståndshavarens vapenmagasin”. I författningskommentaren anges att kontrollansvaret inte omfattar vapenmagasin, eftersom vapenmagasin inte omfattas av förslagets bestämmelser om uppsikt, förvaring och transport. Varför det behöver regleras att den kontrollansvariga har rätt att hantera vapenmagasin framstår mot denna bakgrund som oklart. Frågan bör klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

5 kap. 20 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för den kontrollansvariga enligt 19 § att ge någon annan i uppdrag att hantera organisationens skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Den som ges ett sådant uppdrag ska benämnas vapenhanterare.

Ett uppdrag som vapenhanterare får enligt förslaget ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget och som 1) har tillstånd att inneha skjutvapen eller föremål av det slag som uppdraget avser eller 2) har godkänts som vapenhanterare.

Enligt Lagrådet är det oklart vem som ska godkänna en person som vapenhanterare. Paragrafen ger närmast intryck av att det är den kontrollansvariga. Vid föredragningen har emellertid upplysts om att godkännande ska lämnas av Polismyndigheten. Detta bör framgå direkt av lagtexten. Att det i 1 kap. 11 § anges att Polismyndigheten prövar frågor om godkännande enligt denna lag är inte tillräckligt tydligt.

Lagrådet föreslår att första stycket ges följande lydelse.

Den kontrollansvariga enligt 19 § får ge en enskild person (vapenhanterare) i uppdrag att inom ramen för verksamheten självständigt hantera skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin för en målskyttesammanslutnings, en museihuvudmans eller ett bevakningsföretags räkning. Ett sådant uppdrag får ges endast till den som har tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppdraget och som

1. har tillstånd att inneha skjutvapen eller föremål av det slag som uppdraget avser, eller
2. Polismyndigheten godkänner som vapenhanterare för uppdraget.

7 kap. 2 §

Enligt paragrafen ska en juridisk person med vapenhandlartillstånd, vapenmäklartillstånd eller vapenreparatörstillstånd ha en godkänd föreståndare som ansvarar för verksamheten.

Enligt Lagrådets mening är det oklart vad som menas med uttrycket ”som ansvarar för verksamheten”. Bestämmelsen har i denna del utformats annorlunda än bestämmelsen i 5 kap. 10 § om vad som åligger en kontrollansvarig; en sådan ska utöva kontroll över verksamhetens innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och över att föremålen förvaras på rätt sätt. Det mera allmänna ”som ansvarar för verksamheten” synes ha en vidare innebörd. Samtidigt torde de juridiska personer som avses i förevarande paragraf regelmässigt ha en styrelse som enligt lag (jfr t.ex. 8 kap. 4 § aktiebolagslagen) ansvarar för företagets verksamhet, ett ansvar som styrelsen knappast kan frånhända sig genom att utse en föreståndare.

Enligt Lagrådets mening bör det i det fortsatta lagstiftningsarbetet klargöras vilken innebörden är i det ansvar som en föreståndare ska ha och hur föreståndarens ansvar förhåller sig till styrelsens.

8 kap. 5 §

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att föra in skjutvapen, ammunition och ljuddämpare till Sverige med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass.

Enligt Lagrådets mening bör det av lagtexten framgå vad som avses med ett europeiskt skjutvapenpass. Ett nytt andra stycke med följande lydelse bör därför införas.

Bestämmelser om europeiska skjutvapenpass finns i Europaparlamentets och rådets direktiv [EU] 2021/555 om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

9 kap. 5 §

I 9 kap. 3 § finns allmänna bestämmelser om s.k. korttidsutlåning. Korttidsutlåning får ske endast ”vid enstaka tillfällen” och endast under vissa i 3 § särskilt angivna villkor. I 5 § finns bestämmelser om att en sammanslutning för målskytte med tillstånd att inneha skjutvapen under vissa förutsättningar får låna ut vapnet ”vid upprepade tillfällen”. Den senare paragrafen torde få förstås som ett begränsat undantag från kravet på att korttidsutlåning får ske enbart vid enstaka tillfällen. För att sambandet mellan paragraferna ska bli tydligare föreslår Lagrådet att uttrycket ”vid upprepade tillfällen” i 5 § byts ut mot ”vid fler än enstaka tillfällen”.

9 kap. 8 §

Av paragrafen följer att om innehavet av ett skjutvapen kräver att den enskilde har avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt har visat sig vara lämplig att inneha vapnet, får vapnet lånas ut endast till den som uppfyller dessa krav. Bestämmelsen är förenad med vissa undantag. Bland annat gäller den, enligt andra stycket 2, inte ”för sådan övning eller tävling som avses i 5 §”. Enligt författningskommentaren motsvarar paragrafen, med enbart språkliga och redaktionella ändringar, 3 kap. 5 § i den nuvarande vapenlagen.

Lagrådet noterar att det motsvarande undantaget i den nuvarande lagen gäller enbart ”för... övning eller tävling på skjutbana”. Det innebär att den föreslagna bestämmelsen avviker från gällande rätt i mer än språkligt och redaktionellt avseende. Om ingen ändring i sak är avsedd, bör undantaget i andra stycket 2 formuleras ”för övning eller tävling på skjutbana”.

13 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av innehavstillstånd för skjutvapen, införseltillstånd och tillstånd att förvara ett skjutvapen hos någon annan.

Merparten av bestämmelserna motsvarar i huvudsak 6 kap. 1 § i den nuvarande vapenlagen och vid föredragningen har det upplysts om att någon ändring i sak i dessa delar inte är avsedd. I författningskommentaren till första stycket behandlas emellertid inte samtliga föreslagna fem punkter och det framgår därmed inte tydligt vilka punkter som är nya och vilka som motsvarar nuvarande bestämmelser. Författningskommentaren bör disponeras om så att samtliga punkter kommenteras med angivande av hur de förhåller sig till nuvarande bestämmelser och, i förekommande fall, i vilken utsträckning tillämpningsområdet kommer att ändras på grund av lagrådsremissens förslag i andra delar.

13 kap. 2 §

Lagrådet har motsvarande synpunkter som beträffande 13 kap. 1 §.

16 kap.

16 kap. har rubriken Vapenregister. Av kapitlet framgår att Polismyndigheten ska föra fyra separata register. Som en samlingsbeteckning för dessa fyra register används uttrycket vapenregister (plural obestämd form) och det hänvisas till dem som vapenregistren (plural

bestämd form). Ett av registren ska innehålla uppgifter om de skjutvapen för vilka tillstånd till innehav har getts och benämns vapenregistret (singular bestämd form).

Prop. 2025/26:141
Bilaga 5

Enligt Lagrådet kan den valda terminologin skapa viss oklarhet, särskilt som ordet register kan avse både ett och flera register. Terminologin synes dock vara så inarbetad att det inte finns tillräckliga skäl att ändra den. Det kan dock vara bra att i författningskommentaren förklara vad de olika formerna av ordet register syftar på.

16 kap. 8 och 9 §§

I 16 kap. 8 och 9 §§ finns bestämmelser om att uppgifter i vapenregistren i vissa situationer ska raderas respektive gallras. I rubriken till paragraferna talas om gallring av uppgifter.

Uttrycken radera och gallra lär i sammanhanget vara synonyma och avse att en uppgift helt tas bort ur registren. Enligt Lagrådets mening bör samma uttryck användas i båda paragraferna. Eftersom det är fråga om register som förs elektroniskt är uttrycket radera att föredra.

17 kap. 1 §

Paragrafen behandlar förhållandet mellan lagens bestämmelser om behandling av personuppgifter och annan reglering. Bland annat sägs, i andra stycket, att vid behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen ”om inte annat följer av detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet”. Bestämmelsen överensstämmer med 1 a kap. 1 § andra stycket i den nuvarande vapenlagen. I den nya lagen kommer emellertid uttrycket ”föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet” att bli missvisande, eftersom lagens bemyndigandebestämmelser inte finns i 17 kap. (medan den nuvarande lagens bemyndigandebestämmelser finns i 1 a kap.). Lämpligen bör orden ”i anslutning till kapitlet” bytas ut mot ”i anslutning till denna lag”.

17 kap. 7 §

I paragrafen talas, liksom i 17 kap. 1 §, om ”föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet”. Eftersom lagens bemyndigandebestämmelser inte finns i 17 kap., bör lagtexten justeras på samma sätt som Lagrådet har förordat i fråga om 17 kap. 1 §.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Jämförelsetabell mellan vapenlagen (1996:67) och förslaget till vapenlag

Jämförelsetabellen anger för varje kapitel i vapenlagen (1996:67) vilket eller vilka kapitel i den föreslagna nya vapenlagen som det motsvaras av.

Vapenlagen (1996:67)	Förslag till ny vapenlag
1 kap. Lagens tillämpningsområde	1 kap. Inledande bestämmelser
1 a kap. Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden	16 kap. Vapenregister 17 kap. Behandling av personuppgifter i vapenregister och vapenärenden
2 kap. Tillstånd och auktorisation	2 kap. Allmänna bestämmelser om tillstånd 3 kap. Gemensamma bestämmelser om innehav 4 kap. Enskilda personers innehav 5 kap. Organisationers innehav 6 kap. Innehav av ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin 7 kap. Vapenhandlare, vapenmäklare och vapenreparatörer 8 kap. Införsel
2 a kap. Märkning	15 kap. Märkning
3 kap. Utlåning av skjutvapen	9 kap. Utlåning
4 kap. Ändring, reparation och skrotning av skjutvapen	11 kap. Ändring, reparation och skrotning
5 kap. Förvaring och transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare	12 kap. Förvaring och transport
6 kap. Återkallelse av tillstånd, omhändertagande av vapen och ammunition, m.m.	13 kap. Återkallelse och omhändertagande
7 kap. Inlösen av vapen, ammunition och vapentillbehör	14 kap. Inlösen
8 kap. Vapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon	10 kap. Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon
9 kap. Straff och förverkande	18 kap. Straff och förverkande
10 kap. Överklagande	19 kap. Överklagande
11 kap. Bemyndiganden	20 kap. Bemyndiganden

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 februari 2026

Närvarande: statsrådet Edholm, ordförande, och statsråden Strömmer, Rosencrantz, Dousa, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsrådet Strömmer

Regeringen beslutar proposition En ny vapenlag